Žoboła Iván, festő, 1878-1939.

Felsőmagyarországon született, tanulmányait a prágai akadémián végezte. 1919-ben részt vett a „Slovák Festők Egyesületének" megalápításában a régi mesterek csodálatából kiindulva mindentől idegenkedett ami a festészetben ujszerüt hozott. A háboru utánni szlovák szellemi élet

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945-

1960. 53-54. old.

Zocher

l.

Novák VI. 20 l.

mDK

Zocher Antal
betüöntö

Pozsonyból került Pestre, hol övé volt a legrégibb betüöntöde 1810-1850 ig.

Scheiber E. Magyar betüöntök

Grafikai Szemle 1939 évf 1 sz 4 l

MDK

Zocher Antal

bélüöntő

1810-ben alapít Pesten bélüöntődét, 1850-ig vezette azt.

Fürlinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói. Grafikai Szemle 1893 évf. 3 f. 39 l.

MBK

Zocher Antal
betüöntö

1785ben Pozsonyban közrebocsátja betü-
jegyzékét „Abdruck der sämmtlichen Schrif-
ten bei Anton Zocher c. 4rét alakban.

Fürtinger Károly: Adatok a hazai betüöntés
történetéhez
Grafikai Szemle 1894. 9. z. 146 l.

MDK

Zocher Antal

betüöntö

Kertbeny Károly és Petrik Géza bibliog. munkájában „Magyarországi német könyvészet 1801–1860 ig" a következőt olvassuk: Zocher, Schriftgiesser und Graveur in Pest. Schriftproben, Pest 1817 J Th. Trattners Druck 8°. 78 S. Ebből kitünik hogy Zocher tekintélyes betüöntö zámba megy.

F. K. Ujabb adatok a hazai betüöntés történetéhez

Grafikai Szemle 1894 évf. 10 z 170 l.

Zocher Antal

betümetsző (?) cs

önte

Pozsony – Pest.

1810

l.

Novák IV

67. l.

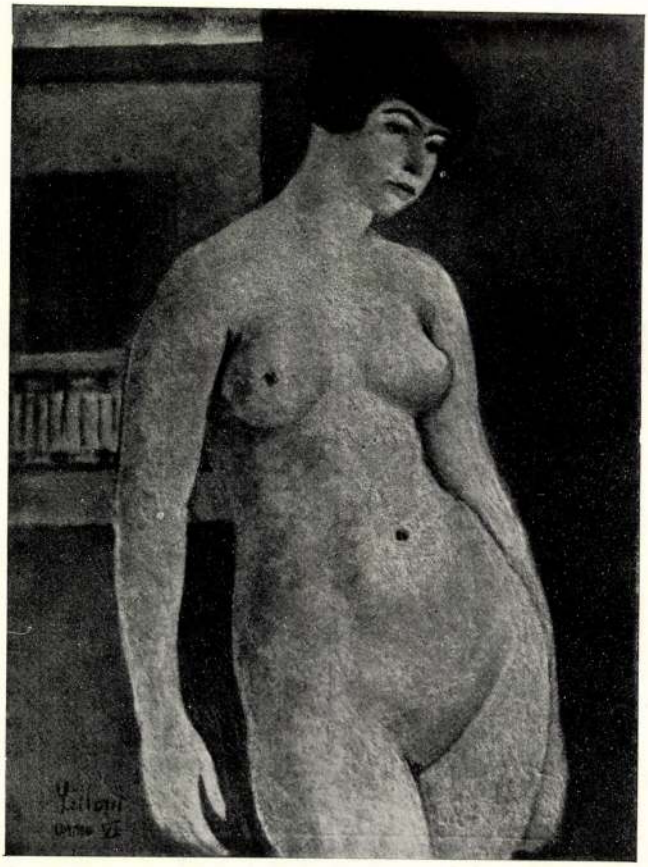

Umberto Lilloni : *Ragazza bruna.*

adósságaink törlesztéséhez szi
hasonló összegü segélyeikkel a

Fáradozásukat hálá

Szombathely, 1948.VI. 5.

./. Csatolva: 3 db nyugta:

1/. 1948. I. 31.-én: 3.0

2/. IV. 22.-én: 5.0

3/. V. 9.-én: 6.0

Összesen: 14.0

Zocher Antal

pozsonyi betűöntő
és betűmetsző
életrajz

l

Szentkúty Pál

Régi hazai nyomdák mintakönyvei
Bp. 1940. 91. l.
92. l.
93 l.
110 l

FŐVÁROSI KÖZMUNKÁK TANÁCSA
I. Döbrentei-tér 4.

Nagyságos

dr. S z e n t i v á

tit

A szentmargi

kiadott kis történeti munka egy p

megküldeni.

Budapest, 193

A kiadmány hiteléül:

s.h. főigazgató.

FŐVÁROSI KÖZMUNKÁK TANÁCSA 870.

Zocher Anton

Schriftgiesser und Graveur in Pesth 1817.

Tud. Gyüjt. 1817. X. 143.

Römer Flóris hagy. XIV. 45.

[illegible]

Zocher Antal

vésnök

A Tud. Gyjt. 1817. X f. 143. l. teleme
litve így: Z. A. Graveur in Pest und
Schriftgiesser 1817.

Szilágyi István, Adalék a magyarországi képző-művészek névtárához. Történelmi Tár. 1880. évf. 166. l.

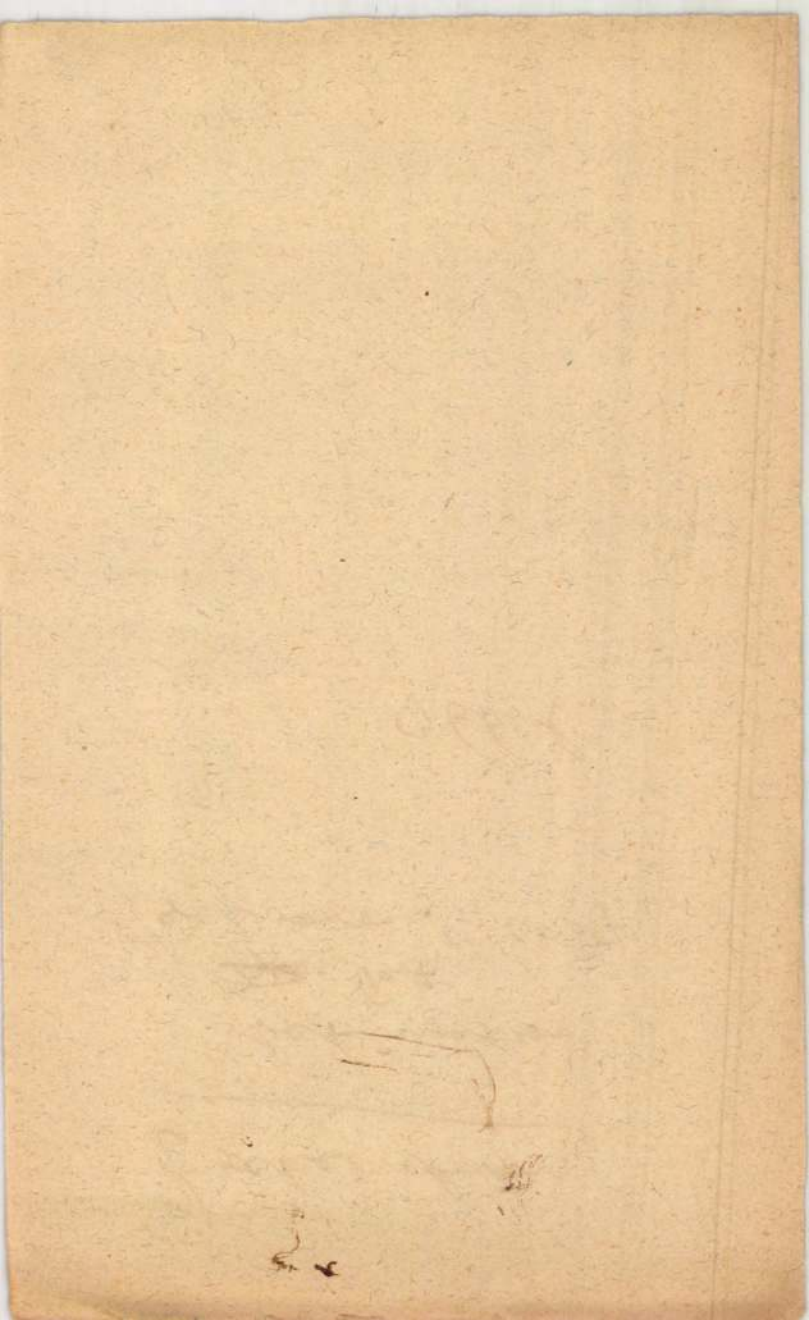

Zocher Anton

betümetsö

~~[illegible]~~ Pest.

Tservaros. 1827

Wap 366 l.

Zofahl, Gasztáv
épitész

Kat. Henle, 1894.
30-11. 233, 247, 419-
440, 129-603, 799-812.

Velics L: Az egyházi...
etc.

MDK

Zodubauszky Irén

O.M.Iparmüv. Társ. gyermekművészeti kiáll. Bp. 1914.

Ozora /Tolna/

R.k.templom, a toronyhoz hajló
1877-ből. Háromboltszakaszos h
tély. Épült 1782-ben.

/Stippek József, 1945/

Zocchy G.
[illegible]

l.

Ráth György 1896

212 l.

Folyo torkolata.

187 Antony van Borssom.

Zocchy Gaetano

ékszergyáros

müll. nagy erem

l.

Közlezrkiáll

1429. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

leneknek nyilvánitá, mivel e gyülést nem törvényszerüleg a nádor hítta össze.

S a pozsonyi gyülés folytán, bár abban sem a megyék, sem Pozsony és Sopron kivételével a királyi városok képviselve nem voltak, Báthori kivitte, hogy Ferdinándot, a II. Lajos lánytestvérét nöül biró osztrák főherczeget dec. 16-án magyar királynak választák . . .

(Folytatása következik.)

Aratáskor.

Forróan süt a nap a földnek szinére,
Lábam alatt a föld pora csakugy éget;
Itt már az aratás, megért a gabona, —
Ropognak a sarlók, rakják a kepéket;
Tenyérnyi felhő sincs sehol az égkörig, —
Talán kigyúl a föld, ha meg nem öntözik.

Körültem szökdelő bogarak zöngése,
Azon kivül a táj oly méla hallgatag,
S mint a ki elmereng, búsúl, vagy elmélyed :
A fáknak lombjai nem is bólintanak ;
Oda van a vihar, megverni a tengert, . . .
A szellő, sóhajnak valahova elment.

Kiszáradt a patak, van már csak a medre,
Öreg földünk képén mint egy gondbarázda,
Mely a lefolyt időt, az eltünt ifjukort
Oly meghatóan, oly búsan magyarázza!
Azt gondolá a nap : a föld könye csordul — —
Azért száritá le redős vén arczárul.

A csendben, loborként, kavarogva támad
Bűvös alakban egy óriás poroszlop,
Miként ha megjelent szellemek alkotnák —
Szint' oly félelmetes . . . de ni már eloszlott!
„Hálafüst" volt ez a földnek oltáráról,
Talán a rég elhunyt jók szive porából . . .

Delet harangoznak; amoda egy asszony
Az aratók után mén ki az ebéddel,
Az egyik kezében korsó-vizet emel,
A másik oldalon fiacskája lépdel;
Árnyékában meg a kuvasz-kutya leheg, —
Ámbár nem mondja, de nagy melege lehet.

Leültek mindenütt a hozott ebédhez;
A bojtár a kuthoz tereli a nyájat,
Oda megy a lányzó korsójával épen,
‚Sz' tele volt . . . . no de hát mindent kitaláljak?
— Titokban ezt tüzék, az estve, ki helyül, —
Elcsattanik a csók, mig a korsó merül.

Felhők gyülekszenek, képeket alkotván :
Ott mintha az anya kisdedét ölelné,
Egy kis vártatra már, akárki megnézi —
Ime egy kis fiu térdelt oda mellé; —
Krokodil huzódik feléjök feketén,
De im elváltozik . . . ni, már fejős-tehén!

Amott meg egy erős férfi-alak látszik,
Mind a két karjai ölelésre tárvák;
Ki volna más mint az elköltözött apa . . .
Szemlélvén, hogy alant aratnak az árvák — —
Majd alakot váltván apróbb és öregebb :
Itt báránykák, amott kolduló öregek.

Lefelé jár a nap, csillapul a hőség,
A kutágas hosszu árnyékot eresztett;
Tündéries szint vet a napfény a tájra,
Végig aranyozván a buza-keresztet;
Majd mintha felgyujtott fellegvár égne fenn :
Vörös lángszinre fest egy felhőt keleten.

Leszállt immár az est; — a haza-térő nyáj
Nyomában elterül a támadó porköd;
Buzakoszorusan dalt zengnek a lányok;
Az éji denevér körül-körül röpköd;
S az estharangra im, zaj, minden elhalad . . . .
Maga marad csak, a merengő gondolat.

Maradj az éjben, ha ábránd barátja vagy :
Mindent, mi földi nyüg — a lélek itt lehány,
— A holdvilágnál oly varázs-báj a mező,
Mint lámpafénynél a szendergő szép leány!
Pásztortüz . . . nyájkolomp kongva-kong — int, maradj!
S halld a mező nyelvét . „pittypalatty! pittypalatty!" . . .

Börzöli Gábor.

Zofahl Gustáv

Egyes kiszakasztott lapok a történet könyvéből. *)

VI. Kemény Simon.

Midőn történetünk kezdetét veszi, a török már ur volt Európában, birodalma sebes léptekkel közeledett a magyar határok felé. Az oláh és szerb fejedelmek egyenként hódoltak meg neki, némelyek védurakul fogadák az ozmán császárt, és boldognak érezték, vagy nevezték magukat az idegen nagy ur hatalmas védszárnyai alatt. — Nem igy tett a magyar, ez midőn jogát sértve látta, fegyvert fogott, és a hatalmas szomszéd rövid időn kénytelen volt belátni, hogy a magyar az ő hóditásai ellenében erős bástya, melyet szétrombolni nem egy könnyen lehetséges. — Ezért kellett a magyarnak ennyit szenvedni, és a hazának egy örökké vérző, egy örökké füstölgő csatatérré lenni.

1442-ben II. Murat ült az ozmán császári székben, harczvágyó dicsőség után kapkodó volt, mint elöde. — Már ekkor nagyon jól ismerték egymást a magyar, és török, a Názza és Nikápoly közti ütközetben borzasztóan fizeté vissza a magyar az ozmánnak a korábbi években szenvedett vereségeket. — E csatában tünt fel legelőször *Hunyady János*, kinek nevéhez oly sok ragyogó tett van csatolva, kinek fellépése korszakot alkotott a magyar nemzet történetében. Midőn ő megjelent a csatatéren, nem beszéltek azután többé senkiről, csak ő róla, csak az ő höstetteiről, senki sem mérközhetett vele, elhomályosult mellette mindenki.

Az ő feltünésével a török vitézség is hanyatlani kezdett, ott ahol ő volt, merészség lett volna az ellennek, diadalról álmodozni, soha sem láttak senkit ugy harczolni, mint a derék bajnok, egyik pillanatban itt, másikban amott; és ahol megjelent, futott az ellen vagy halva maradt. Mintha a hadakistene szállott volna le a magyarokhoz küzdeni, olyan volt e hös a csatában, lángoló lelkesedés fogta el vitézeit az ő jelenlétében. És kevés időre feltünése után neve örök ijedelme lett a töröknek, fénye, dicsősége a magyarnak!!

Ez időben Hunyady nagyon el volt foglalva a törökkel Erdélyben, alig üzte ki az ország egyik részéből őket, már a másik részen ütöttek be, kétakkora sereggel mint előbb, — most épen Mezet bég ellen indult, ki rakonczátlan seregével pusztitotta a városokat, rabolta a bányák kincseit. — Hunyadynak mint mindég, ugy most is felényi serege volt, mint a töröknek, de azok kitartásáról, hazaszeretetéről, vitézségéről meg volt győződve, ott voltak az erdélyi nemesség banderiumaikkal, harczedzett bajnokok valamennyien, Hunyadynak hü bajtársai, — köztök Kemény Simon, ki feltünően hasonlitott arczra, termetre Hunyadyhoz, és halált nem rettegő harczi merészségeért hozzá méltó hös volt.

Mezet bég meghallva a magyar sereg zaját, összegyüjté seregét, legbátrabb, legvitézebb harczosait válogatá ki, s azokkal indult előre, kevés távolságra a magyar seregtől Tótfalunál megállapodott. — Hunyady harczosai a hegyeken tanyáztak.

Mezet bég a csata előtti napon parancsot adott ki vitézeinek, mely e nehány szóból állott : *mindenütt Hunyadyt keresni, megölni, vagy elfogni!* Könnyen ráismerhettek a csatában, nem harczol ugy senki mint ő, — erre a harczrendben élénk lárma keletkezett, a jancsárok magasra emelték kardjaikat, fenyegető kiáltozással esküdtek Allah nevére, hogy a hollós czimerü bajnoknak meg kell halnia!! . .azután kiki sátorába oszlott szét, alig várva a virradtat; — a jancsárok egytől egyig Hunyadyról álmodtak, hogy vivtak egymagával a hollós vitézzel százan is egyszerre kemény tusát, nehéz halálharczot, még sem birták leküzdeni, s ők vesztek el mindnyájan . . . . s több efféle . . . . az imámok egész éjen át jajgattak, szakállukat tépték, könyörögtek Allahhoz, hogy adjon az igazhitü vitézek karjaiba erőt, koronázza meg szerencsével szent fogadásukat!!

A magyarok el nem tudták képzelni, mi lelhette most ezeket a bohó törököket? — És valóban a táborban senki sem tudta azok szándokát, egyedül Kemény Simon értesült arról jól fizetett kémei által, és elborzadt tőle. — E nemes férfiu átlátta a veszélyt, a mely érni fogja a nemzetet Hunyady halálával, tudta, hogy a vasakaratu, igaz lelkületü férfiu van egyedül hivatva arra, hogy megmentse a hazát, hol pártviszály, cselszövény dult a népek között; azért egy szent elhatározás fogamzott keblében : *Hunyadyt megmenteni!!* ő

*) Lásd V. U. 1860. évi 11., 12., 13., 14., 38. számát.

*

kész életét feláldozni e nagy fér uért, mert a haza java igy ki-
vánja! — gyönyörü magasztos je lem ama régi jó időkből, mely
előtt tisztelettel hajlunk meg, és s ent előttünk mindenha!

Kemény haladéktalan sietett a vezérhez, vidám arczczal, fél-
tréfásan kéré a semmit sem gyanit Hunyadyt, hogy a holnapi üt-
közetre kölcsönözze neki oda szo ott fegyverzetét, pánczélját, si-
sakját és paizsát, egy kis játékot a ar üzni a kontyos szomszéddal,
a jó bohók azt fogják hinni, hogy ő Hunyady, — lesz gondja rá,
hogy maga ellen zudithassa az eg sz török tábort, igy öbelé kap-
czáskodnak, — eddig más uton H nyady véletlen rajtok üthet, a
török ezáltal zavarba jő, s igy hov hamarább végeznek velök; —
igy — t. i. Kemény — a győzelme bizonyosnak tartja. — Milyen
pompás tréfa lesz ez!! — igy besz t Kemény, s midőn Hunyady
sok kérés, és rábeszélés után végre engedett, s átadá Keménynek
a kivánt fegyverzetet, e pillanatban Kemény arcza ugy ragyogott
az örömtől, ugy örült, mint egy g ermek. S midőn Hunyady bu-
csura nyujtá kezét a hös férfiunak sokat jelentő arczkifejezéssel
szoritá ez meg
a nagy hazafi
jobbját, mintha
mondaná: dicső
bajnok mentve
vagy!! Áldassék
Isten szent neve
érette!!

Más nap kora
reggel a magyar
had tárogató
hangjainál, do-
bok viharos pör-
gésénél lépdelt
a hegyről lefelé,
elöl jöttek a
székely dandá-
rok apró, zömök
lovakon, mind-
nyájan izmos,
harczias kiné-
zésü vitézek, kö-
zepett a vezér
tünik fel, az ál
Hunyady, pom-
pás fehér pari-
pán ül, fejét
ezüst sisak fedi,
hosszu kócsag-
tollal ékitve,
arany sujtással
gazdagon kivart
mentéje fél vál-
lán nyugszik,
baljában holló
czimerü paizst
tart, jobbjában
széles nehéz pal-
los villog, szép arcza nemes vonásai endületlen nyugalmat, és
lelkes elszánást mutatnak, utánok jő a nemesség banderiumá-
nak egy része, gyönyörü válogatott v tézek, tigrisbör-kaczagány
fedi vállaikat, ragyogó aranyos öltöny karcsu termetöket, baljok-
ban szeges buzogányt, jobbjokban szé müvü szablyát tartanak,
ütésre emelve, szemökben lángoló hara , arczukon ama hév vágy
kinyomata: mily nehezen várják az éle halálharczot.

Most értek le a hegyekről, — e p llanatban az egész hadtö-
meg sarkantyut adva lovának Jézus! Je zus kiáltással az ellen bal-
szárnyának ront, elöl a hollós vitéz tü ik fel, hófehér paripáján,
arcza lángol, öldöklő vasa magasan felt rtva fénylik, készen a su-
lyos csapásra, jaj annak, kire rászáll!

A török had nyugodtan várja be a r hamot, s midőn már elég-
közel jöttek csatarendjeikhez, egyszerre mint adott jelre a jancsá-
rok fanaticus orditással vetik magukat rájok. — A hollós vitézt
egy percz alatt körülfogják, s igyekezne elvágni tarsaitól. Nem
olyan könnyü az! a nemes dalia nem szo ta elveszteni lélekjelenlé-
tét a legirtoztatóbb harczokban sem, üg es mozdulatával kikerüli
az ellen csapását, sulyos kardja egyszeri lecsapásától kettő, három
esik el. — Nehány percz alatt meg van tisztitva a tér körülte, a hös
Jancsárok végvonaglások közt fetrengnek harczi méne lábai alatt.
De alig nehány pillanat, s ime ismét száz meg száz gyilok emelke-
dik ellene, a czéllövészek sietve jönek elö, ötven, hatvan halált
osztó cső van szegezve a hös mellének . . . most mindjárt kioltják a
drága életet . . . nem, nem a székelyek dühös rohama megakadá-
lyozza öket gyilkos szándékukban, kik behunyt szemekkel rontanak
a bizonyos halál elébe, és felfogják a vezéröknek szánt halálos go-
lyókat, inkább ök essenek el százan, kétszázan, vagy mind egy
lábig, mintsem szivből szeretett vezérök.

A török had balszárnya ez alatt keresztül töretett, s a még
félemlett kontyos vitézek vad futásban igyekeztek menekülni a
csatatérről, késő volt, a székely gyors paripák utolérték öket, s a
győzelem által fellelkesült leventék kardjai megsemmisiték a nyo-
morultakat. Végezve ezekkel ismét visszatértek a daliák Keményhez, ki épen e pillanatban teritett le lováról egy óriás szarácsit, s

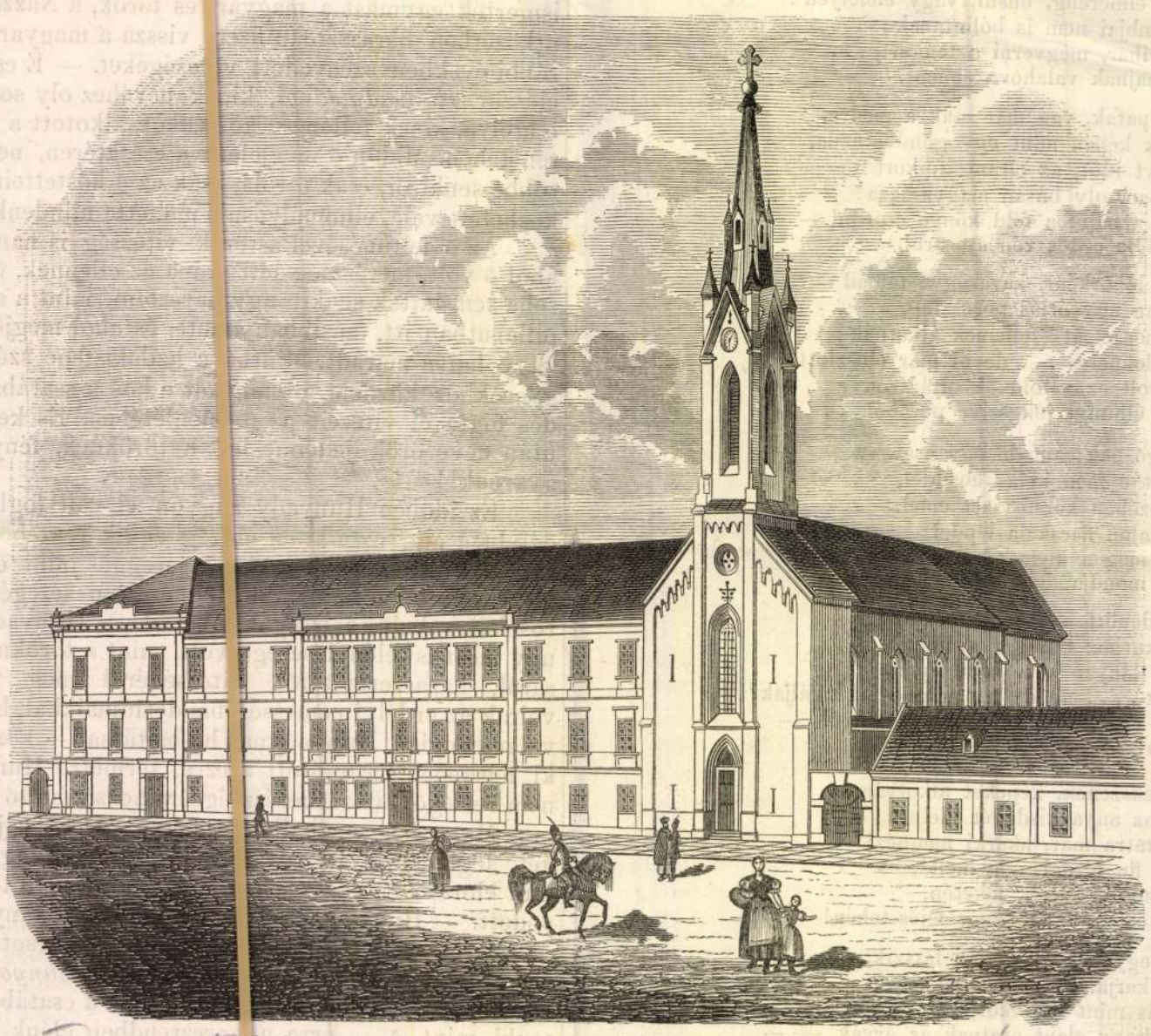

Kalocsai főgymnasium. — (Lásd a szöveget 318. lapon.)

mint oroszlán, vértől párolgó karddal kezében uj rohamra vezeté kis csapatját, dicsőséggel, diadallal biztatva vitézeit. — Azok lángoló lelkesedéssel követik a hollós bajnokat, s egy erős rohamot intéznek a török sereg közepére . . . e vakmerő rohamra az egész török tábor Kemény ellen fordul, most már nincs menekvés, nem kérülhetik ki a bizonyos halált; e teménytelen had azt a maroknyi népet egy percz alatt semmivé teszi, mint sebes áradat a rét virányait; mindenki a hollós czimerü bajnokra tör, a többivel nem gondol senki, csak a vezért, ez erő ijedelmét a jó muzulmán vitézeknek kell elfogni, vagy megölni. — Vetekedve tolongnak körüle handzsáros gyalogok, jancsárok; — spahik, tatárok társukat porba gázoltatva harczi méneikkel igyekeznek elérni a höst, ki rendületlen nyugalommal, érczkarokkal ví nagyszámu ellenével; körülte nehány bajnok van még, azok is minden perczben kevesbülnek, egyenkint hullnak el, sebektől rakottan . . . . . Csak egy ösz bajnok van még hátra, a vezéren kivül, a székely dandárhad legvénebb hadnagya, alig birja már kardját emelni, arcza sáppadt mint a halotté, ezüstszin szakála alutt vértöl mocskos, ruhája rutul össze van tépve, tiz sebből vérzik már; most kapja az utolsó döfést, egy tatár lándzsa szivébe furódik; erre lováról lehanyatlik; a vérengző ellen, mint éhes vadállat dühösen kap az élettelen test után, izenként szaggatja szét holttestét az öreg bajnoknak; elborzad a lélek az ily tett látásán, látja ezt a vezér, a höslelkü Kemény és megrendül bele. Nemsokára ez a sors vár ő reá is, óh mily undoritó ez a pogány harcza, szivet lelket rázó!!... csak mielőbb vége lenne e harcznak, ez az óhajtása . . . s ezzel harczol tovább . . . A legvitézebb ozmanok feküsznek a hös Kemény

Zoerard

Szentgyörgyi lelkész

l.

Könyvtár, emlék

14. l.

özokt.[illegible].kir.miniszter f,évi febru-
s a bá[illegible]tfai kir.adóhivatalhoz in-
:

[illegible]
[illegible]z
helyreál[illegible]litására a Műemlékek fen-
előirány[illegible]zott 12000/ tizenkettő-
évi rés[illegible]zlete fejében 4000/négy-
om az állampénztárt,hogy a
épitésznek, Sztehló Ottó-
tal láttamozott nyugtatvá-
tel[illegible]esitsen fizetéseket.

[illegible]solat hit[illegible]léül:

[illegible]

[illegible]ató.

Zoerard

iszka szentgyörgyi lel-
kész 1459-ben másolta és
vörös miciálekkal dísz-
fette a kánonjogi fejtegé-
téseket tartalmazó ko-
dexet, mely hajdan a
budai halosoké volt,
jelenleg a göttweigi
bencéssend tulajdona.

Szeghalmy Gyula

Dunántúli bár-
megyék. Bp. 1937
107. l.

Zoerard

29. Canonjoji fejtegetések és magyarázatok 1459 ből.
Negyedrétű papírkézirat gót betűkkel, sok vörös initialéval s feliratával.
Másolta Zoerard szentgyörgyi lelkész Fejérvár mellett 1459 mut ezt a kézirat végén körülmenyesen elbeszéli.
A kézirat ezelőtt a magyarországi pálosoké volt, jelenleg a göttweigi benczéssend könyvtáráé.

14 l

Zoerard

Könyvnisoló

Lásd

=

Magyar Könyvszemle

1881. 110–111. l.

Zoerard

miniator.

1459. ben. ~~Zoe~~ Szentgyörgyi pap.

Mihalik Ivan. Magyarország vidéki mükincsei. Szendrei. Magyar mükincsek. Bpest. 1901.
III. K. 28. l.

Kancsó önből VI. 173

Zofahl

Mincsarnok

1899. tav. Eiatt. Eat. 53 l.

ZOFAHL Gusztáv

Kalocsa, jezsuita templom és rendház, 1860

Vasmail 1982 296.

A fenti napra összehivott közgyűlést határozatlanképtelenség esetén

június hó 26-án, délután 6 órakor

a camponai ásatások bemutatásával *Nagytétényben tartjuk meg. Erre külön meghívót nem küldünk.*

Találkozás a Szent Gellért-téri HÉV. állomáson. Indulás pont 5 órakor. A közgyűlés színhelye a nagytétényi állami iskola. Az ásatásokat, részben helyszíni bemutatással ***Paulovics István*** tagtársunk ismerteti.

Az ásatások megtekintése után a nagytétényi halászcsárdában társasvacsora.

Az Elnök

Zoltán Gusztáv

l.

Zádor-Rados

266. l.

K. D. K

ZOFAHL Gusztáv építész főmérnök

Műszaki Mentor a Nádtnay építésénél

Ybl Ervin: Ybl Miklós 172., 204.,

Ne. D. K.

ZOFAHL Gusztáv építész

Bp. Nemzeti Múzeum díszlépcsőházának átalakítása 1870.

Ybl Ervin: Ybl Miklós 41., 132.,

Zofáhl Gustáv építész M.D.K.

Levele Lotzhoz és Thanhoz a Nemzeti Múzeum Lépcsőházában szükséges boltozati munkákról. Jelentése az építészeti munkákról. Kéri egy beadványban a költségvetés kiughratását

Sprengler M: A hag. Nemz. Muz. Lépcsőházának díszítése. Szüv. tört. Ért. VII. 1958 (2-3 sz.) 207, 208, 210

Zofáhl Gusztáv

A Nemzeti Muzeum főlépcsőjének kiképzésénél a neoreneszánsz alakitást Zofáhl Gusztáv, a bábos korlátot, a mümárványozást Rauscher Lajos és Kolbenhayer Ferenc készitik. /1860 után/.

392.o. 30. jegyzet.

ZADOR ANNA: Pollack Mihály. Bp. 1960.

MDK

Zofáhl Gusztáv

Az MMÉE megalakulásának előzményei 1866-67. Irta: Dr. Lósy-Schmidt Ede. Épitő Ipar - Épitő Művészet 1928. jan. 1. 5.l.

Zofahl

l.

Lykanomzromantika

47, 82, 189-l.

2137. Paulo d

Sz. Cilentoban 1662-ben. † Náp

Vértanuk kivégeztetése.

Az előtérben jobbról láti
[illegible] rendeletére a porosziok a h
balról a félig meztelen erőteljes
fiatal ember fejét csapta le. Me
kötött kezekkel és feje fölött
asszony tartja karján gyerme
rogyott térdre. Jobbról a leroska
támad tőrrel, míg a parancsnok
tiszt nézi a véres munkát. Lábe
a megnyílt felhők között, bab
négy Cherub lebeg.

Vászon, méretei 44 : 29·2 cm
István hagyománya 1893 augusztu
25 K. — Átvétetett 1902 január
A hagyományt elfogadta az 190
(340–902).

Hag. 1902.
Delhaes

Zofahl Gusztáv

Geb. in Pest 21 J. alt.
Schule in Pest frekv. Städtische
Zeichen

1853-54.

Bécsi akadémia 1925
könyvtár

21
1832

Mikszáth - zobor V. 193

Zofahl

l.

LykaMagyműI800-50

442. l

BIBLIOTECA CENTRAL

Zofáhl Gustáv

wód
2

Lósy 1939

100, 101, l 102 l

MMLLKözl

ujságiráskodásom idejéből, abban a meggyőződésben, hogy ezek érdekelni és szórakoztatni fogják az olvasót.

Amint már ismételten elmondottam, Várad társadalmi és társasági élete nem gyakorolt reám különös vonzóerőt. Csak az ujságon keresztül reprezentáltam a Szabadság felelős szerkesztői „méltóságát“, künn a társadalomban azonban nem. Időm tulnyomó nagy részét a szerkesztői asztal mellett töltöttem, szinházba is alig jártam, a szinházi kritikát a Szabadságnál Szirmay Ödön, szeretett és nagyrabecsült kollégám irta.

Egy délelőtt, korábban kelve, mint rendszerint s ennélfogva kissé kacenjámmeresen, betértem a szinház épületében lévő nagyon kedves és intim bodegába sört inni és „zónát“ enni. Ide jártunk egyébként éjszaka is, lapzárás után, — ami akkoriban, különösen a vidéken, meglehetősen későn, félhárom—három órakor volt, — másodszor vacsorázni! Gondtalanul fogyasztottam a zónapörköltöt és elmerültem a Szabadság aznapi számának olvasásába, mikor egyszerre egy vagy öt lépésnyire levő asztaltól, ahol nagyobb társaság sörözött, poharakat és tányérokat dobáltak felém. Különösen a társaság hölgytagjai dobálgatták a cserepeket nagy szenvedélyességgel és mérgesen. Remekül szabott sárgaszinü, uj rubo volt mit

Zofáhl Gyula Gustáv épitész

Magyar Mérnök és Épitész Egylet

közleménni

1869 III. évf. 148-50. o.

Zofáhl Gustáv

mimosteri főmérnök.

1877. jan. 30 igaz

az operaépítés mi-

nadi ellenőre volt.

irod

Operaház, A

magy. kir. — 1884—

1909. Bpest 1909.

5. l.

Zofahl Gusztáv

Zofahl Gusztáv, építész és szobrász, építész fia, Pestről, a pesti rajziskola elvégzése után, 21 éves korában, 1853-ban iratkozott be a kisplasztikai szakosztályba, majd 1854-nov.-től 1856 márc.-ig az építészeti szakosztály hallgatója volt.

Fleischer Béd

98.1.

Zentai csata (1697) látképe

TV. 102

Zofahl Gusztáv-

tervei szerint épült 1860-ban a Jezus-társaság érseki főgimnáziumának temploma Kalocsán neogót stilben.

Velics 1894

85. l-

Ugyancsak 1860-ban Rösznér K. bécsi építész tervei szerint épitette Kalocsán a Miasszonyunkról nevezett iskolanének templomát. u. ott.

Rímai feliratos kő VIII. 64.

Zofahl épitész M.D.K.

nevét az Epitész-Eglet épitészet-történeti kiállitásával kapcsolatban emlitik:

A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet Heti Értesitője, Bp.

1899. XVIII. évf. 86. és 113. old.

M.D.K.

Zofahl Gusztáv, épitőmester
városi főmérnök

a budai királyi palota
kerti épitészetének felügyelője
jul. 2-án meghalt.

Bauzeitung für Ungarn, Bp.1877. VI.évf. 28. sz.
208 old.

Zofahl Gustáv

A Jézustársaság kalocsai érseki fögimnázium-nának templomát 1860-ban fenti terve szerint egyszerű gót stilben építettek –

írod

Velics László. Az egyházi művészetek tanulmányozásáról. Bpest 1894. 85. l.

Tóth Mike: Jézus Sz. Szivének Hirnöke 1892.

G. sz.

Fenti Röszner K. bécsi építész terve szerint vonnán (1860-ban) stilben építette a Miasszonyunkról nevezett iskolanérik kalocsai templomat. Velics: 85. l

Zofáhl Gusztáv

a kőzmunkatanács

főmérnöke meghalt

1877. júl. 44 évig

korában –

Vas. Ujs

1877. 429 l.

rlamenti

Zofahl Gustáv

fővárosi kopuka-
sanacs
főmérnök

reagh. 1877

wod
z
Neuzeti Hirlap
1877. dec. 28.

iz civ
nalokan
kopend

Zofáhl Gusztáv

épitész

a Rózmuskák tanácsának

főmérnöke

+ 1877. julius 1.

Lásd

Az épitési ipar

1877. 570 h.

lásd

Neuvreti Hirlap 1877

dec. vége.

Az év halottai.

magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191...

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételér

nevü munkástársamat szóbelileg megb

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

(Zofáhl Gusztáv)

cikke

lásd

( ) utijelentése az egyetem orvosi és természettudományi intézeti számára felállítandó épületeknek tervtészítése végett tett tanulmányozási utazása alkalmából.

MMÉE Körl

1890. 84–90. l.

vegjes

d. 87

1 Rot. 8vo

Worsaae,

Mr. J. J. A.

Sur quelques trouvailles de l'âge de bronze faites dans des tourbières.

(Extrait des Mémoires de la Société Royale des Antiquaires du Nord. Nouvelle série. 1866).

1. — 15. M.

Zofahl Gustáv

lásd

Gerlai
A Kalocsai főgymnasium. Vas. vys 1861
318. Eippel.

Ev. felh

< Zofahl Gusztáv

cikke

< > A barsfai nagy-templom leírása.

MMÉE Közl.

1869. 148—150. l.

és XI-XII. tábla

Traduit par E. Beauvois.

(Extrait des Mémoires de la Société Royale des Antiq. du Nord, 1873 et 1874)

73. – 198. M.
Copenhague
Thiele
1875.

Zofáhl Gusztáv

építész

cród

Zofáhl Gusztáv utijelentése az egyetem orvosi és természet-tudományi intézetei számára felállítandó épületeknek serv. készítése végett tett tanulmányozási utazása alkalmából.

Magyar Mérnök Egyenlet közlönye. IV. 1870. 84-90.

M.D.K

Lofáhl Gusztáv: építész

a bártfai nagy-templom helyreállításával kapcsolatban, ismerteti a templom építéstörténetét és az akkor még meglevő eredeti emlékeket.

Lofáhl Gusztáv: A bártfai nagy-templom. A Magyar Mérnök-Egyesület Közlönye, Pest, 1869. III. köt. 148-150. old. XI. és XII. tábla.

Zofahl Gusztáv

lásd

Vas. Kp.

1861. 318 l.

munkatársak :

Nánási Sándor

Oberschall Magda

Pálinkás László

Pigler Andor

Polgár Julia

Rados Jenő

Révhegyi Réh Elemér

Schoen Arnold

Supka Ervin

Voit Pál

Zádor Anna

MDK

Zofahl

A kalocsai uj nőnevelde. Fame$$zet.
Rösner Károly terve, kivitelezte Zofahl

Vas.Ujs. VIII,1861. XI/17. 77 l.

ZOFÁHL 1. *Gusztáv*, építész, * Pest 1832, † u. o. 1877. Szülővárosában és a bécsi akadémián tanult. 1858—60. Rösner Károly bécsi építész tervei alapján építette a kalocsai növeldét s az ehhez kapcsolt templomot, majd saját tervei szerint a kalocsai gimnáziumot. Utóbb főmérnöke volt a közmunkák tanácsának.

K

E. G II 628 l

TURÓCZI SÁNDOR KÖNYVTÁR

HELYSZÁM: 750 / U. III. 5.

SZAK: Nyelvtudomány.

SZERZŐ NEVE: Sanders, Dániel

FORDÍTÓ NEVE: —

KÖNYV CÍME: K

KÖTÉS NEME: ALAK:

KIADÓ: ÉV:

Vasárnapi Ujság VIII.
1861.VII.7.- 316 l. Zakariás

Kalocsai főgimnázium. Fametszet. / Zofahl Gusztáv terve. Szöveget l. a 318 lapon./

Zofah Gusztáv

épitész

Épitette Rösner Károly
bécsi épitész tervei alapján a
Kalocsai nőneveldét – az
ehez kapcsolt templomot
1858–1860 ig
Ugyanezek ő épitette a Kalocsai
gymnazimot de úgy látszik
már saját tervei alapján
és előbb mint a nőneveldét.

Pesti Hűletésű.

A Kalocsai uj nőneveldé-
Vas. Ujs 1861. 77. l. Eppel-

Vas. Ujs. 1861

A világosi katastroph nem a mi ügyünk, hanem a világhistoriaé. Egész Európa feleljen arról; ne mi!

Ha volna törvényszék, mely e kérdésben itéljen, kit kellene mentenem, kit kellene vádolnom?

Azokat a honfiakat-e, kik évtized nyomorát, csalódásait, epesztő vágyát hordozák szivükben a hontalanság üldöző kínja mellett?

A hadvezéreket-e, kiknek még siremlékkel is adósok maradtunk?

A lengyel vezért-e, ki csak dicsőséget irt hazánk évlapjaira, s csak sebeket vitt el innen magával?

Azt a férfit-e, kinek nagyravágyása az volt, hogy hazáját tegye nagygyá?

Vagy azokat, kik kimondott elveikért férfiakként kiszenvedtek, de meg nem törtek?

Vagy azt a népet, mely áldozni meg nem szünt, s melyet a szenvedés honától el nem tántoritott?

Vagy azt a közkatonát, ki huszszor rohant a halálba e szóval: éljen a haza! s kiejté kezéből fegyverét, midön azt mondták neki, hogy „meghalt a haza.“

Van-e nekünk szükségünk e vádakra? kell-e itt itéletet kérnünk?

Nincs-e igazolva a történet előtt sorsunk fordulata e szókban: „két világhatalom keze sulyosult rájuk, s ökkevesen voltak.“

Csak egyikét is e világhatalmaknak azóta nem birta leverni két másik hatalom; csoda-e, ha a mi ifju erőnk összetört egy óriás előtt?

Szorult-e a magyar név dicsősége arra, hogy ily kétségbe esett harcz kimeneteleért *egy embert* áldozzon fel? Egy embert, ki legjobb vitézeinek egyike volt, mint hadvezér és mint közkatona.

Én nem találok semmi gyönyört, annak, mi nagy volt, elgázolásában. Fáj rálépnem arra, a ki elesett, — és olyan magasról esett.

Ha valaha, ugy ma nincs ideje a recriminatióknak.

Ha kimondta a magyar nemzet azt, hogy ez évében az Urnak, a magyar nemzet fiai között nincsen párt, nincs testvérkülönbség, nincs osztálybüszkeség; nincs elviszálkodás, nincs fajgyülölet;

Ha a magyar nemzetben volt bátorság kimondani azt, hogy 1861-ben nem ismer a magyar nemzet a multak miatt számüzöttet, fölségsértőt, elitéltet;

Akkor legyen a magyar nemzetben sziv és ész, kimondani azt is, hogy 1861-ben a magyar nemzetből a multak miatt nincs vádlott, nincs elitélt, nincs hazaáruló!

Végül még Görgeihez volna egy kérésem. E kérés az: „ha valaha jöne idő, a midőn felhíva érezné magát, honfitársai előtt feleletet adni; ne tegye ezt ugy, a hogy külföldön megjelent müvében tevé. A magyar nemzet nagylelkü; a vádért megbocsáthat, de a mentségért elkárhoztat.“

(Folytatása következik.)

A kalocsai uj nő-növelde.

Még alig mult egy éve, hogy a lapok örömtelve hozták a hirt, miszerint hazánk egyik főpapja, Kunszt József kalocsai érsek volt az első, ki a magyar Akademia házára s tőkéjére szentelt ujabb adakozások sorát tizezer forinttal megkezdette, s most már közölhetjük egy intézet rajzát, és rövid ismertetését, mely a főpásztor vallásos és hazafias buzgalmának s áldozatkészségének köszöni lételét.

A nevezett érsek ur már több évvel ezelőtt elhatározá, egy leánynöveldének megalapitása által, a Duna-balparti terület egyik jelentékeny vidékén már rég érzett hiányt pótolni. E czélból több magyar hölgyet a nevelői pályára saját költségén leendő kiképeztetés végett, a „mi asszonyunk“-ról czimzett iskolanénék zárdájába küldött, 1858-ik évben pedig Kalocsán egy nagyszerü zárdának épittetését kezdé meg, mely a mult évben nemcsak teljesen elkészült, hanem oktober első napján meg is nyittatott.

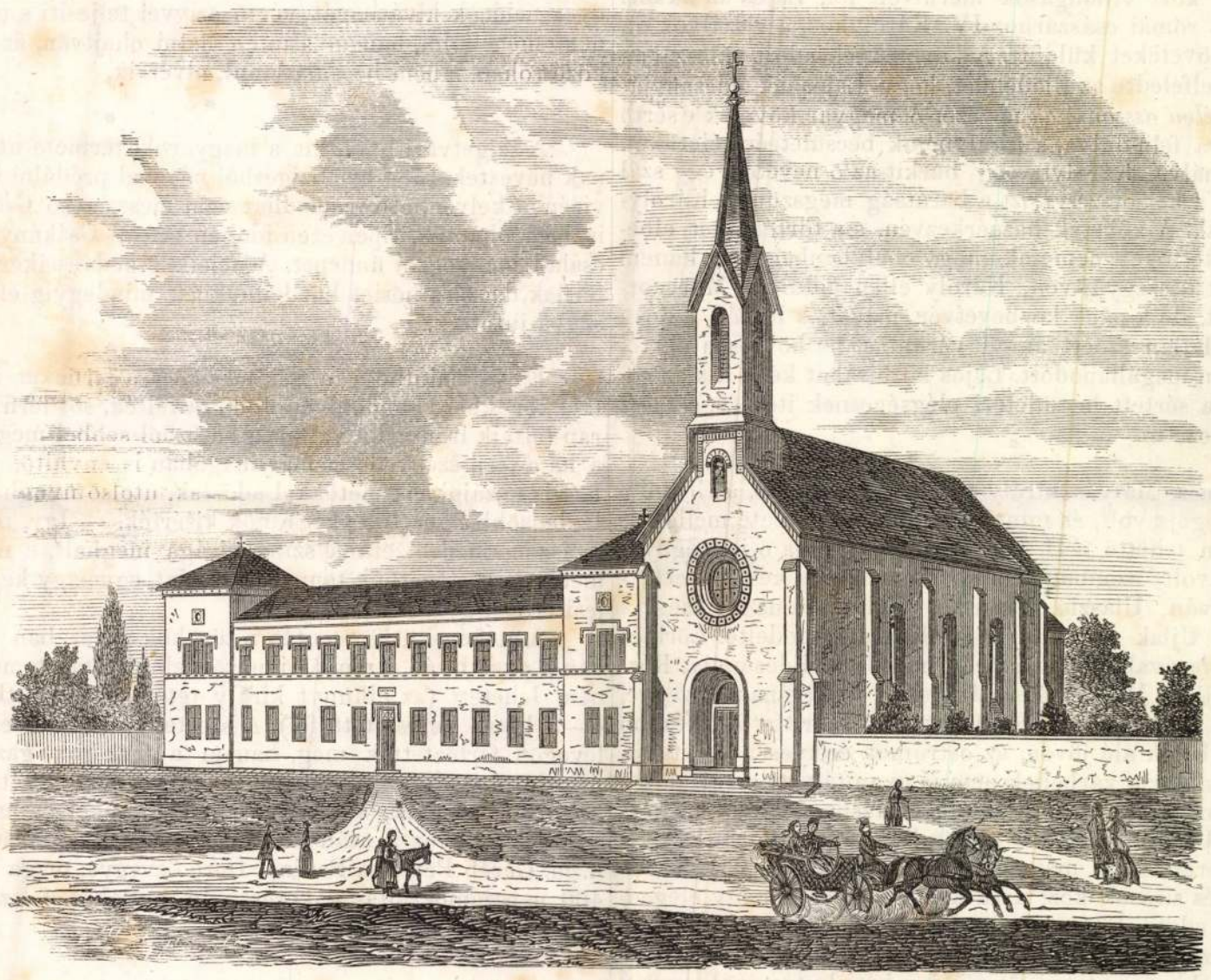

A kalocsai uj nő-növelde.

Az épület, mint rajzunkból — mely az előtért mutatja, — látható, egyszerü, de szép és nagy. A tér ugyanis, melyet az épület maga a templommal együtt foglal, 741 négyszeg öl, három felöl egy 3329 négyszög-ölnyi kerttel köritve. Az épület négyszöget képez, 9 terem, 29 szoba s kellő mellék-helyiségekkel és gazdasági épületekkel van ellátva; tervét, az iskolanénék által előadott igények figyelembevételével, készitette Rösner Károly bécsi tanár, a technikai kivitelt pedig vezérelte Zofahl Gusztáv pesti születésü fiatal épitészünk, ki a főgymnasiumi épületnek önálló tervezése s kivitele által szakavatottságát eléggé tanusitotta *) s szép reményekre jogosit jövője iránt.

A nagyszerü épületen kivül a zárdát minden belső kellékekkel tökéletesen fölszerelteté az alapitó érsek ur, ki mindezeken kivül, földtehermentesitési kötelezvényekben *százötezer* ftot tett le a kalocsai főkáptalannál az intézet számára. Az intézet programmját majd minden hazai lap közölvén, fölöslegesnek tartjuk megemlitését, csupán azt tartjuk még megemlitendőnek, hogy a növelde, mely hetven növendékre van számitva, ezen első évben ötven növendékre szereltetett föl, és *már mult őszszel ötvenkét növendéke volt*, ugy hogy az első fölszerelést azonnal pótolni, s még nehány

*) Ezen főgymnasium szép épületének rajzát szintén közlendjük. — Szerk.

iskolanénének alkalmazásáról is gondoskodni kellett; mi — bár egyrészről a páratlan olcsóságnak tulajdonitandó *) — más részről azonban a növeldének e vidéken fölötte nagyon szükséges voltát eléggé tanusitja.

Ugyanezen nagyszerü épületnek alsó osztályaiba helyeztette át az alapitó érsek ur a városi leányiskolát is, mely most már szintén az iskolanénék által láttatik el, s háromszáznál több leánykát számlál. Ezáltal a város képesitve lön, elemi főiskolájában a tanitók fizetését tetemesen megjavitani.

Pontok Magyarország multjából.

(Emlékeztetőül költőinknek, művészinknek.)

(Folytatás.)

Másrészről a magyar nemzet férfiai is a nők irányában mindenkor lovagiasak voltak, ezt nemcsak régi törvényeink, melyek a nőket több jogokkal ruházták fel, bizonyitják, hanem e lovagias érzés felöl a történet másképen is tanuskodik. Ugyanis :

Nagy Lajos uralkodása alatt 1362-ik év körül némely cseh és magyar lakosok közt villongások merülvén fel, Lajos az akkori cseh királyhoz s római császárhoz IV. Károlyhoz, a viszályok elintézése végett követeket küldött. A követek ek adott válaszában Károly annyira elfeledte az illedelmet, hogy Lajosnak édesanyját Erzsébetet *szemtelen asszonynak* nevezé. A magyar követek e sértő kifejezés hallatára felindulva, s királynéjok becsületeért életüket, vérüket nem sajnálva, Károlyt vagy bárkit az ő nevében egy szál kardra hivnak, s a két ország közt a barátság megszüntét Károlynak értésére adják. A követek hazaérkezvén, s a történteket elbeszélvén, Lajos tettöket nemcsak hogy helyenhagyta, hanem 1363-ban seregét összegyüjtvén, Károly ellen indult, s Morvaországba berontott, de a pápa közbevetvén magát, s intvén Lajost, hogy egy gondolatlan szóért annyi vérontást ne kövessen el, tovább haladásában megállapodott. Lajos közbirákat kért, kik az eddig történteket a sértett becsületért elégségesnek itélvén, seregét hazájába visszavezette.

* * *

Ujlaki Lőrincz, Mátyás király természetes fiának, az ifju Jánosnak hü pártfogója volt, és miután minden igyekezete mellett is azt királylyá nem tehette, a II. Ulászló választásába ő is megnyugodni kénytelen volt, azonban a belső idegenkedés később tettekben is nyilvánulván, Ulászló Lőrinczet haddal támadta meg, s Drágfi Bertalant Ujlak várának elfoglalására kiendelte. Lőrincz feleségével s udvarával Németujvárba huzódott. Édesanyja, Rozgonyi Margit, Ujlaki Miklós Bosnyákország királyának özvegye, Ujlakban lakván, az ostromló Drágfi által ott szoritatott, később maga Ulászló is Ujlak alá jövén, az ostromot erélyesen folytatta. Egy sötét éjjel, mikor a várbeliek nem is gyaniták, az ostromlók a vár falára felmásztak, s a várat elfoglalták. Másnap délfelé maga is bement a várba Ulászló, melyhez midőn közelitene Lőrincz anyja egy tiszteletet ébresztő ősz matróna, gyászruhába öltözve Ulászlónak eléje ment, és sirások közt arra kérte a királyt, hogy elégednék már meg az eddigi büntetéssel, s fiának engedne meg. Ulászló Lőrincz dolgát az országgyülésre utasitotta, Lőrincz anyja iránt a legnagyobb tiszteletet mutatva, őt minden házi butoraival együtt, tisztes kiséretet adván melléje, Budára küldötte, és három várost adott neki, hogy azok jövedelméből rangjához képest élhessen.

* * *

Hogy a magyar lovagiasság nemcsak külszin, udvariasság volt, hanem hol a körülmény ugy kivánta, életét is feláldozta a férj szeretett nejeért, azon átalánosságon kivül, hogy a haza védelme alatt, mely a férfinak legfőbb kötelessége, főleg a régibb korból, vadnépek ellenében a családi tüzhely védelme értetik, történeti egyes példák még inkább tanusitják. Szép példáját adta ennek a magyar nemzet 1744-ben, midőn az ország királynéja veszélyben forgott, Mária Teréziát trónusán a magyar lovagiasság véráldozattal tartotta meg. Történeti egyes példákul még megemlithetem a régibb korból ezeket :

A mohácsi vész után, midőn Szolimán Buda alól törökeit a környéken prédálni szertebocsátotta, a falukon lakó népség vé-

*) Egy leányért — a zene, rajz és külföldi nyelvekbeni tanitás kivétel vel — 128 ft. fizetendő.

dettebb helyekre, várakba, kastélyokba vonult. Az esztergomi érsek maróti vadászkastélyába is több vidéki nemes családostól, ugy számos földnépe menekült; a kastélyt árokkal s töltéssel hirtelenében megerősitették. Ezen helyre menekült Dobozi Mihály is feleségével. A száguldó törökök Marótra bukkanván, azt megtámadták; ámde a családért küzdő férfikar, a törökök ismételt rohanásait visszaverte. A töröknél ágyu nem levén, s rohammal nem boldogulván, ágyukért Buda alá küldöttek, melyeknek segedelmével a kastélyt halommá lövették; az idemenekültek mind elvérzettek vagy fogságba jutottak, futás által csak kevesen menekülhetvén. Dobozi jó erős futós lován, szintén megszabadulhatott volna, de ő neje életét s becsületét a magáénál többre tartván, nejét hátul a nyeregbe ültette, hogy elől szabadon harczolhasson; a nő férje derekát átfogván, Dobozi magát a törökökön keresztül vágja, s futásnak indul. A törökök Dobozit üzőbe veszik, s miután lova a kettős teher alatt lankadni kezdett, s látván a nő, hogy az üldözők már beérik, maga kérte férjét, hogy őt ölje meg, s könnyitett terhü lován magát mentse meg. Dobozi nejének e magasztos rimánkodására nem hallgatva, sőt ezáltal még lelkesitve, futását folytatta. Látván végre Dobozi az elkerülhetlen végveszélyt, erényes nejének kivánságát vérző szivvel teljesiti s megöli, de maga nem menekülni, hanem szintén halni ohajtván, az üldöző törökök közé rohan, s nem boszulatlanul, elvérzik.

* * *

A szigetvári basa, kit a magyarok, termete után kis Hasszánnak neveztek, 1584-ben Szigetből népével prédálni indulván, a Rába vizén átkelvén, a Körmendhez nem messze eső Csákány helységet is megrohanták. Épen ezen időben tartott Csákányban egy előkelő család menyegzői ünnepet. A nejeik- s kedveseikért fegyverre kelt férfiak, daczára hősies küzdelmüknek, mindegyig elestek, vagy fogságba jutottak.

* * *

És valaminthogy a nők azok, kik a férfiakat is szülték, gyermekkorukban gonddal ápolták, nevelték, sőt férfikorukban gyakran tetteik irányadói voltak, a harczból sebbel megtérteket ápolák, s ha a férfi szenvedését már magában is enyhitő, női ápolás mellett is hazájoknak életökkel adóztak, utolsó nyughelyökre, a sirba, legbelsőbb bánattal őket a nők kisérték. — Igy, midőn a mohácsi gyásznapon nemzetünk szine, virága meghalt, e nagy nemzeti temetést is, történetünk tanusága szerint, egy nagy kegyességü nő teljesitette. Ugyanis :

A mohácsi ütközet után a törökök a hazában szertebarangolván s pusztitván, a mohácsi mezőn elhullottak temetését teljesiteni nem lehetett (az elhunyt király teteme is az ütközet után csak 4—5 hétre kerestetett fel). A szerteheverő holttestek nemcsak a levegőt fertőztették meg, hanem a farkasok, gazdátlan ebek és ragadozó madarak oly nagy sokasága gyülekezett a csatahelyre, hogy az utasokat, sőt fegyveres embereket is megtámadták. A törökök eltávozta után Kanisai Dorottya, egymásután két nádor, u. m. Geréb Péter és Perényi Imre özvegye, maga pénzén fogadott 400 napszámos által a keresztyén hullákat felszedetvén, azokat nagy gödrökbe eltemettette.

(Folyt. következik.)

A havasi kecskepásztor.

A kecskepásztor a hegyivilágnak ép oly tartozéka, mint a hóomla dörgése, a zergevadász vagy a télialvó morga. A hegynek disze ő, egy vidor elem, mely a magas kősziklákat is mintegy megeleveniti. A hova a gulyás teheneit sohasem hajthatja, mert utnak, ösvénynek nyoma sincs, s a zöld pázsitlepel szétszórt foltokkint függ a porladozó kövezeten : ott kúszik fel mekegő kecskenyájával a napbarnitotta vig fiu, s magát nagyobbnak, boldogabbnak, hatalmasabbnak képzeli, mint egy király, a ki milliók felett uralkodik.

S mégis, rendszerint ő a falu legszegényebb gyermeke, gyakran elhagyatott árva, ki a gyermekkor ártatlan örömeit nem ismeri s a szülői tüzhelynél ápolást, élelmet és menhelyet nem élvez. Hogy a községnek terhére ne váljék s korán tanulja megszerezni saját kenyerét, a gyámság a hegyek magányába küldi őt, hol emberi láb nem taposta a földet még soha. Ott az ő lakhelye kora tavasztól késő őszig; ott neveli föl emlőin az anyatermészet, táplálván tiszta hegyi léggel, s megedzvén izmait a veszélyes pályára, melyen ő örömmel és játszva halad. De szereti is ápoló anyját a természetet, s mint egy vadon felnőtt fa, kebelén oly élvekben részesül, minőkről a völgylakónak sejtelme is alig van.

A vadonban folytonos tartózkodás és szakadatlan gyakorlat által, e 12—16 éves pásztorfiuk oly otthonosakká válnak a sziklamászás minden

Zofahl Lóránt

építész

A reformkori főváros építészetében volt szerepe.

Kiados: Magyar építészettört. 274.
Műszaki Kiadó 1971.

Zofahl Gustáv

Terve nemet készült a Nemz. Múz. lépcsőházának kialakítása Pollack halála után.

A Magyar Nemzeti Múzeum. - Budapest, 1971.4.sz.
23-25. 1.

Zofahl I.Gusztáv, épitész.

Pest.1832. - † u.o. 1877.
Szülővárosában és a bécsi akadémián tanult .1858-186o Römer Károly bécsi épitész tervei alapján épitette a kaocsai növeldét és az ehhez kapcsolt templomot,majd saját tervei szerint a kalocsai gimnáziumot. Utóbb főmérnöke volt a közmunkák tanácsának.

E.G.II. 628.1.

ZOFAHL GUSZTÁV
építész

AZ ÁLLÓKÉS
KORA

146.0—

leromlása, a szakmunkások helyze-
Képzelheti Ön, mi lehet a helyzet
ált bérekkel, 6 órás munkaidőben
k, amelyek ma is tullépik a 8 órás
s 1-2 pengős napibéreket fizetnek,
arra az 1-2-3 napra, amennyi mun-
lelő jogvédelem hiányában vigan
at, amelyeket én tervezek s fél-
munkamódszerem utánzásával és bi-
es sérelem a fontos, hanem az,
omlott le a több mint negyven éves
nvonal, azért, mert a mértékadó
nem értették meg ennek a fontosságát.

Zofahl
épitesz

l.

Ybl Lotz 1938
116, 117. l

~~Gulyás Pál~~:

Budapest X. 165.

Zofahl Jusztáv

rőd

Lósy-Schmidt Ede dr.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet megalakulásának előzményei 1866-67. Budapest 1927. s. l.

Pandur József restaurátorok jelen-

ő 15-én kelt felszólitásának meg-

esen jelentek meg Győrött,ujabb

szerződés megkötése céljából.

Zofahl

Ltab IV, 62

Kraye

Zofahl Gusztáv

kalocsai érseki
főgimn. templomok
1860 neogot

wód
=
Velvánd 1912
175. l.

wód
=
Tóth M.: Jézus k.
Hivének Hirnöke
1892. 6 r

-

ája nagy tetszést aratott,
a jászói apátság hasonló

Zofáhl Gusztáv

megfelt 1877 ben

wod

Vas. Ugr 1909. 810.

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

lélyezem:

k vagy helyettesének
láírása.

. — Endrényi Imre, Szeged.

Zofahl MDK

épitész.

A mérnök-egylet kiállitása.

Képzőm.társ.kiáll.tárgym.1899.terv.nemzetk.kiall.

Zofahl Gustáv

kalocsai érseki
főgimn. tanuloma

erőd
2

Toth Mike = Jerus
h. Kivenek Hirnöke
1892. 6. 27

Csonttárgy VI. 178.

Zofahl Gusztáv

fő mérnök
meghalt 1877.
44 éves korában

Vas. Ny 1877. 429 l

1877
44

1833

Zofáhl Gusztáv

épiten

Ród. esetleg lásd is.

Zofáhl Gusztáv)

(A bártfai nagy-templom. Magyar Mérnök Egyenlet Közlönye. III k.

1869. 148–150.

Ő mérte fel a templomot és vizsgálta meg állapotát sérről jelentést tett a minisztériumnak, amely őt ezzel megbízta.

Zofahl Lóránd

l. Flor Bp.

5-6. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Czofall

epitesz

Tarsalkodó. 1838. 178.

lap.

Lásd ert Hild vél.

Bignio Emma

festo.

M.D.K.

Zofahl Lőrinc, épitész

Brein Ignác müvezetője, majd utóda. A XIX. sz. első felének sokszor igénybe vezt, de kevéssé művészi tehetségü klasszicista stilusú épitésze. 469. o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a szinház és a film. Minerva. Budapest. 1960

M.D.K

Lofahl Lőrinc építész

Brein J. építész műveretője, majd utóda.

Kanyics, Magy. műv. Bpp. 1960 469

Zofáhl Lörnicz

U. 1704

695/906.

er Ignácz.

—

rész-munkák.

—

ZOFAHL LÖRINC 2

Házról házra, végig a déli Váci utcán (9.)

Pest legjobb tervezői kaptak megbízást a Szerb és a Szarka utca között álló épületekre

Váci utca 74.

1892-ben eklektikus stílusban épült, kiemelkedően értékes, védelemre érdemes négyszintes sarokház. Kovács Károly építész és építőmester tervezte Spitzer Zsigmond részére. Az építész igen jó kapcsolatban lehetett a családdal, mert feleségül vette Vilma lányukat, így később tulajdonába került az általa tervezett ház. Az 1930-as évek közepén átalakították az épületet, a terveket maga a tulajdonos, az eredeti építész jegyezte. (A telken korábban is állt ház. Arról csupán annyit tudni, hogy Kasselik Ferenc, a nagy építőmesterek egyike 1832-ben emeletráépítést tervezett.) Az épület műszaki állapota közepes, de megjelenése szép. Látszik rajta, hogy néhány éve – még önkormányzati tulajdonban – kívülbelül felújították, bár azóta a belvárosi levegő rajta hagyta a nyomait. Azóta a korábbi bérlők megvásárolták a lakásokat, de a további javítgatásokról sem mondtak le. Segít ebben az önkormányzat is, félmillió forinttal támogatta a födém javítását és az udvar burkolatának cseréjét. A sarkon lévő borszaküzlet portálja szép, illik az épülethez.

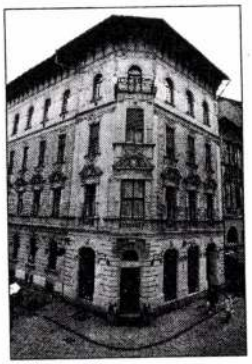

Váci utca 74...

Váci utca 76.

Kicsi, mindössze négylakásos, ám háromszintes, romantikus stílusban készült műemlék épület. Egyes források szerint Pán József építész tervezte Vomberger Mátyás számára 1861-ben. Más adatok szerint ebből a tervből nem lett semmi, a mostani házat Lohr János építőmester emelte Rétay János részére 1868-ban. Az biztos, hogy a XIX. század utolsó harmadában a szabómester Rétay volt a tulajdonos. Tőle özvegyére szállt, majd a szintén szabómesterséget folytató Imre János nevű fiukra és testvéreire. Végül a Vendéglősök Beszerző Csoportja Rt. birtokolta az államosításig. Műemléki védettsége ellenére mind műszakilag, mind esztétikai szempontból egyértelműen rossz állapotban van, korábban egyes részeit életveszélyessé is nyilvánították. Az önkormányzat tulajdona, úgy tudjuk, a lakók megvennék, de nem kapják.

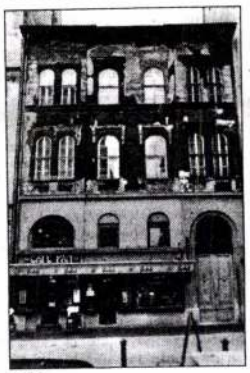

...76.

A kerület álláspontja szerint ugyanis nem egyszerű felújítást igényel, ennél jóval nagyobb lehetőségek előtt áll. Udvari szárnyát ugyanis korábban lebontották – ezért van benne most csupán négy lakás –, az eltüntetett szárnyat viszont pótolni lehetne. Ennek mikéntjéről egyelőre nem született döntés.

Váci utca 78–80.

1912-ben épült, védelemre érdemes ötszintes szecessziós épület. Böhm Henrik és Hegedűs Ármin tervei szerint a Belvárosi Házépítő Rt. építtette áru- és üzletháznak, de lakásokat is kialakítottak benne. Többek között Szénásy Imre Turul nevű nyomdája működött itt. Ma társasház sok üzlettel, az önkormányzat tulajdoni hányada néhány százalék. Az impozáns épület műszaki szempontból jó állapotban van, megjelenésére sem lehet panasz. (A kerületi önkormányzat az udvari homlokzat és a tető felújítását 1,3 millió forinttal támogatta.) Az utcai homlokzatot díszítő négy, madár-virág mozaik és a kaput tartó két félatlasz is jó állapotban van. Az összképen azonban ront a földszintet és a félemeletet szinte egyetlen hatalmas üvegtáblává változtató, kissé erőszakos kirakat. Jó pont viszont, hogy a gránitportál harmonizál az épülettel.

Védelemre érdemes a sarokház

FOTÓK: DOMANICZKY TIVADAR

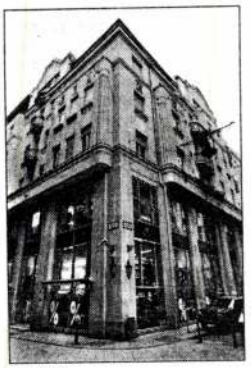

...78–80.

...82.

Váci utca 82.

A két világháború között korai modern stílusban épült hatszintes ház. Építtetője Kellner Sándor, aki érdekes módon a szomszéd épületben kibérelte a pince egy részét raktár céljára. Műszaki állapota inkább rossz, mint közepes, homlokzata lepusztult, mállik. A külseje alapján nem elképzelhetetlen, hogy még mindig háborús belövések éktelenkednek rajta. A felújítást a lakóknak kell megoldaniuk, mert az önkormányzat tulajdonrésze csupán néhány százalék.

Váci utca 84.

1898-ban, szecessziós stílusban épület ötszintes lakóház. Építéséhez egy nem egészen ötvenéves házat tüntettek el, amelyet a nagy építőmesterek egyike, Zofahl Lőrinc (Lóránt) tervezett. A most álló ház építtetője Tiller Samu, aki gyorsan megvált az épülettől, mert a következő évben már Vastagh György volt a tulajdonos. Az épület műszaki állapota közepes, homlokzata elkoszolódott, omladozik. A felújítás a lakók feladata, mert az önkormányzat tulajdoni hányada nem éri el a húsz százalékot. A kerület eddig is támogatta a renoválást, a homlokzat, a lépcsőház, a függőfolyosó és a lift felújításához 1,2 millió forinttal járult hozzá.

A. G.

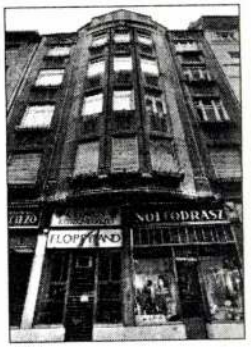

...84.

Zofahl Lőrinc

épitette (1835-ben) a mai (Bp. V.) Arany János u. 7. sz. ház utcai
nakaszát két rövid oldalszárnnyal; -(homlokzati
terv nem maradt fenn.)

Pereházy Károly: Müemlék lakóépületek restaurálása a
pesti Belváros rekonstrukciójában. - Müvtört.Ért.
1969.4.sz. 286. l.

MDK

Zofall Lőrinc

épitész XIX. sz. első felében Pesten.

Pásztor Mihály: A 150 éves Lipótváros. Bp. 1940.

117. l.

K. D. K.

~~20FHHL~~
20FAHL Lőrinc építés

Bp. Nádor u. 19. Háromemeletes
sarokház (1846-47)

Gerő László: Magyar építészet hala-
dó hagyományai Bp. 1977. 59. l.

H. D. K.

ZOFAHL L. építész

Bp. Nádor u. 22. (1846–1844.)

Gerő László: Építészeti stílusok
Bp. 1957. 115. l.

M. D. K.

ZOFAHL Lőrinc építész

A cék határozatilag tiltja el,
hogy pl. Kausler, Fesz stb. „kontárok"
Terveit alávírja

Preisich Gábor: Bp. városepítésének
története .... Bp. 1960. 78. l.

A. D. A

ZOFAHL Lőrinc építész

Jelentős építőmester

Prlisich Gábor: Bp. városépítésének
története ... Bp. 1960. 67.

Zofahl Lörinc

epitett

l.

Tanulmányok Bpest I

82. l.

Láid Zofáhl

Lorint alatt

is!

Fig. 526.

Zofáhl Loránt

l.

Tanulmányok Bpest I

77. l. 78. l. 79. l. 96,

97. l.

Loránt azonos

Lörniccel?

Žofahl Lovrinc

l.

Žádor – Rados

153–155, 262,
368, 369, 393. l.

A fenti napra összehívott közgyűlést határozatlanképtelenség esetén

június hó 26-án, délután 6 órakor

a camponai ásatások bemutatásával *Nagytétényben tartjuk meg. Erre külön meghívót nem küldünk.*

Találkozás a Szent Gellért-téri HÉV. állomáson. Indulás pont 5 órakor. A közgyűlés színhelye a nagytétényi állami iskola. Az ásatásokat, részben helyszíni bemutatással ***Paulovics István*** tagtársunk ismerteti.

Az ásatások megtekintése után a nagytétényi halászcsárdában társasvacsora.

Az Elnök

Zofahl Lörinc

ejs iten XIX u. elsöj.
Pest

vid

Omágh 205. l.

..... *mühely.*

...főnökség!

...v ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... szamu .....

...am.

...évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláirás és munkásszám.

Zofahl Lörincz

epitaph

Pest 1827.

Wcj 381.l

Zofall Lőrinc

ejtőmester

1831. Pest.

Pkc. 213. l.

Rákóczi emlékek VI. 28.

Zoffal Lőrinc

építőmester

1819. készítette

remekét. A pesti

könnyezés tagja

Pkc. 212.

Rácz-közi határ Dunapentelén

. VI. 16.

Zofahl

Z. 2. *Lőrinc*, építész, a hasonló nevű pesti építőmester fia. 1831. lépett a pesti kőműves és kőfaragó céhbe, melynek 1838. és 1843. főcéhmestere volt. Jelentékeny része volt a biedermeier-kori Pest építésében.

K. Gy. II. 628.

Gyakorlatok

Zofahl Lőrinc

erőd

=

Bier Kass Hó

64. l.

Zofahl Lőrinc

írod

Lechner Jenő dr.

Képek Buda és Pest fejlődésének történetéhez. MMÉE Kvt.

1918. 191. l.

Fejereklyetartó, fából, püspök. XV. század
Mag. 59 cm.

1480

Genevich PA, 259 l: az Ipolyi-gyűjteményből

Nem Ipolyi. Simor – Schnütger 1884.
Keresztény muzeum Esztergomban. Egyházmüvészeti Lap V – 1884,
363 l.

Radisich: A Simor – Muzeum. Müvészi
Ipar II – 1887, 222 l.

Ipolyi, Beharvármegye 150. szám.

Zofahl Lőrinc

éjjőrmester

l.

Schoenjózsefvárosi

9. l. 27. l.

Csiszolt Kőbalta VII. 244.

Zofal Lőrinc

kőfaragó

I.

Lechner Jenő dr.

A Magyar Nemzeti
Museum épitője
1836–1926.

Bp. 1927.

35 l.

Jozsef Lőrinc

építőmester

l.

Bevilser

II. 773. l.

Zofahl Lörinc

l.

Schoenkörpvárosh

106. l.

SZABADISKOLÁJA.

Fej és akt rajzolás és festés.
Tájfestés a szabadban.

Óradij 15000 K. Beiratási dij 50000 K.
Óradij-jegy sorozat elővételnél (legalább 10 jegy) beiratási dij nincs.

Felvételre jelentkezés a délelőtti órákban az irodában.

E. M. Lilien német grafikus mester hagyatéki kiállitás.

Az I-ső «Duna kiállitás»

A «Paál László Társaság» II. kiállitása

A „Szövetség“ III-ik kiállitása.

---

† Paczka Ferenc mester a «Céh-beliek» tagjának művészi hagyatéka.

Zofahl Lőrinc

építőmester

l.

Siklósay FKT tőr

34.l

Anonym, a XVII sz.

II. Albert

Mellig, jobbra fordultan, z
dad medaillonban van ábr
a kereten: ALBERTUS II. ALB
a párkányon, czimertől m
a kép alatt: Albrecht der A
zum dritten
zur Kriegs, ü
Daß Sein Oliv
s 1'egalól jobbra: ii.
a lap hátán pedig német
Lt 1431
Szakl. 239
510-914-

[23] Reform, i. h.

[24] TRÓCSÁNYI ZOLTÁN: Hírlaptári problémák. Magyar Könyvszemle. 1938. 313—316. l.

Magyarázatára, főképen pedig a statisztikai egybevetések széles körű alkalmazásával helyezze mondanivalóját szilárd ténybeli alapokra.

Az időszaki sajtó könyvészete az így vázolt úton az időszaki sajtó történetének előkészítőjévé lesz. Hazai hírlapirodalmunk FERENCZY kitűnő, de sok tekintetben már kiegészítésre szoruló hírlaptörténete óta csak egyes részleteiben, korszakaiban nyert beható és tudományosnak nevezhető történeti megvilágítást, FERENCZY folytatása pedig 1867-től napjainkig mindezideig nem találta meg a maga históriku sát. *Magyarország időszaki sajtójának könyvészete* az új rendszerezésnek alapvetése is lesz, bevezetései egy-egy korszak megértéséhez adnak majd új szempontokat, a bibliográfia maga pedig az anyag teljes hozzáférhetőségét biztosítja. Végül alapvetése lehet a hírlapbibliográfia az ugyancsak égetően szükséges cikkbibliográfiának is: ez volna hivatva SZINNYEI szellemében az időszaki sajtóban sokszor holtan heverő hatalmas forrásanyagot a történelmi és szaktudományos kutatás tengelyébe állítani. SZINNYEI „A mi hírlapjaink"

Zofahl Lörinc

l.

Bp Epitom VI

73. l.

28 PENGŐ

BOLTI ÁR HELYETT

16 PENGŐÉRT

kaphatja meg a kiállitáson dr. Kogutowicz Károly egyetemi tanár DUNÁNTUL ÉS KISALFÖLD IRÁSBAN ÉS KÉPBEN cimü pompás müvét.

A felnőtt ebből ismerheti meg a Dunántul gyönyörü tájait, a serdült ifjuságnak hasznos hazafias olvasmány. A fenti kedvezményt megkapja akkor is, ha a könyvet közvetlenül a Földrajzi Intézettől (Szeged) rendeli meg. A rendeléssel jogot szerez arra is, hogy a közeljövőben megjelenő II. kötetet is hasonló áron kaphassa meg.

Kérjen részletfizetési kedvezményt.

Egyetemi Földrajzi Intézet
Szeged, Zerge ucca 19. sz.

ABLAKA GYÖRGY, SZEGED, KÁLVÁRIA-U.

Zofahl Lörinc

épitèn

Gentmüeml.

56, 64, 97. l.

A vajdahunyadi várépítk

1916. március havi pénztári

Hó	Nap	T á r g y
III.	31.	Czipper Nándor rajzolónak
		1916. márciusi illetéke
		A Müemlékek Országos Bizo
		ságától leszámolásra felv
		Pénztári maradvány nélkül
		Budapest, 1916. április

Zofahl Lőrinc

tervezte Liedemann Sámuel fasori villáját mely 1840. épült Ellipszisformájú alaprajza rokokó hastélyra emlékeztet.

Turányi Kornél:
A Fasori diszkertek.
Budapest Régiségei
1950. 585. l.

Jenő a Budapest Müemlékei cimü
tiszteletdij ügyében hozott hat
illetve a fenti határozat értel
terhelő hasonló összegü tisztel
Hivatkozunk e részben arra, a t
felerészben való viselését s a
kilátásba helyezte, figyelembe v
nagy részében még a kiadási mun
s igy a Müemlékek Országos Bizo
feldolgozását jelentette.

Megjegyezzük, hogy a
teletdij 6.000.000 K-s összegé
szeget természetesen nem számit
Országos Bizottsága között felo
Bizottság a maga részéről hason
ben, sem egy részében e kiadások

Zofahl Lőrinc

épitém

l.

1949.

A 90.

VIII. képes tábla

26. l.

Méltóságos

Fő

a műemlékek országo

Méltóságodat oly kegy

összegének szives utalvá

kérésem ismétlése mel

M

Budapes

29966 902. I Brózsa Ottó Budapest.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Terézv. Diófa u. 13.

Urbanek Ágost I. em. udv. told.

1862. - Pince, fszt, I. em. alapr., metszet

MDK-A-II-1/756

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Bauer Dániel és Faber Fülöp épülete

Józsefv. Stáció u. 5/600

1862. ——

MDK–A–II–A/747.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Albertini Károly heritésfal

Ferencv. Soroksári u. 38/188.

1862. – alapr. és metszet

MDK-A-II-1/745.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Leitner János T. em. told.

Ferencv. Kétnyal u. 20.

1862. pince, fszt T. em. alapir.

MDK-A-II-1/742.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Sahan János fut udv. told.

Perézv. Pusztaportorony u. 6.

1862. - Homlokzat, pince, fut alapr. metnet

MUK-A-II-1/738.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Spiszik Gáspár udv. told. fnt.

Józsefv. ~~Kepe~~ Kerepesi u. 53/1525.

1862. - Pince fnt alapr. mutnat

MDK-A-II-1/713.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Fluch Ede, raktár

Lipótv. Vadász u. 11

1862. —

MDK-A-II-1/707.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Lipp József fut utcai homlokzat és told.

Józsefv. József u 50.

1862. – Homlokzat, pince, fut alapv. mekrut

MDK-A-II-1/706.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Lustig József fut ház

Józsefv. Kis-statio és Futó u. sarkán, 11.

1863.- Homlokzat, metszet, pince, fut, alapr.

MDK-A-11-1/988.

MDK

Zofahl Lőrinc ájtőmester

Renker Ferenc, fut utc. told.
Kőbánya, Rókahegy 1599.
1863.- Pince, fut. alapr. -

MDK-A-II-1/971.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Bittó Ferenc istálló és kocsiszín

Terézv. Király u. 81/686.

1863.- Fut. alapr., metszet

MDK A-II-1/960.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Richter Pál fut hár

Kőbánya, Óhegy 412.

1863.- Pince, fut, alapr, metrat

MDK-A-II-1/907.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Holczer Adolf fut udv. told.

Városliget, Istvánmező és Hermine u. sarkan 84.

1863.- fut alapr, metnet.

MDK-A-II-1/901.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Gaal Anna szt. hár

Ferencv. Gyep u. 7/612.

1863.- Homlokzat, pince, szt. alapr., mésszt

MDK-A-II-1/899.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Hodek János pt hír

Ferencv., Nagy Flórián u. 21/612a.

1863.- Homlokzat, pince, pt. alapr., metsz.

MDK-A-11-1/898.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Lustig József fut. hár

Józsefv., Kisstelio u. 11.

1863. - Homlokzatnén, pince, fut. alapr, metnet.

MDK-A-II-1

/897.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Neusel Károly fűszínes

Józsefv. Sándor u. és Vas u. sarok. 12.

1862. - Fut alagsor, emelet

MDK-A-II-1/703.

MDK

Zofahl Lőrinc épitőmester

Molnár Mihály nyilt nin

Józsefv. Német u. 26/1123.

1863. - Tut. alapr. metnet.

MDK-A-11-1/878.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Bayer Mátyás szt. név. told.
Józsefv. József-u. 19/976.
1863.- Prince, szt. alapr, metszet

MDK-A-II-1/874.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Krunapholz Mihály fut. utc. told.

Percév. Valeria u. 8./519.

1863. - Pince, fut. alapr, metrat

MDK-A-II-1/869.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Peltzmann (Bölzmann) Anna fut átal
Józsefv. Statio u. 7/599.
1862. - Fut alapr, nudnet

MDK-A-II-1/845.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Wuck Mihály fut udv. told.

Pesév, Hajós u. 31.

1862.- Pince, fut alapr. metnet

MDK-A-II-1/835.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Lamacher Erhardt fut udv. told.

Józefv. Tecshe u. 28.

1862. – Pince, fut alapr, metret

MDK-A-13-11/829.

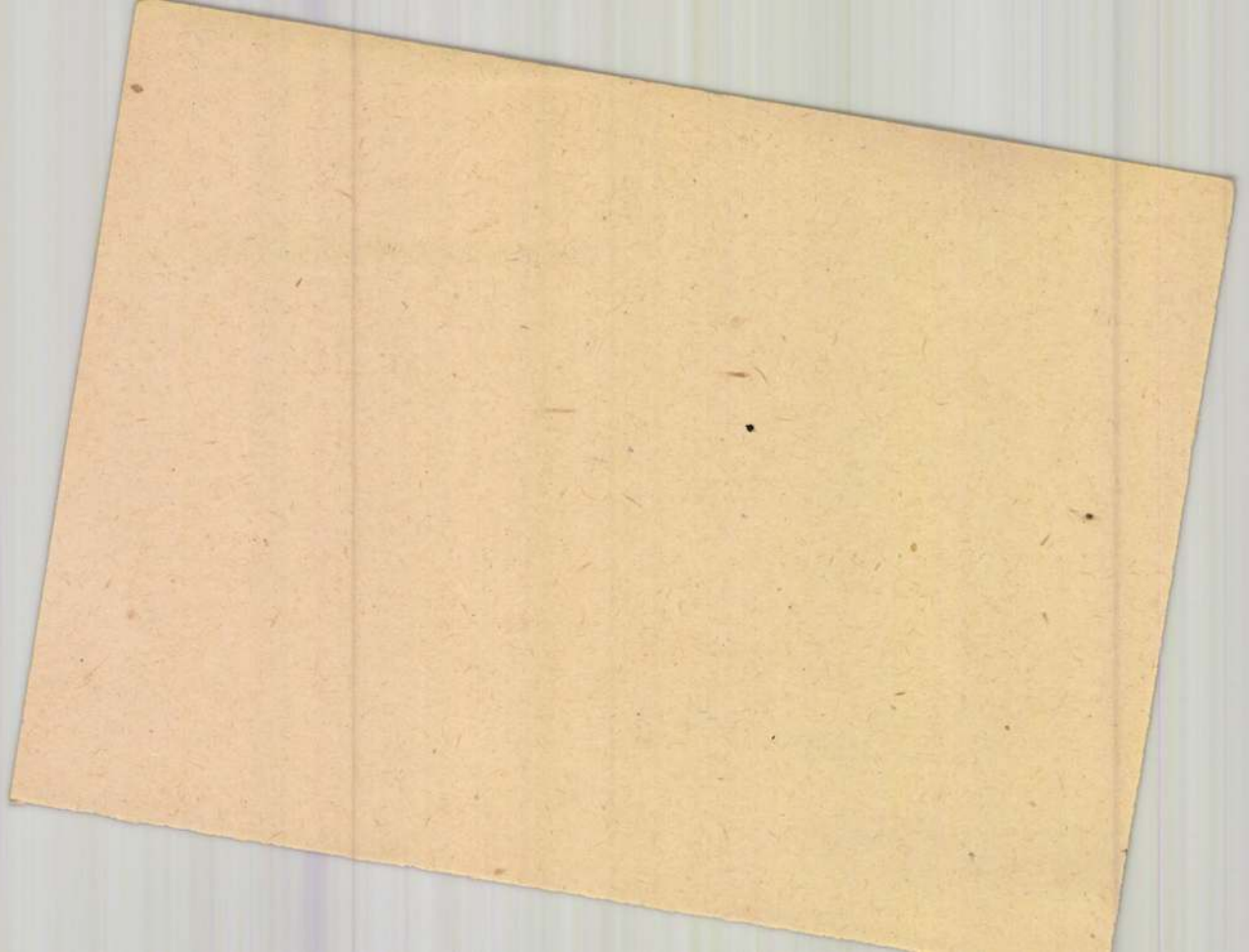

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Kovács István istálló

Ferencv. - Nóta u. 3.

1862. - Fut. alapr. metszet

MDK-A-11-1/810.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Weiss M. fut. utc. told.

Pesév. Gyár u. 16.

1862. – Pince, fut. alapr., mednet

MDK-A-II-1 /774.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Bauer Dániel fst hár

József Statio n. 5/600.

1862.- fst pince alapr., metszet

MDK-A-II-1/773.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Schreyer Pál fest. ábrá.

Pesterv. Nagymező u. 10/1107.

1863. - Fest alapr., metszet

MDK-A-11-1/1000.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Pozsrász Antal, fat ház, gabonaraktár, istálló
Kőbánya, a sertéskellárok mellett

1863. Homlokzatrajzok; fat. alaprr., metszetek.

MDK-A-11-1/990.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Szám Miklós fut udv. told.

Józsefv., Német u. 34/1113.

1863.- I. Pince, fut alapr, metszet

II. Helyszínr.

MDK-A-11-1/989.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Holczer Adolf tervmódosítás

Városliget, Istvánmező, Hermina u. 84.

1863. június, fűt. alapr., helyszínr.

MDK-A-II-1/1125.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Schnepf Fülöp istálló

Külter., Istvánmező, Hermina út 694.

1863. - Tut. alapr., metnet

MDK-A-II-1/1119.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Aul József, fut. udv. told.
Terécv., Füzfa-u. 45.
1863.- Pince, fut. alapr., metrat

MDK-A-II-1/1089.

MDK

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Dukat Károly, fest hár

Kőbánya, Gyömrői u. és Kőbányai u. Sertéméllés

1863. I. Helyszínrajz

II. Homlokzat, fest, pince, klopr, mednet

MDK-A-II-1/1043.

WDK

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Ortmann György, fut udv. told.
Józefv., Gándor u. 21.
1863. - Helyszínr, fut alapr, mehnet

MDK-A-II-1/1039.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Bernhardt József, kereskedőmester

Városliget, Istvánmező, Hermina u. 117.

1863. - Helyszínr., komlakrat, Int. alapr., matrat

MDK-A-II-1/1038.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Wittek Ferenc, fut udv. told.
Perérv. Kerent u. 15.
1863. Helyszinr, pince, fut. alapr., metszet

MDK-A-II-1/1037.

MDK

Zofahl Lőrinc épitőmester

Drybenker Ferenc, fut hár

Kőbánya; Steinbruckerstrasse, sertéskállás 181-182. terosz.

1863. - Hoculoknat; pince, fut. alapr., helyszinrajz.

MDK-A-II-1/1140

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Szám Miklós, nyilt szinek

Józsefv., Német-u. 34.

1863.- Fort. alapr, metnet

MDK-A-II-1/1171.

MDK

Zofahl Lőrinc építőmester

Dvoratsek Antal, fut. udv. told.

Ferencv, Malom-u. 15.

1863.- Pince, fut. alapr., metnet.

MDK-A-II-1/1229.

MDK

Zofahl Lőrinc épitőmester

Krones Ferenc fest kár

Perév. Aradi u. 21/860.

1863. - Homlokzat, pince, fest. alapr., 2 metszet

MDK-A-II-1/914.

MDK.

Zofahl Lőrinc épitőmester

Betschacher Rozália fut utcai told.

Perérvárós Graben q. 500.

1861. Pince, fut alapr, metnet.

MDK-A-II-1/188.

Zofahl Lőrinc építőmester

Mapholz Sebestyén fut udv. told.

Józsefv. Riesenz. 10.

1862. - fut alapr. metnet

MDK-A-Ti-1/403.

Zofahl Lőrinc építőmester

Rottenbiller Károly megasfut hár

Ferencv. neu eröffnete Gasse zw. Üllöerstr und Hauptg.

209/210/e.

1862. Hamlohnet, pince, fmt alapr., metnet

MDK-A-II-1/400.

Zofahl Lőrinc építőmester

Buchta Frigyes fut udv. told.
Józsefv. Herbstg. 22/969.

1862. Pince, fut, alapr, metnet

MDK-A-II-1/393.

Zofahl Lőrinc építőmester

Temesvári Ignác udv. nyitott szín

Perém. 3 Herzeng. 26/994.

1861. - Alapozás, fut alapr. metnet

MDK-A-II-1/383.

Zofahl Lőrinc építőmester

Eiber Terenc fnt udv. Sold.

Terécv 3 Trommelg. 46.

1861. Pince, fnt. alapr. rnefnet

MDK-A-II-1/488.

Zofahl Lőrinc építőmester

Neubauer Henrik fmt udv. told.

Terézv. Felberg. 51.

1862. Pince, fmt alapr, metnet.

MDK-A-II-1/463.

Zofahl Lőrinc építőmester

Flug Ede átal.

Perézv. Kemmitzerg. 2./904.

1862. ——

MDK-A-II-1/466.

Zofahl Lőrinc

Baumann Károly 1 em. magtára

Steinbruch, bei der „Schweinhállásen".

1862. – Homlokrat, fut. em. alapr. metnet.

MDK-A-II-1/429.

Zofahl Lőrinc építőmester

Fluch Ede fut hár

Terény, Kemnitzesg. 2/904.

1862. Homlokrabsén, pince, fut alapr, mctnel

MDK-A-II-1/435.

Zofahl Lőrinc építőmester

Király Mátyás fmt-udv. told.

Józsfv. Praterg. 39.

1862. Pince, fmt. alapr. metszet.

MDK-A-II-1/447.

Zofahl Lőrinc építőmester

Höchst Antal fut hár utc. told.

Józsefv. Kalvarieng. 5/446./b.

1862. - Fut, alapr, mehet

MDK-A-II-1/458.

Zofahl Lőrinc építőmester

Terny György fmt udv. és utcai told.

Józsefv. Deutscheg. 8/1045.

1862. Pince, fmt alapr, metnet

MDK-A-II-1/406.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Polster Jakab fut utcai told.

Józefv. Praterg. 61/355.

1861.- Ft-alapr, metnet

MDK-A-II-1/379.

Zofahl Sörinc építőmester

Flug (Fluck) Ede, istálló és műhely

Lipótv. Jägerg. 11.

1862. - Homlokzat, fut alapr. metszet

MDK-A-II-1/474

Zofahl Lőrinc építőmester

Neusal Károly fut sarokhár

Józsefv. Eisen u. Erzh. Alexanderg. Ecke 12.

1862 – Homlokzat, pince, fut alapr.

MDK-A-II-1/564.

Zofahl Lőrinc épitőmester

Nastl Móric fut udv. told.

Terézv. gr. Kremtz g. 7/357.

1862. - Pince, fut alapr. hatnet.

MOK-A-II-1/535.

Zofahl Lőrinc építőmester

Polster János fut utc. told.

Zeinfr. Práter u. 63/353.

1862 - Fut alapr. metnet.

MDK-A-II-1/547.

Zofahl Lőrinc építőmester

Hochstein Ferenc fut udv. told.

Józsefv. Statióng 83/736.

1862. - Pince, fut alapr, mctnet

MDK-A-II-1/554.

Zofahl Lőrinc építőmester

Lamprecht Vilmos fut udv. told.

Józsefv. Wachterg. 4/659.

1862. - Fut alapr, metnet

MDK-A-II-1/563.

Zofahl Lőrinc épitőmester

Venczky Ferenc fut utcai told.

Ferencv. Mühlg. 9/244.

1862. – Homlokrat, pince, fut. alapr. metnet

MDK-A-II-1/515.

Zofahl Lőrinc építőmester

Kohlmann Mihály fut utcai told.

Teréz. Arenag. 15.

1862. - Fut, pince alapr. metnet

MDK-A-II-1/514.

MDK.

Zofahl Lőrinc

Schiller Péter fut utcai bold.

Józsefváros Kalvarienberg. 2/445/a

1861. Pince fut alapr. mutat

MDK-A-II.-1/118.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Herz S. és Stern. B. III. em. sarokhas

Lipótváros, Fő u. és Kébas u. sarok. 23. u.

1861. - I. Homlokzat
II. Ömes alapr. és metszet.

MDK-A-II-1/114.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Ginter József fut utcai félkész

Ferencváros, Floriang. 28.

1861. - Félhomlokzat, pince, fut alapr. metnet.

MDK-A-II.-1/40.

MDK.

Zofahl Lőrinc épitőmester

Stern Löwy II. em. ráépítés

Lipótváros Fő u. 13.

1861. —

MDK-A-II-1/111.

MDK.

Zofahl Lőrincz építőmester

Müller Elie fut udvari kár

Ferencváros, Ecke der Florian m. Svetenay g. 8.

1861. - Fut, alapsaja és mestnet

MDK-A-II.-1/15.

MDK.

Zofahl Lőrinc épitőmester

Kritsch Lipót fut udvari told.

Pérézvárs, Pulverthurmg. 38.

1861. Fut, pince alapraja, metnet

MDK-A-II.-1/20.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Heinrich Károly fut. sarokhár

Józsefváros Toleranz u. Sonng. 15.

1861. Homlokzat, pince és fut alapraje

MDK-A-II.-1/21.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Ettl József fszt udv. Sold.

Józsefváros, Joseph g 65.

1861. fszt, alapraje és metszet

MDK-A-II.-1/26.

NPK.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Vierdinger Lipót fut hár

Józsefváros Contig. 19.

1861. – Hacubskrat, pince, fut alapraja

MDK-A-II.-1/33.

MDK.

Zofahl Lőrinc épitőmester

Huber Pál fut udv. told.

Ferencváros, Floriang. 17.

1861. Fut, pince, alapr. metriet.

MDK - 17 - II. - 1/40.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Baumgarten Fülöp Bem. hár

Lipótváros, 3 Korona u. 18/99.

1861. I. Homlokrat

II-V. Ömer alaprajzok

MDK-A-II.-1/42.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Stadler Mátyás fut utcai told.

Ferencváros Angyal u. 11/272.

1861. - Pince, fut alapr. metrat

MDK-A-II.-1/48.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Hartmann Antal fut utcai told.

Józefváros, Rieseng. 19/276.

1861. - Fut alapr.

MDK-A-II.-1/83.

Zofahl Lőrinc építőmester

Kohn Márkus fmt rdv. told.

Terézv. Lindeng. 5.

1862. Pince, fmt alapr, metmt

MDK-A-II-1/468.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Medelkó Sándor fmt sarokházsén

Lipótváros Morgeng. 19. Eck Waitznerstr.

1861. - fmt alapr. metnet

MDK-A-II-1/103.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Helfer Jakab udv. szt. told.

Józsefvárosi Deutscheg. 25.

1861. – szt alapr. és metszet.

MDK-A-II-1/105.

MDK.

Zofahl Lőrinc

Schimonik András fnt. udvari told.

József Prater.g. 350.

1861. - fnt alapraja és metszet

MDK-A-II.-1/7.

Zofahl Lőrinc épitőmester

Eberl János fut hai

Terézv. Árok u. 680.

1862. ——

MDK-A-II-1/508.

Zofahl Lőrinc építőmester

Grimm József udv. told. istálló

Józsefv. Gólya u. 24/312.

1862. - Fut alapr. matrat

MDK-A-II-1/504.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Lautner János fmt félhár

Ferencv. 2 Haaseng. 20.

1861. ~~[illegible]~~ Pince, fmt alapr.

MDK-A-II-1/247.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Temesváry Ignác fut ház

Teréz v. - Alty. 30.

1861. - Pince fut alapr.

MDK-A-II-1/245

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Frankovits Ferenc fut hér

Ferencv. Ecke Haupt u. Franz. 23.

1861. – Hemlokrat, pince, fut alapr. metnet

MDK-A-II-1/238.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Klauser János fmt utcai told.

Ferencv. Liliensp. 5.

1861. - pince, fmt alapr.

MDK-A-II-1/237.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Temesvári Ignác told. és átal.

Temesv. Stephanspl. 3. Ech Kl Feldg.

1861. – ——

MDK-A-II-1/236.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Schmidt József, kőmívesfal.

Terézváros, Gr. Feldg. 54.

1861. - Fut alapr., mehut

MDK-A-II-1/222.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Lipp János fmt. ház

Józsefváros, Praterg. 41.

1861. - Fut alapr., metret

MDK-A-II-1/220.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Horváth-Zsigmond fut udv. told.

Józsefváros, Eiseng. 1.

1861.- Fat alapr., metnet

MDK-A-II.-1/208.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Heinrich József istállónagyobbítás és T. em. ráép.
Pesérvárós Königsg. 55.

1961. - Hamlokrat, fmt T. em. alapr. metnat.

MDK-A-II-1/196.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Schuster Gáspár fut utcai told.

Józefváros Gr. Fuhrmann g. 4.

1861. - Hamlohrat, pince fut alapo, metnet

MDK-A-II-1/191.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Palatin Ferenc fürstölőhemence

Pérézváros Altg. 1033.

1861. Fut alapr. és metszet

MDK-A-II-1/149.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Wasitsek József átalak.

Belv. Mahler g. 2.

1861. Pince, fut alapr, metnet

MDK-A-II-1/374.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Fuchs Ádám Fornác

Terézv. 3 Herzeg. 27.

1861. Fut alapr.

MDK-A-II-1/354.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Lentner János 1. em. hár

Ferencv. 2 Haareng. 20.

1861. – Homlokzat, pince, fut 1. em. alapr. hatnak.

MDK-A-II-1/349.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Schuster Márton fut utc. told.

Ferenc v. Hauptg. 24/514.

1861. - Homlokzat, pince, fut alaszr. - metszet.

MDK-A-II-1/337.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Böltskövy Dániel átalak.

Józsefv. Kereperi ut. 61.

1861. - Pince, fmt alapr. - metnet

MDK-A-II-1/322.

MPK.

MDK.

Zofahl Lőrinc épitőmester

Horváth Zsigmond fut udv. told.

Józsefv. Var. u. 1.

1861. - Pince, fut, alapr. - enehet

MDK-A-II-1/318.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Leschitz József fmt udv. told.

Terézv, Fabrikeng. 21.

1861. Pinus, fmt alapr., metnet

MDK-A-II-1/311.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Duron János, ráktár

Lipótv. Vácri u. 24.

1861. —

MDK-A-II-1/309.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Wenczkó Imre fut udv. told.

Józsefv. Freudenthalg. 11.

1861. – Fut alapr. és metnet

MDK-A-II-1/294.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Vassischek József fut udv. sold.

Belváros, Mahlerg. 2/375.

1861. - Pince, fut, alapr. - mehet.

MDK-A-II-1/291.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Lipp János fut ház

Józsefv. Praterg. 41.

1861. - Prince, fut alapr. - metnet.

MDK-A-II-1/278.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Stein Ad. erkély.

Belváros, Országút 5.

1861. —

MDK-A-II-1/277.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Blum Bernát belső átal. és erkély

Lipót v. Attila g. 2.

1861. – I. Erkély konzolokat és mellvédet

II. em. alapr.

MDK-A-II-1/264.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Haltenecker Gertrud fut udv. told.

Józsefv, Weinbergg 12.

1861. - Pince, fut, alagr, melnet

MDK-A-II-1/259.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Schmied József udv. fényer

Terézv. Gr Feldg. 54.

1861 - Fut alapr. és mehet

MDK-A-II-1/251.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Schmied József udv. fénér

Teréz v. Gr Feldg. 54.

1861. – fut alapr és metnet

MDK-A-II.-1/251.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Ligner A. fut hára

Ferencv. Mühlg. 9.

1861. - Homlokzat, pince, fut alapr. metszet

MDK-A-II-1/249.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Szoyka Antal fut. utcai bold.

Terézváros Gärtnerg. 35.

1861. - pince fut alapr.

MDK-A-II-1/162.

MDK.

Zofahl Lőnic (?) építőmester

Giesser Mihály épitherére

Ferencváros Eck der Haupt u. Blumeng. 449.

1842. — Régi eng. felujitás 1861.

MDK-A-II-1/146.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Kohner Henrik udv. II. em. ráép.

Pereiváros Dohány u. 6.

'861. - Fut I-II. em. alapr. metrut

MDK-A-II-1/138.

MDK.

Zofahl Lőrinc

Schmid József fmt udv. told.

Józsefvárás Josephg. 1022.

1861. - Prince, fmt alapr.

MDK-A-II.-1/133.

MDK.

Zofahl Lőrincz épitőmester

Horváth Teréz fut. udv. told.

Józsefváros Sachg. 2.

1861. - fut. alapr. és metszet.

MDK-A-II-1/130

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Schedl Károly szerszgyár I. em. told.

Józsefváros Freudenthal q. 6/538.

1861. – fszt és I. em. alapr. metszet

MDK-A-II-1/128.

Zofahl Lőrinc építőmester

Muszer Ferenc fut udv. told.

Józefv. Futó u. 43.

1862. - Fut alapr. mehet

MDK-A-II-1/699.

Zofahl Lőrinc építőmester

Delmedico János fut udv. ácl.

Józsefv. Borjupiac 2.

1862. - Fut alapr. metret

MDK-A-X-1/694.

Zofahl Lörinc épitőmester

Melinger Lipót, szin

Stadtwäldchen 35.

1862.- ~~[illegible]~~ Fut, alapr, mekret

MDK-A-II-1/658.

Zofahl Lőrinc építőmester

Putz Ferenc sütőmühely

Ferencv. Lilieng. 21/381.

1862. - Pince, fnt. alapr.

MDK-A-II-1/646.

Zofahl Lőrinc építőmester

Bauer Dániel légett kár homl. ujjáép.

Jósefv. Stationg. 5/600.

1862.- Fut alapr. metnet

Szabálytalanul épít, betiltják

MDK-A-II-1/645.

Zofahl Gustáv architekt

Weichselmann Ignáccal együtt írja alá Ybl Miklós tervét (Feitetich György sarokhára, Józsefv. 5 Lerchenf. 17. u. Erzh. Alexanderg. 6.)

1862.

MDK-A-II-1/613.

Zofahl Lőrinc építőmester

Fluck Ede vyitott fészer

Terév. Königsg. 30/1419.

1862. - Int alapr, metszet

MDK-A-II-1/610.

Zofahl Lőrinc építőmester

Hartmann Antal fut átal.

Józsefv. Rieseng. 19.

1862.- Fut, alapr. mietnet.

MDK-A-II-1/604.

Zofahl Lőrinc építőmester

Renner Jakab fut udv. kár.

Józsefv. Kalvarieng 12/446/g.

1862. - Fut alapr. metszet

MDK-A-II-1/595.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Huber (Hueber) József udv. told.

Ferencváros Liliang. 14/362.
1861. - Fut alapr., metnet

MDK-A-II-1/215.

MDK.

Zofahl Lőrinc építőmester

Hochsteiner Ferenc fut. udv. told.

Józsefváros Stefánia 89.

1861.- Fut. alapr. és metnet

MDK-A-II-1/171.

Lofalel Lőrinc

Tervét nem lehet arannyal
az Arany J. u. 15 n. házzal

Milyen kitüntetéseket kapott? . . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányuton . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

.

Zofahl Lőrinc

építőmester

1838. főcéhmester a pesti könnyes és kőfaragó céhben, hova 1831. ben lépett be.

Pkc. 213. l.

1831
1817
12

Ludmann Otto, eperjesi kollégiumi igazgató I. 104.

Érkezett 1904 június 22.

422/1904 (Budapest 1904 június 17. 51622 sz. a.)

Vallás és közoktatásügyi miniszter megbízza a főfelügyelőt, hogy a nagybányai muzeum megnyitásán üdvözletét tolmácsolja. (Táviratozás 1904 július 2.)

Zofahl Lörinc

1843. a pesti kömüves
cch cehmestere volt.

Duray 105. l.

Ebényele, sámai, vostályozása V. 247.

körlevél az ünnyes áll.
felügyelet alatt álló
intézetek vezetőségéhez

A hatáskörünkbe
tartozó közgyűjtemények
vezetői részéről több izben
tapasztalt tájékozatlan-
ság az „állami tetét" kife-
jező igaz jelentőségé

Zöfahl Lőrinc

erőd

Kapu 13. l.

Zofahl
építész

vod
2

Neij Béla: Neuzeti
sépitőművészet és stílus.
Bp. 1917. 13. l.

HRVATSKO ARHEOLOŠKO DRUŠTVO
SOCIÉTÉ ARCHÉOLOGIQUE CROATE
ZAGREB

A

Műemlékek Országos
bizottságának

Budapesten

IX. Bákuszta

R Zagreb 2
Загреб 2
№ 569

ZOFAHL Lóránt építész

Pesti reformkori építész

Rados Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 262.

Zofahl Lóránt épitész

MDK

Váci-utca 59.sz. ház

GenZakBpest 44 l.

~~Hild József~~

Zofahl Lorant

tovább

Gen Zak Bpest

K

44.1.

P

— Topographie d. hist. u.
male im Kgr. Böhm
9. 10. 13. 15 u. Doms
Bibl.

Denkmalspflege, 1-5.
(Zum Teil vergriffen u.

1 × 5 mittelgemalt Kar

M.D.K.

Zofahl Lörinc épitész

A klasszicizmus jelentékeny épitésze

Perchházy Károly: Klasszicista épületek restaurálása a pesti Belvárosban

Müemlévédelem, 1965/3. 152. l.

Zofahl Lőrinc

VII. Kazinczy u. 40. /Volt fürdő/

Hild József 1839-ben épitette Reisz Andrásnak földszintesre .

Zofahl Lőrinc 1856-ban egyemeltesre Scheibel József részére.

1902-ben átalakitva.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp. 1961.

152.1.

MDK

Zofahl Lőrinc

Nádor utca 22. Oszwald - ház.

Tervezte Zofahl Lőrinc 1846-47-ben.
Átépitette és két emeletet huzott rá
Feszl, Gerster és Frey 1851-ben.
1864-ben Gerster és Frey tervei szerint
szállóvá. Később banképületté.
Itt alapitották a "Nyugat"-ot.

Repr. : 209. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
116 és 117.l.

M.D.K.

Zofáhl Lőrinc, építőmester 262

kapott megbírást a Szépítő Bizottmánytól, hogy az 1838-as árvíz után leginkább elpusztult Ferencvárosban a Boráros- és a Calvin-tér közötti rész Duna felé hanyarodó Soroksári-utja (ma Ráday-u.) mentén fervő és kisajátításra kerülő telkeket és házakat felbecsülje. Ezt a munkalátot - a tulajdonosok elégedettlensége miatt - éveken át tartó viták követték.

Turányi Kornél: A Ferencváros újjászabályozási tervei 1838-után.
Városi Szemle, 37. évf. 1948. 262. old.

MDK

Zofahl Lőrinc

Alpári Gyula u. 13. sz. házat 1861-ben tervezte Baumgarten Fülöp részére.

ZAKARIÁS G; Sándor: Budapest. Bp. 1961.

92.1.

MDK

Zofahl Lőrinc

Arany János u. 7. sz. házat Zofahl Lőrinc 1835-ben épitette Perger Ignác részére, 1848-ban Hild József az udvari részben átalakitásokat végzett.
Repr. 176. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

94.1.

93.1.

MDK

Zofahl Lőrinc

1833-ban épitette a Röszler-Murátyéházat
/József nádor tér 7/
Rosszul helyreállitva 1949.

Ma Legujabbkori Tört. Muz.

Repr. 193. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

106.1.

Zofahl Lőrinc

Benkovics-ház/ Október 6 u. 20./

Pollack Mihály épitett az utcai rész egyemeletes re /1819/
Zofahl Lőrinc az utcai részt kétemeletesre/1849/
Diescher József az udvari szárnyat kétemeletesre /1854/, majd a hatulsó kocsiszint és istállót /1855/.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
118 - 119.1.

Zofahl Lőrinc

Építész építette az esztergomi Fürdő Szállodát

Bartal Ernő: Az esztergomi Fürdő Szálloda

Műemlékvédelem 1964. 3 sz. 148. l.

Zofahl Lőrinc

Bp. VI. Liszt Ferenc tér 7.

1860-ban épitette az I. és II. emeletet Jung Antal rész ére, a régebbi földszintes házra.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp.1961.
139.l.

Zofahl Lőrinc MDK

Szupp-ház /Bp. V. Király Pál u. 18/

Zofahl Lőrinc épitett /1839/ és a Diescher
Józseftől megtoldott /1844/ egyemeletes
házra Pucher József épitett II. és III.
emeletet és a homlokzatot átalakitotta/1871/
Helyreállitva 1958.

Repr.: 198. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

108.1.

MK

Zofahl Lőrinc

Váci utca 59.

Rottenbiller Lipot számára épitette. 1837.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

130.1.

. MDK

Zofahl Lőrinc építész

villát tervez a városligeti fasorban.

Turányi Kornél: A Fasori díszkertek.
Budapest Régiségei, 1950. 583 l.

Zofahl Lőrinc
építőmester

M.D.K.

1838 után a Boráros téri és
körülötte levő ~~lelhek~~ kisajátitásra kerülő
lelhek felbecsülésével bízta meg a Szépítő
Bizottmány

Dr. Turányi Kornél: A Ferencváros vijászabályozási tervei
Varosi Szemle, 1948 - 262 lap

1838 után

MDK

Zofahl Lőrinc építész

Bierbauer cikke. MMÉEKözl 1927, 11-12.sz. 64-7o l.
képek

ZOFAHL Lőrinc építész

BUZA Péter: Herminamező, fejezetek egy városrész történetéből. Bp., 1992
85,47, adattár: 39,120.p.

MDK

Zofahl Lőrinc épitész

1840-ben kétemeletes házat szerez magának

Zádor A:A magyar klasszicizmus épitészeinek társadalmi helyzete.Bp.1953 68,

ZOFAHL lőrinc pesti épitész, /arhitekt/. A gyöngyösi Orczy kastélynak egy emeletes hom-lokzat terve /levéltár, iroda és könyvtár ?/ szerepel az Orczy levéltárban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Lotahl Lőrinc

építette a József nádor téren
a Legújabbkori Történeti Múzeum
épületét.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

143. l.

M.D.K.

Zofahl Lőrinc, pesti építész

műve a gyöngyösi Orczy kastély egy emeletes homlokzati terve.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 423. old.

Zofahl Lőrinc

tervei alapján építetnék 1836-ban az
V. ker. Kristóf tér 7. n. ház II. emeletét.

Műemlékvédelem, 1967/3. 188. s.

ahl Lőrinc építész

var Életrajzi Lexikon

C M.D.K.

Zofahl Lőrin épitész

Bp. József nádor tér 7. sz. ház repr.

Bertal Ernő: Az esztergomi Fürdő Szálloda

Müemlékvédelem, 1964/3. 151. l.

M.P.K.

Zofahl Lőrinc építész

Esztergon Fürdő Szálloda/1841/ repr.

" müszaki ellenőr: Hild József

1833 1861 között több palota és bérház építője Budapestan

Baráal Ernő: Az esztergomi Fürdő Szálloda

Műemlékvédelem, 1964/3. 148. l.

M.D.K.

Zofahl Lörinc épitész

ö irta alá a Feszl tervezte Nádor u. 22. sz. h

ház terveit, az épület müemlék jelzö táblája

is az ö szerzöségét hirdeti

Vámos Ferenc: A magyar romantika épitészetéröl

Müemlékvédelem, 1965/1. 36-39. l.

M.D.K.

Zofahl Lőrinc, építő mester

az 1850-es évek elején kiadott 2244 építési engedély körül 461-et épít fel „de már arrok kezdik támogatni, hogy olyan kontárornak, mint a céhen kívüli Feszlnek, vagy Kausernak terveit is aláírta."

Vörös Károly: Egy világváros születése II.

PEST, 1968. VI. évf. 8. sz. 18. old.

Zofahl Lőrinc MDK

Bp. IX. RÁday utca 36.

A földszintes volt Brandt-házra 1859-ben Zofahl Lőrinc épitette az emeletet Nussbaumer Lőrinc részére.

Nagy Elemér 1959-ben állitotta helyre.

Zakariás G. Sá ndor: Budapest. Bp. 1961.
171.1.

Zofahl Lőrinc

VIII. József u. 27.

1851-ben épitette Szuszky Anna részére.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp.1961.

160. l.

MDK

Zofahl Lőrinc

VIII. Koszoru u. 26.

Zofahl Lőrinc épitette 1854-ben Hartmann József részére.
Hild J°zsef 1860-ban átalakitotta Mehringer Simon számára.

Zekariás G. Sándor : Budapest. Bp.1961.
160.1.

Zofahl Lőrinc

VII. Hársfa u. 53
jobbszárnyát épitette 1854-ben Heipel Veronika részére.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
151.l.

Zofahl Lőrinc

MDK

VIII. Bacsó Béla u. 3.

Épitette 1854-ben Pigler LIpót számára.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp. 1961.
156.l.

püspökszentelésről is tudnak a levéltári iratok. Az csak nyilvánvaló, hogy *vásáros hely* is lett belőle; évente háromszor találkoztak ott a messzi földről érkezett árusok meg a környék lakói.

Házhelyek, főcsatornák

Sajnos, a szép éveknek vége szakadt, mert 1768-ban *árvíz* sújtotta Hajóst. Majd száz ház megrongálódott, temérdek termés ment tönkre, és az állatállomány is kárt szenvedett. Ezzel egy időre vége szakadt a nagy gyarapodásnak, s ugyanígy elcsendesült a kastély környéke is. Ez utóbbit ugyanis árvaházzá alakították át *Haynald Lajos* bíboros-érsek utasítására. Igaz, ez már jóval későbbi történet, hiszen az a harminc leány és szintén harminc fiú, aki e falak között kapott otthont, e század első éveiben lépte át az épület küszöbét. (E két esemény közötti időszakban a község életében nemigen akad feljegyezni való fordulat.) A megrongálódott házak újjáépültek, a falu népe szaporodott, ám még az 1848—49-es események sem zaklatták fel a szorgalmas lakosságot. Az első világháború meg a Tanácsköztársaság napjai már mozgalmasabbak és keservesebbek voltak, de ami igazán megmozgatta a községbelieket, az egy 1921-ben hozott döntés volt. E szerint a kalocsai érsek hozzájárult, hogy birtokának 90 holdját *házhelyként* értékesítsék. Meg is indult ezekért a versengés. Aztán pedig 1925-ben elkészült a *Főcsatorna*, amelynek jóvoltából hatalmas mocsaras területek váltak megművelhetővé, s ezek megszerzéséért is mindent megtettek a vagyonra éhes hajósi gazdák.

Ki- és betelepítés

Amikor a híres-hírhedt *Volksbund*, ez a németséget megmozgató, egységbe rendezni óhajtó szervezet megalakult, szükségszerűen kiterjesztette működését a svábok lakta Hajósra is. Eleinte lelkesen léptek be soraikba a legények és a férfiak, akiknek egyebek között még több földet ígértek a toborzók, ám amikor a háborús idők eljöttek, már megbánták a jelentkezést. A legszomorúbb azonban az volt, amikor elrendelték a *kitelepítést*. A volt volksbundistákat, a németekkel rokonszenvezőket 1945 májusától szedték összse, s vitték előbb Kalocsára, majd tovább. Az elhagyott házakba pedig egyrészt úgynevezett *telepeseket* tettek, másrészt a Felvidékről szintén elmozdított lakosságot hozták oda. (A telepesek nincstelen szegényemberek voltak, akik korábban szükséglakásokban, s egyebütt húzták meg magukat.) Ám a hajósiak igyekeztek túljárni a hatóságok eszén, s különféle ürügyekkel egyremásra *visszaszivárogtak*, kivéve természetesen azokat, akik német földre, egészen pontosan az NDK egyik kőbányájába kerültek. Hogy a több hullámban végrehajtott kitelepítés valójában hány hajósi családot érintett, nem tudni, mert egy kimutatás ugyan 276 családot említ, egy másik ellenben arról tudósít, hogy csupán Szlovákiából négyszáz kitelepített családot fogadott be a falu.

Idő múltával aztán mégis „béke" lett: a telepesek — lévén egy részük képzetlen, hozzá nem értő földműves — elszállingóztak, s az ő házaikba visszatelepülhettek a régi gazdák, a felvidékiek pedig egyre-másra kitanulták a szőlőművelés fortélyait, s igazi hajósiakká váltak. Megindult az egymás közötti házasodás is, úgy az 1950-es évek végén az 1960-as évek elején. Ma már egyáltalán nem megy csodaszámba, ha egy sváb lányt egy máshonnan érkezett család legényfia vesz el.

Pincefalu, Orbán-nap

1956 ugyan itt is okozott némi felfordulást — máig kiderítetlen körülmények között — megöltek egy telepest, de aztán lecsillapodtak a kedélyek, és tovább folyt a szorgos munka. Mégpedig a *Hosszúhegyi Állami Gazdaság* és a *József Attila Termelőszövetkezet* hathatós segítségével, lévén, hogy mind az előbbi, mind az utóbbi munkahelyet kínált, és a szőlősgazdák termésének értékesítésében is segített. Így van ez ma is.

Igaz, a városba áramlás idején sok fiatal elpártolt innen, de azok, akik maradtak, szorgos munkájuk eredményeképpen nagy építkezésekbe fogtak, s egyre-másra húzták fel az emeletes családi házakat. Sajnos, ezek többsége a máshonnan is ismert építészeti jellegtelenséget mutatja, és a régi sváb házak stílusjegyeiből — ezekre elsősorban a tornácos előtér volt jellemző — semmit nem őriztek meg.

Aki tehát mégis az *ódon* hangulatot keresi-szereti, az sétáljon ki a híres *pincefaluba*. Ez a településrész ugyanis valóságos csoda — olyannyira, hogy idegenforgalmi nevezetességként immár az *IBUSZ-túrák* kedvelt célpontja.

A fehérre meszelt homlokzatú présházakból álló pincefalu a löszhátaknak köszönheti a létét, hiszen ezekben jól ki lehetett vájni a szőlőműveléshez, a borászkodáshoz szükséges eszközök számára az üregeket, és a hordók is tágas helyet foglalhatnak el bennük. Ám nemcsak a raktározás miatt kellettek, s kellenek ezek a „vágatok", hanem azért is, mert egyenletes hőmérsékletükkel pompás környezetet biztosítanak a borkészítéshez, -kezeléshez.

Egyrészt tehát *munkahelyek* ezek a pincék, másrészt viszont a *barátkozások*, a *szórakozás* kedvelt színterei. Előterükben szokás poharazgatni, az odakint megfőtt finomságokból kanalazgatni, s persze énekelgetni is, ha úgy hozza a hangulat. Míg a falusiak közül szinte kizárólag csak a férfinép koccintgat odakint, addig a máshonnan jött vendégek között bizony akad asszony is, leány is.

Mondani sem kell, hogy a nevezetes *Orbán-napkor* nyüzsög a legtöbb ember a hajósi pincefaluban. Valamennyi ajtó megnyílik ilyenkor, s ide is, oda is szíves szóval invitálják a vendégeket. Lehet bőven válogatni, mert legalább hétszáz pince sorakozik a most emlegetett helyen. Egy egészen különös látványosság is megkacagtatja az Orbán-napi sokadalmat: orrversenyt rendeznek ilyenkor, a szó legigazibb értelmében centiméterrel mérve meg a versenyzők szaglószervét. Van aztán ilyenkor népitánc-bemutató, borverseny-eredményhirdetés, és még sok más rendezvény, amelyekre nem kevesebb, mint huszonötezernyi vendég sereglik össze minden esztendőben. Egy-egy háznál akár százötvenen is kortyolgatnak vidáman, de mérséklettel, hiszen a hajósi Orbán-nap egyáltalán nem valami falusi bachhanália, hanem ellenkezőleg: *a tavasz, a szőlőt óvó-védő Szent Orbán méltóságos ünnepe* . . .

Hajós tehát ilyenformán kellő okkal vált nevezetes hellyé. Olyannyira azzá lett, hogy a *Művelődéskutató Intézet* — úgymond — „témát" látott benne, s mind történetét, mind korábbi újabb társadalmának alakulását tudományosan is feldolgoztatta. *T. Kiss Tamás* és *Tibori Tímea* alapos kutatás után, egy vaskos kötetet adott ki Hajósról 1988-ban. E kis cikk írásakor erre a műre is támaszkodhattunk.

Takács László

mília, s aztán róla nevezték el ezt a települést is. Okiratban legelébb 1366-ban *Hayós* néven említődik a falu, majd az 1400-as évek elején ugyancsak így vetették papírra. Egyébiránt olyan sok mindent nemigen jegyezhettek föl róla, mert éppen nem volt számottevő helysége e közép-magyarországi vidéknek. Kevesen lakták, s 1690-re teljesen el is néptelenedett. Ekkor azonban a vidék akkori ura, *gróf Csáky* Imre kalocsai érsek — ő 1710. és 1732. között töltötte be ezt az egyházi méltóságot —, úgy döntött, hogy betelepíti. Evégett toborzókat küldött a messzi német földre, ott is a Bódeni-tó tájára, s ezeknek a megbízottaknak sikerült is több családot helyváltoztatásra bírniuk. A legelső huszonöt família 1722-ben érkezett meg, majd egészen 1726-ig minden esztendőben újabb meg újabb „pionírok" csatlakoztak hozzájuk. 1731—1732 táján már nem kevesebb, mint százhuszonhét német család élt Hajóson.

Ezek a *Beckek, Deblerek, Fuscheneckerek, Heppek, Mendlerek* stb. gyorsan feltalálták magukat az új hazában. A maguk sváb eszességével és szorgalmával, gyorsan takaros házakat építettek — ezek a két patak partján sorakoztak —, s hozzáláttak, hogy gazdaságaikat is kialakítsák. A homokos határrészeken *szőlőt*, az agyagosabb táblákon pedig *takarmánynövényeket* telepítettek az állatok számára.

Kápolna, templom, vadászkastély

A kalocsai érsek igen elégedett lehetett a jövevényekkel, mert Bécsből még egy építésben járatos *mérnököt* is hozatott Hajósra, aki a házak és középületek tető alá hozásában működött közre. Ez utóbbiak közül az 1724-ben emelt *kápolnát* és az 1728-ban elkészült *templomot* kell megemlíteni. Ezt, mint római katolikus *kegyhelyet* 1820 körül *Zofahl Lőrinc* igen szépen átépítette, barokk stílust kölcsönözve neki. E templom mellett megépült aztán *gróf Patachich Gábor* kalocsai érsek *vadászkastélya* is, ahova a jeles egyházfi férfiú vendégei jártak ki pihenni, mulatni, szórakozni. E kastélyra 1767-ben *gróf Batthyány József* kalocsai érsek *Gföller Jakab* gödöllői építőmesterrel tornyokat emeltetett. Nagyon sok híresség megfordult ebben a pompás épületben: egyházi méltóságok ugyanúgy, mint Habsburg-házi főhercegek. (Állítólag Lotharingiai Ferenc, Magyarország helytartója is eltöltött ott néhány szép napot.)

Hajós ekkor élte első világkorát. A kalocsai érsekek mind-mind nagyon kedvelték: arra is akadt példa, hogy a búcsújáróhellyé emelkedett kegytemplomban kispapokat szenteltek, sőt még egy

Egy pince a sorból; közvetlenül Szent Orbán oltalmazza

Gróf Patachich Gábor kalocsai érsek a XVIII. század derekán építette a hajósi vadászkastélyt

(Németh Ernő felvételei)

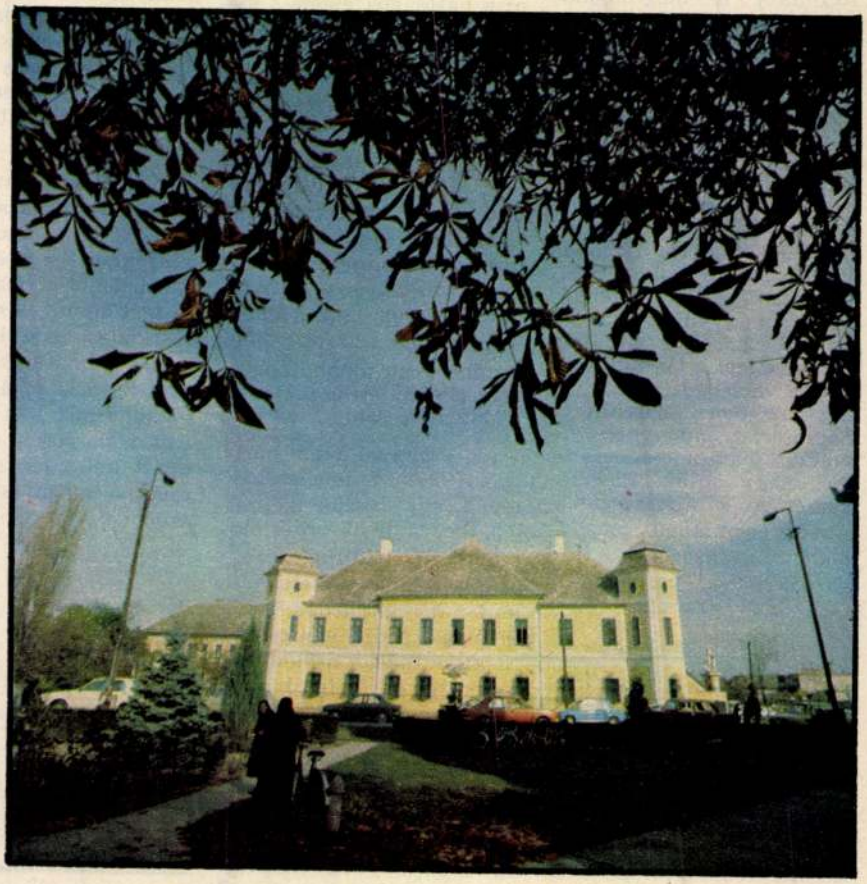

Helyi népviseletben ropják a hagyományos guggoló-emelő táncot Szent Orbán tiszteletére

ban kapcsolódtak be a társadalmi tudat formálásába. Ez pedig nem egyéb — jócskán egyszerűsítve —, mint a kor gondolkodóinak és alkotóinak a legfontosabb problémája: az ember, az egyén alávetettsége. Ez az általános tétel néhány fontos korjelenséget foglal össze. Ilyen a roppant méretekben fokozódó városiasodás, az ezzel járó nyomor és kiszolgáltatottság, az egyénnek és a családnak a földtől való elszakadása, s az, hogy az ember a szürke bérházak „börtönlakója"-vá válik. Az általános elgépiesedés — gondoljunk csak Fernand Léger-re, a könyv- és újságnyomtatás ugrásszerű térhódításához fűződő politikai manipulálásra, a gyári munka elembertelenítő mechanizmusára. Így tehát nem csupán valamely mozgalom vagy utcai tüntetés, hanem minden szobor és kép is —jóval kifinomultabb és bonyolultabb eszközökkel — egy-egy egyszemélyes tüntetéssé vagy manifesztummá válhat.

Nemzetközi tett

A Bückével meginduló mozgalom más vonatkozásban jóval több, mint egyszerű stílusújítás. Az expresszionizmussal kezdődött az a nemzetek fölötti — vagy nemzetközi — szellemi áramlat, amely napjainkban is egyre erősödik. Ez természetes következménye annak, hogy az ipar, a technika, a kereskedelem, a tudomány és az árucsere szintén világméretűvé fejlődött; mi sem ésszerűbb, mint hogy a kultúra minden ága szervesen beleilleszkedett ebbe a folyamatba. Általában a századelő, de kivált az expresszionizmus csaknem parttalan irányzata tette először lehetővé a művészet közvetlen *nemzetköziségét*. Kiállításokat a múlt században is rendeztek, többnyire egyéni vagy csoportbemutatókat: Cézanne, van Gogh, az impresszionisták meg-megjelentek néhány nagy európai központban. Ám először vált általánossá — s ez nem utolsósorban az expresszionizmus érdeme —, hogy az általuk rendezett nagyobb kiállításokon a német művészeken kívül franciák (gondoljunk a szörnyű francia—német gyűlölködésre!), csehek, magyarok, oroszok, finnek, svájciak, belgák, hollandok és olaszok is szerepeltek, mégpedig megkülönböztetés nélkül. Sőt — a beavatottak kivételével — sokan a stílusukat sem igen tudták megkülönböztetni egymástól.

Oskar Kokoschka: Színházi plakát (1908)

Művészeti mozgalom, irányzat eddig még sohasem hatott ilyen gyorsan és mélyen a nemzetközi művészeti életre. E folyamat ezután már megállíthatatlanná vált. Alig három esztendővel a Brücke alapítása után, 1908-ban és 1909-ben megalakult Münchenben a *Neue Künstlervereinigung* — az *Új Művésztársaság*. Ők szerkesztették és adták ki a *Der blaue Reiter* (Kék lovas) című almanachot 1911-ben. A müncheni csoport kivételes képességű alkotókat tömörített: vezéralakja az a Vaszilij *Kandinszkij* volt, aki még abban az évben megjelentette a művészettörténet egyik alapművét: *Über das Geistige in der Kunst.* (A szellemi a művészetben) című művét az absztrakt irányzat elméleti megalapozását. A *Der blaue Reiter* elnevezés Franz *Marc* és Kandinszkij hasonló című képétől származik. A csoporthoz tartozik majd az orosz mesteren kívül *Javlenszkij*, Franz *Marc*, August *Macke*, Paul *Klee*, a bécsi zeneszerző Arnold *Schönberg* (aki akkor még festőnek sem volt jelentéktelen), de a később csatlakozó művészeket, például *Chagalle*-t, Oscar *Kokoschkát*, Egon *Schielét* nem is sorolom tovább. Jegyezzük meg, a *Kék Lovas* alapításától számított három év múltán kitört az első világháború, s mindössze kilenc esztendő múlva megalakult a század meghatározó stílusiskolája, a *Bauhaus*. A müncheni, a drezdai, majd a későbbi berlini *Der Sturm* folyóiratok köré gyülekező művészek java része ugyanis a Bauhaus tanára lett. E fejlődésben szinte kitapinthatóa stílusok formálódása, mintha a különféle kor-

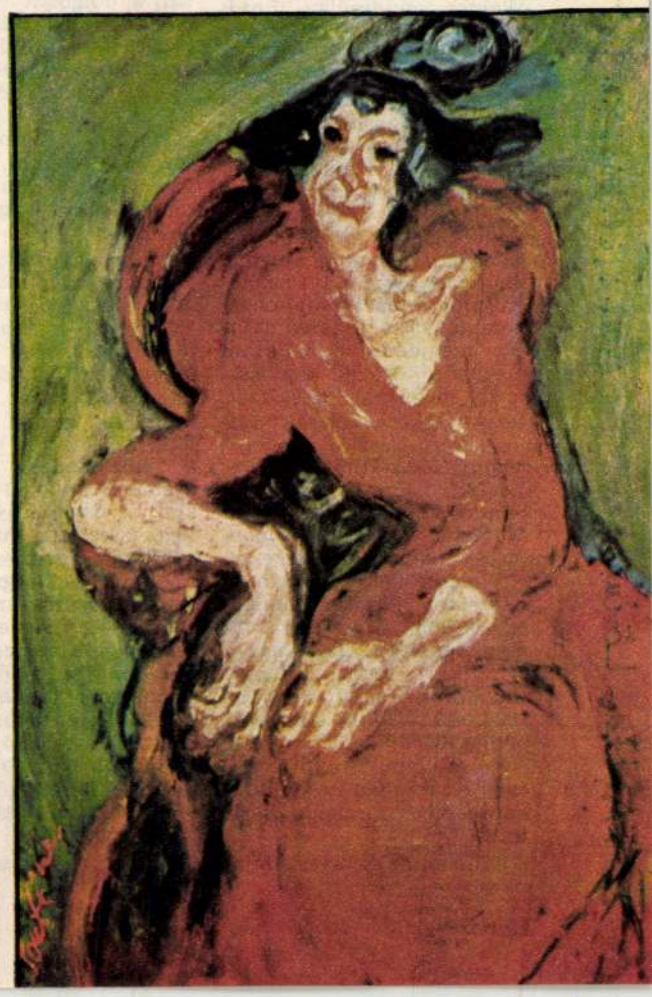

Chaim Soutine: Piros ruhás nő (1922)

AZ EXPRESSZIONIZMUS

társi művészcsoportok: New Yorkban Man *Ray*, Duchamp, *Picabia;* Itáliában *De Chirico* és *Marinettiék*, Párizsban a „vadak" és a kubisták, Münchenben, Berlinben, Drezdában, Kölnben és Hannoverben vagy Svájcban, majd Prágában, Pesten, Belgrádban, Amsterdamban, Brüsszelben, Pétervárott és Moszkvában egymásnak nyújtanák a kezüket és tapasztalataikat.

A roham

A legkülönbözőbb kortársi — avantgárd — irányzatok egységesebbé tételére vállalkozott Berlinben, 1910-ben a tehetséges, lelkes és sokoldalú művész, író, dramaturg, költő, zeneszerző és kiadó: Herwarth *Walden*. Ő alapította, ő szerkesztette és adta ki a kor leghíresebb expresszionista folyóiratát *Der Sturm* (A roham) kifejező címmel. Walden egyidejűleg fontos nemzetközi kiállításokat rendezett, különféle kiadványokat jelentetett meg, s folyóiratában helyet kapott minden modern irányzat és kísérlet, hogy igyekezzen kifejteni és megalapozni valamennyi nemzet és stílus legjelesebb művészeit. Egyúttal ez a folyóirat volt az egyetlen olyan avantgárd kiadvány, amely 1910 márciusától a náci hatalomátvételig, 1932-ig folyamatosan megjelent, s hallatlan meggyőző erővel képviselte a megújuló művészeti törekvéseket. *Kassák* Lajos, *Péri* László, *Moholy-Nagy*, *Kádár* Béla, *Mattis-Teutsch* János, *Bortnyik* Sándor képviselték benne a *Ma* és a *Tett* köré csoportosult magyar művészeket, s Walden nem csupán a műveiket közölte, hanem egy külön *Ma*-számot is megjelentetett. 1922-ben a 9. és a 11. szám címlapját *Kassák* és *Moholy-Nagy*, az 1924. évi 3. szám címlapját pedig *Kádár* Béla rajzolta. Az első szám címlapját Oscar *Kokoschka* rendkívül expresszív önarcképe díszítette.

Jóllehet az expresszionizmus a kornak csaknem valamennyi stílusirányzatát, radikális eszméáramlatát és nemzeti művészetét e nehezen meghatározható közös gyűjtőnév alatt egyesítette, talán mégis megkísérelhetjük, hogy felvázoljuk ezek néhány közös jellemvonását.

A kor művészeinek szenvedélyes radikalizmusa kétségbevonhatatlan, még akkor is, ha nem tartoztak egy bizonyos párthoz vagy ideológiához. Radikálisok voltak a művészi kifejezésben: nem viselték el a lagymatagságot, a középszert, fontos ismertetőjegyük a szenvedély volt. E szenvedély vezette őket a külvilág egyszerű szemlélődésétől önmagukhoz. Ezek a művészek egy viszonyt fejeztek ki — a legkülönbözőbb eszközökkel. Ez a látvány és a személyiség (mondjuk: a lélek) közötti kapcsolat volt. Elnagyolva azt állíthatjuk, hogy a megelőző, főként a klasszikus korok művészei belülről szemlélték a tárgyakat, az expresszionizmus alkotói éppen fordítva: kívülről, a tárgy felől közeledtek önmagukhoz, s a tárgy ürügyén saját indulataikat fejezték ki. Ezért aztán nem foglalkoztak a tárgy aprólékos, részletes ábrázolásával, a dolgokat *foltokban, vonalakban, eltúlozva, eltorzítva* és mindenekfölött *érzelmileg végletesen fölerősítve* jelenítették meg. Ez a „hév és indulat" egyébként jellemző Picassóra, Vlaminckra, Munchra, van Goghra, Kandinszkijra, Kassákra vagy Severinire.

Ne csodálkozzunk: a művészek, a gondolkodók, az alkotók egy új, ismeretlen, zaklatott — mondjuk, indulatos — korba léptek be. A gyarmati hódítások és háborúk korába. A technika, a tudomány, az irodalom, a filozófia vagy akár a közlekedés hallatlan ütemben robogott határokon keresztül-kasul. A világnak ezt a sohasem volt lendületét igyekeztek megragadni és rögzíteni az avantgárd művészek és közöttük — talán legerőteljesebben — a nemzeteken átnyúló, egységesítő expresszionizmus képviselői. Hatásuk napjainkban újjáéledni látszik az új expresszionizmusban. De — bújtatva — föllelhető ez a hatás csaknem minden új irányzatban.

Román József

SZÉP HAZÁNKAT JÁRVA

Hajós

Az újságolvasók, rádióhallgatók és televíziónézők jól tudják, hogy alkalmanként fel-felröppen egy-egy magyarországi településnek a neve. Vagy azért emlegetik mindenfelé, mert egyszerűen megszűnt létezni — lásd a dél-baranyai kihalt falut, Gyűrűfűt —, vagy azért kapja szárnyra a hír, mert valami nagy igazságtalanság készül ellene — lásd a szintén baranyai Ófalut, ahova köztudomásúan „atomtemetőt" akartak telepíteni —, vagy pedig egy-egy különleges rendezvény (templomszentelés, közösségiház-avatás) fordítja ugyanabba az irányba a közfigyelmet. Az érdeklődés aztán rendszerint megcsappan, s csak ritkán verődik ismét nagydobra az a falu-, netán városnév.

Kivétel persze akad, s mondhatni menetrendszerűen reáirányul egy-egy országszegletünkre a közfigyelem. Nos, ilyen újra meg újra megemlegetett „vidék" a Bács-Kiskun megyei *Hajós*, ahol minden esztendőben megülik, megünneplik a híres-neves *Orbán-napot*. Ez az eszem-iszommal egybekötött vigasság május 24-én esedékes, de Hajósra az esztendő bármely szakában érdemes elmenni, mert mint az emberi szorgosság és találékonyság színtere, folyvást sok-sok látni- és tapasztalnivalót kínál.

Hajósra megérkezve, tüstént tapasztalni, hogy ott nemcsak magyar ajkú emberek élnek: itt is, ott is német szó üti meg a vendég fülét. Pontosabban annak „schwäbisch" változata, hiszen oda, arra az egykor isten háta mögötti homokvilágba hajdan valódi svábok települtek.

A kalocsai érsek telepitette újra

Előttük azonban középkori *magyarok* is éltek ott, akik jószerivel maguk sem tudták, hogy kis falucskájuknak neve miért is lett éppen Hajós. A régi-régi iratokból tudjuk, hogy voltak, akik úgy vélekedtek: azért alakult így a falunév, mert az első betelepülők *hajón* érkeztek. (A korabeli viszonyok között ez is megtörténhetett.) Mások a vízfolyásokban lehetséges *halászat, hajózás* „keresztapaságá"-ra voksoltak. A tudomány azonban ismét mást mond. Nevezetesen azt, hogy még a török megszállás előtt élt arrafelé egy bizonyos *Hajósy* nevű fa-

R. D. K.

ZOFAHL Lőrinc építész

Szinagóga az Orczy-házban 1820

Grünebala Fülöp – Naményi Ernő: Buda pesti Szinagógák Bp. 1949. 26. l

Zofahl Lőrinc, építész

„a klasszicizmus tekintélyes
építésze." (kanzer építési
terveit signálta.)

Vörös Károly: Egy pesti család regénye
(4.)
1715-1718.

Élet és Tudomány, Bp. 1970. sept. 4. XXV/36.

Zofahl Lőrinc MDK

Pollack Mihályjelentése szerint

Hild József 1817 óta, Zofahl Lőrinc 1819 óta,

Kasselik Ferenc 1820 óta és Zitterbarth Mátyás

1825 óta késik mestermunkája elkészitésével.

331.o. 147. jegyzet.

ZÁDOR ANNA: Pollack Mihály. Bp. 1960.

R. D. K.

ZOFAHL Lőrinc építész

Pest, Ismagóga az Orczy-házban, 1820.
(Repr.)

Pest „Cultusterkyll", 1834.
(Repr.)

Katona József. A 90 éves Dohány-utcai
Templom, Bp. 1949. VIII. t.

M. D. K.

ZOFAHL Lőrinc építész

Bp. V., Nádor-u 22. Háromeletes

sarokház, 1846-47.

Magyar építészet. Bp. 1954. 103. l.

M. D. R.

ZOFAHL Lőrinc építész

Hajós (Bács-Kiskun m.) Rk. templom átépítése, 1820.

Magyar építészet. Bp. 1954. 67. l.

K. D. Gy.

ZOFAHL Lőrinc építész

Hajós (Bács-Kiskun m.) Rk. templom klasszicista átépítése 1820 körül

Magyar építészet, Bp. 1954. 93. l.

Zofahl Lőrinc

épített 1861-ben a Bp.V.Alpári Gyula u.13.
sz. házat

Perémzy Károly: Műemlék lakóépületek restaurálása a pesti Belváros rekonstrukciójában. /Művtört.Értl 1969.4.sz. 285.l.

Zofahl Lőrinc

A Bp.V.Arnay János u. 7.sz. müemlék lakóházat az eddigi szakirodalom szerint Hild József épitette; ez tévedés, mely Bierbauertől ered: az Arany János u. 7-re vonatkoztatta Hildnek azt a tervét, mely a mai Arany János u. 9.sz. ház helyén állótt épülethez készült. A 7.sz. ház utcai részét Zofahl Lőrinc épitette 1835-ben, hátsó részét Hild József 1848-ban. Ennek megfelelően módositani kellene az épületen elhelyezett müemléktáblát is.

Perbházy Károly: Müemlék lakóépületek restaurálása a pesti Belváros rekonstrukciójában /Müvtört.Ert. 1969.4.sz. 288.l.

Zofahl Lőrinc építész

1809-28 között 8, 1830-37 között 78-, 1838-47 között 199 munkája ismert a Építési Bizottmány levéltárában fennmaradt adatok szerint

Budapest története III. Akadémiai Kiadó Bp. 1975 518. old.

Zofahl Lőrinc építőmester

a Bp. V. Münnich F. u. 22. sz.

épület tervezője

Műemlékvédelem 1973/2
74. old.

Zofahl Lőrinc

1835-ben épitette az V. Arany János u. 7. sz. házat.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest, 1973 1335 l

621

Zofahl Lőrinc

épitette az V. Alpári Gyula utcai volt Baumgarten házat. /1861/

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 1335 l

381

Zofahl Lőrinc (1791-1864)

pesti építőmester

Vázlatterve és sommás költségvetése alapján tartottál meg a X. Harmat u. 31. Kőbányai csőrtorony liviteli versenytárgyalását. -1843-ban

Régi házak Pest-Budán. Főszerkesztő:
Müszaki Kiadó Bp.1976. Pereházy Károly

Zofahl Lőrinc

tervezte (1846-47) az V. Münnich Ferenc u.
22. sz. a. házat.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc
stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973.
1335 l

8101

Zofahl Lőrinc

1829-ben épitette a Madách téri Orczy
ház homlokzatát és az új szárnyakat.

Berza László, Bernát György, Erdei
Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest
1973. 13351

8881

Zofahl Lőrinc

1859-ben épített egy emeletet a IX. Ráday
u. 36. sz. a. házra.

Benze László, Bernát Gyöngy, Erdei
Ferenc stb.: Budapest lexikon, Buda-
pest 1973. 1335 l

976

Zofahl Lőrinc

épitette 1861-ben a mai Alpár Gyula u. 13.
sz. házat

Komárik Dénes: Miltán Hugó. - Építés- Építészet-tudomány. 1970. /2.kötet/. 111.xxx-171.l.

146.l.

Zofahl Lőrinc

életének és munkásságának adattára mesterfelvételi ügyével bezárólag.

Komárik Dénes: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX.században. Pesti mesterek és mesterjelöltek. Építés- Építészettudomány. III.köt.4.sz. 379-418.1.

418

Vivat Hefe

Zofahl Lóránt

a gotizáló és romanizáló formák "átugrásával" a késői klasszicizmusból közvetlenül a neoreneszánszos koraeklektikára tért át.

Török László: Magyar építészet a historizmus korá ban. Építő- Építészettudomány. 1969.1-2.sz.131-180.l.

154.l.

Zofahl Lőrinc

Irta alá a céhfelvételt nem ugyan Fessl-Gerster-Kauser társulás több tervét. –
Zofahl mellett dolgozott inasként Lohr Antal, kés öbb pallérként, Zitterbarth Henrik inaskent

Komárik Dénes: Épitészképzés és mesterfelvétel a XIX. században. Pesti mesterek és mesterjelöltek. Éptud, 1971 /III/, 4.sz.379-418.l.

399.l. 405.l.

Zofahl Lőrinc

1839-ben építette az V. Királyi Pál u. 18. sz. a. épületet.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 l

5571

Zofahl Lőrinc

épitette 1833-ban az V. József nádor tér

7. sz. épületet.

Merza László, Mernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

5061

Zofahl Lőrinc

épitette a VI. Liszt Ferenc tér 7 s.a.
épületet. /1860/.

Bezza László, Bernát György, Erdei Fe-
renc stb.: Budapest Lexikon, Budapest
1973. 13350

6528

Zofahl Lőrinc

épitette 1833-ban a Magyar Munkásmozgalmi Muzeum épületét (V. József nádor tér 1.)

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1891

Zofahl Lőrinc

1837-ben építette a Váci u. 59. sz. alatti parokházat.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

3471

Zofahl Lövinc

tévesen nevepel nezőként a Bp. V. Münnich F. u. 22. n. ház műemléktáblája, Feszl Frigyes helyett.

Komárik Dénes: Feszl Frigyes ismeretlen müve
Müvtört. Ért. 1972.3.sz.245-248.1.

Zofahl Lóránd

Zofahl, Tüköry és Erhárd szakvéleményét és Hild József szerepét a Bp.V.Eötvös Loránd u.2.sz. ház kiépitésével kapcsolatban emliti az alábbi cikk. Az épület 1969-ben kezdett felújitásának terveit Gimesy Béla és Sedlmayr Jánosné készitették.

Pereházy Károly: A Városrész-rekonstrukciók...
Művtört.Ért.1972.3.sz.213-223.l

22o.l.

ZOFAHL Lőrinc

Ars Hung, 1991/2. 179. p.

1851-ig ő írta alá a Kauser, Fenk, Gerster
hámas terveit, mivel ők céhes mesterjoggal
ekkor nem rendelkeztek

ZOFAHL Lőrinc

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992. [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991 277 l.

Zofahl Margit

textil -

1927-29

Éimisk 1930

90. l.

MUZEUM ZIEMI PRZEMYSKIEJ
Nr 405
1930
Egzemplarz 16 n.

M.kir.államépitészéti h

Sátoraljaujhely,

A 3744/I-1930 sz.

Müemlékek Országos Biz

Kérem sziveskedjék a

zolag Láczay Fritz Oszkár müsza

mán kidolgozott véleményes jele

a Cim fenti számu átiratával ann

ba folytán itt fel nem lelhető és

teendő ujabb intézkedésekhez sürgő

Sátoraljaujhely, 19

A másolatott a M. O. B. tol nyert felvalitásra közvetlenül elküldöttem.

Bp. 1930. X/15 [illegible]

MDK

Zofahl Margit

A magyaros öltözködési mozgalom országos bizottságának ruhatervpályázatán a g/ ruhacsoportnál (gyermekruha) tervét oklevéllel tüntették ki.

Cikk: Pályázatok.

Magyar Iparművészet, 1934. 207.l.

Zofahl Margit, okl. ruhaterv

Magyar Iparmüvészet 1934. 2o7 l.
A magyar öltözködési mozgalom orsz. bizottságának ruhatervpályázatának eredménye.

Zofahl Pál

Z. 3. *Pál*, festő, * Pest 1868 jún. 29, † u. o. 1889 aug. 15. Z. 1. Gusztáv fia. 1885—89. a bpesti mintarajziskolában végezte tanulmányait. Kiállításokon nem szerepelt.

E. Z II 6281

K.

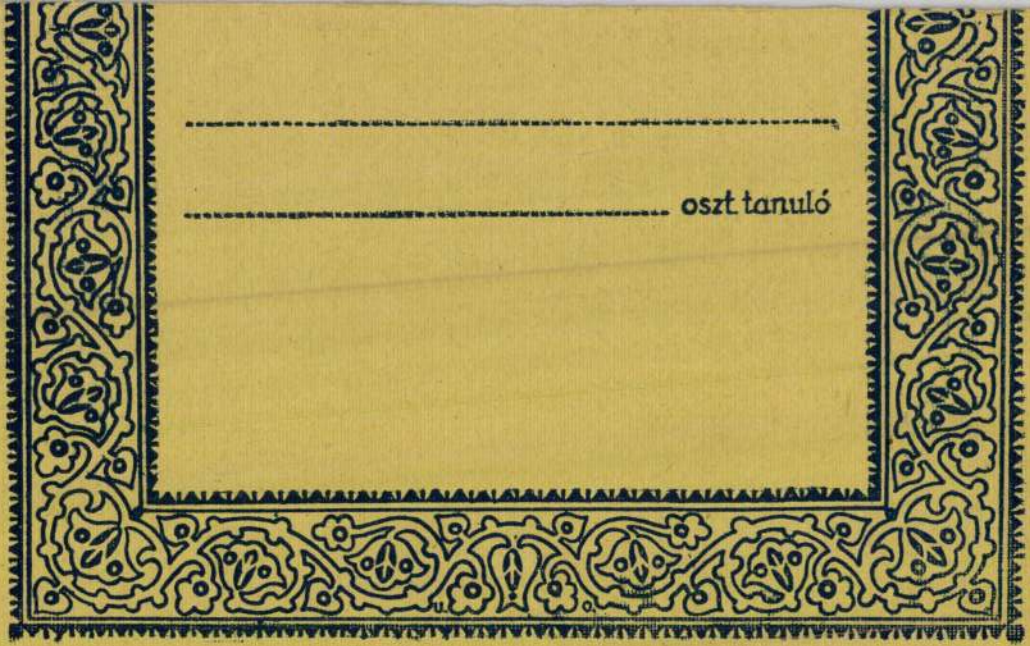
oszt. tanuló

MDK

Zofahl 3.Pál, festöm.

Szül pest,1868.jun.29. - + u.o. 1889. aug. 15.
Zofahl I.Gusztáv,épitész fia.
1885-89. a bpesti mintarajziskolában végwzte tanulmányait. Kiállitásokon nem szerepelt.

E.G.II. 628.1.

Zofáhl Pál

Hut. Bpesten 1868 jun.
29 - Pk.
1888/89 I - vendéglat -

Tátrai János, tanító V. 62.

Zofál Pál

sikretnemer - adat nincs
4 elem

1884/85 II - ~~I~~ elő kerülő ontág

Hunyadmegyei Tört. és Rég. Társulat
múzeuma IV. 120.

Zofahl Pál

Mil. Bpsten 1868 jun. 29

Rk.

1885/86 I. vendéglat

1885/86 II " "

1886/87 I. " "

1886/87 II. " "

1887/88 I. festészeti

1887/88 II " ontaly

1888/89 II – fest. ontaly

Hallstattkori sír IV. 132

— edény IV. 132

— bálvány IV. 132

— borostyánköből való gyöngy IV. 132.

— festett edény IV. 132.

— vörösedény IV. 132

— csésze IV. 132

— patkóalakú keret IV. 132.

— situla IV. 132

— agyagpohár IV. 132

Zofáhl Pál

1884/85 – 1888/89

Ferkèpzomfoisk`vk

14 p. l.

Zofál (Zöbel)

a Rainchid mint-
páró asztalosa

l.

Magyar Művészet

1926. 242. l

GEORG ZOFALL, hangszerkészitő

"MEISTERBUCH/1836/1867-ig/, 179 lap, 63-on német szöveg 3 irástipus.a/.Kalligrafált"gestorben ist..."sir, kereszt szomorúfüz.1836-1845.b/.Lent halálozási dátum tintával 1845-1870.c/.Lent adat, halálozás"vékony"tintával, 1846-1870.-1856 után ceruza bejegyzések. 6.jegyz "23.lap.GEORG/ZOFALL/Streich-Instrumentenma-/cher./den 11en November/1835/Alatta az 1.sz.irással:/gestorben den 8ten April 1840./Alatta:kereszt-sirhant-füzfa./". 196.old

GÁBRY GYÖRGY: A pesti hangszerkészitő céh Mesterkönyve k93.old

FOLIA ARCHAEOLOGICA.A Magy.Nemz.Múz. évkönyve. XXI. 1970. Bpest

ZOFCSÁGH JÓZSEF, asztalosmester

Pesti aszatlosmester volt 1828-ban.-Terézvárosi lakos.-Helyrajzi szám: 432.-Segédek száma: 3.-Összeirási szám: 1184.- 45.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old.

Az Iparmüv.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

MDK

Zofcsák József

Siklóssy L.: Régi pest-budai asztalosmesterek. M.I. 1922.

12.1.

MDK

Zofcsák

az Iparegylet első kiállitásán elismerő iratot nyert

Pesther Handlungszeitung, 1842. okt. 5. 349-51 l; okt. 12. 357-59 l.

Zofcsák

asztalos mester

l

Váradi Antal

A régi Pest emlékei-
ből. Bp 1921. 213,
215. l. 249. l.

Ezt ugylatom többször
öszetevészek Zofahl
Lőrinc építésszel.

szat legjelentékenyebb területe, még közelebbi kapcsolatokat mutat. Nemcsak azért, mert az üldözések idejében veszélyes lett volna az eltemetett hitét művészi formában megörökíteni, de azért is, mert ugyanazok a kőfaragóműhelyek készítették a keresztényeknek s a pogány rómaiak szarkofágjait is. Az államvallás rangjára emelkedő kereszténység sem alakít ki új domborműstílust, hanem tovább fejleszti örökségét a római portréplasztika és a relief stílus szellemében. Itt is inkább a szellem, mint a megjelenési forma változik. A sírládák hosszoldalait elborító, alakokkal zsúfolt reliefdíszén végeredményben a római históriai tárgyú domborművek (Traianus és Marcus Aurelius-oszlopok relief szalagjai) szerkezeti és stiláris elvei élnek, fejlődnek tovább. Míg azonban az emlékoszlopok több százméteres dombormű szalagain a császárok hódító hadjáratai, életük kiemelkedő tettei jelentek meg, a sírládák oldalain bibliai történetek, Krisztus és a 12 apostol alakja, nem ritkán

Zofcsák József

antalosm.

l.

Biró Lajos Pál.

A Nemzeti kinhaz

tortenete. 1837-1841.

Bp. 1931. 137. l.

Zofcsák József

pesti asztalos

l.

Tanulmányok Bp.
emlékéből. VII. 50. l.
53. l. 66. l.

MAGYAR KÖNYVSZEMLE

A MAGYAR KÖZKÖNYVTÁRAK

KÖZLÖNYE

A MAGYAR KÖNYVTÁROSOK ÉS LEVÉLTÁROSOK
EGYESÜLETÉNEK MEGBÍZÁSÁBÓL
SZERKESZTI

TRÓCSÁNYI ZOLTÁN

könyvet vesznek fel, amelynek másolatát az

emlékek méltóságával össze nem egyeztethető vagy fenntartásukra és épségükre veszélyes célokra használni. A fentemlített állami hivatalok és jogi személyek a minisztérium utasítása szerint, a legszigorúbb óvó intézkedéseket tartoznak tenni, a tűzvész-, a villámcsapások okozta és más veszedelmek és károk ellen.

A vallási célokra szánt épületekben gondot fordítandó arra, hogy a vallás gyakorlata, gyertyák meggyujtása, lámpák felfüggesztése által, veszedelmet ne képezzen az épületekben őrzött művészeti dolgok fenntartására nézve.

52. czikkely.

Amidőn a jelen fejezetben említett jogi személyek egyike vagy másika, az államot is beleértve, lebontás végett ingatlant szerez meg, vagy azt említett czélra közhasznosság szempontjából kisajátítja, a lebontási munkálatok vállalkozójának szerződésileg biztosított lebontási anyagokhoz nem tartoznak az 1909. évi június 20-iki 364. sz. törvény 1. §-a szerinti érdekkel biró dolgok, akkor sem, ha csak a lebontás által kerülnének napfényre.

Az evvel ellenkező egyezség semmis.

A jegyzőkönyv másolata a közoktatásügyi

Az illetékes felügyelő, ha a jelen rész ben említett dolgokon a rongálás jelei mu tatkoznának, vagy czélszerű óvóintézkedések nek a szüksége merülne fel, a letéteményes illetve tulajdonos hivatalok megkeresésére vagy saját kezdeményezésére, összeállítja megfelelő restaurálási tervet.

A felügyelő a tervet, a költség feltünte tésével, a közoktatásügyi minisztériumhoz ter eszti fel.

Nagyobb fontosságú esetekben a minisz térium, a terv elfogadását megelőzőleg, ki kéri a régiségek és szépművészetek felső tanácsának, illetve választmányának véle ményét.

43. czikkely.

A minisztériumnak a terv elfogadása után joga van a munkálatokat végeztetni.

A minisztérium, ha a jogi személy részéről ellenkezés történik, a törvény 4. §-a[2] értel mében kikéri a felső tanács választmányának véleményét.

[1] Lásd a 31. czikkely jegyzetét.

[2] Lásd a 35. czikkely jegyzetét.

Zofcsák József

XIX.

lásd

Budapesti asztalos mas-

terek.

Zoffcsák József

Zoffcsák József, szül. 1823-ban Pesten, 1843—45 látogatta az akadémiát.

Fleischer Béc,

98. l

Roman bronze fibula VI. 162

id. Zofesák Gyula

gépén a masszamalomban oktatja a
hollóbán ~~[illegible]~~ [illegible] a kerámikusságra.

Sikota Győző: Holló házi kerámia. Bp. 1961.
65.o.

Zofcsák József miasztalos.

Pesther Handlungszeitung. 1842. okt. 5.
349-51. l.
okt. 12.
357-59. l.

ZOHLER, Georg Mofarayé à Zoimus

Bayrouc 1716

An 1997 2R.

dischgraez gróf
négyszögletes
eletén ablakos
onnyal s nagy
XV: századbeli
renaisssance
en a kápolna
, déli sarkában
okkal s rokokó
A kápolnafülke
VII. századbeli
i és trencsényi

Zohn Gyula

butorterverő

1908

Elmúk 1930

90. h.

doskodni.

Mély tisztelettel csedezem: kegyeskedjék a tervet elkészittetve sürgősen hozzánk eljuttatni, hogy azt meg is valóra-hassuk, mig jó idők járnak.

Maradok a Méltóságos Birottságnak

AZ EDELÉNYI REFORMÁTUS LELKÉSZI HIVATAL PECS TJE

alázatos szolgája:

Gyülvészi Sztrány
ref. lelkész
Edelény
Borsod m.

Zohna György

asztalosmester /B.M.Sz.tag/

Uj Magyar Otthon kiállitás, 194o.Bpest.katalogusa 28 lap

Zalonyi Géza

A Corvin-áruház új képzőművészeti kiállításával kapcsolatban említve.

Új Magyarság 1942. XII. 3.

Zoietta, Benedetto

Kassa 1577

ivod

i

Baloghmüvel

538-l

Zoietta Benedek

Kassán, 1577-ben építési munkálatokat végzett.

H. Takács Marianna: Magyar országi udvarházak és kastélyok, Budapest, 1940.

112

MDK

Zoietta, Giorgio, épitész

Az olasz mester Kassán telepedett meg/157o-77./

A magyarországi müvészet története I.
Bpest, 1961. II. kiadás. 332.l.

Zoglauer Anna

stud. Wien ben 1897 apr.
28. Rk. 6 felsőbb leányisk. –
1915/16. I. elsőéves Univers-
nőv. Deák Ebner L. Pilch D.
1915/16. II. elsőéves n. o. –
1916/17 I. másodéves n. o.
1916/17 II. másodéves n. o
1917/18 I. harmadéves n. o
1917/18 II. " " "
1920/21. I–II. negyedéves
Benkhard Ágost

Zöglauer Anna

1915/16 – 1917/18

1920/21

Ferképzőintézet

150 l.

dalú é[illegible] előlapján, térdig,
menyezetes trónuson ülve
ogy jobb kezében liliomvégű
ztes országalmát tart. Szent
viseli. Haja hosszú, bajusza
Felirata a vonalkörön belül
KIRÁLY 1490–1516=26.«.
i 7·2 : 7·2 cm. — Lelt. sz. 1133.
ch) Emil ajándéka 1907 április
az 1909 november 24-iki 5395
i 656 (351–910) és a 3211–910
) január 10-iki (2095–909) és
sz. jegyzékek alapján. — Be-
–908).

M.D.K.

Zoicska György, épitőmester

Olaszországból származott át Kassára, ahol 1570-ben polgárjogot nyert és 1571-1577-ig, haláláig, a városi törvényszék tagja. Az 1573-ban megalakult kőműves-céh részére, több társával együtt, ő is kérelmezi a szabadalom kiadását.

Kemény Lajos: Kassai épitőmesterek.
A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye, Bp. 1904. 38.köt. 78.old.–79.old.

M.D.K.

(Olasz) Zoiella György, építőmester

neve, többedmagával együtt, egy épület megbecsülésével kapcsolatban fordul elő a kassai városi jegyzőkönyvekben. 1575-ben őrá bízzák a város léplavelőjét.

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1910. 44. köt. 48. old.

Zoltán György

Kassán 1577-ben építkezési munkálatokat végzett.

H. Takács Marianna: Magyarországi udvarházak és kastélyok, Budapest, 1970.

112 l

MDK

Zoietha György, ép. mester

olasz épitömesterek hatása alatt megalakult a kömüvesek céhe, a ceha murariorum. 1573-ban kelt szabadalmat a városi biró és tanácsa adta ki, Z. kérésére is negyedmagával.

Kemény Lajos: Kassai épitömesterek. Renaissance korszak. MMÉE Közl. 1904 évf. 79.1.

28 kötet, 3. füzet

Zoïetta György, épitömester
Kassa

Chiavennából származik és 157o-ben polgárjogot nyert és 1571-töl 1577-ig a városi közgyülés tagja.

Kemény Lajos: Kassai épitömesterek. Renaissance-korszak. MMEE Közl. 1904 évf. 78.l.

28 kötet, 3. füzet

Zoietta György

építőmester.

r vhr d. 32.» ...k közül Kassán töb...
...lakok ólom-
..., majd ismét ...gy ex opp...
más néven ...vetiæ...

«Item dem Bric...
A városházát ...
karikáiba 350, majd...
...eget vágna...

Kemény Lajos: A renaissance és roccoco Kassán. Arch. Ért. 1899. 112. l.

Zoietta Gorn

laid

Arch Sirk

1910. 347

Zoietta Giorgio

Kassa 1570-1577

iród

Balogh nüvel

538. l.

Zoietta György

1570 –
1577. +

Grod

+ K + 78. l 79. l

reálliskola igazgatóságától.

sitő.

..... osztályu tanuló a

.....

.....

elégtelen előmenetelt tanusitott.

.....

..... hó .....

osztályfő.

re Szeged.

Zoietta
Benedek Kornives

laid

Arch Gift

1910.347

Zoietta György

öpitőmester.

Olasz György-nak is hiszlak.

1570, 1571. Kassa.

1575 be az ő kezére adják a varos téglavetőjet.

irod

Ks. 48. l.

ZOKA ANDRÁS, szürszabómester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old
/ 1, 2./ V. szürszabó. 266.old

U.VARGA MARIANNA: Meteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Zóka Gyula, fotóművész

- irányításával fotónak a zalaegerszegi főiskolán.

T.A.: Ifjú barátaink - ifjú mesterek
Magyar Ifjúság, 1971. aug. 6. 13. l.

Zolai Szalay Pál

rajztanár

---

l.

Rajzoktatás

1937. 7–8. n.

118. l.

tár utján fog közvetlenül kifizettet-

a t. Bizottság figyelmét arra, hogy
lőirányzott összegek csekély voltá-
ttnek megbizatását tovább meghosz-
azért felkérem a t. Bizottságot, szi-
hogy a szóbanlevő leltári munkála-
végéig okvetlenül befejeztessenek.-
vi julius hó 15-én.-

A miniszter helyett :

h.államtitkár.-

ának,

Budapest .-

Kassa

Johannes Zolawer, Monetarius

1465

Arch.Közl.1899. XXI. 121

ZOLCSÁK Sándor *129, 132, 134, 1*
Szatmárhomok (Lázári),
1934. július 14.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő

Banner Erdély

Zolcsák Sándor

Díjat nyert a Művészet szerkesztősége és a Marosvásárhelyi Építészeti Tröszt pályázatán. /„Szoc. építésünk a képzőművi-ben"./

Gazda Béset: Szoc. építésünk új képzőművi alkotásokban. Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. III. sz. 428.

Kolosák Sándor

„Hegesztő" Repr.

Kosnak, Kolozsvár XXII. 1963. 8. 1031. olok

A Petőfi Irodalmi Múzeum tisztelettel meghívja Önt

1991. október 24-én délután 4 órára

ZOLCSÁK SÁNDOR

erdélyi festőművész

kiállítására

Megnyitja: Fekete György helyettes államtitkár

Közreműködik: Havas Judit előadóművész

Károlyi-palota

Budapest, V., Károlyi Mihály u. 16.

ZOLCSÁK Kiadó

Új Ember
XLV. 8. / 1989. II. 19. / 4. p.

...ból, amiben, akiben elbizony-
...dott.

Hogyan egyeztethető össze a Szentszellem szabadsaga a gépies vallásgyakorlással? Sehogyan. S ugyanakkor a vallásgyakorlás fontos része, mintegy az alapja bizonyos gépiesség anélkül, hogy lemondhatnánk a lélek szabad életéről, befoghatatlanságáról, az elme „szabadgondolkodásáról", az embert éltető szabadságról. Lehetetlen azt hinni, hogy az igazságot csak akkor érthetjük meg, ha spontán gondolkodó képességünkre koloncokat rakunk. Hogy csak akkor szerethetünk, ha pontosan tudjuk, kit s mit nem szabad szeretnünk. S csak akkor imádkozhatunk jól, ha engedjük sterilizálni az agyunkat. Néha úgy látszik, mintha még ma is sikerrel működő, manichaeus lelki hatások rabságában sínylődnénk ahelyett, hogy fölfedeznénk: igenis, van emberi szabadság, nem kell tőle megijednünk, mert Jézus Krisztus a neve. Igenis, az igazi emberi szabadságtörekvés a világban nem más, mint rejtett és rejtetlen istenkeresés. Igenis, sokszor a nem-vallásos indítékokból eredő tettek lényegében hűségesebbek a nem vagy alig ismert Krisztushoz, mint a mi kétértelmű, kegyeskedően szószaporító, ájtatos gesztusokban és szófordulatokban bővelkedő buzgólkodásunk.

Hogyan vállalkozhatnánk a tudhatóknál *többre*, ha a tudhatókkal, a tudással hadilábon állunk? Hogy volna bátorságunk — katolikusként, vagyis „egyetemesként" — szólni az ember mindenkori állapotáról, ha folyton ennek az embernek a bűneire gyanakszunk? Hogy látnánk az egészet (a nemzetet, a hazát, a népet, az egyházat, a helyzetet), ha mindig a részletekkel bajlódunk? Mikor igazán csak az tud a részletekről is, akinek képe van az egészről.

*

Nem tudósokká, festőművészekké és szociológusokká kell lennünk, holott „csak" munkások, háziasszonyok és kisemberek vagyunk. Bár attól nem lesz rosszabb munkás valaki, ha például szereti a festményeket és — hozzáértőként is! — tud róluk. Attól nem lesz „kisebb" ember valaki, ha például szociológiai ismeretekkel, netán szenvedéllyel figyeli a jelen eseményeit.

Mivé kell lennünk keresztényekként? *Papokká*, kedves olvasóim, valamennyiünknek. A papról pedig az a szólás járja, hogy ha jó, holtig tanul. Tudok ilyen papokról. De vannak ellenpéldáim is. Aki valóban holtig tanul, az már régen nem az agyával fog föl, hanem a szívével. Holtig a *szíve* kényszerének enged. Ez a szív holta után is és most már örökké tanulni fog, és ez a tanulás mindenre jobban hasonlít, mint fáradságos magolásra. Íme, a növekvő élet jele abban a szívben, az Isten utáni vágyakozás kielégíthetetlen szomja, és már nem is tanulás a neve, hanem ez: *megértés a szeretetben*. A tanulás a szeretet egyik legszebb nyelvjárása: lát

...dolkodás
egművelt-
ég mutat-
tudásadta
. Hogy a
nia, gon-
ő alapkö-
:özéppont-
igéje, és

llenkezője
a jelensé-
k befoga-
Vagy ta-
eresztény-
k: *Hallott*
Mit olva-
? — Tőle
— Temes-
ológus-írót
Néha. —
Köszönöm
k. Egyre

ie, hanem
nincs és
sen neki",
-lelki-szel-
ránti szomj
ödik ben-
n titkaival,
nnyit tesz,
öltő. De a
megismer-
és elrejtett
miatt, Is-
ismerni. Is,
törekedni.
i az embe-
n ismerhe-
mtés, a lé-
smerését.
azt a meg-
képes le-
se az örök-
szeretete is
nem más,
nondható-e
eréstől? S
elidegenült
efogadásá-
izgalmas
ett sémák-
ató szere-
éseire ki-

A...

Az apostolok
dették először a
nyilvánosság elő
től eltelve, láng
lották meg hit
rom pontban
„Jézus meghalt.
totta Őt, térjete
Minden alkaa
az Eucharisztu
megerősítjük ez
átváltozás és
Testének és Vé
után így éneke
hirdetjük, Urun
juk feltámadáso
jössz."
Ez a legősibb
debb formájáb
hitvallásban" m

Az ókorban
ha szerződést
felek kettétörte
a két eltört d
ták kettejük kö
ződő fél kapot
tető jelet, amely
neveztek. (A
jelent: összeill
rab.) Amikor a
rabokat egymá
kiderült, hogy
felek így ismer
ták meg kapcs
hitvallás is e
kapta: Szimbólu

A keresztség
kapja meg az if
keresztelendő a
zösségtől a „hit
A hitet nem
lálja fel. Az
amikor vállalja,
lok hitéhez hű
toli hitvallás je
a keresztények
mást. Ez gyűj
ugyanabban a h
a „hiszek" „hi
A keresztele
a keresztség

nis mond-
rdezi sen-

nem *több*,
eli meg a
t lévőnek
jövő-sej-
Sajnos, a
riadt szo-
nságokkal
k másból,
erőkből. A
merül el
elhárítva
ket, alkal-
megmére-

és megérint, figyel és észrevesz, egyeztet és fölfog, összeköt és elválaszt, gyarapszik és odaad, és mindent átbocsát magán és továbbít.

Az ilyen szívnek a könyv, a kő, a sorok és a szájak, a csönd a szín és a forma, a számok és a határok Istenről beszélnek. Látja, hogy a Szentírás a tudásnak éppúgy szegletköve, mint Jézus Krisztus a világ Nagytemplomának. A Szentírás továbbra is napi föladata marad, de már érti, hogy az *egész* úgy, ahogyan van, az ötödik égtáj és a negyedik dimenzió. Istenről szól minden, az is, ami egyáltalán nem szentírás, csak negatív módon. Ami pedig szent írás, az minden szépsége mellett is képtelen Szentírássá válni. Az a szív már nem ismeri a tanulás külön idejét, ahogy a nem-tanulás idői közé beékelődik, mert élni számára annyi lett, mint tanulni. Őt tanulni, Aki maga az élet.

Vasadi Péter

s Géza 60 éves

az egyház
érdemeiért
el tüntette
nonokot, a
pöki hely-
t. A kitün-

az „olcsóság" ígéretét nem tudta beváltani. De az elmúlt 10 év alatt 287 különböző című könyv kiadását gondozta, papír és példányszám korlátozásokkal küzdve. Közben felújította a Társulat központi helyiségeit, modern fényszedőgépek telepítésével frissebbé tette a könyvkiadást, könyvesbolttal és árudálókat a kiadóhoz.

ásodik évtizede azzal in-
tték a példányszám kor-

ajd követni a vallásos
lésünkre elmondta:
eddig az éves kiadói ter-
kiadványt szerepeltethet-
rjedelem-centrikussá vál-
könyvbe! Most majd
erű vagy zsebkön-
jobban meg
yanakk
hegi-

zus Krisztusa. a Boldogságos Szűz Má-
vel — ábrázolni az örökkévalóságot: Jé-
akar · a képzőművészet kifejezőeszközei-
hanem megpróbáljuk más nyelvven is —
igény, hogy ne csak beszéljünk istenről,
Ennek oka talán abban rejlik, hogy az
házban az ikonok előtt imádkozott. Az ikon-
ezeknek a képeknek örömében folyamatosan festeni:
A tanító Krisztus
és Rubljov

...eszről« beszélni

...e valaki:
...ztény em-
...dolu...

...test kierőszakolva abból
...talanodott

Zoller Judit (13 éves).
Berecz János: Életven év a békéért.

Dobosi Orsolya – Gambosi Zsuzsa – Medgyesi Judit.

Zoller Judit (13 évesek): „Békében akarunk élni", vegyestechnika, 85×60 cm. (repr.)

Művészet, 1988. ápr., 49-old.

Zolcsák Sándor

„Tempó" a Zépénel
reprodukciója a Zépmellét-
letben

Igaz Szó 1972 november

Zolcsák Sándor

Kompozíciók (fotó)

A Hét, 1971. jún. 8. 2. elf. 2. m. 9. p.

Zolcsák Sándor

Kompozíció I. (grafika)

A Hét, 1972. okt. 6. 3. elő. 40 m. 9 p.

Zolcsák Sándor

- 3 pasztell

Igaz Gó 1970/11

Zolcsák Sándor Jestő

„Halászok"

– Jestvény

Igaz Szó 1971/4

632. old

Zelcsár Sándor festő

„Petőfi"

– festmény

Ogaz Szó 1973/1 27 old

Zolcsák Sándor festő

„Bolyai Farkas"

- festmény a műmellékleten

Igaz Szó 1975/3

Zolcsák Sándor festő

- Stílusjegyei alapján nem illeszthető a marosvásárhelyi kolóniába

Említve: Nagy Pál, Nagy Imre, Bordi András, Incze István, Barabás István, Szécsi András, Simon Endre, Zsigmond Attila, Nyilka Róbert, Robotos Júlia, Török Pál, Albert László

Varró Ilona: Siklódy és Marosvásárhely

Igaz Szó 1978/5 444 old

Zolcsák Sándor festő

expresszív elemekkel kiegészített
tájakat, látványokat vetít egymásra, egymás
mellé (Ady, Forró nap, Kiss Laci megidézése)

Komm 1974/2 204. old.

Falcsák Sándor

„Elégia" (versek)

Kortárs, 1969. 2.

Volcsák Sándor

Néhány vajza a „Napsugár"

c. lapban megjelent.

Korunk 1972. 2. n. 297.

Zolcsák Sándor

Szövőnő, olaj 200×100

Képzőművészeti Kiállítás
Ötven éves a Román Kommunista Párt

Zolcsák Sándor

„Bolyai"

Kormok

1946 I.

105 oldal

Zelenák Sándor festő

Részt vett a marosvásárhelyi tárlaton.

Kovács Iván kritikája.

Igaz Szó 66/2 281.o.

Zolcsák Sándor

Neve említve.

A Het, 1973. júl. 27. 4. erf. 30m. 11r.

Zolcsák Sándor

1952 és 58 között végezte el a kolozsvári Ion Andreescu főiskolát. Pozsolt Borbála – mostani felesége – évfolyamtársa volt.

Kőrnye, 1972. okt. 31. évf. 10 r. 1529 r.

Zalcsák Sándor

Kompozíció (fotó)

Kosuk, 1972. okt. 31. erf. 10 n. 1531 p.

Zolcsák Sándor

Részt vett a marosvásárhely téli tárlaton.

Konáts Iván kritikája

Igaz Szó 65/3 432.o.

Zolusák Sándor rajza.

Igaz Szó 69/7 melléklet

Tolcsák Sándor nagyon

Ipar Szó 68/5 722.0

Zolcsák Sándor rajza

Ipon Szó 68/2 296-0.

Zolcsák Sándor festménye

Jegyesek

1902 Szó 67 / 1 melléklet

Zolcsák Sándor festő

Részt vett az idei Marosvásárhelyi tárlatom.

Kovács Iván kritikája.

Igaz Szó 67/1 117-o.

ZOLCSÁK SÁNDOR marosvásárhelyi festőművész kiállitása a Korunk szerkesztőségében. /rövid hir./

Utunk, XXX.évf. 43./1408./sz. 1975.okt, 24. 8.old.

Zalcsák Sándor festmiyei

Igaz Szó 67/7 91, 92,

Zolcsák Sándor illusztrációja.

Ipoz Kö 66/5 Z 67.0.

Zolnák Sándor

„Elégia" Repr.

Kovnuk, Kolozsvár 1968. II. 195-196

Zolnák Sándor

festő

„Szilágyi Domokos". Repő.

Kovacs Kolozsvár 1968. XII. 1791.

Johannes Zolawer Monetarius

1465-ben polgárjagot nyert.

Mihalik József. Kassaváros ötvösségének története. Bpest 1900. 121. l.

Leinburg Leo

Fez.

A kiállítás támogatói

AGROBANK RT

COMPMARK KFT

HARGITA HOLDING

BUDAPESTI TAVASZI FESZTIVÁL

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTÉRIUM

A kiállítás megtekinthető

1993. március 18-tól május 28-ig
kedd, szerda, csütörtök, péntek 10-18 óráig

Kiállításszervező: Kulcsár Edit

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY
VÁRMEGYE GALÉRIA
H-1052 Budapest V., Vármegye utca 11.
Telefon: 118-8148
1675 Budapest Pf. 133
MNB 217-98089-5421

„Minden magyar felelős
minden magyarért"
Szabó Dezső

5 ÉVES
az
ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

VÁRMEGYE GALÉRIA

ERDÉLYI SZÍNFOLTOK

VÁRMEGYE GALÉRIA
Budapest V., Vármegye utca 11.

ZOLCSÁK Sándor

Öt éves az Erdély Művészetéért Alapítvány. 1988 március havában alakult, az első Lakiteleki Találkozó után, annak szellemében. A négy évtizedes diktatúra támasztó pillérének látható megroppanása évében. Amikor a magyarság ismét magára talált és megszervezte a kétszázötvenezres Szent László-napi tüntetést a Hősökterén. Erdélyi testvéreinkért.

Azok közé az új, öntevékeny társadalmi szerveződések közé tartozunk mindmáig, melyek pótolni hivatottak a sok évtizedes mulasztást: a határainkon túli magyar kultúra ügyének támogatását. Önerőből, állami támogatás nélkül.

A bolsevizmus nemzetidegen politikája kirekesztett, elválasztott bennünket erdélyi, felvidéki, délvidéki magyar testvéreinktől, magukra hagyta őket. Szellemiségének megfelelően, idehaza is irtotta a nemzeti érzést, a magyar kultúrát. Nemzetölő internacionalizmust hirdetett.

Ezzel szálltunk és szállunk szembe. Értve az újabb megnyilvánulási formákat is. Amikor Erdély magyarságának művészi értékét védjük, ápoljuk: önmagunkat is védelmezzük. Mert egyek vagyunk. A magyar nemzetet ugyan politikai határok szétszabdalják, ám kultúrája, művészete, történelmi sorsa egy és oszthatatlan. Érte munkálkodni mindnyájunk ügye.

Ezt szolgáljuk mi is. - Immár öt éve.

Hajdú Demeter Dénes

Az Erdély Művészetéért Alapítvány
Vármegye Galéria

Szeretettel meghívja az

ERDÉLYI SZÍNFOLTOK

Antal Imre
Botár Edit
Márton Árpád
Mohy Sándor
Páll Lajos
Pallos Sch. Jutta
V. Kedei Zoltán
Zolcsák Sándor

kiállításának megnyitójára
1993. március 18-án órakor

A kiállítást megnyitja
KÁNYÁDI SÁNDOR
költő

Közreműködik
KILYÉN ILKA
a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház művésznője

ZOLCSÁK Sándor

PIM-ben
Múzeumi Hírlevél
1992. 11.

Zolcsák Sándor: Bözödi György portréja (pasztell kép)
Zolcsák Sándor: Vita Zsigmond portréja (pasztell kép)

ROMÁNIAI
MAGYAR SZÓ
BUKAREST

1991. november 23–24.

ZOLCSÁK Sándor

ZOLCSÁK SÁNDOR PORTRÉI BUDAPESTEN

Októbertől november végéig a pesti Petőfi Irodalmi Múzeumban, az egykori Károlyi-palotában 36 képet erdélyi portrékat, olajképeket, temperát és három pasztellt — állított ki ZOLCSÁK SÁNDOR. *A marosvásárhelyi művész legtermékenyebb korszakát jelzi a portrésor. Olyan művek kerültek a pesti közönség elé, amelyek bravúrosan keltik életre az erdélyi magyar szellem nagyjai, néhány mesteri ecsetvonás éppen a legfontosabbat, a lényeget mondja el ezekről a nevezetes személyekről. Titkolt kedvet, passziót, sokkal lényegesebb jellemvonásokat tár föl a művész, mint a szekuritáté legmegbízhatóbb, legpontosabb személyleírása. Régi igazság, hogy a festőművész örökké megjelenik az arcképeken, mint teremtő erő, és a megfestett arc is kap valamit*

ajándékba tőle. Ilyen hitelés tekintetben telitalálat a Bözödi György „szituációja", elhelyezése térben és időben, a Kányádi Sándor gesztusa, a Szabó T. Attila aggódó arca. Zolcsák felejthetetlen műve Gellért Sándor táltos portréja vagy Vita Zsigmond fiatalos mozdulatának szenzációs rekonstrukciója. A „Próféta" vonásait elnézve, az az érzése a szemlélőnek, hogy a művész is megvetette a figurát, ki tudja. Smaranda Enache alakjának fölidézését sajnos, csak egyszerű udvariassági megnyilatkozásnak ítélhetjük. Bethlen Gábor vagy Teleki Mihály kancellár olajképei puszta közhelyek. A Petőfi-rekviem erőltetett kísérlet az újatmondásra. Mégis, hibái ellenére is reprezentatívnak nevezhetjük a Pesten kiállított képsort: a közönség egyszerre ismerheti meg erdélyi kortársait és a merész kedvű művészt is.

MARTIN FERENC

A MÓRA FERENC MÚZEUM
tisztelettel meghívja Önt és barátait a Képtárba
(Szeged, Horváth M. u. 5.)

Zolcsák Sándor

festőművész

(Marosvásárhely)

kiállításának megnyitására

A tárlatot 1992. február 20-án,
csütörtökön délután 1/2 5 órakor

DR. ILIA MIHÁLY
irodalomtörténész
nyitja meg

F. k. Trogmayer Ottó
Officina Kft. 92-145

„Minden magyar felelős
minden magyarért"
Szabó Dezső

5 ÉVES
az
ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

VÁRMEGYE GALÉRIA

H-1052 Budapest V. Vármegye utca 11.
Telefon: 118-8148
1675 Budapest Pf. 133
MNB 217-98089-5421

A kiállítás megtekinthető
május 27-től július 17-ig.

Nyitva:
kedd - szerda - csütörtök - péntek
10—18 óráig

ZOLCSAK Sándor

Az Erdély Művészetéért Alapítvány
Vármegye Galéria
(Bp. V. Vármegye u. 11.)

szeretettel meghívja

PORZSOLT BORBÁLA
és
ZOLCSÁK SÁNDOR

marosvásárhelyi festőművészek
kiállításának megnyitójára
1993. május 27-én 17 órakor

A kiállítást megnyitja
FEKETE GYÖRGY
h. államtitkár

Közreműködik
TOLCSVAY BÉLA

PORZSOLT BORBÁLA

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY 1675 Budapest Pf. 133 MNB 217-98089-5421

ZOLCSÁK Sándor

P.SZABÓ Ernő: Festészet, szolgálat, erdélyiség : Beszélgetés Zolcsák Sándor festőművésszel. = Uj Magyarország , 1993. julius 3. 9. ill.

emléletű. Patkó ugyanis nem az állam által favorizált, nogatott művészetet gyűjtötte 1957 és 1983 között, ha-m a XX. századi modern magyar klasszikusokon túl aczéli kultúrpolitika tűrt vagy éppen tiltott művészei-k, az Európai Iskola tagjainak, a nonfiguratívoknak az otásait, sőt az 1972-ben Nyugat-Németországba tá-zó *Lakner László* munkáit és a hetvenes években indu-politikailag indifferens fiatalok műveit. Patkó Imre te-kenysége tehát — mint általában a kurzust elfogadó, zolgáló értelmiségieké — ambivalens, kétféle érték-ált hirdető.

Patkó Imre tehát néhány kivételektől eltekintve a hi-alos művészet ellenében a progresszívet gyűjtötte, lekciójának jellege így szinte alig különbözik a nagy-ól ugyanebben az időszakban kiteljesedő szigorúan kkorientált, polgári szemléletű, politikamentes *Dévé-*, *Deák-* és *Kolozsváry*-gyűjtemények gyűjtési profil-l. Eltérések természetesen vannak a különböző volt gángyűjtemények között: például a Deák-kollekció 0 és 1945 közötti anyaga sokkal erősebb, Patkó ugyan-z új generációkra is figyelt, sőt gyűjteményének ép-

(Folytatás a 8. oldalról)

ségeket választottam, akik a múlthoz és a jelenhez, sőt, remélhetőleg a jövőnkhöz is egyaránt kapcsolódnak. Amikor programszerűen kezdtem el ezzel foglalkozni, előbb inkább az idősebb kortársakat kezdtem festeni. Kacsó Sándort, Bözödi Györgyöt, Jakó Zsigmondot. Persze közben a fiatalabbakról is készültek a képek. Székely János, Kányádi Sándor foglalkoztatott. Elkészült a Horváth Imre portré is. Domokos Pál Péterről az idén festettem képet, legutóbb pedig Szász Jánosról.

— A felsoroltak közül egyesek már nem élnek. Ez is jelzi, a portrék művészi értékükön túl dokumentumértékűek is.

— Igen, volt egy olyan elképzelésem, hogy bármiként alakulna a sorsunk, én festem ezeket a képeket, és egyszer úgyis eljön az idő, amikor ebből egy portré-galériát lehet összehozni. Hogy lesz-e rá valaha tér és lehetőség, nem tudhatom, mostanában különösen kevés remény van ilyesmire. De ki tudja, mit hoz a jövő, s jó, ha a portrék megvannak.

— A kortársak arcképcsarnokába jól beleillik az a néhány kép, amely történelmi nagyjainkról készült. Ezek is tükrözik ragaszkodásodat a történelemhez.

— Az én kulcsfigurám, nagy emberem Bethlen Gábor. De Teleki Mihály kancellárnak, Borsos Tamásnak is különleges jelentősége van Erdély történelmében. Arra gondoltam, jó, hogy a portréimból kiállítás lett, de a következő lépés az lehet, hogy nagyobb kompozíciókká álljanak össze. Erre a jelenünk komoly indíttatással szolgál.

— A portrésorozat tulajdonképp befejezhetetlen, és ez a jó. Te sem hagyhatod abba egykönnyen a portrézást.

— Hát nem is, mert még óriási adósságaim vannak. Sütő Andrásról például tizenöt éve szeretnék portrét festeni, és sehogy se jött össze. Legsürgősebben az ő portréját kell elkészítenem. Van egy olyan elképzelésem is, hogy a számomra nagy személyiségeket, akik hangulatilag összeillenek, egy-egy portrékompozícióba megpróbálom összehozni. Például Kemény János, Szilágyi Domokos és Bözödi György egyféle égi gyülekezetként jelentkezhet együtt.

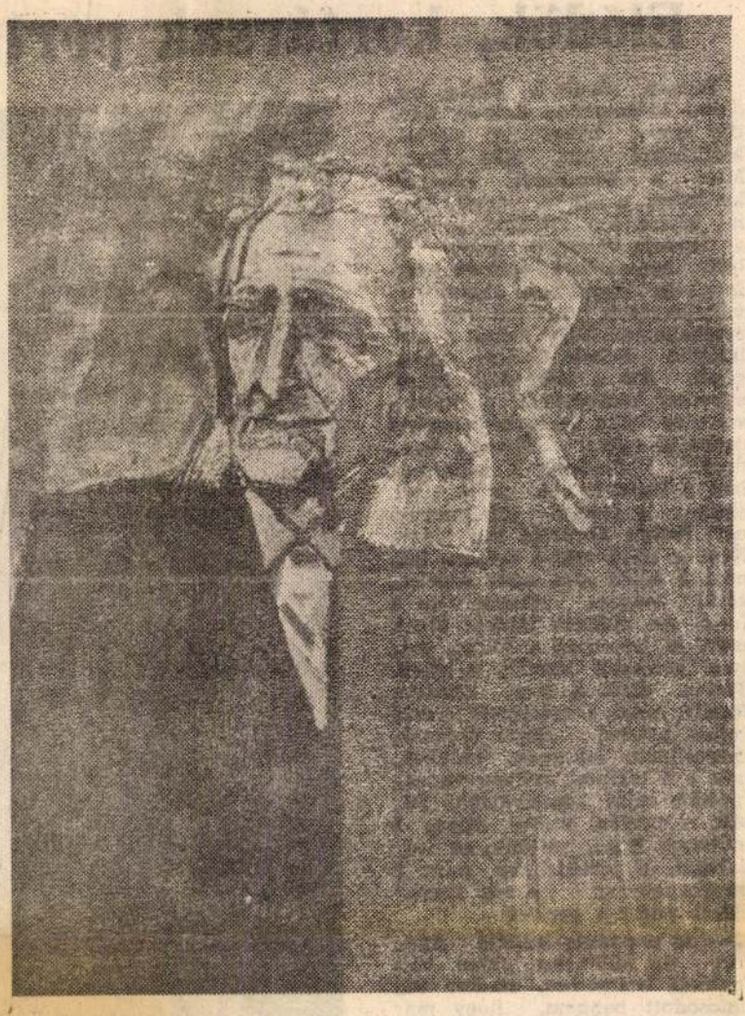

ZOLCSÁK SÁNDOR: **Horváth Imre portréja**

— Milyen volt képeid budapesti fogadtatása?

— Váratlan elemi erővel nyilvánultak meg a jelenlevők. Rengetegen voltak a megnyitón, fantasztikusak a kiállítási napló beírásai. Ez annál váratlanabb, mivel mégiscsak ismeretlen vidéki festő voltam számukra.

— Az itthoni közönség mikor láthatja az anyagot?

— Budapest után előbb elviszik Makóra, majd Szegedre, Debrecenbe s talán Győrbe is. Tavasz felé hazahozom, és Marosvásárhelyen is meg szeretném rendezni a kiállítást. 1992 márciusa remélhetőleg szép, napos, derűs lesz.

N. M. K.

GÖMÖRI GYÖRGY

Széljegyzet: KEMÉNY DILEMMÁI

Báró Kemény Zsigmondról azt beszélik:
nagytermészetű ember volt. Lefojtott
szenvedélyek dübögtek mellkasában és
nemegyszer ólmos búskomorság fogta el.
Talán mert hitte, hogy a fátum
korlátlan úr porszem-sorsok felett,
s hogy bűn is, meg erény is
végül egyaránt elnyeri büntetését?
S hogy van idő, mikor nem segít a tiszta ész
és a ravasz ügyesség sem segít,
mikor a nagyravágyó meglakol, de nem
menekszik az sem, ki csak szolgál és lapít?
Ilyenkor az teszi jól, aki félreáll.
Kemény meg is tette; pár évet élt még
Pusztakamaráson, azután csendben megőrült.

NÉPÚJSÁG
MAROSVÁSÁRHELY

1991. nov. 22. (Kultúra melléklet)

Elődök, kortársak portré-galériája

Tegnap zárult a Petőfi Irodalmi Múzeumban Zolcsák Sándor egyéni tárlata. A portrékiállításról hírt már adtunk. Most a bemutatott képekről kérdezem a festőt. Arról, hogy mi késztette a kiállított sorozat, a harmincvalahány portré, illetve egészalakos portré megfestésére. Hogy nem akármilyen vállalkozásról van szó, azt úgy érzékeltetem, hogy idézek a tárlatnyitó Fekete György szövegéből. Azt a bekezdést, amely egyetlen kompozíciót, a művész számára talán a legkedvesebbet próbálja leírni: „Zolcsák Sándornak, a festőnek a műtermében a legfontosabb falon, ott, akkor, a legelső találkozáson egy Petőfit ábrázoló kép lógott. Nem a költő volt ő csupán, hanem a közös sors, amit védekezésül magára vétetett véle a festő. Az alaknak lábfeje nincs, mert ki ismerheti a földet, melyen keresztül lesétált a létből. Testén átsüt a fény, köpenye foszlik, mint a széttépett ország rojtos határai. Kezei áldanak, szégyellnek, takarnak, védekeznek, s a tekintet mélyen visszafúródik saját koponyájába. Petőfi, a profán angyal, átleng a műterem falán, rajtunk, az irodalmon, a történelmen, mint a megfoghatatlan igazság maga." Tehát miért a portré?

— A portrézás mindig izgatott, de különösen akkor vált fontossá számomra, amikor tudatosodott bennem, hogy már tudok csendéletet, kevésbé tájképet és absztraktot. de nagyjából bármit festeni. Akkor határoztam el, hogy megfestem azoknak az erdélyi magyar embereknek, értelmiségieknek a portréját, akik számomra különleges jelentőséggel bírnak.

— Végignézve ezeket a képeket, az a benyomásom, hogy nem csupán modelljeid erőteljes, karizmatikus egyénisége ragadott meg, hanem talán még inkább az a magatartásforma, amely rájuk jellemző.

— Igy van. Szabó T. Attilát például nem is ismertem, mégis meg tudtam festeni, életműve, emberi tartása annyira elemi erővel hatott rám mindig. Hasonlóképpen Gellért Sándor. Persze őt nagyon jól ismertem. Évente nálunk töltött több hetet. Ugyanígy Szilágyi Domokos is. A róla készült képem volt az első jól sikerült portré. 1961-ben készítettem. Marosvásárhelyen ki is állították, megvették. Bukarestbe került. Azóta nem akadtam a nyomára, sajnos most ki sem tudtam állítani. Másik ilyen nagyon kedves festményem a Petőfi-rekviem. Az ő halálában, haláltragikumában benne van sajátosan a mi sorsunk is. A történelem folyamán a magyarságnak számos krisztusi áldozatot kellett hoznia ebben a térségben. A sorsunk mindig a pusztulás és az újrafeltámadás volt.

ZOLCSÁK SÁNDOR: Petőfi

— Számodra tehát ezeken a portrékon nem anyira a fizikai hasonlóság a fontos. mint inkább annak az érzékeltetése, ami a vásznon megörökített emberekben és életművükben benne van.

— Pontosan. Az egyéniségük kisugárzását szeretném érzékelhetővé tenni. Személyiségük, alkotómunkájuk hatását valamiképpen a festménynek is kell sugároznia.

— Tudjuk jól, portrét évekig nem lehetett kiállítani mifelénk. A tárlatokon csak a diktátor és felesége arcmása jelenhetett meg. Optimista alkat lehetsz, hogy te mégis következetesen festetted a magad portréit.

— Én rendszeresen megpróbáltam kiállítani ezeket. az ideológiai bizottság meg rendszeresen le is vette a falakról. 1978-79 körül festettem Lohinszky Loránd színművész portréját. Már úgy nézett ki, hogy bemutathatom, amikor jött az egyik megyei elvtárs, azt mondta, ennek a képnek nincs itt mit keresnie, és leakasztotta a falról. Smaranda Enache arcképét tíz évvel ezelőtt festettem meg. Egy rokonszenves franciatanár volt akkoriban, de úgy látszik, valakik már akkor sem szerették. Rám rivalltak, hogy mit keres a tárlaton ez a nőszemély, és ezt a portrét is levetették.

— Irókról, művészekről, tudós emberekről készült ez a sorozat. Történelmi személyiségeket is felölel Úgy is fogalmazhatnék, hogy benne van a jelen és a múlt is, egyszóval a történelem.

— A folytonosságot próbáltam ezzel szolgálni. olyan személyi-

(Folytatás a 4. oldalon)

ZOLCSÁK Sándor

Fekete György: Végtelen Tékrég.
= M. Fórum, 1993. június 24. 8. o.

A

SEGÍTSÉGÜNKKEL

36-60-108 havi előleg nélküli kamatmentes részletre vásárolhat az országban bárhol és bárkitől!

A MEGOLDÁS KULCSA:

KUCZOR VÁLLALKOZÁSI IRODA

Tel: 1-381-828

Franz Xaver Zalder

rajza nyomán készült Josef Lanzedelli

litográfiája: „Jelenet az 1848. XII.-i

bábolnai ütközetből" 479. sz. reprodukció.

Rózsa György – Spira György: Negyvennyolc

a kortársak szemével, Budapest 1973. 5751

Franz Xaver Zoloch

színezett litográfiája: „A császári csapatok bevonulása Magyaróvárra 1848. XII." 477. sz. reprodukció!

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc - kortársak szemével, Budapest 1973. 575 l

Franz Xaver Zalder

litográfiája: „Jelenet a pákozdi ütközetből."
400. sz. reprodukció.

Rózsa György-Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest 1973. 5751

Zöld Anikó tárlata a Kempinski Galériában

Zöld Anikó festőművész kiállítása január 29-én 18 órakor nyílik a Kempinski Galériában (Bp., Erzsébet tér 7–8.). A kiállítást P. Szabó Ernő művészettörténész nyitja meg. *(mh)*

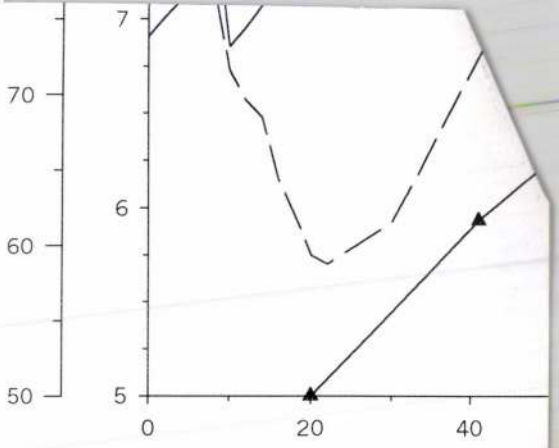

Reactor: Inel-type / 5 liter
Strain: No. 44BK of *S. r.* ATCC 13400
Medium: 4 % soluble starch,
2.5 % cornsteep liquor,
0.1 % PPG

Figure 1. Parameters of a typical bioc
subst

ZÖLDY EMIL

S20C 14.0.

Zoltán Gáspár

Lapicida.

242 - 248. 250.
251. 450. 548. 556. 558
553. l.

MDK

Zoller, a kitünő órás,
1771, polgarjogot nyer Sopronban,
akinek remeklését a soproni füret
az 590. oldalon mutatta be.

Csatkai Endre: Néhány újabb adat a sop-
roni művészet tört.-éhez. Magyar Művészet.
1929. 238. l.

M.D.K.

Zollai Gyula

Sztálin szoborportréját készitette el a Nemzeti Szinház műhelyében Sztálin 70. születésnapja alkalmából.

Sztálin 70. születésnapjának méltó megünneplésére készülnek szinházaink.
Szinház és Mozi. Bp. 1949. dec. 2. II. évf. 48. sz. 8. l.

MDK

Zoller Antal, magyar fegyverkovács
Pesten

dr. Kalmár János közlése: Magyar fegyverkovácsok nevei.

Herzlichen Glückwunsch zum Geburtstag
Hilde

Für Christine Meine Freundin: Alles Gute -
Weihnachten 1944.

Zoller Antal

puskaműves Brest-
Cellővő puska, Winches-
ter, nyolcszögletű cső

XIX. vége

MNM Fegyvertár

1655. leltsz.

Fajánszedény, kékmázas megvásolva. Hanau, XIII sz.

Zoller Antoine

puskaműves Pest

Céllövő puska, gyutacros

XIX sz.

M N M. Fegyvertár

1621. leltsz.

ZOLLER XAVÉR, órásmester

A posztós céh eladott egy a vararok an fekvő telket Martony Istvánnak és egy rondellat Zoller Xavér Ferenc órásnak 35.ill.50 forintért. 155.old

DAVIDHÁZY ISTVÁN: A soproni posztósok legénycéhének társpohara 150.old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XXX. 2.sz.
Sopron, 1976

Zoller.órás

Neves soproni órás,a 18.sz.utolsó negyedében.A mai Hátsó kapu 4.számú házat emléktáblával jelölte meg Semprcnius emlékezetére,akit a város alapitójának véltek a soproniak.Ezt a kőtáblát az akkori tulajdonos festménnyel cserélte fel.A tábla most a Liszt F.Mú-zban van. 302.old. 1.jegyz

Németh Sámuel-Csatkai Endre: Rosner Mátyás Sopron leirása 1660-ból Ford.:Németh Sámuel Bevezette és jegyzetekkel ellátta: Csatkai Endre 300.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XIV.évf.1960. Sopron

Zoller,órás

Soproni hires mester.Régi óráival sokszor találkozunk a soproni otthonok szobáiban. 92.old

Kovács József: Csatkai Endre:A soproni műgyüjtés története.Bp.1958.Múzeumok Központi Prop.irodája.24 lap+ 6 képes tábla. 92.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XIV.évf.1960. Sopron

Zoller Ferenc, órás

Sopronban Habánfedéllel, szalma és agyagból kevert tetővel látott el egy kunyhót és az nem égett le. 1772-ben egy Sopronban megjelent könyvecske, Landgraftól 88 lapon ismerteti e módszert. Ennek alapján készítette az órás. A Magy. Hirmondó 1780-ban ir róla. 151.old. 2 és 3.jegyz

Csatkai Endre: Az évszázados soproni tüzoltás 151.old

Soproni Szemle: Helytört. Folyóirat. XX.évf. 1966. Sopron

Zoller Ferenc MDK

órásmester

Valószinüleg ő hivta létre a soporni óráscéhet.

Hatalmas rokokó órája a Liszt Ferenc Muzeum egyik ékessége.

Csatkai Endre:Hitzelberger Antal győri órás fuvola-órái.

ARRABONA 3. Győr. 1961. 153- 159.l. 154.l.

MDK

Zoller Xavér Ferenc, órás

Késöbarokk órái nagy számmal láthatók gyüjtöknél és patriciusoknál.

Csatkai Endre: Müpártolás, mügyüjtés Sopronban. Magyar Müvészet. 1928. 7.sz. 577-587.l.

MDK

Zoller Xavér Ferenc, órás

nevéhez müvészi munkák füzödnek. Pürlingenben született /atyja a baden-badeni fejedelem udvari órása volt/ 1771-ben szerzett Sopronban polgárjogot. Gyönyörü rokoko lábasórája a Muzeumban, eredetileg a városháza részére készült és remeklése volt.

Csatkai Endre: Müpártolás, mügyüjtés Sopronban. Magyar Müvészet. 1928. 7.sz. 577-587.l.

M.D.K.

ZOLLER Ferenc órásmester

megh. 1800 Sopron

Óra 1772-ből (fotó)

Csat. Sopron 45. l. 123. kép.

M. D. K.

ZOLLER, Joseph Asztalos

Vogel S. Achalmarottjà 1805

Z. S. Vogel 209.

Zoller M

perskamüves Bpest.

Pisztoly, gyutaacsos,

damaszk cső.

MNM Fegyvertár

1334. lelt. sz.

Zöller Matej (Mátyás)
pesti magyar puska-
mivelt
Zhotovitel hlavni
v. Pešti v. XIX storoči

Egy öntött acélcsövü
puskája az alábbi mu-
zeumban.

Kat Bratislavy

224 309. l.

Zoller Mátyás

puskaműves Pest.

Céllövő puska, gyula-
csos, nyolcszögletű cső
XIX. sz.

MNM Tegyvestár

1618. lelt. sz.

Puska, céllövő, hatra
csapó kakas, fekete cső

n. o. 1619. lelt. sz.

MDK

Zoller Mátyás, magyar fegyverkovács.
Budapesten.

dr. Kahuár János közlése: Magyar fegyverkovácsok nevei.

Herr Direktor, empfangen Sie meine
Hochachtung.

Zoller Mátyás

puskaműves

l.

Hampkalauz

69. l.

Zoller, óráspester

M DK

Soproni mester 1786 ban szénbányá után kutat. 270 old

Nyitray Elek: A szénnel való téglaédetés megindulása Sopronban. 268.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. A. 1956. Kiadja Sopron Város Tanácsa.

Zoller Xav. Ferenc

soproni órás.

a szombathelyi szeminarium álló órája fentitől

lásd

Gépin Gyula dr

Adalékok Sopron művészettörténetéhez.

Sopron, 1941. 2. l.

Zoller Fr. X.

to proni örás

röd

a

Gépinszombhegyhez

II. 182. l.

Zoller Ferenc Xav.

Orás

Sopron

l. Pritz

30, 31: 1-

1972

Méltóságos és Főtisztelendő

Dr Vargha Damján Urnak

egyetem. ny. r. tanár Maurianum Igazgat,

Pécs

A Müem. orsz. Mirottsága

szemmel igazolja, hogy a Méltóságod

crimére Hollandiából érkezett

15 db diapositiveret, Méltóságod

1924. évi november 19-ik 74 szám

Zoller Ferenc Xavér

orás Sopron

Pritz 30. l.
31. l.
33. l.

57. l. eltrajz

Zoller Ferenc

Arás

1.

Csatka Sopron 1847

22. l.

achtung bin ich

Ihr Ihnen sehr ergebener

Zoller X. Ferenc

(Franz)

órás

A soproni szent Mihály-templom halotti anyakönyvének feljegyzése szerint meghalt 1800. ápr. 4. 62 éves korában. Ugyanezévben halt el a felesége is. A szombathelyi szeminárium órájáért 1791-ben 60 frtot kapott.

Csaj Közl.

Fogadja Nagyméltóság

tását,

Győr, 1920 évi febru

15-én 700 sz. al. kelt átirata-
en kérésemet az ügyben elfoglalt
esitheti.
nak ezen átiratában foglalt ál-
is fentartom abbeli véleménye-
sősorban a müemlékek országos
ely az egész épitést intézte, a
tötte és a munkálatot saját meg-
égis hogy a már évtizedre huzo-
üspök elődőmet még 1918 évi de-
ziránt, hogy ezen 17.972 K. 71 f
és a kiegyenlités céljából hoz-
.
s püspök ur ezen felkérésemnek
n eleget tévén, a tőle befolyt
./.

r G y u l a urnak,
bizotts. elnökének.-
B u d a p e s t .-

Zoller Xav. Ferenc

kisórás

Sopron

1771. jan. 23.

volg. esk.

Házi

244

es) ~~[illegible]~~ balra ~~[illegible]~~ gazdag lombozatú
ot, a melyeken innen kiszáradt fatörzs fel-
tó terül el szélén náddal. Középütt a parton
vas áll s fejét balra forditva (látszik figyelni)
ugvó nap tükröződik vissza s (a partmentén
ár röpköd. A égbolt felhős s a vidéket esti vi-
A előtérben itt-ott-szikla darabok levernek.

„Lichtenfels
1863."

etei 79·5 : 122·7 cm.
6-ban 1155 ft.
40.
1.

163

Zoller Franz Xav.

Sopron

l.

Pritz 33. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS DIREKTORSÁGA
358/1932 szám.
1932 IX. hó 7 n.

Zoller Ferenc

soproni örös

laid okv –

Csatkai sopr házak

23 és kv. U.

áros is egy-egy kisebb központja a művészeti
leklődéssel találkozunk; itt Magyarországon
kétségbeejtő sivárságába légmentesen elzár-
eri. Ez a körülmény az igazi mértéke annak,
nily kevéssé biztatók. Budapest főváros az
művészeti szempontból számba vehető. De
s egyeseit, kiknek tisztultabb izlésök van,
teket. Talán ezek egyesült erővel öntudatos
nséggel? Ellenkezőleg, abba beolvadnak és
rű régiségtárunk, vannak szép képtáraink,
atásuk nem igen látszik meg közönségünkön.
teriskolánk, iparművészeti tanodánk, végül
melyet a legtávolabb külföld is méltányol,
lőzi. Ezen intézetben nyert kifejezést egyik
nelynek megoldására kell törekednünk, a
lynek tekinti, s nem akarja megérteni azt,
sem igényel. Vessünk ismét egy pillantást
szágtól Ausztriáig mindenütt már évek óta

Zollner Xav.

soproni óras

+ 1800 · ban.

lásd

Soproni kemle

1940. 165. l.

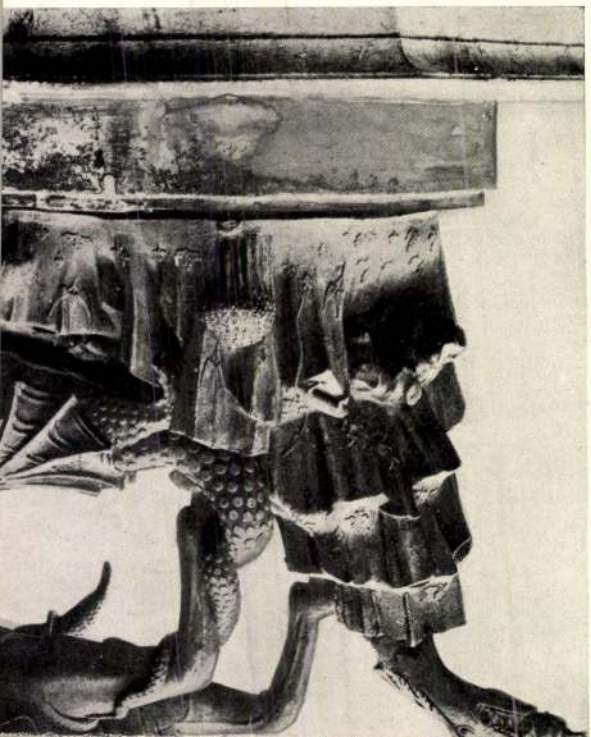

Zoller Xaver Ferenc

soproni öras

Lábas óra, 1774

soproni városi

muzeum

Iml

~~Balta köböl, öskori V. 175.~~

Zoller Ferenc Xavér

Orás XVIII. n.

l.

Szépmüvèszet

1944. 320. l.

321. l.

322. l.

Zoller Xavér

soproni órás

1786-ban engedélyt nyer Sopron városától hogy üzletszerűen bányászkodjék, de kiserlete kudarcot vallott.

Reményi Viktor:

Brennbergbánya szociális fejlődése.

Soproni szemle

1941. 4. l.

Pilis Vonnet cit.

Zoller (órás Xavér)

1790 Körül. Sopron

cród

z

Csatkai Endre dr:

Könyvgyűjtők, régi-
régyűjtők a régi

Sopronban.

Soproni Szemle

1938. 135. l.

Zoller, Frantz Xaveri

soproni órás. XVIII.

lásd

Csípkés sopronórahiall

2, 3, 4. l. 16. l.

Pincehely

Zoller Xaver Ferenc

soproni órás

Fenti alapitotta a soproni órás céhet.
Egy lábas órája az 1770-es évekből a soproni Muzeumban.

Csipkés Kálmán:
Újabban vervzett régi órák.

Soproni Szemle

1938. 246, 247. l

képpel.

Zoller X. Ferenc

soproni órás

Mária Terézia-Eczabeli nagy lábasóra

Soproni Szemle

1938 161. l.

(A városi Muzeum gyarapodása 1937-ben.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Zollner *

soproni órás

lásd

Soproni Szemle

1940. 223. l.

* Ez azonos lesz

Zoller Xavér

Fenccel

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Zoller Ferenc

soproni órás

Óra, Mantner

László Anlajd

Bp-

magasszegi füllel 13.3

Inul -

~~Balta Köböl IV. 137~~

1309. PLAKETT, ovális, öntött bronz. Antik szakállas fejet ábrázol. A bécsi König gyűjteményéből származik. Olasz, XVI. sz.

1310. ÉREM, öntött bronz Muccius Scaevola jelenetével, kezét a lángba tartja, balról Portenna király és három harcos. Bartolomeo Melioli (1448—1514) munkája. Olasz (Mantua), 1500 k.

1311. VÁZA, bronz, beágyazott szines zománcdiszitéssel, két szőnyegfejes füllel. Kina.

1312. NAGYMAMA UNOKÁJÁVAL, öntött bronz. A nő karosszékben ül, előtte kis fiucska áll. Belga, XIX. sz.
M. 25.5 cm.

1313. KETTŐS POHÁR, vörösréz, egybetéve hordóalaku fenekén bevésve: Mich Eisen machte nasz das waszer Herrngrund — zu Kupfer wie ein fasz Vercheret Kugelrund." Urvölgy, XVII. sz.

1314. KÉT DISZTÁL, cloisonné, egyiken kék alapon madárfészek, másikon felhők közt két repülő madár. Japán, XIX. sz.

1315. TORONYALAKU ÓRA, aranyozott réz, négyzetes, kihajló talpán négyzetes toronyalaku óraház emelkedik, sarkain diszes oszlop, lapjain vésett rajzu német renaissance diszités: a két számlapos oldalon arabeszk és madár, a másik két oldalon egy-egy allegorikus álló nőalak. Tetején félgömbös csengő. Délnémet, XVI. sz. v. Illusztr. XXII. táblán.

1316. SZARVAS, öntött bronz szobrocska, ovális talpazaton. Jelezve A. Dubucand. Francia, XIX. sz.

1317. JAPÁN VADÁSZ, öntött bronz, faragott fatörzsön lépkedve van ábrázolva, vállra vetett puskáján csüngő nyullal. Japán, XIX. sz.

1318. KANDALLÓ-ÓRA, aranyozott bronz, hosszukás négyszögü talapzaton, négyzetes óraház, tetején fekvő kutya, mellette egyik oldalon álló nőalak, másik oldalon korsó. Bécs, empire.

1320. VÁZA FEDŐVEL, sárgaréz, amfora-alak, vésett állatos diszitéssel. India, XIX. sz.

1321. VIZSLA, öntött bronz szobrocska. Francia (?), XIX. sz.

1322. TALPAS EDÉNY, aranyozott réz, trébelt diszitéssel, rajta szárnyas angyalfejes gyöngyfüzér. Német, 1700 k.

1323. ÁLLÓ ÓRA, aranyozott réz tokja, négy sas-lábon nyugszik. Magyar, 1800 k.

1323a. UTAZÓ ÓRA, aranyozott bronzból, felső és alsó lapja ivelt, négy oroszlánlábon, diszesen ziselálva. Jelezve: Xaver Zoller Oedenburg. Magyar, XVIII. sz.
M. 12 cm.

1324. KÉT NAGY VÁZA, cloisonné, rézalapon, kék zománcos alap, szines iriszekkel. Japán, modern.

1325. NŐI MELLSZOBOR, öntött bronz, fiatal Bachánsnőt ábrázol. Olasz (?), XIX. sz.
M. 26 cm.

1326. TÁLCA, négyszögü vasbádog, fekete alapon, szines lakkfestéssel: virágok és madár. Német, XIX. sz. e. f.

1327. KAPUKOPOGTATÓ, öntött bronz, fent női maszk, a kopogtatón két delfin közt kartus és oroszlánfej. Olasz, XIX. sz.

1328. DOMBORMŰ, aranyozott bronz, Vulkán alakjával. Német, XVIII. sz. v.

1329. CSÉSZE ALJJAL, vörösréz, részben aranyozva. Poncolt felülettel, a csészén két koszoruval övezett mezőben felirat: „An mir sieht man ein Wunder ding Vor" — „Eisen war, jetzt Kupfer bin." Urvölgy, XVII—XVIII. sz.

1330. GÖRÖG NŐ, öntött bronz, pillér mellett álló fiatal nőalak, antik ruházatban, baljában amfora. Jelezve *Bouret.* Francia, XIX. sz.
M. 33 cm.

1331. EREKLYETARTÓ, aranyozott réz, dicsfénnyel. XVIII. sz.

1332. KÉT GYERTYATARTÓ, öntött sárgaréz. Német, XVII. sz.

1333. MERKUR, öntött bronzszobor, Giovanni da Bologna mintája után készült régi másolat. Jelezve G. Z. F. betükkel. (A Marczibánya gyűjteményből származik.) Olasz, XVII—XVIII. század.

1334. BÁNYÁSZ, öntött vas szobrocska, dobozalaku talapzaton. Német, XIX. sz.

1335. NŐ HÁTIZSÁKKAL, öntött vas szobrocska, négyszögü talapzaton. Német, 1830 k.

1336. TINTATARTÓ feszülettel, sárgaréz. Német, XVIII. sz.

1337. HÁROM PLAKETT, öntött bronz *a)* nőalak, állatokkal, *b)* a Szent Család, *c)* Krisztus sirbatétele. Német, XIX. sz.

1338. ÜLŐ KUTYA, öntött bronz, aranyozva. Bécs, XIX. sz. e. f.

1339. RÓMAI HARCOS, öntött bronz szobrocska zöldes patinával. Fekete fatalapzaton.

1340. CSÓKTÁBLA, öntött bronz plakett, renaissance-keretben Krisztus sirbatétele. Olasz, XVI. sz. v.

1341. ÖT ÓNTÁNYÉR, csavaros bordás peremmel. Karlsbad, XVIII. sz. v.

1342. KÉT FÜSTÖLŐ (Koro), öntött bronz, kigyózó sárkány hátán nyugszik a váza alaku edény, födelén Fo-kutya. Japán, XIX. sz.

1343. FESZÜLET, fekete fa talapzaton és kereszten, aranyozott bronz corpus. Német.

1344. ÖNTŐ MINTA, vas alapon sárgaréz lap, rajta homoruan II. Rákóczy Ferenc mellképe. Magyar, XIX. sz.

1345. NAGY CSILLÁR, öntött bronz, baluszteres szára lent nagy gömbben végződik, lent 8 nagyobb S-idomu, fent 8 kisebb hasonló szárral. Renaissance stilusban. Holland.
M. 150 cm. Átm. 160 cm.

1346. KIS FÜSTÖLŐ, aranyozott bronz, alsó része kerek-dobozalak. Bécs, XIX. sz.

1347. FESTETT ZOMÁNCKÉP, antik jelenet. Diófa keretben. Német, XIX. sz.

1348. FESTETT ZOMÁNCKÉP, Hágár elüzetése. Fakeretben. Jelezve VA. Német, XIX. sz.

1349. RÉZMETSZET LAPJA, római épületeket ábrázol. Jelezve: G. G. *Bibiena inv.* és *Dom. Aqua sc.*, aranyozott fakeretben. Olasz, XVI—XVII. sz.

1350. ÁLLÓ TÜKÖR, ezüstözött réz, préselt domboru diszitéssel, oszlopos állványon, forgatható kerettel. Angol, XIX. sz. k.
67—75 cm.

Zoller, Franz

örás

l.

Csat – Frey-Öst Kunst

XXIV. k

121. l.

énytár

mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
térkép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

ZOLLER FERENC

Sopron

Helytörténeti kiállítás

TKM 284

sie vereint. In den Pleinair-Bilderr
Grün und klares Himmelblau; für I
Sonnenstrahlen. Char. sind einzeln
grundfiguren. F. malte auch Stilleb
war nach 1940 der Einfluß der Ita
gehellten Palette und der des Nove
chung der Linien. 🏛 BUDAPEST,
NYÍRBÁTOR, Báthori I. Múz. 👁
Nyírbátor, Báthori I. Múz. / 1932 M
Budapest: 1937, '40 Műterem G
(mit Angéla Szuly) / 1968 Debrecer
🕮 MűvLex II, 1966; MűvÉlet, 198
MagyFestAdat, 1988; KMML I, 199
2001. – *M. Bozóky*, Műv 10:1969 (4
(6) 26; *Gy. Koroknay*, ibid. 18:1977

Autor: Hollósi, Éva

Redakteur: Nováky, Ágnes

Red-Bem.: ok

Red.-Ber.: H

Kategorie: 4

Datum: 20030106

Kommentar: 1. Nagybánya dt. Neustadt
weggelassen 2. † 1984 in MűvÉlet 3. Ich
Zusammenziehungen von Dr. meißner sin

ZOLLER FERENC

órásmester, a soproni óraöntő (alapítva: 1774) egyik legjelentősebb tagja. Az általa készített 310 cm magas óra a soproni Liszt Ferenc múzeumban látható. 1800-ban halt meg. (123. rép.)

Csatkai Endre: Sopron. 2. kiad., Bp., 1956.
/ Magyar Műemlékek /

/45

Zoller Xavér Ferenc, őrás MDK

Soproni őrás, a svábhercegség beli Bierlingenben született 1738-ban 1768 ban telepedett le Sopronban. Atyja Zoller diátjás a badeni nagyhercegi udvari őrás a volf. 272 old.

Faller Jenő: A brennbergi szénbányászat útörői. II. Zoller/Xavér Ferenc/ 1738-1800. 272.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1957. XI. Kiadja Sopron Város Tanácsa

Zoller Xavér Ferenc, órás MBK

Sopronban dolgozott. A kismartoni irgalmasoknak és a szombathelyi domonkosoknak is szállított álló órákat. Hires volt a szombathelyi papnevelőnek készített óra. Egy szerm volt rajta, ami az inga lengésekor fordult egyet. 273 old. 8 jegyz. 18. n. bégefelé

Faller Jenő: A brennbergi szénbány nyászat útörői. II. Zoller/Xavér Ferenc/1738-1800. 272.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1957. XI. Kiadja Sopron Város Tanácsa

Zoller Xavér Ferenc, órás M.D.K.

1786-ban a brennbergi bánya felfe-
derőjének tekintették. Ő vállalkozott
a bánya vezetésére. 272 old.

Faller Jenő: A brennbergi szénbány
nyászat útörői. II. Zoller/Xavér Ferenc/1738-1800.
272.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1957. XI. Kiadja
Sopron Város Tanácsa

Zoller Xavér Ferenc, órás MDK

Sopronban dolgozott a XVIII. sz. végén. Építészeti szakkudása is volt. A városi építkezéseket ellenőrizte. 274. old

Faller Jenő: A brennbergi szénbán nyászat útörői. II. Zoller/Xavér Ferenc/ 1738-1800. 272.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1957. XI. Kiadja Sopron Város Tanácsa

Zoller Xavér Ferenc, órás

MDK

1772-ben sopronban készítette rokokódíszes állóóráját, melyet Sedelmayer bertó aranyozott. Az egykori városháza volt. 273 old.

Faller Jenő: A brennbergi szénbányászat útörői. II. Zoller/Xavér Ferenc/ 1738-1800. 272.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1957. XI. Kiadja Sopron Város Tanácsa

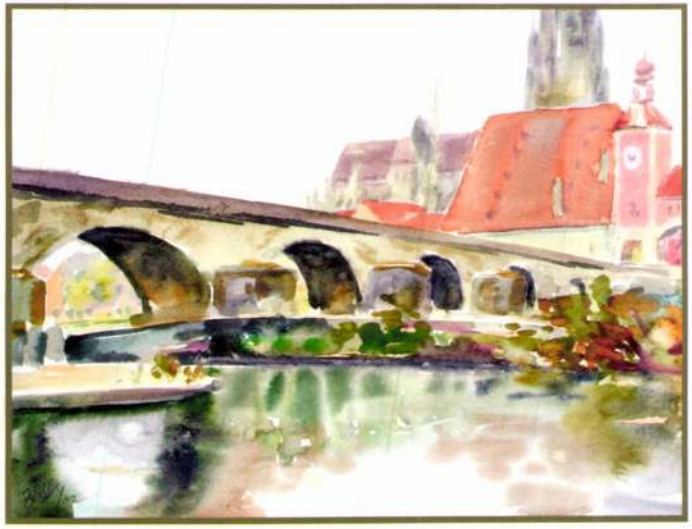

Budavári Önkormányzat

VÁRNEGYED
Galéria

ZOLLED László

Várnegyed Galéria
1015 Budapest, Batthyány u. 67.
Nyitva: kedd-szombat, 11.00-18.00

A BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT
VÁRNEGYED GALÉRIÁJA
tisztelettel meghívja Önt, családját és barátait

ZOLLER LÁSZLÓ:

REGENSBURGI IMPRESSZIÓK
című
kiállításának megnyitójára

2008. február 21-én 17 órára.

A kiállítást megnyitja:

SEDIÁNSZKY JÁNOS
alpolgármester.

Közreműködik:

NAGY BERNADETT
és
ALFÖLDY-BORUSS ESZTER
fuvolán.

A kiállítás megtekinthető
2008.február 22-től március 14-ig.

Zollinger, festő

Honmüvész, 1833. 2o8-2o9.

Magyar szorgalom..rajzolatja

-1-

...er (János vagy András) M.D.K.
festő

Maulpertsch tanítványa, a XVIII. sz. második felében működött és „nehány pozsonyi épületen a XIX. sz. elején még látható voltak freskói." Egy szlovák művészettörténész „Jan"-nak nevezi, s azt Garas Klára is átveszi. Viszont a Pressburger Zeitung 1796-os évfolyamában közli a hadi adományokat adók körött, s ott András néven szerepel. Az anyakönyv./.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1963. XII.évf.

1. sz. 20. old.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között

1. 20.

M.D.K.

Zollinger (János vagy András) festő

... szerint Zollinger András „Herr akademischer Mahler" megh. 1805. jan. 11-én 67 éves korában. Ez a megjegyzés kiemelés feltehetővé teszi, hogy - habár nem élt két Zollinger festő egy időben - András az ipari festő és a János név csak elírás révén került az irodalomba. Egyébként Hederváron a hal. templom főoltára képeinek festőjeként Zallinger szerepel 1770 körül (Genthon: Magy. orsz. művészeti emlékei I. 135. old.)

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1963. XII. évf. 1. sz. 20. old.

M.D.V.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között

Művészettörténeti Értesítő, Sp.1963. XII.évf. sz. 4 Old.

MDK

Zöllinger János, festö

Mária Teréziáról és II. Józsefröl festett arcképei G.Haid metszeteiröl ismeretesek. Pozsonyban letelepedve föleg mint freskófestö aratott sikereket.

B.G. II. 628.1.

MD K

1/.

Zöllinger János, festö

Szül.1730 körül, megh. Pozsony 1780.
Maulbertsch tanitványa volt. a bécsi Akadémián.
Arcképeket,figurális kompozíciókat és freskókat
festett. 1765 körül virágzott.

E.G. II. 628.1.

tura. *Fleischer.*

ZOLLINGER *János*, festő, * 1730 körül. † Pozsony 1780. Maulbertsch tanítványa volt a bécsi akadémián. Arcképeket, figurális kompozíciókat és freskókat festett. 1765 körül virágzott. Mária Teréziáról és II. Józsefről festett arcképei G. Haid metszeteiről ismeretesek. Pozsonyban letelepedve, főleg mint freskófestő aratott sikereket.

L-Ly. II 628 l

K.

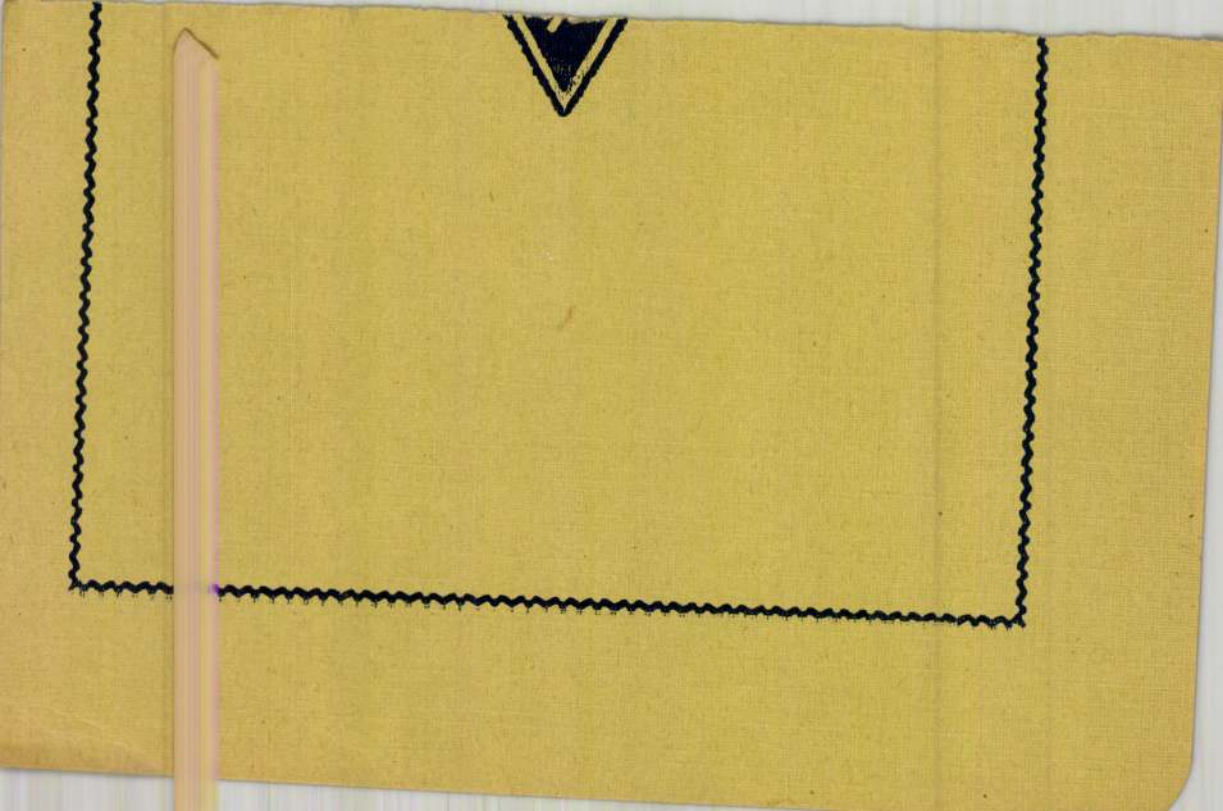

2/. MDK

Zellinger János, festöm.

Mária Teréziáról és II. Józsefről festett arcképei G.Haid metszeteiről ismeretesek.
Pozsonyban letelepedve, föleg mint freskófestö aratott sikereket.

E.G.II. 628.l.

1/. MDK

Zellinger János, festöm.

Szül.173o körül. + Pozsony,178o-ban .
A bécsi akadémián Maulbertsch tanitványa volt.
Arcképeke, figurális kompozicióket és freskókat festett."1765 körül virágzott."

E.G.II. 628.1.

ZOLLINGER, Wenzl, festö Pozsonyban

Herr W. Z. Maler, † 55 éves korában, 1843 aug. 23.
(1843, 488 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

ZOLLINGER, Andreas, pozsonyi festő

Herr A. Zollinger, Mahler, 27 éves feleségé meghalt. (1780, 16. szám, 8 l)

—

A. Zollinger, bürgerl. Mahler, hadiadót fizet. (1796, 1064 l)

—

A. Zollinger akademies (sic!) Mahler, † 67 éves korában, Pozsony, 1805 január 11. (1805, 89 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Zollner

l.

LykaMagyműI800-50

495. l.

Zollner Lajos

A Ludovika alapkövébe letetter eg. cin táblát megbe ± a felvatot fenti nnetszette.

± az alapításra vonatkozó magyar jelvű

Pat 13. l.

~~Beszterczebányai városi levéltár~~

~~III 233~~

~~022 IA~~

Zollner Lajos
vénisk
veste a Ludovika Aka-
démia alapkövébe el-
helyezek emléktáblát
1830-ban.

Horváth Kárly. 1802-1872.
Hetven év a Ludovica Aka-
démia alapitási történe-
téből. Historia 1928.

1.sz.45.l

Zollner Lajos

reám. 1820–30 as
évek Pesten
+ hidovike alaphozat
lévő cin tabla felvátá
tőle

erod

Palu 1852. 443 l.

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n.

vi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Zollner Lajos /1820-30-as évek/

MDK

rézmetsző

1-4. Polgári épitészet a főelemi tanodák számára. Budán, a M. Kir. Egyetemi Nyomda betüivel.1847. c. könyv 8 ábrája közül a III.IV. V/a és V/ b számuaknak maradt fenn a lemeze. Azonos Szign: "Zollner Lajos metz: Budán"

205.o.

Cennerné Wilhelmb Gizella - Rózsa György: A Magyar Történelmi Képcsarnak rézlemezgyüjteménye.
FOLIA ARCHAEOLOGICA XI. 1959. 197-199.o.
A publikálatlan rézlemezek jegyzéke.
U.O. 199-205.o.

M.D.K.

Zollner Lajos, rézmetsző, 1820-30-as évek

1-4. Illusztrációk egy könyvhöz: "Polgári építészet a főelemi tanodák számára. Budán, a M. Kir. Egyetemi Nyomda betüivel. 1847." Nyolc ábrából a III., IV., V/a., V/b. számúak maradtak fenn lemezen. Szignatúra: "Zollner Lajos metz: Budán". 17.6+43.3 cm, az 56.550 és 56.551. leltáriszámuak. 15.7+32.5 cm. a 56.552 és a 56.553 leltáriszámuak. Rézlemezek. Magy. Tört. Képcsarnok. 205.o.

Gennerné Wilhelmb Gizella: A Magyar Történeti Képcsarnok Rózsa György: A Magyar Történeti Képcsarnok rézlemez gyüjteménye. 197.o.

Folia Archaeologica. XI. 1959. Bpest, Képzőmüv. Alap. Kiadóváll. Bp.

Zollner Sajós

vésnök

a Ludovika alapkövéi be hegezett emléktáblája.

Bacho László. A magyar kir. honvéd Ludovika akadémia tört, Bpest, 1930. 143. l.

ENGLÄNDER, T

340 szám.

193....

ESZTERGOM 937 APR.-9. N 3

Műemlékek Orsz. Bizottsága

ESZTERGOMI JÁRÁS FŐSZOL

LKa 4 LKa

Szolgaszt

Rákos 10

Hivatalból

Új átalányozva.

ZOLLNER *(Czollner) Lajos*, rézmetsző az 1820-30-as években Pesten, ahol eleinte rézmetszők részére készített rajzokat. Az egyetemi nyomda alkalmazottja volt. Weide festménye után Z. metszette rézre egyebekközt Markovics Mátyás képmását. A Ludovika alapkövébe letett magyar nyelvű réztábla feliratát Z. metszette.

Z-gy II. 628 c

12/ Montrez-moi le plafond, le
plancher, les murs.
13/ Où est la lampe ?
Voici la lampe.
14. Qu'est-ce que c'est ?
C'est l' estrade.

Zollner Lajos

sérmetsző és rajzoló

másutt Czollner. Budán a XIX. sz. elején. Nevével jegyzve láttam a következő metszvényeket.

1. Egyitészeti rajzokat.
2. Füsz János zeneszerző siremléket.

Tud. Gyűjt. 1819. XII. köt.

Nagy Ivan. Magyarországi Egyetemi-veszel a legrégibb időktől 1850 ig Szarvadott. 1874 évf. 205. l.

Zollner Lajos

Müvészet 1908 - 274

		mak hb. kyp. ellen		
— " —	29	" " "		
— " —	31	Készlet l. szerint	210	
— " —	31	" " "		1
— " —	31	" " "		
— " —	31	" " "		
			400	3

Zollner

Czollner Lajos

---

laid

Müvészet 1909

59

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
irása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Zollner v.

Czollner Lajos

rajzoli.

Fusz Janos magyar tenerszerző emlékе. rajz. Czollner Lajos. metsz. Lenhardt. Tud. Gyűjt. 1819. XII. K. és Epitészeti rajzok. u. ott.

Nagy Iván. Magyarország képzőművészek a legrégibb időktől 1850 ig. Századok. 1874 évf 95. l. 205. l.

Czollner Lajos

festő.

napjolte

Fuss Tanos zenesszerző sirem-
létet, mellet Lehnhardt mel-
lett vésve.

Lud. Czollner del. Budae.

Tud. Egyt. 1819. XI Eöt.

Lásd
Zollner

Zollner

Crollner

1820 as erekt
az egyetemi
zondába
alkalmaz-
va

Szód

Schams

Szód

Rajzolatás

1907.51.l

Wána
vegyi a
7. ben

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n.

vi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

ZOLLNER, Joseph, pozsonyi harangöntőlegéd

J. Z., Glockengießergeselle, 2 hónapos fia meghalt.
(1799, III/1)

Preßburger Zeitung
(Gentner)

M D K

Zollinger Antonius, Besztercebánya.

festő

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 1952. 1.sz. 139 l.

A MÚZEUMOK ÉS KÖNYVTÁRA

Iktató szám: 88

Erkezett: 19.....

A beadvány

kelte:.....

száma:.....

Tárgy:

.....

.....

.....

Zollinger (Ant.)

1783.

Károly József székesfehérvári püspök hagyatékában Hitetlen Tamás és Krisztus cz. fenti jelzéssel, Maulpertsch módorában kép.

Fenti ~~vagy~~ talán azonos a Joh. Zollingerrel, amely esetben az utóbbi 1780 körül nem halhatott meg, mint azt Wurzbach írja.

Siklóssy László dr. közlése.

Aquila János: Jelenetek szent László életéből 3(805),3915(799).

Zollinger

Münenet 1904. 198

_____ *műhely.*

főnökség!

v _____ hó ____ n történő kifize-

_____ indokából személyesen meg nem

_____ számu _____

ım.

évi _____ hó _____

_____

sajátkezű aláirás és munkásszám.

Zollinger

Maulpertsch Sanitvija
freskoferto

Ivôd

Ballus 188.

Zollinger
festo

lásd
Müvészet 1904. 198. l.

Zollinger

freskofestō

XVIII sz

Laisd.

Porsonyi rejs festōk. Mū

veszet, 1904. 198. l.

Zollniger Antal

Festo

1824

Nod

Szumrák Pál. Az „olajfák-
hegye" Besztercebányán.
Arch. Ért. 1889. 221. l

100019/903.szám.

A müemlékek orsz.bizottságának, m.é. dec. 7-én 713.sz.a. kelt fölterjesztésére tudomás és a várfelügyelő értesitése végett megküldöm.

Budapest 1904. január 16.

A miniszter meghagyásából:

Lipsich

osztálytanácsos.

Zollinger Antal
festő

l.

Egyházm. Lap
I. 1880. 167. l.
168. l.

Zollinger

l.

LykaMagyműI800-50

410. l.

Zeillinger Antal

Ausd. Zollinger Antal

azonos. Heuszlmann

azonban rosszul olvasta

nevét

MDK

Zolnay Géza, festö

Nöi arckép.

KMTárs. Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll.
Bp.Mücsarnok. Kat. 29.1.

Zolnai Géza

Templom

Mohács emléke. Ernst Múz. 84. kiáll. 1926. szept.

19.1.

MDK

Zolnay Géza

A Tarnapatak völgye.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 23.1.
Mücs.

Долину Свена

і Патагонія відділ.

Инсъ.

M.D.K.

G. Zolnay Géza

566. Gyermektanulmány. Pasztel.

"A gyermek a müvészetben" kiállitás tárgymutatója
Bp. 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társulat. 32. l.

MDK

Zolnay Géza

Csendélet, temp.

Horthy jub.kiáll. Mücs. 1939. dec. 25.1.

MDK

Zolnay Géza

Önarckép, paszt.

Magy.Arcképfestők Társ.kiáll. N.Szal.1939.nov.

8. l.

MDK

Zolnay Géza

Szatmári kathedralis, paszt.

Csendélet, paszt.

egy. Akvarell és paszt.festők 14.kiáll. N.Szal.
1920. okt. 18. 1.

Zolnay Ákos

MDK

Lord Kodwin arcképe, olf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

Zolnai András

Könyvnyomdász

1.

Magyar Könyvnyomdák

1879. 1896.

MDK

~~Glatz Oszkár, sz.1872.~~

~~Tájkép~~

Magy.remekmüvek. Ernst-Muz. 47.kiáll. 1921. máj.

~~2o 1.~~

MDK

Zolnay G.

Tanulmányfej, paszt.

Téli este, "

Május, "

Grafikai kiáll. Müterem, 1937. aug. 4 l.

MDK

Zolnay Géza

Templom, festm.

Mohács emléke. Ernst muz. 84.kiáll. 1926. szept.
15 l.

ZOLNAY Géza fertő

- templombelső festése és díszítése 1934

Bara Csaba: ~~Kolozsvár~~ Szatmárnémeti, Láncos templom. Kolozsvár, 1996 9.

Zolnai Géza, festo-grafikusművész

Erdős J. Pál festőművész mondja: a szatmári képzőművészet mindig elszürkült egy kicsit Nagybánya árnyékában, a körülményeknek megfelelően ink'ább a grafika dominált. A régiek: Zolnai Géza, Sarkadi Sándor a és még többen, a rajzban voltak erősebbek.

Kereskényi Sándor: A művészet emberi üzenete. Utunk, 1984. 11. 30., 7-old.

MDK

Zolnay G., Litteczky E. és Tóth Gy.

koll. kiáll. Szatmáron

Krónika. Pásztortüz, 1921, II.r. 774 l.

F.L.1965.

E világ urának é
Mert az utazásb

+

Egy

Mi legyen az ok
Gyere be szógám
Parancsolom szó
Ki zörget ajtón

/Kopogtatás/

Ki vagy, honnan

. . . .

Zolnay Géza MDK

Csendélet, tempera

Mücsarnok 1939 dec-1940 január

Zolnay Géza

MDK

Női arckép

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Zolnay Géza

MDK

Férfiarckép

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi Tárlat

MDK

Zolnay Géza

Kerti ház, paszt.

Teniszverseny, of.

Müterem 4.csop. kiáll. 1937. ápr.

Zolnay Géza festőművész

Szövő asszonyok

"Nő a művészetben"kiállitás katalógusa 1936.Műcsarnok

MDK

Zolnay Géza

Tanulmányalak, paszt.

KMTárs. 1912. márc. kiáll.kat. 62.l.

MDK

Zolnay Géza, festöm.

A szatmári székesegyház. Jelz.:Zolnay Géza 1922.
Pasztell. 52x48.

Ernst Muzeum aukciói. XXXVII. Kat. 53.l.
Évsz.?

Zolnay Géza

MDK

Szövő asszonyok pasztell

Műcsarnok 1936. okt-nov.
A nő a művészetben kiáll.

MDK

Zolnay Géza, festőm.

Tanulmányalak.	Pasztell.
Kertrészlet.	" 63.1.

Mücs-OMKT Hegedüs L.és Tull G. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Pszt.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiáll. 1912.márc. Kat. 62.1.

MDK

Zolnay Géza, festöm.

328. Kertrészlet. Pastell.

KMTárs. 1912, [illegible] márc. kiáll. Kat. 63.1.

Zolnay Géza, festőm.

művészi felfogásban és karakterben szorosan a nagybányaihoz zárkózmak fel a kolozsvári és szatmárimüvészek.

Szatmárban Z.G. tarthat igényt elismerő értékelésre. Különösen portréival arat sikereket.

A nagybányai művésztelep tagjairól. Cim ?.
Képzőművészet.1932. 51.sz. 139.l.

Zolnay Géza festő M.D.K.

Okl középiskolai tanár, iparcikta tási h. főigazgat

életének 70. esztendejében lehunyt

Halálozás

Magyar Nemzet 1965. október 20. 1.

Zolnay Géza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 OKT 20.

MAGYAR NEMZET

— Fájdalomtól összetörve tudatom, hogy forrón szeretett férjem, Zolnay Géza festőművész, okl. középiskolai tanár, iparoktatási helyettes főigazgató, életének 79-ik évében rövid, de súlyos szenvedés után meghalt. Temetése október 23-án du 3 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Zolnay Géza, festő MTA

79 éves korában meghalt.

Temetése a farkasréti temetőben.

— : Halálozás 11

NÉPSZABADSÁG, 1965. okt. 21

Zolnay Géza MDK

Szövő asszonyok, pasztell

Mücsarnok 1936 Nő a müvészetben c. kiáll.

Zolnay Géza

Női ardrépe merepel a
hűnarnok téli tárlatán
(emlitve)

Pesti Napló 1938 II. 6

Zolnay Géza

Nói ardrépa nezepel a műszemet
téli tárlatán (emlitve)

Magyarság 1938 II. 6.

Zolnay Géza MDK

Tanulmányalak, pasztell

Műcsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell-és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Zolnay Géza NDK

Kertrészlet, pasztell

Műcsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarell
és pasztellfestők és grafikusok egyesülete
kiállításai

G. Zolnay Géza MDK

Gyermektanulmány, pasztell

Mücsarnok 1940 Gyermek a müvészetben c.kiáll.

Zolnay Géza

MDK

A Tarnapatak völgye

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Zolnay Géza

MDK

Férfiarckép

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Zolnay Géza

MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1941 Arcképkiállitás

Zolnay Sára

1906/7 – 1909/10 I.

1910/11 – 1911–12

Ferkèpzomfoiskòvk

150 l.

Zolnay Jenő

MAPPE 1928 okt.-Juli-

2 pastell

538.

Diebrich Ch. W. L.

Szikratömb az uton. (~~Das Felsenstück am~~
~~Wege.~~) Rt. 3. élet.

57 cm. - 116 gr.

K. 6. —

Zoltán Péra
1919/20. I.

Ferkpzomfoisk vk
150.l.

Ferenc József Képzőművészeti
Főiskola évkönyve

ZOLNAY *Géza*, festő Budapesten, hol 1912 óta pasztell tájképeket és csendéleteket állít ki a Nemzeti Szalónban és a Műcsarnokban. Jelenleg

1393

Szatmáron él.

E-G II. 629 l

Éber László –
Gombosi György:
Műrészeti lexikon

5.) Où est le poêle?
A gauche se trouve le poêle.
6.) Où est le (porte) portemanteau
A droite le portemanteau.
7.) Où sont les bancs?
Entre la porte et les fenêtres sont
les bancs.
8.) Montrez-moi la chaire.
9.) Qu'est-ce que c'est derrière la
chaire?

Zolnay Géza

Magyar Művészet
1925 II. 46

Árvamegyei Csaplovics – Könyvtár I. 55, 110, 111, 125, 127, III. 62, 179, IV. 118, 262, 264, V. 302, VII. 73, 213, 289, 291, IX. 157, X. 3, 7, 61, 64, 73–75, 220; építk. és bev. ügyei III. 168, 171, IV. 178, V. 220, 306, VI. 70, 220, 222, VII. 166, 167, 212, IX. 146 1896 X. 58; működése 1910-ben V. 168, 1911-ben VI. 152, 153, 1912-ben VII. 132, 1913-ban VIII. 113, 114, 1914-ben IX. 40, 41, 1915-ben X. 80, a háború alatt IX. 2; története I. 200–206, II. 31–41, 113–119. — Kutatások I. 87–94. — néprajzi rejtélyek I. 88.

Zolnay Géza

Műcsarnok festő. Bpest

1912. márc. kiáll. 313, 328

Žalka püspök kézirata VI. 146.

Zolnay Géza

1914. máj.-jun. kiáll. Nemzeti Szalon

Tájkép, pasztell 200.–

1914. dec. kiáll. u. o.

Chrysanthémum, pasztell 120.–

1915. dec. kiáll. u. o.

Első hó, pasztell 150.–

Tanyai templom, pasztell 150.–

Őszi szinek " 150.–

1918. máj. kiáll. u. o.

Napnyugta Késő ősszel, pasztell, 800.–

Mainz h. n. V. 153.

Zolnay Géza

festő

Szatmár

1929

Sulyfritz

XVI. k.

Székesfővárosi
Kölcsönös Segélyző-Szövetkezet
VI., ANDRÁSSY-UT 10.

989 szám.

Tekintetes Szentiványi Gyula úrnak

BUDAPESTEN.

Tisztelettel értesítjük, hogy birtokunkban lévő 400.- kor.

váltót, melyen .....

Adrovitz Aladár úr, mint elfogadó,

Zolnay Géza

festő Szatmáron

Kettős portré c. Lépe

repr.

Képzőművészet

1932. 51. sz.

n.

ordultan, de szembe nézve és
lú érem előlapján van ábrá-
nyirott, szakálla leberetvált.
ill : rojtos nyakkendőből, zsi-
etett prémgallérú mentéből.
ett betűkkel : »SZIGETHI SZE-
ELS. SZEMÉLYES JELENLÉTÉ-
TARTÓJA 'S A" T. ✳«.

rője 4 cm. — Lelt. sz. 1173. —
ch) Emil ajándéka 1907 április
; az 1909 november 24-iki 5395
iki 656 (351–910) és a 3211–910
)10 január 10-iki (2095–909) és
o) sz. jegyzékek alapján. — Be-
41–908).

Zolnay Géza

MAGYAR MÜVESZET

1925. II. 46

A 197. sz. BAROSS cserké

Budapest, IV., ker. Bástya-u.

Csak egy pengővel járuljon
cserkészünket elvihessük az

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Urunk!

Az 1933. év nagy erőpróbája le

A nemzetközi világtáborozás, J
kívüli követelményeket és feladatokat áll

A Baross Szövetség cserkész
részüket. Egyfelől a felelősséget érezzük
patok minden erejükkel részt vegyenek
szeretnénk, ha az ilyen ifjusági világta
részesülhetne minden cserkészünk.

Elvünk, — amelynek eddig a
csületes munkája alapján mindig eleget

Zolnai Géza

festő

l.

Rajzoktatás

1944. V. évf. 3. f.

32. l.

7 a 1/. alatt mellékelt
Kimutatás alapján

24—73. Divald graf. műint.

Zolnay Géza

erdélyi festő

Lásd oda

Művészeti Szalon

(Kolozsvár) 1928.

III. évf. 4-5. sz.

képpel

Zolnay Géza

festő

Szentesi származású

Zolnay Károly gimn. igazgató archéje fentitől (akinek az ábrázolt nagybátja) Szentesen van (ugylatszik a gimn. tulajdonában)

Nagy Imre

Szentes. Magyar Városok Monografiája III. Bp. 1928. 218. l.

...ü Bizottság!

...alatt kelt nagybecü
megfelelve tüstelettel-
...m, hogy Luxkálmán
...nadi várépítésvezetője
történt áthelyezése
, mint a Szent Cferenc-
...rinu helyreállítási
építésvezetője, kolosz-
...kodásának idejére

ZOLNAY GÉZA (Szatmár): CSENDÉLET

Zolnay Géza

Képzőművész 1932. 51. é.

ZOLNAY GÉZA (Szatmár): ARCKÉP

Zoltai Lajos

Ady E. Etnografikus jellegű fejfáját fenti készítette később Debrecenben.

Gulyás Magyar írók

I. k. 171. h.

Adam Lage

Adj.: Betreffend die Lage;
topisch, örtlich, Orts-
Lage-Beziehung

Lagen-Anzeiger, -rad

L. k. (f.) s.

Zolnay Géza

festő

Kirakat c. képe

repr.

Művészet

1940. 21. sz. 14. l.

ebbe essere di 2 pagine stampate,
grafate, la riga di cca 60-65 let-
l manoscritto dobbiamo fissare il

ti
'Italia
Via della Lungara, Farnesina
R o m a

Zolnay Géza

festő

Arckép

Repr.

Művészet

1942. 43. sz. 10. l

Zolnay Géza

Gyermekarckép,
repr.
Pásztortűz 1929 dec. 1.

naturalista

Zolnay Géza
festő

Műcs. kiáll. 1936 tól
Pipics 122. l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

110 MÁR

Könyvvilág

Kolnay

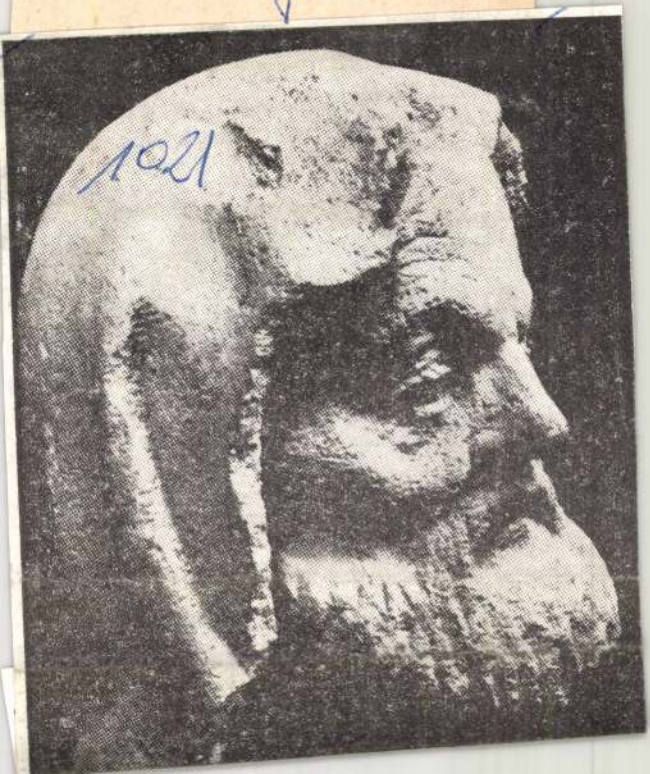

vedo
netét a
legnagy
azokkal
kozik,
vett, íg
sztálingr
csatával,
cokkal, ... a balti
országok felszabadításáért
és Kelet-Poroszországért
folytak. A mű a háború
végén a Japán ellen folytatott, rövid ideig tartó, de
igen fontos hadműveletek
ismertetésével fejeződik be.

J. D. Mihajlik *A sólyom család* és I. Vergaszov *Történetek a Krimből* című művei mintegy illusztrálják és kiegészítik Vaszilevszkij művét. Az első egy szovjet vadászrepülő század történetét ismerteti 1942-től Berlin elfoglalásáig, a német légifölény

... erőfeszítéseket kellett tennie, a maximális ember- és anyagáldozatokat kellett hoznia a győzelem kivívása érdekében.

Kétségtelen az, hogy az ismertetett művek egyike sem könnyű olvasmány. Mégis, nemcsak ajánlatos, de érdekes e művek tanulmányozása, mivel sok olyan részletet tárnak fel, amelyek a második világháború történetét jól ismerők számára is újak.

Huszti Dénes

(Sz. M. Bugyonnij: Új utakon. Zrínyi. 409 oldal, köt-

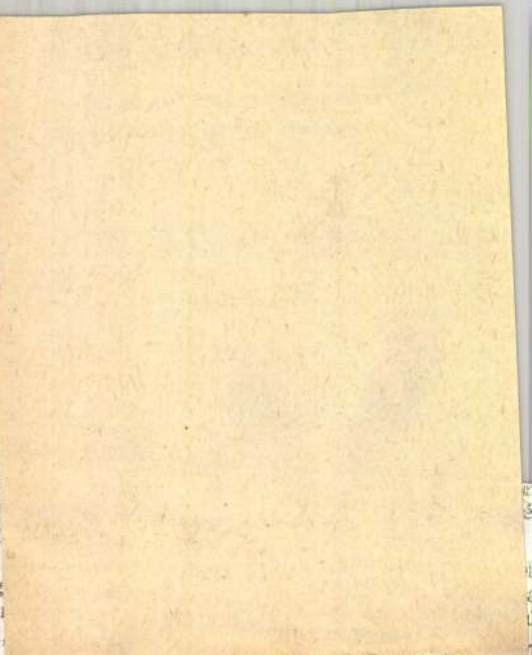

Zolnay—Szakál: Középkori szoborleletek a budai Várban c. könyvéből (Corvina)

MDK

Zolnay György, szobrászm.

magyar eredetü müvész XXXXXXX föleg katonai szobrai tették hiressé. Ö is szerepel az amerikai méltatásokban.

Amerikai ,üvészeti könyvek az Egyet.Könyvtárban.
Magyar Müvpszet. 1929. 6.sz. 363.l.

G. Zolnay Géza

KMTárs 1940. A gyermek

Gyermektanulmány,
pastell.

Zolnay Géza

Pesti Napló 1938 febr. 13

Zolnay Géza: Női arckép

rfevre p
l'on pr
még sok
vetkezt
lyek od
abeline
fejteg
gy Fr
Károly
képeke

nálta. Ezen két díszpéldánya a kézir
melyek ma Párisban vannak, egykor
ben voltak, hol Nagy Károly tulajdo
tekintettek. Azért, a szobor 1507-ből
Kopasz Károlyt ábrázolja és Metzben,
çois ötvös által készíttetett. Ezen m
eredménynél megjegyzendő, hogy a
szobor alakjának vonásai miben sem
el a nagy császár külsejéről ránk mara
gyományoktól. A szoborban önkényt
feltüntetett unoka, nagyban hasonlított
apjához. Nem szükség tehát, hogy Na

ódott ki, látván annak sötét, porlepte
ját. A pompás fejek és a három fő alak
mindig mély hatást idéz elő. Hanem a
zínének fénye és világító ereje, ama
yi ezer lebilincselő részletnek kimond-
an bája, virágok, drágakövek, arany tár-
s szövetek, melyek az ábrázolást élénkí-
piszok és füstburok alatt, mely az egé-
borítja, menthetetlenül elpusztulnak.
járúl még a kápolnának rosz világítása,
az ódon szürke, az eső által bepiszkolt
kon keresztül behatol, és a flandriai
ibb mesterek ezen színpompás alkotá-
fényét elveszi. Reméljük, hogy a genti
egyház püspöki kormányzóságához in-
ezen fölszólalás elegendő lesz, hogy
plom ezen legértékesebb gyöngyét a
ápolásban részesítse, annyival inkább,
tóbbi időben a székesegyház helyreál-
a amúgy is sokat áldozott. Jelenleg a
ltárkép ép oly rossz állapotban van,
Holbein Madonnája mielőtt Hauser
ztította volna.

Zolnay Géza
festő
Unger Kató arcképe
rézk.

Művészet
1938. 44. l.

Verzeichniss einer Sammlung altdeutsche Gemählde... Bécs, 1839., 8. sz. (?) — Frimmel: Lexikon der wiener Gemälde sammlungen II· kötet, München 1914. 174. l. — Genthon: Magyar művészek Ausztriában a mohácsi vészig. Bp. 1927., 57. l (Friedrich Pacher köre.) — Benesch Belvec 69. l. (Meister von Herzogenburg.) — Gerevich IPGY, 89. l. (Képe 98. l.) — Genthon RMF, 93. l. — Pigler Evag 131. l.

OSZTRÁK FESTŐ, 1480 körül

Vérző Krisztus Szent Egyeddel és donátorral

Fa, tempera, 86·5×68 cm.

Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsújhelyi Lemann bécsi és Ipolyi Arnold gyüjteményéből.

Verzeichniss einer Sammlung altdeutsche Gemählde... Bécs 1839., 2. szám. — Frimmel: Lexikon der wiener Gemäldesammlungen II. kötet, München 1914., 173—174. l — Pigler Evag. 129—130. l.

OSZTRÁK FESTŐ, 1480 körül

Mária halála

Fa, tempera, 141×90 cm.

OSZTRÁK FESTŐ, 1480 körül

Szent Miklós és a szegény nemes három leány (Belső kép.)

Szent Balázs és Dénes (Külső kép.)

Zolnay Géza

198 Napnyugta késő ősszel pastell 800.—

Nemzeti Szalon
1918 máj
tav. kiáll

789.

nézoe. Teje elöl kopasz; haja, bajusza s szarna atillája elöl szétáll.

onra, méretei 68:55 m.

ki erekly emuzeumból. 107/95. № III.

107/95: III.

Zalnay Géza festőnni vész

Pásztortűz, 1921. II. r.

774. l.

Krónika.

Zoltay Géza festőművész

Pásztortűz, 1925. VI. évf.
243. l.

Terék Géza: Zoltay Géza

Művészet. 1942. VII. é. 10. l.

Zalvay Gésa: Arcrép

Zsolnay Géza festő

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 45-47. o.
/r/: Müvészetünk a külföldön. stb.

Mü vészet. 1940.
V. évf. 31. sz. 14. l.

Zolnay Géza: Kirozot.

MDK

G. Zolnay Géza, festö

Gyermektanulmány. Pasztell.

Mücs.-OMKT. "A gyermek a müvészetben" kiáll. 1940. II.-III.
Kat. 32. l.

MDK

Zolna György, mübutorasztalos

gyerekszoba kiállitása a magyar ipar kiválóságát bizonyitja.

Mária Valéria-utcai kiállitó termeiben.
Szép hallok, szobák, kertuivarok és munkaházak az "Uj Magyar Otthon" kiállitáson.
Magyarország. 1940. febr.28. 4.1.

Művészet. 1936. I. évf. 72, l.

Zolnai Gyula. : Nagykozári asszonyok

MDK

Zolnay, festöm.

A XVIII. és XIX. teras legkülönbözőbb koru és iz lésü művészek alkotásait mutatja be.

Kende Béla: A Műcsarnok tavaszi tárlata. 194e. művészet.194e. 33.sz. 45.1.

René Vivaini, a pár nap előtt elhunyt volt francia miniszterelnök.

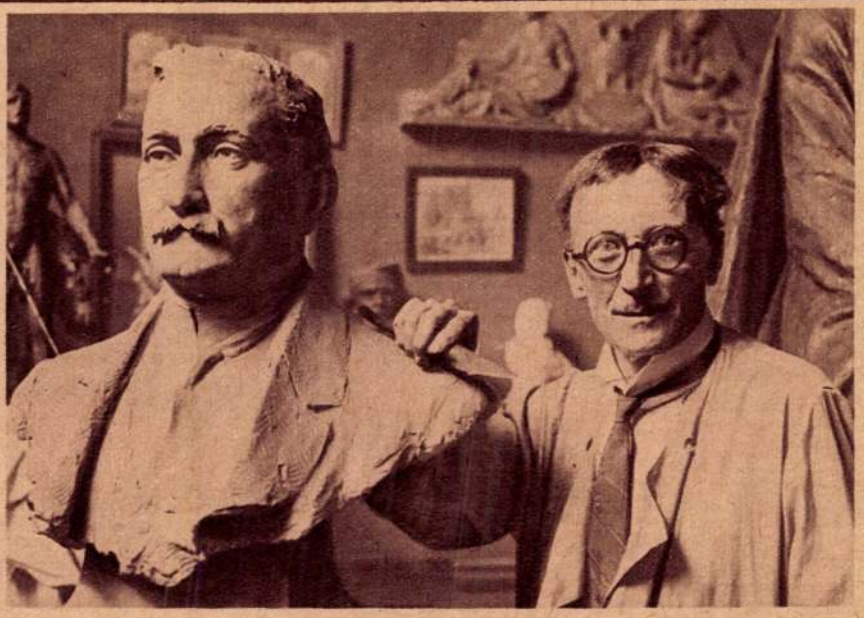

Zolnay Gyula, az Amerikában élő kiváló szobrászművész.

Ujszerü amerikai »művészet« Életnagyságu portrékat varrnak aplikáció segitségével a függönyökre.

A legujabb tipusu londoni autóbusz.

Claire Windsor, Amerika ünnepelt művésznője.

A kunszentmártoni Kőrös-hidat most avatták fel. Képünk a hidavató-ünnepségről készült.

A Budapestre érkezett olasz repülőraj egyik gépe, amelynek kereke leszállás közben eltörött.

A gellérthegyi barlang átalakitásának terve.

Bizottság alakult, amelynek célja, hogy a gellérthegyi barlangot lourdesi kegyhellyé alakitsa át. A barlang belsejében kőoltárt emelnek, a bejárat fölé az amerikai magyarok márványszobrot helyeznek el, amely Magyarország védőasszonyát ábrázolja. Képünk a barlang külső részének átépitésére vonatkozó tervet mutatja be.

A tolnamegyei és ráckevei leventeképző-tanfolyam hallgatói.

Zolnai György †

szobrász

Zolnai György 85 éves magyar származású szobrászművész, aki 1892 óta élt New Yorkban, ott néhány nappal ezelőtt meghalt. Zolnai a washingtoni művészklubnak volt az elnöke, amelyet ő is alapított. Párizsi, bukaresti és newyorki kiállításokon számos aranyérmet nyert.

Magyar Nemzet

1949. máj. 17

MEGHIVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

folyó évi május hó 21-én szombaton d. u. 6 órakor a Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII. sz. tantermében (VIII., Múzeum krt. 6—8. II. em) tartandó

FELOLVASÓ ÜLÉSÉRE

Sorrend:

1. *dr. Wessetzky Vilmos:* Egy ritka szöveges szivskarabeus az egyiptomi késői korból.
2. *dr. M. Kiss Pál:* Magyar művészek Bukarestben a XIX. században.

Erre az előadásra t. Cimedet meghivja és vendégeket szivesen lát

Budapest, 1949. május hó 9-én.

az ELNÖKSÉG.

AMERIKAI MŰVÉSZETI KÖNYVEK AZ EGYETEMI KÖNYTÁRBAN. A súlyos pénzügyi viszonyok szomorú következménye könyvtárainkban sem maradhatott el. A ki nem elégíthető természetes kívánságok állandó növekedése köztudomású; ha a hazánkon kívüli szellemáramlatokba igyekeztünk bekapcsolódni, úgy az egyébként is fennálló akadályokhoz még a könyvhiány is járult. A lassanként meginduló beszerzések mindenkit fokozott örömmel töltenek el, hisz csak a szellemi gazdagodás és haladás által tudjuk némikép enyhíteni az oktalan, brutális és megalázó megcsonkítás fájdalmát. A könyvállomány gyarapodása terén az elmúlt évben nagyobb lépéssel haladhattunk előre. Egyetemi könyvtárunk a „Carnegie Endowment for International Peace" nemeslelkűsége által nagyértékű adományban részesült. A könyvtár birtokába jutott mintegy 1200 kötet rendkívül gazdag anyagot tartalmaz az amerikai szellemi életnek jóformán minden oldalára nézve és ezzel egy eddig kevésbbé, csak hiányosan tanulmányozható terület megismerését teszi lehetővé. Főleg közgazdasági, politikai és társadalomtudományi művekben gazdag ez a könyvtár, de szép számban vannak képviselve az amerikai szépirodalom termékei is. A minket most elsősorban érdeklő művek: a művészeti vonatkozásúak vannak — sajnos — legkisebb számban képviselve, de talán szabad remélnünk, hogy a könyvtár ezirányú kiegészítése nem tartozik a lehetetlenségek közé.

Sajátos módon festészettel mindössze Royal Cortissoz „American Artists" című műve, míg szobrászattal több munka is foglalkozik. Az amerikai szobrászat történetének alapvető munkájául tekinthetjük *Lorado Taft*[1]: „The American sculpture" c. művét, amely a Macmillan Company bőkezűségéből gazdag illusztratív anyaggal jelent meg. Az amerikai szobrászat története csak egy századnyi terjedelmű; alapvonása mindvégig kissé hűvös józanság, mely az amerikai psyche túlzástól mentes, kissé közömbös voltát hűen tükrözteti. Eleinte szoros alkalmazkodás az európai mintaképekhez; sokáig kitartanak a Canova és Thorvaldsen által virágzásnak indított klasszicizmusnál. Azonban mennél inkább magára eszmél az amerikai szobrászat, annál erősebben hódol be a józan naturalizmusnak, mely legjobb termékeit a portrait-szobrászat terén alkotta. Különös jelenség, hogy az amerikai szobrászat sem a helyi, sem a szomszédos művészetek hatását nem érezteti, bár kétségtelen, hogy az Egyesült Államok területén is volt valamilyen fokú bennszülött művészet, nem is beszélve pl. a szomszédos Mexicoról, ahol az ősi elem az erőszakos európai hatás dacára — főleg eleinte — erősen érezteti hatását. Nem lehetetlen, hogy az amerikai írók mintegy megvetéssel tekintvén a megelőző idők „vad" népeire, csak ott beszélnek az amerikai művészetről, amikor ez a már politikailag megalakult Egyesült Államok területére esik és annak szellemében történik. — A XIX. sz. első tizedeit a megindulás nehézségei jellemzik, amit a technikai felkészületlenség és a márványhiány még fokoznak. A művészek többnyire Rómában tanulnak és ott szívják magukba a nemzeti jelleg nélkül való akademikus klasszicizmust. A század közepe már átmeneti kornak tekinthető, mert a kissé szenvelgő klasszicizmus egyeduralmát egészségesebb naturalizmus váltja fel, melynek erőteljes zászlóvivője J. Q. A. Ward. Mindjobban kialakul a két jellemző műfaj: az arckép és az emlékmű szobrászat. A XIX. sz. utolsó tizedeire eső III. korszak quantitativ és qualitativ gazdagodást jelent, valamint termékeny, sokrétűbb belekapcsolódást az európai művészetbe. Mint érdekességet említjük meg az amerikai szobrászok sorában a trencséni születésű *Fuchs Emil* és a pozsonyi *Fürst Móric* éremművészeken kívül az 1862-ben Bécsben született *Konti Izidor* és a hasonlóan magyar eredetű *Zolnay György* nevét. Konti 1892-ben került ki Amerikába. Díszítő-szobrászati gazdag munkásságával részletesen foglalkozik Taft s Egyházi zene c. csoportját reprodukcióban is közli. Zolnayt főleg katonaszobrai tették hiressé. — A könyv értékét a nagyon jól összeállított tartalomjegyzék és a gazdag bibliografia még fokozza. Kár, hogy a XX. sz. törekvéseiről jóformán semilyen felvilágosítást sem nyujt. A tudományos tárgyilagossággal megírt e művel szemben más, az előzőt mintegy kiegészítő irányt képvisel *Mac Spadden:* „Famous sculptors of America" c. kellemes, csevegő hangon megírt műve, mely kisebb tanulmányok keretében bemutatja az amerikai szobrászat legfontosabb képviselőit és azok munkáit. A könyvnek főértéke az a sok személyes adat, kultúrhistóriailag is értékes intimitás, melyet szerző a művészekkel való baráti viszonya révén szőhetett művébe.

Az amerikai építészetről nagyon élvezetes tájékoztatást nyujt A. D. *Patterson:* „American homes of to-day" c. munkája, mely szintén a Macmillan Company fényes kiállításában jelent meg. Az amerikai építészetben igen fontos szerepet játszik Anglia, szinte végigcsinálnak minden építészeti divatot, mely a szigetországból indul ki. Eleinte a gotika és Queen Anne szolgáltatják a legtöbb mintaképet, majd Richardson nyomán a román építészet tömbszerű zártsága is erősen tért hódít. Ez a történelmi romanticizmus széles rétegben terjed el és sokáig tartja magát. Ha abszolút értelemben véve nem is nevezhető produktívnak ez az irány, tagadhatatlan, hogy sok festői értékben is gazdag, hangulatos és változatos megoldást hozott létre. Nem utolsó érdeme az sem, hogy megfelelő stílusos környezetet létesít a nagyszámú idevándorolt műkincs számára. A villaépítészet legtermékenyebb mintaképe az olaszpalladieszk villastílus, mely az

[1] Maga is szobrász.

Magyar Művészet
1929. 6-8

angol Adam-stíllel is vegyítve szép nyári lakok hosszú sorát produkálta. E villák kedvelt, gyakori homlokzat-megoldása egy kétemeletnyi magasságú *oszlopos tornác*, amely esetleg egy monumentálisabb lépcsős feljárás képzésére is alkalmat nyujt. Az angol behatással egyidejű, sokkal kevésbbé erős a francia château-stílus befolyása, melynek legszebb építkezései az újabb időkre esnek. A könyv gazdag képanyaga a szövegnél is többet nyujt. Érdekesek a repülőgépről fölvett képek, melyek az épület elhelyezését, a hozzátartozó kertet és parkot világosan áttekinthetővé teszik. Mivel azonban szinte kizárólag az amerikai plutokrácia lakóházait mutatja be, mindenütt nagyszabású, még egyszerűségükben is fényüző építkezéseket és főleg gyönyörű interieuröket találunk, amelyekben viszontlátjuk a szebbnél-szebb, nagyrészt jólismert, Európából kikerült műkincseket. A legújabb építészeti irányokról, valamint a középosztály házairól ez a pompás kötet nem nyujt felvilágosítást.

Amerika szellemi munkásságáról sokoldalú tájékoztatást nyujt az *American Yearbook*, amely beszámol a legújabb művészeti, esztetikai és művészettörténeti jelenségekről is, valamint mindazon ásatásokról és expedíciókról, melyekben Amerika szellemi vagy anyagi tőkéje résztvesz.

Végül kiemelünk a könyvanyagból néhány értékes művet, melyek Amerika természeti szépségeiről, parkjairól stb. számolnak be. Ilyenek: *Mills:* The Rocky Mountain wonderland és Our National Parks, *Quinn:* Picturesque America, Beautiful America stb. Valóban e téren is hatalmas gazdagsággal állunk szemben és természetesnek tartjuk azt a nagy propagandát, melyet Amerika ezek érdekében kifejt.

Az amerikai festészettel, mint említettük, *Royal Cortissoz* foglalkozik, aki az „American artists" címen egy kötetnyi intim megvilágítású, finoman megírt művész portrait-t bocsát közre. Az elmúlt évtizedek festői legnagyobbrészt, — közvetve vagy közvetlenül, — Gérôme párizsi köréből indultak ki és termékenyen asszimilálták régibb, főleg angol és németalföldi művészek, sőt mint W. F. Dannat esetében a mi Munkácsynk hatását is. A sajátosan amerikai jelleg a felfogás higgadtságában, a választott tárgyak erősebb akciómentességében mutatkozik, sőt e téren még a szobrászaton is túltesz. Lírai, néha kissé szenvelgősen érzelmes hangulatok, lágy, puha tónusok jellemzik. Sokkal erőteljesebb, férfiasabb falfestészete, híven a monumentalitás követelményéhez. További fontos tere az amerikai művészetnek a grafika, mely több jelentős, a huszadik századot is méltán repraesentáló művészt mutathat fel, – sajnos – könyvünk idevágó része nagyon is szűkszavú. Növeli a munka értékét néhány, az amerikai művészeti élettel foglalkozó tanulmány, így Cortissoz beszámolója az amerikai műgyüjtésről, mely dús anyagi eszközökkel rendelkezvén, óriás léptekkel halad előre és túlszárnyalja Európát. Speciálisan az amerikai művészet szolgálatában áll a bőkezűen megalapozott new-yorki Freer Gallery, Amerika Luxembourg-múzeuma. Végül egy finom essayben szerző rámutat a római American Academy fontosságára és kiemeli az alapító építész, Mac Kim érdemét, aki felismerte a római ambiente termékeny, fejlesztő és semmi mással nem pótolható hatását.

Ebből a néhány sorból is kiviláglik a könyvtár nagy értéke. Őszintén hálásak vagyunk érte az ajándékozó *Carnegie Endowment for International Peace*-nek s reméljük, hogy folytatása is lesz. Egyetemi könyvtáraink pénztelensége miatt nagy szükségünk lenne reá. *Zádor Anna.*

KIÁLLÍTÁSOK

Július hó 10-ikén nyílt meg *Londonban* a Suffolk Street Galleries-ben *Kammerer Mária* arcképekből álló kiállítása;

ugyanazon hó 13-án az Orsz. M. Iparművészeti Társulat, a Baross Szövetség és a Baross Gábor Kör által rendezett *Országos Iparművészeti* és *Háziipari Kiállítás* az Iparművészeti Múzeumban;

augusztus hó 18-án a Hűvösvölgyi Plein-air iskola művészeinek a Svábhegyen és környékén festett műveiből a Svábhegyi Szanatóriumban rendezett kiállítása;

szeptember 7-én az Orsz. M. Képzőművészeti Tanács által szervezett jelenkori magyar művészeti kiállítás a *genfi művészeti múzeumban;*

ugyanazon hónap 8-án a *Nemzeti Szalon őszi tárlata;*

ugyanazon napon a *Szolnoki Művészeti Egyesület* őszi kiállítása az ottani művésztelepen;

ugyanazon hónap 14-én a *bécsi Künstlerhausban Benedek Péter* gyüjteményes kiállítása;

ugyanazon hónap 15-én az *Ernst-Múzeumnak Domanovszky Endre, Hollósné Mattioni Erzsébet, Medveczky Jenő* és *Vörös Géza, Vadász Endre* és *Kelemen Emil* festőművészek képeiből és rajzaiból rendezett CV. csoportkiállítása;

ugyanazon hó 22-én Larsen Oscar és Glasner J. osztrák festő- és grafikusművészek gyüjteményes kiállítása a *Nemzeti Szalon*ban;

ugyanazon hó 24-én a Modern Kiállításszervező Bizottság rendezésében a *Tamás-Galéria modern magyar grafikai kiállítása.*

CÍMKÉPÜNKÖN *Munkácsy Mihálynak* a *dr. báró Kohner Adolf*-képtárban lévő egyik női arcképe reprodukcióját hozzuk.

Felelős szerkesztő: Dr. Majovszky Pál.

Főmunkatárs: Dr. Lázár Béla.

Kiadó: Ormos György.

Nyomatott a Lorilleux Ch. és Tsa gyár festékével.

Az Athenaeum r.-t. mély- és könyvnyomása.

Zolnay György

4 1
MAGYAR MUVESZET
1929. 363

Zolnay Gyula

U. 4035—

~~Ásatás, magyarköblösi VI 164.~~

Zolnay Gyula

amerikában elő szobrász

archepe repr. U. 4035

Magyarság képes

mell. 1925. szept. 24.

Szolnay-nev

alatt is elő-

fordul ??

E. LUDER-EDELMANN & CO.

BAHNHOFSTRASSE 76 **ZÜRICH** BAHNHOFSTRASSE 76

Tschopp & Cie., Zürich.

MDK

Zolnay István építész

Magánép.eng.Bp. Vállalk.közl. 1906.máj.9. 8.l.

Zsolnay Júlia

A Fáti Gyermekváros rajzoktatásának új erőssége Sebestyén József András, aki kiállítást szervezett több Fáton élő, művészjelölt alkotásaiból, – Lakatos László és Zsolnay Júlia is a kiállítók között van.

Posonci Miklós: A szépség a beszélgetőtárs.
Magyar Ifjúság, 1976. szept. 24.

462 1933.

1933 dec. 13.

A m. kir. vallas- és közo
és ügyszám alatt a keb. s
rendeletének másolata:

Költségvetési év: 1933/34.
gatása." Műemlékek Országo
Rovat: 5. Alrovat: 1.és 2.

Utasitom,
nak a m. kir. postatakarék
csekkszámlája javára a Biz
dalma fejében az alábbi ös
zettsége mellett:

dr. Zolnay László, művészettörténész, régész. 2.) Folytatás

P. Szabó Ernő: „Érzi a kő természetét."

Tizenkét évvel ezelőtt a Zolnay Lászlóval közösen írt könyvben Szakál Ernő még csak a faragás közben elrontott, ezért megcsonkított szertartásos körülmények között eltemetett szobrokról, az ügynevezett Bernhardtokról beszélt. Az 1984-es tanulmányban a tárgyi anyag részletes elemzésén, a lelőhely-körülményeken alapuló következtetéseket tovább gondolva arra tett kísérletet, hogy a szobrok sérülésének és eltemetésének jelképrendszerét vegye szemügyre alaposabban.

Budapest folyóirat, 1988. 7., 43-old.

MDK.

Zolnay László

Kiállitásának hirdetése

Magyar "emzet 1964.szept.24 lap -

[illegible]

Zolnay László

a Kammerhof épület helyéül (a budai pénzverés megindulásától 1255-től Nagy Lajos korsig a Kammerhof volt a pénzverde épülete) a mai Tanesics u. 9 z. Telket jelöli meg.

Huszár Lajos. a Budai Pénzverés Története a Középkorban

Budapest 1958. 20. l

602 **Boas, J. Herm.** Die geschichtliche Entwicklung des ärztlichen Standes und der medizinischen Wissenschaften. Mit 2 Abbildgen in Holzschnitt. Berlin, 1896. Hlwd. gr. 8° **15.—**

603 **Boccaccio.** Dekameron. Ford. R. Vay R. Számos képmelléklettel (J. Boucher, Eisen, Gravelot rézmetszetei után). 3 kötet. Bpest, é. n. díszes ered. vászonktsek. Lex. 8° **24.—**

604 — Das Dekameron. Neue vollständige Taschenausgabe. 3 Bde. Aus d. Italien. übers. v. Schaum. Durchgesehen usw. v. K. Mehring. Lpzg., Insel-Verl., (gedr. in d. Officin W. Drugulin,) 1904. br. (orig. Umschlagbll.) kl. 8° **15.—**

605 **Böckler, G. A.** Ars heradica, d. i. die teutsche Adels-Kunst. Nürnberg, Ziegers, 1687. Mit Titelkupfer u. zahlr. Wappenabbildgen auf 15 Kupferstichtafeln. — **Lassenius, J.** Fruchtbringende Gespräch-Spiel, darinn sonderbare Unterredungen, was z. Bürgerlichen u. Stadt-Leben gehöret usw. Frankf., o. Dr. 1686. alt. Pergament. 8° **25.—**

606 **Boehn, Max v.** Das Empire. Die Zeit. Das Leben. Der Stil. Berlin, Kindle, 1925. roter orig. Lwd. m. Goldbordüre. 4° Mit 8 Tafeln in mehrfarbigem u. 8 Tafeln in einfarbigem Lichtdruck u. 365 Textillustrationen. **20.—**

607 **Bornstein, P.** Friedrich Hebbels Persönlichkeit. Gespräche, Urteile, Erinnerungen. 2 Bde. Berlin, Propyläen-Verlag, 1924. hübsche orig. Hlederbde. gr. 8° **12.—**

608 **Brahe Tycho.** Astronomiae instauratae progymnasmata. Quorum haec prima et praeterea de admirandi nova stella anno 1572 exorta luculenter agit. Praemissa est authoris vita. Typis inchoata Uraniburgi Daniae. Absoluta Pragae Bohemiae, 1603. Sehr schöner Originaleinbd: Holzdeckenbd mit ornament. gepresst. Pergt überzogen, mit Metallecken u. Schliessen 4° Graesse I. 518. **850.—**

Besonders schönes, vollst. Exemplar dieser seltenen Ausgabe mit vielen Figuren u. einigen ganzseitigen Holzschnitt-Abbildungen im Text.

609 **Brunswick, Ant.** Fragen aus dem römisch-deutschen Staatsrechte, welche nebst Verteidigung der daraus folgenden Sätze vor einer hochadelichen u. gelehrten Versammlung in d. k. k. Theresianischen Ritterschule öffentl. beantworten wird. Wien, Trattner, 1766. 4° (22 Ss.) **6.—**

610 **Das Buch der Bücher.** 6. Aufl. Aphorismen der Welt-Literatur. Gesammelt u. geordnet v. **Egon Berg:** Geist und Welt. Wien, Teschen, o. J. orig. Hleder m. Ecken. gr. 8° **8.—**

611 **Calvo, Charles.** Dictionnaire manuel de diplomatie et de droit international public et privé. Berlin, 1885. toile. gr. in 8° **25.—**

612 **Catalogus** der genealogisch-heraldische Tentoonstelling.'s-Gravenhage, 1933. br. gr. 8° (K. Nederl. gennotschap voor geslacht-en Wappenkunde.) — Mit vielen Bildertafeln. **10.—**

613 **Cervantes Saavedra, Miguel de.** Vida, y hechos del ingenioso caballero D. quixote de La Mancha. Nueva edicion, corregida, e illustrada. Tomus I. Madrid, A. Ramirez, 1764. biegs. alt. Pergam. kl. 4° Mit Titelvignette u. 23 Holzschnittabbildgen i. Text. **36.—**

Titelblatt etw. beschädigt. Benütztes, stellenweise leicht fleckiges Exemplar.

614 **Clemenceau, George.** Grösse und Tragik eines Sieges. Deutsche Übertragung v. W. Stellbogen u. M. Fuchs. Mit 1 Bildnis u. 4 Faksimile. Stuttg., 1930. br. gr. 8° **8.—**

615 **Collenutius, Pandulphus.** Historiae Neapolitanae libri VI. Ex Italico sermone conversa J. N. Stupano Rheto. Basilae, P. Perna, 1572. alt. Lederbd. m. Goldbordüre. 4° — Mit 1 grossen Holzschnittportrait. — Graesse II. 222. **36.—**

616 **Codex saec. XIII.—XV.** — Auf 79 Pergamentblättern beschriebener Codex liturgischen Inhalts aus 3 verschiedenen Teilen bestehend, in Pergteinbd d. 16. Jh. Quart. **800.—**

Teil I. enthält einen scholastischen Tractat über die Verabreichung d. Heiligthümer, über die Heilige Messe, über die Taufe, Beichte, Heirat usw. **Handschrift d. XIV. Jahrhunderts.** (8 Blätter)

Pengő

587 — **Märchen und Geschichten.** (Hsg. v. Paul Ernst.) 2 Bde. Weimar, G. Kiepenheuer, 1911. orig. Hpergamentbde. 8° **15.—**

588 **Anna Comnena.** — Annae Comnenae Alexiadis libri XV. Vol. I. Bonnae, 1839. Hpergt. gr. 8° (Corpus Scriptorum Historiae Byzantinae.) **20.—**

589 **Araldo d'Italia.** Handschrift d. XVI. Jahrhunderts in sorgfältiger Ausführung: auf 61 Seiten die italienischen Wappen aufzählend mit 724 in Buntfarben ausgeführten u. eingemalten Wappenabbildungen, 82 kleinen Abbildungen v. Kirchen u. 3 anderen Bildern in Federzeichnungen. In modernem Hpergtbd gebdn. Folio **350.—**
Interessantes heraldisches Manuscript d. 16. Jahrhunderts. Wappen in alphabetischer Ordnung.

590 **Aretino, Pietr.** I tre libri della humanita di Christo. Vinegia, per Giov. Ant. de Nicolini, 1535. alter weisser Schweinslederbd, m. Goldbordüre. kl. 4° — Am Titel kunstvolles Holzschnittportrait d. Aretinus. (Einige Linien mit Tusche nachgezogen.) Erste, sehr seltene Ausgabe. **120.—**
Mitgebunden: — La passione di Giesu composta per M. P. Aretino. Ristampata nouvamente per M. Marcolini. (Vinegia,) 1538. 8° — Am Titel Holzschnittportrait d. Aretino. (35 Bll.)

591 **Ariosto, Ludovico.** Orlando furioso. Canto I—XI. Introduzione di C. Orlando. Strasburg, J. H. Ed. Heitz, s. a. br. kl. 8° (Bibliotheca Romanica 220—224.) **5.—**

592 **Aschner, Bernhard.** Heilerfolge der Konstitutionstherapie bei weiblichen Geisteskranken insbesondere bei Schizophrenie. Mit 33 Abbildungen u. verschiedenen Schriftproben i. Text. Stuttg., Lpzg., 1933. orig. Lwd. gr. 8° **10.—**

593 **Ashmead—Bartell, E.** La vérité sur les Dardanelles. Trad. par A. Thomazi. Paris, 1929. br. gr. in 8° — Avec 3 cartes. **8.—**

594 **(Aventinus, Joh.)** Türkische Historien, oder: Wahrhafftige Beschreibung allen Türken Ankunft Regierung, Königen u. Kaisern, Kriegen, Schlachten, Victorien wider Christen u. Heiden. Aus d. Italianischen verdeutscht v. H. Müller. 3 Teile. Frankf. a. M., o. Dr. 1572. alt. (etw. beschäd.) Holzdeckeneinbd m. gepr. Pergament überzogen. Folio. — Am Titel hübsche Holzschnittvignette u. zahlr. Portrs. i. T. — Etw. fleckiges Explr. **60.—**

595 **Barrés, Maurice.** Der Greco oder das Geheimnis von Toledo. Aus d. Französ. übertragen v. Wilh. Hausenstein. Mit 16 Abbildgen. München, 1913. orig. Hlwd. 8° **5.—**

596 **Bartsch, Zacharias.** Wappenbuch darinen aller Geistlichen, Prelaten, Herren und Landleut auch der Stett des löblichen Fürstentumbs Steyer Wappen u. Insignia. Grätz, 1567. (Mit e. Nachwort v. Jos. v. Zahn.) a. O. cca 1880. orig. Hleder. gr. 8° — Mit 168 Wappentafeln. — Facsimileausgabe. **25.—**

597 **Bendefy-Benda L.** Afrika meghódítása. Zolnay L. rajzaival. Bpest, 1934. díszes ered. egészvász. n. 8° — Számos ~~képpel és melléklettel~~. **3.—**

598 **Bergomensis Jac. Phil.** Supplementum supplementi chronicarum. Venetiis, impressum per Albertinum de Lissona Vercellensem. 1503. Lederbd. d. 18. Jh. Folio. **400.—**
Frühe Ausgabe d. berühmten Werkes mit Kardinalswappen am Titel, 4 blattgrossen Holzschnitten u. 92 kleinen Holzschnittabbildungen im Text. Vollst. Exemplar, die ersten Blätter am weissen Rand leicht beschädigt, stellenw. etw. fleckig. — Auf Seite 441/43. „De quattour proximis insulis in India nuper inventis" **über die Entdeckung Amerikas (Harrisse 86.)**

599 **Bergson, Henri.** Zeit und Freiheit. Eine Abhandlung über die unmittelbaren Bewusstseinstatsachen. Jena, Diederichs, 1911. orig. Lwdbde. gr. 8° **10.—**

600 — Schöpferische Entwicklung. übers. v. Gertrud Kantorowicz. Jena, Diederichs, 1912. orig. Lwd. gr. 8° **12.—**

601 **Blumauer** átöltöztetett Aenesie. Ford. s Virgil végső három könyvének átöltöztetésével megtoldotta W. X. Y. Z. (Szalkay A.) 3 kötet. Parisban, Aillaudnál, 1833. fvászonkts. k. 8° **8.—**

Zolnay L.

Ranschburg 1940, 15 Lit. Lat.

Zolnay L.

sok (gyenge) illusztrációt Eszített a Gutenberg Lex. részére

1750

Stil?

40

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1916 MÁR 22

Budapester Rundschau

Lajos Zolnay

1021

Torso einer Apostelstatue, freigelegt in Buda von Lajos Zolnay

evolutionäre
apests und
arischen Rä
eschreiblich

ssar Tibor Szamuely nach Moskau mit einer Botschaft
Lenin. V. l. n. r.: Budjonny, Szamuely, Lenin, Krupskaja,

MDK

Zolnay László

az esztergomi keresztény muzeum anyagáról ir könyvet.

Esti Hirlap 298 sz. 1957 dec. 2o 2 old.

ZOLNAY László régész

Forrás, 1987.5.

Radics Péter

Mementó-memoárok a középosztályból

Pálóczi Horváth Lajos, Tardy Lajos és Zolnay László emlékezései

Sportos, jólöltözött urak és díva-természetű asszonyok, „Életkék," „Napsugárkák", „Üdvöskék" színes, világvárosi forgataga; latinos műveltség, gazdag anyagi kultúra, mély társasági ösztön és családszeretet; veleszületett szervezőkészség, kommunikációs hajlam, mely alighanem a működőképes emberi élet optimális feltételeinek alapos ismeretéből fakadt; az ethosz erejébe vetett hit, félévszázados harc a társadalommal, féktelenebb időkben az üldözőkkel, s az életút végén az „erkölcsi evidencia" lassan helyreálló egyensúlya, mely tulajdonképpen nem a társadalomban valósult meg, hanem saját pályájuknak végső, lelkükben kiküzdött harmóniája — nagyjából ezek az érintkezési pontjai Pálóczi Horváth Lajos, Tardy Lajos, Zolnay László életvonalának.

Sorsuk tanulságai nem bontakoznak ki hoszabb-rövidebb pályaképekben — csak negyveníves vaskos memoárokban, az általuk is vállalt és megnevezett szociografikus részletezés által: nevek, sorsfordulatok, családi, intézményi események szinte végeérhetetlen felsorakoztatásával. A benfentes által patriarkális adatözön az érintettek, a leszármazottak légiója számára avatja saját család- és élettörténetének dokumentumává e műveket, míg a kívülállók, a kutatás számára mikroelemzéseket tesz lehetővé — vagy méginkább a vallomás erejével példázza, hogy az azonosulás, az identitás a szubjektivitásnak ezen a fokán azt jelenti: érzelmileg azonosulni valamivel, amin túllépett a történelem. Utólagos kategorikus ítéletek helyett szinte lélektanilag hiteles szövevényességében látni személyek, csoportok, rétegek szerepét; megtalálni a rehabilitáció finom módozatait, amelyek révén jelen és múltidejű anakronizmusok nélkül vethetők össze az egymásra következő történelmi fázisok.

A részletezésnek ezen a szintjén a személyesség az objektivitásnak már nem ellentéte, hanem inkább egyik megnyilvánulási formája, különösen ha olyan dokumentáltsággal párosul, amely Zolnay művére jellemző (pl. életrajzi, családtörténeti lábjegyzetek). Az írók saját életük folyásában mutatják meg, mi volt a szerepe olyan mikroszkopikus mozzanatoknak, melyek az utókor számára, levéltári adatokként alig-alig értékelhetők, megítélhetők.

S ami végképp csak a többszáz családi, hivatali és a szűkebb pátriához fűződő anekdota nehezen elemezhető párlataként marad meg: egy letűnt humánus kedélyvilág; az a fajta humanizmus, mely a szűkebb és tágabb körű kommunikáció gazdagságát is jelenti, a mindennapi érintkezés jól működő formáit, formuláit; az ügyességet, a találékonyságot a tevékenykedésben, az együtt tevékenykedésben. Ezt adta meg számukra családi hagyományuk, neveltetésük, tárgyi, dologi kultúrájuk, s amiben mindez összegződik: a középosztály szelleme.

* * *

Pálóczi Horváth Lajos tekintélyes, jómódban élő, a vármegye kulcspozícióit betöltő, népes és összetartó rokonság tagja, apja 800 holdas középbirtokos. Zolnay László közvet-

len felmenői miniszterális tisztviselők, bankárok, jogászok; családjának egykori felvidéki birtokán már csak a régi kripta renoválásának gondja hárul rájuk; a sírkőavatásra 1930-ban még egyszer összesereglenek a hajdani jobbágyok utódai. Tardy Lajos többgenerációs értelmiségi családból származik, apja gépészmérnöki végzettséggel MÁV-főmérnök.

Közgazdasági, filozófiai, jogi diplomával népdalgyűjtővé, régésszé, történettudóssá váltak; szerteágazó műveltségük s a zavaros idők mindhármójukat gyakran kényszerítették fizikai és szellemi segédmunkákra, névtelen bedolgozásra, közgyűjtemények mindenes állásaiba. A háború idején az ellenállásban találjuk őket (Tardyt magasabb hadifogolytábori beosztásban), — Rákosi alatt a börtönben. (Zolnayt ugyan csak 59-ben vették őrizetbe, s csupán néhány hétre.)

Pályájuk nagyobb szabású memoár megírásába torkollt, holott egyikük sem tartozott soha az események irányítói közé. Pálóczi Horváth műve befejezetlenül maradt, Zolnayé halála előtt néhány nappal készült el; Tardy hetvenedik évéhez közeledve látott megírásához. Pálóczi Horváth memoárja önéletrajzi kulcsregény (rejtvényszerűen elváltoztatott személy- és helynevekkel); a publikált gyermekkori fejezetek (az első világháború kitöréséig) méginkább par excellence regényszerűek, költőiek és apolitikusak.

Zolnay és Tardy szükségesnek látta megindokolni emlékező szándékát; az idevágó fejtegetések kevés számú elméleti, történetfilozófiai eszmefuttatásaik közül a leghangsúlyosabbnak. A memoár az önmaguk iránti intellektuális érdeklődés médiuma, a megnyugtató katarzis kivívásának s a „lelki higiéné" fenntartásának eszköze; annak végiggondolása: esetleges élet volt-e az emlékezőé. S mint Tardy a menetközben kapott infarktusakor belátja: — élveboncolás. És erre sokan nem képesek — azok, akiken „sajátos ökonomikus életvitel lett úrrá", hogy önmaguk előtt is homályban tartsák titkaikat, maradék lelki erejüket „pszeudoeufóriákban éljék ki, önmaguk bőséges kárpótlására (ulti, vadászat, titkárnő, villa, autó, konyak stb.). A közgondolkodás és a kritika általában azokat tartja „gyanúsnak", akik emlékiratot írnak, s nem azokat, akik hallgatnak, mondván: akiknek nincsenek titkaik, nem írnak memoárt. E kényelmes szemléletben talán a félelem lappang, hogy a súlyos memoármomentumok legfeljebb csak nehezen, fáradságosan dönthetők meg, hogy bizonyos műfaji sajátságok következtében viszonylagosan megközelíthetetlenek — memoárra igazából csak memoárral lehetne felelni, csakhogy az már egy ugyanolyan, megdönteni való monumentum lenne.

E szigorú céhszabályok még alighanem sokáig eredménnyel bástyázzák körül a memoárírás ősi intézményét.

* * *

Befejezett múlt idővel dolgoznak a memoárírók, ritkán lehet szándékuk a jelenidejű, imperatív befolyásolás; az exodusba vonulók, a hatalmon, a szakmán — a céhen kívüliek céhét alkotják.

„Az idő egy lefelé haladó mozgólépcső. Aki fölfelé törekszik, de lassacskán lépked, viszi lefelé. Aki kicsit serényebb: legjobb esetben egy helyben marad. Annak, aki ezen a lefelé haladó lépcsőn felfelé akar jutni, kettesével kell fölfelé futnia. Így válik maradivá, retrográddá, aki egy helyben jár!" — ezzel az allegóriával ragadja meg Zolnay a történelmi időt, s így próbálják beérni jelenbeli önmagukat az emlékírók: a felszínre jutva fölmérni megváltozott mai társadalmi státuszukat. A középosztályos memoárírók első benyomásai riasztóak, ahogyan Zolnay látja: „itt a könyöklők egymásról már az arcvonásokat is lemosták. Egy arc-képtelen . . . társadalom harcába kerültem."

A három emlékezés írója mindvégig kívül maradt a szigorúan vett tudományos céheken; meglett emberként, pályájuk derekán — ám szakmailag elfogulatlanul léptek be választott tudományukba, némileg megzavarva, ill. átrendezve az illető szaktudomány sorait. Tardy saját meghatározása szerint, a művelődéstörténeti hátterű köztörténetírásra: a történelmi hétköznapok, folyamatok és háttérfolyamatok feltárására specializálódott, Zolnay a középkori Buda város- és palotatörténeti periodizációjában tett a szakma számára nehezen

emészthető fölfedezéseket. „Túl nagy halakat fogtam — mérlegelte eredményeit és kudarcait —, s „a pénztelenség, a részvétlenség — olykor tán valami kis szakmai irigység is — valahány nagy halamat elúsztatta." (Félbemaradt nagy ásatásai: a budavári palota Árpád-kori elődjének, a polgárvárosi királyi kúriának a feltárása, a XV. századi budai zsinagóga, a budaszentlőrinci pálos kolostor Pannonhalma méretű rommezeje, s az Anjou-kori palota és a polgárváros között húzódó XIII—XIV. századi városnegyed, ahonnan a gótikus szobrok is előkerültek.) Zolnay könyve az outsiderség dokumentuma is, magányos partizánharcoké, melyeket újabban „jó törvényeken s rossz intézményeken belül" kell megvívnia a nemzeti kincsek védelmére fölesküdött kutatónak.

„Elsődlegesen mégis — a másik memoárokkal együtt — a középosztály élethalál harcának forrásértékű krónikája. A század első felében joggal beszélhetünk a középosztály „útkereséséről", ez azonban a II. világháború után rövid időn belül elszigetelten vívott személyes élethalálharcokká alakult át. Hogy a hatvanas évek beköszöntével hogyan változott a helyzet, annak ábrázolására a memoárírók már nem vállalkoznak. Nekik mint túlélőknek saját habitusuk helyreállítása (Tardy szavaival: a „mosoly rehabilitálása"), életművük megalkotása, s az emlékezés-emlékeztetés vállalása jelentette ezt a változást. Az ő esetükben társadalmi, pozicionális, „helyzeti" energiáik a változások során szellemi energiákká alakultak át; a középosztályosság mint társadalmi probléma, úgy tűnik, többé nem létezett a számukra. Ha mégis, akkor „mosolyszegénységként", a társasági élet, a munkamorál zavaraiként jelenítik meg.

„Gyermekkorom óta őrzött emlékem — írja Tardy —, hogy milyen rengeteg közös téma hozta össze és foglalkoztatta asztalbontás után a férfiakat: érdekes jogi esetek . . ., érdekes és ritka betegségek, új gyógyszerek, tünetek, műtétek . . ., utazások, vadászatok, csattanós közéleti és szerelmi pletykák, politikai kombinációk, színházi, irodalmi és művészeti események taglalása . . . Ez még a régi anekdotázó Magyarország utóvirágzása volt . . . Persze ehhez az szükségeltetett, hogy a sok tanú jelenlétében elhangzó, önmagát sem, de másokat sem kímélő históriáknak ne legyen nem kívánt utókövetkezménye. Hát bizony ezt az egymás előtti félelem és következmények nélküli feltárulkozást alaposan elmosták ama idők."

A viszonylagos jólét visszatérésével az anekdotázó Magyarország átalakult zsugázó Magyarországgá: „Üdülőkben, szanatóriumokban, szállodák halljaiban, rózsadombi villák szalonjaiban ugyanezek ma is összejönnek, de sem autókról, sem titkárnői csúcsteljesítményekről, sem hatalmas nyugati túrákról már nem esik szó. Semmiről sem esik szó. A férfiak (s velük együtt mindinkább a hölgyek is) alig várják, hogy túlessenek a hazánkban még mindig túl kalóriadús étkezéseken . . . és rohannak a hallba vagy szalonba vagy foyer-ba vagy kertbe, hogy a zsugázás tökéletesen butító . . . nirvánájában feloldódva elhitessék magukkal: ez az igazi kikapcsolódás!"

Mi hiányzik a „régimódian humánus, akkurátus" (Nádor Tamás jellemezte őt így) Tardy Lajosnak? A szellem, derű, szarkazmus föl ismert régi mixtúrája, a Karinthy-ízű tréfák, a heti asztaltársaság „életmeghosszabbító öröme", „a lepergett nehéz évtizedek hétköznapjainak sivárságát a másnap esti viszontlátásig . . . várakozástelivé" varázsoló beszélgetések, melyeken — s ezt már Zolnaytól idézem — „még a tegnapi, a mai s a holnapi Magyarország valamiféle szellemi elitjének a kontinuitása is" kirajzolódott.

* * *

„Mekkora, eltompultságból fakadó kárt okozott a szellemi emberek erkölcsi szenzóriumában ama tragikus fél évtized . . . sok emberben mennyire elcsökevényesedett a szellemi köztulajdon őrzésének kultúrafenntartó hatalma és ereje" — fohászkodik föl Tardy Lajos, miután áttekintette a Széchényi Könyvtár olvasótermének zsilettező—szalonnázós—köpködős—horkolós korszakát, s a nemzeti könyvvagyon konvertibilis aprópénzre váltására, az antikváriumi kincsek legális külföldre csempészésére alakult állami vállalat működését. Zolnay 73—74-ben a budai vár romjai közt a dömperekkel versenyezve puszta kézzel

menekítette a faragott gótikus könyveket, mert a dózereket nem állították le. A Hemingway-i küzdelem után ezzel a szívet facsaró és szólásfacsaró mondattal vesz búcsút egyik nagy halától: „Nincs fűm, nincs fám, akihez, amihez kapkodhatnék. Holott ezt a rombolást a törvény tiltja."

Nem, vagy nemcsak közömbösségre, tudatlanságra, mulasztásokra, vezethetők vissza ezek az esetek, inkább valami vészes értetlenségre, kontaktushiányra, emberi és szakmai beszűkülésre, egyszóval: voluntarizmusra. Holott „az együttérzés az, ami szárnyakat ad annak, aki valóban dolgozik és dolgozni akar".

Zolnay és Tardy politikai krédóját épp csak sejteni lehet. 1945 nyaráról Zolnaynak az a véleménye: „Itt egy új hierarchia van kialakulóban, merev kasztkategóriákkal. Éppen úgy taszított mint a régi." Barátjáról, a Washingtonba készülő új követről, Vámbéry Rusztemről jegyzi meg: „tökéletesen gyanútlan az MKP . . . előretörési szándékai tekintetében". Hozzáfűzi: ő ezeket a törekvéseket akkoriban helyesnek látta. Hogy véleménye mikor változott meg, pontosan nem tudni; talán amikor a minisztériumok, az egyetemek, a hadsereg magasan képzett s az antifasiszta ellenállásban is kitűnt, kipróbált embereit rövid fölfuttatás után elejtették; talán mikor Farkas Mihály a Friss Újság-konszern átadása ügyében igen velős ultimátummal kereste föl. (Zolnay a kiadóvállalat és nyomda társtulajdonos-igazgatója volt 40-től, apósa, a zsidó származású Lányi Zsigmond strómanjaként.) Talán mikor kisfia kedvenc, saját költésű versikéjének hihetetlen, fatális következményei támadtak. Egyik sora nyomán politikai vádak érték (a vers „csim-bumm"-ja: a Szovjetunió, a „daganat": Sztálin elvtárs), s emiatt el kellett hagynia a budai ásatásokat. Az ügy Tardy hányattatásainak hasonlóan valószínűtlen mozzanataira emlékeztet: őt hazaárulás és az államtitok megsértése címén tartóztatta le az ÁVH; a fő vád: nem széfben, hanem szabályszerűen lezárt tűzálló szekrényben helyezett el egy terjedelmes iratot, amely méretei folytán csak abba fért bele. Nagyobb széfet persze hiába is kért. Két évtizeddel később a Széchényi Könyvtárat kellett elhagynia egy Országh- és egy Eckhardt-szótár fölötti vita miatt: e mindennapi munkaeszközeit a „kisfőnök" elorozta tőle, hogy belőlük szíve hölgyét készítgesse nyelvvizsgára. Tardy memoárjában íveken át ismerkedhetünk ilyenfajta casus belikkel, fondorlatokkal és kivédésükkel (kesernyés és körülményes önirónjájának legfőbb tárgyai ezek) — ami nemcsak a zavaros időknek, hanem a szerző akkoriban megroppant idegi kondíciójának is jó látlelete.

56 októberét Tardy aggodalommal fogadja: érzése szerint az események indokolatlanul felgyorsultak, s ez az addigi törvénytelenkedőknek ad alkalmat, hivatkozási alapot a változások visszafordítására. Könyve talán legsikerültebb fejezetében, mikor az ötvenhatos ágyútűzben leendő feleségével megostromolják a II. kerületi anyakönyvi hivatalt, hogy a rendkívüli eseményekre tekintettel haladéktalanul egybekeljenek, szinte pontokba szedhetően kifejti akkori politikai nézeteit is. A családi viták után elégedetten állapítja meg, „hogy ebben a kissé túl sokat szenvedett családban milyen erős volt a mérséklet, a korszerű gondolkodás és az, amit amúgy felületesen »baloldaliságnak« szokás nevezni."

A „baloldaliság" kulcsszó Zolnay emlékezésében: mintegy az emberség, magyarság, németellenesség szinonimája. Az ellenállás szárnyaszegett kibontakozásának oka Zolnay szerint a kommunisták és a parasztpártiak túlzottan szigorú konspirációs gyakorlata, emiatt az összeköttetések gyakori megszakadása, polgári oldalon viszont a „fecsegésig menő nyilvánosság". De Zolnay nem a teoretizálást és az oknyomozást tekinti feladatának, hanem mindazok nevének s tettének fáradhatatlan megörökítését, akik ismeretei szerint mentettek, bújtattak, küzdöttek. Minden név és minden tett egy-egy érv egy általa már meg nem nevezett vitában.

A baloldaliság kifejezés valószínűleg az elszalasztott nagy konszenzus lehetőségére is utal. A fordulat utáni években egész rétegek váltak ki a nemzet testéből, ahelyett hogy történelmi kincseiket, szellemi és anyagi potenciáljukat az új állam oldalán vetették volna latba. Hogy ennek meglett volna a realitása, arról Tardy is tanúbizonyságot tesz. Fordítóirodai beosztottai, „ezek az egykori középosztálybeliek . . . egyszerűen a példaadás erejének engedelmeskedve és saját legjobb énjüket gyakorlatba öntve, minden igazi jó

dologra mozgósíthatók voltak. Idevágó gazdag tapasztalati anyagom . . . igen jó tápanyagot szolgáltatna azoknak a szociológusoknak, akik terepüket a múltra és a közelmúltra is hajlandók lennének kiterjeszteni".

Az ötvenes évek nagyolvasztójából egyes társadalmi rétegek alig felismerhetően kerültek ki, s úgyszólván máig megállapíthatatlanok a társadalmi rétegek határai. A lakhely, a munkahely, a képzettség, a jövedelmi, vagyoni viszonyok, az informálódási, kulturális, szociális stb. lehetőségek figyelembe vételével, ezek összegződései alapján próbálják ma újraértékelni az egyes társadalmi rétegek helyzetét — különösen érdekes tehát egy osztály (vagy inkább rétegcsoport) leépülését is nyomon követni, szinte hasonlóan sokrétű szempontok alapján.

Pálóczi Horváth regényének publikált fejezetei jószerével érintetlen állapotában mutatják be a középosztály felső, középbirtokosi rétegét. A válságtünetek egy-két sztereotip — vagy társadalmi s nem művészi értelemben tipikus — figurában s kicsit kimódolt vonalvezetésű párbeszédben mutatkoznak meg: birtokukat elherdáló aranyifjak, a birtokra rátenyerelő zsidók, vénségére gátőrré deklasszált nagybácsi, ártatlan viták a „rácionalizmusról" a kivándorlásról, a földosztásról, a darabontokról stb.

A „kegyetlen őszinteséggel", amit a fülszöveg hangzatosan s szinte kötelező epithetonként ígért, nem találkozunk — hogyan is találkoznánk Bereg vármegye legbefolyásosabb famíliája nagyreményű sarjának regényes gyermekkori emlékeiben, kalandjaiban, melyek hellyel-közzel az Osztrák—Magyar Monarchia írásban és képben koloritját idézik föl: cigányok, zsidók, ruszinok, tiszaháti pákászok életének hangulatképeit. (A Verhovina ugyan vajmi sötét színekkel szerepel ezen a tablón: a rutének történelemelőtti életének szűkszavú, beleérző ábrázolása a könyv döbbenetes, expresszív részlete.)

Az emlékképek felidézésén túlmenő, értékelő, elemző szándékkal leginkább a családi erkölcsöt, a familiáris összetartást mutatja be a szerző: az ép és csalhatatlan közösségi ösztönt s vele az elpusztíthatatlan anekdotázó humort: „Humoruk is közösségi jellegű volt, mint mindenük. Számtalan rokoni szájon csiszolódott . . . akárcsak a népdalok —, míg megkapta végleges formáját. Ezért aztán, kissé nehézkes és gyermekies volt ez a humor, nem olyan csípős-szúrós, mint a pestiek szellemeskedése — viszont jóval tartósabb."

Az anekdotás kedv a másik két memoárban is magasra csap: Zolnay Friss Ujság-anekdotái, Tardy minisztériumi és tudóssztorijai helyenként üdítőek, mégis mai fanyar ízlésünkkel hajlamosak lennénk lebecsülni ezeket a történetkéket. Persze jószerével egy kaptafára készültek (vagy történtek), s csattanójukat legtöbbször azonnal sejteni lehet — csakhogy az anekdota ilyen műfaj: egy ismert, várt dolog késleltetett, furfangos beteljesedésének csiklandós örömeit ígéri. Nem korfestő jelentőségük (amit Tardy jócskán eltúloz), hanem a bennük megnyilvánuló kedélyvilág miatt fontosak. S az anekdoták barokkos fűzérében egy-egy hangsúlyban, félmondatban igazgyöngyként csillan meg az átélt szenvedésből, alig sejthetővé palástolt fájdalomból fakadó humánum. 56 karácsonyán a Tardy-család néhány tagja búcsúzni készül. Tardy legtömörebb, lemondó fájdalom-mondatával emlékezik erre: „A búcsúgyertyagyújtáskor a régi családi melódia sokkal melankolikusabban csendült fel, és már ekkor ráeszméltem: a pohár szegélye még csorbábbá válik."

* * *

A céhen kívüliek céhében alapszabály, hogy csak a mesterség vége felé nyújtják be a mestermunkát: a múltnak ötvösként megmunkált darabkáját — ahogyan Tardy Lajos emlegeti kedvteléssel hivatását. S ez a mestermunka nem vár ítéletet, választ, cáfolatot. Műfaja nem vitairat, hanem — ha van ilyen — mementó-memoár.

(Pálóczi Horváth Lajos: Álompákász, Magvető, 1986. Tardy Lajos: Szaggatott krónika, Szépirodalmi, 1986. Zolnay László: Hírünk és hamvunk, Magvető, 1986.)

Nádas Péter: Emlékiratok könyve

A magyar irodalomnak voltak nagy lírai korszakai. A hetvenes évekre viszont, úgy tűnt, a próza hozza a valódi meglepetéseket, s nemcsak azért, mert ekkorra értek be már régebb óta pályán lévő alkotók, hanem mert ekkortájt jelent meg néhány fiatal prózaíró munkája, mégpedig az eddigi hagyományosan realisztikus írói gyakorlattól eltérő látásmóddal, más tartalmú írói szerepek vállalásával és a prózaalkotás nyelvének, stílusának figyelemre méltó módosulásaival. Ezzel az újabb prózaírói nemzedékkel tűnt fel Nádas Péter is.

Nádas először a hatvanas években jelentkezett novelláival. Az Egy családregény vége című műve, amely már a szintézis igényével íratott, a hetvenes évek terméke. Történelmi és egyéni élet összefonódottságát hangsúlyozza benne. A tavalyi könyvhéten jelent meg új regénye, az Emlékiratok könyve. A különös, több szálból összefonódó szövegfolyam részben ugyanazt a témát közelíti meg — most már több nézőpontból is —, mint amit az Egy családregény vége című művében is feldolgozott.

Ahogy a cím is következtetni engedi, a regény, mint egy emlékáradat, olyan. Az emlékezés attitűdje adja az egyik kompozíciós elvet. A megjelenítésnek ebben a prousti módozatában rejlő lehetőségét egy másik eszközzel tágítja ki: több emlékezésfolyamot futtat párhuzamosan. A középponti szereplő így szinte több változatban láttatik. Krisztián, aki szintén egy emlékező a regényben, épp így határozza meg magát: „Változatok vagyunk. Alkatunk, nemünk, származásunk, vallásunk és neveltetésünk szerinti változatok." A több egymáson áttűnő alak a szöveg egészében mintha mégis eggyé adódna össze. Maga a szerző vallott így e sajátos formának a megfogamzásáról: „Emlékiratokat fogok írni. Több ember időben némiképpen eltolt, párhuzamos emlékiratát. Kicsit úgy, ahogyan Plutarkhosz az életrajzokat. És ez a több ember mind én lehetnék, anélkül, hogy én lennék."

E hősváltozatok tehát más-más időben-térben mozognak. Egyikük ráadásul éppen a regénybeli író teremtménye, mert a műben egy másik mű is íródik, múltszázadbeli miliőt és alakokat idézve. Ezek az egymásra rétegződő, egymásba át-áttűnő emléksorok pedig mind a szubjektív idő irányába tartanak. Nádas tehát a belső történésekre van nagyobb figyelemmel, noha érezteti, hogy a személyes világok mögött — mint mindent meghatározó — ott áll egy másik idővel leírható valóság: ami történelmi, ami társadalmi. Előbb csak egy-egy árulkodó mondattal, a szereplők egy-egy gesztusával utalva rá, majd egyre nyilvánvalóbbá válik, a mű tengelyében álló történetek az ötvenes évek, valamint az utána következő évtizedek tapasztalataiból táplálkoznak. A korszak főbb fordulatai (1953, 1956, 1968) adják a szereplők számára a jelenségek és emlékek rendszerezéséhez, értékeléséhez a vonatkoztatási pontokat. Az ötvenes évek társadalmi feszültségeire és politikai kataklizmájára itt is, mint az Egy családregény vége című könyvében, a gyermeki emlékezés nézőpontján át tekinthetünk. Anélkül, hogy közvetlenül a történelmi eseményeknek, a társadalmi erőviszonyoknak látleletszerű ábrázolására törekedne a szerző, pontos megfogalmazását kapjuk annak, ami a kor lényege. Bár Nádas nem a történelmet keresi. Az emberre tekint kizárólagos figyelemmel, az emberre, akiben lenyomatát otthagyja a történelem. „Otthonossá lettünk egy érzésben, ami másfelől maga a történelmi realitás érzéki formája volt." A történelmi realitásra kíváncsi, de abból azt igyekszik fölfejteni, ami az érzéki élet történeteiben megjelenik, tehát abban, ami belső, ami személyes. Érzékletes leírását kapjuk, miként ívódik át a kor szelleme a fejlődő gyermeki személyiségen, miként befolyásolja alapérzéseit, tájékozódásait. Hogyan ismerhető fel még akár a gyermeki játékban is, a kamaszviszonylatokban annak a rendszernek a működési mechanizmusa, amelyet személyi kultusznak neveztek el.

Az emlékezésnek egy másik szintjén viszont már a hatvanas-hetvenes évekre felnőtt ember világával szembesülhetünk. Több nézőpontból is. Egy ezek közül a regénybeli íróé, egy a végén megszólaló Krisztiáné. Ezekben a fejezetekben ugyanakkor kitágul a szemlélődés horizontja is — a berlini színtérrel és szereplőkkel. Önértelmezéseikkel a viszonyítás rendszere így több, mint a konszolidációs Magyarország, már Kelet-Európa, sőt egy francia baloldali fiatalember belépésével Európa. A berlini barát szájából hangzik el épp az egyik legtalálóbb meghatározás is: . . . „. . . mindketten ugyanannak a szétroppanásnak szerencsétlen termékei vagyunk, mondta, két sajátos mutáció . . ."

A mű legtöbbet megszólaltatott szereplője jellegzetesen korunkbeli: a már más prózai írásokból is ismert hőstípusnak, a lézengőnek, a kallódó fiatalembernek rokona. Aki krónikus jelenléthiányban szenved. Aki már-már csak hiányait képzeli valónak. Cselekvései nem cselekvések. Egyedül szemlélődése, mindent precízen értékelő gondolkodásmódja bizonyítéka még létezésének. Mintha ennek a generációnak csak az a szerepelhetőség adatott volna, hogy megfigyelő legyen. Nádas hőse ezt a kívülrekedtséget, ezt a nem cselekvőképességet úgy értékeli, mint amely magyar voltának legsajátabb ismertetőjegye. A folytonos emlékezés, az önbemérések mindmind kísérletek arra, hogy ebből az alig észreve-

ZOLNAY Géza 52, 88
Szentes, 1886.–Budapest, 1965.
Mintarajziskola, festő és grafikus

Banner Erdély

dr. Zolnay László, művészettörténész, régész 1.) Folytatás.
P. Szabó Ernő: „Érzi a kő természetét."

A szobrokat nem egy esetben valóban fejszecsapásokkal csonkították meg, az szinte minden kutató előtt nyilvánvaló, aki a Zolnay László által 1974-ben feltárt gótikus szoborlelettel foglalkozott. – Immár 14 éve vitatkoznak a kutatók arról, hogy mitől sérültek meg, hogyan kerültek a földbe a szobrok és arról is, hogy mikor, mi célból készültek.

Budapest folyóirat, 1988., 7., 43-old.

dr. Zolnay László, régész, művészettörténész

P. Szabó Ernő: Magyarországi művészet 1300–1470 körül Téka.

dr. Marosi Ernő szerkesztett kötet „Magyarországi művészet 1300–1470 körül" c.-ben írja: „a Zolnay László által feltárt szoborlelet a Zsigmond-kori művészet legfontosabb emlékei köze tartozik, a kötet az úgynevezett lágy, stílus közép-európai csoportjához sorolja, a távolabbi párhuzamok közöll pedig alsó-rajnai, brüsszeli, brabanti példákat említ."

Budapest folyóirat, 1988., 5., 46-old.

A város vezetői is tudatában voltak annak, hogy a vádak igaztalanok, de politikai nyomásra kénytelenek voltak meghajolni és kompromisszumot kötni. A rágalomhadjáratnak végül is megért a „gyümölcse". Kicsikartak újabb milliókat a felújítás felújítására…

De ez sem volt elég. Betemették az addig használaton kívüli aluljárót, amire most az új városközpont megépülte után lenne szükség. A legfájóbb pedig az, hogy a „sárkányos" ajtó mögötti leendő kőtárat, kiállítási teret, sóderrel betömték, elpusztítva az imaterem megmaradt részét, eredeti padlóburkolatával, ahol Méliusz Juhász Péter hirdette a reformáció tanait.

A téma még ma is tabu. A Nagytemplom 1805-től, a romkert szintjén épült fel, közel húsz évig. Évtizedek teltek el, míg kialakult a mai terepszint. Mi ebből a későbbi feltöltődésből emeltünk ki néhány köbmétert. Ez nem lehetett okozója a repedéseknek, melyeket már az oklevelek is megemlítenek. Ezt az egyszerű, kézenfekvő és igazolható tényt, amikor nyilvánosságra akartuk hozni a sajtóban, Kádár titkársága az Egyházügyi Hivatal nyomására azonnal letiltotta, a cikk nem jelenhetett meg. A 80-as évek közepén is még működtek a sötét erők. A romkert jelentősége, hogy a műemlékekben szegény Debrecen központjában, a város fejlődése a 13. századtól a 19. századig kézzelfoghatóan nyomonkövethető.

Kertai László

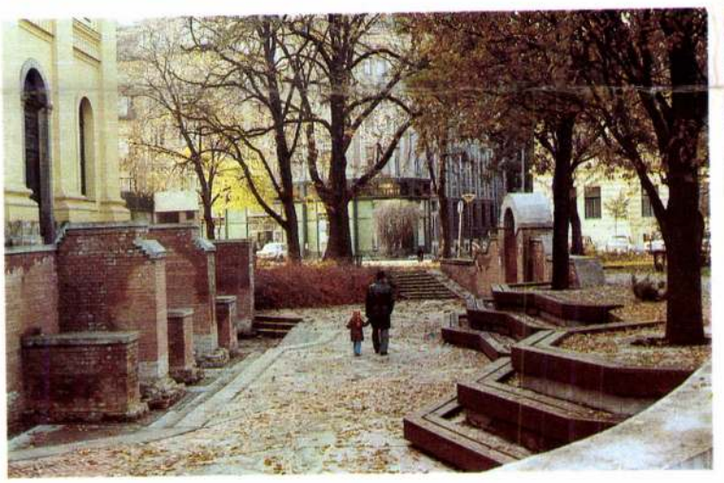

A 28. oldalon a Szent András templom rekonstrukciója. Varga Nándor rajzai.
Fent: A Szent András templom múlt századi maradványai. Pázmándi Antal kerámiája a Kálvin téri üzletházban
Balra: A Romkert látképe 1982-ben.
Jobbra: A Romkert bejárata
Lent: A Szent András templom rekonstrukciója. Zoltai László rajza.

On the page 28 the reconstruction of the Saint Andrew Church. Drawings by Nándor Varga. Above: Remains of the Saint Andrew Church from the last century. Ceramics of Antal Pázmándi in the passage on Kálvin square.
On the left: View of the Garden of remains in 1982.
On the right: Entrance of the Garden of remains
Below: Reconstruction of the Saint Andrew Church. Drawing by László Zoltai

ZOLNAY László

Mv 1977/2.

Zolnay László—Szakál Ernő: A BUDAVÁRI GÓTIKUS SZOBORLELET. Budapest, Corvina Kiadó 1976. (56 old., 84 kép). Nem könnyű feladatra vállalkozott Zolnay és Szakál e könyv megírásával, amire nem saját közlési vágyuk vagy kutatásaik eredménye késztette őket, hanem a nagyközönség és számos bel- és külföldi szakember kényszerítő érdeklődése. Mert bátran modhatjuk, hogy az 1974-ben felszínre került budavári hatalmas szoborlelet az európai régészet és művészettörténet egyik szenzációja volt, s mint ahogy Zolnay írja „még jó idő múlva is írásra fog késztetni nem egy művészettörténészt". Felszínre került tehát a magyar szobrászművészetnek és középkori kultúránknak olyan döntő emlékanyaga, amelynek tudományos feldolgozására hosszú évek szükségesek, de Zolnaynak a követelő érdeklődők kielégítésére már most nyilatkoznia kellett, holott a lelet töredékes volta miatt jóformán még arra sem adhat választ, hogy hány szoborról van szó. Így érthető, hogy közlései főleg a lelet megtalálásának körülményeire, a lelőhely történeti jelentőségére és a szobrok leírására szorítkozik. Munkája tehát kizárólag csak „előzetes jelentésnek" minősíthető, de még így is sok újságot mond számunkra Buda kialakulásával kapcsolatban.

A IV. Béla által alapított Buda városa helyén egy agrár jellegű település húzódott a Bécsikapu tértől egészen le a Tabánig, valószínűleg Pest terjeszkedésének eredményeként. Ezt a települést semmisítette meg a tatárjárás és az 1243-ban kezdődő budai városépítés. Zolnay megtalálta Buda legrégibb, XIII. századi városfalát is, amelyet a XV. században szüntettek meg, amikor Zsigmond a ma is álló nyugati várfalat megépíttette. A IV. Béla alapította Buda városának legdélebbre fekvő polgárházai a mai Munkásmozgalmi Múzeum vonaláig is elhúzódtak. Zsigmond nagyarányú építkezései azonban a város e déli negyedét megszüntették, és ugyanakkor az Anjou-kori királyi palotának egy részét is lebontják a Frisspalota építése érdekében. Ennek északi előudvarában találtak rá a szoborleletre, egy Zsigmond korától használatban levő ház ciszternájában. A házat ugyancsak az előudvar kialakítása miatt bontották le. A szobrok (számuk 40 körül lehet) szándékos eltemetése a lelőhely körülményeiből is kitűnik, ezért Zolnay szívesen használja a „szobortemető" elnevezést. Mivel a szobrokat 1450 előtt helyezték ide, olyan alkotásokról van szó, amelyekben a török nem tehetett kárt és már ezért is egyedülállóak a magyar középkori szoboranyagban. Ez újabb bizonyíték arra, hogy Magyarország középső részén a török megszállás előtt éppoly virágzó volt a művészet, mint az ország szélső részein (Felvidék, Erdély, Horvátország) ahol az emlékek erről még ma is tanúskodnak. A töredékes leletanyagban (törzsek, lábak, fejek) az egyházi ikonográfiának megfelelő attributumokkal rendelkező szobrok nem találhatók, ami meghatározásukat igen megnehezíti, de egyben arra is enged következtetni, hogy itt főleg világi személyek (királyok, lovagok, dámák) ábrázolásáról van szó, de azért akadnak köztük szentek, apostolok és püspökök is. A szobrok „egységes elv alapján megkomponált csoport tagjai" amelyek az európai művészetnek abban a pillanatában születtek, „amikor a gótika statikáját a protoreneszánsz dinamikává lazítja". Ez a kor Zolnay szerint Nagy Lajos uralkodásának a vége. A szobrok kiváló kvalitásán kívül a művesen kidolgozott öltözékük a legfigyelemreméltóbb, mert készítésük koruknak kitűnő ruhatanulmányai. Attributumok hiányában ez az a fix pont, amely majd a kutatást az analógiák alapján előrelendíti. Zolnay elmond e könyvben mindent, amit egy előzetes jelentésben rögzíteni lehet. Hipotéziseivel (helyesen!) nagyon óvatos, hiszen még a technikai feldolgozás (restaurálás) sem fejeződött be e könyv megírásakor. A számtalan felvetődő kérdésre a választ későbbre hagyja, mert „még annyi komponens hiányzik ennek az egyenletnek a megoldásához".

A könyv második, kiegészítő részét Szakál Ernő szobrász-restaurátor írta. Szakál Ernőt nem kell bemutatnunk a magyar múzeumlátogató közönségnek, mert a visegrádi kutak, a siklósi erkély és műemlékeink számos töredékes plasztikai lelete az ő keze nyomán kelt újra életre. Neve külföldön sem ismeretlen, s hogy többnyire romos műemlékeink maradványaiból egy-egy reprezentatív részlet is kibontakozhatott, az ő éles szemének és tudásának köszönhető. Jobb kezekbe ez értékes szobrok restaurálása nem kerülhetett volna. Szakál megállapításai a budavári szoborlelettel kapcsolatban a vérbeli restaurátor szellemében szigorúan tárgyilagos és figyelme a legapróbb részletekre is kiterjed. Fegyelmezett fantáziával mindent az objektív tényekre alapít. Megállapítja a szobrok anyagát: puha vagy középkemény mészkő, amely a budafoki, nagytétényi, biai, zsámbéki és sóskúti bányákban található. Jellemzi a szobrok színezését és leírja állapotukat, a sérülések fokát; megkülönböztetve kopást, törést, erőszakos rongálást valamint égések nyomait. Két károsodási periódusra hívja fel a figyelmet: az elföldeléssel járó csekélyebb és az azt megelőző nagyobbfokú károsodásra. Pontosan megállapítja a ciszternába dobáláskor keletkezett zúzódásokat és töréseket és a mechanikai—fizikai károkon kívüli mállásokat. Fontos megállapítása, hogy a szobrok egy része lelőhelyükre kerülésük előtt már tört állapotban égési károkat szenvedtek. Ebből arra következtet, hogy a szobrok eredeti helyükről nem kerülhettek egyenesen a „temetőbe", vagyis feltételez egy közbeeső tároló helyet, ahová a szobrokat lebontásuk után elhelyezték. Ismeretlen helyű és idejű tárolásra utalnak a kopott törésfelületek is, amelyek sem leszerelésükkor, sem a lelőhelyen nem keletkezhettek. Mivel valamennyi szobor hiányos, már eltemetésük előtt is kiselejtezett szobrok lehettek.

Szakál két olyan leletet is felfedezett, amely arra enged következtetni, hogy az egész szoborlelet egy műhellyel, — ez esetben természetesen a budai királyi kőfaragó műhellyel — volt szoros kapcsolatban. A leletek egyike egy eltörött fenő-

Szász—Szigetvári: NÉPI ÉPÍTÉSZETÜNK NYOMÁBAN. Budapest Műszaki Könyvkiadó 1976. (275 old., 198 fénykép, ezen kívül rajzok és angol nyelvű összefoglaló).

A Műszaki Könyvkiadó gyakorlatában e könyv rendhagyó jellegű, mert amint előszavában olvashatjuk megjelentetésének fő célja, nem népi építészetünk rendszerezése, vagy egy-egy táj építészetének tudományos feldolgozása, hanem a figyelemfelkeltés: „számbavenni azt ami volt, ami van és ami holnap talán már nem lesz." A közölt épületek legtöbbje hatóságilag nem védett. A tulajdonosuk bátran bonthatja alakíthatja. Napjaik tehát meg vannak számlálva, és mivel minden régi falusi házat nem lehet megmenteni, a köz számára elvesztek. Ezt a veszteséget idézi elénk dr. Szász János kiváló művészi fényképsorozata olyan csoportosításban, ami jól érzékelteti a népi ízlés sokrétűségét és ötletességét. A képek adta tanulságon kívül erről szívesen olvastunk volna többet. Szigetvári János szép lírai szövege azonban adós maradt ezzel. Ezt különösen azért fájlaljuk, mert mint építésztől elvártuk volna, hogy ha esztétikai szempontból is, de konkrétabb értékelést adjon az általánosságok helyett. A lakóházak közül részletesen csak egyet ismertet (Nagydobsza, Fő utca 68.) de alaprajzát nem közli.

A szűkszavú szöveg ellenére is a könyv dokumentatív szempontból igen értékes, és megfelel

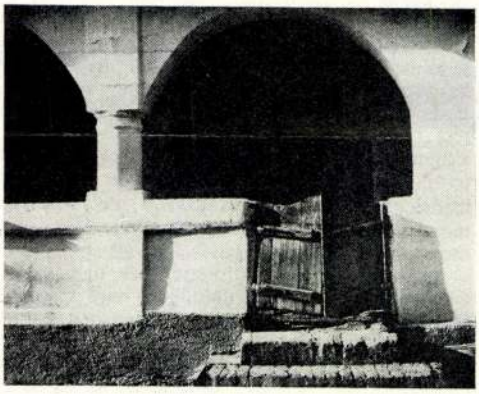

a kiadói előszóban jelzett célkitűzésnek: ha csak papíron rögzítve is, de át kell mentenünk mindazt ami érték és jó, ami hozzátartozik nemzeti örökségünk teljesebb képéhez! A Műszaki Könyvkiadó, amely az elmúlt években szinte egyedüli fóruma lett népi építészetünk ismeretterjesztő, de egyben tudományos értékű publikációinak, e reprezentatív könyvvel újra méltó emléket állított eltűnő népi építészetünknek.

(G. L.)

kő szobrászvésők élesítésére; a másik egy építészeti csomópont kisléptékű modellje (egy nyolcszögletű építmény ablakkönyöklőinek és egy támpillérnek egymásbacsatlakozása) amely szépen beilleszthető egy szentélyzáródásba.

A leletek között van egy befejezetlen szobor, amelyen a kinagyolás technikája még jól tanulmányozható. Ezzel kapcsolatban és a csomópontmodellre hivatkozva Szakál Ernő felteszi a kérdést, hogy egyik-másik szoborfej nem volt e ugyancsak modell. Megállapítása szerint „A budavári szobrok lelőhelye nem műhely, de lehet egy felszámolt, esetleg királyi műhely telepén tárolt, oda begyűjtött faragványos kőanyagok temetőhelye. A kegyes elföldelés ez esetben a műhely magánügye volt." Ez utóbbi mondattal kapcsolatban rendkívül érdekes példákat hoz a kőfaragó műhelyek dokumentumaiból a tréfás ünnepélyességgel eltemetett szobrokra vonatkozóan, valamint Regensburg közelében egy 1875-ben talált középkori kőfaragvány temetőről. Utal a középkori építő és kőfaragó páholyok bonyolult, de mindenütt a nemzetközi szabályzatokhoz igazodó előírásaira, és megemlíti, hogy több XV. századi szokás még ma is él a kőfaragók között. E középkori szabályzatokkal és „műhelytitkokkal" kapcsolatos téma még a művészettörténészek és régészek számára is többnyire ismeretlen. Jó volna erről többet tudni, mert a technikai eljárások, alkalmazásuk és az építőpáholyok szabályainak ismerete nagy segítségére lehetne a csupán stíluskritikai alapon megállapított műhelykérdések eldöntésére.

Szakál Ernő egyedülálló szakmai tudása, szakirodalmi tájékozottsága és a középkori technikai forrásokban való jártassága alapján elvárjuk tőle, hogy a jövőben egy átfogóbb mű keretében tájékoztasson a középkori kőfaragó műhelyek technikai kérdéseiről.

Pamer Nóra

Póczy Klára: PANNONIAI VÁROSOK (Corvina, Bp. 1976. 92. old., 105 fénykép, 17 rajz). A római régészet Pannonia területén hihetetlen mértékben gazdagodott az utolsó évtizedek során. Ezt mutatja a régésznő szerzőnek e könyve is, amelyet, mint mondja, csak útmutatónak szánt, annál mégis sokkalta többet nyújt. A néhány pannon város, köztük Savaria, Scarbantia, Gorsium, Aquincum és Sopianae kialakulásáról, életéről sok mindent tud elmondani, ami az új kutatások eredményeit felhasználó anyagával merőben más, színesebb és érdekesebb képeket nyújt róluk, az általunk eddig ismerteknél. Scarbantianál és Aquincumban egyformán 75×90 m-es az insulák (lakóháztömbök) mérete, és Mócsy A. rekonstrukciója szerint Savaria úthálózatában is ilyen méretű tömbökkel találkozunk. Mindenütt megtaláljuk a forumokat, körülötte a középületeket, mint a basilicát (törvényház, ill. gyűlésterem), fürdőt, vásárcsarnokot, a capitoliumi trias templomát és az elárusító boltok hosszú sorát. Aquincum 11 m széles kőlapburkolatú főutcájáról teljes képet kapunk, ha hozzávesszük a kétoldalt húzódó széles járdát, melyet faoszlopokon nyugvó tetők tartottak árnyékban. Az utcát teljes hosszában üzlethelyiségek szegték. Ezeknek 3—3 m széles boltjai ide nyíltak, a fedett gyalogos sétányra. Póczynak az a megállapítása is nagyon érdekes, miszerint Aquincum municipiumában feltűnően nagyszámúak a boltok és tabernák, és a város területének kétharmadát a műhelyek foglalták el. A Severus-kori polgárvárosi fal nem „befelé forduló tornyokkal" volt erősített, hanem a falakon belül álló ún. belső-tornyokkal. A várostörténetekből megtudjuk, hogy a római birodalomnak a barbaricum népeivel való bizonyos áttelepüléses, szövetséges, szerződéses viszonyaiban keresendő lassú lehanyatlása mellett helyenként — mint a II. század végén a markomann-szarmata háborúban — alapvető ország- és várospusztulások zajlottak le. Erről világosan árulkodnak a települések égésrétegei, és a törmelékfeltöltődésen újrakezdett építkezések. Ilyen átépítéseket állapít meg Gorsium, Scarbantia és Aquincum forumainál is, éspedig egy-egy emberöltő elteltével, Vespasianus, Traianus, illetve Hadrianus császár idejében. A nagy átépítések egyik időpontja a III. század eleje, amikor valamennyi dunántúli város központjában a korábbi faszerkezetű épületeket kőépületek váltják fel, díszes faragványokkal. Másik időpont a IV. század első fele, amikor a városok forumainak templomait lebontották, és keresztény csarnoktemplommá alakították át őket.

A kitűnő térképekkel, hangulatos képválogatással és tipográfiával kiállított könyv sok élvezetet nyújt olvasójának. Mi „műemlékesek" örültünk volna egy kis fejezetnek az emlékek helyreállításáról, mai megjelenítésükről. Elég, ha Aquincum egykori zavaros porlepte romterületére és mai megjelenésére utalunk, vagy a nagyarányú romkonzerválásra Gorsiumban, vagy a romrészek bemutatására Sopronban, és a romok prezentálására Szombathelyen, ahol az Isis körüli részek városrendezési kialakításának előmozdítója volt a városképben is megjelenő szentélymaradvány. De hivatkozhatunk a pécsi újabban feltárt sírok megőrzésére és bemutatására is. Az emlékek mai, méltó bemutatása a konzervatív és elavult régi felfogással szemben valóban aktív és példamutató vállalkozás, amely nem elégszik meg a régészeti emlékek kutatásával, hanem megjelenítésükre is törekszik.

Gerő László

VÁRÉPÍTÉSZETÜNK. Főszerkesztő *Gerő László*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1975. Szerzők: *Czeglédy Ilona, Détshy Mihály, Éri István, Fügedi Erik, Gerevich László, Gergelyffy András, Gerő László, Kovács Béla, A. Kozák Éva, Kozák Károly, Lócsy Erzsébet, Nagy Emese, Nováki Gyula, Pamer Nóra, Parádi Nándor, G. Sándor Mária, B. Szatmári Sarolta, Tóth Melinda, Valter Ilona, K. Végh Katalin.*

Mit is jelentenek nekünk a várak? „Miért foglalkozunk velük ma, miért konzerváljuk őket, és hogyan, milyen módon bánunk velük, milyen jövőbeli cél érdekében?" Teszi fel e kérdések sorát a szép könyv bevezetőjében Gerő László és szerzőtársaival végeredményben feleletet is ad e kérdések mindegyikére. És tegyük még hozzá, hogy a több mint 44 ív terjedelmű, gazdagon illusztrált mű valóban meggyőzően bizonyítja, hogy a várak — mégha töredékesen, romokban maradtak is ránk — nem pusztán romantikus érzések felébresztői. S bár a romantika az érzelmi világ pozitív irányú elmélyítését is szolgálhatja, ennél sokkal többet jelent a mai ember számára múltunk várépítészete. Történeti értéke, dokumentáló ereje rendkívül gazdag; olyan sokrétű és a történeti, társadalmi valóság olyan tág szféráit sugározza be és világítja meg, amihez hasonlóval a műemlékek más kategóriája csak kivételesen dicsekedhetik. A várak, erődítmények, társadalmak hatalmi rendszerét tükrözik, települések eloszlását, sőt nagyrészt azok belső rendjét határozhatják meg, számos vonatkozásban a technika fejlődésének is hű dokumentumai, s nem kevésbé egy nép, egy nemzet döntő történeti eseményeinek őrzői, sokszor tudatnevelő, öntudatra ébresztő hőstettek szellemi tartalmával telítve.

Ma már széles rétegekben is köztudomású, hogy a magyarországi várépítészet röviden jelzett értékeinek megbecsültetése és megóvása terén milyen jelentős érdemei vannak Gerő Lászlónak, aki nemcsak szerkesztője a könyvnek, hanem hat fejezet szerzője is. 1955-ben jelent meg első átfogó és rendszerező jellegű szakkönyve „Magyarországi várépítészet" címmel, majd gazdagítva és elmélyítve a témát a Műszaki Könyvkiadó gondozásában 1968-ban került kiadásra „Magyar várak" című könyve. A mostani, legújabb mű — bár témája lényegében hasonló — több vonatkozásban eltér azoktól. Más-más oldalról tárja az olvasó elé építészettörténetünknek e fontos emlékeit. Bevezetőjében írja Gerő: „Az utolsó évtizedben várainkon végzett régészeti feltárások és ezek nyomában haladó építészeti helyreállítások felülmúltak minden eddigi műszaki teljesítményt, ami a várrendszer kiépítése óta e területen végbement". Valóban e rendkívül kiterjedt feltárási és kutatási munkálatok és az ezekkel igen sokszor összefonódó építészeti helyreállítási tevékenység teljes mértékben indokolja az új, sőt még a jövőben is bővíthető feldolgozást.

Gerő László a bevezetést követő első fejezetben mindenekelőtt a jellegzetes építési korszakokról és ezek történeti előzményeiről nyújt áttekinthető tájékoztatást az európai várfejlődés keretében. Felhívja a figyelmet a várakkal kapcsolatos elnevezések, fogalmak tisztázásának fontosságára, figyelmeztetve a szakkönyvekben is gyakran előforduló bizonytalan meghatározásokra. Ezután a történeti fejlődés és a tipológiai szempontok egyeztetésével követi nyomon az általa meghatározott korszakbeosztás szerint a magyar várépítészet fejlődését, mintegy általános keretet adva a társszerzők által megírt, konkrét objektumokkal foglalkozó fejezeteknek. De a könyvnek ez utóbbi, mondhatnánk gerincét jelentő régészeti kutatásokat, feltárásokat ismertető fejezetsora előtt még két tanulmány egészíti ki az előbb említett általános — elméleti és történeti vonatkozású — keretet, bevezető részt: Novák Gyula kitűnő tanulmánya „Várépítészetünk kezdetei" címmel a földvárakkal, sáncokkal foglalkozik, vizsgálva azok hazai eredetét, többek között elemezve a szerkezeti megoldásokat is. Az eddig valóban nagyrészt feltáratlan témát kiváló ábraanyaggal kísérve, tudományos alapossággal tárgyalja. Ezt a fejezetet követi a könyv ugyancsak egyik legjelentősebb gazdagítása, a „középkori várak — középkori társadalom" c. fejezet, Fügedi Erik értékes tanulmánya. Az írott források eddigi rendszeres és kiterjedt, nagy apparátust igénylő gyűjtésének hiányában, a lehetőségek és főként a szerző elmélyült kutatásai alapján ismerhetjük meg a várépítészet mozgató, alakító faktorait a hatalom és a vár változó összefüggései alapján, a szerző által kiemelt korszakokban.

Mint említettük, a könyv gerincét a magyar műemlékvédelem régész és művészettörténész gárdájának utolsó években végzett kutató munkája, s e munka eredményeinek közlése jelenti. Az összesen 200 oldalt kitevő fejezet-sorban az alábbi várak feltárásának és kutatási munkálatainak, s ezek nyomán a történeti alakulás, változás problematikájának képe bontakozik ki előttünk: Buda, Boldogkő, Csesznek, Diósgyőr, Dunaföldvár, Eger, Egervár, Esztergom, Gesztes, Gyula, Hollókő, Kisnána, Kisvárda, Kőszeg, Márévár, Nagyvázsony, Pécs, Sárospatak, Sárvár, Siklós, Simontornya, Sirok, Sümeg, Szerencs, Szigetvár, Szigliget, Tata, Várpalota, Visegrád alsó és felső vára. Az abc sorrendje szerint talán szerencsés véletlen, hogy a bőséges sorozat várépítészetünknek éppen legjelentősebb objektumával, Budavárával kezdődhet. Hazánk történetét e materiálisan és szimbolikusan is leginkább megtestesítő építészeti együttes — Budavár — volt, mint ez szintén köztudomású, Gerő László legjelentősebb kutatási és helyreállító tevékenységének, s ugyanúgy Gerevich László régészeti tudományos működésének eddigi — talán szabad így mondani — csúcsteljesítménye. De mindez nem csökkenti a könyvben szereplő többi vár, erődrendszer kutatási, feltárási munkájának értékét. Ismertetésünk elején felsorolt neves szerzők írásai erről tanúskodhatnak. S nem egy régész, művészettörténész ismételten is szerepel szerzőként.

A régészeti feltárások és kutatások közlésével kapcsolatban azért mégis adódik bizonyos hiányérzet. Feltehetően a könyv terjedelmének korlá-

dr. Zolnay László, művészettörténész, régész

E beszélgetés résztvevői: Dümmert Dezső történész, Bojár Iván művészettörténész és Zolnay László művészettörténész, régész.

István király a művészetben.

1983. VIII. 20. Kossuth 12. 10 (S. Gyné).

ZOLNAY László

Magyar Nemzet 1990. junius 5. 10.p.
LIII.évf. 130.sz.

— Dr. Zolnay László sírkőszentelése június 9-én 16.30 órakor lesz a Farkasréti temetőben. A szentelést dr. Farkas Attila végzi. A sírkő Csúcs Ferenc alkotása.

— TEMETKEZÉSI IRODA: 133-2960.

290/69
VOIT Pál: Régi magyar otthonok. [Bp. 1943], Egyetem ny. 320 p. 24 cm.

Egységár: 200.-Ft

291/28
VOLTAIRE, Francois Marie Arouet de: levelei. [Vál.], ford., bev.(ell.) Takács Mária. Bp. [1925], Főv. K. 256 p. 1 t. 19 cm.

/Documente Humana./

Egységár: 30.-Ft

292/12
WEÖRES Sándor. Egybegyüjtött

DOCTOROW BUDAPESTEN

A magyar Pen Klub vendégeként a napokban Budapesten járt E. L. Doctorow amerikai író, a Ragtime világhírű szerzője. A Vöcsök-tó című regénye az idei ünnepi könyvhétre jelent meg. Doctorow a Pen Klubban találkozott magyar kollégáival, az Európa könyvesboltban dedikálta új könyvét. Képünkön Göncz Árpáddal (jobboldalt), a Ragtime fordítójával.

AZ ÚJ FŐTITKÁR: RANDÉ JENŐ

A Magyarok Világszövetsége legutóbbi elnökségi ülésén megválasztották az új főtitkárt. Az ülésen Pozsgay Imre, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára a tisztségre dr. Randé Jenőt, a Magyar Népköztársaság volt bécsi nagykövetét javasolta. A javaslatot a világszövetség elnöksége egyhangúlag elfogadta. Képünkön Boldizsár Iván gratulál az új főtitkárnak.

FIATAL MŰVÉSZEK FESZTIVÁLJA

Vasárnap befejeződött a Budai Várban a fiatal művészek fesztiválja. A kétnapos eseménysorozaton a pályakezdő művészek kaptak bemutatkozási lehetőséget. A fesztivál két napján sokan keresték fel a Halászbástya környékén berendezett művészetek terét, ahol a különböző alkotóműhelyek, stúdiók munkájába pillanthattak be az érdeklődők.

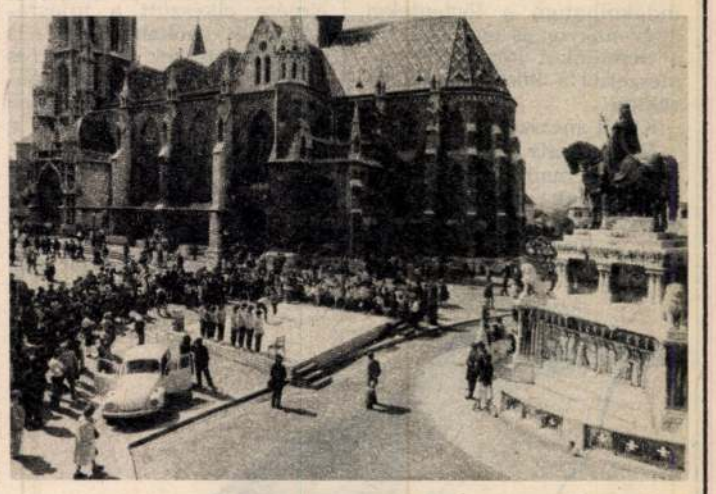

VETÉLKEDŐ

Irodalmi és ismeretterjesztő témákból rendeztek vetélkedőt a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők támogatásával a Kvassay szakközépiskolában. Az ünnepi könyvhéten megjelent művekkel és szerzőikkel kapcsolatos kérdésekre jól válaszoló diákok jutalmul könyveket kaptak.

DOMENICO PURIFICATO KÉPEI

Az olasz kulturális és gazdasági napok egyik figyelemreméltó eseményeként nyílt meg a Budapest Kiállítóteremben Domenico Purificato festőművész kiállítása. A tárlatot Aradi Nóra művészettörténész nyitotta meg. Képünkön a művész Akt című képe.

A FÖLDMŰVES FELGYŐN

Csongrád megye egyik kis községének, Felgyőnek a főterén helyezték el a Szegeden élő Kligl Sándor Földműves című kompozícióját. A szobor süttői mészkőből készült és a kucsmás-subás parasztember előtt álló kötömbök az eke által kifordított földarabokat idézik.

BARCS MAGDA, G. FÁBRI ZSUZSA, MOLNÁR KÁROLY ÉS MTI FOTÓ, FRIEDMANN ENDRE, PETROVICS LÁSZLÓ ÉS TÓTH BÉLA FELVÉTELEI

AMERIKAI SZAXOFONOSOK A KASSÁK KLUBBAN

Három estén át nagy sikerrel lépett föl a Kassák Klubban a ROVA Szaxofon Kvartett. Az 1977-ben alakult együttes sokféle zenei környezetben szerepelt már, így például a San Franciscói Szimfonikusokkal, a Philip Glass Ensemble-vel, az Air együttessel, a Kronos vonósnégyessel és a Max Roach ütősegyüttessel. 1983-ban ők voltak az első amerikai avantgarde zenészek, akik felléptek a Szovjetunióban. A ROVA kvartett a kortárs- és dzsessz-zenei stílusok egész kaleidoszkópját mutatta be Messiaen, Cage, Penderecki, Varése, illetve Cecil Taylor, Steve Lacy és Roscoe Mitchell nyomdokain haladva. Képünkön a ROVA tagjai: Jon Raskin, Andrew Voigt, Bruce Ackley és Larry Ochs

JÉGREVŰ

Jéghercegnőket, jégkirályokat, eszkimókat és rozmárokat is láthat a magyar közönség a Budapest Sportcsarnokban június 24. és 30. között az új látványosságaival Budapesten szereplő amerikai Holiday on Ice számaiban. Érdekesség, hogy bemutatkozik Vajda László, volt magyar bajnok is. Képünkön: jelenet a Hattyúk tavából.

ZOLNAY LÁSZLÓ

Egyik utolsó levelét fiókomban őrzöm: arra figyelmeztetett, hogy semmiképp se feledkezzünk meg egy idős és érdemes festőművészről. Aki úgy nagyjából egyidős lehetett vele, hiszen – mint a váratlan hírt adó MTI-jelentés tudatja – a szinte utolsó percéig ásató régész is élete hatvankilencedik évében járt . . .

De régész volt-e valójában? Végzettsége szerint nem. Filozófiát, esztétikát és művészettörténetet tanult. Művelődéstörténész volt, a régi Magyarország, és különösen Esztergom meg Buda múltjának szerencsés kezű kutatója. A híres gótikus szoborlelet még jó ideig ad majd munkát a kutatóknak, hiszen nem könnyű belenyugodni abba, hogy egyszercsak kibontakozik egy falatnyi ragyogó francia kultúra a XIV. századi Magyarországon, pedig hát ez „csak" Magyarország . . .

Zolnay fiatalos derűvel viselte élete megpróbáltatásait, s ha a „szakma" megpróbálta félreállítani, keresett feldolgozatlan történelmi, régészeti vagy épp zenei témákat. És megírta őket, tudós alapossággal és írói olvasmányossággal.

Nem csupán munkahelye, a Budapest Történeti Múzeum – sok tízezer olvasója is saját halottjának tekinti.

Székely András

Házasságközvetítés

Kedves Barátom, úgy tíz napon át furcsának mondható kalamajkába keveredtünk. Most, utólag visszagondolva rá, magyarázatul csak azzal indokolhatom a történteket, hogy nagyon is együtt élünk a bennünket körülvevő természettel s köztük a madarakkal.

Kicsit messziről kezdem.

Még tavaly, kora tavasszal egy madáretető mellett vásároltunk egy cinkeodút, amely utóbbit kertünk közepén, a tüskétlen fekete szeder tartóoszlopának csúcsán helyeztünk el. Hiába lestük azonban hetekig, egyetlen cinke sem fogadta el. Utánanéztem az irodalomban s kiderült: a cinke óvatos madár lévén, kerüli azt a felkínált odút, amelyet nem védenek, nem ölelnek át sűrű bokrok vagy falombok.

Bizony, a mi cinkeodúnk csak függött magában — s függ ma is — az oszlop tetején, úgy három méternyi magasságban. Eljött az ősz, hát fölmásztam a létrára és leemeltem az odú tetejét. Néhány zörgő falevélnél semmi egyéb nem volt benne. Aztán jött a kemény tél s ezalatt jópárszor esett tekintetünk a különben jó védelmet nyújtó odúra; egyetlen látogatója sem akadt.

Annál nagyobb volt örömünk, amikor észrevettük a számunkra nagy eseményt: poszáta-pár vette birtokába a kitűnő lakóhelyet. Naponkon át hordták fáradhatatlanul a fűszálakat, tollpihéket s egyéb bélelésre alkalmas anyagokat. Számunkra úgy tűnt: március végére, április elejére elkészült a tojásrakásra és fiókanevelésre is alkalmas fészek. Közben és előzőleg persze poszáta-párunk — s a környékbeli minden madár — „átesett" a szerelmi nászon.

Hanem közben valami történt.

A poszátatojó, a leendő anya, elvesztette a párját.

A párjavesztett madár kétségbeesett „sírással" hívta, hívogatta párját az odú mellett futó huzalon, majd később, hol a ház, hol a legmagasabb fa tetejére röppenve folytatta siralmasnak ható trilláját. Ez az árván maradt poszáta oly hangokat hallatott, amely az emberi jajveszékeléshez volt hasonlatos.

Kedves Barátom, semmiféle felnagyító szándék nem vezérel, amikor megírom: már a közeli és távolabbi szomszédok is felfigyeltek ennek a kis poszátának a sírására s mi aprólékosan meséltük el a tragédiát.

— Mikor történt? — kérdezte az ötödik kerttulajdonos, ki három évtizede műveli itt a kertjét. Megjelöltük a körülbelüli időt.

— Igen — bólintott —, a héja lehetett. Mifelénk is lecsapott néhány madárra.

Elővettem újra a létrát és felmásztam az odúhoz. Óvatosan emeltem le a tetejét. Nem lepődtem meg a látványtól egy cseppet sem. Az odú alján szabályosan elkészített fészek várta a tojásokat.

Késő délután a leendő poszáta mama újfent az odú melleti huzalra röppent, folytatta keserves panaszkodását.

— Ezt már nem lehet tétlenül nézni — döntött a közben összeült családi tanács.

A mi elárvult poszátánk időközben abbahagyva a sírást, görcsösen széttárta a szárnyát s lihegve kapkodott a levegő után. Mindezt a lázas állapota idézte elő. Nyilván küszöbön állt nála a tojásrakás kezdete, amelyet majd a költés ideje követ. De hogyan rakja le tojásait, ha egyedül van? Ki váltja majd fel a költésben, ha megéhezve-megszomjazva eleség és ital után kell néznie? Hiszen a tojásokat nem lehet, mert nem szabad magukra hagyni! Arra pedig már gondolni sem lehet — ha egyáltalán kibírná étlen szomjan —, hogy ki eteti, gondozza majd a fiókákat? Nem, képtelenség. Poszátaférj kellene ide.

Próbáljuk meg, hátha sikerül. Az ötlet nem rossz: férjet kell szerezni az elárvult tojónak.

Mivel? Ahogyan télen tettük: feltöltöttük magvakkal az etetőket, az odú alatti bokrok, fák alá ugyancsak eleséget szórtunk ki, amelyekkel majd odacsalogatjuk a közeli s távoli madársereglet. Majd csak akad közöttük egy fiú-poszáta, „akinek" megesik a szíve a síró-rívó özvegyen és párjául szegődik.

Tervünk sikerében alig bízva vonultunk a házba, az ablaküvegen át lesve a várható fejleményeket. Mármár szétszéledni készülődtünk, amikor megtörtént a csoda: egy hím poszáta szállt a leendő anya mellé s mint a két kilőtt nyílvessző röppent föl a magasba szerelmi nászra, az immáron egymásra lelt pár!

Az a bizonyos repülő nász nem sokáig tartott. A tojó ideges-gyors ugrándozással bújt be a röpnyíláson, majd párja is odaóvakodott egy bekukkantásra. Azóta kertünkben helyreállt a madárvilág harmóniája. A poszátamama letojta tojásait, békésen ül — feltehetően 4—6 — tojásán.

Kedves Barátom, bármennyire is sajnálom, záradékként semmiképpen sem tudom lekottázni a poszátáink énekét. Csupán fantáziádra, belső hangérzékelésedre bízom az itt következőket: mikor hajnalonként rákezdik hosszanntartó fuvolázó éneküket, amelyet az orgona búgására emlékeztető hangokkal telítenek, tudom, még alhatok egy sort. Ágyból felkelésre ugyanis minden nap a rigóink serkentenek, amit Néked is kíván a régi barátsággal.

BÍRÓ ANDRÁS

SZENTGYÖRGYI MARINA RAJZA

F. Ibolya. Levelében, Kisasszony, ezt (is) írá: „Csak egyetlen bajom van, a gyomrom, de az rettenetes, állandóan görcsöl, és ilyenkor nem merek az utcára menni, mert látják rajtam, hogy készen vagyok, és talán meg is ölnének emiatt . . ."

Sajnos, ebben van valami. Sok ember olyan, mint a kutya: „megharapja" azt, aki fél tőle. Márpedig a gyomorfájdalom az, ami leginkább *gyávává* teszi az egyént. Ez most viccesen hangzik, sőt tudománytalanul, de így van: valamiféle riadt bolyongásra készteti az embert (akkor, ha nem szervi elváltozásról, hanem úgynevezett pszichoszomatikus tünetről van szó; a valódi ulcus-fájdalom, sőt horribile dictu gyomorvérzés biztos, hogy ágyhoz köti az illetőt . . .). A szervi elváltozás nélküli gyomorgörcs esetében előbb van a pszichés szorongás, ami azután a tünetet okozza. A későbbiekben ez valós, organikus gyomorfekéllyé alakulhat.

Azt javaslom tehát, hogy neurotikus jellegű gyomorpanaszai esetén „maradjon otthon", táppénzbe vételi joggal rendelkező orvosaink erre lehetőséget adnak, még ha nincs is (még) szervi elváltozás a panaszok mögött.

B. Ferenc. Levelében, Uram, ezt (is) írja: „Hiába szedem az orvosok által felírt gyógyszereket (32-félét), semmit nem javulok tőlük . . ."

S ez az eszeveszett mértékű gyógyszerfogyasztás embertársaink jó részére jellemző. A módszerük az, hogy egyszerre több orvoshoz fordulnak, anélkül, hogy közölnék velük, hogy X. Y. *másik* orvos már felírt nekik gyógyszereket. Azután mind a — mondjuk — 6 orvosnak hisznek, és mind a hat által jószándékúan felírt gyógyszereket együttesen szedik, így például 32-félét, amibe minden további nélkül bele lehet halni. Javaslom, *egy* és *egyetlen* orvosnak higgyen, ő biztos nem fog Önnek 32-féle gyógyszert felírni.

P. Istvánné. Levelében, Asszonyom, ezt (is) írta: „Annyira félek a férjemtől, hogy az már félelmetes (!), örökké részeg és ver, pedig szeretem, néha úgy megyek be dolgozni (takarítónő), hogy csupa kék folt vagyok, és azt hazudom, hogy véletlenül nekiestem az ajtónak, persze senki nem hiszi el, úgy érzem, nevetnek a hátam mögött, pedig nem csalom meg, pedig megcsalhatnám, és mégis . . ."

Ez az, amire nincs mit mondanom, Asszonyom. Sajnálom Önt. Ismerem a férje sajnálatos típusát: a munkahelyi és egyéb sikertelenségeit úgy kompenzálja, hogy hazasiet és elveri a feleségét, s ha van neki, a gyerekeit is. Gyáva emberek ezek: s egyébként azért bántja Önt, mert Ön *hagyja*. Szerintem, ha csak egyszer is a sarkára állna, biztos másképp bánna Önnel. — Sok emberben még mindig él az évszázados téveszme, miszerint „az asszony verve jó". És az asszonyok egy része ezzel (sajnos) egyetért, mondván, hogy az „én uram mindent megtehet velem, mert ő az *uram*, valóban".

A modern házasság a felek szellemi és fizikai egyenjogúságán alapul (még ha sokan ezt tagadják is).

T. Béla. Levelében, Uram, ezt (is) írá: „Csak ne félnék annyira a haláltól . . ."

A haláltól jóformán mindenki fél, ez ösztön. Aki egyáltalán nem fél tőle, nem is tekinthető teljesen ép pszichéjűnek. A többség nem is a nemlét tényétől fél, hanem attól, hogy hogyan fog bekövetkezni a „vég", hiszen erre valóban számtalan variáció van, amelyek előre nem határozhatók meg (kivéve a drasztikus öngyilkosságokat). Léteznek bizonyos testi tünetek, amelyek a megsemmisülés érzetével járnak együtt. Például: angina pectoris, súlyos epegörcs, traumás sokk; ez az érzés akaraterővel nem, vagy alig befolyásolható.

. . . Ne haragudjék, de a sok apró panasszal orvoshoz rohangáló egyén láttán olykor egy bizonyos marsall jut az eszembe, aki megkérte a kivégzőosztag vezénylő tisztjét, hogy mint egykori rangidős, önmagára vezényelhesse az osztag tüzét. S így történt. Ilyen emberek is voltak és szerintem vannak is. Szóval: az elkerülhetetlen halál tényét nem nyöszörögve, hanem bizonyos emberi méltósággal kell(ene) fogadni.

Rezeda. Levelében, Asszonyom, ezt (is) írá: „Szeretnék fogyni, nem sikerül, pedig rászoktam a dohányzásra is . . ."

Rosszul tette. A cigarettázás sokkal egészségtelenebb, mint a néhány kiló súlyfelesleg. Megjegyezném, hogy egyes hölgyek alkati, nem lefogyasztható többleteket akarnak eltüntetni a fogyózással, például széles csípő, vastag láb, nagy és lógó emlők. Ez körülbelül olyan, mintha valakinek nem tetszik a jobb füle, és napi 1000 kalóriás fogyókúrával akarná azt eltüntetni.

A fogyáshoz — illetve az elhízás elkerüléséhez — a helyes *általános* étkezési szokásokat kell felvenni, például kevés zsír, kevés cukor és kenyér, sok tejtermék, sok nem édesített gyümölcslé, sok rántástalan főzelék fogyasztása, s így azután nem is igen kell számolgatni. Meg aztán . . . Akik nem élnek túlságos jólétben és nem állnak módjukban naponta kétszer 500 forint értékű élelmiszert hozni a közértből, nos, ők nem nagyon számolgatnak; örülnek, hogy ehetnek.

Továbbra is várom jeligés leveleiket.

Dr. B. P.

Új Tükör, XXII. évf. 25. sz. 1985

ZOLNAY LÁSZLÓ

1976. III. 25 Tv. 21.15.
Müvészeti Magazin

Kedves nézőink! müsorunkat itt a gótikus teremben folytatjuk Bercsényi Dezső és Zolnay László társaságában

A szép szobrok mög ött kedves Zolnay László az Ön munkája és azért egy kicsit a régész örök szerencséje is meghuzódik, hiszen tulajdonképpen nem is ezeket kereste.

- A szobrokat azt hiszem nem lehet keresni, ezeket csak megtalálni lehet valamilyen módon, valami nagy szerencsével
Az előzményéről talán csak annyit említenék meg, hogy a Királyi Palota ujjáépitésével kapcsolatban már 67-óta részben mentő-ásatásokat folytattam ezen a területen, részben pedig ásatásokat, amelyek során erre a szerencéss leletre 74. februárjában ráakadtunk.

- Milyen mélyről kerültek elő?

- Talajszint süllyesztést hajtottak előzőleg végre, gépi erővel, - ez nem az ásatáshoz tartzott, a 940-es évek szintjéhez mérten körülbelül 4 méter mélységből kerültek elő ezek a szobrok

- Hány darab?

- Nagyon nehéz ezt felelősséggel számszerüen meghatározni. A kötelező leltárkezétel során 62 egységet vettem leltárba, ami nem jelent természetesen ugyanannyi szobrot, mert előállhat az, mivel torzókról van szó, hogy van egy láb, amelyet hát önálló egységként kellett kezelni és aztán van egy fej. És megvan minden reményünk arra, vagy valamelyest reményünk arra, hogy még a későbbiek folyamán egy hevenyészett ut alatt kiegészitő torzó-maradványokat találunk.
Én azt hiszem, hogy felelősséggel azt lehet mondani, hogy egy olyan 45-50 szobor az, amelynek hát az elemeit sikerül ugye hát feltárnunk

- Milyen kőből készültek?

- Ennek a kővizsgálatnak, amit azonnal kértünk, egy kedvező eredménye volt, hát a mi müvészsettörténetünk szempontjából, tuniillik a kövek Buda-környéki, Nagytétényi puha mészkőből valók ezzel aztán összes mindenkorra elesett az a feltételezés, hogy esetleg import szobrokról lenne szó, ezeket Magyarországon faragták.

- Festett szobrok voltak?

- Jórészben festettek, akadtak olyanok is, amelyeken a festés nyomait megfelelő müszeres vizsgálatokkal sem lehetett kimutatni.

- Hol tart a feldolgozás munkája? Mert tényleg hihetetlen gyorsan a közönség elé került mindez.

- Ez tulajdonképpen több részben megy végre. Én magam, hát kötelezve is vagyok arra, hogy ezt a feldolgozás munkáját elvégezzem, én ezzel a magam részéről kész lettem egy olyan ugynevezett első közléssel, amely után természetesen minden magyar és külföldi kutatónak jogában áll és kívánatos is, hogy a munkánkhoz hozzányuljon. Igyekeztem egyigen korrekt régészeti korhatározást csinálni abban a vonatkozásban, hogy ezek a szobrok mikor kerültek a földbe, hiszen ez az időpont nekünk egy időszámlálási alapot nyujt, ami hát müvészttörténeti dotálás szempontjából is hát eléggé

- Milyen frappánsul kezdte, hogy ezeket a szobrokat nem lehetett keresni, csak megtalálni.
Mire gondol? szakirodalomra, vagy előzetes eleletekből kisugárzó vagy megtudható erővonalakra, amik metsződhetdetek ezen a helyen?

- Kéremszépen, hát egy ugy tudott dolog, hogy közép-Magyarországnak a müemléki állaga és a mütárgy-állaga hallatlan mértékben megsemmisült a török-korban, a perem-területeken található zömmel a hajdani királyi és érseki, tehát Buda és esztergomi müvészetnek a kisugárzása. Arra mind a magyar müvészttörténészek, mind pedig pl. a csehszlovvákok rájöttek, hogy egy olyan közpönti magyarországi müvészettörténeti bázisnak kell lenni, ami nélkül ezek a tükörszerüen felbukkanó jelenségek nem magyarázhatók meg.
Mi, akik Budán már a háboru után is ástunk, de a magyar müvészettörténetnek olyan kimagasló kutatói, mint Bercsényi Dezső, aki még a háboru évei előtt Nagy Lajos király monográfiáját megirta, ezeknek a kutatóknak a számára világos volt, hogy kellett lenni egy ilyen anyagnak, csk abban talán semmelyikünk nem mert reménykedni, hogy ezt az anyagot meg is találjuk.
Ennek a titka pedig röviden ez, hogy ezek a szobrok a föld alatt érték át a török-kort, ha ez nem történik akkor ma nemhogy ennyi, de semmennyi töredéket nem tdunánk felmutatni.

- Ezek szerint kedves Bercsényi Dezső ezek az előkerült szobrok tulajdonképpen nem állnak társatalanul a kor magyar müvészeti emlékei között

- Nem állnam/k társtalanul. 30 éve körülbelül, amikor megpróbáltam egy szóban, irásban egy freskót felvázolni, akkor megvolt a problémám hogy voltak nagyszerü alkotások, csucspontok. Gondoljunk az esztergomi freskókra, a prágai Szent György szoborra, de nem volt körülötte anyag, márpedig a mütárgyak, a müvészetben nem születik ugaron. A hegycsucsokhoz hozzátartozik óhatatlanul és értelemszerüen a technikai törvények szerint a kisebb hegységek és a dombok.
Nos, ezt a hiányt az elmult évtizedeknek a nagyon szerencsésen megujuló müemlékvédeéme, helyreállitása, ezt kisérő megelőző régészeti kutatási, régészet/-történeti kutatásezt pótolta.
Sőt olyan pompás darabokat hozott létre, mint az itt láthat ó budavári szobrok.

Na már most a szóban forgó korszak, tehát a XIV. század második, a XV. század első fele valóban egy rendkivül érdekes és izgalmas korszaka a magyar müvészettörténetnek.
Évekig élt a vezető réteg Olaszországban, évekig élt abban a környezetben, amelyeikben Nápolyban a Boccaccio a maga történeteit meséite és irta. Sőt a század vége felé és a következeő elején a vezető réteg nagyon számban tanul Bolognióban és Padovában.

- Tehát a középkori kultura területe, a középkori ember hatásterülete sokkal nagyobb, mint ahogy sejtettük, jelen volt Magyrországon

- És internacionálisan

- Ez is nagyon érdekes

- Tulajdonképpen a következő korszakra jellemző. Hogy a Zsigmond-kor császára, királya és udvartartása körbejárta egész Európát Többet járt külföldön, Európában, mint Budán

- Tehát az európai középkori kultura teljes egészében jelen volt Magyarországon

- Jelen volt és egy olyan szerencsés pillanatban, amikor egy kissé ellanyhultak a nyugati államoknak az erői, benne van ebben a fekete halál és egyéb ilyen szerencsétlenségek, és akkor jön fel itt Közép-Európa és Magyarország
Ez egy nagyon nehéz helyzetetet xxx teremt számunkra, mint Zolnay László emlitette, ennek a központi udvari kultúrának a maradványai igen nagy mértékben megsemmisültek.

Egy kivételes eset ez az itt látható szoboranyag, amelyikről most nem vitatkozni szeretnék, de azt szeretném mondani, hogy szinte ki számítható volt, ugy értem azt, hogy mindannyian hittünk abba, hogy volt egy ilyen kultura, reméltük, hogy egyszer előkerül ennek az anyaga és vagy idehaza a földből, vagy pedig külföldről.

Addig pedig és ma is az elpusztultakat nem tudjuk másból rekonstruálni, csak azokból a visszfényekből, a budai művészei kulturának a vidéki kivültükröződéséből - ez ugyan szerencsétlen szó igy, és ezekből következtethettünk vissza, mert hisz a királyt, az udvart - ezt utánozza a főpapság, ezt utánozzák a bárók, akik Zsigmond körében nagyobb urak példának okáért, mint maga a király.

Ugyancsak kis falusi templom a nógrádsápi. Egykoron mégis teljesen ki volt feste, bibliai jelenetekkel, szenteket ábrázoló freskókakal.
A falképeknek ugyn nincs közvetlen kapcsolata a budavári szobrok-

kal, de jól jellemzik azt a művésziigényt, hogy még egy ilyen kis falusi templom diszitésében is megmutatkozik.

És ujra Esztergom. Most már az általunk tárgyalt korszak utáni időből. Az erényekkel diszitett fal festése a XV. század végén. Talán-a ..... firenzei festő alkotta, akit a számadáskönyvek mint Esztergomban dolgozó mestert emlitenek. A kör ugy is mondhatnánk, bezárult.
Ami itt az olasz festőkkel, tehát a XV. század közepén megindult, Mátyás reneszanszával érte el teljes tetőpontját.
Hasonló a fejlődés az épületplasztikában is. Néhány éve nem is álmodtunk arról, hogy ilyen erkély, mint a siklósi vagy mint a rövidesen látható visegrádi Anjou kutak léteztek Magyarországon.

Siklós a leggazdagabb bárók egyikéé. Zsigmondot is fogvatartó Garaiak fészke, akinek megvolt a módja, izlésük is, igényük is, hogy várukat ilen képolmával, erkéllyel diszitsék. Mindkettőben a kis konzolokon, melyek fölé kőcsipkés baldachin borult, szobrok álltak Talán olyanok is, mint a budaiak, vagy annál gyengébbe.
A visegrádi kutak ennek a mérnöki müveltségü kőfaragásnak legragyogóbb példái

Szorongatom a kezemben kedves Bercsényi Dezső a tegnapi Esti Hirlapot, Harangozó Márta cikkét, amely a budavári szobrokról szól. Néhány mondat, amire, hogy ha választ adunk, akkor azt hiszem, hogy még gazdagabb lenne a kép.

Azt irja: - az persze, hogy valóban európai szenzációval állunk-e szemben, vagyis, hogy olyan munkák kerültek elő a felszinre a földből, amelyek nem csupán számunkra érdekesek - az majd csak később a művészettörténeti értékelő és feldolgozó munka során dőlhet el.

Ehhez egy személyes élményt:
74-ben, néhányhónappal a lelet megtalálása után a bécsi magyar követségnek a kiállitására magammal vittem a fotókat.
Én megvitattam, megmutattam bécsi kollégáimnak, kivácsi vvoltam az ugynevezett ..... a Szent István Dóm legelső kapujára, amelyet ugy tart nyilvánaz európai művészettörténet, mint a XIV. század 60-as évei egyik fő müvét.
Ezt nem nagyon látja a közönség, nem látogatják. Sikerült bejutnom és nagyon érdekes élményem volt. Nekem ott az volt az intenciőm,

hogy a budavári szobrok magasabb művészi kvalitást képviselnek, mint ez a hires darab

Utána jártam Prágában és ott is kitünő cseh kollégánkkal végig jártuk a székesegyháznak a siremlékeit, a hires Vencel szobrot. Én igy sem tudtam attól a gondolattól szabadulni, hogy európai nivón állnak a szobrok. Enyire azért lehetünk elfogultak. Talán még magasabb szinten vannak. Lehet, hogy később készültek egyes szobrok, ennek következtében az expresszivitásuk erőteljesebb, de abból, hogy a ruharedők követik a testformát, ahogy ez kifaragva van, olyan pontokon, amit a néző nem is lát - tisztán a művesség kedvéért, ahogy az arcokon a belső indulat tükröződik - ez kéremszépen nyugodtan mondhatjuk - európai nivó

Legalább egy kicsit ismerkedjük meg a körülöttünk levő lágy, budai mészkőből faragott néma figurákkal. Kik ezek? Papok, szentek vértanuk? királyok?

- Lényegében két csoportra lehetett osztani, már a feltárás első napjaiban, tematikusan a szobrokat. Az egyik rész kétségtelenül a királyi palotának, királyi fogadóterneknek a rendkivül gazdagon előkelően öltöztetett, fegyveres és fegyvertelen lovagjai heroldjai kiséretében és ez valószinüleg egyik kulcsa az egész kompozicionális rendszernek. Bécsben ugyanez jelentkezik, a nagytermetü ür és a kistermetü, fegyvereit cipelő herold. Ezeknek a lovagoknak a társaságában nemcsak heroldok jelennek meg, de még valószinüleg a világi sereglethez tartozik egy tökéletesen kifaragodd és nagyon graciózus püspök-alak és tartoznak nőalakok is.

Ez tehát az a világi csoport, az az udvari, királyi, hercegi, fejedelmi szoborcsoport, amely kétségtelenül annak az X uralkodónak aki lehet Nagy Lajos - nagyon nehezen tudnám ezt Zsigmond budai épitkezéseihez kötni, de adott esetben talán ő. Mindenesetre az akkori magyar király udvartartásának az alakjai
Itt még nyomatékkal hangsulyoznék két leletet, ami nem tudom mennyire a jelent meg erősen, az egyik egy töredék, egy kettős keresztet, egy XV. századi magyar cimernek, a másik pedig egy kéztöredék, amely országalmát tart. Itt nemcsak a köveknek budai mivolta dönt afelől, de az a kettős kereszt is, elárulja, hogy valahol egy kis köze a magyar udvarnak is volt ezekhez a szobrokhoz
A másik csoport prófétákat, szent nőket ábrázol, talán nem is pró-

fétákat, valami kis reményem van, hogy talán atribuálni fogjuk azokat az apostol-figurákat, akik lehettek.

A további nagyon elmélyült és nagyon felelősségteljes és igen sok kutatónak a kollektiv munkáját igényli, hogy ezeket a szobrokat, amelyeket jelenleg erősen igy esztétikai láttatás véget igy mutatunk be. Ezeket akár egy könyvben, akár fotoalbumban, akár rajzokban, akár egy alkalmi csoportositásban is megpróbáljuk egy elméleti tematikára ráfüzni. Ezek egymásra vannak komponálva, egymásra néznek, a szentek éppen ugy, - lehettek akár egy kapunak két oldalán, mint ezek a csoportok. Itt kitünően látni a lovagot és a kis heröld Elképzelhető, hogy a hölgyalakoknek is meg voltak a megfelelő heroldjai. Mivel azonban nem tudunk jelenleg többel szolgálni, mint egy töredékkel.

Köszönöm szépen. Annak idején, amikor elkezdtük figyelemmel kisérni ujságban és képeken a feltárást, mindannyiunkra ráragadt a kivánciság. Azt hiszem,hogy mindannyiunk közös kérése a szerencséhez, a véletlen és mindig bekalkulálható szerencséhez, hogy egy ilyen középkori társaság és a föld alatt őrzött magyar szobrászati kulturá, azoknak csak első hirnökei legyenek ezek

- Ezzel müsorunk tulajdonképpen végetért. Szokás szerint szombaton megsimételjük a televizió egyes csatornáján.

A Budavári gótikus szobrok cimü kiállitás a Történeti Muzeumban a nyomtatott meghivóktól eltérőleg holnap, nem délután 4 órakor, hanem 2-kor nyilik

És most, mielőtt elbucsuzunk Önöktől, hadd idézzel fel Jékeli Zoltán szépp versét, amelyet Zolnay Lászlónak ajánlott a Budai gókukus szobrok köszöntése
Hallgassuk meg egy részletét Kohut Magda előadásában

ZOLNAY László

Új Irás 1989.4.

SZEPESI ATTILA

Zsigmond király apródja

Emléksorok Zolnay Lászlóról

Ki tudja, mióta kallódott a Budai Vár udvarán az a kődarab, mikor vetette ki magából a föld, egyáltalán: mikor került oda, hányszor rúgták odébb – belepte a hó, jég porlasztotta, nap égette, míg aztán valaki arra tévedt – ásatás folyt távolabb, az illető deszkát keresett egy munkatársának, amire az leülhet s kényelmesebben túrhatja a fagyott februári rögöket –, deszkát ugyan nem talált, de régi szokása szerint megfordította az útjába eső nagyobb kődarabokat s az egyikről egy női arc nézett vissza rá. Középkori arc, sérült és elmosódott, de felismerhető.

Zolnay Lászlóról sokan mondták – leírni persze senki sem merte ilyen gorombán –, hogy szerencsefi, kalandor, fantaszta, botcsinálta régész, valójában újságíró, aki belekotyog a felnőtt szakemberek dolgába, hogy sipista a tudósok közt és tudós a sipisták közt, mert mindenféle régi papírokat talált (azokat persze gondosan titkolja, hogy senki ne sejthesse a turpisságot), e papírok nyomán jutott a budavári szobortemetőig, csak így sikerülhetett megtalálnia a „budai mirákulumot", a gótikus szobrokat – madonnákat és próféta-főket, heroldokat és királyokat – mint valami Hermész-vezette Orfeusz, s ez így gyerekjáték, szélhámosság, csalás. Ilyen „titkos papírok" persze sosem léteztek, de ha elképzeljük a játék kedvéért, hogy netán mégis előkerültek valahonnan, a „vád" akkor is együgyű és gonosz, hisz ezeket a rejtélyes fóliánsokat először is meg kellett találni, aztán jó szemmel értelmezni is illett őket, arról már nem is beszélve, milyen nehézségei vannak egy földdarab meghatározásának és feltárásának egy olyan területen, mint a Budai Vár, ahol még a valahai utcák és épületek helye is bizonytalan, de legalábbis vitatott.

Finomabb ellenfelei bizonyos „hetedik érzéket" próbáltak a fejére olvasni, ami sajátos keveréke a szerencsének meg az ihletett felismerésnek. Ez talán nem is olyan ostobaság, mint ahogy első hallásra tűnik, mert az adatok halmozása és alkalmi csoportosítása elvezethet olyan felismerésekhez, melyekről beszélni nehéz, de amelyek mégis célra-tarthatják a kutató tekintetét.

Zolnay – volt humorérzéke –, derült ezeken a nyílt vagy burkolt támadásokon és egyéb szakmai sandaságokon, sőt szívesen játszott rájuk, magát örök dilettánsnak mondta, a történetírás Pósa-bácsijának, de... azt a szoborarcot mégiscsak ő fordította maga felé, a gótikus szobrokat mégiscsak ő tárta fel és nem más.

„Tanulok a régiektől, de tanítom is őket" – mondta egyszer baráti körben Weöres Sándor, mikor a *Három veréb hat szemmel*-t írta, és ez a mondat szöget ütött a fejembe. Ahogy egy-egy verset megközelített, leporolt, ahogy eligazodott a szövegváltozatok közt, ahogy egy-egy világító szót átemelt két strófa közt, mintha egy mohos kő alól fejtette volna ki a mű igazi arcát. És biztos vagyok abban, hogy valamit megtalálni: kölcsönös vonzást tételez fel kereső és megtalálandó között, egyrészt az ismeretlen szólítja az avatott kutatót, aki aztán értelmet ad elátkozott létezésének, s az évszázadok óta szunnyadó verset, szobortorzót napfénnyel tölti meg, a létből újra az életbe emeli, másrészt a kutató nyúl az ismeretlenért, aminek lennie kell, bár neve nincs még, és rejtőzésének helye bizonytalan.

korunk egyik jellegzetes semmi-állapota. A szenvedéstől szabadulni igyekvő lélek csábító, mert „gyönyörűséges" pusztulása. Ezen a felismerésen nyugszik a mítoszi történet Babits-féle újraköltése, s ebből a megrendülésből született az *Odysseus és a szirének*.

XI

Befejezésül még néhány vázlatos megjegyzés. A művészi világkép, mely a „lélek mélységénél" mélyebb létalapokra hivatkozik, szakít minden olyan elképzeléssel, mely az egyén helyzetét teljességgel akár önmagából, akár körülményeiből akarja meghatározni vagy magyarázni. A századfordulóra már elterjedt a meghatározások e kettős iránya. Pszichologizmus illetve szociologizmus, esetleg e kettő különféle vegyüléke. A pszichologizmus és a szociologizmus jegyében történt meg az elszakadás az emberi jelenség valóságos gyökereitől. E két tendencia a léthelyzeteket és az érzelmeket merő látszatok szerint és felületesen ítélte meg. Röviden: a lelket elszakította a léttől, s a szubjektum határait e külső-belső törvényekkel meghatározott végső határoknak tartotta. Az egzisztencia kettős tűz alá kerül, miközben önmaga elvész.

Az ilyen beállítások persze a modern válságokból nemcsak hogy kiutat nem képesek találni, de föl sem ismerik a krízis valódi természetét. Általuk egyszerre vész el a tudatban a belső létalap és a kívülről érkező szabadító segítség. Így keletkeznek olyan lélekmozgások mint egyéni akaratból vágyteljesülés; mélytudatból felszíni tudat; szellemből természetszerűség; belső ellentétből külső feloldás. Vagyis mindig: belülről kifelé irányulni. Mindent külsővé tenni, az adottságok külsőségeiben realizálni. A hamisan értelmezett emberi teremtés nevében kiszorulni a lét eredeti teremtő folyamatából.

Az abszolút boldogság semmi-állapotát felfogni annyi, mint tudni, a válságban az első lépést nem belülről kifelé kell megtenni, hanem ellenkezőleg: kívülről befelé, a létalap felé. Nem kilépni a válságból (sziréni extázis), hanem gyökeréig hatolni. A látszólagos felszabadulás: pusztulás, a megkötöttség: élet. Az egzisztencia saját ellenállásával való küzdelemben juthat el a valódi alapokig, nem pedig a külső ellenállással való harcban. A külső adottságokkal, hamis törvényekkel való szembesülés, az ilyen ellentétek vállalása csak ezután történhet autentikus pozícióból. Ez a felismerés a szellem dantei mozdulata, melyet Babits oly jól ismert. E mozdulat és alászállás után válhat igazán az ember kifelé is nyitottá. Ekkor érheti el a boldogságot is, ekkor van értelme a kifelé tartó mozgásnak, az irányok külső megvalósításának. De a lélek ekkor már több lesz mint merő természeti ösztönzés. A világra szellemi rendeltetése szerint tekint, de nem vágyakozó esetlegessége, hanem létbeli alapja felől. Ez a szubjektum valódik helye, boldogság-esélye; ez a lélek igazi öröme és felszabadulása.

Különös a kétszer-született művek élete. Hogy voltak egykor, csak sejteni lehet, kisugárzásukból, más művekből, melyek a környezetükben éltek valaha, s melyek töretlenül fennmaradtak – szerencsésebb sorsot szánt nekik a véletlen –, töretlenül, nem föltétlen a szó fizikai értelmében, inkább képzetesen, amennyiben túlélték – csonkulva és fogyva bár – az időt, a maguk első születését és beteljesülésének pillanatát. Bennük más és más művek álma sokszorozódik – minden mű hat és visszahat, egy bonyolult tükörrendszer középpontjában áll – beszél az elmerültekről, az ismeretlenekről, melyek voltak, hatottak, s ha voltak, jelen is vannak fizikai valóságuk nélkül, mert ami létezett, nem múlhat el egészen nyomtalanul, csak épp fakuló arccal néz előre, aztán – úgy lehet – egyszerre feltámad, valami vak vagy épp irányított véletlen hatására, és összetalálkozik a maga kései képmásával, melyet valahai környezete vetít vissza rá, szembenéz a maga rebbenésnyi utóéletével. Ez a második születés a földből, megsárgult könyvek lapjairól igazolja az előkerülő művek korábbi bizonytalan létezését – ténnyé lesz, ami csak sejthető volt korábban: hogy két vers, két szoborarc korábbi hasonlósága egy ismeretlen harmadikra utal – s most itt a harmadik. A másodszor született mű találkozik újra önmaga árnyékával. Igaz, ez az újjászületés mindig torzkép – a feltámadás időpontja szerinti fintor –, hiszen a tetszhalál évei sose múlhatnak el nyomtalanul szavak és arcok felett, s aki először meglátja vagy meghallja őket, a maga arcára és álmára fog törvényszerűen ismerni, a maga kínjaira és mindennapjaira, a maga újra megálmodott előéletére, és ha pillantása erős, a torzó is hasonlítani kezd hozzá, a felfedezőhöz. A teljes arc s az újjászületett torzkép egybemosódik, rétegei alól visszafénylik a moha-letakarta mosoly, a szempár békéje vagy épp nyugtalan villanása...

Zolnay Lászlóval élete aranykorában találkoztam először, abban a feledhetetlen időszakban, melyről maga is elérzékenyülve emlékezett meg annyiszor, pedig ez a hangütés nemigen volt jellemző rá. Inkább összehunyorított szemmel, némi játékos cinizmussal szerette nézni a dolgokat s köztük mindenekelőtt önmagát, de a budavári mirákulum korszaka egy álom beteljesülése volt, egy egész élet – egy buktatókkal, viharokkal, kényszerű kitérőkkel szaggatott élet – igazolása, megvilágosodása és – bizonyára körmömre koppintana, ha olvashatná ezt a szót – apoteózisa is.

Maga így emlékezik a szobrok feltárásának napjaira: „Az első szobrok felfedezése hetének végén – amikor embereimnek zöme hazament Mátraaljára (brigádom egykori bányászokból állt) –, egy álló napig jártam az erdőt. Nem gondoltam semmire? Vagy egész nap törtem a fejem? Egyfolytában tépelődtem? Gondolkoztam? De hogy min, azt akkor sem tudtam. Most sem. Ha valaki akkor lát, zaklatottnak talál, gondokkal terheltnek. Mindennek, csak jókedvűnek nem... Utóbb ők – e munkában részes társaim – úgy mondották: életüknek felül nem múlható élményei közé számítják ezeket az órákat, napokat, heteket. És hogy ez mennyire igaz, mutatja: gyakran megfeledkeztünk az evésről. Megszűnt az ebéd- és munkaidő. Lefogytunk. Feledékenyek lettünk. Megesett, hogy délután früstököltünk. Holmijainkat rendre elhagytuk. Februárból március lett. Mi soha, még a hideg napokon sem éreztünk hideget. A szobrok kiemelésének mozzanatai belénk vésődtek, valamennyiünket elkísértek. Álmainkban is... A nagy lelet szenzációként hatott... Ezek azok az esetek, amikor a zsákmány kergeti meg a halászt, vadászt, madarászt? Amikor a lelet találja meg a régészt."

Ott állt a futóárok felett a Várban, csapzottan és kimerülten. Ködös februári délelőtt volt, nyirkos hideg. Körben égtek a gázlámpák. A környezet nagyon is alkalmas volt fokozni a pillanat amúgyis egyszeri hangulatát. Körül romok, építkezések, születő falak, hepehupás terek egy-egy csonka fával-bokorral, palánkok mögött faltöredék, borostyán kopár fürtjei, vakablakok. A Vár kezdett már mai alakjára hasonlítani, de emlékeztetett még a háború utánira is, melyet egyszer

barátaimmal felkerestem még gyerekkoromban, az ötvenes évek elején. Az egész épületcsoport akkor még egyetlen, bekerített romhalmaz volt. Átmásztunk a kerítésen, kőkupacokon keltünk át – itt-ott kóbor macskák futottak odébb, a romokon elkoszlott galambok fészkeltek. Némelyik épületcsoport úgy-ahogy állt, lépcső persze sehol. Több emelet magasba feltornásztuk magunkat a fal repedéseiben megkapaszkodva. A Várnak ez a korábbi, vigasztalan képe ötlött fel bennem, ahogy az alakuló épületekre pillantottam, meg a kutatógödör szélén álló Zolnay Lászlóra. Olykor lenézett az árokba, ahol munkatársai szorgoskodtak. Szót váltott velük. Néha leguggolt, figyelmesen nézett egy-egy előkerülő töredéket, vállat, kézgörbületet, vagy egy ismeretlen rendeltetésű kődarabot, melyről még nem volt tudható, mit formál tulajdonképpen, minek a tartozéka – csak egy-egy kőinda, redő, rejtélyes ív árulkodott arról, hogy ami születőben van, a középkor kései üdvözlete. A szikár régész sálja kigombolt kabátján félrecsúszott, simléderes, prém-peremű sapkája a tarkóján. Figyelte a faragott kövek lassú születését. Mosolygott. Az volt az érzésem, hogy semmit sem észlel maga körül, pedig egyfolytában beszélt, hol a kollegákhoz, hol az árok körül tömeggé gyűlő bámészokhoz, köztük hozzám. Magyarázott, gesztikulált. Magában, lehet, nagyon unta a sok okvetetlenkedőt, hogy újra meg újra el kell ugyanazt mondania, ahogy a kandi kibicek cserélődnek, de ezt sosem mutatta. Válaszolt a suta faggatódzásra, sokszor tán maga sem tudta pontosan, hogy mit, mert félszeme a gödrön volt – arca oldalt billent, szemét kissé lehunyta, inkább egy másnapos csavargóhoz hasonlított, mint egy régész-kutatóra. Közben munkatársai mindenféle rejtélyes szerszámmal – kefékkel, ékekkel, kaparókkal, ezzel-azzal – bontogatták ki a nyirkos, törmelékes földből az újabb és újabb leleteket, egy-egy törzset, horpadt szoborarcot, melyek lassan teltek meg az évszázadok után újra a fénnyel, a kék levegővel: egy-egy váll, szempár és homlok, a száj íve, törött arc, hajfonatok és fülek, kéztöredékek – az ujjak elgurult, törött perceivel. Ha több darabban került elő egy-egy becses emlék – és ez volt a gyakoribb eset – összeillesztgették a részleteket, ez a munka rejtvényfejtés volt a javából, és nem kis leleményesség kellett hozzá – ami előkerült, egymáshoz fogták, megkötözték, minden kőszilánkot aprólékosan átvizsgáltak a közelben; a szervetlen, látszólag sehová sem illeszkedő kőhulladékot is összegyűjtötték, s az új kincseket a munkatársak bevitték az épületbe, mint valami temetési – feltámadási? – menet, hogy restaurátorok folytassák majd a munkát, egyelőre azonban ez másodlagos kérdés volt, mert ezek a napok és hetek nem a feldolgozás, egyedül a leletek megtalálásának lázában teltek a februári gázlámpák alatt.

Nem a véletlen sodort fel ekkor a Várba, kollegáimmal mentünk oda, hogy cikket kérjünk Zolnaytól a Kortársba a szoborleletről. A cikk el is készült annak rendje és módja szerint, s fényképekkel illusztrálva meg is jelent. Korábban is írt már egy-két alkalmi beszámolót a szenzációs leletről, a „budavári mirákulumról", pedig még javában tartott a munka, nem tudományos igényűeket, de érezte, nem várhat, cselekednie, beszélnie kell, olyan felfokozott figyelem és országos, sőt európai érdeklődés kísérte munkáját, hogy nem hallgathatott, ismertetnie kellett töredékeiben is a leletet, születése világos pillanatában, el kellett mondania hipotéziseit a szobrokról, mikor keletkezhettek, honnan származtatja őket, milyen rendeltetésük lehetett az egykori Várban, miért hanyatlott le szerencsecsillaguk, s ami legalább ilyen fontos, rámutatott az előkerült heroldok, királyok, lovagok és próféták egyedülálló szépségére. Hogy mit kapott ezekért az alkalmi, népszerű munkákért okvetetlenkedő főnökétől – letiltotta publikációit és megakadályozta várbeli ásatásainak folytatását és befejezését –, meg a régész szakma egyes gáncsoskodóitól, csak sejthetem, mert nem szívesen beszélt munkahelyi vesszőfutásairól, esetleg egy-két szóval utalt rájuk – megszokta őket, egész pályáját végigkísérte a kicsinyes sandaság, s röviden így foglalta össze erről való véleményét: hozzátartoznak a szakmához, mint a harctérhez a hiéna és a keselyű. Nyilvánvaló, hogy ezeket a gáncsosko-

dásokat nem a szakma becsületének védelme indokolta – Zolnay és a szakma becsülete alighanem egyet jelentett –, hanem a kicsinyes féltékenység, hisz a magányos régész nem győzte hangsúlyozni népszerű munkáiban – és sok ilyet írt, fontosabbnak tartotta a nagyközönség tájékoztatását, mint a belterjes, ahogy mondta „fardagályos" értekezéseket –, hogy gondolatai jámbor feltevések, hipotézisek, egy kutató álombeli hangos gondolatai, tépelődései. Hiába. Rendhagyó jelenségével a felettesek képtelenek voltak megbékülni – s ez talán törvényszerű, aki nem fér a skatulyába és kerüli a járt utat, az kezelhetetlen s a középszerre nézve roppant veszélyes, mert létét, munkájának értelmét kérdőjelezi meg. Ezért marták, ahol tudták. És tudták. Vádolták csalással, lopással (!), politikai összeesküvéssel, osztályidegenséggel, kontársággal, kémkedéssel, alkoholizmussal, hamisítással – hogy csak egy illatos csokrot nyújtsak át a vádakból az olvasónak. Tűrte. Fájdalmasan, derűsen mosolyogva, igaza tudatában. Szerencsére bivalytermészete volt. Lassan érett meg benne egy-egy gondolat, de ahhoz ragaszkodott. Hosszasan forgatta, nézegette, körüljárta, babusgatta – aztán, ha netán be kellett látnia, hogy tévedett, hirtelen oldalt fordult, s ugyanazzal a szívóssággal vágott az ismeretlennek, mint korábban...

Az első, emlékezetes találkozás után váratlanul ért Zolnay barátsága. Elküldtem neki legutolsó verseskönyvem s egy verskéziratot, mely a szoborlelet megtalálásának hangulatát próbálta megfogalmazni. A közös élményt, mely hatalmába kerített, mikor megpillantottam – még földesen-sárosan, ütött-kopottan – a gótikus torzókat: a görgő prófétafőket, kézcsonkokat és fájdalmas királyszobrokat. Postafordultával válaszolt: „Kevés dolog szerzett volna nagyobb, meghatott örömet nekem, mint gyönyörű versed, köteted, és főleg a baráti figyelem, amellyel mindezt elküldted nekem. Örülnék, ha egyszer felkeresnél. Délelőttönként a Várban vagyok, délután a lakásomon. (Este vagy reggel telefonálj a lakásomra: 316-789, s megbeszélnénk egy időpontot.) Szép versed szinte megdöbbentett; mennyire jellemző az, hogy míg leleteimmel kapcsolatban az irigykedő magyar művészettörténet lapít és hallgat, költő szava az, amely qua vox populi, vox Dei – teszi helyére a dolgokat..."

Amikor a Várban meglátogattam, már nem folytathatta ásatásait. Piszmogott, tett-vett, nyugtalanul járt fel-alá, terveket szőtt – szerette volna befejezni félbehagyott munkáját, hogy kikerekedjék képe a Vár egymást eltakaró, egymást megvilágító történelmi rétegeiről, de erre nem volt módja – főnöke (bizonyára nem az egyetlen tévedése a hetvenes éveknek) ebben megakadályozta. Szétszórtnak látszott, kesernyésen mosolygott, de kiérződött szavaiból, a lemondás álcája mögül az ugrásra kész, koncentrált figyelem. Jártunk-keltünk az épületben – megállt egy-egy kőtöredék előtt, mesélt, magyarázott, bizonykodott – szavai nyomán helyükre kerültek a részletek, a szánalmasan is világító fragmentumok: szinte mindegyik kiegészült elveszett darabjaival, és különös fényudvart kapott az emlékező szavaktól. Lépcsősorokon mentünk föl-le, félhomályos folyosókon keltünk át, borús boltívek alatt, ahol a jelenidő makacs lámpafénye és a homályos kövekbe zárt múlt hangulata különös időutazást indukált bennem – mintha nem is folyosókon, inkább a történelem egymásra torlódott rétegein keltünk volna át, mint egy átmetszett hegység gyűrődései közt, az összecsúszott geológiai rétegekben, ahol a váratlan görbületek sosem tudni, milyen mélységbe, milyen időbugyorba vezetik a múltat fürkésző gyanútlant; becsapják, játszanak vele, csalogatják furcsa lidércfényükkel, hogy talányaikkal aztán magára hagyják. Egy-egy ajtó mögül arcok tűntek elő, teremőrök és kollégák – a járókelők és a szobrok félhomályos szeme egymásra vetítődött, az arcok görbülete összemosta a múltat és a jelent, megvilágították elődök és utódok sokévszázados, bonyolult egymásra rétegződését, melynek magunk is részesei voltunk és vagyunk – minden kőszobor máig él egy-egy arcban és szempárban. A ruhák kőbe-álmodott és szövetből szabott fodrai közt

ugyanaz a kék árnyék ült, teljesen mindegy, hogy az egyik évszázadokig sűrűsödött, a másikat félrelebbenti egy váratlan fénysugár, ahogy az ablakon beeső napfoltok odébb mozdulnak. A régmúlt és a jelen közös fényei világították meg az eleven és a mozdulatlan ujjak görbületét – kávét ittunk, míg a kőujjak egy pergamentekercset vagy egy dárda nyelét szorították. Zolnayval bolyongtam a jelenvaló történelemben, aki maga is az idők keresztútján élt, sodródva is biztosan vetve meg lábát a változóban. Egyszerre több kor levegőjét sűrítették össze szavai – megérkezett egy-egy terembe s átadta magát az eltűnt idő varázsának, ízlelgetett egy-egy idegen szót, de sosem az árnyék alázatával – érezni kellett, hogy egyenrangú teremtője a múltnak és a jelennek. Beszéde különös tükörjáték volt, a tudós kutató és újraálmodott világa találkozott percről percre – ez az álomi világ sosem múlt el egészen, de hogy Zolnay megszólította, egészen újjáelevenedett. Hallatszott szinte a rég elhalkult zene – melynek szintén avatott szakértője volt –, ahogy egy-egy emléktöredékről, kőbe-álmodott virágról mesélt, hallatszott szinte az anyagba beleégett egykori cantus firmusok és responzoriumok világos dallama, a kőből szivárgó zeneszó. Rólam, a „gótikus szobrok költőjéről" – ahogy egy-egy kollegájának bemutatott – feltételezte, hogy ugyanolyan otthonosan mozgok a régi magyarság világában – az események, családok, tárgyi emlékek és titkos átfedések útvesztőjében –, mint ő. Kapkodtam a fejem, magamban pironkodtam, mert bizony korántsem mindig tudtam követni középkori és korareneszánsz útjain – közbevetettem egy-egy kérdést, ezekre szelíd derűvel válaszolt, sosem hőkölt vissza árulkodó és suta kérdéseimtől, pedig néha oka lett volna rá – magyarázott, mint tanító az oktalan és reménytelen nebulónak, de azzal a nagyúri gesztussal, mintha legalábbis egyszerre jönnénk rá a titkok nyitjára.

Olykor megállt és elbolyongott gondolatai közt, hangosan meditált, nem egy tudós száraz és hűvös rendszeretetével, inkább a félálom törvényeit követve – egy-egy lépcsőforduló, kőoszlop vagy táruló ajtó gyerekkori emlékeit hozta felszínre, a Szeged környékén töltött boldog és viharos esztendők emlékét, az első világháború idejét, mikor a szerbek és románok mellett – a franciák képviseletében – sötétbőrű zuáv katonák tűntek fel az Alföldön. Családi bonyodalmakat említett, utazásokat – Rotterdamtól a Felvidékig –, majd egy hirtelen gondolati bukfenccel már a második világháború esztendeiben járt, az égő városfalak közt, a tankok torkolattüzében. Idézte a történelem hősi és tragikus fintorait, meg az elpusztított városban tett magányos bolyongásait – szerettei szétszóródtak, ki itt, ki ott húzta meg magát a lángok örvényei elől menekülve. Idézte felvidéki utazását, ahol családi emlékek nyomában bolyongott, hogy egy újabb gondolati kanyarulattal visszatérjen megfakult középkori falai és tárgyai közé, szikár vagy éppen mongolosan telt alakjaihoz, beszélő köveihez, mert a kövek és a lepattogzott festékfoltok, a pergamenlapok és a cseréptöredékek úgy beszéltek hozzá, mint a mesebeli juhászhoz bárányai.

Történetein és szabálytalan előadásán újra meg újra átvilágított titkos „kedvencének", Luxemburgi Zsigmond királynak az alakja. Újra és újra hozzá tért meg, bárhová kalandozott is el közben – az Ördögárokhoz, mely a hegyek felől kanyarog át a város alatt s annyi derűs és tragikus emléket rejt, vagy a Rózsák Dombjához, ahol Gül-Baba, a jámbor bektasi dervis ápolgatta tövises virágait –, Zsigmond király szálas alakja, erőteljes arcéle átvilágított a szertelen mondatokon, az események töredékein, egységbe fogta a szerteindázó részleteket, fényébe vonta a mesélőt – ekkor neveztem el magamban Zolnayt „Zsigmond király apródjának", hisz oly sok vonzalom élt benne a magyari urak által „cseh disznónak", a csehek által „gyilkos magyarnak" gúnyolt extravagáns koronás különc iránt. Ahogy Zsigmond alakjának hangulati árnyéka ráesett a kései kutatóra, valami közöset véltem látni kettejükben, az élet és a szépség maradéktalan szeretetét, a szépnem iránti leplezetlen vonzalmat, valami teljességigényt, ami csordultig átéli a pillanatot,

miközben egy másik időt is megpillant a telő vízcsepp fénytörésében: az egyetlen jelenidőben összesűrűsödő múltat és eljövendőt, érezve a maga egyszeriségét, de azt is, hogy előd nek és utódnak lenni: rang és szolgálat egyszerre.

Volt valami pazarló, szinte léha könnyelműség abban, ahogy emlékei áradtak, ahogy egy-egy mondatot félbehagyott, torzó-jelleg és kaland, ahogy az idő labirintusában bolyongott, arctól arcig, évszázadtól évszázadig. Töredékes és örökké újrakezdésre kényszerített élete is ezt a szabálytalan teljességet sugallta: megaláztatások közt is sikerült megőriznie gunyoros fővetését, elveszett szerettei és elpusztult otthonai emlékével az út lett szinte az otthona – a külső és belső utazás: Esztergom és a groteszk Sztálinváros, Eger és Buda –, mindenütt idegenül és mindenütt otthon érezte magát, akár lapszerkesztő volt, akár kultúrtörténész, akár „tudományos segéderő", akár Zsigmond király nagyálmú apródja.

Van minden emberben valami egyszeri és megismételhetetlen: ahogy szemét a tárgyakra veti, ahogy a tárgyak fénysugarai visszahatnak rá és elindítják gondolatait, ahogy mondatait fűzi képről képre, ahogy szavai indáznak és bonyolódnak, miközben egy fénysugár összetartja őket. Zolnay eredetisége ezekben a véletlen villanásokban nyilvánult meg összetéveszthetetlenül: ahogy egy görbült faágról, egy kávéscsészéről, egy kőarc töredékéről vagy egy lombokon átvilágító napfoltról elindultak gondolatai, ahogy képre képet halmozott s azok áttűnéseiben megérezte az idő egyszeri csodáját, ahogy keverte s kiválasztotta őket. Eliot írja valahol: nem az érdekel, mit gondol valaki, hanem az, hogy mit lát. Zolnay képpé fogalmazta gondolatait, s azt érezte és érzékeltette bennük, ami valamennyiben közös: az időtől megérintett egyszeri varázslatot. Ami mindenben él és mindenből kisugárzik, ami azonnal természetes lesz, ha látó szem sugara esik rá és megvilágítja, de enélkül homályos maradna és egészen esetleges...

A középkori és korareneszánsz Vár és annak egyik legnagyobb korai teremtője-álmodója, Luxemburgi Zsigmond király mellett volt egy másik nagy szenvedélye is Zolnaynak, titkos szerelme: Budaszentlőrinc. A magyar-alapítású pálos szerzetesrend egykori székhelye – a mai Ságvári-liget és környéke. „...A szerzeteseket, akik itt otthont találtak, pálosoknak, Remete Szent Pál szerzetének hívták. Messze földről sereglettek ide kőfaragók, kőmívesek. És – noha országos zűrzavar időszaka volt – erre a monostorépítésre kerek Magyarország odafigyelt. Hogyisne! Hiszen az egyetlen magyar alapítású szerzetesrendnek, a pálosok – így mondhatnánk: nemzeti – rendjének épült itt új, hatalmas kolostora! Az új zárda előbb a rendnek nemzeti, majd nemzetközi főkolostorává vált. S alig telt bele pár évtized, Budaszentlőrinc a magyar művelődésnek is egyik fellegvára lett... A kolostor temploma méret és szépség dolgában már vetekedett a Mátyás-templommal. A barátok otthona pedig – maga a kolostor – kiterjedés dolgában – az országnak legnagyobb kolostorát, Pannonhalmát is túlszárnyalta. Budaszentlőrinc a várostól nyugatra feküdt. Falai naphosszat napfényben fürödtek Buda felett. Alkonyatkor a kolostor tornyainak karcsú árnyékát egészen a városig vetette a lenyugvó nap... Mindebből mi maradt? Bizony keserű a felelet. A török feldúlta kolostor romjait már a XVIII. századra befutotta a folyondár, belepte az avar..."

Ez a mára elfeledett és csaknem teljesen eltűnt épületcsoda és világító holdudvara – az a szellemi háttér, mely a Pilis hegység barlangjaiban szerteszórt, majd itt Budaszentlőrincen összegyűjtött derék szerzetesek és remeték életét és kultúráját nemzeti kultúránk jelentős részévé tette – egy életen át foglalkoztatta Zolnay képzeletét. Kétszer is vezetett itt ásatást, de egyik alkalommal sem sikerült megnyugtatóan a végére járnia Budaszentlőrinc rejtélyének. Elfogyott a pénz, csökkent az érdeklődés, és a régészcsoportnak fel kellett hagynia munkájával, jobb időkre halasztva a megnyugtató befejezést. A terület ma sincs egészen feltárva, szerzetesei a rögök alatt alusszák sokévszázados álmukat, az pedig, amit Zolnay oly sokszor szorgalmazott műveiben, hogy készüljön itt szabadtéri múzeum, afféle

nemzeti romkert, egyre reménytelenebb. Olykor a föld kivet magából egy-egy perzselt kő- és cserépdarabot, csontot vagy fémszilánkot – az ember forgatja a kezében és találgatja, mi lehetett. Gyíkok és feketerigók lakják a romkertet, a ritkás ligetet, fönn a bükkök lombjában kékvércsék fészkelnek és – sajnos – egy-egy közelben épülő ház újabb és újabb területet foglal el a valahai monostor kertjéből, végképp lehetetlenné téve, hogy valaha folytatódjék és befejeződjék a reménybeli kutatás.

Aligha én vagyok az egyetlen, aki úgy gondolom, hogy Zolnayhoz méltó feladat lett volna a budaszentlőrinci romtemető végleges feltárása, a nemzeti kegyhely kialakítása. Szakértelme és a régész munkáját megvilágító szerencsecsillag egyaránt őt szemelhette ki erre a feladatra. Hogy ez nem történt meg, csak sajnálhatjuk. Szerencsére budavári ásatásait sikerült folytatnia, hisz a gótikus szobrok feltárása Zolnayra irányította a figyelmet, és tudományos státusában változás történt. Idézet egy kései leveléből: „...Mivel az Úr magához szólította galád főnökömet, aki 982. évi munkámat megbénította, remélem, hogy tavasztól újra dolgozhatom és 83-ban lezárhatom vári munkáimat..." Kutatói munkájához végre minden biztosítva volt – új főnöke jóindulata s a nemzeti köztisztelet –, joggal bizakodott hát...

A halál váratlanul érte, ereje teljében. Még levelet váltottunk arról, hogy nyáron Szigligeten találkozunk, s ott módunk lesz megbeszélni mindazt, ami korábban elmaradt, de már csak én értem oda...

„A föld rejtett kincseinek fel-feltárása hozzásegített ahhoz, hogy oklevelek, krónikák mondanivalójának hitelét az anyag tűzpróbáinak vagy választóvizes elemzéseinek vethessem alá. A föld mindig segítségemre volt: a régmúlt elfeledett kincseit bőkezűen nyújtotta fel nekem... Mire lassacskán kiballagok a Farkasrétre, vagy ötven-hatvan gótikus torzó marad utánam. És mennyit kerestem ezt az udvari művészetet! Évek óta kicsiny felvidéki falvak freskóiban kutattam. A donátorok révén a királyi és érseki udvarból zsebkendő nagyságú, kis felföldi falvakba cseppent tükreit kerestem a művészi központok kisugárzásának. Most már nem tükröződéseket kell keresnem... budai torzóimmal maga a gótikus udvari művészet tündökölt fel. Képzőművészetünk múltjának legnagyobb – s mi tagadás: legszebb – galériája ez... A legmagasabb kvalitásban. És múzeumot betöltő tömegességben..."

Amit feltárt és közkinccsé tett, ma már a magyar és az egyetemes kultúra szerves része és büszkesége. Amit viszont nem tudott elvégezni – idő híján és akadékoskodó hivatalnokok miatt –, ki tudja, elvégzi-e majd helyette valaki más.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 MÁJ 1
FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

Kalmay László, régész
1021

Szoborpanteon a Várpalotában

HATSZÁZ ÉV ÜZENETE

Két éve, 1974. február 21-én szürke mészkő szoborkéz bontakozott ki az agyagos sárból a budai Várpalota tövében folyó ásatásnál. Ez volt az első, egy íjász karja, azután előkerült egy fej, egy törzs, egy láb. A véletlenül felfedezett Anjou-kori szoborcsoport legelső torzója.

Ám a „csodák" még csak ezután jöttek. Óráról órára, szinte egymás mellől ásták ki az újabb és újabb szobrokat. Mindig azt hitték, nem lesz több. De a föld rejtegetett még kincseket: a feltárás végéig ötven-ötvenöt torzó került elő. A pontos számot — mivel a szobrok töröttek — nem tudják megállapítani.

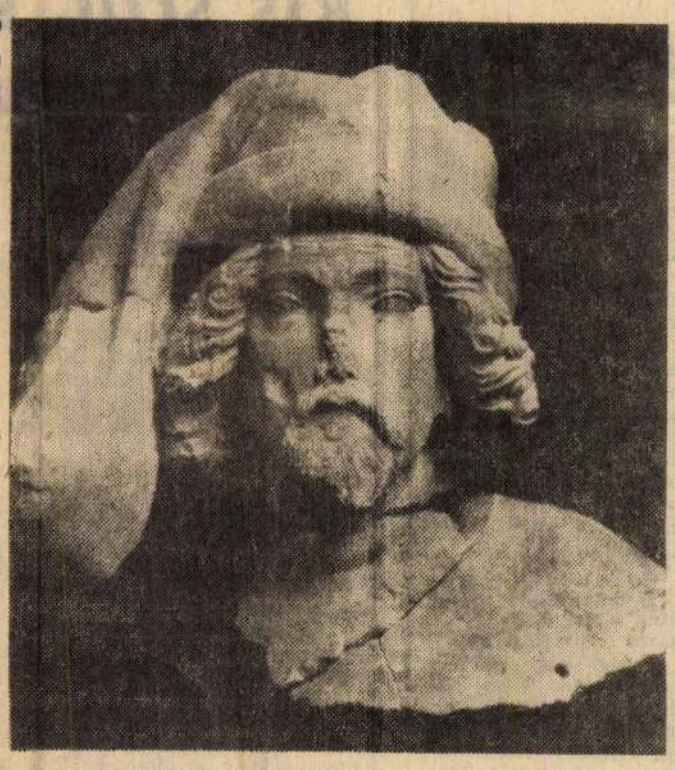

Az elsőként feltárt szobor (íjász) feje

(Fotó: K. S.)

— Az elsüllyedt, középkori falu után kutattam a Vár térségében — mondja dr. Zolnay László, a leletek felfedezője. — Az 1949-es ásatások idején már sejtettem, hogy itt agrártelepülésnek kell lennie, amire később a várfalat húzták. Cserepek, pénzek kerültek elő. Megerősítettek elképzelésemben. Éppen ezen a munkán dolgoztunk, s egy padló szintjének megállapítására kértem meg munkatársamat, Szerencsés Istvánt, amikor csákánya az első karrészleten akadt meg.

— Az előkerült gótikus szoborleletek joggal keltettek érdeklődést. Egyesek művészettörténeti világszenzációnak, mások az „évszázad leletének" nevezték. Mert valóban volt valami csodaszerű ennek a szobortemetőnek megtalálásában. De meglétében is. Abban, hogy egyáltalán létezik, van. A megmaradását is csak annak köszönhetjük, hogy eltemették, hogy tetszhalottak voltak. Hiszen ezek a szobrok — mint az őket kísérő leletanyagból világossá vált — már rég a föld alatt voltak akkor, amikor Buda földjére tette lábát a török.

Bécsben, Prágában találtak hasonló szobrokat, de eddig a művészettörténet jóformán csak leírásokból, rajzokból ismerte ezeket a magas kultúrát képviselő műalkotásokat. Magyarországon eddig hasonlókat nem találtak. Arra kellett gondolni: a törökök semmisítették meg a régiségeket, mint annyi más magyar képzőművészeti értéket.

Apostolalak

— Most kiderült: az Anjou-kor legmagasabb művészeti színvonalán készült — szinte élő-mozgó-beszélő, öltöztetett-figurákat a véletlen, s a jótékony földtemető mentette meg az utókornak. 1430 és 1437 között történt ugyanis, hogy Zsigmond király lebontatta az Anjouk budavári palotájának jó részét. Építő rombolás volt ez. Ugyanekkor a király-császár körülépíttette a délebbi Anjou-palota maradványait, bővíttette a Várhegy platóját és felépíttetett egy új házikápolnát és a Friss-palotát. A fél évszázados szobrokat 1430 után, de mindenképpen 1457 előtt vetik, hordatják ki a palotából. Ám, a királyi akarat elrendeli: az ékességeket, királyoknak, szenteknek alakjait ne zúzzák össze, szemétre se vessék. Temessék el: nyugodjanak békében!

Ez meg is történt. A kegyeletes szándékot azonban kegyetlen kivitel követte. A szobrokat a kőmívesinasok ledobálták szekerükről. Így aztán néha a szobortörzshöz tartozó fő két méterrel odébb gurult; a helyszínen tört el.

— A kőfigurák az akkori európai művészet legnemesebb formanyelvén szólalnak meg. Sorukban egyházi-vallásos, világi-udvari alakokat egyaránt találunk. Fenséges madonna, püspök, apostolok, próféták, női szentek hozták el üzenetüket a múltból. Királyok, lovagok, heroldok, karcsú dámák Nagy Lajos udvarának művészetbe átköltött alakjai. A szemlélőt színes harisnyanadrágokra simuló bőrsarúk, dús redőzetű fejedelmi talárok, díszes köpenyek, arcfátylak, burgundi süvegek, virágmintákkal és fémrozettákkal ékes fegyverövek, remekmívű csatok, gondosan ápolt bajszok, szakállak, jól fésült, lágyan omló hajzatok káprázatják. Gótikus divatrevűnek is elmenne csodálatos kis galériánk! S mindehhez még: a szobortorzók változatos színekben, bő aranyozásban ragyogtak.

Lovagalak feje

— A dinamika és a portrészerűség az, ami maradandóan megszabja értéküket, helyüket, s rangjukat a kor európai szobrászművészetében. Művészettörténeti értékük messze meghaladja a történeti értéket. Ez a magyarországi udvari művészet nem a világtörténeti jelen idő után kullog, hanem benne van abban. Kik voltak, kik lehettek ezek a csodálatos kezű mesterek? A középkori udvari művészek — a szobrászok éppen úgy, mint a muzsikusok — nem egy-egy udvarban éltek, hanem udvarról-udvarra vándoroltak. A vándorlók, ahol csak megfordultak, maguk közé vettek tehetséges fiatalokat. Szobrainak a burgundi udvari művészet stílusáramlatának ihletett alkotásai, vándorpáholyok mestereinek művei. A vándorszobrászok között minden népnek akadt fia. Bárhonnan jöttek, bárhova tűntek el, a maguk helyi-nemzeti művészetét is gazdagítva gazdagították Európa művészetét. Bizonyos az is, hogy nem egy, hanem több vezető mester irányításával alkották meg ezeket a műveket.

*

A hatszáz éves szobrok restaurálása befejeződött. A szoborpanteon a Budapesti Történeti Múzeumban március 26-án nyílt meg.

SZIKLAI JÚLIA

Kecskemét, Budapest,
tájt jönnek be a jára-
így aztán beülünk az
be és megtartjuk a
st. A politikai oktatás
volt. Meg, valahogy így
k is, buszvezető brigád
ink...
egünneplik a névnapo-
Minden évben eldöntik:
ajándék. Tavaly pezs-
lt, idén szarvasagancs-
rnyitó, dugóhúzó. Min-
azt kapja. Uniformis
lék? Lehet, de például
ndol arra, ha két test-
egyforma ruhát akar?)
na családostól felkere-
ek, s elmennek valame-
városba, ahol korábban
a járat útvonalát is-
ek. Jártak együtt kül-
n. Színház, mozi...
brigád értékelésében
ez szépen sorban benne
Még az is, hogy a du-
városi üzemegységnél
I"-esekként nevezik
munkájuk után. Az
nincs benne, az igazga-
tudtam meg, hogy „a
na Kiváló Brigádja"
terjesztették fel a Má-
. brigádot, s aztán az
elésre jött Budapestről
fon: „így igaz minden,
leírtátok?", s a válasz
hogy „az igaznál töb-
nem írtunk" — azok,
ek országos áttekintő-
volt valamennyi volán
ról, úgy döntöttek:
ez a brigád a még ma-
b kitüntetésre.
Hogy milyenek va-
? Nézze, vigyázunk az
, a menetrendre, a
a. Rajtunk mindig tisz-
hér ing, nyakkendő,
a műhelyben a szerelő-
Ezt a munkát végezni,
hivatástudat, kedv,
t kell. Meg szív is. Az-
ersze az is igaz, hogy
aláljuk a számításun-
Nem panaszkodhatunk.
a felvonul a brigád.
gyenruhában, fehér ing,
kendőben, mindenki ki-
itüntetéseit. Este aztán
lostól együtt vacsorázz-

Tudja, a mi brigádunk...
mondja Matlag János
én, dicsekvőn a törté-
tizenhat emberről, meg
apító kilenc brigádtag-
a valamikori fabódés
król, a külföldi utak-

úgy nem túl magas
r. Homlokán a naptól
látszik a sapka simléde-
vonala, s ha leveszi
ról az órát, hát annak
n fehér „karkötő" ma-

S BODA ANDRÁS

FÁÉV ALBA REGIA BRIGÁD

„Amikor én még kis srác voltam..."

Az alkalomhoz képest eléggé illetlen dolog egy slágerszöveget idézni. Ám, a Magyar Népköztársaság Kiváló Brigádja cím sem változtat azon a tényen, hogy akik kapják, azok 23 évvel ezelőtt, a brigád alakulásakor még valóban „kis srácok" voltak.

A mai kitüntetett Alba Regia brigád 91 tagjának ugyanis az átlagéletkora 29,9 év, tehát éppenhogy „iskoláskorba léptek" az alakuláskor.

— Valahogy úgy igaz, hogy állandóan fiatalodunk — mondja *Molnár János* brigádvezető. — Az idősebbek, az egykori alapítótagok lassanként nyugdíjba mennek, s évről évre újabb fiatalok kérik felvételüket a brigádba.

Kilencvenegy aktív tagja van a brigádnak, s műszaki patronálóként brigádtag *Horváth János* mérnök. Végül, de egyáltalán nem utolsósorban:

— Közénk tartozik még a Pista bácsi, valamennyiünknek egy kicsit az apja, a mestere, a barátja.

Balogh Istvánról van szó, a brigád ma már nyugdíjas vezetőjéről, akit éppen egy évvel ezelőtt tüntettek ki a Szocialista Munka Hőse címmel.

— Kőművesek, építőmunkások vagyunk. Mi tudjuk, hogy az alapoknak meghatározó jellege van az életben. Pista bácsi meg a többi, ma már nyugdíjban lévő szaktársunk, brigádtagunk olyan alapot jelentenek, amire nyugodtan lehet tovább építeni.

És építenek. Szó szerint és tágabb értelemben is. A tizenháromszoros aranykoszorús brigádcím, a Szakma Kiváló Brigádja, a háromszor kiérdemelt Vállalat Kiváló Brigádja címek mellé kiérdemelték most a Magyar Népköztársaság Kiváló Brigádja címet is. Egyet a kilencvenkettő közül, amelyet május elseje tiszteletére, az elmúlt évi és az elmúlt évtizedek eredményei alapján a Minisztertanács brigádtagoknak adományozott. S amelynek ünnepélyes átvételére április 30-án, a Kiváló Vállalat cím elnyerése alkalmából rendezett ünnepségen sorakozott fel a brigád.

Huszonhárom év munkáját felsorolni kétségtelenség. A brigádvezető és helyettese *Makk Lajos* a városra mutat. S nem túlzás ez, hiszen a győri házgyár termékeiből minden lakást ők szereltek itt össze az elmúlt években. Csak 1975-ben nyolcszáz lakás szerelését, ezen belül hatszáz lakás befejező munkáit is ők végezték el.

— Amellett még felépítettük a Velinszky óvodát. Ott aztán voltunk ácsok, lakatosok, meg minden, ami kellett. Igaz, mindenféle kisgépe van már a brigádnak, s évek, évtizedek alatt a mai kőműves, hegesztő, gépkezelő egy kicsit belekóstol a társszakmákba is.

Ez a hónap, 1976 áprilisa különösen emlékezetes marad a brigádnak, hiszen a kitüntetésen túl áprilisban kétszer is ők voltak a vállalati szocialista brigádklub házigazdái. S jó házigazdának bizonyultak. Ezt igazolja a program és az érdeklődők nagy száma.

— Április 12-én *Somogyi László* főmérnök tartott diavetítéses előadást a Clasp, könnyűszerkezetes építési módról. Hát hogyne érdeklődtünk volna, amikor a jövőről, méghozzá a közeljövőről volt benne szó. Igaz, a lakásépítés az marad a házgyári technológiánál, de tudni az újat, érteni a legkorszerűbbet minden építőmunkásnál elsőrendű követelmény. Már aki ad valamit szakmai becsületére. Nálunk meg adnak az emberek.

Az április 26-i brigádklub programja is magas volt, hiszen a város múltjával és 1985-ig körvonalazott jövőjével, tehát munkaterületükkel és az azzal kapcsolatos tervekkel ismerkedtek meg, hozzáértő „idegenvezetők" segítségével.

— Persze, egy-egy üveg sört is eliszogattunk a klubban, de azt hiszem ezért sem kaphatunk rossz pontot, hiszen ritkán jön így össze csaknem száz embert jelentő brigádunk a munkahelyeken. Már csak azért is ritkán, mert néhány éve két és három műszakban dolgozunk. Így folyamatos a szerelés, a drága gépek kihasználtsága is jó, ami végső soron a munka hatékonyságát, s ezzel együtt a brigád, a vállalat eredményeit, jövedelmét növeli.

A pénzről nem sokat beszélnek. „Megvan" mondják, s ez a megvan keményen munkával megszerzett havi ezreseket jelent. Arról a 252 000 forintról is, amit a kitüntetéssel együtt kaptak, csak annyit mondanak: elosztja majd a brigádtanács.

Brigádtanács? Igen, 1975 januárjában a brigád demokratikusan választott egy öttagú brigádtanácsot, s e testületet felhatalmazták arra, hogy két brigádgyűlés között döntsön közös ügyeikben. Értük és a nevükben. Molnár János brigádvezető Makk Lajos, a helyettese, *Bógáncs László* szakszervezeti bizalmi, *Szabó Lajos* kőműves és *Horváth József* hegesztő jogosult dönteni a közös dolgokban. Döntésükről a legközelebbi brigádgyűlésen kötelesek beszámolni.

— Ránk is kérdeznek — mondják —, de komoly vita nem igen követi a beszámolást, hiszen igyekszünk úgy dönteni, hogy a társadalmi érdek érvényesülése mellett a brigádérdeket se érje sérelem.

— Az áprilisból ne maradjon ki a 24-i kommunista műszak se, hiszen a betegeken kívül mindannyian ott voltunk.

Ünnepelnek. Azazhogy még csak készülődnek az ünnepre, amikor e sorokat írom. Munkával készülődnek. Az épülő székesfehérvári áruház pilléreit emelik helyre, lakások tucatjaival köszöntik az esős napok alkonyait.

Életük a munka, s biztatják a fiatalokat a továbbtanulásra, hogy egy újabb nemzedékváltáskor már a vezetők is „a brigád gyerekei" legyenek. Ezért tanul főiskolán *Radics András*, ezért jár egyetemi előkészítőre *Troják Pál* és *Szabó Emil*, s ezért járnak heten szakközépiskolába, többen szakmai tanfolyamokra, második, harmadik szakmát elsajátítani. Azért, hogy az évekkel együtt fiatalodó Alba Regia brigád életét a munkával együtt gazdagíthassa.

A brigádból sokan kis srácok voltak még, amikor Székesfehérvár jelenkori városépítése megkezdődött. S most a kitüntetett brigádra saját munkájukként köszönnek vissza a lakótelepek: a Könnyűfémmű, a Münnich, a November 24., a Velinszky, a móri és a születő, hatalmas Vorosilovgrád városrész Székesfehérváron.

S a brigád, hűen önmagához, még e magas kitüntetésre, társadalmunk tisztelgésére is csak a hivatalos munkaidőn túl sorakozott fel április 30-án. **KÁTAY ANTAL**

t valaki

— Látod, mondta a Zoli. lyan az egész, mint a fron- on az első vonalban. Csak gy van értelme ennek, ha rzi, vagy tudja az ember: ón mögötte is valaki."

Akik mögötte voltak, min- ent megtanultak tőle, meg gymástól.

A munkában szereztek jo- ot arra hogy másokat, fia- alabbakat munkára tanítsa- ak.

A brigád a legmagasabb nércéhez is felnőtt.

A dunaújvárosi 26-os Ál- ami Építőipari Vállalat Sándor Zoltán ács Szocialis- ta Brigádja jogot nyert az egyik legmagasabb kitünte- tésre a Magyar Népköztársa- ság Kiváló Brigádja címre.

A kitüntetésért *Torma Ist- ván*, a brigádvezető ment ki az ünnepségen a miniszter- elnök-helyettes hez.

„Ácsok, de nemcsak az áll- ványozást tudják. Üvegeztek is, ha nem volt üveges, pa- nelt szereltek, hegesztettek, mert nem volt szerelő. Az építős munkában mindenhez értenek.

Ők ácsolták a zsalut a vas- mű fundamentumához. Ők dolgoznak majd a konverte- res acélmű alapjainál, de kezük munkáját őrzi az óra- gyár, a papírgyár, a fedett- uszoda is. Ha van ilyen — akkor ők az ácsmunkát vi- lágszínvonalon végzik.

Ez volt a sorban a 16. ki- tüntetés a brigádnak.

A törzs — akikre úgy fi- gyelt Sándor, figyel az utód- ja Torma István, akikre mindig, mindenütt odafi- gyelnek, ahol csak dolgozni látták őket — 1951 óta dol- gozik együtt.

Tizenöt éve — erre is büszkék — minden vállalt határidőt betartottak.

A kitüntetések között nincs felsorolva, de azért számontartják azt a sok el- ismerést is, amit más válla- latoktól, kollégáktól kaptak. Munkájuk minőségére jel- lemző, hogy tízezer számra állítottak a helyükre alap- csavarokat ötkilósokról ezer- kilósig — és soha nem volt reklamáció. Szereltek áll- ványt 14 méter mélységben, 40 méternyi magasságban, tanultak új fogásokat, de a névjegyükre, a munkára mindig, mindenütt ügyeltek.

A próba azért ennek a bri- gádnak is megadatott.

Mikor meghalt a régi bri- gádvezető egy év alatt még hat jó emberük vált ki a törzsből. Három nyugdíjba ment, három a vállalatnál került magasabb beosztásba. Mikor elvitték őket, csak röviden indokolták: szükség van rájuk.

És a Sándor brigád meg- újította magát.

Saját erejükre, fiataljaik- ra támaszkodtak, akik kö- zött heten vannak szakmá- juk kiváló ifjú mesterei.

A brigád jobb, erősebb lett mint valaha.

Ismerték a megmaradás törvényeit.

Voltak olyanok is, akik másik vállalathoz kerültek, valamiért elhagyták a bri- gádot. Öt év alatt összesen nyolcan. Hanem ezek is vit- ték magukkal útravalót. Szaktudásból, tisztességből, lélekből.

Másként nem lehetett.

Forintok tízezrei, társadal- mi munkában töltött órák százai, amit csak úgy, köte- lességükön túl adtak a kö- zösségnek. Családok, mun- kahelyek — ahol a munka becsületének törvényeit ér- vényesítették, vasalták be magukon, másokon.

Ülnek a szélső sorban, várják, hogy szólítsák őket a kézfogásra.

Stiksz István vállig érő hajjal, *Erdélyi Mihály* kö- télöles termetével, *Kovács A. István* a papírfehér hajával. Várakozik a brigád, a csa- pat.

Együtt vannak, ülnek a sorban szinte eggyé válva.

De mindegyikhez másféle úton lehet eljutni mégis.

Indulnak a kitüntetésért, jobb válluk kicsit leengedve, kezet fognak, aztán a dobozt zsebrerakják.

A munka ruházta most fel őket tisztességgel.

BARANYI PÁL

1021

1978. február 14. Televizió 21,20 Áné

Müvészeti Magazin

- Jó estét kivánok kedves nézőinknek. Helyszinünk a Nemzeti Galéria, nem annyira topográfiailag, mint inkább tartalmilag, annál is inkább, mivel rögtön az első témánk néhány száz méterrel távolabb vezet bennünket.
Minden bizonnyal emlékeznek még két évvel ezelőtti adásunkra, amikor beszámoltunk a nagy szenzációt keltő középkori szoborleletekről. Azóta Zolnay László régész, müvészettörténész, a Történeti Muzeumnak a főmunkatársa, aki az ásatásokat vezette, Kincses Magyarország cimü könyvében összefoglalta ennek a kornak a müvelődés történetét és természetesen leirja a szoborleletekkel kapcsolatos tudnivalókat is. A könyv óriási sikert aratott a könyvpiacon, két, három nap alatt elkapkodták, és most áll második kiadása előtt.
Kedves Zolnay László, mi történ azóta, hiszen két esztendő eltelt?

- Tulajdonképpen két vonalon indultunk tovább. Az egyik a szobrok megalkotóira vonatkozó kutatás volt, amelyben rajtam kivül igen derekasan vett részt Marosi Ernő, kitünő müvészettörténész, ez volt az egyik feladatunk, a másik pedig, hogy ugyanazon a terepen, ahol elkezdtem, azóta is folytattuk ezeket az ásatásokat.

- Közelebb jutottakőe a megoldáshoz?

- A szobrok vonatkozásában azt hiszem jobb, ha ezt a kérdést nyitva hagyjuk, mert itt utolsó szót lehet, hogy csak a következő nemzedék fog tudni kimondani. Valami kevés reményem van arra, hogy esetleg a szobroknak a kiegészitő részeit talán meg tudjuk találni, ez lehet, hogy a megoldáshoz is közelebb segit.
A többi pedig müvészetfilológiai munka, összehasonlitásokat kell csinálni, amelyeken mind dolgozunk. Készül is egy ilyen feldolgozás.

- Elég sokat utazott az utóbbi időben, gondolom azért, hogy megkeresse a szálakat.

- Igen, igy jutottam el Flandriába, ami tulajdonképpen a nagy szobrász iskoláknak a kirepitő fészke volt, és vitathatatlan, hogy ezek között a korai flamand mesterek között és a mi szobraink között egy bizonyos hasonlatosság van. Ez azonban az azonossággal nem azonos.

- A franciák, különösen az elmult esztendő óta, igen nagy figyelmet szentelnek az Ön kutatásainak, és eredményeinek. Miért?

- Ennek egy pszihikai oka van a számukra, amennyiben a Notre Damnak a közelmultban egy gyönyörü a forradalomban ledobált fejét megtalálták, és ez szinte egy hazafias hullámot vetett, ez azután fokozottán érdekessé tette a mi anyagunkat, ez azonban nagyon áttételes szál, hiszen minimálisan 130-150 év választja el a Notre Damnak a most megtalált szobrait a budai szobroktól.

Igy közvetlen kapcsolat nincs, persze kutatásban van.

- Meglehetősen sok utazás és kutató munka mellett is marad azért ideje arra, hogy a Vár területén további ásatásokat folytasson. Kérem számoljon be ennek az eredményeiről.

- Tulajdonképpen négy réteg az, négy kor, amelyet a Várban az elmult évek során és a szobrok megtalálása óta megtaláltam. Az egyik az egy falu település, amely valószinüleg Pestnek volt a kisugárzása a Budai hegyen, ez az ugynevezett Szent Királyok korából való korai település, amely a tatárjárásig élt. A tatárjárás után IV. Béla falakkal vette körül ezt a területet is, tehát az egész budai várost, mind a falunak, mind a városnak kiástuk házait, tehát itt van egy korai- késő középkori rétegünk. Utána idetelepül az Anjou-korban a palota, ennek a luxusanyagát találtuk meg, majd pedig a török kort, ami mindent elfoglalt és egyben mindent el is törölt.

- Néhány ilyen emléket kérem mutasson be.

- Talán ezeket mutatnám először, ez még annak a korai falu településnek az emléke, egy XII-XIII. századi kors.ó, ez még szintén egy korai import edény ugyancsak ennek a bizonyos falu településnek a korából, ez a kályha csempe és ezek a kis ötvös tárgyak ezek már a királyi udvarnak a szemetjeként kerültek ki erre a területre. Egy pár dolog a török kori anyagból ott látható. Ez a pár kő, amit áthoztam kivétel nélkül reneszánsz alkotás, tehát Mátyás korának a kőfaragó plasztikáját dicséri.

- Van olyan, amit egyszerüen nem is lehetett idehozni, mert tul nagy, a száraz ároknak a lefedése.

- Igen, tulajdonképpen területileg mi föltártuk a száraz árkot, ez a Zsigmond kori erődrendszernek egy lényeges tartozéka volt, ennek a hid maradványait, a kapuját, és a száraz árok kapujának hulló rácsának az ellensulya volt, majd ezt is bemutatjuk. A másik területünk pedig a királyi palota északi zárófala, az északi kapu, az ahhoz tartozó pince, az ugynevezett királyok utja egy gyönyörüen kiépitett ut, amelyet a jövőben szándékozunk bemutatni.

- Bizunk abban, hogy két esztendő mulva ismét találkozhatunk és hasonló szép eredményekről tudunk beszámolni. Köszönöm szépen.

1978.VII.2o.Kossuth, 18,25/KJné/

Mai könyvajánlatunk

- Zolnai László : Kincses Magyarország.

A magyar középkor anyagi és szellemi kulturájának irott és kézzelfogható emlékeit két nagy forrásvidékből gyüjtötte össze a szerző Zolnai László régész.

Ő volt a feltárója a világhiressé lett budavári gótikus előreneszánsz szobor galériának. Ez volt kutatásainak egyik terepe. A másik terep a könyvtárak és irattárak világa.

Felkutatta és ebben a könyvében is közzéteszi azt is, amit tárgykörében régebben publikáltak.
A Magvető Kiadónál immár másodszor megjelent kötet a történelmi ismeretanyag ujraközlésének fontos müvelődési feladatára is vállalkozott.

ZOLNAY László regén

Vigilia 1985.12.

A szegények Jézusban megtapasztalhatták Isten gyöngéd gondoskodását. Nemcsak tanította az embereket. Ismerte szükségleteiket, megsajnálta az elfáradtakat, jóllakatta éhesen maradt hallgatóit, segített a bajbajutottakon. A szegények szolgálatát legfőbb örökségül hagyta tanítványaira – gondozásuk kezdettől az egyház legfontosabb feladatai közé tartozott.

De tudta jól: a társadalmi-gazdasági bajok megszüntetése még nem biztosítja az ember boldogságát. Az ember nemcsak a nyomorba pusztulhat bele, hanem az anyagiak kergetésébe, kuporgatásába is. Nemcsak a vagyonos ember lehet lelkében gazdag, hanem a vagyonra irigykedve-ábrándozva-gyűlölködve áhítozó szegény is. Csak az élhet boldogan, aki mértékletes és emelkedett lelkülettel bánik azzal is, amije van, azzal is, amire vágyik, s azzal is, aminek hiányán vagy elvesztén bánkódik.

Jézus boldogoknak mondja a lelkükben szegényeket. Azokat, akik bensőleg függetlenül élnek, mint a mezők lilioma vagy az ég madarai. Szent Ignác indifferenciának, szent igénytelenségnek mondja ezt a lelkületet. Eckhart mester szerint: „Szegény az, aki semmit sem akar, semmit sem tud, semmit sem birtokol." Csak az tud igazán szabadon örülni az életnek, az törekedhet egyre igényesebben a „többre" (Ignác másik kulcsszava!), aki tud függetlenülni az élet vonzó, mégis töredékes és múló anyagi javaiból, s így nyitva áll a magát nekünk ajándékozó Isten befogadására. „Akinek van, úgy éljen mintha nem volna" (1 Kor 7, 29).

A szónak tágabb és mélyebb értelmében szegény minden ember, hiszen mindnyájunk élete múló, töredékes és kiszolgáltatott. Minden nagysága ellenére csupa hiány az ember. A gyermek, az öregek és a betegek figyelmeztethetnek bennünket arra, milyen kiszolgáltatottá, védtelenné, nincstelenné lehetünk mindnyájan. „Esztelen", „balga" az, aki biztonságosnak vagy biztosíthatónak véli romlékony földi életét – a rozsda és a moly fölemészt mindent.

Egzisztenciális szegénységünk azonban nemcsak mulandóságunk kiábrándító tényére eszméltet rá. Az ember olyan lény, aki Istenre szorul rá. Semmi mással, kevesebbel nem érheti be. Véges voltunk ellenére a végtelen vágya él bennünk. „Nyugtalan szívünk" egyedül benne nyugszik el. Saját szegénységünk élménye a hitben Isten szeretetének megtapasztalásával párosul. „Mid van, amit nem kaptál?" Sóvárgó hiányunk az Ő ajándékával találkozik össze.

Istenben ismerjük meg *a szeretet szegénységét:* a magunk odaajándékozásának, a másikba belefeledkezésnek, az egyesülésnek örömét. A Háromságosan Egy Isten örök odaadottságát: Az Atya szegénységét, aki úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte; a Fiú szegénységét, aki érettünk kiüresítette önmagát, hogy eggyé válhasson velünk; a Szentlélek szegénységét, aki az Atyától és a Fiútól származik, a szeretet örök-boldog ujjongásában.

A keresztény ember alapélménye: mindennél hatalmasabb ajándékot kapott Istentől, Istenben. Öröme és szeretete készteti arra, hogy maga is odaadja mindenét. Az igazságos szerződések és a jogrend törékeny állóvilágát fölváltja a szeretet áramlása: körforgásba lendül minden, hogy ajándékká legyen az egymást szeretők boldog-szegény közösségében.

Utópia? Önkínzás? Ábránd? Vagy pedig életünk, boldogságunk egyetlen lehetősége, mert csak szegényen válhatunk Isten-igazában gazdaggá?

In memoriam

Zolnay László

Nemcsak költő lehet ihletett, nem csupán művészt lelkesíthet múzsa, és még a szerencse is odaszegődhet az arra méltó oldalára. A váratlanul elhunyt tudós, Zolnay László a polihisztorok ezerarcúságát, a művészek ihletettségét és a bátraknak kijáró szerencsét élvezhette életének eredményekben kiteljesedett utolsó évtizedeiben. A meg nem törhető, bele nem fáradó, kedélyét nem vesztő emberek maroknyi csoportjához tartozott, akinek volt annyi erkölcsi és szellemi tőkéje, hogy a mellőzések, félreértések, vagy éppen félreértékelések ellenére is az általa helyesnek tartott utakon haladjon. Sziporkázó szelleme, önmagát sem kímélő iróniája, közismert humora lendítette át élete holtpontjain, és tette érdemessé arra, hogy a sokak által véletlennek tartott régész-szerencse – a budavári gótikus szobrok megtalálása – megkoronázza következetes kitartását, és azt a rendíthetetlen hitét, hogy a középkori Magyarország művészeti öröksége a hazai föld archeológiai rétegeiben még „tetten érhető". Zolnay László élete olyan színes és sokoldalú, mint azok a könyvek, írások és tanulmányok, amelyekkel felkeltette a széles körű hazai olvasótábor édeklődését a művészeti és kultúrtörténeti értékek iránt, és olyan elmélyült, mint tudományos kutatásai, publikációi, melyekkel vitára késztette régészpartnereit, vagy véleményük megváltoztatására ösztökélte a kutatás területén más nézetet valló ellenfeleit. Zolnay életútja – a hivatalos elismerésig – hosszú és kanyargós volt: Fiatalon verseket, novellákat ír, majd levéltári kutatásokhoz fog. Családfa-kutatást végez, amelyről első tanulmánya 1935-ben jelenik meg. Az egyetemen elkötelezi magát a filozófiai tanulmányoknak, a történetbölcselet felé fordul, és disszertációját *Kultúra, történelem, természet* címen nyújtja be. Szeretne Kornis Gyula tanársegédje lenni, mégis a Franklin kiadónál vállal lektori állást. Másfél év után a Tükör segédszerkesztője, 1939-től pedig Lányi Zsigmondnak – az Általános Nyomda és a Friss Újság tulajdonosának munkatársa, nem sokkal később e lap névleges tulajdonosa. A felszabadulás után – a sajtó és a nyomdák államosítása következtében – rövid ideig állás nélkül marad, de a Magyar Nemzeti Galéria későbbi főigazgatójának, Pogány Ö. Gábornak jóvoltából munkát vállalhat az óbudai illetve a budavári ásatásoknál. Itt szerzi meg régészeti alapismereteit, és indul el archeológiai karrierjének útján. Mint a budavári ásatás vezetőjének, Gerevich Lászlónak beosztottja saját véleményt alakit ki a várkerület első településéről, valamint levéltári kutatásai alapján az első középkori királyi rezidencia (Magna Curia Regis, Kammerhof) várbeli helyéről. Ezt a hipotézist igazolni látszik önállóan folytatott, de sajnálatosan be nem fejezett Táncsics Mihály utcai ásatása. 1952-ben kinevezést kap a műemlékekben gazdag, nagymultú, de a személyi kultusz idején klerikálisnak megbélyegzett Esztergomba. Itt mint a Vármúzeum igazgatója szervezi meg a városi Balassa Bálint Múzeumot, és tapintatos diplomáciai érzékkel, az egyházi hatóság egyetértését megszerezve indítja el a prímási gyűjtemény, a Keresztény Múzeum korszerűsítését. Esztergomi évei alatt kuta-

ZOLNAY L

Vigilia 1986/10

Irodalom

Illyés Gyula: Naplójegyzetek 1929–1945

Illyés Gyula naplói sorozatának első darabja ez a tizenhat évet átfogó, Domokos Mátyás által sajtó alá rendezett kötet. A költő életében megjelent több műben (*Magyarok, Itt élned kell)* is olvashattunk már ezekről az évekről, de ebben a gyűjteményben a hagyaték értő gondozója a könyv alakban még nem publikált naplójegyzeteket, rádióelőadásokat, kisebb folyóiratcikkeket, levélrészleteket, aforizmákat teszi közzé, kiteljesítve e másfél évtized mozgalmas történetét, bepillantást engedve egy nagy írói szellem alkotó munkáját kísérő folyamatos működésébe. Nem rendszeres napi feljegyzésekből formálódik tehát ez a kötet, hanem igen változatos műfajú, évenként nagyon különböző mennyiségű írások füzére. A közös bennük az Illyés más műveiből megismert gondolatiság, érdeklődés, elkötelezettség, fegyelmezett szenvedélyesség. A mindennapok történései, az érzelmek alakulása, hullámzása, a vívódó önelemzések helyett a magyar kultúra, szellemi élet és a nemzet erkölcsi felemelkedéséért folytatott eszmei és irodalmi harcok fordulatait követhetjük a lapokon, s csak néha-néha vall a szerző baráti kapcsolatairól, kislányához fűződő szeretetéről – szemérmesen, visszafogottan. Ha valaki csupán ebből a kötetből kíván tájékozódni Illyés szervező munkájáról, nagy visszhangot kiváltó köteteinek keletkezési körülményeiről, franciaországi kapcsolatairól, a Válasznál és más folyóiratoknál betöltött szerepéről, háborús [illegible]iről – a többi művekhez képest vi[illegible] újat tudhat meg, hiszen jelen[illegible] örökítette meg legfőbb [illegible]zerzőről alkotott [illegible]ttal, meg[illegible]ol-vasmányt nyújtó *Naplójegyzetek*ből, örömmel állapíthatjuk meg a később versekben, esszékben, regényekben és drámákban kiteljesedő gondolatok első felbukkanását, nyomon követhetjük a vázlatosan rögzített útiélményeket, Illyés kapcsolatainak és magatartásának főbb elveit és fordulópontjait. Nemcsak fontos irodalomtörténeti dokumentum tehát ez a kötet, hanem egy nagy személyiség önvallomása is. *(Szépirodalmi)*

R. T. O.

Újhold-Évkönyv 1986/1

Negyven évvel ezelőtt jelent meg az akkori fiatalok lapjának, az Újholdnak első száma. Tevékeny, reménykedő korszak volt, amely a szellem újjáépítését is igyekezett megkezdeni, részben azáltal, hogy részvevői újragondolták azokat az alapelveket, melyek a két világháború közötti irodalom mozgatói voltak. Mert – mint erre az Újhold legnagyobb hatású költője, Pilinszky János figyelmeztetett – a második világháború tapasztalatainak birtokában immár nem lehet úgy írni, mint azelőtt.

Két év, nyolc szám – ennyi volt az Újhold története. Ám a valóság érvényességének tartományát meghosszabbították a legendák. Az Újhold létezésének ténye hovatovább az új magyar irodalom időszámításának kezdete lett. Bizonyára maguk a lap írói tiltakoznak e tény ellen először, hiszen további működésük bizonyítja, hogy nyitottan és készségesen fogadtak be az övéktől eltérő szellemi irányokat is. A valóság mégis azt igazolta, hogy egyfajta szellemi és művészeti irányzatnak valóban ez a folyóirat jelképezi a kezdetét.

Régen rendszeresen jelentek meg évkönyvek. Mára e szokás – sajnos – ritkább lett. Annál nagyobb örömmel üdvözölhetjük a volt újholdasok évkönyvének első példányát, s ben-

ne a folyóirat munkatársait, de azokat a fiatalokat is, akik az övékhez hasonló felelősséggel igyekeznek újragondolni az ember egzisztenciális kérdéseit. Mintha az a virtuális lehetőség válnék valóra: ha az Újhold zavartalanul megjelenhetett volna, ezeket a szellemi törekvéseket is magától értetődő természetességgel integrálhatta volna. S ami nem mellékes: olvasmánynak sem utolsó e válogatás, mely szép verseket, elbeszéléseket éppúgy tartalmaz, mint történelmi és irodalmi esszéket, mintegy a mindenkori irodalom gazdagságát, sokféleségét bizonyítva. *(Magvető)*

Zolnay László: Hírünk és hamvunk

A budavári leletek felfedezője, a sajnálatosan korán elhunyt Zolnay László önéletírását tartja kezében az olvasó. Egy küzdelmes, nehéz élet dokumentumát, amelyben éppúgy tükröződik egy tragikus korszak visszfénye, mint egy nyugtalan, önmagát különféle módokon mindig kiteljesíteni vágyó szellem ihletett kalandozásainak nosztalgiával áthatott, ironikus és önironikus vizsgálata.

Izgalmas, érdekes, néha derűs, máskor szorongató olvasmány. Zolnay Lászlónak nem volt könnyű élete. A kor folytonos kitérőkre kényszerítette. Volt újságíró, művészettörténész, jómódú részvénytulajdonos, kitagadott és félreállított, eredeti szakmájának peremére üzött leletmentő, vidéki múzeumba számüzött muzeológus, de mindvégig makacsul őrizte magában azt a meggyőződését, hogy tehetségével használni és szolgálni tud. Ez a tudat adhatott erőt, hogy elviselje életútjának töréseit és kibírja azokat az áskálódásokat, amelyek néha „vérre mentek".

Mélyen emberi sors bontakozik ki e könyv lapjairól. A reménytelenségben is megőrzött remény üzenete szól hozzánk. Annak bizonysága, hogy minden helyzetben meg lehet találni azt a lehetőséget, mely alkalmat kere értelemmel telítheti a létet. Zolnay hosszas és küzdelmes harcok után zolhatta, hogy elképzelései helye dezésével új irányt adott a haz gészeti kutatásoknak. De h nem érhetik meg ugyan kellene őriznünk a értést kellene kial

segíteni tudjuk őket hasznos elképzeléseik és terveik megvalósításában!

Különben Zolnay László könyve kortörténetnek sem utolsó. A két világháború közötti művészeti élet jellegzetes, fontos alakjai vonulnak fel műve lapjain, vonzó emberközelségben s nem a legendák ellenőrizhetetlen magasában. Alakjukat a szeretet és az irónia szövi át, művük maradandó részét pedig az azt megillető tisztelettel és méltánylással idézi vissza a szerző. *(Magvető)*

Kálnoky László: Hőstettek az ülőkádban

Sokan leírták már, hogy Kálnoky László az újabb magyar líra egyik legjelentékenyebb alakja volt. Évtizedekig úgy látszott, hogy egyversű költő, mígnem pályáján olyan váltás következett, melynek poétikai következményei alighanem sokáig rezegnek tovább a magyar lírában. Kálnoky ugyanis megtanulta, hogyan léphet ki egyéni sorsa és fájdalma köréből, mint találhat rá olyan magatartásra, mely megajándékozza a költői általánosítás ritka lehetőségével. A „veszendő lélek" költője lett, páratlan erővel idézte fel a magányos ember drámáját, s hitelesen érzékeltette a reménytelenség reménységét, a magányban kiteljesíthető szabadság lehetőségét.

A *Hőstettek az ülőkádban* már a címével is sokat elárul Kálnoky László ut ső korszakának jellemző jegyéről, az ir Kettős jelentősége volt ennek: egy rizhette meg a költő szellemi srészt így emelkedhetett idalmain. Az újabb is jellemzi az Kálnoky irányb tal

tó ásatásokat végez az esztergomi ún. Prímás-szigeten, ahol megtalálja egy Gizella-alapítású bencés apácakolostor maradványait. Meghatározza a középkori érseki palota pontos helyét és kiterjedését, a belváros középpontjában pdig feltárja – a feltételezése szerinti – Senja (Széna) palota, az egykori királyi rezidencia alapfalait. „Számkivetése" után – ahogy ő maga nevezte esztergomi tartózkodását – 1960 januárjától a budapesti Történeti Múzeum tudományos munkatársa. Régészként folytatja budai, buda-környéki ásatásait: a budalőrinci pálos kolostor és a budavári nagy zsinagóga feltárásával. Engedélyt kap a budavári tereprendezéssel kapcsolatos mentőásatások lefolytatására, s ezzel lehetősége nyílik arra is, hogy újból felvethesse a vári településtörténet kritikus kérdéseit. Amint halála előtt néhány hónappal benyújtott kandidátusi értekezésében kifejti, ezek az ásatások és feltárások egyértelműen bebizonyították, hogy a tatárjárás előtt a vár déli oldalán csupán mezőgazdasági jellegű, falusias település létezett, azt követően pedig utcarendszeres, kőházas építkezés folyt. A mai budai vár építéstörténetének első periódusa – ennek megfelelően – csak az Anjou-házi királyok korára tehető. Ez az ásatás koronázza meg Zolnay fáradozásait. 1974-ben, a Munkásmozgalmi Múzeum mellett felfedezett „szobortemető", 62 gótikus szobortöredékével, kétségtelen bizonyítékot szolgáltat a középkori „Kincses Magyarország" művészetének európai színvonalára.

Utolsó éveiben – a feltárt falak megőrzésével, a nyomvonalak jelzésével, a kapuk és bástyák rekonstrukciójával – egyik dédelgetett álma is megvalósul. Ösztöndíjas külföldi útjain alkalma nyílott a budai gótikus szobrokkal analóg műalkotások megtekintésére, szűkebb hazájában pedig – sokoldalú kutatásának gyümölcseként – kiadhatta közismertté vált könyveit.

Barátai, ismerősei, munkatársai csodálták fáradhatatlanságát és vállalkozókedvét. Kandidátusi értekezését, életművével egyetemben, az MTA Tudományos Minősítő Bizottsága oly nagyra értékelte, hogy a tudományok doktora fokozat elnyerésére terjesztette elő. Ezt a tudományos címet – a „Pro Urbe" és a Munka Érdemrend arany fokozatának birtokosa – életében már nem kaphatta meg, legfeljebb sírjának kőlapjára vésheti rá az utókor. Emlékezete ezzel vagy enélkül mégis maradandó. Emberségének igaz értékei irányt mutatnak a tudomány a tudományt szolgáló, eljövendő nemzedéknek. Székely György, a budapesti Történeti Múzeum főigazgatója is erre célzott a temetésen elhangzott búcsúbeszédben: Zolnay László „egyszerre tudta sugározni a véleményt és a kutatás szabadsága utáni vágyat és igényét, valamint a mások felfogása és nézete iránti toleranciát, valamennyi kollégájával és minden emberrel való emberies érintkezés adottságát". A tudós Zolnay László az emberiesség doktora is volt.

Farkas Attila

Irodalom

Szabó Ferenc: Szavak forrása csend

Szabó Ferenc új kötetének címe Pilinszky Jánost idézi. Pilinszkyt és nemzedékét, akik kételkedni kezdtek abban, hogy a szó alkalmas lehet-e kapcsolatot teremteni beszélő és hallgató között. A csend az ő számukra egy olyan köztes állapotnak minősült, mely alkalmas a leírt és kimondott szó megtisztítására, hogy később visszaállhasson az a meghitt kapcsolat, mely a beszéd és írás révén embert emberhez fűzte, s amely a költőt is alkalmassá tette a versbeli igazságok megfogalmazására. Az a gon-

dolati út, melyet Szabó Ferenc műfordításai és részben saját versei révén is végigjár, némiképp hasonlít az itt leírtakéhoz: kötetét egy hatalmas, a szóban, a költészetben még fenntartás nélkül bizakodó lírikus, Paul Claudel bemutatásával kezdi, majd Valéry verseiből ad válogatást, azt az első folyamatot mutatva meg, ahogyan a líra az érzelmek túláradó bőségét a ráció nyugalmára és kiegyensúlyozottságára cserélte, befejezésül pedig Pierre Emmanuel költészetéből állított össze valóságos antológiát. Emmanuel és Pilinszky lírája kétségtelenül mutat bizonyos rokonságot, mely nemcsak fogalmazásuk egyértelműségéből, lényegre töréséből fakad, hanem eszmei előzményeik közös voltából is: Kirkegaard és Simone Weil tanította mindkettejüket az ember bűnös voltának kendőzetlen beismerésére. Akár Pilinszky János is írhatta volna Pierre Emmanuelnek azokat a szavait, melyeket Szabó Ferenc idéz a költőről írt szép és alapos tanulmányában: „A szív legmélyebb imája a legcsupaszabb és legegyszerűbb többesszámú könyörgésben fejeződik ki: Uram, irgalmazz nekünk! És e kiáltás egész ereje egyetlen szóba, a megszólításba sűrűsödik: Uram!"

Az olvasóban óhatatlanul felvetődik a kérdés: vajon Szabó Ferenc újabban megjelent kötetei, a verseket és műfordításokat tartalmazó *Őszi ámulat, Teljes évszak* és a mostani *Szavak forrása csend* módosítást jelentenek-e pályáján? Vajon a világnézeti tanulmányokat, teológiai és filozófiai esszéket végképp felcserélte-e a versre és a műfordításra? Ezek a kérdések azonban aligha vezetnek a lényeghez. Részben azért sem, mert Szabó Ferenc kitűnő tanulmányokkal kíséri fordításait, melyekben elmélyült és alapos világirodalmi kultúráról tesz tanúságot, s biztos érzékkel választja ki a költészetnek azokat a jelenségeit és poétikai jellemzőit, melyek az emberi lényeg felé mutatnak. A vers és a tanulmány voltaképp egyetlen forrásból fakad értelmezése szerint: a világba kivetett ember e különféle megfogalmazások révén igyekszik megtalálni célját és rendeltetését, fogalmazza meg azokat az életelveit, melyek orvosságául szolgálhatnak léte fájdalmaira.

E kiválasztott, ugyanakkor tévelygő, rendeltetését kereső ember lehetséges útjait fogalmazza meg Szabó Ferenc, akár verset, akár tanulmányt ír. Ha az utóbbi műfajt műveli, akkor is érezni fejtegetéseiben a költői látásmódot, s ha verset ír, olyan gondolati fedezettel tekint a világra, mely minden leírt sorát tudatossá teszi. Nem a lávázó, indulatos, teremtő lirikusok közül való. Fontosabb számára a pontosan megfogalmazott gondolat, mely a képeket is áthatja és szabályozza dikciójának menetét. Kifejezésformáját némiképp meghatározza a magyar katolikus költészet hagyománya, ez azonban nem akadályozza mondanivalójának egyénítésében.

Jelen könyvét úgy is tekinthetjük, úgy is olvashatjuk, mint önvallomást, egy szellemi út fontos tájékozódási pontjainak hiteles rajzát. Nem fordítói feladatának érzi, hogy képet rajzoljon Claudelről, Valéryről és Emmanuelről, hanem azt érteti meg velünk, miért ezek a kedves francia költői, hogyan találta meg lírájukban ugyanazokat a gondolatokat, melyeket tanulmányaiban és a hittel kapcsolatban folytatott párbeszédeiben a század nagy gondolkodóinál elemzett. E tudatosan vállalt és megvallott személyes kapcsolata is magyarázza, miért érzi némiképp a maga elődeinek a magyar műfordítástörténet nagy alakjait, akiket Rába György oly találóan nevezett „szép hűtlenek"-nek. Nem mintha Szabó Ferenc a művészi kifejezést, a személyes mondanivalót annyira érvényre juttatná, hogy elszakad az eredetitől. Inkább egy átélt viszonyra céloz, amikor Babits, Kosztolányi és Tóth Árpád műfordítói munkásságára hivatkozik. Számára is gazdagító forrás a világirodalom, olyan szemlélettágító lehetőség, melyet majdnem mindegyik által művelt műfajban megragadott és kifejezett.

E fordításokban azonban nemcsak a személyesség, az önvallomás és a szellemi elődkeresés gesztusa a fontos, hanem az a tény is, hogy Szabó Ferenc sok esetben teljesen új tolmácsolásokkal gazdagítja irodalmunkat. Képes Gézára kell gondolnunk, aki öntudatos büszkeséggel írhatta egyik fordításkötete címéül: *Először magyarul.* Szabó Ferenc is számtalan költeményt el-

Zolo Palugyay

Halása Csemicky László akvarelljeire

(T.): Csemicky László: Irodalmi Szemle 1964/8. Boráló

MDK

Zelnay Loránd, graf.

Rajzaival jelent meg Benedfy-Benda László:Afrik
Meghódítása. c.könyv. 208.l.

Rajzai díszitik Benedfy-Benda László: Magyar
utazók Afrikában c. művét. 208.l

Zelnaynál indikálva!

MDK

Zelnay Lóránt, illusztrátor

lási

Ábrán Zoltán alatt

Zolnay Loránd

K.

Tovább

[A **Magyar etiópiai expedició** tudománynépszerűsítő munkái. 1—6.]
Bp.: M. etiópiai exp. orsz. biz. (VIII. Vas u. 18.; Elbert ny.)
1934. 8-r. Nincs könyvkeresk. forg.-ban. Egészvászon 50·—
1. **Bendefy-Benda** László. Ősidők, ősemberek. Képek a magyar-
földi ősemberek életéből. 1. Régibb kőkor. — Bronzkor. —
Vaskor. A munka díszítményeit *Ábrán* Zoltán rajz. 208 l.
2. **Magyar** László. 15 év Délafrikában. Átdolg. *Bendefy-Benda*
László. — ered. rajzaival. 212 l.
3—4. **Bendefy-Benda** László. A magyar föld és története.
1. Hazánk talaj- és kőzetviszonyai. 203 l. — 2. A magyar föld
szerkezete. Belsőkontinentális kéregmozgások a Kárpát meden-
cében. 2. bőv. kiad. [Szerző arcképével], szövegközti képekkel
és 4 térk.-pel. 208 l.
5. **Bendefy-Benda** László. Afrika meghódítása. *Zolnay* Lóránd
rajzaival. 208 l.
6. **Bendefy Benda** László. Magyar utazók Afrikában. 1. Fel-
fedezők. *Zolnay* Lóránd rajzaival. 208 l.

Zolnaynál indikálva!

The Fortress of Buda

as években/. - Főv.Kvt.B.769

Buda látképe. "Ofen.

palensky lith." 170 x 115 m/

tozata:

Buda Látképe. "Ofen.

mann in Prag." 177 x 120 m/m

Buda látképe. "Der B

C.W.Medau & Co in Prag" /1830

Der Bloxberg bei Pest

A régi .....213.

A budai Várhegy a vá

Zolnay László

illusztrátor

László

Ábrán Zoltán alatt

Plan von Pest-Ofen.

ája. - Kremmer a régi Buda é

Plan von Ofen und Pe

A.F. - Kremmer II.539. -

Plan der Belagerung

Grundrios, den Karl de Luvig

Jugenieur, im Jahre 1686. ve

lap német magyarázat. Litho

480 mm. - Föv.Muz.Lanfr.Gy.3

Zolnai Mária, gyermekrajzoló

Hajdúböszörményi tanuló. Részt vett a Petőfi-gyermekrajz-pályázaton.

Szécsy Péter: Jancsi bojtár, Kalocsai réten 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973 aug. 18.

Zolnay dr.-né

Vozáry Emmi

úrnak.

Évi. 1928.

VAJDAHUNYAD

V

Zolnayné.

A régi Műcsarnokban rendezett Iparmű-vészeti Társulat kiállításán bőrtárgy-művei szerepeltek.

Magyarság, 1928. dec. 2.

ZOLNAY László

MUCSI András: Gadányi Jenő és Esztergom.
= MNG Évkönyve, 1991 288,289

	Magyar Müipar. Bp. 1
	Magyar Sion, Eszterg
	Később Uj Magyar Sio
	Mulattató Képesujság
	Müvészvilág. Bp. 189
	Magyar Sajtó. Bécs 1
	Magyar Hirmondó. Poz
	Magyar életképek. Pe
	Életképek 1844-48
	Nemzet, Bp. 1882-189
NHQ	The New Hungarian Qu
	Bp. 1959-
NK	Numizmatikai Közlöny

ZOLNAY László

Székely György: Zolnay László 1916-1985. - BudRég, XXV. (1984 1 - 3.p. ill.

a ház sarkához. Barna pólóingben. Mintha nem volna bal kézfeje. Nagyon egyedül van. A ház is mintha elfordult volna, háttal állna. S szinte pontosan középen, egyforma távolságra a bal és jobb széltől. Szomorú kép. A férfi aránytalanul kicsi, vagy a házfal nyomasztóan nagy.

„Miért is kerestem falakat, miért akartam éppen a falakkal valamit mondani, vagy egy figurával, vagy egy olyan térábrázolással, amelyben bizonyos szorongást, félelmet, börtönérzést lehet megsejteni? Mind azért, mert ezek az érzések mind bennem voltak és első óhajom a piktúrával szemben az volt, hogy engemet magamat fejezzen ki" – idézik Kernács–B. Farkas 1979-ben készült filmjében Ország Lilit.

Három változatban festi meg az *Önarckép fal előtt* c. képet. Az első kettőn a kép egész terét betölti a sárgafugás vöröses téglafal és a sötétszürke macskaköves járda. A végtelen tagolatlan fal előtt kicsiny fehérruhás kislány, a gyermek Ország Lili, árnyéka rávetül a falra. Egyiken fehér kalapban, fekete harisnyában, a másikon fekete hajjal, fehér harisnyában. A kövér kislány szétvetett lábakkal, meredten áll. Fehér keze mereven oldalt. Szeme és haja is nagyon fekete. A szürkés utcakövön árnyék és fény. A harmadik változaton egy furcsa, hasított, háromszögű tetőkkel tagolt építmény előtt áll kiszolgáltatva, magányosan. Az óra leginkább a bergmani órák kísérteties jelenvalóságára hasonlít. „Azt akartam kifejezni, hogy

ZOLTAI ATTILA

43. Vàsàrhelyi ÖT

Fáuser János

1804–1847.

ZOLTAI ATTILA festő

Délvilág '96. júli. 31.

Zoltai Attila aktja Pötyörönél, egy fán.
(Fotó: Tésik Attila)

Német nők:

Pályázati felhívás

A Csongrád Megyei Területfejlesztési Tanács a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 13. § (3) bekezdése alapján, a területi kiegyenlítést szolgáló fejlesztési célú támogatás felhasználásának részletes szabályait tartalmazó 108/1996. (VII. 16.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Rendelet) foglaltakat figyelembe véve pályázatot hirdet a

megyei területi kiegyenlítést szolgáló fejlesztési célú támogatások elnyerésére.

A pályázat célja:

a termelő infrastrukturális feltételekben meglévő területi fejlettségi különbségek mérséklése a társadalmi-gazdasági, illetve infrastrukturális szempontból elmaradott térségekben és településeken.

Pályázatot nyújthatnak be:

helyi önkormányzatok a 80/1996. (VII. 7.) Korm. rendeletben meghatározott társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségek, továbbá a megye infrastrukturális szempontjából legelmaradottabb települések

Bóna Jenő

Belvárosi utca

50×60 (olaj-vászon)

Erdélyi Tibor

Szárnyalás

60×70 (olaj-vászon)

Bihari Sándor

Adél

80×40 (akvarell)

Strissovszky Szilárd

Bohémok kertje

70×80 (olaj-farost)

Herpai Zoltán

Zsuzsanna

60×80 (olaj-farost)

Csomor Katalin

Álmodozó

60×80 (olaj-vászon)

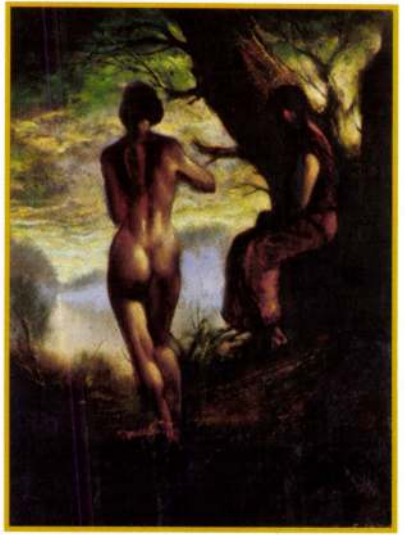

Csáky Lajos

Magány

40×30 (olaj-farost)

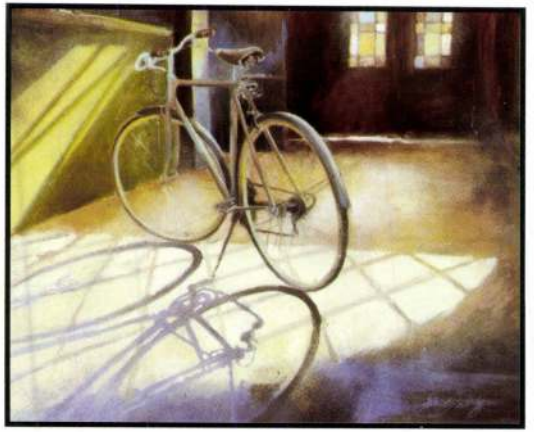

Zoltai Attila

Áttörő fények

50×60 (olaj-farost)

ZOLTAI ATTILA

ALKOTÓINK KÖZÜL:

ADILOV ALIM
ADILOV KABUL
BALOGH ERVIN
BÁN TIBOR
BÁNFALVI ÁKOS
BARKÓCZI JÓZSEF
BAZÁN VLAGYIMIR
BIHARI SÁNDOR
BOCSÁK KRISZTINA
BODOR MIKLÓS
BÓNA JENŐ
BUBELÉNYI LÁSZLÓ
BUDAI LÁSZLÓ
CSÁKY LAJOS
CSIKÓS ANDRÁS
CSOMOR KATALIN
CSUTA GYÖRGY
CZÓBEL MARIANNA
DEÁK B. FERENC
DEBRECZENY ZOLTÁN
ENDREY NAGY ATTILA
ERDÉLYI TIBOR
ERDŐS PÉTER
FAJKA JÁNOS
FASSEL FERENC
FEHÉRVÁRI ZOLTÁN
FEJÉR CSABA
FÜLÖP LAJOS
GARABUCZY ÁGNES
GŐCSEY JÓZSEF
GUBCSI ATTILA
HERPAI ZOLTÁN
HÉVÍZI ÉVA
HOLÁNYI JULIANNA
HORNYIK JÓZSEF
HOSSZÚ LAJOS
HUNYADI GÁBOR
HUNYADY ISTVÁN
KÁRPÁTI JÓZSEF
LÁSZLÓ KATALIN
LOSONCZI LILLA
LUDVIG ZOLTÁN
MACSKÁSSY IZOLDA
MÁG TAMÁS
MARJAI JÓZSEF
MARKÓ ERZSÉBET
MIZSER PÁL
NÁVAI SÁNDOR
NOVÁK ANDRÁS
ORBÁN CSILLA
ORSOVAI VALÉRIA
OSZTER DEZSŐ
PAPP GÁBOR
PARÓCZI ÁGNES
PŐSA EDE
PUSKÁS IMRE
SCHRANZ LAJOS
SIPOS ISTVÁN
SIPOS ISTVÁN grafikus
SOMOGYI GÁBOR
SOMOGYI SOMA LÁSZLÓ
STÉHLIK JÁNOS
STRISSOVSZKY SZILÁRD
SZABÓ JÁNOS
SZANTHOFFER IMRE
SZEKERES EMIL
UZONYI FERENC
VÁGFALVI OTTÓ
VÁRKONYI JÁNOS
VINCZELLÉR IMRE
VIZER JÚLIA
VOJNITS RICHÁRD
WALTER GÁBOR
ZOLTAI ATTILA
ZOMBORI LÁSZLÓ

MEGHÍVÓ

Szeretettel meghívjuk Önt
és kedves családját az általunk
rendezett festménykiállításra
és -vásárra.

AK Balaton Galéria
Veszprém

Kungli János *06-30/9469-306*

és

Kungli Péter *06-30/9572-230*

Vizer Júlia
Laza csokor
60×50 (olaj-farost)

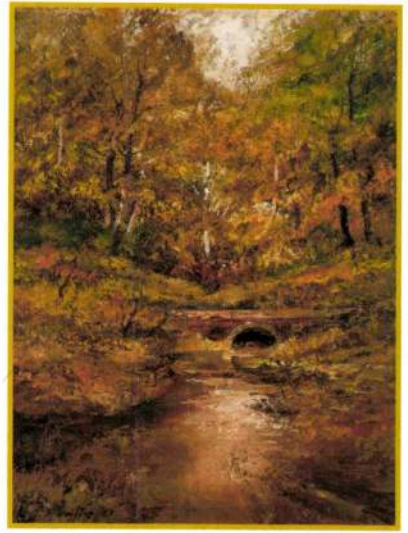

Szanthoffer Imre
Erdei patak
80×60 (olaj-vászon)

ZOLTAI Attila - festő

Délvilág 1997. 11. 12.

• Vásárhelyen a Cseresnyésben

Kollektív kamaratárlat

Zoltai Attila festő- (balról) és Návay Sándor szobrászművész (jobbról) a megnyitón. *(Fotó: Tésik Attila)*

• Munkatársunktól

A vásárhelyi kollektív műterem alkotóinak, Kakukk Tündének, Erdélyi Tibornak, Sonkoly Tibornak és Zoltai Attilának nyílt közös kiállítása hétfőn este a vásárhelyi Cseresnyés kollégium aulájában.

Mint azt bevezetőjében *Kéryné Joó Sára* művészeti előadó elmondta: ez a kiállítás folytatása az egy évvel ezelőttinek. Akkor közösen határozták el a művészek és a szervezők, hogy az idén megismétlik a tavalyi közös tárlatot, egyaránt megajándékozva a festmények létrehozóit és csodálóit.

„Összességében sokkal vidámabbak az idei képek, mint a tavalyiak voltak" – osztotta meg Kéryné Joó Sára gondolatait a nagyérdeművel, majd így folytatta: a képek is azt mutatják, hogy valószínűleg nem uralkodik komor hangulat a kollektív műteremben. Ez egy baráti társaság, annak ellenére, hogy egymásnak riválisai. Kakukk Tünde képei markánsabbak lettek – elemezte az alkotásokat –, Sonkoly Tiboréi megfontoltabbakká váltak, Zoltai Attila festményei frissességet, vidámságot, valamint nyugalmat sugároznak. Erdélyi Tibor képein igencsak kedvesek a görögkeleti, bizánci elemek. Telitalálat, ahogy megmutatja az embereket az elmúlt idők homályából kiemelve – zárta megnyitóját Kéryné Joó Sára. A kollektív műterem alkotóinak kamaratárlata december 1-jéig, hétköznapokon 10–18 óra között tekinthető meg.

s vendége: Deutsch

rupció burjánzik...

sza kormány az oka, hogy tragikus a közbiztonság állapota." *(Fotó: Karnok Csaba)*

NATO tudja a leghatékonyabban és legolcsóbban garantálni. Most erre, a parlamenti pártok közös álláspontjára kell koncentrálni – válaszolta a földkérdések erőltetésében, a népszavazás-ügy átláthatatlanná válásában a fideszesek felelősségét firtató kérdésünkre. Deutsch kije-

mányzati magatartás miatt. Az ország közbiztonsági helyzetének javítása érdekében a fiataldemokraták önálló javaslatokat dolgoznak ki. A *november 3-ai tüntetést* nem engedélyezték – hallottuk –, mégis irritáló, hogy *aránytévesztő módon lépett föl a közbiztonság megterem-*

desz? – szólt következő kérdésünk. „A kormánypártok jó egy esztendeje, havonta-kéthavonta keresnek olyan ügyet, amivel szimbolikus kérdéseket tudnak, jelentőségükön fölül, középpontba állítani, hogy az így keltett ijedelemben a polgárok rájuk szavazzanak" – mondta

Bohé

Kunszentmártont elvitte a v
megválasztották az országg
a két gyorshírt közölték tegnap
ügynökségek. Hogy egymás me
len műve és nem kell a katasz
szedésének célirányos tudatossá
helyzet ugyanis az, hogy míg az
rófáról szól, a második „csak" a
politikai ügyetlenségéről. Az SZ
MSZP határozatlanul nem akar
vezett közjogi méltósággal felruh
parlamenti többség még könnye
ta volna, nem szavaztak elegen
Vagyis nem tudták működtetni
erőt.

Most tehát viselhetik egy po
amelybe az is beletartozik, hog
gi méltóságában sem tartóztat
kijelentésektől. Például: a tria
lisak, nem szabad lemondani
hangba kell hozni az etnikai
Továbbá: pártelnöke, Torgyán
kai élet egyik legnagyobb kivá
látható IV. Bélához, Rákócziho

Magának Kávássy Sándor
rá váró feladattal kapcsolatba
ugyanolyan tanáros lesz a vi
Györgyé volt. Merthogy az e
saját bőréből. Kávássy tanár
sza az egyik szegedi felsőiskol
egyáltalán nem lágy diktatúrá
tóztatta meg magát a katedrá
zetteket (kivéve persze a torgy
Továbbá az alsóvárosi kocsm
nyaival az erdélyi himnuszt,
gyalt.

Mivel az előbbit mindenki
történelem tanszéken,
hém emberként szerették, mi
tisztelték. Az iskolából kirúg

FERIHEGYI GALÉRIA
LÉGIFORGALMI ÉS REPÜLŐTÉRI IGAZGATÓSÁG

A LÉGIFORGALMI ÉS REPÜLŐTÉRI IGAZGATÓSÁG,
VALAMINT A FERIHEGYI GALÉRIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA

ZOLTAI BEA
FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

MEGNYITJA - **NAGY GÁBOR** FESTŐMŰVÉSZ
A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA
TANSZÉKVEZETŐJE, EGYETEMI DOCENS

HELYE - **FERIHEGYI GALÉRIA** *(BUDAPEST-FERIHEGY 1 TERMINÁL)*

IDŐPONT - 1996. OKTÓBER 15. 15^{00} ÓRA

A KIÁLLÍTÁS OKTÓBER 29 -IG TEKINTHETŐ MEG.

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívjuk Önt

ZOLTAI BEA festőművész kiállításának megnyitójára a Duna Galériáb

(Budapest XIII., Pannónia u. 95.) 1997. november 19-én 18 órára.

A kiállítást megnyitja: Csáji Attila festőművész.

Megtekinthető: 1997. november 19-től december 7-ig, hétfő kivételével

Tisztelettel meghívjuk Önt

ZOLTAI BEA festőművész kiállításának megnyitójára a Duna Galériába

(Budapest XIII., Pannónia u. 95.) 1997. november 19-én 18 órára.

A kiállítást megnyitja: Csáji Attila festőművész.

Megtekinthető: 1997. november 19-től december 7-ig, hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

Zoltai Bea *1997*

Zoltai István, építész

Csomor Tibor: Épült 1987-ben — Folyóiratszemle.

(Magyar Építőipar, 1987. 1-2 sz. 1-86 l.)

A lap az elmúlt esztendő folyamán megvalósult és átadott kiemelkedő építészeti alkotásokat mutatja be. Bevezetője posztmodern építészeti irányzattal foglalkozik.

Az ismertetett tervező és alkotása:

Zoltai István: Kereskedelmi szakközépiskola, XXI. Csepel-Királymajor.

Budapest folyóipar, 1988., 8., 47-old.

Zoltai István, építész

9. Zoltai István—Szabó Ilona: Művelődési Központ, Szolnok 1978

Magyar Építőművészet, 1984. 1. 23-old.

Zoltai István

III. díjat kapott az alábbi pályázaton

N.N.: Estékelték Sopron északnyugati városrészének rendezési tervpályázatát

Magyar Nemzet 1969 XII. 30

M.D.K.

Zoltai István épitész

A 60 férőhelyes bölcsőde, 100 férőhelyes ovóda tervpályázaton dijazva

II. dij / 20ooo Ft /

Társtervező: Molnár Attila, Schwarzenberger Ádám, Szabó Ilona

Magyar Építőművészet 1966/1, 2-6.l.

Zoltai István építész

M.D.K.

Dijazva a pályázaton / I. dij 25ooo Ft 2 x
5ooo rt.megvásárolva

Társtervező: Molnár Attila-Schwarzenberger
Ádámé Szabó Ilona- Mosoni György-Majoros András

Három dijat nyert egy építészkollektiva a debreceni
pályázaton

Magyar Nemzet 1966. nov. 9. 7.1.

MDK

Zoltai István építész

I. díjat nyert Nagykanizsa városközpontjának megtervezésére kiírt pályázaton.

—: Közlemények

8.

Népszabadság, Bp. 1970. aug. 19,

Zoltai István –

Schwarzenberger Ádám – Mosoni György

terve kiemelt megvételben részesült a „Fejlenthet" művelődési otthonok" terv pályázatán. 1967.

Magyar Ajánt. műrészet 1969. 1 sz. 2. l.

Soltai István

Schwarzenberger Ádámmal

közösen készitett pályázati terv vének értékelése és bi-
rálata.

Kismarty Lechner Kamill: Gyermeknevelési központ terv-
pályázatának opponensi véleménye. Magyar Epitőművészet,
1968, 5.sz, 10. 1.

Zoltai István építész

Tervezőiszapokfjának terve II. díjat kapott az alábbi pályázaton

Ulrich terem: Bölcsődék Orsz. módszertani Intézetének tervpályázata, 1969

Magyar Építőművészet 1970/2 18 old.

Zoltay István

A Lakókörzetek gyermeknevelési épületegyüttesének terv-
pál ázatán /1967/ III. dijat nyert:
Schwarzenberger Ádám - Zoltay István terve,
valamint Kruppa István terve.
/A tervek részletes ismertetése./

Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz. 2-9. l.

Zoltai István M..D.K.

Dicséretet kapott munkájáért

Jutalmazta az Építészek Szövetsége a kiváló diplomamunkákat

Magyar Nemzet 1966. okt. 2. 11. 1.

Zoltai István épitész

Díjazva a pályázaton / 220000 Ft

Társtervező: Molnár Atttila, Schwarzenberger Ádám, Szabó Ilona

Sikeresen zárult a korszerü felvonulási épület tervpályázat

Magyar Nemzet 1966. julius 3. 5.1.

Zoltai Istvánné épületében

/ 22000 Pf

Társtervező: Molnár Attila, Schwarzenberger

Ádám, Szabó Ilona

Zoltai István építész

Diplomamunkája: Museum a Négligetben (repkő)

Magyar Ifjúság 1966 VII. 23

M.D.K.

Zoltai István

Az 1 66-os diplomaterv-pályázaton dijazva

dicséret

Modern Müvészeti Muzeum

Magyar Épitőmüvészet 1967/1. 2.1.

Zoltai István épitész M.É.K.

Dijazva a pályázaton / 20ooo Ft /

Társte vező: Molnár Attila- Schwarzenberger Ádám-
Szabó Ilona

Épitészetileg igényes, korszerü és gazdaságos tervek érkeztek az óvoda-bölcsőde pályázatra

Magyar Nemzet 1965. dec. 9. 9.l.

Zoltai István épitész M.K.

/ 20000 Ft /

Társte vező: Molnár Attila- Schwarzenberger Adám-
Szabó Ilona

Zoltai István, [építész]

II. díjas

(Kispest tervért)

↓

(–ts–): Épül a dél-pesti városrész központ 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. febr. 26.

Zoltai István

A Somogy megyei Tanács Tervező Vállalat építésze Egyed Tibor,
A Győri Tervező Vállalat építésze Horváth Andor,
A Perbáli Egyetértés Mezőgazdasági Termelőszövetkezet építésze Maros Tamás,
A MÁV Tervező Intézete építésze Schneller Vilmos,
A Lakó és Kommunális épületeket Tervező Vállalat építésze Zoltai István, az Ybl Miklós-díj III. fokozatát kapták, közli a lap "Díjak, kitüntetések - 1976" címmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. ápr. 3.
XX. évf. 14. sz. 8. lap.

Zoltai István, építész

a kispesti rekonstrukció egyes ütemét a városrendezési terv készítője, Zoltai István oldotta meg.

Unokáink is látni fogják.

1976. nov. 24. TV. 17.50 V Gné.

Zoltai István, [építész]

L.: Schömer Ervin

–: A felszabadulás 5.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. ápr. 2.

Zoltai István építész

Nov. 28. péntek: „Nyíregyháza Család u. Zakotelep" c. terepályázat nyilvános ismertetése és vitája.

Előadó: Zoltai István építész

Opponens: Plesz Antal, építész.

a kiállítás anyaga 1975. nov. 25.-től tekinthető meg.

MÉSZ Program

1975. november.

Zoltai István, építén

Vita volt működésről.

Borics-Szőllősi: Véleményeh a készről, vita az építőről 3.

Esti Hírlap, Bp. 1980 szept. 24

...non, Építés

MEGYEI MŰVELŐDÉSI ÉS IFJÚSÁGI KÖZPONTOT avattak szombaton Szolnokon. A városközpontban emelt üvegpalotát Pozsgay Imre kulturális miniszter adta át leendő gazdáinak. Az intézményt Zoltai István, a Lakóterv Ybl-díjas mérnöke tervezte.

21.

—: Kír

Népszabadság, Bp. 1979. jún. 3.

Zoltai Tal

dr. Zoltai Dénes,

Koszta Rozália festőművész kiállítását az Ernst Museumban 1985. dec. 5-29-ig látogatható.

a kiállítást megnyitja: dr. Zoltai Dénes

a -"- rendezte: Havas Valéria.

Műcsarnok és Kamaratermei;
1985. dec.

ZOLTAI István építész

KÁLLAI Géza: Az uj Móric-gimnázium. = ÉS 1992. aug.28.12.

DEVICH Márton: Görög márvány és mezőturi tégla. =Magyar Nemzet 1992. szeptember 1.lo;p.

Bp.Törökvész ut

+ 1205

net után nyúlt ismét ecsethez, tempera- és paszte
fel. Régibb, túlnyomórészt csak dekoratív felfogá
de saját gondolatait a párizsi iskola sablonja borít
Hinczről mostani képei után mondani végleges íté
semhogy ennél az állomásnál megrekedhetne. *No*
küszködik önmagával. *Bor* Pál egyik képe legszebb
legtöbbször csak ízléses. *Gadányi* német – francia
köze a komoly művészethez.

FARKAS ZOLTÁN: MEDGYES

Farkas Zoltán könyve, mely az Ártinger Imre
Hungarica legújabb kötete, az első összefoglaló t
vészetéről. Medgyessy valóban megérdemli ezt
a legtisztább látású magyar esztéta szánt néki, s
gítja meg a művész egyéniségét és műveinek lén
háttér vázolásával indítja meg fejtegetéseit, s az
XIX. század végének és a XX. század elejének s
gyilagos jellemzése ezen időszak plasztikai művé
jelzi Medgyessy fellépését, és egyik fő jelentőség
lonná merevült formákat elvetve, utánérzéstől m
és elméleti meggondolásokat kiküszöbölő primití
Annak a küzdelmes fejlődésnek útja, melyet Me
litás eléréséig tesz meg, tele van hintve keresetle
nyugalom, elemi erő és egyszerűség azok a pillér
sel sokatmondó" művészete nyugszik – problér

M.D.K.

Zoltai Lajos,iró

A debreceni Hatvan-utcai temetőben 1919-ben lerajzolta Szatmáry Józsefné cseréphe állitott szomorú füzzel díszitett fejfára erősitett epitáfiumát.13-ábra. 176.o.

Sápi Lajos: A régi debreceni temetők és emlékeik 151.o.

Debeceni Déri Múz. Évkönyve.1962-64. Debrecen,1965 Alföldi Nyomda, Debrecen

M.D.K.

Zoltai Lajos, író

A debreceni temetőkben 1919-ben több mint 300 fejfát rajzolt le. Ezek legnagyobbrésze a XIX.sz.második felében való. 181.o.

Sápi Lajos: A régi Debreceni temetők és emlékek 151.o.

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve. 1962-64. Debrecen, 1965 Alföldi Nyomda, Debrecen

Zoltai Lajos

életrajza és
irod. munkódése

megjelent

Évk Déri 1939–40

Hámos Eppel –

A Különlenyomat
dolgozandó
fel

Zoltai Sajos dr

szül. 1861 VII. 16.

+ 1939 aug. 29.

Nekrolog arc-
keppel -

Évk Déri 1939-40.

3-4, 12-16. l.

francia
szekció
fesszor
nyei é
Önálló
jogren
ezenkív
sági Ü
előadás
az egy
profess
irányb
Nation
oktatás
kiállítá
látogat
san föl
készülő
a mező

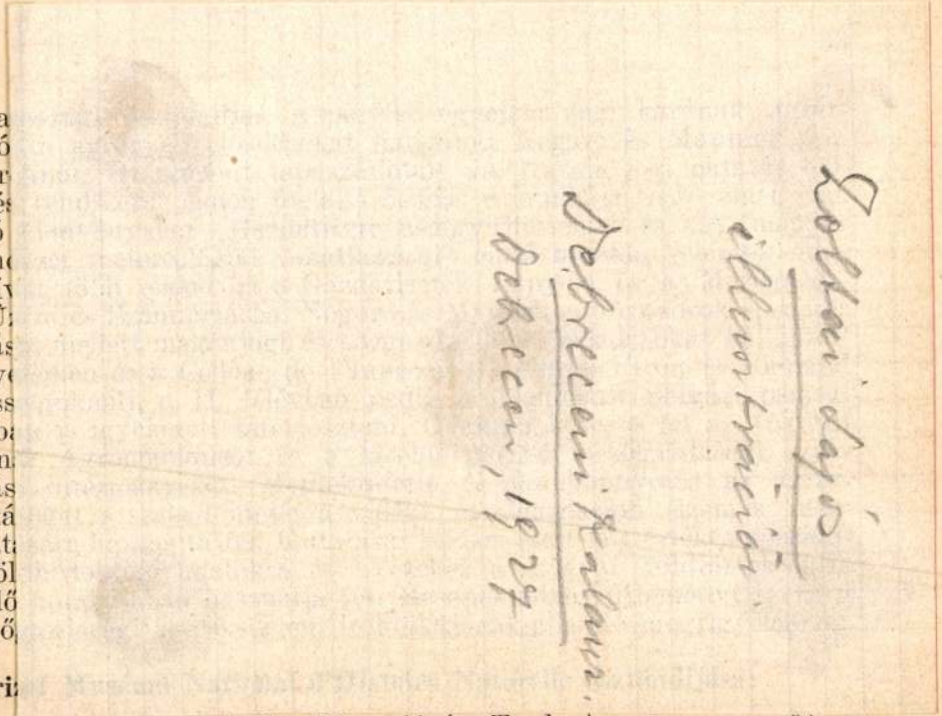

A pári

Dr. Botár Gyula (1907 Marosújvár, Torda-Aranyos m. ref.) a

gyüjtést egy további munkájához, mely az új francia ideálista filozófiával foglalkozik. Az egyetemen Baldensperger, Ascoli, Chamard, Pauphilet, Strowski, a Collège de Franceon Bédier és Hazard, az École des Hautes Étudesön Roques professzor előadásait hallgatta. Alkalma volt beszélgetést folytatni Valéry, Maurois és Duhamel írókkal s Duhamelnél tett látogatásáról a Párizsi Hirlapban írt cikket. A Búvár című tudományos folyóiratnak a nagy francia fizikussal Broglievel folytatott beszélgetéséről számolt be. Megtekintette a Chartresben megtartott szabadtéri játékokat s erről az Ünnep című folyóiratnak írt cikket. A párizsi művészeti kiállításokról beszámolókat írt a Protestáns Szemlében.

Gyáni Sándor (1910, Kisújszállás, ref.), okleveles középiskolai tanár, Debrecenből (Hankiss János professzor). Részt vett Sauvageot professzornak az École des Langues Orientalesban és Tosi professzornak a Franciaországi Magyar Tanulmányi Központban tartott gyakorlatain. Az egyetemen Mornet, Bruneau, Bayet, Fauconnet és Bouglé professzorok előadásait látogatta rendesen. A francia parasztregényekről szóló disszertációját készítette s munkájának anyaga már készen van. Munkájából egy részletet bemutatott a Franciaországi Magyar Tanulmányi Központban „Le paysan dans la vie nationale et dans la littérature françaises" címen. A párizsi múzeumokban és a párizskörnyéki kastélyokban művészettörténelmi tanulmá-

Zoltai Lajos

életrajza és
ennek irodalmi
munkái felso
robva a Déri Múzeum
évkönyvé-
ben

A m. kir. vallás- és közok

ügyszám alatt a keb. számv.

rendeletének másolata:

Költségvetési év: 1931/32.

gatása" cim. Műemlékek Orsz

Rovat: 7.- Lerovandó bélyeg

Utasitom,

nak a m. kir. postatakarékp

csekkszámlája javára, a Biz

Zoltay Lajos dr

életrajz

Csoban Hajduvm

kemélyi adattár

216. l

Zsuzsa

Zoltai Lajos

Balogh Ilona:
Zoltai Lajos 1861–1939 (Nekrolog).
Ethnographia –
Népélet. 1940.
110–111. l.

cidenze con quelle della Sardegna e della Sicilia per la Tunisia, di Tripoli per Bengasi, di Marsiglia per Parigi e l'Europa settentrionale, e per Barcellona, Madrid e Siviglia.

L'aviazione italiana che in guerra ebbe 22 medaglie d'oro, 16 croci di Savoia, 500 medaglie d'argento e 700 di bronzo, e compì imprese leggendarie, nei tristi anni che seguirono la vittoria abbandonata e negletta, riprese vita con l'avvento del Fascismo. Mentre gl'impianti militari avevano sempre maggior sviluppo nel campo di Centocelle, si creava sulla Via Salaria dalla Compagnia Nazionale Aeronautica il magnifico Aeroporto del Littorio, inaugurato dal Duce il 21 aprile 1928. I lavori per la costruzione dell'Aeroporto erano stati condotti

Zoltai Lajos

város olajfestménye és
rajza az alábbi mu-
zeumban. Illusztrálta
állandóan az alábbi jelen-
téseket és ő írta a jelentéseket.

Jelentés Debrecen sz. kir.
város muzeuma 1911. évi
működéséről és állapo-
táról. Debrecen 1912.

U. az 1912. évi Debrecen
1913.

U. az 1913. évi Debrecen
1914.

Zoltai Lajos, várostörténész

A debreceni múzeum 75 éves. 1905-ben jutott csak biállító helyiséghez a múzeum. Zoltai Lajos sokoldalú tevékenységével bekapcsolódott a múzeum munkájába. A néprajztól a régészeten át a helytörténetig mindent művelt. Jól rajzolt, egy szereg régi, ma már emlékeiben sem élő debreceni épületet rekonstrukciós rajzokban, festményekben megörökített (említve)

Kulturális magazin

1977. XI. 27. Kossuth 8.55 (Szné)

Zoltai-Zeihrer

Basch Gyula, Pentelei Molnár János, Knopp Imre, Poll Hugó, Kovács József, Tölgyessy Artur, Kacziány Ödön, Wellmann Róbert, Halmi Artur, Juszkó Béla, Gergely Imre, Kiss Rezső, Aggházy Gyula, Ferenczy Valér, Pap Emil, K. Spányi Béla, Rottmann Mozart, Glatter Ármin, Gyügyei Nagy Zsiga, Kézdi Kovács László, Teleki Antal, Wittlich Eperjesi Károly, Matkovics Béla, Kövér Gyula, Madarász Viktor, Zoltai Zehrer művészek a Műcsarnok jubiláris téli tárlatán szerepeltek müveikkel.

Zoltai-Zeihrer: "Kapisztrán S. János" freskóját a legnagyobb elismeréssel méltatja Orbán Dezső kritikájában, mely fenti kiállitásról szól.

ÉLET, Bp. 1912. jan.7. IV. évf. 1.sz. 25-27. lap.

Új Zoltán festő

A magyarosi művelődési házban rendezett magyarosiak kiállításán képei szerepelnek.

Láttuk, hallottuk.

1944. VIII. 11. 11.58 D. Petőfi

ZOLTAI ZEHRER *József*, festő, • Fiume 1887 júl. 14. Budapesten és Bécsben tanult. 1911 óta állít ki többnyire figurális képeket a Műcsarnokban.

Eg. II 629 p

csak az egymást keresztező lábak vallanak, tényleg ezek a Sz.-ek már nem összecsukhatók. Az alacsony zsámoly tovább fejlődik, egy darabból álló, vagy hevederekkel tagolt hátlapot kap. A trónalakú, díszes Sz.-ek eltűnnek és a XVI. sz. elejétől kezdve már csak udvaroknál és templomokban vannak használatban, míg polgári használatra kevésbbé ünnepélyes és könnyebben hordozható bútor alakul: egészen egyenes, legföljebb a kartámlánál hajlott vonalakkal, négy esztergályozott lábbal. Ezeknél a Sz.-eknél jelenik meg először a kárpitozás: a felszegezett párna. Ez azután olyan nagy kedveltségnek örvendett, hogy a XVII. sz.-ban, leginkább Németalföldön, készülnek olyan Sz.-ek, melyeknél az összes farészeket a lábak kivételével szövettel burkolták, ezért formáik igen egyszerűek, egyenesek és a faragott dísz teljesen hiányzik. Ugyancsak a XVII. sz.-ban kezdték a kárpitozást fonott nádfelületekkel helyettesíteni. Itt a farészek ismét teljes egészükben láthatók, ezért a faragás megint elborítja azokat. Az akkor kedvelt csavart oszlop a lábak leggyakoribb alakja, a támla már nem annyira egyenes, gyengén hátrafelé hajlik, de még magas és az eddigi lapos faragások helyett magas domborművekkel vagy plasztikus áttört oromzattal van ellátva. Ez XIV. Lajosnak kora, ettől kezdve mindenütt általános a francia hatás. A régence alatt áll be a hajlott vonalak érvényrejutásával a legnagyobb fejlődés a Sz. történetében, mely a XV. Lajos-ízlésben éri el tetőpontját. Az összes vonalak hajlítottakká válnak és teljesen új a gyakran alkalmazott kerek, vagy ovális párnázott támla. A finoman hajlott farészeknek a pompás faragás nemcsak díszét, de alapformáját is adja, a párnázott ülőlap és támla a legdrágább, külön e célra szőtt, megfelelő formájú (abgepasst) szövetekkel vagy gobelinekkel van borítva. A görbevonalú farészeknél a fa konstrukciója zavarólag hat, ezért a legtöbb esetben aranyozzák, vagy festik azokat. A Louis XVI.-ízlés ismét egyenes lábakat alkalmaz, de azokat hornyolással díszíti, szép veretek, finoman rajzolt apró díszítőformák élénkítik a farészeket, a forradalom után a formák klasszicisztikusak, merevek és nehezebbek lesznek. *Payrné.*

Zolthai Zehrer József

Szül. 1887

laid

Szépm. Muz. graf. o.
45. kiáll. (1922)

130 z.

Zoltai Zehrer József

Munkacsi Erzsébetfalva

1916 tav. Kiáll. 333

1925-26 okt Kiáll. 313

Szőnyi Ottó dr. III. 238.

Zolthai-Zéhrer József

Műcsarnok ferti Wien

1911-12 jub. kiáll. 633

1912. tav. kiáll. 648.

1913-14. téli kiáll. 740

(h. n. I. 185. – i)

Apagy ~~[illegible]~~ nejskot.

VI. 225, VII. 290.

MDK

Zoltai Lajos, ny. ig.

a városi muzeiban is segédkezett a belső elrendezés megoldásában.

mDK

Zoltai Lajos,

a muzeum régiségtárának élére kerülvepáratlan buzgósággal kutatta fel, és gyüjtötte Debrecen multjának tárgyi emlékeit.

Divald K.: A debrecceni Déri-Muzeum. - M.Ip.Müv.1931. 1-2.sz.

MDK

Zoltai-Zehrer József festő

Művészet 1916. 4. l.

Zoltai-Zehrer József MIK

Feleségem arcképe, vizf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

MDK

Zoltai-Zehrer József

Művészet 1916. 4.l.

M.D.K.

Zoltai Zoltán

Diplomaterve: Modern Művészetek Muzeum a Népligetben

Gárdonyi Jenő: Milyennek álmodják az uj Budapestet a szigorló épitészmérnökök
Magyar Nemzet 1966. julius 31. 5.1.

M.D.K.

Zoltai Zoltán

Diplomaterve: Modern Művészetek Muzeum a Néplegetben

Gárdonyi Jenő: Milyennek él odják az új Budapestet a szigorló építészmérnökök

Magyar Nemzet 1966. julius 31. 5.1.

M.D.K.

Zoltán

Plakátrajz "Sulfamyl Kénpuder" reklamirozására.

Szinházi Élet. Bp. 1932. juli 24-3o. XXII. évf. 31. sz. 1. lap.

Zoltai Zehrer József, festő; szül. 1887. július 14-én Fiumében.

1911-ben A. Bot: Tűzistálkodás cz. képét másolta a Szép-művészeti Múzeumban.

Zolthai-Zehrer József

1395. Zolthai-Zehrer József.

Sz. Fiumében 1887 július 14-én.

V. Czelesztin pápa megkoronáztatása.

Szent Péter templomában jobbról piros szőnyeggel bevont menyezetes trónuson ül Pietro del Morrone, az ujonnan megválasztott pápa, kinek fejére a legidősebb bíbornok a tiarát (triregnum) teszi fel és a ki kezeit összetéve tartja. Közelében, de oldalt, négy-négy egyháznagy áll. Előtte pedig, balról a körszakállas II. Károly és jobbról a csupasz arczú Martell Károly foglalnak támlás-székeken helyet. A háttérben és legelől jobbra, a többi vendégek helyezkedtek el, kik mögött a testőrök és a Kyrie Eleissont éneklők és a zenészek láthatók. Öltözete a pápának: egyházi dísz és a két királynak: korona, hermelines palást nyaklánczczal és liliomvégű jogar a kézben. Jelzése balról: »*Copia: Zolthai-Zehrer J.-aquila-MCMXIII.*«.

Vászon, méretei 95·3 : 114·2 cm. — Lelt. sz. 1395. — Az 1913 május 16-iki 87725 sz. leirattal megrendelés útján szereztetett 300 K-án (1044–913). — Átvétetett 1913 október 4-én az 1913 szeptember 19-iki 145789 sz. rendelet alapján (1863–913).

Jegyzet. A Santa Maria Collemaggio templomában lévő vászonfestménynek egyharmadra kisebbített másolata.

Zolthai Zehrer J.

1912

1328. Ph.G.Rugendas után:

A mester sz. Augsburgban 1666 november 27-én Fugyanott 1742 május 19-én.

Jelenet a kuruczok életéből.

nyargaló

rudra akaptott kofzorúval és korsoval jelzett

Hegyes vidéken szemlélhető, hol a középtérbeli völgyben tábori sátrak és egyes lovasok láthatók és a hol az előtérben, jobbról a sátor-korcsma előtt, négy lovas és egy gyalogos kurucz képez csoportot. Közülök a vörös kabátos, ki borral telt poharat tart jobb kezében, visszafordultan hallgatja a kutyája mellett álló és pipát tartó társának beszédét, egy a legidősebb, figyelemmel hallgat, egy indulóban van, egy pedig távozik. A ponyva alatt ketten társalog az asztalnál. Kissé idább hordó tünik szemünkbe, a melyhez rudak támasztvák. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól balra: »RUGENDAS« után: »Zolthai Zehrer J. Augsburg-912.« arriv

balra

Kapitalchen

Vászon, méretei 84:115.3 cm.-- Lelt.sz.1328.-- Megszereztetett az 1912 márczius 15-iki ajánlat folytán (599-912), kiadott megrendelésre 315 K-án (1098-912).-- Kifizettetett 1912 márczius 26-án és 1912 május 28-án.--Elszámoltatott 1912 április 8-án (840-912) és 1912 junius 8-án (1261-912).

Sz.n.78-912
Át. lelt.7149.
1098-912-1

43

Zoltai Lajos

Farkas Mihály lakohára
Debrecenben c.
kepe a Déri Museumban
Repr.
Sörveretö. 217. l

Horn Ilona
Strausz Adolf
Bereczk Árpád
Roth Ilona

Hechtel Irén
Sajó József
Braun Mór
Lubik István

Rudas Mariska
Selmeczi Lajos
Klug Béla
Orbán Rózsi

Zoltai Lajos

ivod

Söregi János.

Dr Ecsedi István.

(1885—1936)

Debrecen 1937.

6, 7, l. 11. l.

12, 20. 22, 25,

30. l.

erő Uri div
fehérnemű készi

Budapest
IV. Muzeum-körút 3
Telefon: 1-854-11.

dások műemléke.

M. G. P.

gészik az étlapot, apó-anyó üsre. nem hagyja ki a kávéházat. A

Szabó György

Modern nagyvárosi ikonok

Klasszikus mesterek, nők, mítoszok. E hármas koordinátarendszerben mozog Zoltán legújabb sorozata. A hagyományokat tagadó izmusok után tehát vissza a klasszikus mesterek világába, Caravaggio, Ingres, Renoir, Tiziano, Van Eyck és Velazquez birodalmába, hogy az ő híres képeiknek szerkezetét, alakjait és motívumait felhasználva a kortárs festő modern nagyvárosi ikonokat hozzon létre. Ahogy Nagy Attila Kristóf írta Zoltán képei láttán: „Mítoszokat írunk át, aktualizálunk, így saját magunkat fogalmazzuk újra a múlt tükrében."

A Zoltán művésznév, a festőművészt valójában Fodor-Lengyel Zoltánnak hívják. Harmincas évei végén jár, állítólag több mint száz önálló kiállítása volt már Európa-szerte. Művei nemzetközi magángyűjteményekben, illetve múzeumokban láthatók – a Magyar Nemzeti Galériától a spanyol királyi palotáig. A nemzetközi Goya-nagydíj győztese 1988-ban, jelenleg Madridban él és dolgozik.

Mindig terjedelmes sorozatokban gondolkodik. A Vasarely Múzeumban október 5-ig látható tárlatán a legfrissebb munkáiból mutat be néhányat. Képeinek filozófiai háttere rokonszenves. Mégsem biztos, hogy maguk a művek szerethetők is egyben. A klasszikus formákat Zoltán popartosan élénk színekbe öltözteti, a mesterek finom ecsetvonásait harsogó kontrasztokkal helyettesíti, koloratúrája helyenként a

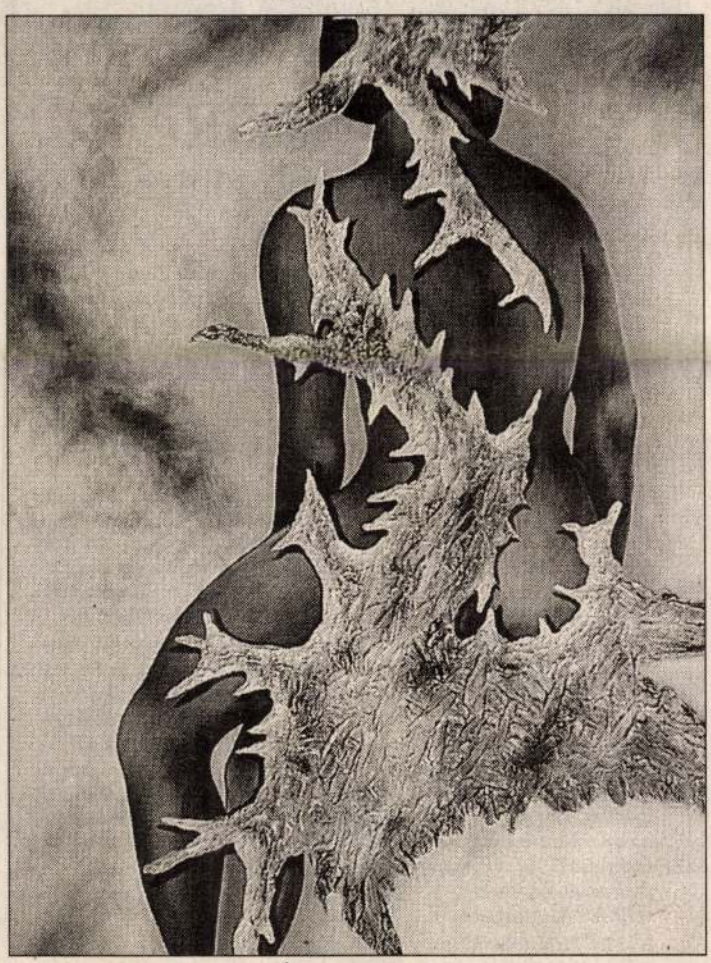

Édes víz (1997)

giccs határát súrolja. Modern nagyvárosi ikonok. Egy olyan világ kifejezői, amelyben az árnyalatok eltűntek, eltompult érzékszerveink csak az erős – alkalmanként durva – impulzusokra reagálnak.

J. B. Sz.

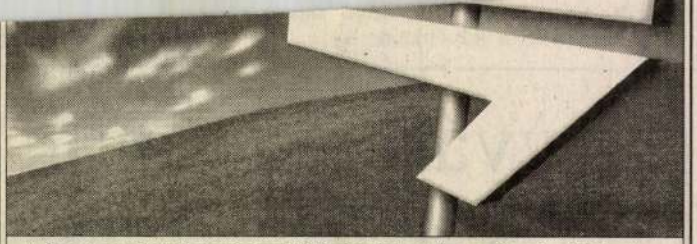

A huminsav kettős hatásával új távlatokat nyit az egészségvédelemben

HUMET-R
esély egy jobb életre

Az élettelen ásványi világban és kis mennyiségben az élő szervezetben is megtalálható létfontosságú anyagokat nyomelemeknek nevezzük. Mivel ezek szinte valamennyi életműködés irányításában közvetlen szerepet játszanak, hiányuk végső soron bármilyen típusú megbetegedésben megnyilvánulhat.

Ugyanakkor a szervezet megfelelő nyomelem-egyensúlya segít a betegségek megelőzésében és leküzdésében, javítja fizikai és szellemi teljesítőképességünket, egyszóval biztosítja testi és lelki jólétünket.

Nyomelempótló készítményből ugyan igen sokféle kapható a patikákban, olyan viszont, amely huminsavat is tartalmaz, a világon csak egyetlen létezik, a HUMET-R. A huminsav a növények bomlástermléke, ami megköti és az élő szervezet számára könnyen felhasználhatóvá teszi az ásványi anyagokat. Ezzel egy időben megköti a szervezetben felhalmozódó mérgező nehézfémeket (ólom, kadmium, higany). A kettős hatása által a HUMET-R a nyomelemháztartás egyensúlyának megteremtésében egyedülállóan hatékony.

Különösen ajánlott: sportolóknak, menedzsereknek és változó korú asszonyoknak a fizikai és szellemi teljesítőképesség növelésére, fertőző betegségek megelőzésére és a felépülés elősegítésére, idült betegek (pl. daganatos, szív és érrendszeri betegségekben, májbetegségekben stb. szenvedők) életminőségének és életkilátásaik javítására, továbbá mindazok számára, akiknek fontos az egészséges, kiegyensúlyozott élet lehetősége.

A HUMET-R kapható a gyógyszertárakban és a gyógynövény szaküzletekben.

arteria studio

mében megoldást kell találni a MÁV Rt. mellékvonalainak gazdaságos üzemeltetésére, ha szükséges, azokat magánkézbe kell adni.

A kormány legutóbbi ülésén határozott a közlekedésfejlesztés ütemezéséről. A Magyarországon áthaladó európai közlekedési folyósok kiépítésének ügyét ugyanakkor a kormány külön programok keretében kezeli majd. Minderről *Gyurkovics Sándor*, a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium (KHVM) közigazgatási államtitkára számolt be pénteki sajtótájékoztatóján. Mint mondta, 2000 és 2010 között az előzetes számítások szerint 230-250 milliárd forintnyi állami forrásra lesz szükség. Ezt az összeget a tervek szerint a költségvetés, valamint az elkülönített állami pénzalapok biztosítják majd. Az ezzel kapcsolatos konkrét ütemezésről egyelőre nincs döntés. A legfontosabb célkitűzések sorában szerepel többek között hazánk logisztikai központhálózatának kiépítése, a személyszállítási alapellátások fejlesztése, az országos kikötőrendszer megvalósítása, a magyar járműpark megújításának támogatása és számos új környezetvédelmi intézkedés. Az ezredfordulóig ugyanakkor a kormányzat évi 35-40 milliárd forintot kíván a közlekedésfejlesztésre fordítani. En-

Nemzetközi vásá

Százhuszonkilenc magyar, szlovén, horvát és osztrák kiállító vesz részt Lentiben a pénteken megnyílt nemzetközi kiállításon és vásáron. A főképp élelmiszer-ipari, mezőgazdasági, bútor- és ruhaipari vállalkozások részvételével zajló háromnapos bemutatón a Zala megyei Kereskedelmi és Iparkamara és a szlovén Muravidéki Regioná-

Zoltai Lajos

Löfkovits Artúr
diszoklevele. Tervezte és
rajzolta fenti.

Repr.
Erdélyi Déri 1935. 40.l.

4

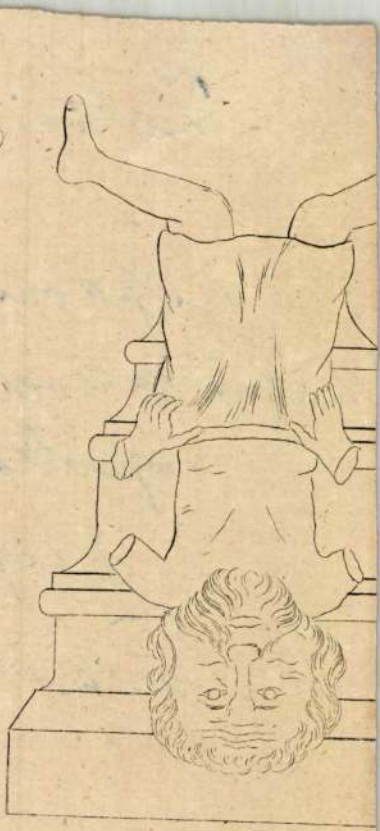

3

Zoltai Lajos

jó vérz saját rajzaival illusztrálva jelent meg következő dolgozata:

Várlatok a debreceni régi polgár házatájáról. A lakóház. Debrecen 1936.

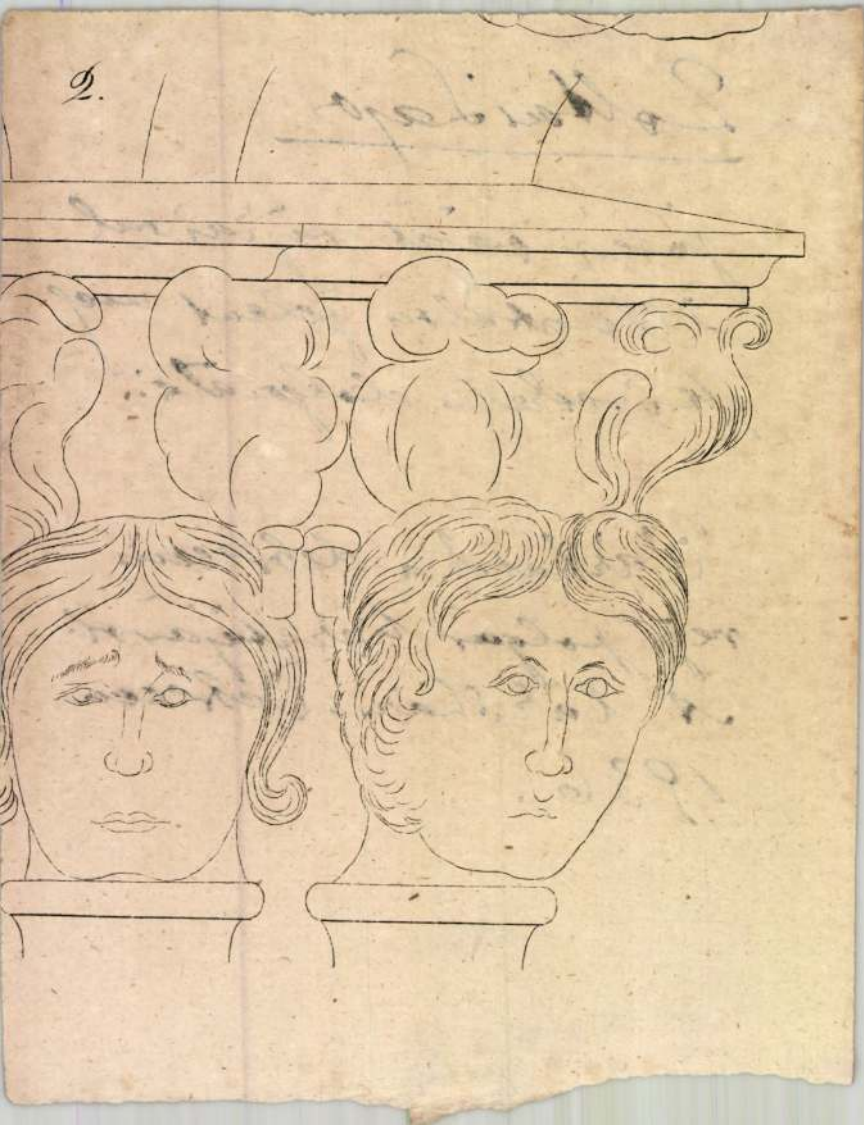

Regen pihen,
Síri hantját nem gondozza
Már senkisem.

Sirhantokra,
Jári közöttük óvatosan,
Halkan, lopva.

S ha egy rózsa vagy egy szegfü
A kezedbe':
Amelyik a legárvább sir,
Arra tedd le!

Zolnai Lajos

A debreceni Varga-szín, ahol a színielőadások 1812-1835 ig folytak c. kéje rep.

Sör Vezető 2249.

szersmind lehetőséget, sőt ...
a gyáripar intenzivebbé tételére, nagyobb arányú kifejlesztésére, újabb és uja
ipartelepek létesitésére. S a világ szédületes arányú ipari fejlődése tulajdonkép
a közlekedési eszközök folytonos és fokozatos fejlesztésének s ebből eredő hat
mas teljesítő képességének köszönhető.

Az a nagy átalakulás, melyet a közlekedés terén a vasutak épitése s azok
a gőzerővel vont kocsik közlekedése előidézett, nálunk is idejekorán fogéko
méltatásra talált. A magyar törvényhozás már a mult század harmincas éveib
igen behatóan foglalkozott ezekkel a kérdésekkel s bárha *Deák* Ferenc m
1840-ben is »álom«-nak tartja azt a tervet, hogy Pest és Debreczen közt vas
épülhessen, a minek lehetőségében egyáltalán nem hisz: addig *Kossuth* és *S*
chenyi teljes nagyságában felfogva a vasuti közlekedés kiváló gazdasági jelent
ségét és fényes jövőjét, egész lélekkel s teljes erélylyel állnak ennek az ügyn
az élére. S aki a múlt század 40-es éveinek ez irányú céltudatos tevékenység
bár csak futólag is áttanulmányozza, lehetetlen, hogy a legnagyobb elismeréss
sőt bámulattal ne adózzon azoknak, akik már abban az időben teljes mértékb
felfogták a közlekedés helyes irányú fejlesztésének nagy gazdasági, sőt politik
jelentőségét. Mi sem bizonyitja ezt jobban, mint az első független felelős magy

Itt következik a gombolyítók folytatása a csévelőkkel, melyek már a szövéshez készítik elő a fonalat. Ezek mellett a szövőszéknek, illetve a szövés mesterségéhez való szerszámnak készítése: a nyüstök és nyüstkötőszék, borda, vetélő és vászonfeszítők, azután a kisebb kéziszövő szerszámok: verecsenyek (kóczmadzagszövő) és fűzőszalagot készítő szerszámok, végül egy szövőszék. Itt már két magyarázó tábla szükséges, kellenek továbbá a csévellés, nyüstkötés, madzagszövés és a vászonszövés fényképei. (3. ábra.)

5. Az ötödik kis csoport a szövőszék mellett már a szövés termékeit, a különféle vásznakat és szőtteseket mutatja be. Itt csak magyarázó tábla van.

6. A szövés után következik a vászonnak előkészitése, hogy főkép ruházatra dolgozhassák fel; tehát a vászonfehérítés jön elsőnek a sorrendben. Mivel a padlón ezt nem tudom bemutatni, tehát úgy segítek magamon, hogy a tolnamegyei németek házi fehérítését mutatom be, vagyis négy czölöp közt feszítek ki egy darab vásznat s mellé helyezek egy cserépkorsót, a fényképen azonban már típikus magyar fehérítés látható. (4. ábra.)

7. A hetedik kis csoport a már kész fehérnemű tisztítását mutatja. Itt van a mosótekenő, szapusajtár a hamvassal, felettük a diszített mosófák vagy sulykok. A fénykép is ilyen jelenetet örökít meg. (5. ábra.) Magyarázó tábla ide is szükséges.

8. A nyolczadik kis csoport a kitisztított fehérnemű simításához való szerszámokat és a ruha elrakásához való «szökrényeket» mutatja be. Itt egy láda, melynek tetején a mángorlatra felcsavart ruha és egy mángorló látható, továbbá egy ruhaszekrény és felettük a diszített mágorlófák. Ide valószínűleg még egy felöltöztetett bábot helyezek el, a mint mángorol a kézi mángorló-fával.

A következő kisebb csoportokban vannak első sorban a himzések, még pedig külön a keresztöltésesek és külön a szálöltésesek. Azután következnek a himzett népviseleti tárgyak, még pedig külön a fehérneműek és külön a szines ruházati tárgyak. Végül egy szekrényben a vármegye különböző népviseleteibe felöltöztetett bábok. (6., 7. és 8. ábra.)

Az elmondottakból látható, hogy a fonás, szövés, himzés és népviselet összefüggő nagy csoportjába tartozó szerszámok és a velük előállított anyagok nem ötletszerűen, a tér betöltésének kedvéért, hanem a fokozatos fejlődés sorrendjében vannak kiállítva, amely szerint a tárgyak, fényképek és magyarázat a nyers kendertől kezdve a népviseletig fokozatosan kalauzolják a közönséget, még pedig úgy, hogy a való élet elképzelését is megkönnyítik.

Arra nézve pedig, hogy a közönség ne kalandozzon szinte ötletszerűen egyik csoporttól a másikhoz, úgy gondoskodom, hogy minden kisebb csoport a sorrendben megfelelő számot kapja s a magyarázó tábla alján ez a figyelmeztetés áll: *«Tessék az... x... számnál folytatni.»*

Osztályom eme csoportjáról itt bemutatok néhány fényképet, a kisebb csoportok alá való fényképek közül pedig a «kenderszárítás», a «vászonfehérítés» és a «ruhaöblögetés» cziműeket.

Bronzedények Hajdúsámsonból és Csíkszentkirályról.

Irta és illusztrálta: Zoltai Lajos.

A BRONZKORI műveltség emlékeiben igen gazdag Nyirség hajdumegyei széléről, Hajdusámsonból, ez esztendő tavaszán megint ritka szép bronzkincset kapott Debreczen város múzeuma.[1] Ez ujabb csoportos lelet egymáshoz hasonló három kettős-gúzsú (fogantyújú) nagy bográcsból és három különböző alakú csészéből áll.

[1] 1907 végén is szereztünk Sámsonból páratlan bronzkardot, korongos két fejszét, melyeknek egyike diszítés tekintetében a gauraival vetekedik, egy köpűs czifra csákányt és nyolcz fokost. Ismertetésük a «Múzeumi és Könyvtári Értesítő» 1908. évfolyamának 127—133. lapjain.

Múz. és Kvt. Ért. 1909
2-3 f.

Sámsoni emberek találták földforgatáskor, 60—70 centiméter mélyen, kissé barna homoktalajban, közel a faluhoz, ettől északra Tafler Ignácz debreczeni lakos birtokán, a

1. ábra.

hol a békéscsabai gőzeke-társaság 150 holdat szőlővel most telepít be. A lelőhely északról-délre huzódó, a lelőhelynél napnyugatra forduló homokhegy déli tövében van. Előtte régebben vízjárta lapos kezdődik, mely a faluig terjed. A lelőhelytől ismét északra menvén, 1700 méternyire találjuk Farkas Gábor szőlőtelepét, a melyben 1907 őszén ama másik bronzkincset találták.

A most szerzett bronzedények közül két bográcsot és két csészét maguk a munkások hoztak be múzeumunkba eladás végett. A harmadik bográcsot és csészét a gőzeke-társaság Sámsonban megtelepedett tagjától vette meg Löfkovits Arthur igazgatónk, a föld tulajdonosának, Tafler Ignácznak közbenjárása mellett. Ily módon sikerült az értékes leletet megmentenünk a széthurczolástól és együtt megtartani.

A munkások előadása szerint, a mit a velük fölvett jegyzőkönyvben vallottak, a három bográcz egymásba téve hevert a földben s a kisebbik bográcsban ismét egymásba téve találták a három csészét. Az edényekben, az edények körül, avagy azok közelében más régiséget sem ép, sem tört állapotban, fémből, agyagból, kőből, csontból valót nem találtak. A mikor másnap helyszini szemlére kimentem Sámsonba, a munkafelügyelő és a többi munkások is azt mondották, hogy a fölforgatott egész nagy területen ők sem vettek észre cserépdarabokat. Bár jókora területet bejártam, a megforgatott felszinen magam sem találtam telepet vagy sírokat sejtető cserepekre.

Tájékozásul előre bocsátom azt is, hogy mindkét bronzkori kincs lelőhelye 4—5 kilométernyire fekszik a sámsoni majorsági földön általunk már három ízben több-kevesebb sikerrel kutatott bronzkori lakótelephez;[1] 8—9 kilométernyire a poroszlói depot-lelet helyéhez,[2] nem sokkal messzebb van tőle a Zelemér és Szentgyörgy puszták határán emelkedő Csegehalom is, a melynek környékén az archaeologiai művekben oly sűrűn idézett böszörményi nagy kincset ötven évvel ezelőtt kiásták. E kincs két-három darabja mintha édestestvére volna a mi bronzedényeinknek.[3] Azután a halápi bronzkori-telepek (9 kilométer); a téglási Bekk-kert, a honnan múzeumunk korongos és csészés kardokat kapott.[4] Nem éppen közvetlen szomszédságban, mindazon által földrajzilag ugyanazon összefüggő, egységes területen fekszik dél felől Derecske, a honnan igen tömör csészés-kardot és Hosszúpályi, a honnan a

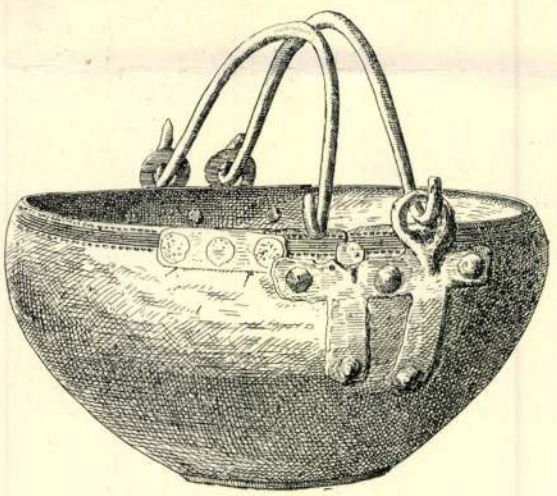

2. ábra.

[1] «Múzeumi és Könyvtári Értesítő» 1907. évfolyam, 36—38.

[2] Hampel: «Bronzkor Emlékei Magyarhonban» II. rész. 119 l. és XII. 5., XXX. a. b. «Múzeumi és Könyvtárí Értesítő» 1909. évf., 25. l., 7. ábra.

[3] Hampel id. m. II. rész, 49—58. l. és XX. 2. 9., XXIII. 1., 4., 5., XXIV. 3., 5.. XXXIII. 2., LXIV. 1., LXV. 1., 3., 4. Pulszky F.: Magyarorsz. Arch. I. 195. Arch. Ért. Ujf. XIX. 227., 317.

[4] «Múzeumi és Könyvtári Értesítő» 1909. évf. 25—26. l., 13., 14., 15. ábrák és 1907. évf. 182—189. l.

hallstatti és kurdi kondérhoz hasonló nagy bronzedényt őriz múzeumunk;[1] észak felől pedig Piricse, Kemecse, Máriapócs, Kántorjánosi, Sényő stb., melyeknek homokos határaiból a bronzkor utolsó szakaszait jellemző gazdag bronzleletek kerültek a szabolcsmegyei múzeumba.[2]

A hajdusámsoni ujabb bronzleletek ismertetését a következőkben foglalom össze:

I. Bográcsok.

A három bogrács technikára, alakra teljesen, sőt nagyságra is majdnem egyforma. Mindegyik 1·5—2 milliméter vastag bronzlemezből van kovácsolva, félgömb idomra.

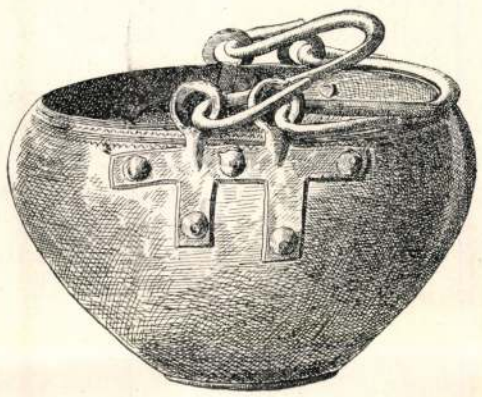

3. ábra.

Szélük befelé hajlik, fenekük kissé behorpasztott, a horpadást a megállás nagyobb biztonsága végett 1—2 cm. széles gyűrűalakú lapos domborodás veszi körül. Legjellemzőbb közös sajátságuk pedig a páros gúzs s ezeknek fölerősítési módja. E gúzsok sima bronzpálczából vannak félkörbe hajlítva, középtájon kissé vastagabbak, mint kampós végeiken, a melyeknél fogva a fülekbe kapcsolódnak. A fülek köralakúak, öntöttek (a varrányok itt-ott észrevehetők) s tipikus kettős kereszt, vagy egymásba folyó két ┬ a folytatásuk. A fülkarikák keresztmetszete a hatszög felerészének felel meg; a két ┬ alakú lemezek szélei ferdén lemetszettek s maguk e lemezek öt-öt kúposfejű szöggel vannak az edényre erősítve.

[1] U. o. 1909. évf. 26—27. l. 16., 19. a., b., c. ábra.

[2] Hampel id. CXCII., CXCVI., CCLIII. 11. CCXXIX—CCXXXIV. Arch. Ért. Ujf. XIX. 246., 324. és XXII. 274—280. l.

Az 1. számú bográcz (1. ábra) széle alatt öt körülfutó vonalból álló szalag és holdsarlók sora. Csekély repedéstől s az egyik fogantyú csonka voltától eltekintve, teljesen ép. Zöld patina csaknem egészen belepi s külsejét rozsdától keletkezett bibircsók sűrűn borítják. Szájának átmérője 26·5, fenekéé 10·5, magassága 14·5 cm., súlya 1·40 kilogramm. A munkások állítása szerint ebben feküdt a többi edény.

4. ábra.

A 2. számú bográcz (2. ábra) szélén ugyancsak ötvonalas szalag s a szélső vonalakkal párhuzamosan egy-egy sor igen apró holdsarló-alakú beütött diszítő motivum. Szájának átmérője 27, fenekéé 11, magassága 13 cm. Súlya 1·60 kilogramm. Egyik fülkarikája letört. E csonka fül mellett lévő repedéseket még az őskori üstfoltozó nyitolással reperálta meg.

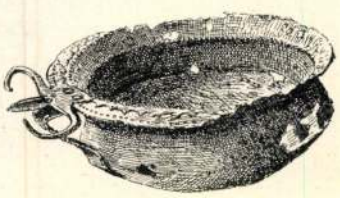

5. ábra.

A 3. sz. bográcz (3. ábra) meglepően jó fentartású. Patinát is kevés helyen kapott. Szélén három körbefutó rovátkos vonal, ezek alatt apró czikk-czakk vonalozás, azután ismét hármas vonalszalag czikk-czakkos diszítés. Egyik fülkarika mögött, a bográcz belső oldalán rövid keskeny, leszögezett pánt látható, mely az edény széle fölött a fülkarika tövéig kihajlik. A bográcz átmérője szájnál 22, fenéknél 9, magassága 15·5 cm. Súlya 1·30 kilogramm.

II. Csészék.

A kisebb edények, alacsony öblös csészék, noha ugyanahhoz a művelődési körhöz tartoznak s ugyancsak trébelés módjával állíttattak elő, forma és diszítés tekintetében egymástól nagyobb eltérést mutatnak. Mindhárom igen vékony bronzpléhből készült. Karimájuk hajlásának irányát háromszor változtatja, mindig élben törve meg. Fenekük behorpasztott, de a bográcsoknál említett fenékgyűrű csak egy csészénél jelentkezik.

6. ábra.

Legszebb és legépebb egy kevésbé patinás gömbszelet idomú karimás csésze (4. ábra). Hasán egymást váltogatja körbe menve három apró ponczolt gyöngysor és nagyobb

7. ábra.

lencseszerű dudorsor. Füle nincs, nem is volt. Feneke ugyanolyan, mint a bográcsoké, vagyis a horpadást 8 mm. széles lapos gyűrű övezi. Felső átmérője 142 mm., fenekén 60 mm., magassága 46 mm. Súlya 12 dekagramm.

Érdekesebb ennél különös módon diszített, fülénél fogva hasonló nagyságú másik csészénk (5. ábra). Karimájának vízszintesen kihajló lapjára a füllemez fölébe sajátságos alakú öntött diszítés van reá szögezve. E diszítés olajlevél alakú gerinczes, középső és kunkorgós csápalakú, négyélű két szélső tagból áll. A karima vízszintes lapját egymást érő vésett félköröcskék és trébelt pontok élénkítik. Ilyen gyöngysorok vannak a karima szögletes elhajlásaiban s a füllemez egyik szélén is. A csésze felületét itt-ott bibircsós rozsda lepte el. Nagyon megrongált állapotban van. Átmérője fölülről 166 mm., fenekén 34 mm., magassága 61 mm., súlya 11 dekagramm.

A harmadik csésze (6. ábra) eredetileg füles volt. Füllemeze a találó munkások kezén kallódott el. Most már csak a lemezvégek és szögecsek láthatók belőle. Behorpasztott feneke fölött, a hasalján trébeléssel csinált három keskeny barázda fut körül. Belseje patinás. Átmérője a szájnál 115, fenéknél 40,. magassága is annyi mm., súlya 5 dekagramm.

III. *Csíkszentkirályi edények és más analógiák.*

A sámsoni bográcsoknak számos analógiáját ismerjük. Hazánkban a legtöbb ilyen alakú edény a Nyírségből, a hová Sámsont és Böszörményt is számíthatjuk, meg a Nyírség tájékáról való. Hivatkozom dr. Jósa András kimutatására.[1] Kettő van Hajdúböszörményből a Nemzeti Múzeumban,[2] kettő Máriapócsról,[3] egy Kántorjánosiból[4] Nyiregyházán. Ilyen bográcsoknak csupán jellemző részei maradtak meg a taktakenézi leletben Nyiregyházán, Lehótzky Tivadar munkácsi gyüjteményében és a Kassai Múzeumban, utóbbiak valószinűleg az északkeleti vármegyékből valók. Ezekkel Magyarország más részeiben kettős keresztfülű bográcsot Jósa még csak az udvarhelymegyei Bardóczról és a veszprémmegyei Somlyóról említ egyet-egyet. Amaz a bécsi udvari természettudományi múzeumban,[5] emez Darnay sümegi múzeumában.[6] Ide kell még sorozunk az ördöngösfüzesi lelet két ⊤ idomú fültartóját és sodrott gúzsát.[7]

Emez egytípusú bográcsok statisztikájához a debreczeni múzeum ime most egyszerre három, sőt négy bográcsot ismertetésével járulhat. Három a fentebb leirott sámsoni lelet, negyedik, a melyről a nyilvánosság előtt még eddig nem esett szó, Erdélyből jutott múzeumunkba, mint erdélyi eredetű tekintélyes bronzgyüjteményünk kiegészítő része. Ez utóbbit (7. ábra) Csíkszentkirályon lelték egy nagyfüles csészével, hazánkban — tudtommal — másutt még eddig elő nem fordult nyeles serpenyővel és számos kisebb-nagyobb bronzkarikával együtt. Legalább a fölsorolt tárgyak leltárunkban csík-

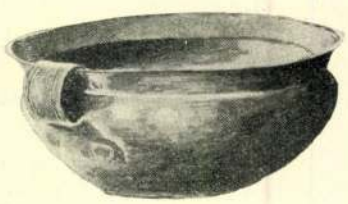

8. ábra.

[1] Arch. Ért. újf. XXII. 274—280. l.
[2] Hampel id. m. LXIV. 1. a. b. c. és LXV. 4. a. b.
[3] Arch. Ért. újf. XXII. 279. l.
[4] U. o.
[5] Hampel id. m. II. rész. 8. és Arch. Ért. újf. XXIV. 208. lap.
[6] U. o. LXVII. 1., 2.
[7] U. o. CCXIX. g. 10., 11.

szentkirályi leletekül szerepelnek. A lelés körülményeit nem ismerjük.

A csíkszentkirályi bográcsok szakasztott mása a sámsoniaknak. Diszítése is majdnem ugyanaz. Eltérés legföljebb csak abban mutatkozik, hogy horpasztott feneke külön darab bronzpléh, melyet nyitolással foglaltak a bográcsok felső részéhez. Átmérője a szájnál 28·5, a fenéknél 8, magassága 15·5 cm. és 1·43 kilogrammot nyom. Egyik oldalán a fül mellett kis lyukon négyélű bronzhuzal van keresztül huzva.

Ismerünk tehát most már tizenkét magyarországi kettős keresztalakú füllel bíró egész bográcsot és ilyen bográcshoz való tipikus alkatrészt. Lássuk a külföldi analógiákat. A galicziai Kunysowceben, Jezierzanyban, Gorziceben 10, vagy 12 hasonló szerkezetű bográcsok került elő, de a melyek Demetrykievicz szerint Magyarország felől jutottak Galicziába.[1] Ellenben hazánktól nyugatra hatnál többet még aligha találtak. Egyet a morva Beciskala-barlangban, egyet Krajnában,[2] kettőt Hallstattban. Sacken említi még a svájczi Zollikonnál és a Meklenburgban talált hasonló bográcsokat.[3]

E bronzedényeket az archaeologusok, Undset, Hoernes, Reinecke, Pulszky, Hampel általában déli, még pedig itáliai eredetűeknek, vagyis behozatali áruknak tartják. De hát akkor hogyan történhetik az, hogy ezek a két-guzsú, kettős keresztalakú fülekkel bíró bográcsok sem ott, a hol gyártási helyüket vélik lenni, sem ott, a honnan a tiszta bronzkori műveltséget fölváltó új kultura nevét kapta, Hallstattban, vagy éppen nem, vagy csak elenyészően csekély számmal találtattak. Annál inkább a hallstatti izlés legfőbb lelőhelyétől keletre: keleti Magyarországban és Galicziában. Efféle jelenségek okozta nehézségekre Reinecke is reámutat.[1] Azonban éppen a közölt statisztikát látva, a magyarországi bogrács-tipusokra nézve, kinálva-kinálkozik az a föltevés, a minek előttem dr. Jósa is kifejezést adott már, hogy e sajátos jellegű bronzedények mesterei hazánk földjén éltek,[2] talán — valószinűnek tartom — épen a Nyírségen, vagy valahol a Nyírség közelében, a honnan, elismert valóság, egyéb bronztárgyakban is aránylag a legtöbb és legszebb bronzkori emlék került eddig napvilágra.

Az edény félgömb idomát másolhatták idegen mintákról, de a páros gúzst s ennek két ⊤ alakú, fülekbe való akasztását aligha nem a magyarországi fejlett és virágzó bronzművesség alkalmazta legelőször, a melyet aztán a hallstatti kultura kölcsön vevén a nyírségi vagy erdélyi bronzművesektől, saját izlése szerint diszített félgömbölyű edényekre rakott föl. Állítsuk csak a hajdúböszörményi, hajdusámsoni, máriapócsi, kántorjánosi és csíkszentkirályi egyszerűbb kivitelű bográcsok mellé a somlyói farkasfogakkal diszített és a hallstatti 696. sz. sírban talált árnyékolt zigzegekkel és meanderekkel gazdagon fölczifrázott bográcsokat. Nem egy eltérés és különbség ötlik szemünkbe, még a gúzsoknál és füleknél is.

9. ábra. 10. ábra.

A hajdusámsoni bográcsokkal együtt talált kisebb edények közül a 4. ábrán bemutatott csésze a Hampel által első helyen jellemzett edényke-tipushoz[3] áll a legközelebb, alakra, diszítésre nézve a böszörményi és breznóbányai edénykékhez hasonlít.[4] Csakhogy a

[1] Arch. Ért. újf. XXII. 278. l. «Osztrák-Magyar Monarchia irásban és képben». Galiczia 121. l.

[2] Hoernes: «Die Urgeschichte d. Menschen». 588. l., 247. ábrán, legalól jobbra.

[3] Sacken: «Das Grabfeld von Hallstatt». 102. l. és XXIII. T. 7., 8.

[1] Arch. Ért. újf. XIX. 317. l.

[2] U. o. újf. XXII. 280. l.

[3] Hampel id. m. III. rész, 162. l.

[4] U. o. LXIV. 2. a. b. és LXV. 1. a. b. c.

mienken nincsen fül, nem is látszik, hogy lett volna. E tekintetben tehát az egyébként elütő formájú ördöngösfüzesi csészékkel látszik rokonnak.[1]

Az ötödik ábrán lévő csésze füle az általam ismert hazai leletek között páratlan. Ugyan nem maga a fül, hanem a reászögezett diszítés, főképen, ha megközelíti a valót az a sejtelem, hogy a két csáp és köztük az olajlevél-alakú nyulvány nem egyéb, mint valamely ormányos rovar fejének stilizálása. E sajátságos füldísz a Hallstattban talált egyik váza fülére emlékeztet, a melynek felső része kunkorgós szarvú ökörfőt ábrázol.[2]

11. ábra.

A 6. ábra kis csészéjének analógja az imént említett breznóbányai. Ugyanilyen alakú edényeket, de fül nélkül Hallstatban is találtak.[3]

Hátra van még, bogy a többi csíkszentkirályi edényeket is bemutassam az Értesítő olvasóinak.

Ezek: félgömbölyű karimás mély csésze (8. ábra), négy szeggel fölerősített széles pléhfüllel, melynek szélén párhuzamosan két-két rovátka húzódik. Homorú fenekén a horpadás körül gyűrű, a mint ezt a sámsoni bográcsoknál s egyik csészénél is láttuk. Szájának átmérője 18, feneke 8·5, magassága 8 cm. Súlya 31 dekagramm.

Nyeles serpenyő (9. ábra). Egy darab bronzpléhből kovácsolt félgömb-alakú edény. A nyél számára olyan köpűje van, a milyen köpűt Hampel ír le a kurdi kincs ismertetésénél.[4] Csakhogy Kurdon e köpűt a hozzátartozó edény nélkül lelték s Hampel csupán a köpű folytatását alkotó lemez alakulásából következtette azt, hogy e köpű valami edényféléhez volt erősítve. A csíkszentkirályi serpenyő ad oculos demonstrálja: milyen volt a kurdi hiányzó nyeles edény. Serpenyőnk köpűje is belső végén vékonyodó, azután pedig hirtelen tölcsérszerűen kitáguló henger, melynek lemeze alul két szöggel van összefoglalva, felül pedig ki van lyukasztva, hogy ezáltal a nyelet a köpűben jobban megerősíthessék. A köpűnek tölcsérszerűen kitáguló része, hat kúpos fejű szeggel a serpenyőhöz van nyitolva, még pedig akként, hogy a tölcsérlemez felső körszelvénye a serpenyő szélén keresztül áthajlik az edény belsejébe. A serpenyő átmérője 19, magassága 9 cm., köpűje 13 cm. hosszú. Súlya 61 dekagramm.

Hallstattban több ilyen félgömb-alakú edényt találtak. Ezek vagy lemezfülekkel, vagy állatalakokkal diszített csészék, vagy kétgúzsú bográcsok, máskor talpas serlegek és széles karimájú tálak. De mint serpenyő is előfordul, azonban köpű helyett szögletes hosszú, lapos rúdból álló, végén karikával ellátott nyéllel.[1]

«Csíkszentkirályi leletek» név alatt szerepel még Debreczen város múzeumában 21 bronzkarika s három bronzrög. A karikák, egy kivételével, a mely belülről lapos, kívülről kerek oldalú, köralakú szelvénynyel birnak, ismét egy kivételével, nyíltak, de a legtöbbnek a végei összeérnek. Idomuk kevésbbé szabályos kör s átmérőjük 7—10 cm. közt váltakozik. Tizenhat karika lánczszerűen fonódik egymásba, külön kettő ismét. Hampel az ilyen karikákból álló lánczokat melldísznek sejti. Karikáink diszítetlen felületűek (l. 9. és 10. ábrák). Analógiák a kemecsei és velemi leletek közt.

A brozrögek közül egy kis hengeralakú zömök darab érdemel némi figyelmet. Oldalt tövisalakú nyulványa van s mindkét végén kalapálás nyomai vehetők észre (11. ábra).

Úgy a hajdúsámsoni, mint a csíkszentkirályi lelet a magyarországi bronzkor virágzó végső szakaszából való, a melyre a hallstatti kultura már erősen éreztette hatását.

[1] U. o. CCXIX. 12—16.
[2] Sacken id. m. XXIII. T. 3.
[3] U. o. XXIII. 4. XXV. 2.
[4] Hampel id. m. III. rész. 165. l.

[1] Sacken id. m. XXIII. 5., 6., 7. XXIV. 1., 2. XXV. 4., 5.

Madár (tus)

Közel-távol (tus)

N. TAKÁCH LÁSZLÓ

Győrött született 1949-ben.
Első tanára festő-irodalmár édesapja, N. Takách Lajos és Irsay Nándor grafikus, rajztanár voltak.
A Képzőművészeti Főiskola Tárgyrestaurátor szakán 1978-ban végzett.
Jelenleg a Magyar Nemzeti Múzeum főrestaurátora és mint a Magyar Képzőművészeti Főiskola Restaurátor Intézete papír-restaurátor szakának vezető restaurátora szakképzéssel foglalkozik.
1987-től a Művészeti Alap tagja.

Csoportos kiállítások:
1978. „A múzsák kertje közelről" MNG
1991. Fasori Református Templom, Budapest
1991. Thermal Hotel Aquincum, Budapest
1992. Dél-Balatoni Kulturális Központ, Siófok

ZOLTÁN ANNAMÁRIA

1942-ben született Budapesten.
1980—85-ig az Iparművészeti Főiskola animációs szakán tanult. Jelenleg is a három dimenziós animáció területén dolgozik tervező-rendezőként.
Az utóbbi években a filmmel párhuzamosan akvarellel, grafikával is foglalkozik.
1985-ben lett a Művészeti Alap tagja.

Csoportos kiállítások:
1991. Fasori Református Templom, Budapest
1991. Thermal Hotel Aquincum, Budapest
1992. Dél-Balatoni Kulturális Központ, Siófok

Zoltán Annamária festő

VENI VIDI

VENI VIDI

VENI VIDI

VENI VIDI

VENI VIDI

VENI VIDI

Magánvom első virágai
(akvarell, ceruza)

KASZÁS ZOLTÁN

1967. október 10-én született Budapesten. Gyerekkori útkeresései a grafika területén nagyban befolyásolták későbbi tevékenységét.
Középiskolás évei alatt a Dési Huber István Képzőművészeti Körben fejlesztette tovább a rajzi tudását. Tanulmányai befejeztével olyan munkalehetőségeket választott, ahol előtérbe kerülhetett kézügyessége.
Dolgozott dekoratőrként, volt műszaki rajzoló, animációs rajzoló a Pannónia Film Vállalatnál és más stúdiókban, valamint foglalkozott portré rajzolással.
Az utóbbi időben az akvarell és a ceruzarajz ötvözésének lehetőségei kerültek érdeklődésének előterébe.

Vágyakozás (olaj)

MÁTRAINÉ ÓVÁRY ÉVA

1934-ben Nyíregyházán született. Főiskolai előkészítőre is ott járt, ahol tanárai Diószegi Balázs festőművész és Berky Nándor szobrászművész voltak, majd később Bod László festőművész.
„Egyéb" származása miatt főiskolára ugyan nem került, de képei vannak már Amerikában, Angliában és Új-Zélandban is.
1960 óta a Pannónia Film Vállalatnál dolgozik, ahol az Animációs Akadémián képezte magát.
Többnyire jótékonysági kiállításokon vesz részt. Képeinek túlnyomó többsége olajjal készül.

Garabonciás (körtefa)

IFJÚ PALKÓ JÓZSEF

1951-ben született Bonyhádon. Iskoláit Kecskeméten és Budapesten végezte.
Tanárai voltak Csíkszentmihályi Róbert és Borbás Tibor.
1986 óta szabadfoglalkozású szobrász.
Fő működési területe a kisplasztika, eredeti anyaga a fa. Farag követ, kedveli a bronzot. Kapott már épületplasztikai feladatot is (kopjafák).
1983 óta a Művészeti Alap tagja.

Egyéni és csoportos kiállítások:
1979. Pannónia Filmstúdió
1981. Magyar Televízió
1981. Rátkai Művészklub
1982. Kórház Galéria, Kecskemét (egyéni)
1987. Vöröskereszt Kiállítás
1990. S.O.S. Gyermekfaluért, Csontváry Terem
1991. EXPO Kőbánya
1984. Franciaország, Párizs, Banque Populaire éremkiállítás '84
1986. Franciaország, Párizs, Salon Art Sacre
1987. Franciaország, Párizs, IDEA Nemzetközi Szemle
1988. Franciaország, Ville de Saint-Ouen XXIVeme Salon

Kiszáradt fa (akvarell)

SZÁNTAI ÉVA

1937-ben született Tornalján.
Művész-családból származik. Festők és zenészek vették körül, így tanulmányai a zene és festészet köré csoportosultak.
1958-ban a Pannónia Filmstúdióban helyezkedett el, ahol az Animációs Akadémián képezte magát.
1986 óta állít ki Magyarországon és külföldön. Gyermekkönyv-illusztrációi, képeslapjai és poszterei jelentek meg.
Szereti akvarelljein a finom, meghitt hangulatokat. Fest olajjal is. Műveli a pasztell portrét. Képei megtalálhatók Európa, Ázsia országaiban és az USA-ban.

Egyéni és csoportos kiállításai:
1986. Weilheim, Németország
1987. Weilheim, Németország
1988. Wessobrunn, Németország
1989. Wessobrunn, Németország
1990. Wessobrunn, Németország
1990. Budapest
1991. Wessobrunn, Németország
1991. Budapest
1992. Siófok

A kiállítás támogatója:

Caesar Budapest

ESMA

ZOLTÁN

A Vasarely Múzeum meghívja Önt

ZOLTÁN

(Fodor-Lengyel Zoltán)
Nemzetközi Goya Nagydíjas
festőművész

kiállításának megnyitójára
1997 szeptember 11-én,
csütörtökön 17 órakor

A kiállítást megnyitják:

Dr. Schmitt Pál
A Magyar Köztársaság madridi nagykövete,
a MOB elnöke

és

Fernando Perpiñá Robert
A Spanyol Királyság budapesti nagykövete

Vasarely Múzeum
Budapest III., Szentlélek (Korvin) tér 6.
(Árpád híd óbudai hídfő)

A kiállítás megtekinthető: 1997. október 5-ig

M.D.K.

Zoltán

Plakátrajz "Megbizható barátom van, amióta tudom, hogy mi a Lysoform" cimmel.

Szinházi Elet. Bp. 1932. márc. 13-19.
XXII. évf. 12. sz. 1. lap

M.D.K.

Zoltán

Plakátrajz "Lysoform" cimmel.

Szinházi Élet. Bp. 1931. dec. 20-26. XXI. évf. 52. sz. 151. lap.

Zoltán és Goszleth

A két müvész a legjelentékenyebb nevek között szerepel a tárlaton, melyet Bodor Aladár iparmüvész rendezett és Kun Imre ismertet: "Fényképészeti kiállitás az Iparcsarnokban" cimmel.
Müveiket külön nem emliti meg, csak a nevüket emeli ki.

A HÉT, Bp. 1921. juli. 1.
XXXII. évf. 17. sz. 285-286. lap.

M.D.K.

Zoltán

Harmath Imre: "Sztratoszféra Szinház" c. novellájához készitett illusztrációkat.

Szinházi Élet. Bp. 1931. juni 14-2o. XXI. évf. 25. sz. 42-43. lap.

M.D.A.

Zoltán

M. D. K.

ZOLTÁN Kotó

„Képzőművészetünk a felszabadulás után" c. kiállításon szerepel (1960)

Magyar Nemzet 1960 (XVI) 81 sz (ápr 4)
Dutka Maria A Magyar Nemzeti Galeria ünnepi kiállítása

MDK

Zoltán

Férfi-arckép, olaj

Szt.György Céh XVII. auk. 1914. márc.

67 l.[1.]

Zoltán

XXVI. aukció
A Gyűjtő 1916. 28.
Tanulmányfej olaj
1850.

80.-

nem Balogh Zoltán?

Gödöllő, r. t.

73

Képe 78

M.D.K.

Zoltán

Hunyadi Sándor: "Husvéti pálinka" c. novellájához készitett illusztrációkat.

Szinházi Élet. Bp. 1931. juni 7-13. XXI. évf. 24. sz. 77-80. lap.

.

M.D.K.

Zoltán

Rajzai szöveg illusztrálására. /Cimet nem lehet megállapitani, mert a lap hiányos./

Szinházi Élet. Bp. 1932. ápr. 24-3o. XXII. évf. 18. sz. 63-64. lap

M.D.K.

Zoltán

Karinthy Frigyes: „Nyaralási tanácsadó" c. irását illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1931. május 31-junius 6. XXI. évf. 23. sz. 12-13. lap

M.D.K.

Zoltán

Szánthó Dénes: "Reumantika" c. novellájához készitett illusztrációkat.

Szinházi Élet. Bp. 1932. juli 31-aug. 6. XXII. évf. 32. sz. 61-64. lap.

M.D.K.

Zoltán

Plakátrajz „M I G N O N" cimmel.

Szinházi Élet. Bp. 1932. szept. 11-17. XXII. évf. 38. sz. 71. lap.

M.D.K.

Zoltán

"A tücsök és a hangya" c. tréfás iráshoz készitett illusztrációkat.

Szinházi Élet. Bp. 1931. okt. 4-lo. XXI. évf. 41. sz. 20. lap.

M.D.K.

Zoltán

Megyery Ella: "Az uj sziluett, vagy a cukorsüveg-nő" c. irását illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1931. okt. 11-17. XXI. évf. 42. sz. 78-79. lap.

.D.K.

M.D.K.

Zoltán

Szánthó Dénes: "A sors, a futballista és a nő" c. elbeszélését illusztrálta.

- - -

" O.K." c. autónovellához készitett illusztrációt.

Szinházi Élet. Bp. 1931. aug. 9-15. XXI. évf. 33. sz. 61-64. lap
108. "

M.D.K.

Zoltán

Surányi Miklós: "A rajongók" c. elbeszéléséhez készitett illusztrációkat.

Szinházi Élet. Bp. 1931. aug. 30.-szept.5.
XXI. évf. 36. sz. 33-36. lap.

M.D.K.

Zoltán

Lovászy Károly: "Fordított weekend" c. tréfás versét illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1931. juli. 5-11. XXI. évf. 28. sz. 66. lap.

M.D.K.

Zoltán

"Pesti vicc!" cimmel tréfát illusztrált "A hét humora" c. rovatban.

Szinházi Élet. Bp. 1931. aug. 2-8. XXI. évf. 32. sz. 53. lap.

M.D.K.

Zoltán

"Optimizmus" cimmel rajz "A hét humora" c. rovatban.

Szinházi Élet. Bp. 1932. szept. 4-lo. XXII. évf. 37. sz. 31. lap.

M.D.K.

Zoltán Anna

Estélyiruha
~~Félikabát~~-divatrajza a "Divat Posta" c. rovat számára

Szinházi Élet. Bp. 1932. nov. 2o-26. XXII. évf. 48. sz. 96. lap

M.D.K.

Zoltán Anna

Ruha-divatrajza a "Divatposta" c. rovatban.

Szinházi Élet. Bp. 1932. okt. 30-nov. 5. XXII. évf. 45. sz. 97. lap.

ZOLTÁN GÁBOR

ÉS 1991.aug.2.

Zoltán Gábor rajza

MDK

Zoltán Fülöp , Gustav Oláh

Hand in Hand arbeiten Bühnenmalr und Regisseur, kaum liese sich feststellen, wo das optische Werk des Szenenbildners Zoltán Fülöp endigt und die motorische Tätigkeit des Spielleiters Gustav Oláh beginnt.

Dr.Paul Spitzer: "Faust" in neuem Gewande. Eine Osterdarbietung der Königlichen Oper. -Pester Lloyd Sonntag d. 8. Aapril.1939. S. 23.

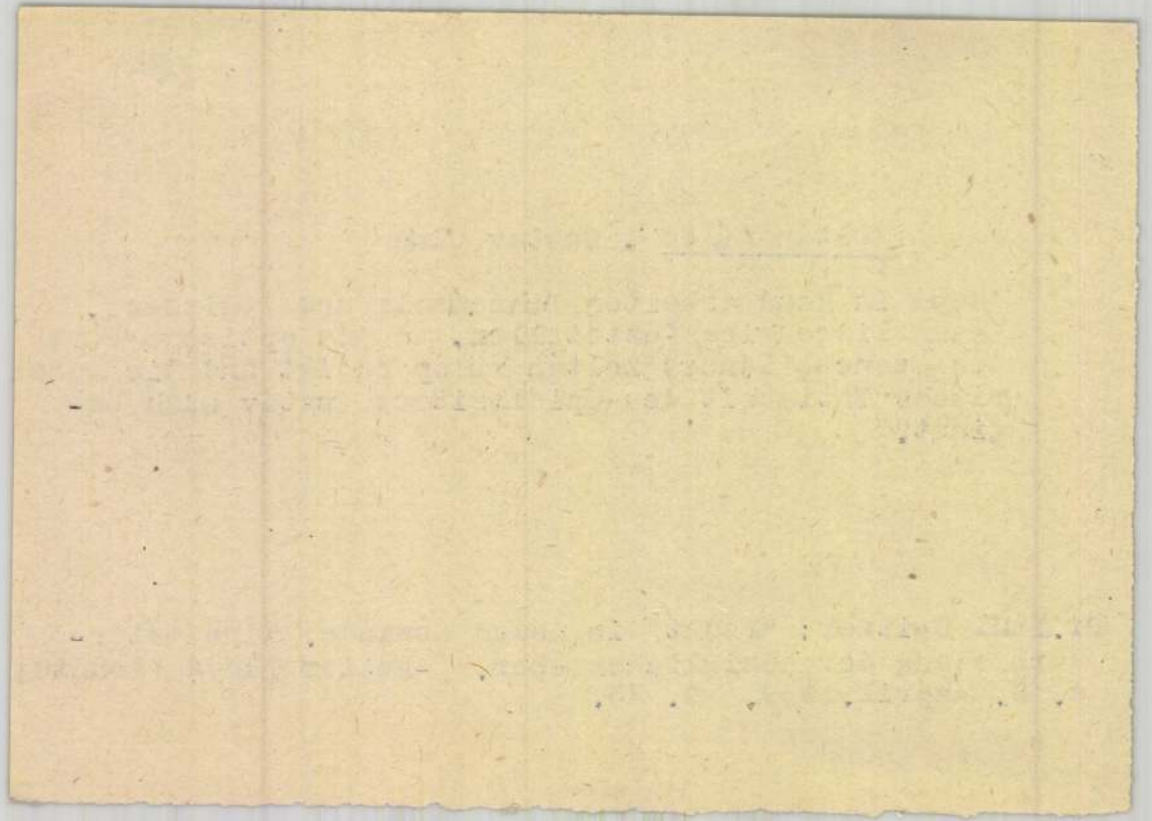

Zoltán Gábor

grafikus. Belgrádban él.

M.D.K.

O.Sz.K. regiszter

maj 23 – Felső építő iparisk –
1919/20 I. – első évés művész –
nőv. Ballokde

Langjegykönyvtárak III. 53.

Zoltán Győző ipm. ótvos

Ipmű. Vall.

→ Gorka Géza ip

MŰVÉSZET 1985/1

Zoltán A. 1.

Plakátjai:

1. Atombomba és hatásai Bp.1961.
Ábrázolás: Képek magyarázó feliratokkal

2. Biológiai harcanyagok. Bp.1961.
Ábrázolása Képek magyarázó feliratokkal.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /Összeállította: Munkácsi Piroska /
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

94.1.

Zoltán A. 2.

Plakátok:

3. Biológiai harcanyagok. Bp. 1962.
   Ábrázolás: Sulyos fertőző betegségek terjedésének módja a fertőzött élelmiszereken keresztül és betegségek tünetei az embereken.
4. Megelőző védelem Bp. 1961.
   Ábrázolás: Az elsötétités, a lomtalanitás, a lángmentesités és a szükségovóhely épitése képeken magyarázó feliratokkal.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska / O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

94., 95.l.

5. Megelőző védelem Bp.1962. plakát
Ábrázolás: Az elsötétitès, a lomtalanitás, a lángmentesitès és a szükségovóhely épitése képeken magyarázó feliratokkal.

6. Plakát: Az osztályozó kiüritő bázis korházkollektorának telepitési vázlata Bp.1961.
Ábrázolás: Képek magyarázó feliratokkal

az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai. Bp.1965. 95.l.

Plakátok:

7. Tömegpusztitó fegyverek alkalmazása esetén nyujtandó eü. ellátás formái. Bp. 1961.
Ábrázolás: Az elsősegélynyujtás képeken magyarázó szöveggel

8. Tömegpusztitó fegyverek esetén nyujtandó eü. ellátás formái. Bp. 1962.
Ábrázolás: Az elsősegélynyujtás képei magyarázó szöveggel.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai. Bp.1965. 95.1.

Zoltán A. 5.

Plakátok:

9. Vegyi harcanyagok háboruban...Békében. Bp.1961.
Ábrázolás:Képek magyarázó szöveggel.

10. Vegyi harcanyagok háboruban...békében Bp.1962.
Ábrázolás: Képek magyarázó szöveggel.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965. 95.1.

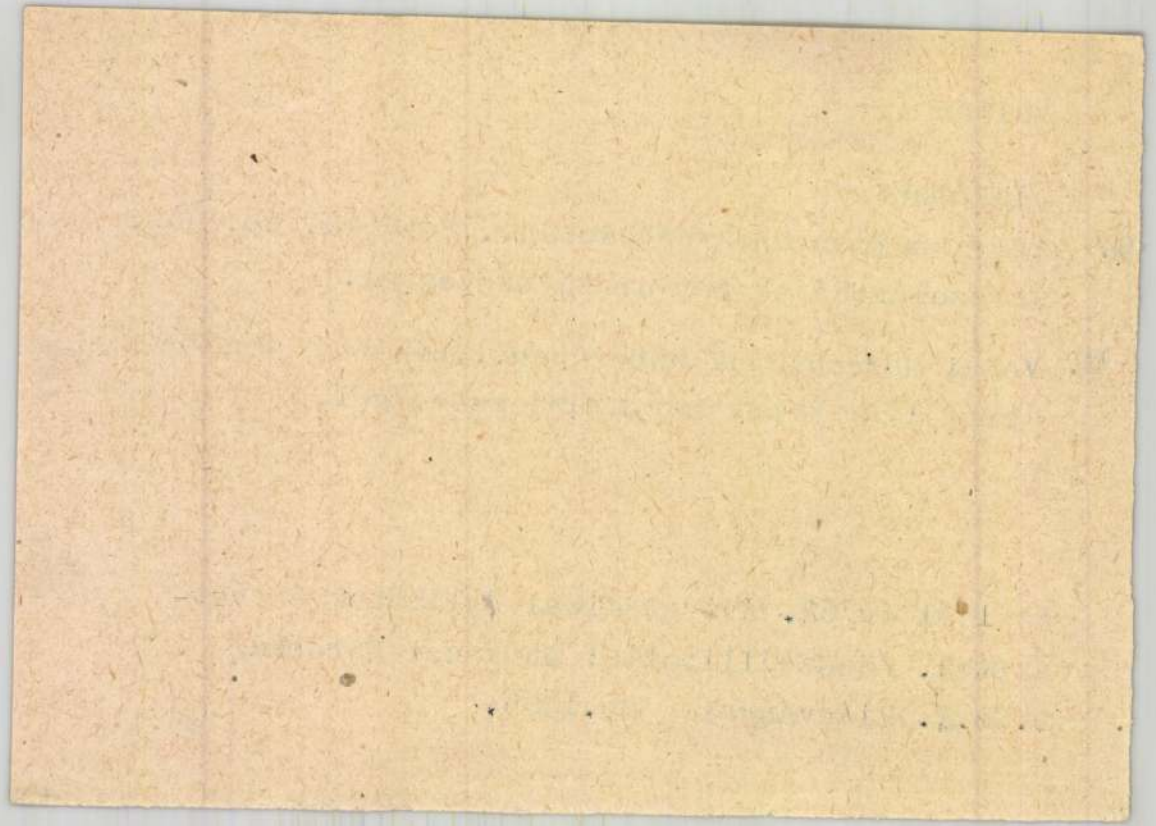

Zoltán Antal

I. évs hallg.

Képzm. Földr. Evk.

1936/37. 72 l.

Ferképzomfoiskévk

Zoltán Antal

1937/38. II. éves
fest. szak, rendes hallg.
I–II. félév.

Ferképzomfoiskévk
1937/39.

749. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36

MDK

Zoltán Aranka

Jaschik Almos növendéke, művével szerepelt az árumüvészeti kiállitáson, melyet Jaschik növendékeinek munkáiból rendezett.

(e.a.): Árumüvészeti kiállitás.

Ujság, 1927.ápr.24.

MOK

Zoltán Aranka

A kiállításon résztvett.

Jaschik Almos tanítványainak szünidei munkáiból rendezett kiáll.1925.dec.Bpest.

Zoltán Aranka

Az Iparművészeti Múzeumban rendezett
Iparművészeti kiállításon kiemelkedik
dekoratív parafrázisa őszmagyar (hmm)
belsőformákból.

M. 1926. IX. 19. (Magyarság)

Zoltán Aranka

Jaschik Álmos tanítványa.

Az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat palotájában nyílik meg Jaschik Álmos tanár növendékeinek kiállítása, melyen órúművészeti objektum terrei, valamint kabaré-dekorációja szerepelnek.

Magyarság, 1927. ápr. 24.

Kalt[illegible] Ar[illegible]

Jaskiel Alms tanítványa

Az Orv. Kapor Szaszmérett Tásulat palotá-
jában nyílik meg Jaskiel Alms tanár nyom-
dékainek kiállítása, melyen szemléltet ab-
jelem tesz, valamint kalosé-dekorációja
rezepelnek.

Budapest, 1927. ápr. 24.

Zoltán Aranka MDK

Jaschikmálmos tanitványa,aki a J.által tanitvanya
müveiből rendezett kiállitáson szerepelt.

Müvészet

Ujság 1927 ápr.24 17 l.

Zoltán Aranka

MDK

Jaschikmalmos tanitvanya, aki a J.altal tanitvanya
müveiből rendezett kiállitason szerepelt.

Művészet

Ujság 1927 ápr.24 17 1.

M.D.K.

Zoltán B.

Maré Stahl: "A lépcsőfokok" c. elbeszélést illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1930. juli 20.-26. XX. évf. 30. sz. 102-104. lap

M.D.K.

Zoltán B.

Maurice Dervill: "Vallomás" c. novelláját illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1930. szept. 28.-okt. 4.
XX. évf. 40. sz. 105-107. lap

Zoltán
Bálint, építész

MD K

Ligeti szobormüvének építészeti föladatát Jámbor építésszel közösen oldotta meg.

Éber László: Szabadságharcunk emléke. Magyar Iparmüvészet. 1907. 4. sz. 191.l.

M.D.K.

Zoltán Barnabás

Tervezte a Dunán rendezett legszebb csónakok napjára a diszitett csónakot, melynek rajzát közli a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1931. aug. 9-15. XXI. évf. 33. sz. 78. lap.

M.D.K.

Zoltán Barnabás

Lovászy Károly: "Kövér ur a kirakatban" c. novelláját illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. é932. nov. 6-12. XXII. évf. 46. sz. 53-55. lap.

Zoltán Barna

butosterverő

1925-27

Éimisk 1930

90. l.

Edelény 1930 szept. 16.

Méltóságos Műemlék

Bizottság!

Az edelényi ref. műemlék-templom renoválása már csaknem teljesen elkészült, azonnali, sürgős intézkedést kérek a bejárati ajtó megtervezteté-sére.

Intézkedés hiányában kénytelenek lesznénk erről saját hatáskörünkben

MDK

Zoltán Ö zsi keramikus

A művészi m. kerámia ünnepe. Magyarság, 1942. nov. 7.

földszintes, 7 tengelyes, oldalhomlok-
7 tengelyes, XVIII.század vége, erősen

szám, 21

Zoltán Győrő ipanunván

Schumacher belelendült

Tegnap a szabadedzésekkel megkezdődtek a Forma–1-es autós gyorsasági világbajnokság újabb futamának, a vasárnapi San Marinó-i Nagydíjnak a küzdelmei Imolában. A legjobb teljesítményt a világbajnoki címvédő német *Michael Schumacher*, a Ferrari pilótája érte el. Meglepetésre a vb-pontversenyben vezető brit *Damon Hill* (Williams-Renault) csak a hatodik legjobb idővel melegített be.

● Vasárnap készítik el Atlantában az olimpiai labdarúgótorna sorsolását. A férfiaknál 16 csapat (köztük a magyar válogatott is) érdekelt. A négy csoport élén a spanyol, az amerikai, a brazil és a ghánai csapat lesz a kiemelt.

● Hangyási László, férfi cselgáncsválogatott szövetségi kapitánya kijelölte a hágai Eb-n (május 16–19.) részt vevő magyar válogatottat: Kunyik Zsolt (60kg), Ilylyés Miklós (71), Gulyás István (78), Csehi István (86), Kovács Antal (95), Csősz Imre (nehézsúly), Csikesz Csaba (abszolút kategória).

● A labdarúgó Európa-bajnokság után Glenn Hoddle veszi át az angol nemzeti tizenegy szövetségi kapitányi posztját Terry Venablestől.

Patonay még élni akar

Férfi kosárlabda NB I: 1987 után másodszor bajnok a Körmend

Csakúgy, mint néhány héttel ezelőtt a női, csütörtök este a férfi kosárlabda-bajnoki serleg is vidéki városba került azzal, hogy a Marc-Körmend megszerezte a harmadik győzelmét is a Honvéd ellen.

Győzelmi légibalett Patonay Imre-módra FOTÓ: MTI/CZIKA LÁSZLÓ

„Szó sem volt erről" – tiltakozott *Patonay Imre*, a körmendiek mestere, amikor elsőként arról faggattuk: volt-e valami célzatosság vagy legalább tudat alatti szándék abban, hogy éppen otthon dőlt el a bajnoki cím sorsa, s nem már hétfőn, a Dózsa György úti csarnokban. Mert ugye az mégiscsak más, ha – mint ahogy történt is – már a meccs után közvetlenül megkezdődhet a hálás helyi közönség ünneplése, s nem kell buszra szállni, mindjárt ki is lehet vonulni a térre, kezdődhet a hajnalig tartó fieszta.

Patonay, aki aludt vagy másfél-két órát, tegnap már arról beszélt, hogy nem a távoli dobásokkal, hanem a jó mezőnymunkával, centerezéssel győzték le csütörtök este a bajnokot. Ahogy eddig mindig, most is volt két meghatározó játékos – *Czigler* és

Júniusban lejár a szerződése, kapott is „zsíros" ajánlatokat. Ha Körmenden marad, akkor sem edzősködik tovább, mert – ahogy ő mondja – ott van az iskola is, amelynek igazgatója, s

niuk, de ez nem sikerült, s vigaszt jelenthet, ha egy hét múlva a Magyar Kupa-négyesből (Albacomp–Honvéd, Körmend–ZTE) győztesen tudnának kikerülni. Egyébként az ő szerződése

20. asztalitenisz Európa-bajnokság, Pozsony

Ellentétes vélemények

A franciák nem tudták megnehezíteni a svédek dolgát a férfi csapatdöntőben, így a háromkoronás válogatott nyerte az Európa-bajnoki címet. A találkozó legjobbja két egyéni győzelemmel és egy páros diadallal Jan-Ove Waldner volt.

Megkezdődtek a páros és vegyespáros-küzdelmek; eddig egyetlen magyar résztvevő búcsúzott, *Bátorfi Zoltán* a horvát *Tamara Borossal* a vegyes párosban. *Molnár Zita* és *Varga Zoltán*, valamint *Németh Károly* a svéd *Nordendberggel* magabiztosan jutott a legjobb harminckettő közé. Női párosban a svájci–magyar duó, *Éllő–Tu Dai Jong* egy török kettőst győzött le, míg az ifjú titánok, *Fazekas Mária* és *Molnár Zita* egy spanyol párosnál bizonyultak jobbnak.

– *A férfi csapatdöntő fantasztikus volt* – mondta *Fülöp István*, a női válogatott mestere. – Nemcsak a játék, de a körítés is. A női finálén kevesebb szurkoló volt, és a műsorközlő is csak a harmadik találkozó után mondta be az eredményeket. Itt bemutatták a játékosokat, minden prosíz

az erősebb nemre jobban odafigyelnek, mert a labdamenetek gyorsabbak és sokszor élvezetesebbek. Jó példa erre az utolsó találkozó, a Waldner–Gatien-meccs. Fantasztikus volt.

Berczik Zoltán, a férfiak edzője máshogy értékelt:

– *Számomra csalódás volt ez a döntő. Sokkal többet vártam. Waldner és Gatien az utolsó szettben csak alibizett. A svéd olimpiai bajnok tizenöt-hetes vezetésről adta le nyolcpontos előnyét. A férfi asztalitenisz az utóbbi időben egyáltalán nem fejlődött.*

Két szakember, két eltérő vélemény. Mindenesetre arra a kérdésre, hogy tényleg szórakozott-e Waldner, az érintett így válaszolt kajánul:

– *Azért ajándékoztam Gatiennek öt mérkőzéslabdát, hogy jól szórakozzon a publikum. De komolyra fordítva a szót, én nem engedhetem meg magamnak, hogy ne tegyek meg mindent a győzelemért, mert akkor az utánam következő svéd asztalitenisz-nemzedék számára milyen példakép lehetek?*

A fra

má

Tiszta lap

A Miniszterelnöki Hivatal Kommunikációs és Sajtóirodája arról tájékoztatta a Magyar Távirati Irodát (s így lényegében a hazai sajtót), hogy a kormány célja a kodifikációs munka színvonalának javítása, a döntések szakmai megalapozottságának biztosítása. Ennek érdekében külső, mértékadó véleménnyel bíró szakértők bevonásával folytatják májustól a jogalkotói munkát. A közlemény fogalmazásának logikája arra enged következtetni, hogy a kormányzat rádöbbent, a kodifikációs munka ez idáig nem volt sem színvonalas, sem szakmailag megalapozott. Ha ez így van, azt kell mondanunk, visszamenőleg valamennyi határozat, jogszabály érvényét veszti, hiszen azt nem hozzáértő emberek alkották, illetve szavazták meg. Akkor most a kormány visszafelé újraértelmezi saját magát? Vagy tiszta lappal indul? Azt lehet?

(kegy)

● Lakossági fórumot tartanak május 6-án, hétfőn este a XIII., Váci út 50. szám alatt. 18 órakor önkormányzati képviselőkkel [illegible] Lezsák fó-

Boldog Gizella ereklyéi ma érkeznek hazánkba a németországi Passauból. A veszprémi Szent Mihály-székesegyházban elhelyezendő ereklyetartót Kovács Erzsébet és Zoltán Győző (képünkön) martonvásári iparművész házaspár készítette el

FOTÓ: CZIMBAL GYULA/MTI

Ellenőrzik a fővárosi taxikat

A korábbi szabálytalanságok – a nyugta- és számlaadás elmulasztása, ártájékoztatás hiánya – továbbra is jellemzőek a fővárosi taxisok között – állapította meg a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség (FVF) az érdekelt hatóságok és szervezetek támogatásával a közelmúltban lebonyolított ellenőrzését követően.

Gyarmati András, az FVF főigazgatója az MTI munkatársának elmondta, hogy a vizsgálatra azért volt szükség, mert a múlt év végi és ez év eleji ellenőrzések tapasztalatai alapján bebizonyosodott: olyan sok a visszaélés, hogy csak a társszervek bevonásával és hathatós támogatásával lehet rendet teremteni ezen a területen.

A főfelügyelőség szükségesnek tartja, hogy az ellenőrzések alkalmával tapasztalt visszaéléseket a helyszínt biztosító és vizsgáló rendőrök az eddiginél határozottabb fellépéssel szankcionálják. A már bevont taxiengedély nélkül közlekedő taxistól az engedélyt véglegesen be kellene vonni. A főfelügyelőség fontosnak tartja azt is, hogy a taxiszolgáltatást vonják ki a szabadáras kategóriából, és sorolják át a hatósági áras szolgáltatások körébe. Ennek lehetőségét az árak megállapításáról szóló törvény is lehetővé teszi. Jelenleg a taxigépkocsikban 8 tarifa tárolására alkalmas taxamétert kell használni, s ez a technikai lehetőség hozta magával azt a gyakorlatot, hogy a taxisok a tarifákat saját belátásuk szerint alkalmazzák.

Az ellenőrzések során mindössze 31 személytaxit vizsgáltak meg a hatóságok, mégis 54 esetben kellett intézkedniük. Ennek oka, hogy számos taxinál a szabálytalanságok sorozatát tárta fel az ellenőrzés.

● *Rablás történt a XXI. kerületi Vénusz utca 2. szám alatti postahivatalban tegnap délután. Miként a Csepeli rendőrkapitányság bűnügyi osztályának vezetője az MTI-nek elmondta: egy 25-30 év körüli férfi pisztolynak látszó tárggyal arra kényszerítette az egyik ott dolgozó postai alkalmazottat, hogy adja át a nála lévő pénzt. Amikor megkapta a csaknem 300 ezer forintot, elmenekült egy kék, kockalámpás, forgalmi rendszám nélküli Ladával. A gépkocsit Csepelen megtalálták, az elkövetőt még nem. A rendőrség megkezdte a nyomozást.*

Vízbe fúltak az albánok

A tragédiák ellenére sokan ülnek csónakba

Előkerült azoknak az albán határsértőknek a holtteste, akik még április 22-én egy csónakban igyekeztek illegálisan a Dunán Szlovákiába átjutni. Mint korábban *Krisán Attila*, a határőrség szóvivője lapunkat is tájékoztatta: egy magyar embercsempész segítségével tizenhat albán férfi akart egy túlterhelt csónakban átjutni a határon, ám a vízi jármű felborult, s csupán nyolcan [illegible] ügyben az esztergomi rendőrök nyomoznak. A szóvivő hangsúlyozta, hogy a tragédia ellenére szinte naponta találkoznak a határőrök hasonló módon közlekedő határsértőkkel. Legutóbb tegnap hajnalban a Tiszán Tiszakóród határába hozott át egy ukrán férfi tizenegy kínai és egy vietnami férfit, akikért egy magyar embercsempész páros 25 ezer [illegible] ajánlott fel.

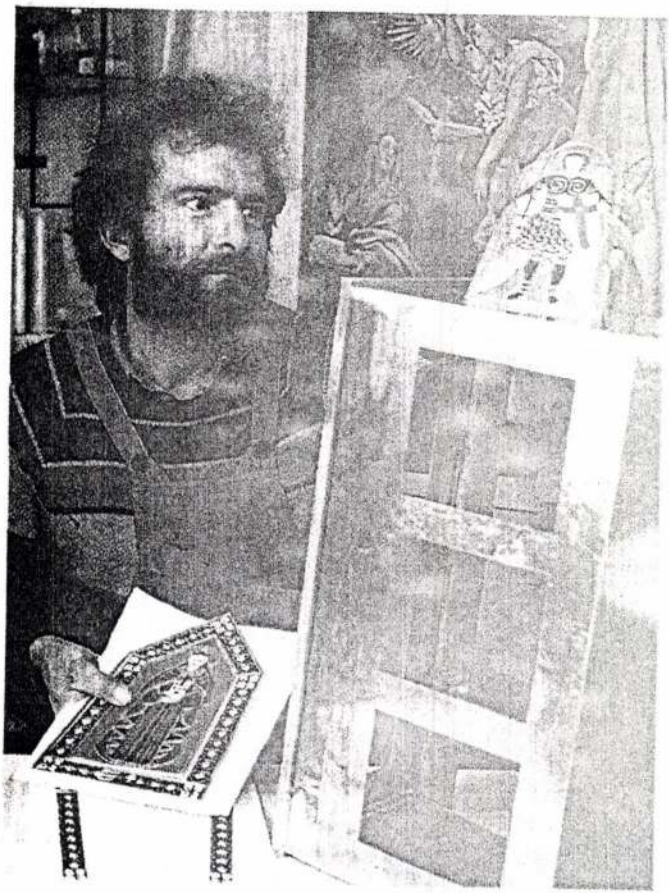

A május 4-én a németországi Passauból hazánkba érkező *Boldog Gizella* ereklyéinek készít ereklyetartót *Kovács Erzsébet* és *Zoltán Győző (a képen)* martonvásári iparművész házaspár. A veszprémi Szent Mihály Székesegyházban elhelyezendő ereklyetartó fő darabjai már nagyrészt el is készültek. (MTI-fotó)

S.-W. S.
7. 5. 1667 Nan-
n B., angebl. Va-
l B. († 1732 Pa-
bildung wurde B.
einen Onkel, den
nden Hofkünstler
ansart vermittelt.
ie von Versailles,
en, 1690 Kustos
leiter am Pariser
ach Unstimmig-
kgl. Baubetrieb
demie (sofort in
uch Verbindung
id Universalerbe
as wird 1700 B.s
wohl Zugang zu
nen Grundpfei-
leirat mit Marie
Parlamentspräsi-
hloß Cramayel;
ebd. Dekora-
gkeitserklärung
er des Hôpital
être, St-Esprit).
konkurrieren-
aut er für den
Hôtel für des-
nach Brüssel,
n. Gouverneur
Schloß Tervu-
3/09 Architekt
"Architecte");
ondé, den Pe-
Arsenals, das
V., untersteht
n Maine zum
t spekulatives
y, Seignelay,
für das Hôtel

seine eigenen Publ. von 1743 und 1745. Er wird als geistreich und hochgebildet geschildert, trat gelegentl. selbst als Lustspielautor hervor und gab 1714 die Werke seines Onkels Quinault heraus. Portr.-Stich von Lambert-Sigisbert Adam. – B.s Œuvre bietet mehrere, jedoch nur scheinbar gegensätzl. Aspekte. Einerseits ist er – mehr als DeCotte und das kgl. Baubüro – der legitime Erbe von Mansarts großer Form und klassizist. Handhabung der Ordnungen; dies insbesondere in seinen Werken für fürstl. Auftraggeber, und zwar in seinen lothring. Bauten und Projekten, die zu den frz. Modellbauten in Beziehung treten. Das Palladio/Bernini/Mansartsche Aufrißsystem der Großen Ordnung über Arkaden-Sockelgeschoß verwendet er bis zu den Platzprojekten um 1750; daneben auch die vom Boden aufsteigende Große Ordnung (bes. Projekte für Lunéville) – wenn auch kein Neo-Palladianismus, so doch eine schon von den Zeitgen. wahrgenommene Vorbildlichkeit des Vicentiners. Andererseits ist B. mit seinen Arbeiten im Hôtel Soubise (bes. Ovalsalon der Fürstin) Schöpfer der wichtigsten erhaltenen Innendekoration des Rokoko, deren schwingender Rhythmus jedoch bestimmt ist von klaren architekton. Hierarchien und Zusammenhängen: niedrige Fußzone der Täfelung, Betonung von Sims und Kehle im Übergang von Wand zu Decke, kräftige Rahmen; Malerei, Tapisserie und bes. Skulptur haben mehr Eigengewicht gegenüber dem Ornament als im Zeitdurchschnitt. Am Außenbau stehen Prunk und Kargheit einander gegenüber. B. betont gleichzeitig Körperlichkeit des Außenbaus und Volumen ausgewählter Innenräume, beides wahrsch. von LeVau beeinflußt: von ihm könnten die kubischen Pavillons mit Pyramidenstumpfdächern (z.B. Enfants-Trouvés) kommen und ebenso zweigeschossige Salons mit Ordnungen, Karyatiden, Hermen etc. (z.B. Malgrange). Gegenüber dem Mansarddach bevorzugt er das hohe und das flach erscheinende (à l'italienne). Bes. auffallend ist B.s Vorliebe für runde und ovale Raumformen (auch Übergangsform der Eckausrundung, z.B. Treppe und Salon des Petit Luxembourg), oft mit eingestelltem Säulenring und hoher Wölbung (Salons und Kap. in Entwürfen; ausgeführt Bouchefort, Hôtel de Canillac, Petit Luxembourg, Lunéville, Malgrange); einzigartig der Ovalhof des Hôtel d'Amelot. Dem betont monumentalen Einzelbau steht ein ausgeprägtes Interesse an

„foise", federsicherer Konstruktion etc. Seine architekturtheoret. Vorstellungen (ebenfalls vor der Akad. vorgetragen und später in seinem Architekturbuch publ.) liegen auf der Hauptlinie der frz. Trad.: der „bon goût" steht im Zentrum und gründet auf dem „bon sens", verfließt mit der „convenance" – die Kategorien sind historisch und sozial variabel; „noble simplicité" als Ideal und die Übertragung der Prinzipien von Horazens „Ars Poetica" auf die Architektur, was zur Bildung von Ausdruckscharakteren führt, weisen in die Zukunft und machen B. zum wichtigsten Gewährsmann der älteren Generation für den werdenden Klassizismus.

🏛 BICÊTRE, Spital: Wasserreservoir und Brunnen, 1733. COMMERCY, Schloß: Mittelbau, 1712. HAROUE: Schloß, 1711–12. JOIGNY-SUR-YONNE: Brücke, Teilrekonstruktion?, 1725–54; Rathaus, 1725–28. LUNEVILLE: Schloß, 1708–23. MORET-SUR-LOING: Gedenksäule, 1739. NANCY: Hôtel de Craon, 1714; Hôtel de Ferrari, Entwurf?, 1714; Hôtel de Custine, Entwurf?, 1714; Primatiale (Kathedrale), Konsultation, Kuppelprojekt, Glockentürme, Projekt Fassadenbekrönung, Hochaltar, 1721–27. PARIS und Umgebung: Hôtel Lebrun, 1700; Hôtel de Mayenne: Dekoration, 1707; Petit Luxembourg, 1709–11; Hôtel d'Amelot, 1711–14; Arsenal: Großmeisterbau, 1712–25; Hôtel de Torcy, 1713–18; Hôtel de Seignelay, 1713–18; Maison de Blair: Treppe u.a., 1713; Notre Dame: Rest. der Gewölbe und Fensterrose Südquerhaus, 1725; Hôtel Méliand, rue de Turenne: Umbau, 1727–29 (vor 1852 erneut stark verändert); Hôtel de Soubise: Appartements, 1735–39; St-Merry: Chap. de la Communion, 1743. PONT-SUR-YONNE: Brücke, Teilrekonstruktion?, 1738. VILLENEUVE-SUR-YONNE: Brücke, Teilrekonstruktion?, 1735. – *Ungesicherte Zuschreibungen*: LUNEVILLE: Pavillon La Favorite?; St-Jacques. – *Zchngn*: BERLIN, Kunst-Bibl.: Projekt für den Salon des Arsenals. LUNEVILLE, Bibl. municipale: Projektrisse für Malgrange. MÜNCHEN, Arch. Törring: Pal. Törring. NANCY, Mus. lorrain: zahlr. Entwürfe für die Innendekoration der lothring. Schlösser (Pausen von Morey). – Bibl. municipale: Projektrisse für Lunéville. PARIS, Bibl. nat.: Planstudien für die Parzellierung des Hôtel de Soissons; Arsenal Lyon. – Arch. de l'Assistance: Salpêtrière. ST. PETERSBURG, Ermitage: Projekt für den Salon des Arsenals. – *Stiche nicht erhaltener Werke in*: B., Livre d'Archit., P. 1745 (Repr. 1969): Bouchefort; Pal. de Nancy; Pal. de la Malgrange (und

Zoltán Győző, kir. főmérnök M.D.K.

tervei alapján a szombathelyi „Fehér Kereszt" egylet lelencházat építtet.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1900. XXI. évf.

jun. 27. sz. 5. old.

M.D.K.

ZOLTÁN Imre

1930-ban Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagxbánya... Bp. 1954. 340.l.

ZOLTÁN Imre

M.D.A.

1931-ben Nagybányán a Képzőművészeti Főiskola tagja

Réti: Nagybánya... 2p. 1954. 340.l.

Zoltán József

mnész és rajzoló

lásd

Kassai Vidor emlé-
kerései 181. l.

	Szolgálati bizonyítvány.	tollr.	papir.	
7	*Olasz iskola*:			
	Nyugvó férfi	krétar.	papir.	
8	*Pálffy (János gr.)*:			
	Tájék	czrajz.	papir.	
9	*Persa művész*:			
	Adománylevél	aquar.	papir.	
10	*Pflacher (Georgius)*:			
	Mappa omnium Episcopatuum	tollr.	papir.	1
11	*Pohl (Carl)*:			
	Kettős czimer (Pálffy-Colloredo)	temp.	papir.	
12	*Rebern (C. de)*:			
	Mappa Constantinopolitani	sz. tusr.	papir.	
13	*Ritter (Carl)*:			
	Garten-Anlage in Königshaiden	aquar.	papir.	
14	*Tamburini (Giov. Maria)*:			
	Az angyali üdvözlet	tusr.	papir.	
	Főösszeg			

Zoltán József
rajzoló

Hat félivenkari-
naturák Kassaiki
dor tulajdonában
kiállítva:

Magyar Szinészeti
Kiállítás a Városligeti
Műcsarnokban.
Bp. 1890. 27. l.

DUNAMELLÉKI PÜSPÖK

Szám 1961

Méltóságos

A Műemlékek Országos T
kötetét a Dunamelle
kegyesen megküldeni m
Miután a k
ilyen című könyvtára
Kunszentmiklósi Gym
s egyébként is tartalma

ZOLTÁN Kati ? ? ?

[! vmi egészségügyis festőnő → orvosok téli táskata]

KÁNTOR Lajos: Chopin-etűdök = Korunk, 1989/4. 288-289. ill.

[Ez kell ?]

Bancsov Károly, Papp Vilma, Hercz Péter, Georgescu Mária és Kiss Domokos a Cosi fan tutté-ban

Csomafáy Ferenc felvétele

az ő hadba vonult Ferrandójukat és Guglielmójukat, hajlandók felcserélni őket, hogy végül mégiscsak visszatérjenek eredeti választottjukhoz és győzelmet arasson a diadalmas happy end? Felvetődött a kérdés, de immáron nem a legközvetlenebb, legegyértelműbb (és tegyük hozzá: a leginkább felszínen lebegő) értelmezés melletti állásfoglalás, az állítólag egyedül helyes vélekedés melletti kardoskodás jegyében. A méltatások a mű többrétűségét és a többfajta értelmezés jogosságát és lehetőségét hangsúlyozták. És mint önálló, újszerű, eredeti felfogást méltatták, hogy a mostani előadás a párcserét követő és a történetet lezáró (számunkra túlságosan is gyermetegnek és konvencionálisnak tűnő s egy-két jelből következtetve alighanem Mozart szemében is ilyennek minősülő) happy endet megkérdőjelezi.

sára, a mérleg nyelvének arra a billegésére, amire a szöveg és főként a zene utal, nem nagyon adódik lehetőség. Érzésem szerint ezért nem tudja a rendező eléggé bejátszatni a díszletet, ezért kénytelen a szereplők mozgását-mozgatását egy-egy semmitmondó, sőt tudatosan súlytalanított, óvatos sétáltatásra, helyváltoztatásra korlátozni. Paradox módon, hiszen a díszletmegoldást mindenképpen közösen ötölték ki a tervezővel. A zene érvényesülésére és érvényesítésére vonatkozó tavalyi észrevételt, a *Cosi* alapján azzal is ki kell egészíteni — mint ahogy a bemutatóról szóló sajtóvisszhangok egyöntetűen ki is egészítették —, hogy a szereplőket nem énekeseknek, hanem *énekes színészeknek* tekinti Demény Attila (még ha a színpadképpel ez esetben akaratlanul is akadályt állít, gátat rak ennek a lehe-

rescuét, volt tanáromet, Terényi-műveket és saját szerzeményeimet is... De magamhoz legközelebb mégis: Lisztet érzem. Nemcsak azért, mert zongoristaként három fantasztikus orgonaművet

kell gyakorolni, várják a tanítványok, hangszerek és az orgonaművek.

LÁSZLÓ BAKK ANIKÓ

tőségnek az útjába). Az opera sablonjait feloldó és számüzö elemek közé tartoznak a balettesek bevonásával kivitelezett árnyjátékok is, amelyek a különböző jeleneteket kísérik, s amelyek meglehetősen megosztották a kritika vélekedését. Voltak akik az operajátszás új lehetőségeit gazdagító megoldásnak mondták az elképzelést (Pillich László érdekes cikke *A Hét* hasábjain), mások a figyelmet elterelő vagy legalábbis megosztó túlrendezettség megnyilatkozásának minősítették. (László Ferenc: *Így is lehet tenni* — Utunk, 1989. május 12—19. szám). Véleményünk szerint joggal. Mert itt már nem a zene játékkal, mozgással, látvánnyal való hangsúlyozásáról, színezéséről vagy ellenpontozásáról van szó, itt az adott pillanatokban a kíséroelemek a lényeg fölé nőnek.

Az énekesek nagy száma az egyes szerepeknek duplában és triplában való kiosztása ezúttal is arról tanúskodik, hogy a produkciót hosszú életűnek szánták. A fürgébben megjelenő sajtóorgánumok közül egyik-másik valamennyi egyéni teljesítményt jónak, sőt átlagon felülinek mondott és a részletekre külön-külön nem tért ki, mások főként Georgescu Mária (Dorabella), Bancsov Károly (Guglielmo) teljesítményét emelték ki.

Mindenképpen érdekes és színvonalas előadásnak lehettek tanúi azok, akik a *Cosi fan tutte*-t eddig látták. Talán még az előadás megalkotóinak is érdemes a bemutató után felvetődött kérdések, szempontok egyikén-másikán eltűnődniük.

(páll)

Zoltán Kati festményei előtt

Aki műtermében, vagy gyakori jelentkezései alkalmával, különböző kiállításokon festményeit tüzetesebben szemügyre veszi, rájön, hogy Zoltán Kati alkotásai nem a természeti élmények lejegyzett vázlatai. Általában az érzelem az, ami bennük leginkább kifejezésre jut. A belső dimenziók keresése, a lelki mélységekből felszínre hozható értékek felkutatása az, ami alkotójukat foglalkoztatja. S a vonalak játéka, a színfoltok váltakozása legtöbbször az elmúlás drámájával szembesülő művész érzelemvilágába enged bepillantást.

Függetlenül attól, hogy tájképről, csendéletről vagy portréról van szó. Zoltán Kati beleélő készsége, empátiája mély és bensőséges kapcsolatot teremt tárgyával, átéli az alig észlelhető rezdüléseket is. Annyira mélyen átéli, amennyire csak igazán érett művészek szokták.

Portréit az őszinteség, a pszichológiai

Zöldségárus (olaj)

hitelesség, a tiszta, világos színekkel kifejezett mondanivaló örömteremtő hatása emeli a művészi értékek, a vizuális élmények sorába. Érzelmi világának gazdagsága csak fokozódik, amikor gyermekportrékat fest. Kevés képzőművészünk foglalkozik manapság ennyire elmélyülten és meggyőzően gyermekkarakterek ábrázolásával.

Kezdetben Macskássy József tanította, azonban a festészetben tett első lépéseinek közeli irányítója, nagy mestere Mohy Sándor volt. Érdekes megfigyelni és szükségképp meg kell említeni, hogy a tanítvány viszonylag messzire eltávolodott mesterének stílusától. Szélsőséges lelkiállapotokat érintve, Zoltán Katinak olyan sajátos stílust sikerült kialakítania, amelyben az ösztönösséget a forma, szín és filozofikus meditáció tudatosan kialakított egysége egészíti ki.

Chopiniáda című sorozatában a jellegzetes zenei motívumokra, képzetekre reagáló s őket belülről ismerő művésszel találkozunk. Nem tájképek ezek, hanem lírai álmok, olyan kompozíciók, amelyeken a ritmusokra érzékeny ecset a zene és a zeneszerző lelkét idézi meg, az élet megismerhetetlennek tetsző titkait fürkészi, azoknak ad formát. Napfény és derű simogatja a látványt, rétek hullámzó fűvei fölött titokzatos szelek suhannak át, a fák azonban levelük vesztetten is egyenesek maradnak. S ha néhol mégis meghajolnak, azt méltóságteljesen teszik. Chopin-noktürnök és -balladák lázas és fájdalmas hangulatát idézik ezek a fák, s a színek összhangja sok-sok tónus egybesimulásából ragyog elő.

Néha azonban nem a chopini, hanem a beethoveni hangvétel kerül előtérbe és ilyenkor a lehelet-finom kompozíciónak valamelyik eleme, része kihangsúlyozódik, feszültségszintje emelkedik. Nem, bizonyosan nem tájképek ezek, hanem különböző hangulatokban történő átélései a sorsnak, a kiszámíthatatlan és szeszélyes végzetnek.

TIBORI SZABÓ ZOLTÁN

Új Élet, 1985, 17. sz.

MDK

B. Zoltán Klára

Modern magyar reklámkulturát! Magyar Grafika 1929. 3-4. sz. 49-52.l.

Zoltán László, [építész] MDh

Beválasztották az ENSZ gazd. és szoc. tanácsának 1962-ben alakult lakásügyi és városépítési bizottságába.

—: Hír 13. l.

NÉPSZABADSÁG, bn. 1963. febr. 3.

MDK

Kitüntetett építészek

Zoltán László

Magyar Nemzet 1952. dec. 28.

Zoltán László, építész

Az Építész- és Városmunkaügyi Minisztérium által elfogadott típustervek

az alaprajzon 1 cm a valóságban 2 m.

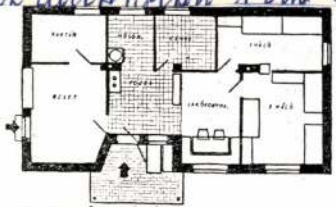

KERESKEDŐ LAKÓHÁZA
Alapterület 123 m²

19 TÍPUS

Terv.: Zoltán László

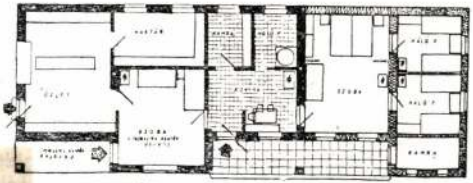

NÖVEKVŐ ÜZLETHÁZ
Alapterület: 110 m², első hozzáépítés további 35 m², második hozzáépítés 25 m²

20 TÍPUS

Terv.: Zoltán László

Magyar Építőművészet, 1984. 2. 14-old.

MDK

Zoltán László épitész

részvétel a pályázaton II.dij.

Tillai Ernő:Pécs déli városrész rendezési tervpályázata Magyar Épitőművészet 1956.V.évf.1.sz.4.l.

Zoltán László építész MDK

részvétel a pályázaton repf .

Valentiny Károly:Pécs déli városrész tervpályázatához Magyar Építőművészet 1956.V.évf.1.sz.6.1.

MDK

Zoltán László

Tervpályázati eredmény. Esti Kurir, 1941. szept. 12.
5 l.

Zoltán László, építész MDK.

Lakóházakat tervezett Komlón.
repr.

MagyÉp 1945-55.

Lehtai László

építész

M.D.K.

A magyarországi tatarozás városépítészeti lehetőségeiről is.

Budapest Városépítészet Kérdései (1954)

100 l.

Zoltán László MDK

építészmérnök

sz. Lövő, 1919

1941-42 tanévben oklevelet szerzett végzett hallg.

József nádor 1941/42. 32o l.

2 ablak + ormos középrizalit + 2 ablak,
otikus nyomok. Félkörívés pinceajtó-
po Scolari /Pipo Spano/, Zsigmond
ele jén. Török időkben a pasa szállá-
ban az Esterházyak barokkosan átalakí-
egyei börtön volt, később magtárnak

ia magni regni Hungariae. Bécs, 175o,
ppographische Beschreibungen des Kö-
est, 1824, 1-2 l. - Stippek József,

MDK

Zoltán László épitész

háromemeletes háztipus 1950. repr.

50.III.14. tipusus lakóház repr.
50.III.16. tipusu lakóház repr.

Csordás Tibor:A tömeges lakásépités tervezési kérdései Magyar Építőművészet 1955.IV.évf.9-10.sz.259.l.
260.l.

Zoltán László

építész

l.

Kotsiskiseral

lapszám

ning

i bátorkodom az I. félévi helyszini

hogy a leszámolást átvizsgálni és a

ltóztassék, maradok

sztus 18.

Mély tisztelettel

müépitész.

Zoltán László

IV. é. ép. hallg. 1940-41.

Kotsis. tanszék.

Gimnázium terve.

Távl. kép. alapraj.

Technika

1941. 414. l.

Zoltán László

Z/oltán/ L/ászló/: Budapest, XII. Sólyom u. 4. sz. lakóház. /Szemerédy Magda, Zoltán László épitész./ Müszaki Tervezés, 1966. 8.sz. 1o-11.

Az 1966. évimagyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Irt. 1969. 3.sz. 243-283. 1./ 25o. 1.

Zoltán László

III. é. ép. hallg. 1939-40

Kolozsvár

Falusi iskola. (Tervezet)

Távlati kép és műszaki rajzok.

Technika 1940. 3 ii. l

I-VIII+1.-134.11.

L Pest

Landerer és Heckenast

1841.

Zoltán László

az Országos Lakásépítési Hitelszövetkezet által kis vidéki lakóházak építésére kiírt tervpályázaton tervét megvették

MMÉEK özl 1941. 164. l.

Zoltán László

V. évés építészhallgató

a Wellisch Alfréd nevét viselő 1941/42. évi alanitványi pályázaton II. díjat nyert.

MMÉEKözl 1942 ∅

Közgyűlési beszámoló, IV. 30. l.

∅ Esteherésch, beszámolók.

sta:

M. E. Ns.

Zoltán Lánló, építész

Ozsok

Cikket írt arról, [hová?], hogy a típustervek kötelező alkalmazásával az ötéves terv-ben el lehet kerülni, hogy a tervek kérése vagy hiánya gátolja az építkezést.

Broszi István: Öt év alatt 250 000 lakás

11. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1960. dec. 25.

Zoltán László, építész

MOK

Balog István ~~[illegible]~~ s Szmetana György építésszel közösen kénitette el az Óváros központjának építészeti tervét.

–: Tatabánya – Óváros városközpontjának terve

2. e

Népszabadság, bp. 1960. nov. 26.

[Vidéki]

Zoltán László, építész

MDK

„A megváltozott életmódhoz jobban alkalmazkodó lakásokat tervezzünk" címmel vitacikket írt.

Zoltán László: A megváltozott...
Vita a lakóházépítésről

7. l

Népszabadság, bp. 1960. dec. 7

ll. D. K.

ZOLTÁN László építész

Magyar pavilon helyszíni ellenőre,
építésztervező: Gádoros Lajos

Gádoros Lajos:
Brüsszeli Világkiállítás 1958.
Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 54. l.

ZOLTÁN Mária Flóra

kiáll. Bp., Vigadó Galéria, 1993

ism. BALASSA Péter: Örvény és aura [megnyitó]. =
ÉS 1993. okt. 1. 13.

Zoltán László

cikkei:

Az öregek lakásai Hollandiában és Belgiumban. - Műszaki Tervezés, 1966. 3. sz. 34-36. l.

Az öregkorúak lakásai. (A brüsszeli ENSZ Kollokvium tapasztalatai) - Magyar Építőipar, 1966. 15. évf. 2-3. sz., 130-137. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

275. l.

Zoltán Lánló, [építén]

Brinni benédet mondott.

–: Eltemették Benkhard Ágost építént

8

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967 jún. 9.

Zoltán László épitész

Az exportképes hétvégi ház tervpályázaton dijazva

III. dij

Társtervező: Szemerédi Magda, Dénes Lóránd

Magyar Építőművészet 1967/4. 5.l.

Zoltán László, [építén] MDK

Cikket írt a bevásárlóközpontok tervezéséről.

Zoltán László: Új árúházak – új követelmények 6.

NÉPSZABADSÁG, sp. – 1966. dec. 6.

Zoltán-László, építész

MDSZ

Az ENSZ lakáslicottságának tagja.

Halmai György: Nincs Künöb, alacsony az ablak, nem csinkat a padló 3

ESTI HIRLAP Bp. 1965. dec. 17.

M.D.K.

Zoltán László építész

MÉSZ-emlékéremmel kitüntetve

Magyar Építőművészet 1964/1. 60. l.

Zoltán László, [építész] M 124

Az öregek lakásproblémáiról:
„Öt tudományág közös gondjáról"
írta cikkét.

Zoltán László: Milyen legyen az öregek lakása. 9

NÉPSZABADSÁG

Sp. 1965. febr. 2.

MDK

Zoltán László .Zoltán Lothár építészek

Ujjáépitési tervezöi.

Borb.-Fabr. 56.1.

Zoltán László

cikke: Társasházak. – Műszaki Terveris, 1968. 2. n. 3-6. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. – Művtört. Ért. 1971. 2. sz. 149-182. l.

153. l.

Zoltán László

Cikke: A több szabad idő építészeti következ-
kezményei.

Magyar Építőművészet, 1969.2.sz. 53.l.

Voltán László
építész

Komló. Kőkönyös-részlet. Lakóépületek. 1951-52.
Repr.

Radós: Magyar építészettörténet. 348.
Műszaki Kiadó 1971.

Zoltán László

Zoltán Lothár

Hovább épitesz

K.

l. Borb-Fabr. 56.l

Ujjáépítés tervezői

ZOLTÁN MAGDOLNA

Marton Lili:

Az első képkiállitás Egeresen. /ZOLTÁN MAGDOLNA kolozsvári festőm.-ről./

Müvelődés, XXXII.évf. 10.sz. 1979. okt. 21-22.old. képekkel.

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA

Zoltán Mária Flóra

Tisztelettel meghívjuk

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA

kiállítására

AZ ÓBUDA PINCEGALÉRIÁBA (ZICHY-KASTÉLY)

Budapest, III., Fő tér 1.

Megnyitja: 1987. május 6-án 18 órakor

LATOR LÁSZLÓ

Megtekinthető: 1987. május 31-ig hétköznap 14-18,
szombat-vasárnap 10-18 hétfőn zárva

A kiállított művek 1985-1987 között készültek
A meghívón: Koccintás, 1986. o.v. 100+110 cm

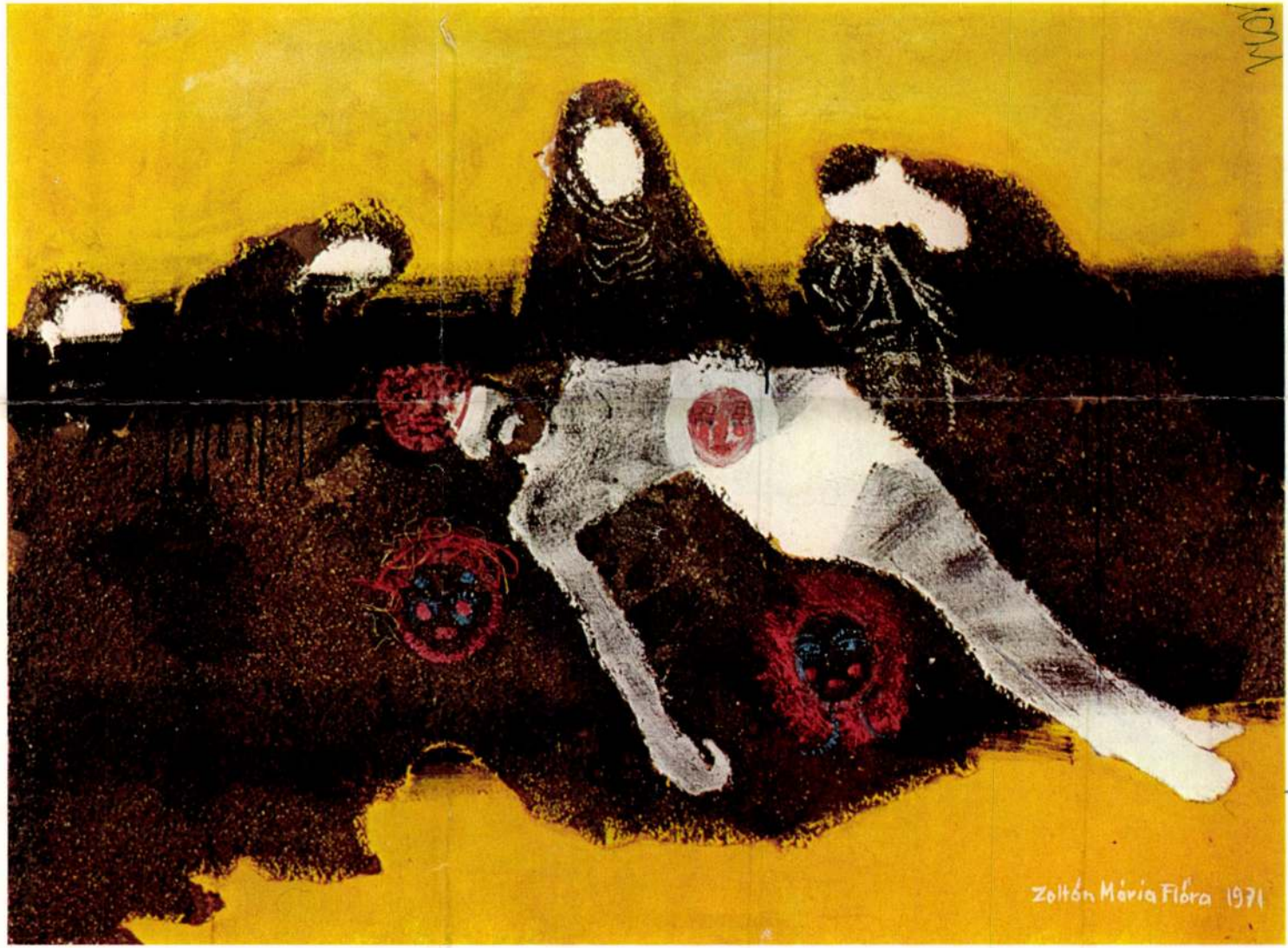

MÁRIA FLÓRA ZOLTÁN: PIETÀ, (OIL ON CANVAS, 100X130 CM, 1972)

Photo: Ferenc Kovács

MARGIT GRÁBER: PORTRAIT OF A WOMAN (OIL ON CANVAS, 1928)

Photo: Márta Rédner

ZOLTÁN MÁRIA Flóra

A **VÁR GALÉRIA** tisztelettel meghívja Önt

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA

festőművész

az **ATRIUM HYATT HOTEL**-ben rendezendő kiállítására.

Megtekinthető: 1992. február 3. és március 9. között

Budapest V., Roosevelt tér 2.

1014. BUDAPEST,
TÁRCSICS U. UTCA 17. TELEFON/FAX: 155-9802

Flóra '92

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA
„SÁRKÁNY"
OLAJ, VÁSZON
100×200 cm

„VÁLLAMRA SZÁRNYAT RAGASZTOTTAM,
HÁTAMRA TOLLACSKÁT RAGASZTGATTAM,
MEGSZÜLETETLEN VEPSZE ANGYAL VOLTAM
RÖPKÖDTEM ITT EZEN A RÉTEN
TÜLLRUHÁBAN ÉS TOLLRUHÁBAN.

•

SZERELMEK ÉS BŐRKABÁTOK
KÍSÉRTÉK AZ ÉLETEM.
KÖNNYŰ VOLT-E ÉLNEM ÍGY?
LÉTEM MEG NEM MÉRHETEM.

•

S LEHULL A SZÁRNY,
A TOLL,
A TÜLL.
LONC NŐ A RÉTEN, ÁRNY FIGYEL
A HEGY MÖGÜL,
A FÁK KÖZÜL."

TÖREDÉKEK EGY SZŐCS GÉZA-VERSBŐL

Zoltán Mária Flóra

Illusztráció

Rabos Ede: Mária látogatói,
Tükör, 1976. okt. 17 - 18 oldal.

MDK

Zoltán Mária Flóra

Eszetr, o.

9. szegedi nyári tárlat. Móra F. Kus.

1968. aug.

MDk

Zoltán Mária, grafikus

Rajza . . Repr.

Zoltán Mária: Tanulmány 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. márc. 10.

AT.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Zoltán Mária

NÉPSZABADSÁG

1963 DEC 8

1021

Zoltán Mária, grafikus

MDK

Rajza.

Repr.

Zoltán Mária: Anya gyermekkel

7.

NÉPSZABADSÁG

, Bp. 1963. márc. 31.

MDK

Zoltán Mária

Virrasztó, o.

Studió 67. Fiatal képzőm.kiáll. Ernst Muz. 1967.

Zoltán Mária, grafikus

Rajza. Repr.

Zoltán Mária: Vallat

NÉPSZABADSÁG, kn. 1963. dec. 8.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRSZOLGÁLAT
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 MÁJ 27

ÉLET ÉS IRODALOM

Zoltán Mária Flóra

1021

Zoltán Mária Flóra: Ulf

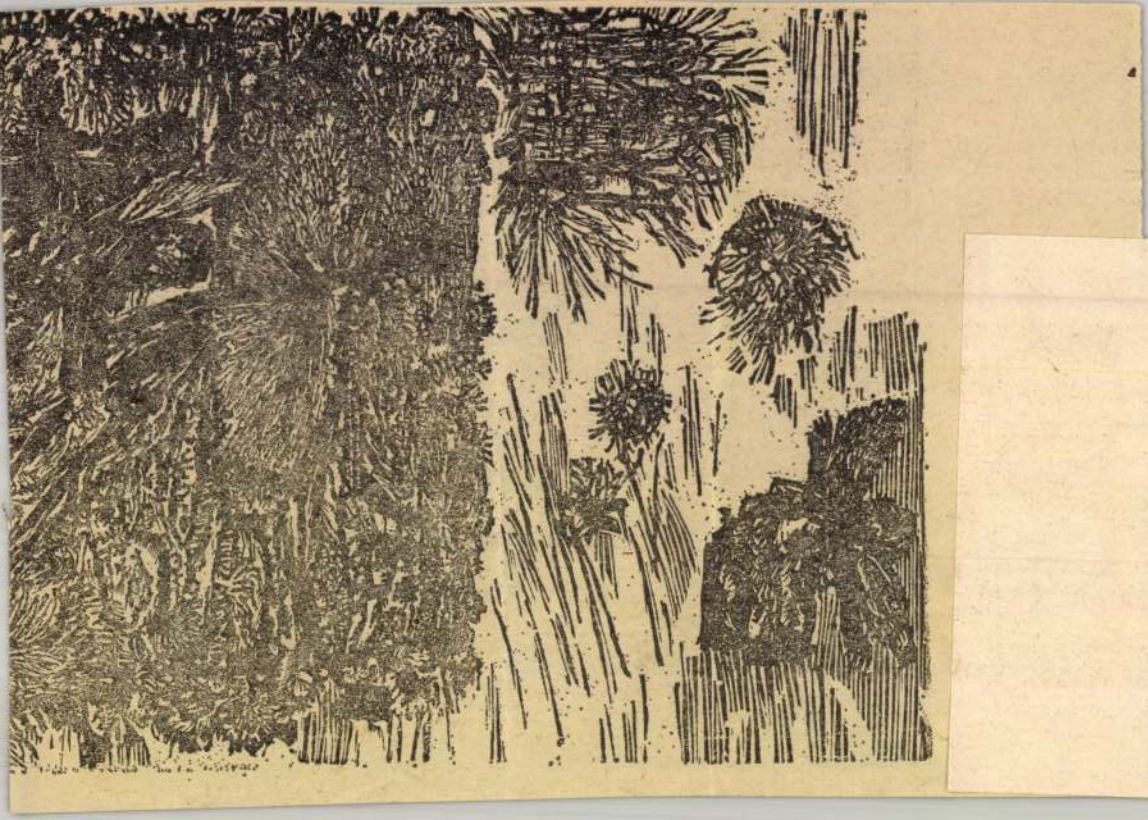

Törékeny-erős képek

Stockholm belvárosában, a régi negyedben található a Puckeln galéria. Ősszel magyar kiállítói lesznek. Zoltán Mária Flóra festő, Kun Éva keramikus és Melocco Miklós, a szobrász. Stockholm nem újdonság a számára: szerepeltek itt képei közönség előtt kétszer is, 1975-ben és 1978-ban. Sőt: láthatták munkáit már Tokióban, Hongkongban, Chicagóban, New Yorkban, Amszterdamban és Zürichben. Sőt, Dunaújvárosban is, 1971-ben. És persze Budapesten, a 60-as évek végén, amikor pályája volt évfolyamtársaival, főiskolás barátaival együtt elindult.

Csakhogy az eltelt évekből jó néhányat kényszerű tétlenségben töltött Svédországban. És ha valaki megpróbálta az alkotás örömét, vállalja — mint ebben az esetben — azt a kockázatos lépést is, hogy újra kezdje a pályát, annak minden nehézségével együtt, abban a korban, amikor hasonló időben induló társai Derkovits-ösztöndíjak és Munkácsy-díjak biztos fedezékében szilárdan állnak a lábukon.

A szobányi méretű műteremben most együtt vannak a megmaradt tíz évvel ezelőtti képek és azok a friss munkák, amelyeket jobb híján „tárgy"-nak, objektnek nevez a szakirodalom, mert nehezen tudná eldönteni, szoborról vagy festményről van-e szó. Festménynek ugyanis plasztikusak, szobornak meg túlságosan festőiek. Igaz viszont, hogy a szó immár hagyományos, duchamp-i értelmében vett tárgyaknak se nagyon nevezhetők, mert semmi sincs bennük a „talált" jellegből: minden részletükben átgondolt-megformált alkotások. Domborműszerű álarc társul például játékosan megfestett szarvakkal és kavicsszemcsékből, gyöngyökből kialakított, hajszuhatagszerű felülettel. Mindezt finom, de fontos, jelképerejű háló rögzíti az alaphoz, olyasmi, amilyennel a földre nyűgözték Gullivert a törpék — hová sorolhatjuk ezt a művet? Olyan vonzóan szabálytalan, akár a művész vonásai.

Festészet és szobrászat határát éppúgy felesleges itt boncolgatni, mint annál a pillangóra és asszonyra egyaránt emlékeztető könnyed szoborfélénél, amely pályája elején még hétköznapi próbababa volt. Csakhogy az eredeti „talált tárgy", az „objet trouvé" csupán tartóváza a maszkból, hálóból, üvegből épített alaknak.

— Töméntelen gondja — mindennapi problémája — van az embernek az ilyen tárgyakkal. De ezeket szeretem a legjobban: Ám úgy érzem, nem ötletekkel kell ma a képzőművészetet gazdagítani — vizet hordani a tengerbe? —, hanem korunkban alighanem az a legnagyobb ötlet, ha valaki ecsettel és festékkel vászonra próbál *művet* festeni. A festőmesterség, az a szó, hogy „festő", mindig csodás ízeket, kedvet, vágyakat ébreszt bennem. Elálmodozva csodálom, ahogyan Tiepolo, Manet, Turner vagy Mednyánszky festeni tudott. Szerettem ugyan mindenfélét formálni, alakítani, objekteket — csak úgy kergetik egymást a fejemben az elképzelések —, a kivitelezéshez azonban se pénzem, se mecénásom, és el kell tartanom a családomat. Eddig bármivel próbáltam pénzt keresni, rájöttem, mégis csak ehhez értek leginkább. Hacsak el nem mennék kabinnyitogatónak egy uszodába — hallom, ők tízezret is keresnek. Hadd próbáljam a festést, úgy, hogy az minél gyönyörűbb legyen.

Mégis: az egy évtizede festett képek mostanában rendre átalakulnak „ZMF" keze nyomán. Átfesti őket; a valaha izgalmas ötletnek látszó ragasztott tükör lekívánkozik róluk, s az egykori kalocsai hímzés applikációja sem illik már azokhoz az összekötözöttséget jelző vonalkötegekhez, amelyek az újabb képeken láthatók.

— Ezek a fonatok, amelyek az alakzatokat szinte becsomagolják, egy régi, halottat megjelenítő képem óta jelentkeztek újra meg újra, s ma már tudatosan használt motívumként is. Az embert mindenféle kötelékek rögzítik; ezeknek egy része a társadalomból adódik, de nem ezek gátolják leginkább mozgásában, hanem azok, amelyeket az adottságok, született tulajdonságok szabnak meg. S nem kevésbé azok a béklyók, amelyeket az ember tudatosan vállal a magára szabott szerep részeként, s ezt a szerepet nem mindig a teljes önismeret birtokában vállalja. Mondjuk, úgy dönt, ha nő, hogy hivatásos feleség lesz, aki főz, mos, takarít, és ezzel ki is tölti az életét. Vagy ha művész, vállalja, hogy megszabott számú virágcsendéletet vagy tájat szállít határidőre. Ezek az életcélok nem bizonyultak alkalmasnak számomra; illetve, ha megpróbáltam vállalni őket, egy idő után muszáj volt kifészkelődnöm a kötelek közül, és átlépni egy bonyolultabb, de szabadabb életformába. Akár azon az áron is, hogy mindent újra kell kezdenem.

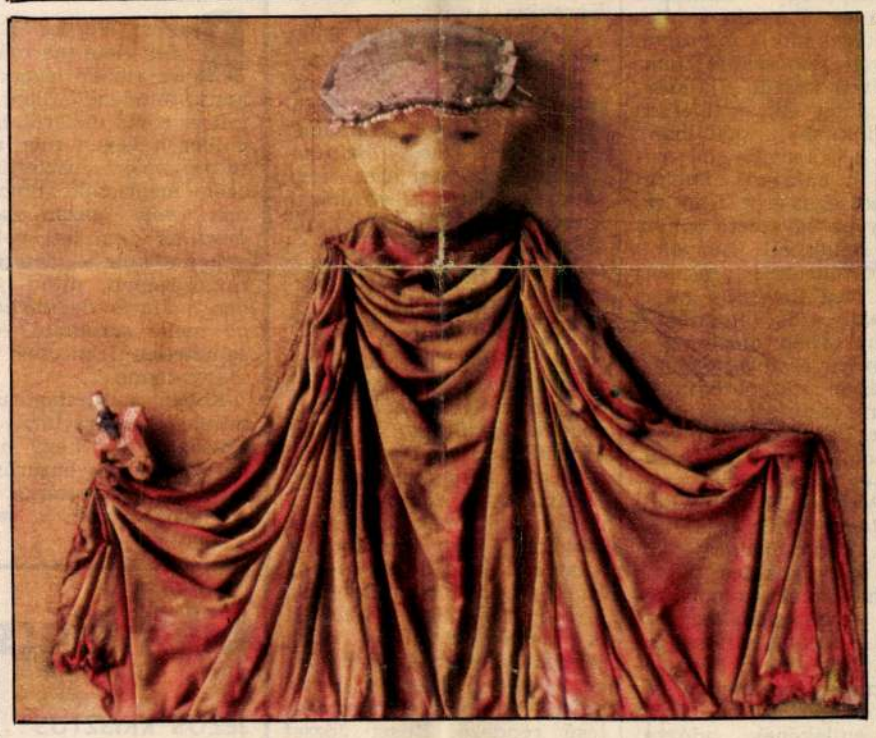

Zoltán Mária Flóra

FELVÉGI ANDREA FELVÉTELEI

Az újrakezdés egyik kézenfekvő módja a rajzolás lett. Finom pontokból és vonalkákból kialakuló kékzöld-aranybarna árnyalatú rajzok hozzák vissza a művészeti élet köztudatába a ZMF rövidítést. Idillinek is nevezhető képek ezek, de ez az idill chagalli, a fiatal Chagall műveit értve ezen: az idill nem igazán gondtalan, a formák torzításában, a háttér sötét foltjaiban benne rejlik valami fenyegetettség, ha csak annyi is, hogy a harmóniának egyszer szükségszerűen vége szakad.

— Én is azért kezdtem illusztrálni, amiért a legtöbb művész: ezzel lehet a legegyszerűbben megkeresni a mindennapi élethez szükséges minimumot. Azután egyre inkább megkedveltem ezt a feladatot. Legtöbb rajzom nem is igen fér bele a szöveg által előírt tematikába. Önálló rajzok ezek, néha heteken át is dolgozom rajtuk, és a végén már egyáltalán nem nevezhetők illusztrációknak — bár előfordul, hogy valamilyen konkrét irodalmi műhöz, például a bibliai Dániel könyvéhez kapcsolódnak.

Ezeken a színes, a kései impresszionizmus pointillizmusához hasonló technikájú lapokon rebbenő vonalakból formálódó alakok szakítják meg a testesen bontakozó kompozíciót. A részletek önmagukban is szinte kész művek: szabálytalan felbukkanásuk varázslatosan egyéni ízt kölcsönöz a nagy méretű rajzoknak. Meglehet, kijelölve a művészi fejlődés egy új ösvényét is.

— Ezek a rajzok azért is kedvesek a számomra, mert egészen újak. És én is azt csinálom a legszívesebben, amit korábban még nem csináltam . . .

SZÉKELY ANDRÁS

Levél a színésznőhöz

KRITIKA HELYETT AZ EGYEDÜLRŐL

Kedves Művésznő! Bizonyára meglepőnek találja, hogy miután láttam Kaló Flórián és Aldobolyi Nagy György *Egyedül* című monodrámájában, amelyet a Madách Kamaraszínház játszik, szabályos színikritika helyett levelet írok Magának. Mielőtt okát adnám, hadd kezdjem azzal, hogy miért szólítottam kedves művésznőnek, „kedves Éva" helyett, holott személyes ismeretségünk följogosítana az utóbbira, s ha mégsem, akkor talán igazolásul szolgálna rá egy tíz évvel ezelőtti beszélgetésünk színházának külföldi vendégjátékán, amelyre ma is élénken emlékszem. Akkor ott, a Néva-parton szó esett köztünk a színészsorsról. Amiről többek között az *Egyedül* is szól. S amiről az ember nehezen beszél nyilvánosan. Mert *személyes dolog.* Ezt Maga mondta a minap új szerepéről a televízióban. Én úgy mondom: magánügy. A magánügy valóban nem tartozik a nyilvánosság elé. Sem a színházban, sem az színikritikában. Ezért szólítottam, személytelenül, Művésznőnek. És, paradox módon, ezért írok mégis „magánlevelet" kritika helyett — egy magánügyről.

Nem a bemutatón láttam az *Egyedült.* Nem szakmabeliek ültek a nézőtéren, hanem „a közönség". Amikor az előadás végén elsötétült a színpad, néhány másodperccel hosszabb volt a megszokottnál az a bizonyos csend, ami általában eltelik a feszültséget föloldó taps kirobbanásáig. Maga mozdulatlan sziluettként állt a félhomályban (a világosítónak a rendezői utasítás szerint nyilván várnia kell a fény visszahúzásával a tapsig), később pedig, amikor a közönség, ha kissé megkésve is, elhatározta magát a tapsra, észrevettem az arcán azt az indignált s — ne haragudjék — enyhén megvető fintort, amellyel többször is kipillantott az ügyelőre. Aztán persze, ahogy a tapsokon lemérhető siker fokozódott, megenyhültek a vonásai, már mosolygott, örült a nézők örömének, újra és újra visszajött meghajolni, homlokáról elvonultak a felhők...

Elvonultak-e valóban? Később sem gondolt vissza a dologra? Vagy megmagyarázta azzal, hogy a közönség „rossz diszpozícióba" került, esetleg egy pillanatra elvesztette kontaktusát a színpaddal? Talán csak a befejezés váratlanságának számlájára írta az egészet?

Még akkor este szerettem volna megkérdezni: előadás *közben* „érezte" a közönséget? Mert csak ettől válhatna a „személyes dolog" közüggyé. Az *Egyedül* esetében kétszeres áttétellel. Miért kétszeres? Mert egy színésznő egy olyan színésznőt játszik, aki egy színésznőt játszik egy színdarabban. Mint azok az orosz *matrjoska* babák — ugye, ismeri őket? —, amelyeknek a belsejében egyre újabb és újabb babák vannak. Vagy egy tükörfolyosó, ahol az ember végtelenül megsokszorozódva nézi magát, amint önmagát nézi a tükörben. A színésznő (Almási Éva) belevetíti saját élményeit egy színésznő (Zsuzsa) sorsába, aki az életével küszködik, miközben egy olyan színésznőt (Domján Editet) készül eljátszani a színpadon és az életben (vagy inkább a halálban), akinek a sorsával női, színésznői és barátnői mivoltában közösséget érez. Nem érzi, hogy ez egyszerre sok is (mert rendkívül bonyolult reflexiós-tükrözési rendszert kíván), meg kevés is (mert túlságosan szűk, bennfentes problémakörben mozog)?

Bizonyára észrevette, hogy mostanában elszaporodtak a színházról, színészekről szóló darabok. Úgy gondolom, ezek akkor jók, ha *nemcsak* színházról és színészekről szólnak. Persze Domján Edit más. Negyvenedik születésnapján, karácsonykor elkövetett öngyilkossága — s persze halálának szomorú fényében visszamenőleg az élete is — sajátos mítosz forrásává vált, alakja köré legendákból és érzelmekből fonódott sugárkoszorú, róla (vagy emlékének adózva) „ürügyek" nélkül is lehet darabot írni. De akkor valóban meg kell őt idézni. Nem föltétlenül az alakját. Hanem a lényét. A szellemét. A varázsát. Akkor kevés *általában* a reményről, a magányról, az öregedésről beszélni. Akkor elég leírni egy ballonkabátot, egy megtorpanást a színházi kispad előtt, egy mosolyt, mert ezekhez nem kell őt magát, csupán néhány álirodalmi közhelyet közelebbről ismerni, s kisipari munkával megszülethet a monológ a világ akármelyik színésznőjéről vagy nem színésznőjéről.

Kedves Művésznő, nem érzi, hogy csupa olyan szöveget mond és csupa olyan dallamot énekel, amely bármikor bárkire érvényes lehet, s így nem érvényes senkire és semmire? Ne higgye, hogy ami olyan ismerősnek tetszik a színpadról, annak egyúttal emberi igazsága és hitele is van. (Szándékosan nem írok *művészi* igazságot és *művészi* hitelt, nem szívesen keverném ide ezt a „gyanús" fogalmat.) Az a negyvenöt éves, Zsuzsa nevű színésznő, akit játszik, s aki mindkét értelemben Domján Edit szerepére készül, a halálra gondol, mert ötvenéves szerelme elhagyta egy húszéves lányért, s ígérete ellenére sem látogatja meg karácsonykor. Nem kétlem, hogy sok ezer vagy talán sok százezer nő (férfi) ül Zsuzsához hasonlóan karácsony este (vagy máskor) a telefon mellett, és várja szorongva a szeretett férfi (nő) hívását, miközben ugyanúgy gyötrődik, ugyanazok a gondolatok járnak a fejében, ugyanarra az őrültségre készül — s legtöbbször ugyanúgy megnyugszik, mert mindig jön valami, amiért „örülni kell, dalolni kell, beszélni kell, vágyódni kell, álmodni kell... és élni kell". De ebből a sok százezer egyforma magánügyből csak akkor lesz *egyetlen különleges közügy,* ha az ábrázolás törvényei szerint önálló létre születik egy ember, akinek a sorsában egy világ tükröződik. Mondjam Karenina Annát?...

Nehéz és fájdalmas dolog beszélni erről, mert nyilvánvaló, hogy Maga hisz vagy inkább nagyon *akar* hinni ebben a darabbeli Zsuzsában — s tehet-e mást? Színésznő; szüksége van arra, hogy játsszék, szereti a színházat, szerette Domján Editet, és szeretne — különösen ebben a szerepben — elmondani valamit önmagáról, a világról, a mesterségről, a barátságról, az életről. A nősorsról és a színésznősorsról. Érezni, hogy mondanivalója nagyon mélyről tör fel. Sugárzása átsüt a rivaldán. Például amikor Domján Edit panaszos hangján, kicsit elnyújtottan-vontatottan, ahogy egykor ő, azt mondja: „tovább". Vagy amikor az állatkerti történetet meséli. Ezek színházi pillanatok. Megszenvedettek és őszinték. A Maga pillanatai. Attól jönnek létre, hogy nagyszerű színésznő. A többi néma csend. S ezen az érzékenyízlésű rendező, Ruszt József partneri segítsége sem tud változtatni.

„Micsoda rohadt egy szakma", mondja egy helyen szerepe és a mai színházi divat szerint (mert a teátrum újabban már nem a sztárfrivolitással, hanem a színészmesterség gyötrelmeivel traktálja a nézőt). Bizony az. S akkor igazán, ha nem arról beszél, ami a szakmán túl van. Bár erről a színész aligha tehet. Legföljebb megpróbál önmagából létrehozni valamit. Ha minden elveszni látszik, *egyedül* a személyiség varázsa segít. De meddig?

Kedves Művésznő, őszintén kívánok Magának szerepeket és darabokat.

KOLTAI TAMÁS

A lila angyal

SZÍNES NSZK-FILM: LOLA

Rainer Werner Fassbinder élete ma már filmre viendő legenda lett: annyi mindent hallani zaklatott és rövid életéről, hogy az ember a végén már nem is tudja, miért tiszteljük. De azért mégiscsak filmcsinálónak volt igazán zseniális, mert ha nem lett volna az, akkor a *Lola* — amely mind minőségében, mind jellegében a *Maria Braun házassága* mellé sorolható — elviselhetetlenül giccses csinálmány lenne...

Ebben a filmben ugyanis minden annyira tarka és közönséges, mint egy nagyonnagyon zsúfolt bazárban. Lila, kék, narancssárga fények világítják meg a jelenete-

Cikk nincs

JÉZUS KRISZTUS... – A KECSKEMÉTI SZÍNHÁZ VENDÉGJÁTÉKA

A fenti izgalmas című kecskeméti vendégelőadásra kért a fülem hallatára jegyet bizonyos Csák (lehet, hogy Máté?) úrtól egyrészt szerkesztőségi titkárnőnk, másrészt Köröspataki Kiss Sándor, lapunk munkatársa, a színházművész szövetség színikritikus tagozatának tagja. A név és a lap bemondására mindkét esetben az automatikus válasz az volt, hogy: „Jegy nincs!" Amúgy határozottan, illetve inkább gorombán.

Nomármost. Az úgynevezett sajtójegy jegy, és nem kegy. Egyszerű munkaeszköz. A „Jegy nincs!" felkiáltás épp olyan, mintha egy bányásszal közölnék, hogy: „Légkalapács, fúró nincs"! Bizony, a legjámborabb magyar bányász is azt mondaná erre, hogy: „Szén nincs!" Így született fenti nem-kritikánk címe; majd, ha alkalomadtán Kecskeméten járunk — és jegyet kapunk —, valaki megnézi a darabot.

Hanem ezzel kapcsolatban van nekem egy gyanúm. Azért nem kaptunk jegyet, mert a Kecskemét nevében intézkedő úr osztja néhány más színházi ember véleményét. Ez a vélemény pedig úgy szól, hogy bármit a kritikusok bármijébe, csak sajtójegyet nem a kezükbe, mert mégiscsak pofátlanság, hogy ingyen megnézik a darabot, és utána — nem is ingyen — beletaposnak X. és Y. művész(nő) lelkivilágába, szegény rendezőről nem is szólva. És akkor a művész-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Zoltán Mária Flóra festő-grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM
1983 MÁJ 13

1021

Zoltán Mária Flóra: Ádám és Havva emlékezésel

Érthető, ha a norvégok büszkék demokratikus érzelmeikre és intézményeikre. Szegénységük azóta (nem utolsósorban az Északi-tengeri olajkincsnek köszönhetően) gazdagsággá változott, szerénységük, igénytelenségük, takarékosságuk azonban megmaradt, mint nemzedékek életfilozófiájának öröksége.

Ami pedig a barátságtalanságukat illeti: kedvesek és kitárulkozóak lesznek, amikor véget ér a csapadékos (és a Golf-áramlat közelségének gyakran fittyet hányóan kemény) tél, mondjuk április végén, május elején. A norvég tavasz: félelmetes és döbbenetes dolog. Szinte a semmiből, szinte percek alatt varázsol kibontakozást a természetbe.

★

Akárcsak a művészetek és szabadság norvég tavasza. Ez a kicsiny nép a századforduló körüli másfél-két évtizedben adta a világnak Björnsont, Ibsent, Hamsunt az irodalomban, Grieget és Sindinget a zenében. Edvard Munchot a festészetben, Gustav Vigelandot a szobrászatban, hogy csak azokat említsem, akik a norvég kultúra világhírességei lettek, s akkor még nem szóltam Nansenről és Amundsenről, akiknek a nevét azok is jól

jött mara
A hatalm
országban (me
ja körül lefele
lyig érne) szétszó
mégis a déli ors
csiny diaszpóra ta
merik egymást,
a kapcsolatot szi
oslói követséggel,
a nyelvvel. Mint
tizedek óta él kint
ben magas pozíc
kalmazottként. I
sült, norvég nőt vett feleségül, szép
háza van Oslótól negyven kilométerre, két gyereke azonban az anyanyelvén tud jobban, nem az apjáén; hiába van magyar nevük. Jártak már itthon, nem titok és nem tagadás tárgya a (félig)-magyarságuk, otthonukban találhatóak magyar holmik, az asszony szívesen viseli a díszesen kivarrott, magyaros fekete népi posztómellényt, ám a beilleszkedés megköveteli a magáét. J. rendkívül szívélyes és barátságos az itthonról jöttekhez, lekötelező és segítőkész: nem fedeztem fel hibát magyar beszédében, mégis: érezhetően másik világ már az övé.

Ellentétben B. doktorral és családjával, akik ugyan nagyon szép

átjá-
otol-
tasz-
: ki
anul
ony
á é
tjuk
nnel
sze
azor
azá-
szó-

ió kapcsolat (akár anyanyelv, akár apanyelv) vajon csakis és kizárólag anyagiak függvénye? S azon is, ki hová ereszti gyökerét, hogy biztonságosan álljon? Mint a hatalmas, szálegyenes fenyőfák, amelyek a köves talajba kapaszkodva, rezzenéstelenül állnak a meredek hegyoldalakon, milliószámra, s hasznot hajtanak életükben (a sok, dús, tiszta forrásvíz és az áttetsző, portalan, jó illatú levegő tanúsítja), meg halálukban: építőanyagként, s annyi minden nyersanyagául szolgálva. Talán erre emlékeztetett az Oslo-fjord vize fölött meredeken emelkedő gép fedélzetén Kastrup kapitány, amikor üdvözlő szavait követően az ismert, s immár örökzöld Beatles-nóta csendült fel a hangszóróban, a Norwegian Wood.

ENERGIA
BABY I-II
A CSEND
BIZTONSÁGBAN
FÉNYEK AZ ÉJSZAKÁBAN
FEBRUÁR
A DUNÁN
A MÁSODIK MŰSZAK
EMESE
HERKULES BIRODALMA
AKT
KERÁMIAVÁSÁR
KUKSI
AZ ÖCSKÖS
TAVASZ
NYÁR
ŐSZ
TÉL
ELMEGYEK, ELMEGYEK
TISZTELET (ADA-KALEH)
AZ UTOLSÓ KÖSZÖRŰS
AZ ELSŐ LÉPÉS
A CINKOS
FÉLELEM

136.*

KORUNK GALÉRIA

1980. MÁRCIUS

I.P.C./M. C.-N., 1980-6130, 500 ex.

Zoltán Mihály

A MESTERSÉGTŐL A MŰVÉSZETIG

Már-már követhetetlen sebességgel gépesedő korunkban kezd mindennapi jelenséggé válni a technika és a művészet közötti elválasztó vonal elhomályosodása. Egy megfelelően programozott számítógép napjainkban művészi alkotások létrehozására is alkalmasnak mutatkozik, s a fényképszerű és a művészi ábrázolás sokáig oly éles és feloldhatatlannak látszó ellentétét megszünteti egy új ágazat: a fotóművészet.

Ez utóbbinak különben nem most kell polgárjogot szerezni. Maga a gondolat azonban épp most időszerű, mert a Korunk Galériában most kiállító Zoltán Mihály a technikától jutott el a művészethez. Mindennapi mestersége a kép nyomdai reprodukálását osztotta ki számára osztályrészül, s számba se tudnók venni, hány könyvünkkel kísérli meg újra és újra a lehetetlent: a szerző, a könyvtervező, a grafikusművész elképze-

lését valóra váltani a gyarló anyagban. Aki dolgozott vele, az tudja, hogy ebben a nemben is valóságos művésze a mesterségének. De több ennél. Mert erről a szintről megtette azt az egy lépést a valóságos művészetig, ahol a technika birtokosaként nem csupán a lehetőségek elkápráztató vagy meghökkentő bűvésze, hanem a bennünket körülvevő világ eddig még nem látott vagy a puszta szemlélő előtt rejtve maradó szépségeinek felszínre hozója. Nem szolgája a technikának, hanem ellenkezőleg, azt állítja a láthatóvá tett szépség szolgálatába.

A most kiállított fotók egy részét ott láthattuk Zoltán Mihály tavaly megjelent kötetében, a Szabó Tamással közös **Fényképezők könyvé**ben. Illuszrációnak használta fel őket az ott bemutatott fényképészeti eljárásokhoz, amelyeknek titkaiba — sajátmaga évtizedes tapasztalatait rögzítve — a fotózók egyre szaporodó táborát kívánta bevezetni. Kép és szöveg — nem hivalkodóan, hanem természetes, szinte szemérmes közvetlenséggel — így kapcsolódik egymáshoz, és magyarázza egymást és azt a világot, amelynek témái a mi mindennapi környezetünkből kerülnek ki, s válnak nem mindennapi szépségek hordozóivá.

„A jó kép megalkotásának nincsenek merev szabályai" — olvassuk egy helyütt a **Fényképezők könyvé**ben. Ezeket a képeket szemlélve valóban nyomát sem találjuk a szépséget leegyszerűsítő, lemerevítő szabályoknak. Aki őket az életből elleste, nem csak gyönyörködtetni akar, hanem gondolatot is ébreszteni s tovább éltetni az élet megannyi látnivalója között a legfontosabbat, a megtalált harmóniát.

A fotólaboratórium berendezései fölé hajló szakember, a szépet felszínre hozó fotóművész és az ismereteit másoknak is továbbadó, a maga szépség-örömében másokat is részeltetni kívánó tollforgató együttesében az emberi munka ősi teljessége teremtődik újra, mindnyájunk örömére.

DÁVID GYULA

MDK

Zoltán Ödön

Mintalapok c. kiadványban rajza kiadva.

Mintarajzisk. évk. 1905-6. 13. l.

Zoltán Ödön
festő

l. Mův. Krónika

1905. 3 n. 7 l.

ERNS

ARCHITEKTURVER

UND

FERNSPRECHER:

AMT I, 2177
BUCHHANDLUNG

AMT I, 950
DIRECTION U. VERLAG

BUCHHALTEREI. H./B.

PERIODISCHE PUBLIKATIONEN:

BERL. ARCH.-WELT
gegr. 1898.

ARCH. D. XX. JAHRHDTS.
gegr. 1901.

CHARACT. DETAILS
gegr. 1901.

TOR. STAEDTEBILDER
1901.

Landeskom

Bau

Zoltán Ödön

1901/2 – 1904/5

Ferkopzomfoiskevk

1501.

MDK

Zoltán Rózsi,ip.müv.

Kendös maszk.	27.1.
Női maszk.	28.1.

OMIP.Táro.Bp.-Orsz.M.Kor.Kiáll.1942. Kat.27.1,.

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA

BAKÁCS Tibor Settenkedő: Szemek nélküli világban : Zoltán Mária Flóra szinei /beszélgetés ZMF-val/ = Magyar Naranes, III. évf.13.sz. 1991. junius 27. 11.p. ill.

Zoltán Péter

Szerepel az alább.. táslaton
Vásárhelyen

Dömötös János: Képzőművészeti
főiskolások kiállítása

Csongrád Megyei Hírlap 1969 VIII. 31 5 old.

Zoltán Sándor

1940-ben a bukaresti akadémián a díszítő-művészeti szak hallgatója volt. Részt vett az alábbi kiállításon.

Juhász István:
Magyar képzőművészeti kiállítás Bukarestben.
Pásztortűz
1940. 362. l.

Zoltán Mária Flóra

K. A.

A rózsaszín létjogosultsága
Zoltán Mária Flóra kiállítása

2 hal

Magyar Szilap, 1986. szept. 5. 9.

A POP-ART PÁPÁJ

Tibor

Néhai feleségem halála után megkaptam a dobozt, amiben régi pénzeket gyűjtött, és megtaláltam benne a második világháború utáni magyarországi inflációs bankjegyeket: millió- és billiópengőket, még százbilliót is. Ez tekintélyes összegnek tűnik, de valójában szinte semmit nem ér. *Andy Warhol* munkái jutottak eszembe róla. Vajon ezt az érzést fogják-e kelteni gyermekeinkben, ha majd a távoli jövőben a történelemkönyvekben olvasnak róla? Nem fogják megérteni, hogy miért voltak a művei olyan értékesek, amikor érzik az ürességüket. Mitől lett ez a középszerű tehetség ennyire híres és értékes? Miért írtak róla ennyit, miért tárgyalták annyian? Hogyan történhetett, hogy művészettörténészek és avatott művészeti szakértők zseninek nevezték, még akkor is, amikor tiszavirág-életű hírnevének vége volt? Hogy lehetett az alkalmazott grafikusból világhírű művész?

Annak idején jól ismertem Andyt; mikor megismer-

LATOR LÁSZLÓ:

Világos révületben

Nem az én mesterségem, nem is mernék rá vállalkozni, hogy *Zoltán Mária Flóra* most itt kezdetétől máig kirajzolódó pályaívét a modern képzőművészet történetéhez viszonyítsam. Hogy módszerének, technikájának, szemléletének, ízlésének itt-ott nagyon is feltűnő változásait szakszerűen értelmezzem. Hogy egy-egy képén iskolák, irányzatok jegyeit számbavegyem. Felmondhatnám, persze, illendően: realizmus, majdnem-naturalizmus, hiperrealizmus, pop-art, vagy, ha már muszáj, posztmodern, mert csakugyan: mostanában különösen játékos, utalásos, áthallásos, ironikus. Vagy, leginkább, valami nagyon rávalló álom-félálomvilág, néha már-már hallucinációs szürrealizmus. De az efféle címkék mutatnak ugyan valamerre, de ritkán mondják a lényeget, többnyire inkább elfedik, mintsem megvilágítják (persze, hogy nem légüres térben kibomló), de leginkább mégiscsak az alkotójára (már ha igazi alkotásról van szó) hasonlító növekedésképét. Töprengjen rajta a szakirodalom, mennyire fakad a korból, mennyire csak belőle az ilyen-olyan szándék, hogy különféle technikákkal kísérletezzen, vendéganyagokkal, madzaggal, fénykép-darabbal, tükörszilánkkal, dróttal, műgyantával, tüllel, drapériával, gombostűvel, vagy egy valóságos, nagyanyjától maradt menyasszonyi csipkeruhadarabbal. Hogy miképp következik a kamaszkorában festett, döbbenetesen érett, még súlyosan, nyersen anyagszerű realista portréból a kemény vonalakat már sejtelmes belső fénybe mosó kilencvennégy éves nagyanya-arckép, vagy a széles ecsettel a baljós szélviharba rajzolt, talán szecessziós kalapos nőprofil. Vagy a vastagon felkent festéktől rücskös sötéttónusú *Siratók*ból az enyhén groteszk színezetű raszteres családi fényképtár, az *Országút* vagy a *Kígyótojás* kollázsszerű megidézése. Vagy, úgy tetszik, váratlanul, a zárt formákat megbontó, szétfutó káprázatokba oldó tündéries–mesés, sokszor vízalatti derengésű fantasztikumba forduló darabok. Hadd mondjam inkább, mert ehhez nem kell szaktudósnak lenni, hogy Zoltán Mária Flóra képei mögött, bár ez, minden mozdulatában modern művészről lévén szó, akár valószínűtlennek is hathat, távolabb, közelebb, rendszerint ott érzik valamilyen élmény. Ott, még olyankor is, mikor csak festő-ösztöneinek engedve, határozott szándék, irány nélkül kezdi el a képet, ha átengedi magát a színek, a formák, a szerkezet sugallatainak. Meglehet, egy darabig csak a puszta technika érdekli: mi kívánkozik e mellé vagy a mellé a forma mellé? Milyen színt vonz, visszafogottat vagy erőszakosan világítót, ez vagy az a már vászonra került másik? S ha elmegy tőle a kedve, vastagon mázolja vagy palettakéssel levakarja. Vagy: mi teremtheti meg a sohasem absztrakt, sohasem tisztán geometrikus, mégis valamilyen mértani hajlandóságú, a káoszból valami rend felé törekvő képei egyensúlyát? Mit kíván egy-egy eleme a képnek, csak kontúrt vagy tömör, testies alakot? Szóval meglehet, hogy Zoltán Mária Flóra némelyik képe csak a festői rend, a dekorativitás vonzásának enged. De ha nem akar is mondani vagy éppen elbeszélni valamit (hiszen persze nem felejtjük: ez nem a festészet, pontosabban a modern festészet becsvágyához illik), egyszercsak valamilyen *tartalom* mégis elkezd beleköltözni az egyébként saját belső törvényei szerint alakuló képbe. Miféle tartalom? Mintha homályos emlékek, élménydarabok, belőlük támadt reflexiók kezdenék átvilágítani vagy árnyékolni a képet. Mert Zoltán Mária Flórának nem egyszerűen festőszeme, festőkeze, festőképzelete van. Szinte minden képe, de mondhatom úgy is, hogy egész életműve mögött egy fájdalmasan-tragikusan-boldogan, átszellemülten töprengő, állandó révületben, megvilágosodásban égő kedély érzik. Mintha nem mindig magyarázható, de érezhetően határozott világképe volna. Vagy szerényebben: képe a világról, magáról. Alkata, természete szerint valami félálomszerű fogékonyságban teszi át képbe bizonytalanul derengő, körvonalaikból minduntalan kimozduló, jobb híján mondom: gondolatait. Mert a *gondolat* nem egészen gondolat. Mert képei nemcsak ábrázolják, hanem, valamiképpen, magyarázzák is még eleven vagy akár mélyrehúzódott élményeit, emlékeit, de nem annyira az értelem, mint inkább egy érzékeny kedély áramingadozásával. Jellemző, hogy képeinek rendszerint *igazi* címük van. A legtöbb festő többnyire csak szükségből ad valami címet a művének, mintegy a már elkészült képhez igazodva. Zoltán Mária Flóra nem ilyen alkat. Sokszor mondatnyi, önmagukban is novellisztikus címei többnyire csakugyan eligazítanak, magyarázatot adnak, a kép lényegét közlik. Csakhogy ez a lényeg nem is olyan egyszerű dolog. Mert a lényegben lehet egy másik lényeg, abban egy újabb, mert képei rendszerint többrétegűek. Hiszen élményeink sem egyneműek, egyszerűek. És ha eddig Zoltán Mária Flóra képeinek élményhátteréről beszéltem, hadd terjesszem ki most ennek a szónak a jelentéskörét. Ha szemérmesen, ha nagyon zárkózottan is, tulajdonképpen önéletrajzot fest. Életműve, szeszélyei kiágazásaival, kiszámíthatatlan szigeteivel, szigetcsoportjaival is (mert szokása, hogy ugyanazt a témát háromszor-négyszer is megfesti) egy folyamatos történetről, a maga jelenkori, félmúltbeli, többnyire zaklatott közegben kifejlő történetéről beszél. Ritkán közvetlen közelképekben, inkább sokszorosan áttörve, átlényegítve a valóságos eseményeket. Ismétlődő motívumok, homályos, de sejthető jelentéssel teli emblematikus figurák, az elemek társítása, keverése adja ki azt, amit legszívesebben megváltástörténetnek mondanék. Az infernóból valamilyen Paradicsom felé nyújtózik egy lélek. Zoltán Mária Flóra, képei tanúsága szerint, egyszerre éli mind a kettőt.

(Zoltán Mária Flóra kiállítása június 1-éig tekinthető meg az Ernst Múzeumban)

Az ELTE Jogi Kar HÖK
NYELVI és SZÁMÍTÁSTECHNIKAI
NYÁRI TÁBOR KÖSZEG 1998

tábort szervez, ahol angol, német és francia nyelvoktatás lesz.

Elmúlt már gyermeke 12 éves és még nincs 18? Szeretné, ha tíz napot szabad levegőn, csodálatos helyen, tartalmasan töltene el, nyári vakációjából? Úgy gondolja, hogy minden lehetséges alkalmat meg kell ragadni az idegen nyelv és a számítástechnika gyakorlására? Itt az alkalom!

Az ELTE Jogi Kar HÖK Alapítvány idén is megszervezi **nyári nyelvi és számítástechnikai táborát.**

A szervezők ez évben már ***8 éves*** tapasztalattal rendelkeznek.

A tábor helyszíne a kőszegi, nagy parkkal rendelkező Jurisich Miklós Gimnázium és Kollégium. A táborozók 10 napon át napi 6 órában tanulják a választott nyelvet, vagy 4 nyelvórán és 2 számítástechnika órán vesznek részt 8-10 fős csoportokban, melyek beosztása nyelvi szintfelmérő alapján történik. Tanárainkat szigorú felvételi vizsgán válogatjuk ki. Budapestről az oda- és visszautazást különjáratú autóbuszokkal biztosítjuk.
Természetesen megoldható az utazás egyénileg is.

A turnusok időpontja:
1. turnus: július 19. - július 29.
2. turnus: július 29. - augusztus 8.
3. turnus: augusztus 8. - augusztus 18.

A tábor részvételi díja 29800 Ft azoknak, akik csak nyelvet fognak tanulni és 31800 Ft azoknak, akik számítástechnika oktatásban is részesülnek. Részletfizetés és további kedvezmények!

Ha gyermeke szeretne eljönni velünk

jelentkezzen június 16-ig!

További információ személyesen, levélben, telefonon, E-mail-en vagy interneten.

Nyári Nyelvi és Számítástechnikai Tábor
ELTE Jogi Kar HÖK Alapítvány
1053 BUDAPEST, Egyetem tér 1-3.
E-mail: info@nyaritabor.com,
internet: **http://www.nyaritabor.com**
☎ és FAX: **266-4628** vagy **267-0820/3063**
☎: **06/20/337-074, 06/60/327-756**

Köszönjük támogatóink segítségét.

NAGY ILDIKÓ:

Megyeri-emlékkiállítás

A Képzőművészeti Főiskola kitűnő kiállítás-sorozatában most egy olyan művész munkáit láthatjuk, aki a magyar szobrászat történetének minden bizonnyal a legeredetibb egyénisége volt. Éppen ezért az ő munkáit a művészet történetisége felől nehéz megközelíteni. A történész elhelyezi, besorolja a műveket egy időbeli folyamatba, amelynek szakaszai vannak, és azt hiszi, hogy – legalábbis egy-egy perióduson belül – a művészet tart valahonnan valahova.

Megyeri Barna műveivel ezt a besorolást nehezen tehetnénk meg, és félő, hogy teóriánknak nem lenne valóságos fedezete. A történész tehát zavarban van, és az alkotóművészek segítségére vár. Ezek a művek a szobrászatnak olyan immanens problémáiról szólnak, amelyeket úgy tudnánk a legjobban megérteni, ha magát az alkotó gesztust rekonstruálnánk. Megyeri vérbeli szobrász volt, aki mindenben meglátta a plasztikát és minden azzá is vált a kezében.

Maga mesélte el egy interjúban, hogy 1947-ben, a hadifogságból hazatérve – miután látta, hogy műterme elpusztult –, vett egy zacskó szőlőt, megette, a papírt pedig elkezdte hajtogatni. Ez a hajtogatás volt az alapja művészetének a papírzacskótól a Nemzeti Színház mennyezetplakátjáig. De ugyanígy ismerte fel a plasztikát abban a lemezhulladékban is, amelyet itt a kiállításon is láthatunk, és amely a *Madarak* című térformájának volt – nevezzük úgy, hogy – egy mellékterméke. Ez 1958-ban történt. Számos szobrász produkált ilyen lemezdarabokat, de kinek jutott eszébe, hogy ezt művészeti kontextusba helyezze? Megyeri számára talán azért volt ez természetes, mert hasonló plasztikákat csinált maga is. Beleillett az oeuvrebe.

Természetesen sokat beszélhetnénk a korról, és azokról a nehézségekről, amelyek között ő is élt, de az itt látható művek nem erről szólnak. Sokkal inkább bizonyságai egy szabad szellem káprázatos ötleteinek, formateremtő kívánságának, és annak a merészségnek, ahogy minden konvenciót elfeledve, a szobrászat fogalmát értelmezte.

A két véglet – a kiszámítottan és megtervezetten térbe hajlított sík, valamint a „talált tárgy"-ban felismert műtárgy között számos lehetőség van. Engem mindig csodálattal tölt el a konstrukció. A függő konstrukciók kiszámítottsága, és a hornyolt háromszögekből illesztett, földön álló térformák szabadsága, amelyek lényege, hogy egy választott elem szinte a végtelenségig ismételhető az adott rendszeren belül. A függesztés és a végtelenítettség gondolata a magyar szobrászatban ekkor hihetetlen újdonság volt. Az 1950-es és 60-as évekbeli európai párhuzamokat is csak a közelmúltban rekonstruálták nagyszabású kiállításokon. (Ilyen volt a brémai Bodenskulptur és a berlini Schwerelos), amelyeken Megyeri Barna műveinek is ott lett volna a helyük. Mondanom sem kell, hogy neki fogalma sem volt ezekről a kortárs kísérletekről. De beszélhetnénk azokról a szobrairól is, amelyeket jobb híján „sejtes" szerkezetűeknek nevezünk, és azt próbálta bennük, hogyan lehet létrehozni egy szabályos formát – például egy gömböt – mondjuk: kúpszeletekből. Lenyűgöző az a formai elegancia és rafinéria, ami a *Möbius-variációk*at és egyéb csavart plasztikáit jellemzi. Nem tudom megnevezni ezeket az alakzatokat, és az általam megkérdezett szakember – egy kiváló geométer – sem tudta, de ő is megcsodálta az intellektusnak és az intuíciónak azt az egységét, ami ezekben a szobrokban megnyilvánul.

De nem csak a művek érdekesek, hanem az is, ahogy fotózta őket. Szívesen állította tükörre a plasztikáit. Így jön létre a propeller-forma a tükröződés segítségével, beleláthatunk a csiga-forma belsejébe, vagy – ami a legérdekesebb – a tükör felületén összehozza a rajta álló, és a térben távolabb lévő formákat is. Valóság és illúzió, a kézzel fogható és a csak látható trükkös játékai azt szemléltetik, hogy Megyerinek volt egy sajátos víziója a térről és benne a forma helyéről. Ezt a formát pedig nem leképezte, hanem rátalált, és ez a felfedezés örömmel töltötte el őt is, és mindenkori nézőit is.

(Elhangzott Megyeri Barna emlékkiállításának megnyitóján, a Magyar Képzőművészeti Főiskola Barcsay-termében, április 23-án.)

Por-tré

Jason Coburn kiállítása alkalmából májusban porfészekké változott a *Stúdió Galéria*. Az *In and Out of Touch* című brit-magyar képzőművészeti csereprogram részeként megvalósult budapesti tárlat egyetlen konceptualista indíttatású műből, egy házipor-installációból állt. A fehér falakon festménykeretek porral jelzett körvonalai, hiányzó képek koszlenyomatai fogadták a látogatót, mintha a cédulával jelölt képek mindig is ezeken a falakon lógtak volna. A fiatal angol képzőművész, Jason Coburn a *Hiányzó remekmű* című projektje során 1996-ban száz neves magyarhoz intézett levelet, kérve a kiválasztottat, hogy nevezze meg a kedvenc festményét és tegye lehetővé, hogy a lakásában gyűjtött port a mostani kiállításához felhasználhassa. A megkeresettek között volt többek között Antal Imre, Paskai László, Esterházy Péter, Hofi Géza, Szervátiusz Tibor, Zalatnay Sarolta, Kocsis Zoltán, Giczy György, Stadler József, Bereczky Loránd és Rubik Ernő. A felkértek többsége elutasító választ adott, de akadtak olyanok is, akik készségesen reagáltak és a háztartásukban keletkezett porból megfelelő mennyiséget a művész rendelkezésére bocsátottak. Coburn ezt a port vitte fel a kiállítóterem falára, gondosan ügyelve a megidézett képek pontos méretére és leírására, a por származási hitelességére, a tárgyszerű dokumentálásra.

Megtudhattuk például, hogy Pető Iván kedvenc képe Dürer *Önarcképe*, Ceizel Endréé Egry József *Szivárványa*, Németh Sándoré (Hit Gyülekezet) az *Izsák feláldozása*, a műgyűjtő pszichiáter, Veér András pedig Veér Lacika *Papának szeretettel* című művét szereti a legjobban. Nem mondhatjuk, hogy ennek nincs bizonyos informatív értéke, szociológiai tartalma, a művészi koncepció szempontjából azonban ez inkább másodlagos és esetleges elem, a lényeg a megidézés problematikája, aminek a demonstrálásához a kiválasztottak csupán statisztáik. A művész által felvetett kérdés az, hogyan viszonyuljunk valamihez, ami csupán a hiánya által van jelen. A privát szféra parányi részecskéi, leülepedett materiális maradványa, a személyiség (műalkotás) szimbolikus jelenléte kitölthető-e az űrt, amit egy individuum (remekmű) jelent. A „remekmű" és a híres ember rokon kategóriái nem csupán egy előítélet eredményei, vagy vannak egzakt módon megragadható elemei is?

A könyvek és képek nemcsak közönséges porfogók, hanem egy falak nélküli, képzeletbeli múzeum részei is. A művészet a virtuális valóság világában sem lett tökéletesebb vagy jobb, mint száz vagy ezer éve. Mintha erre a mágikus korlátra akarna utalni a kiállítás záró darabja, a művész *Digitális por* című munkája, amely nem valódi por, hanem egy bekeretezett kompjuterrajz. A por, akár a számítógép, akár a természet állítja elő, a mulandóság jele – arra figyelmeztet, hogy menthetetlenül enyészetre ítéltettünk a remekművekkel együtt. A művész annyit tehet, hogy az artisztikum sajátos eszközeivel időnként ráébreszt bennünket a létezésünk korlátaira. Ahogy a kiállítás címében olvasható: *Isa Pur Es Chomu Vogmuk*.

Végül egy performance-javaslat. Stílszerű megnyitó lett volna, ha egy házipor-allergiás művészettörténészt kérnek fel, aki a kiállítást minden szövegelés nélkül a puszta jelenlétével és a művek kiváltotta allergiás rohammal nyitotta volna meg.

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA FESZTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

Nehéz dolog olyan művészetről írni, mint amilyen Zoltán Mária Flóráé! Nehéz, mert a stílusbesorolás bokszainak egyikébe sem gyömöszölhető bele, nehéz, mert nagy teret ad a szubjektív belelátásoknak még a szakemberek számára is, nehéz, mert a laikusnak küzdenie kell, hogy fölfedezze a magasan képzett és hiperérzékeny alkotót. Mégis meleg szívvel tanácsolom, akit kicsit is érdekel a kortárs képzőművészet, ne mulassza el megtekinteni ezt a tárlatot.

A villa első emeletén olajjal festett táblaképek szerepelnek, első látásra mellbevágóan erőteljes, nyugtalanítóan sejtelmes hatást téve a látogatóra. Kérem, ne ellenkezzenek belülről e hatás ellen, hanem többször sétálgatva, közelebbről és távolabbról elemezgetve fedezzék föl a formák által közvetített tartalmakat! Nagy segítséget adnak majd ehhez, a gondosan szerkesztett képcímek. A képek több rétegű formai képzése több rétegű tartalmat közöl. Semmiképp nem beszélhetünk látványfestészetről, mégis a látható világ több eleme adja a kép motívumait. Mindig embert ábrázol, hacsak egy-egy testrészének a megjelenítésével is, embert, különböző kapcsolatban a világgal. A világ pedig egy sajátos szellemvilág, mely érzékletesen jelenik meg a széles gesztusokkal szétkent színalaphangban (hagyományos fogalmak szerint ez a kép háttere), átlengve az egész felületet a kép közegévé, atmoszférájává válva. Természetesen a színszimbolika kifejezőerejével él itt a művész, s ebbe az erőteljes közegbe komponálja be jelszerű figuráit, portréit, mitológiai alakjait. A sokszor gyermekrajzra emlékeztetően megoldott figurális elemek között meglepődve láthatunk expresszionista stílusban előadott portrét vagy bohócfigurát, oroszlánt, lovat, de Zoltán Mária Flórára oly jellemző módon ezeket az érzékletesen festett arcokat, alakokat is átlengi az a bizonyos (szellemi atmoszférával bíró) háttérközeg. Mindezen sokféle eszköz által közli a művész azt a sokrétű tartalmat, amelyet az általános vizuális jelrendszert értők, vagy arra érzékenyek képesek felfogni.

Mik ezek a tartalmak? Zoltán Mária Flóra konkrét élethelyzetei inspirálták, az ő viszonya a világhoz, érzelmi kitörései („Csak egyetlen napra" című mű), ellenkezései és belesimulásai („Könnyek tava") a szenvedésbe és fájdalomba. Nagy érzelmi energiái erős vitalitást sugároznak, ezt sugallja a szenvedéllyel telített gesztusain túl az árnyalt színhasználat is.

A villa tetőterében az intimebb, szűkebb terekben grafikák láthatók, melyek az addig kételkedőket meggyőzik a művész rajzi biztonságáról is. Az emberi figura realisztikus ábrázolása persze itt is szimbolizmussal, egyéni mitológiával átitatva jelenik meg („Mikor a távol mégis oly közel"). A játékos finomság és érzékenység szembeötlő a leheletszerű fehér tollrajzokon, melyeket sötét alapra, gyakran óarany színnel aládolgozva rajzol („Az öltözködés rejtelmei"). A képzettársítások többrétegű gondolatisága, hasonlóan a táblaképekhez, itt is megtalálható.

A művész felszabadultan engedi magából kiáradni érzelmi világa rezdüléseit, és szerencsére birtokában van mindazon szakmai eszköznek, mely lehetővé teszi az alkotás létrejöttét. A szemlélő pedig gondos munkával fölfejti a maga számára a képekből áradó tartalmakat, hozzzáérezve a saját élményanyagon alapuló tapasztalatait, belegondolva a saját viszonyát is a világhoz. Ugyanis a dolgok továbbgondolása leállíthatatlan, az egyediben megvannak az általános vonások, az általános vonások visszavetíthetők az egyénire. Végül megeshet, hogy okfejtésünkre Zoltán Mária Flóra egyszerűen és közvetlenül azt mondja, hogy „Gondolta a fene..." (Arany Jánossal szólva). De ő is tudja, ez a lehetőség benne van a pakliban, senki szabad asszociációin nem kíván erőszakot tenni. Ő csak enged a belső alkotó kényszernek, és hagyja, hogy részesei legyünk világának.

A kiállítás megtekinthető az Erdős Renée-házban (Rákoshegy, Báthori u. 31.) augusztus 26-tól szeptember 20-ig, hétfő kivételével naponta 15 és 18 óra között.

ALBRECHT JÚLIA

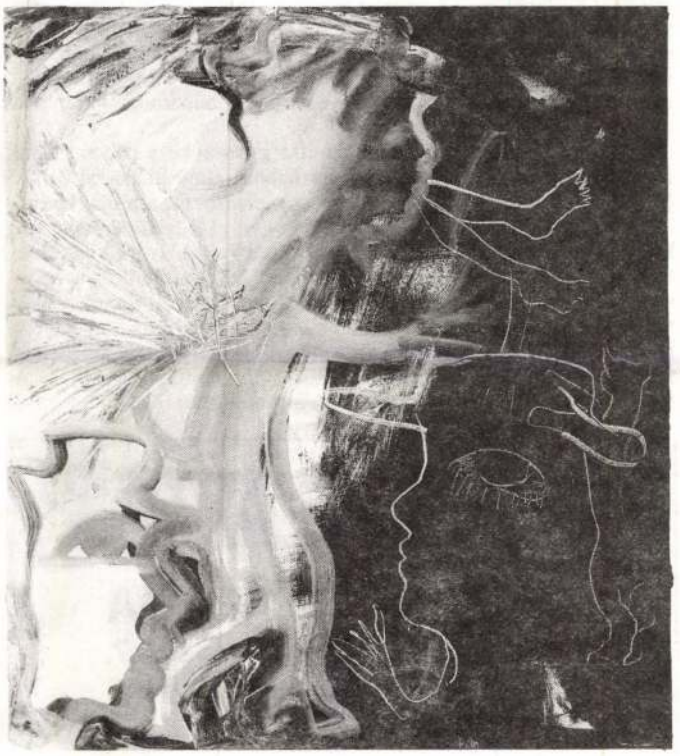

Almodovart meglátogatja egy angyal

PATIKA RÁKOSKERTEN

Augusztus 11-én a Zrínyi utcai piactéren álló, volt ABC épületében megnyílt Rákoskert első gyógyszertára, a Strázsahegy Patika. Ebben az épületben kapott helyet az új orvosi rendelő is, melyre szintúgy igen nagy szüksége van a környéknek, tekintve a jelenlegi, Csongrád utcai rendelő túlterheltségét, ami csak fokozódna majd a Strázsahegy benépesülésével.

Egy bibi van csupán: a csudaszép rendelő egyelőre műszaki okok miatt zárva van. Mint megtudtam, egy nagyon fontos dolog hiányzik belőle: az orvos.

Az önkormányzat tulajdonában lévő épület teljes átalakítását a bérlő, a Strázsahegy Patika BT. végeztette, nem is akármilyen színvonalon és igényességgel. Az officinába lépve már a látvány is gyógyító hatású. Nem is gyógyszertár, gyógyszerszalon. (A berendezés a Pharma-Möbel Kft. munkája.) Azon együgyű kérdésemre: miért a „Strázsahegy" nevet választották, Némethné Skultéti Mária türelmesen elmagyarázta, hogy egy cégbejegyzés mennyire nem egyszerű dolog: a klasszikus patikanevek már foglaltak, a még felmerülő Rákoskerti Patika a „Rákos" előtag miatt nem túl jó ómen egy gyógyszertár esetében.

A készítmények árai (beleértve a szabadáras termékeket is) megegyeznek az állami patikákéval.

Figyelemreméltó és dicséretes extraszolgáltatás szerdánként a 10 és 12 óra közötti ingyenes vérnyomásmérés és egészségügyi tanácsadás.

A patika egyébként hétfőtől péntekig 8-19 óráig, szombaton pedig 8-13 óráig tart nyitva, pontos címe: Zrínyi utca 224/a.

IGAZ TIBOR

❖ A Rákoshegyi Polgári Kör értesíti tagságát, hogy a nyári szünet után, szeptember 1-jétől ismét megkezdte működését, következő gyűlésének időpontjáról mindenkit írásban értesítenek.

ILEX SZÜLINAPI BULI

Egyáltalán nem szokványos dolog, ha születésnapján az ünnepelt ajándékoz. A szeptember 9-10-re eső hétvégén viszont pont ebben az élményben lesz része mindenkinek, aki ellátogat a Bakancsos utca 7-ben lévő kertészeti áruda mögötti vásártérre.

Az „ajándék" egy kétnapos vigasság, melynek folyamatos kínálata: sétalovaglás, hintójáratok, pónifogat, csikósbemutató és a jól ismert Margitszigeti elektromos autók. A zsúr vendégeinek jó hangulatáról sörsátor, borkóstoló, ökörsütés és birkapörkölt is gondoskodik. És a kicsikről sem feledkeztek meg: mindkét napon a kézműves játszóházban népművészek segítségével ügyeskedhetnek az apró kezek. És még valami a gyerekeknek: már szervezik a testnevelők az ez alkalomból meghirdetett iskolák közötti sportversenyt, de nevezéseket még elfogadnak „önszerveződő" csapatoktól is. Az aranyékszervásár szintén egész hétvégén várja az érdeklődőket — termelői árakkal! Sőt, aki 30 ezer forint felett vásárol, az még 10 százalék engedményt is kap. És ez még mind semmi! Jobbnál jobb produkciók sora várja a nagyérdeműt.

Szombaton (9-én) 10.30-kor Vitéz László és Micu bohóc látogat el a gyerekekhez Gyurkó Henrik érdemes művész és Dörögh dy Miklós Jászai Mari-díjas művész segítségével. **12.30-kor** a Rázene szórakoztató műsora, majd **13.30-tól** a Magic Dance tánccsoport showműsora következik. **14 órakor** a country hazájába visz el a Kentucky Homeboys. **15.30-kor** Böröczky József humorista nevetteti meg közönségét, **17 órakor** pedig a kicsik számára mindenképpen a nap fénypontjaként a 100 Folk Celsius „Paff, a bűvös sárkány és barátai" című koncertjét élvezhetik. **18 órakor** Body Magdi énekel, utána következik egy „meglepetésprodukció", Rockshow ősbemutató. **19 órától** nosztalgiazenével várja a publikumot a Funny Family (van, ki e nevet nem ismeri?).

Vasárnap (10-én) **10.30-kor** ismét a gyerekeké a pálya, Pataki Imre és Erdős István a „Bohócok és bábok" című műsorral várják őket. **Déltől** countrykoncertek sorozatát élvezhetik a műfaj kedvelői, meg-megszakítva humoristák fellépésével, **15 órakor** pedig sor kerül az egyik legérdekesebb produkcióra; a Rajnai Gyermekszínház divatbemutatóval egybekötött showműsort ad „Utazás a divat szárnyán" címmel. **16 órakor** a szórakoztatóipar ünnepelt sztárja, Fekete Viktória zenés műsorát hallgathatják, és **17 órakor** sorsolás — fantasztikus nyereményekkel! De erről csak az fog bővebbet megtudni, aki ellátogat szeptember 9-10-én az ILEX szülinapi bulijára. A fentiekből egyértelműen kiderül: nem fogja megbánni! (x)

ILEX

KERTÉSZETI ÁRUDA

1173 Budapest, Bakancsos u. 7.

Telefon: 258-3891, 06-60-325752

▲ Virághagymák óriási fajtaválasztékban,
▼ örökzöldek,
▲ konténeres gyümölcsfák,
▼ rózsatövek,
▲ növényvédőszerek, műtrágyák,
▼ virágföldek, tápanyagok,
▲ kerti szerszámok, kisgépek,
▼ nádtermékek, nádáruk,
▲ kerti kő- és műkő áruk

Nyitva tartás:
hétfőtől péntekig 8-17 óráig,
szombaton 8-15 óráig,
vasárnap 8-12 óráig

Kalán Zoltánné Zsuzsa
elektro-szakkozmetikus
Kényeztető kozmetika
Rákosliget, III. u. 50.
Telefon: **258-4174**
Nyitva: szerdától péntekig 10-19-ig, hétfő-kedd szünnap.
Péntekenként gyógyító testmasszázs

Felhívjuk Tisztelt Olvasóink és Hirdetőink figyelmét, hogy **következő lapzártánk: szeptember 30.**

HIRDETNE? CSAK EGY TELEFON: 257-7381

Termelői áron
kárpitozott bútorok.
Étkezők és konyhabútorok, lakberendezési tárgyak, kiegészítők
széles választékban kaphatók.
XVII., Péceli út 137.
Telefon: 258-1784.

XVII. ker.-i (Tubarózsa utcai)
sorházban
4 db 80 m²+gk. tároló, plusz
2 db 105 m²+szgk. tároló
lakás
szerkezetkészen eladó
Érdeklődni telefonon:
271-3336, ill. a helyszínen munkaidőben, Tölgyesynél.

BOMAN és társai
VILLAMOSSÁGI SZAKMŰHELY
1173 Budapest, Pesti út 8—12.
Telefon: 257-2902
RHINO riasztók akciója ingyenes szereléssel
HT36 (2 db távkezelő, komplett héjvédelem, ütés, feszültségeseés, pánik, LED, index villogtatás, dinamikus sziréna, kimenetek központi zárhoz, pagerhez, immobilizerhez)
20 300,-

OPTIKAI SZALON
— Komputeres szemvizsgálat
— Szemüvegek készítése, javítása (SZTK vényre is)
— Napszemüvegek
— Lágy és színes kontaktlencsék
— Kontaktlencse ápolószerek
— Külső, belső hőmérők
— Színesfilm-kidolgozás
— Iratmásolás A/4, A/3
1173 Pesti út 170/b
Elágazásnál a gyógyszertárral szemben
T: 257-3089 Nyitva: H-P 10-18-ig

AUTÓ-MATERIÁL BT.
KAMAZ, STAR
Tehergépkocsi-alkatrészek értékesítése
1134 Bp., Csángó u. 9.
Telefon: 129-0425
KCR - GÓLYADARU, KAMAZ, ARO
Tehergépkocsi-alkatrészek értékesítése
1133 Bp., Hegedűs Gy.u.63.
Telefon: 149-0511
TÁTRA, SKODA - LIAZ, KAMAZ
Tehergépkocsi-alkatrészek értékesítése
1044 Bp., Váci út 30.
Telefon: 169-0277

A **HŰVÖS VENDÉGLŐ**
új szolgáltatása:
pohár, ét- és edénykészletek, vendéglátóipari gépek, felszerelések
KÖLCSÖNZÉSE
(XVII. kerületben díjtalan házhoz szállítással)
Vállaljuk kisebb és nagyobb esküvők, rendezvények szervezését, lebonyolítását, főzést, sütemények, italok beszerzését, bérhűtését, műsorok, zenekarok biztosítását.
Érdeklődését a **Hűvös u. 4**-ben és a **256-3352**-es telefonszámon várja a XVII. kerület legrégebbi magánvendéglátósa, Frei Tibor.
Cége alapítva 1978-ban.

művész és teoretikus három egységből álló műegyüttese a művész legújabb fotó- és videómunkáit mutatja be. *Digitális partitúrák* című munkájának alapja az analógiás fotográfia őse, Niépce „Látkép a dolgozószobából" című munkája 1826-ból, illetve annak digitális változata: a hétmillió bitet alfanumerikus jelek reprezentálják, ezáltal megszületik a kép teljes bináris leírása. A kiállításon bemutatott másik alkotás, az *Entrópia* című videóinstalláció, a fotográfia mint médium jelenlegi helyzetének metaforájaként is értelmezhető: egy ipari zúzdában tizenegyezer fénykép megsemmisítését látjuk, majd ahogyan a szétzúzott képfoszlányok egy hangszóró membránján táncolva szinte „újjászületésüket" ünneplik. A harmadik egység, a *Zyclogramma* című fotóprojekt, újrafelhasznált fotókból készített fotogramokat mutat be, valamint a már 1989 óta folyamatosan készített *Signa* című sorozatot. Müller-Pohle munkái különböző szemszögekből reflektálnak az analógián alapuló képkultúrát maga alá gyűrő digitalizáció forradalmi áttörésére, valamint az ezáltal létrejövő új médiumok kialakulására. A kiállítás a budapesti Goethe Intézetben 1998 tavaszán bemutatott *Digitális partitúrák* című sorozat újabb darabja.

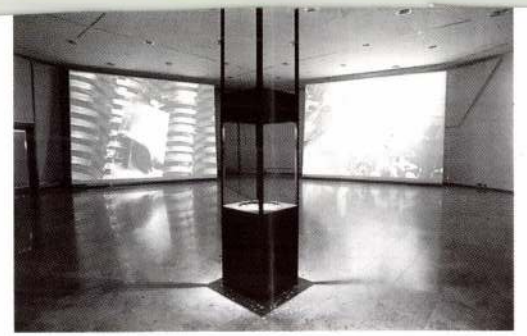

Entropia, 1995–96

The three exhibited works of German photographer, video artist and theoretician Andreas Müller-Pohle show his most recent video and photowork. In his installation *Digital Partitures*, by means of an alphanumeric code he projects what is considered to be the first photograph taken by Niépce in 1826 from the window of his studio. Another installation in the exhibition called *Entropia* might be interpreted as a metaphor for the medium of contemporary photography and its current situation. The viewer is witness to the shredding of eleven thousand photographs and then the dance of their torn remains on the membrane of a loudspeaker as they are "celebrating" their rebirth. The third work in the exhibition is a photoproject by the name of *Zyclogramma*, which comprises of photograms made out of recycled photos as well the series *Signa* that he has been working on since 1989. From various perspectives, the artwork of Müller-Pohle reflects on the revolutionary shift of digitalization that diminished the tradition of pictorial analogy and created new mediums. The exhibition as a whole constitutes the newest work within his series *Digital Partitures* organized in the Goethe Institute in the spring of 1997.

ISCOOPTIC JVC C³

A kiállítás rendezője: Megyesi Zsuzsa / Curated by Zsuzsa Megyesi

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA KIÁLLÍTÁSA
EXHIBITION OF MÁRIA FLÓRA ZOLTÁN

1998. május 8–31. / May 8 – 31, 1998

A művész alvajáró: nem érzékeli a mélységet, amely fölött jár. Konkrétan gondolom ezt: a mélység a művész szabadsága. Ijesztő: senki nem osztja meg vele a felelősséget azért, hogy mit fest és hogyan. Az univerzumban nincs még ilyen magány, mint amiben egyedül a művész van, amikor kitalálja, mit fest, amikor meghatározza a pontot, ahova az ecsetvonás, a szín kerül a képen. És nem képzelhető az ecsetvonás egy kissé odébb, a szín kicsit hidegebben, melegebben, máshogyan. A figyelem pillanatnyi lankadása, egy elhibázott döntés a színről: már rossz a kép. Vagy jelentéktelen: mindegy, van-e vagy nincs. És ezt már zuhanásnak vehetjük az óperenciás tengerek fölött kifeszített kötélről, amelyen gyakorlatozva kell megszerezni a tévedhetetlenséget a kép megfestéséhez. Ha a hasonlat rossz is, mert kegyelmi állapotban a kép esetleg kijavítható, bár az már akkor másik kép. Lehet több jó megoldás is a kép megfestéséhez. De egyedül kell megtalálni. Ebben az egyben segít a tehetség, de nem segít az elhatározásban, hogy nekiinduljunk az üveghegynek, a bátorság összeszedésében, ami kell a hétfejű sárkány legyőzéséhez, a szívósságban, hogy ne riadjunk vissza, amikor eltévedünk a sötét erdőben, és abban, hogy miközben száz sebből vérzünk, a fájdalmat elviseljük.

Szerencsére megadatik a csinálás boldogsága, ami egész egyszerűen a szerelemhez hasonlít. (Igaz – ahogy a szerelem második órájában kiábrándulhatunk, úgy a festés végeztével kiderülhet, hogy rossz a kép. Bár kezdem hinni, hogy a kötéltánc-gyakorlatok valóban elvezetnek egy viszonylagos biztonsághoz a kép festésében.)

Szóval: ha a művész igazán tudatában volna korlátlan szabadságának, elszédülhetne és visszariadhatna.

Zoltán Mária Flóra

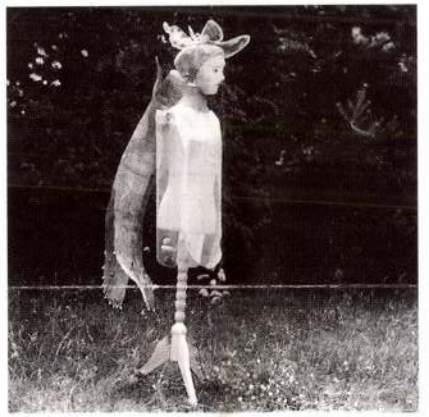

Niké / Nice, 1987

Artists are sleepwalkers – they have no sense of the void that they cross over. I mean this literally – the void is the freedom of the artist. It is scary – there is nobody to share the responsibility with about how and what to paint. There is no solitude in the universe comparable to that of the artist, when they find what to paint and define the brushstrokes and colors in the image. And there is no such thing as: the brushstroke should be a little otherwise or the colors to be slightly colder or warmer or different. A moment of fading attention or a flawed decision about the color is enough to ruin the image – or make it insignificant and its all the same whether it exists or not. And this can be taken as the fall from the tightrope stretched over the waters of the Seven Seas, this tightrope is the spot where one has to practice to achieve a confidence in painting. Even if this analogy doesn't fit, since within the conditions of clemency any image can be repaired that is already a completely different painting. There are more than one solution for painting a good painting, but the artist must find it themselves. In this case talent is great support, but its useless in making the decision about how to climb through the Magic Mountain, how to take courage and fight the seven-headed dragon or having stamina to go on even if it seems we are lost in the wild forest and while still bleeding from a hundred wounds, still bear with the pain. Fortunately, the artist is rewarded with the pleasure and joy of art-making, which is plain simply like love itself. (It is indeed true that when we finally achieve love we might already be disillusioned; analogously, by the time the painting is finished it may turn out to be a bad one. Yet I still believe in the tightrope-dance and the growing confidence it provides in making better pictures.)

In conclusion, were the artist aware of the infinite freedom he has, he would feel vertigo and fail to even begin.

Mária Flóra Zoltán

A kiállítás rendezői: Jerger Krisztina, D. Udvary Ildikó / Curated by Krisztina Jerger, Ildikó D. Udvary

Nyugat-Európából és a környező országokból is érkeznek rangos kiállítók. A résztvevők adatai a reprezentatív, kétnyelvű katalógusban olvashatók. A Budapesti Tavaszi Fesztivál keretében megrendezett vásár nagy érdeklődésre tarthat számot.
A kiállítás szervezői: Budapest Art Expo Alapítvány és a Partner's Studio Budapest
A Műcsarnokban rendezett, nem műcsarnoki kiállítások esetében az ingyenes belépésre jogosító minisztériumi igazolványok nem érvényesek.

media art achieve a growing interest. Artists who have recently graduated from the Academy can also use this as an opportunity to present their work to the public as well to prominent exhibitors from Western Europe and the surrounding countries. Information concerning the participants will be included in an extensive bilingual catalogue. This exhibition is part of the Budapest Spring Festival and will hopefully hold a broad public interest.
Organized by the Budapest Art Expo Foundation and the Partner's Studio Budapest
In case of exhibitions organized in but not by the Kunsthalle free entrance cards are not valid.

KIÁLLÍTÁSOK A MŰCSARNOK SZERVEZÉSÉBEN
EXHIBITIONS ORGANIZED BY THE KUNSTHALLE

A MAGYAR INTÉZETEK KIÁLLÍTÁSAI

Bukarest, Magyar Intézet – Szőnyei György festőművész kiállítása – 1998. április 20 – május 10.

Berlin, Haus Ungarn – „Makett" – Baranyai Levente, Bogdán Szultán Zoltán, Csörgő Attila, Elekes Károly, Gellér B. István, Herczeg Nándor, Július Gyula, Kicsiny Balázs, Kőnig Frigyes, Kungl György, Orosz István, Pető Hunor, Várnai Gyula, Vincze Ottó kiállítása – 1998. május 28 – július 31.

Párizs, Magyar Intézet – Berhidi Mária szobrászművész kiállítása – 1998. február 17 – március 13.
A Mission Art Galéria kiállítása – 1998. március 31 – április 23.
Nádler István kiállítása (és egy francia művész) – 1998. április 28 – május 28.

Róma, Magyar Akadémia – Interactus 5 – Forgács Péter képzőművész, valamint egy olasz, osztrák és szlovén művész kiállítása – 1998. március
Interactus 6 – Trombitás Tamás képzőművész, valamint egy olasz, osztrák és szerb művész kiállítása – 1998. április

MAGYAROK POLÓNIÁBAN
KORTÁRS MŰVÉSZETI FESZTIVÁL 1998

Varsó, Zachęta – Kortárs Művészeti Galéria – Magyar jelenlét 1998 – A budapesti Műcsarnok kiállítása, 1998. április 6 – május 3.
Kurátor: Jerger Krisztina. Asszisztens: Bába Veronika

Varsó, Ujazdowski Palota – Kortárs Művészeti Központ – Obszervatórium – A budapesti Műcsarnok kiállítása, 1998. április 6 – május 15.
Kurátor: Petrányi Zsolt

Varsó, Nemzetközi Kulturális Központ – 2x3=dialógus – A budapesti Műcsarnok kiállítása, 1998. április 7 – május 17.
Kurátor: Jerger Krisztina

Krakkó, Nemzetközi Kulturális Központ – Konferencia, 1998. május 4–6.

EXHIBITIONS IN THE HUNGARIAN INSTITUTES

Bucharest, Hungarian Institute – György Szőnyei painting exhibition – April 20 – May 10, 1998

Berlin, Haus Ungarn – Maquette — Levente Baranyai, Zoltán Szultán Bogdán, Attila Csörgő, Károly Elekes, István B. Gellér, Nándor Herczeg, Július Gyula, Balázs Kicsiny, Frigyes Kőnig, György Kungl, István Orosz, Hunor Pető, Gyula Várnai, Ottó Vincze, May 28 – July 31, 1998

Paris, Hungarian Institute – Mária Berhidi sculpture exhibition – February 17 – March 13, 1998
Mission Art Gallery exhibition, March 31 – April 23, 1998
István Nádler exhibition (together with a French artist), April 28 – May 28, 1998

Rome, Hungarian Academy – Interactus 5 – Péter Forgács, together with one Italian, Austrian and Slovenian artist, March 1998
Interactus 6 – Tamás Trombitás, Italian, Austrian and Serbian artist,, April 1998

HUNGARIANS IN POLONIA
CONTEMPORARY ART FESTIVAL, 1998

Warsaw, Zachęta – Contemporary Art Gallery – Hungarian Scene 1998 – Kunsthalle exhibition – April 6 — May 3, 1998
Curated by Krisztina Jerger. Assistant: Veronika Bába

Warsaw, Ujazdowski Palace – Center for Contemporary Art – Observatory – Kunsthalle exhibition, April 6 – May 15, 1998
Curated by Zsolt Petrányi

Warsaw, International Cultural Center – 2x3=dialogue – Kunsthalle exhibition, April 7 – May 17, 1998
Curated by Krisztina Jerger

Krakow, National Cultural Center – Conference, May 4–6, 1998

sára kerül sor. A vetítéses foglalkozásokat kreatív feladatsorok egészítik ki (festés, agyagozás).
A program célja, hogy a műalkotások újszerű megközelítésével hozzásegítse a résztvevőket vizuális műveltségük elmélyítéséhez, s az önismeret és a kreativitás eddig ismeretlen forrásainak feltárásához.
A program tervezett kezdési ideje: 1998. április 9., csütörtök
Foglalkozások: minden csütörtökön 17.30-tól 19.30 óráig
A program időtartama: 3 hónap
A teljes sorozatra bérlet váltható 6000 Ft-os áron (500 Ft alkalmanként), részletfizetési kedvezménnyel.
A csoport maximális létszáma: 15 fő.
Információ és jelentkezés: 3885-938 (8 és 12 óra között)

Műcsarnok GyermekStúdió
Kreatív foglalkozások minden vasárnap 10-től 12 óráig Kalmár István, Sinkó István, Szabics Ágnes és Szabóné Gulyás Anikó vezetésével.
Jegyek alkalmanként: 100 Ft.
1998. március 1. – Papírképek – ragasztott festmények; *március 8.* – Papírszobrok – ragasztott szobrok; *március 22.* – Papírvirágok; *március 29.* – Papírkollázsok; *április 5.* – Térformák drótból; *április 12.* – Festékcsorgatások; *április 19.* – Gipszépítmények; *április 26.* – Sziromképek; *május 3.* – Az eltolt kép – elrontott fotók; *május 10.* – Az eltolt kép – elrontott plakátok; *május 17.* – Az eltolt kép – dekomponált munkák; *május 24.* – A festmény mint szobor – plasztikus képek; *június 7.* – Víztükrözés – tükröződések a vízen rajzban, képben; *június 14.* – Tükörképek – tükrök beépítésével készült rajzok

Nyári képzőművészeti tábor

interpretations of an artwork. The [illegible] workshops (pottery-making, painting).
The main purpose of the program is to help the participants in deepening their visual education by means of a new approach towards the work of art and also to enable them to discover unknown resources of self-knowledge and creativity.
The program begins on Thursday April 9, 1998
Every Thursday from 5.30 pm to 7.30 pm
The program lasts for three months.
Tuition for the entire program is 6000HUF (500 HUF per session).
Maximum 15 people.
Information: 3885-938 (between 8 am and 12 am)

Kunsthalle Children's Workshop
Creative workshop every Sunday from 10 am to 12 am with István Kalmár, István Sinkó, Ágnes Szabics and Anikó Gulyás Szabóné.
Session Fee is 100 HUF.
March 1, 1998 – Paper Pictures – Glued Paintings; *March 8* – Paper Sculptures – Glued Sculptures; *March 22* – Paper Flowers; *March 29* – Paper Collages; *April 5* – Spatial Forms in Wire; *April 12* – Paint Castings; *April 19* – Plaster Buildings– *April 26* – Petal Pictures; *May 3* – The Altered Image – The Distorted Photo; *May 10* – The Altered Image – The Distorted Sign; *May 17* – The Altered Image – The Decomposed Work; *May 24* – The Painting as Sculpture – Plastic Images; *June 7* – Water Reflections – Reflections of Water on Drawings and Pictures; *June 14* – Reflections – Drawings with Embuilt Mirrors

Summer Art Camp

Zoltán Mária Flóra, grafikus

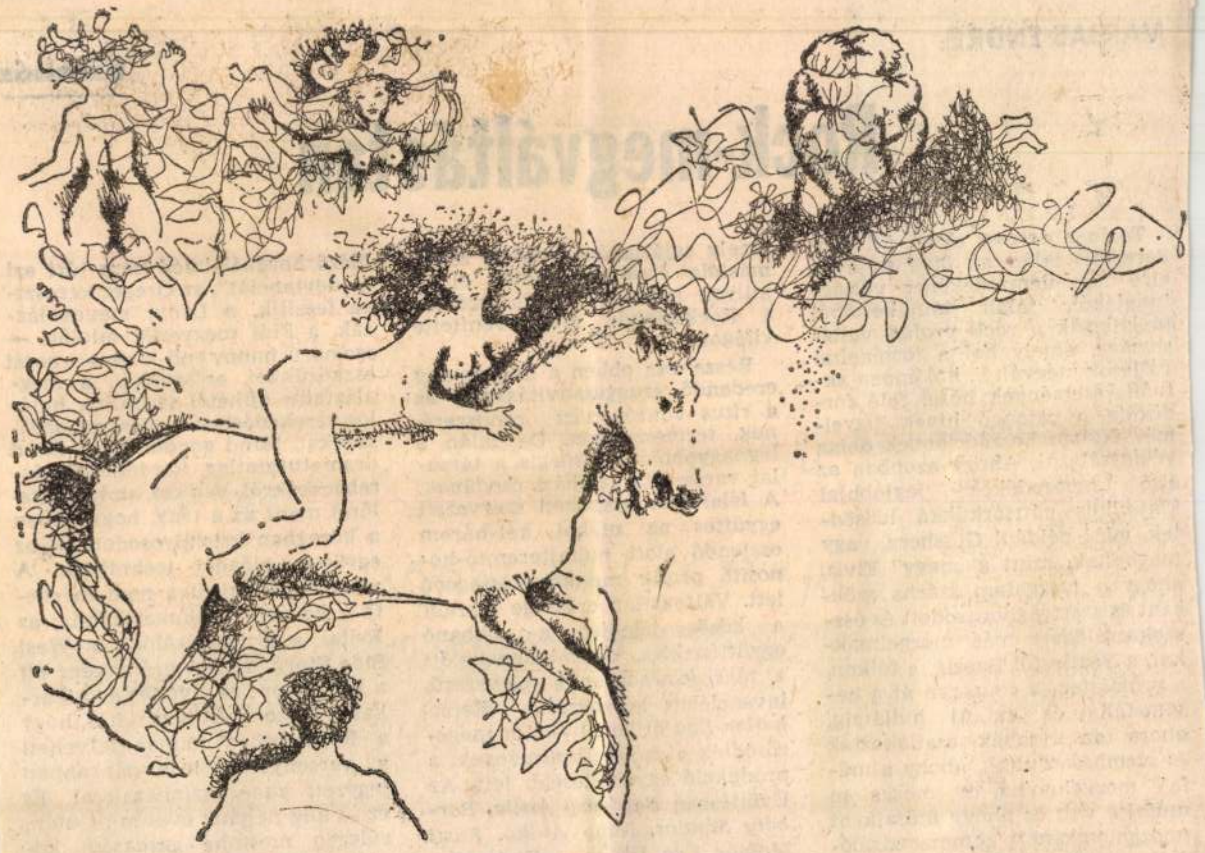

Zoltán Mária Flóra: Kis rajz

VARJAS ENDRE:

R

Talán a dzsessz előtti, ősi
kereiből, talán az ötvenes é
első nagy nemzedékének vál
tudatából, talán mindkett
táplálkozik a rock profán va
sossága, amely hol a történe
vallások megváltói, hol éppen
tuális események hősei felé
dította a rajongó hívek fig
mét. Nálam hozzáértőbbek d
végigszálazni. Ahogy azonban
első nemzedékek legjobb
klasszikus pátriárkákká idős
tek, mint például Ginsberg, v
meghaltak, mint a „nagy" El
ahogy a mozgalom szárba sz
kent és szerteágbogasodott és ösz-
szekuszálódott más mozgalmak-
kal, a Beatlestől Baezig, a folkon,
a protesztен, a countryn át a he-
vimetálig és az új hullámig,
ahogy az újabbak csatlakoztak
és szembefordultak, ahogy a mű-
faj mozgalommá, a mozgalom
műfajjá vált és ahogy műfajként
(mozgalomként?) kommerszializó-
dott — úgy alakult ki az elsők
(alighanem sosem volt) egységé-

a közös jelenlét, a többiek együtténeklés, de mindenekelőtt a tánc (elsősorban a nagyszerű, invenciózus koreográfus *Reinthaller Éva* érdeme) — ám megerősödtek a szólóteljesítmények, a produkció egyenletesebb lett. Az Üvöltésben *Bardóczy Attila, Borbély Sándor, Nagy Anikó, Füsti Molnár Éva* játéka, a Farkasokban *Prókai Annamáriáé, Szolnoki Tiboré, Makra Pálé* — színé-

Evita, a Sztárcsinálók, a West Side Story (zenés) drámaként élt a színpadon; az Üvöltés és a Farkasok viszont azt bizonyítja, hogy a Rockszínház immár felveheti a versenyt a legelegánsabban jegyzett zenés színházakkal. És ez — alig néhány éves múlt után, ridegen mostoha gazdasági körülmények közt — nagyon nagy eredmény. A színház felnőtt, s

Zoltán Mária Flóra, grafikus

Zoltán Mária Flóra: A sárkány délelőtt

4.

l. j. 4 XXVIII/18

Püspöky István rajza

Zoltán Mária Flóra,

L. Deim Pál

Vadas József: Generál árt

13.

Élet és Irodalom, Bp. 1984. ápr. 20. XXVIII/16

Zoltán Mária Flóra, grafikus

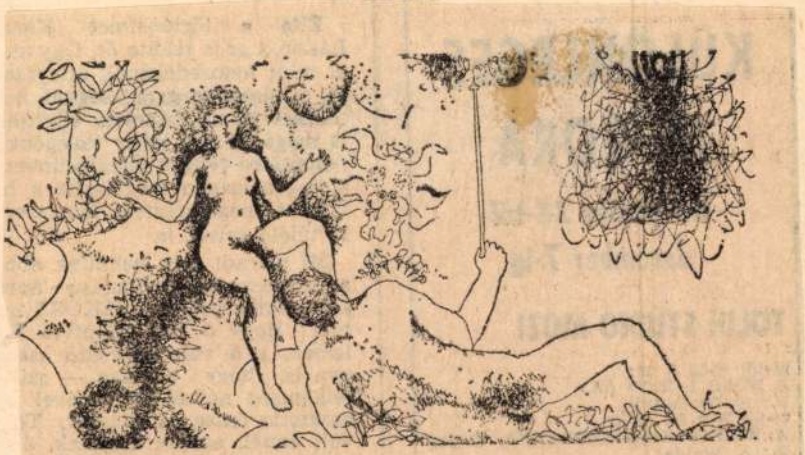

Zoltán Mária Flóra: Erató

Zoltán [illegible] Erató

7

Élet és Irodalom Bp. 1983. nov. 25. XXVII/47

Díj hitelezve Bp. 76.

A Műcsarnok tisztelettel meghívja Önt

Zoltán Mária Flóra

festőművész visszatekintő kiállításának megnyitójára
1998. május 8-án, pénteken 18 órára

Megnyitja: Lator László
Közreműködik: Nagy Ira, fuvola; Vágó Sándor, fagott

Ernst Múzeum
Budapest VI., Nagymező utca 8.

A kiállítás megtekinthető 1998. június 1-jéig, hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig

MTA Művészettörténeti Kutató Csoport

GELLÉR KATALIN

BUDAPEST
Úri utca 49.
1 0 1 4

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA

A GLÓRIA ART STÚDIÓ

Tisztelettel meghívja Önt
és kedves családját

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA

festőművész

Geertgen változatok
című kiállítására, melyet

BOJÁR IVÁN ANDRÁS *nyit meg.*

Megnyitó:
1997. február 20. (csütörtök) 18 óra

Cím: 1053 Budapest, Kecskeméti u. 6.
(az udvarban jobbra)

Megtekinthető:február 20-tól március 12-ig
hétköznap 10–18-ig, szombaton 10–14-ig

BUDAPEST 94
11. 2. 97
AL-I/136

MAGYARORSZÁG
≈020
FORINT

MTA Művészettörténeti Kutató Csoport
MAROSI ERNŐ igazgató úr

Budapest
Úri u. 49.
1014

A Markó-estet nagy várakozás előzi meg a városban, hiszen sokak számára élő emlék még, amikor az szeretettel várja Markó Iványt, szívesen emlékezve a sok sikeres előadásra, amelyek a nevéhez fűződnek.

Tárlatbúcsúztató az Ernst Múzeumban

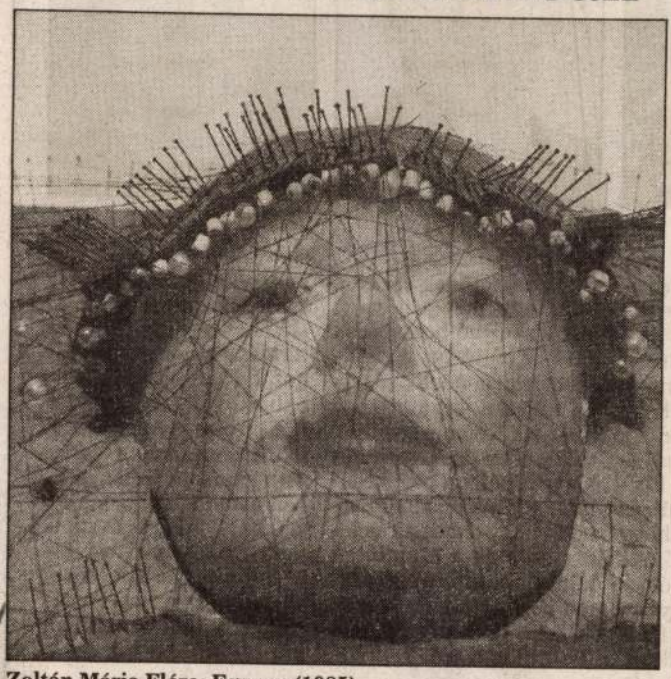

Zoltán Mária Flóra: Egy arc (1985)

NÉPSZAVA-információ

„Rajzok. Öröm nézni őket. Képzelet, álomszerűség, szimbólumok, utalások; a színek, a festék, az ecsetvonások érzéki gyönyörűsége: ártatlanság, irónia, gyöngédség és tragikum. Tökéletes festészet. Tudás és ösztönösség. Kínlódás és könnyedség. Kísérletezés és eszköztelen hagyományosság. Összpontosítás, jelentés, tartalom. Szépség és személyesség. Gyönyörűség, meghatottság, magával ragadottság. Katarzis." *Lővy Zsófia* ír így *Zoltán Mária Flóra* képeiről. A művésznő alkotásait május 8. óta láthatja és élvezheti a közönség az Ernst Múzeumban. S bár a tárlat még június 1-jéig megtekinthető, mielőtt bezárna, a művésznő – beszélgetőpartnere, *Váradi Júlia* társaságában – holnap este 6 órára szívesen lát minden érdeklődőt egy „tárlatbúcsúztató" koccintásra, az Ernst Múzeumban látható képei közé.

DAEWOO ÉRTÉKPAPÍR (M

MÉRLEG

1997. december 3

ESZKÖZÖK (AKTÍ

A) Befektetett eszközök
I. IMMATERIÁLIS JAVAK
II. TÁRGYI ESZKÖZÖK
III. BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK
B) Forgóeszközök
I. KÉSZLETEK
II. KÖVETELÉSEK
III. ÉRTÉKPAPÍROK
IV. PÉNZESZKÖZÖK

katasztrófát a Föld?

Vass Sándor (16)
tanuló

Elképzelhetőnek tartom, hogy egy meteorit vagy egy kisbolygó becsapódik a földi légtérbe. Azt viszont nem gondolom, hogy ez teljesen kipusztítaná az életet. Komoly gondnak találom az ózonréteg vékonyodását, ezt meg kellene akadályozni. Mondhatnám, hogy ehhez a rengeteg autó és a számtalan környezetszennyező erőmű járul hozzá, de ez csak féligazság lenne. Ennél többről van szó.

Góczán Judit (24)
rendezőasszisztens

Meteoritbecsapódás vagy az El Nino jelenség hozzájárulhat egy kisebbfajta természeti katasztrófához, de fenyegethet atomháború vagy elfogyhat a Föld nyersanyagkészlete. Remélem azonban, eddig nem jutunk el. Különösebben nem foglalkozom azzal, hogy valójában mi is fenyegeti a bolygónkat. Elképzelhető, ha jobban belemerülnék ennek a tanulmányozásába, fel tudnám mérni a valós veszélyeket.

Utazás

RPARTI kétszintes appartman folyamatosan kiadó, résztulajó. 06-30/217-425.

Tégla

S 34,80 + áfa, Km. tömör, kettű, Therompor, Ikersejt, HB 38-000 db felett Bp., IX., Táblás u. 280-00-76. 7–15 óráig.

Számítástechnika

TÓGÉP komplett eladó! 386 Mb Ram, 1,2 és 1,44 FDD, 2x50 VGA color monitor, billentyűzet, ár: 55 E Ft. Tel.: 326-8260 nap--1592 este.

Közlemények

AR CSAK a nyilvánosság sagy Ön szerint a történet a sságra tartozik, forduljon bizalommal. Írja meg ügyét, ha az arra alkalmas, a Népasábjain jelentetjük meg. levelét küldheti: D-Press Bt. t, 1537. Postafiók 337.

QUINCUM Kárpótlási Jegy tő Rt. (1113 Budapest, Bartók 152.) 1998. május 20-i köz- az alábbi határozatokat hozIgazgatóság beszámolója az évre vonatkozóan. Határozat: incum Rt. közgyűlése elfogadgazgatóság 1997. évre vonatko-

S&S
KFT.

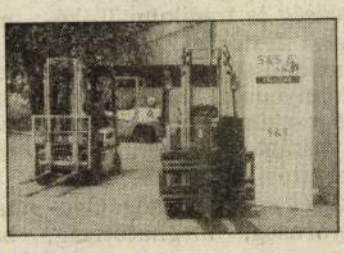

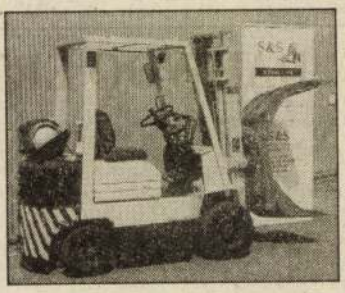

Kínálunk

- Távol-keleti és európai targoncákat felújított állapotban, garanciával.
- Targoncaalkatrészeket, -akkumulátorokat raktárról, illetve megrendelésre szállítunk.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1983 NOV 25

ÉLET ÉS IRODALOM

Zoltán Mária-Flóra, festő- és grafikusművész

1021

Zoltán Mária Flóra: Erátó

MO

KÜLÖN

MŰS

Novembe

decemb

OLDI STÚDIÓ

ől 30-ig 9, 12:
HOLD I—II.*** (ol.)
E. Bertolucci
ől 7-ig f4, h6, 8:
WILKÓI KISASSZONYOK* (l—fr.)
A. Wajda

NÁCS

lemen, s ő volt közeledő ass
nya is, hogy valóban — szi
jelképiség nélkül — vérével
gasztotta össze a várat? Tö
volt ennél, egyike azoknak, a
megtestesítették nagyratörő v
keinket és realizmusba torko
törekvéseinket. Annak a gene
ciónak volt cselekvően jelenlé

Zoltán Mória
Flóna

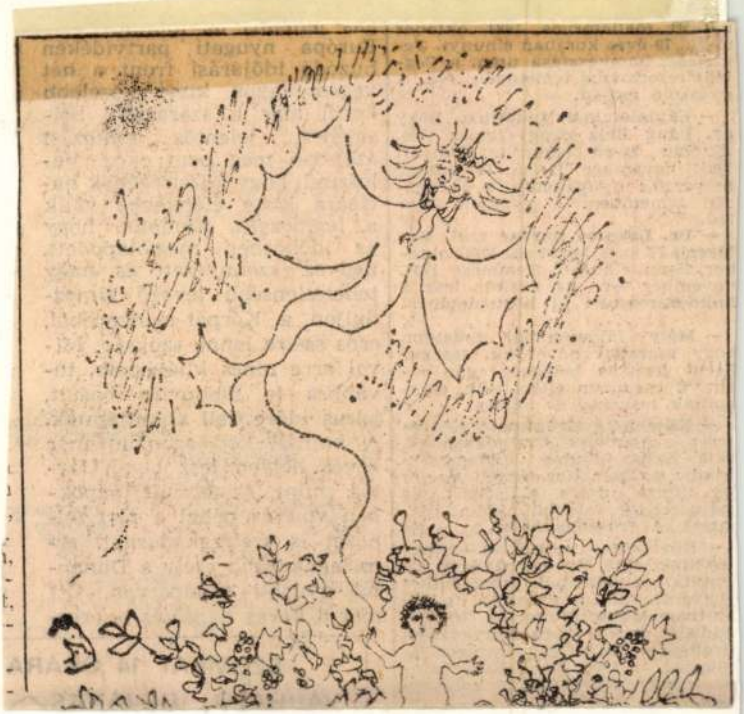

Mozar Nemzet
1984. XI.3.

Zoltán Mária Flóra

FÉSZEK MEGHÍVÓ

A KÉPZŐMŰVÉSZEK SZAKSZERVEZETE ÉS A FÉSZEK MŰVÉSZKLUB
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1973. DECEMBER 4-ÉN, KEDD DÉLUTÁN 6 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

FRANK JÁNOS

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ DECEMBER 16-IG, NAPONTA 2-8 ÓRÁIG

F. k.: Galambos Tibor — 300 db — 73.79652 Közl. Ny.

Zoltán Mária Flóra

Zoltán Mária Flóra festőművész kiállítását május 6-án 18 órakor nyitja meg Lator László a Zichy-kastélybeli Óbuda Pincegalériában. A tárlaton a művész 1985—1987 közötti képei láthatók május 31-ig hétköznap 14-től 18, szombat—vasárnap 10-től 18 óráig, hétfő kivételével (Bp. III. ker., Fő tér 1.)

Magyar Nemzet 1987. IV. 18.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 OKT 5

NÉPSZABADSÁG

Zoltán Mária Flóra

1021

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA RAJZA.

műve már eltérő fo
esz... A további ismétlő
asonló zeneművek szerk
ől eredő szkémák folytán
lő, és elszigetelt üte

(Mészáros András rajza.)

kben a mű hangulata, har-
lása és ritmizálása el-

mény így fejeződött be:
egy-két ütemes téma-
vagy hasonlóságok a ze-

vagy esetleg, [illegible]
akad olyan partner, aki nem ad-
ja vagy nem tudja nevét adni az
akcióhoz. Mert a névadás sem
akármilyen dolog.

Szemtanúja voltam például egy
látványos verekedéssel végződött
plágiumügynek. A felek — talán
hallottak már róla, hogy a bíró-
ságokon gondosan vizsgálják az
ügyeket — azt tartották kézen-
fekvőnek, hogy kezeiket használ-
ják. Erre úgy került sor, hogy az
érdekeltek a mostanában újra di-
vatba jött versárusítással foglal-
koztak, és e minőségben egyszer-
re bukkantak fel az egyik ismert
étteremben. Ez még nem is lett
volna baj, voltak ott más lézen-
gők is, úgyhogy nem ütöttek el
a környezettől. Viszont mindket-
ten saját gépelésű költeményeiket
terjesztették. Mindkettőjüktől —
egymástól függetlenül — kaptam
vettem az alkotásokból. Egy pil-
lantás után lehetetlen volt észre
nem vennem, hogy az egyik vers
refrénje megegyezik. Ráadásul a
verset már olvastam is valahol;
ugyancsak egy kóbor árustól vá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1910 ÁPR 17

TÜKÖR
Budapest

Zoltán Mária Flóra

1021

Zoltán Mária Flóra rajza

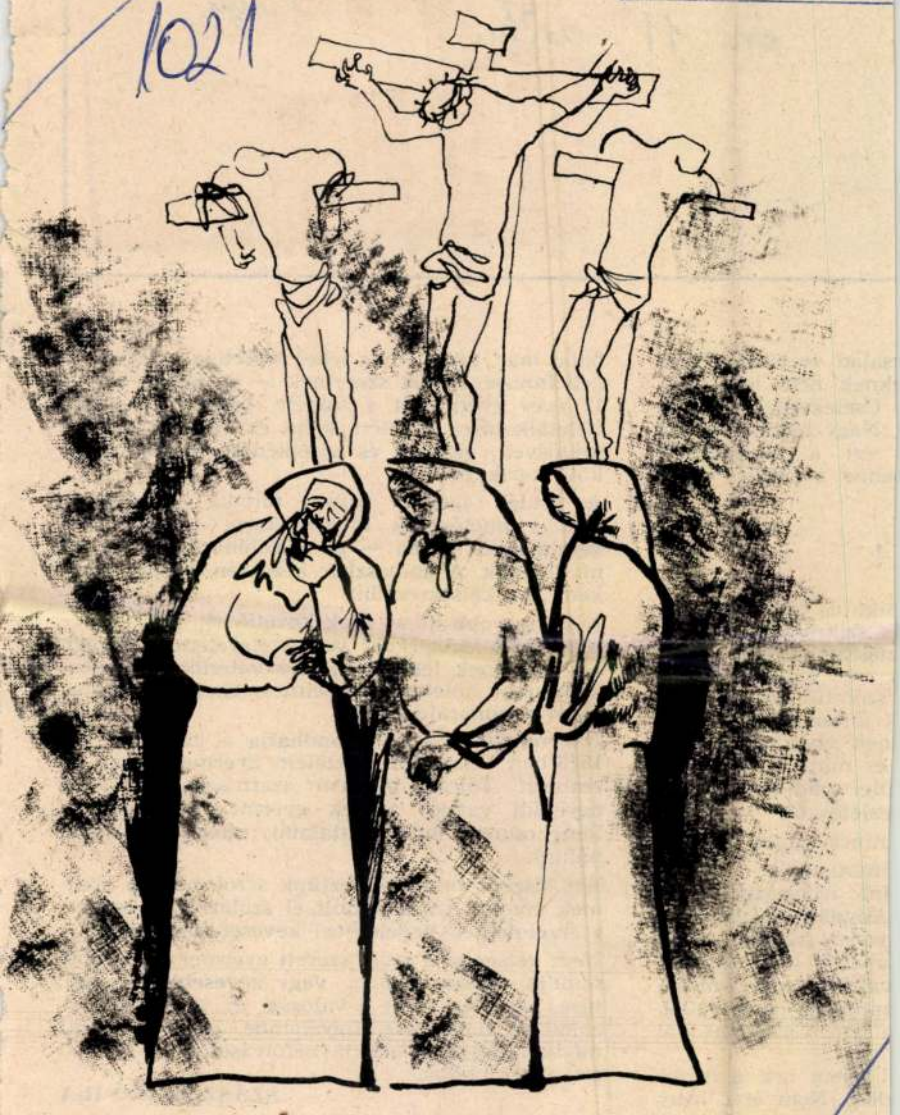

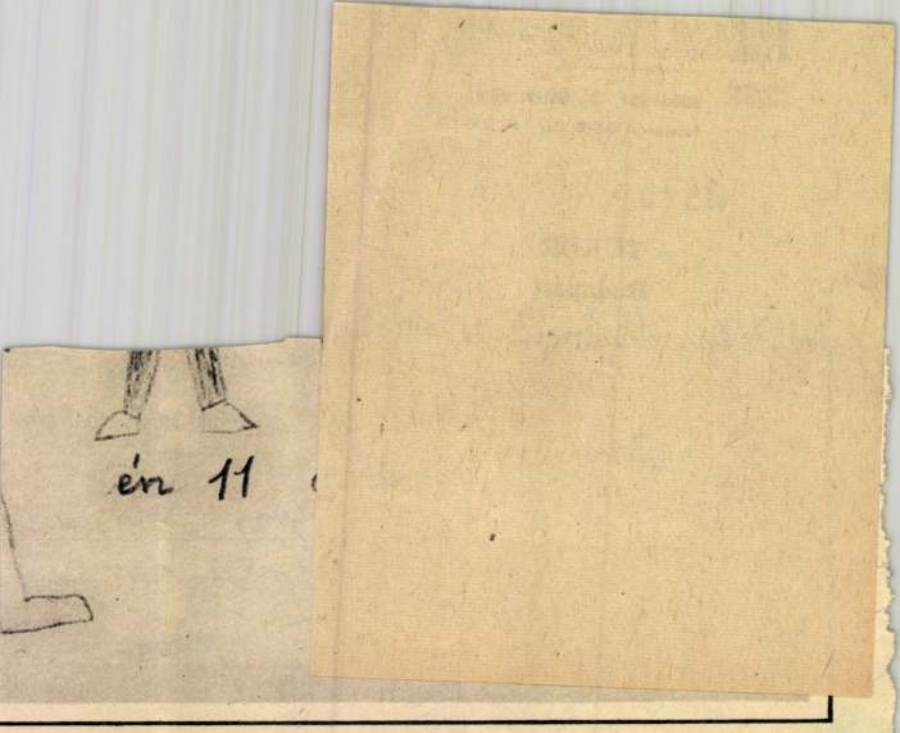

család vezetési stílusa
eknek nem lehet ön-
Cselekvései mindig
Nagy lelkierőre van
ezt a megalázást!
enne a kétely: való-

!

nike új táskát kapott.
és szikrázós golyószó-
zőgépet. Imihez érde-
e van, kisautók, vasút
szeretik, ha gyerme-
t jó tanuló, ő a „bez-
nek elszavalt példa-
és mindig köszön a
ülei eddig boldogan
ezletekről.

nincs valami baj?

intatanulót — kizár-
int: irigységből. Hisz
Anyuka szerint ez a
van a fiúnak: jól ta-
anárok és gyerektár-
vallják, hogy Imi so-
munkát nem vállal.
a van. Csak magával

l. Nem érti a hirte-
dást. Nem érti, hogy

baba már, akitől meg lehet követelni a vak engedelmességet. Ezt szeretnék — de nem lehet. A 11 éves gyermeket a sokféle benyomás önálló ítéletalkotásra készteti, s ha ez nem egyezik a szülőével, érzelmi és viselkedésbeli elfordulás következik be.

A szülők igényei szinte mindig nagyobbak, mint a lehetőségek. 10 éves korig — kisebb követelmények lévén — ez a különbség nem igen mutatkozik. A kamaszkor kezdetén viszont évenként megkétszereződik.

A legnagyobb hibát azok követik el, akik a gyereket nem emberként veszik figyelembe, hanem alárendeltnek tekintik, aki szeretetüket, gondoskodásukat köteles engedelmességgel, tisztelettel, hálával honorálni.

Nagyon kevés szülő mondhatja el magáról, ma 1976-ban: szeretem, tisztelem gyermekemben az embert! Tőlem, belőlem származik, de mégis egyedüli valaki, akinek gyermek volta azt jelenti csupán, hogy fiatalabb, tapasztalatlanabb nálunk.

Azt hiszem, megfeledkeztünk arról, hogy a gyermek érzelmi síkról indult el születésétől kezdve, s érzelmeinek nevelésével keveset törődünk.

Nem kétséges, a szülő szereti gyermekét, de nem mindig okosan. Többet vagy kevesebbet képzel, hisz, tud róla, mint a valóság. A gyermeki érzelmeket nem veszi figyelembe, illetve felnőtt módján tudja és akarja befolyásolni. A legtöbb zavart ez okozza.

SZÁSZ SZABÓ ILA

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Zoltán Mária Flóra,
festő-grafikusművész

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1984 MÁJ

1021

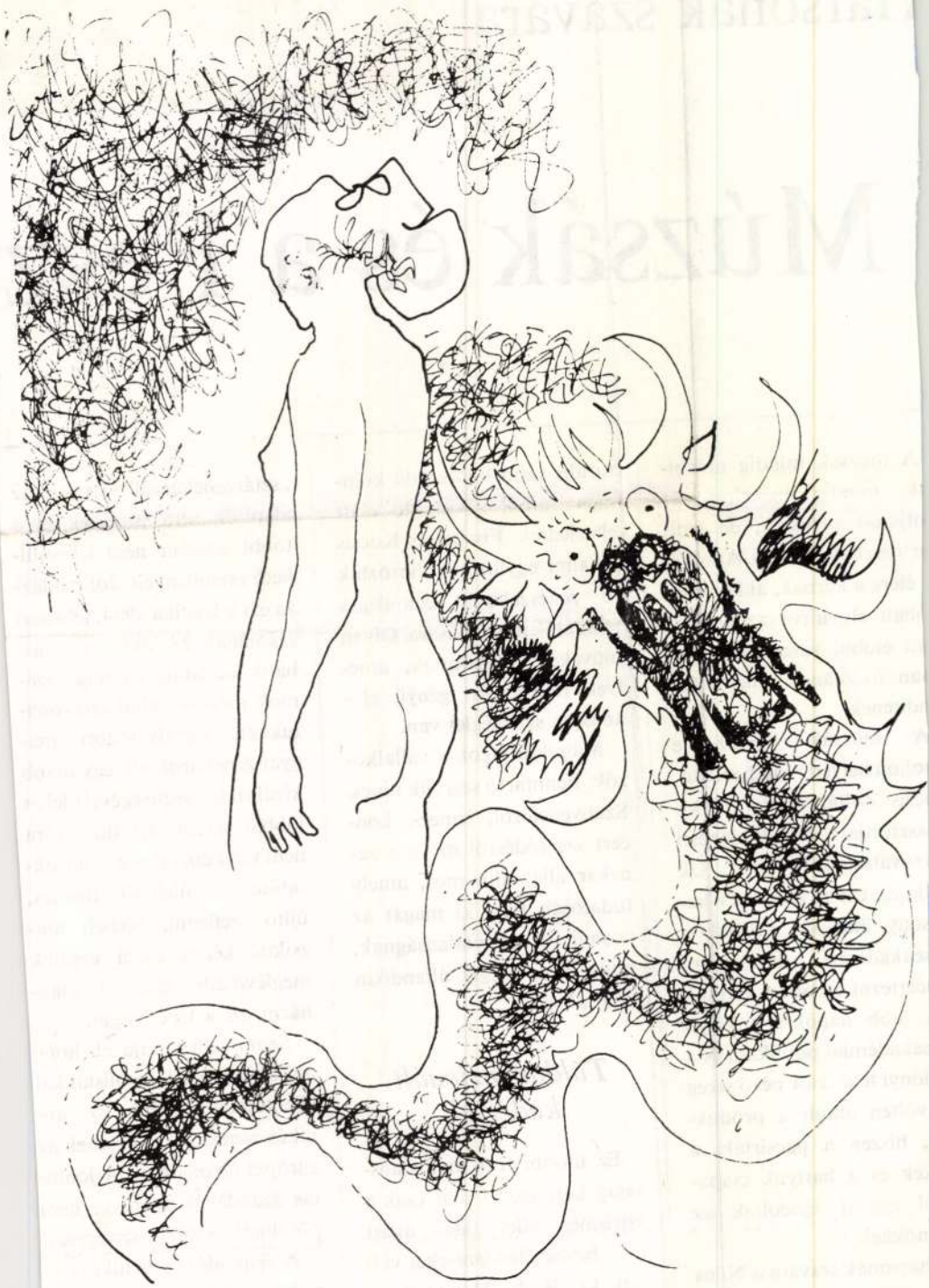

Zoltán Mária Flóra rajza

Harsonák szavára

Múzsák és a Feszt

A múzsák mindig táncol-
ık, mindig énekelnek és
ntjukat pengetik, de ami-
r meglátják, hogy Apollón
élére a karnak, akkor még
ban elnyújtva az éneket,
nt előbb, valami csodála-
an összhangzó melódiára
ndítenek.

A múzsák karvezetője
ollón helyett: Fischer Iván,
csis Zoltán. Euterpré ki-
asztottjai: a Budapesti
sztiválzenekar tagjai. Ők
dig együtt az elmúlt év ka-
sony ünnepén kiálltak a
eakadémia dobogójára
ıcertezni és pénzt keresni.
jobb napokra sóvárgó
eakadémiai publikum és a
iónyi televíziót néző sereg
ıvölten ámult a produk-
, hiszen a pacsirták, a
kék és a hattyúk csapa-
ul együtt táncoltak az
nőkkel.

harsonák szavára a Nílus
dt habjai visszatértek
ükbe, de Zeusz lányai a
sszosz hegyén azóta is

turális sajtó bőbeszédű kommentáraiból rövid idő alatt elterjedtek. Fischer és Kocsis alkalmi együttest toboroztak jó zenészekből, különleges feladatok megoldására. Olyan műveket választottak, amelyek maximális igényű előadására szükséglet van.

Maguk a tagok a vállalkozók. Fenntartó szervük nincs. Szubvencióról, lemez-, koncert szerződésről maga a zenekar állapodik meg, amely tudatosan teszi ki magát az anyagi bizonytalanságnak, hogy igényességét állandóan fenntartsa.

Túldimenzionált kedélyek

Ez utóbbi tézis nyilvánosságra kerülése — már csak a közismert ellenpéldák miatt is — heves ellenőrzéseket váltott ki. Bach, Haydn és a zenetörténelem sok más nagysága udvari szolgálatba állt

„sztárzenekarról" írtak. Az alapítók sem ismerték el a többi zenekar nem lebecsülhető eredményeit. Jól példázza ezt a Kritika 1984. februári számának 38. oldalán olvasható méltatás: „a nagy számok törvénye által színvonalukban devalválódott magyar zenekarokból (egy újabb kiválasztás segítségével) lehet jobbat teremteni! Bizonyára nem véletlen, hogy egy bürokratikus szemlélettől mentes, újító szellemű, vérbeli muzsikus képes zenei életünk meglévő adottságaiból" kiaknázni ezt a lehetőséget.

Senki sem vitatja el, hogy az énekesekkel, szólistákkal ellentétben a magyar szimfonikus zenekarok nincsenek az európai élvonalban. A jobbítás szándékát azonban nem pótolhatja a durva sértegetés!

A fent idézett kritikusunk pedig ezt tette, amikor a túl-

Zoltán Mária Flóra, festő-grafikusmívész

6 Zoltán Mária Flóra: Egy arc II, textil, poliészter, 84x100 cm

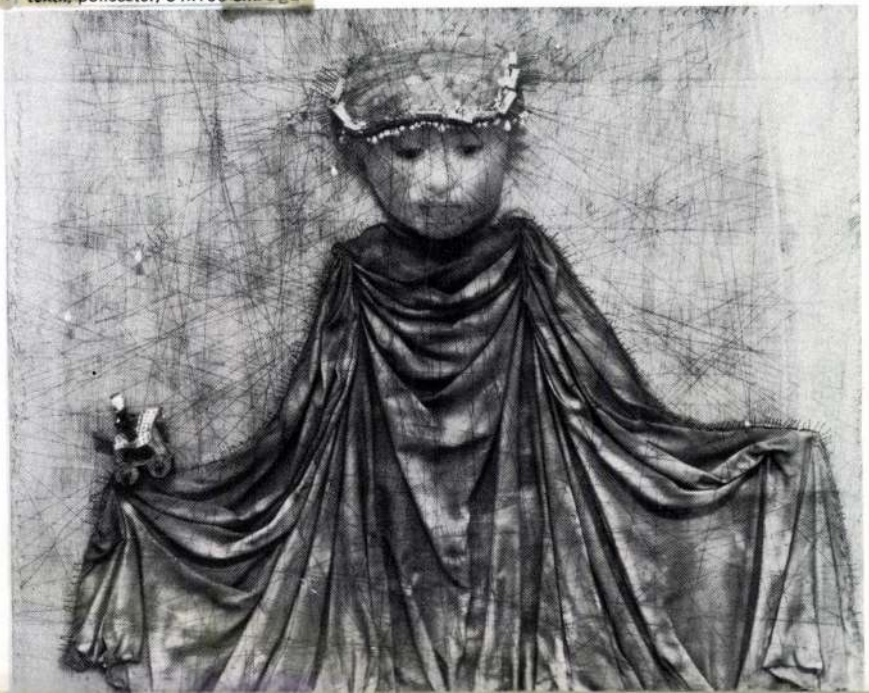

Művészet, 1984. júl. 17-old.

Zoltán Mária flóra, grafikus

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA RAJZA.

9.

okt. 5.

ekben a mű hangulata, har-
zálása és ritmizálása el-
."
élemény így fejeződött be:
lyen, egy-két ütemes téma-
ések vagy hasonlóságok a ze-

egymástól függetlenül
vettem az alkotásokból. Egy pi
lantás után lehetetlen volt ész
nem vennem, hogy az egyik ve
refrénje megegyezik. Ráadásul
verset már olvastam is valaho
ugyancsak egy kóbor árustól v

A Nádasdy Alapítványé a Ford-díj

Művészeti akadémiát terveznek a kastélyban

A *Henry Ford Európai Természeti és Kulturális Örökségért Díj* idei, magyarországi pályázatának győztese a *Nádasdy Alapítvány* lett a nádasdladányi Nádasdy-kastély helyreállításával és a benne létrehozandó művészeti akadémia programjával. A magyar pályázat nemzetközi sikert is aratott, mert a harmadik legjobb

lehetőséget kínálva a művészeknek az alkotásra.

A Ford-díj magyarországi pályázatára 165 munka érkezett. A zsűri a hazai pályázatok között négy különdíjat osztott ki. Ford-díjat adományozott *Mucsina Gyulának*, a Terényért Közalapítvány vezetőjének a Nógrád megyei Terény népi építészeti házai-

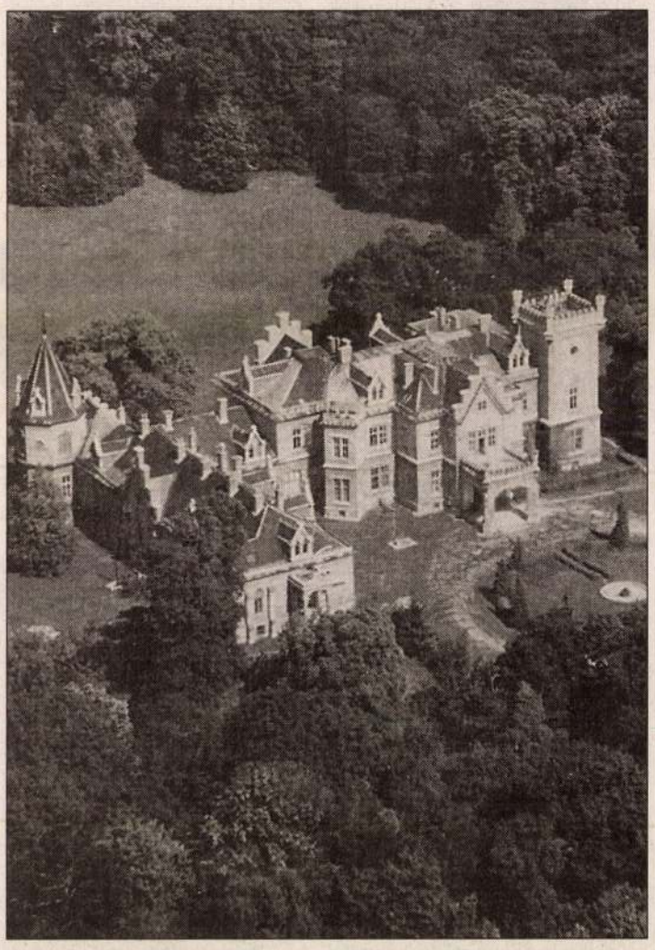

A nádasdladányi kastély helyreállítása már évek óta tart. A rekonstrukció után művészek alkothatnak az épülettömbben

Nyugodtan alhatnak a művészek?

Az alkotói közalapítványt lehetetlen újra felpumpálni

Új életet kezdhet-e az elkövetkezendő hónapokban a *Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány (MAK)*, amely a megalapítása óta botrányok közepette, viták kereszttüzében, ellentmondásosan működik? Nyugodtan aludhatnak-e a jövőben az alkotók azzal a tudattal, hogy lesz, aki a nyugdíjukat kifizesse? Összhangba kerülnek-e a MAK pénzügyi lehetőségei a feladataival? A kérdésekre egyelőre még senki sem tud megnyugtató választ adni, még a művelődési minisztérium sem, pedig amióta az *Állami Számvevőszék* hivatalosan is kimutatta, hogy a magyar kormány által a *Művészeti Alap* utódaként létrehozott MAK a jelenlegi működési keretei között képtelen maradéktalanul szolgálni az alkotóművészek érdekeit, mindenki tudja, hogy megújulásra van szükség. Hiszen a MAK több mint öt esztendeje azzal a céllal született, hogy az akkor 1,3 milliárd forint könyv szerinti értékkel átadott – ám „meddőnek" bizonyult – vagyona bevételeiből vegye át az alap korábbi feladatait, köztük az alkotók nyugdíjellátását, segélyezését, az alkotóházak működtetését, a műteremlakások kiutalását. Termeljen tehát annyi jövedelmet, amellyel a vele párhuzamosan létrejött *Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületébe (MAOE)* tömörülő mintegy hétezer művész érdekeit szolgálni tudja. A MAK vagyona azonban – miközben a művészek zöme egyre nehezebb körülmények között él és dolgozik – a felelőtlen gazdálkodás következtében jelentősen csökkent, a szervezet több válságot is megélt. Noha a vagyonfölélés mára megállt, a közalapítvány nem tud annyi pénzt termelni, hogy fedezze mentek ellátására kell fordítani. Ami marad, az valóban a „művészeté" lehet... Ugyanakkor megdöbbentő adat, hogy a művésztársadalom 1967 és 1992 között összesen nyolcszázmillió forint nyugdíjjárulékot fizetett a Művészeti Alapba, viszont a nyugdíjkifizetéseik 2012-ig mintegy húszmilliárdos költséget jelentenének a MAK számára.

A művelődési tárca most olyan tervezettel állt elő, amely *Inkei* Péter kulturális helyettes államtitkár és *Koncz* Erika, a művészeti főosztály vezetője szerint végérvényesen – legalábbis 2050-ig biztosan – megoldaná a MAK problémáit, s a nyugdíjkérdést is megnyugtatóan rendezné. A leköszönőben lévő kormány is támogatja az elképzelést, azt persze, hogy mi lesz a választások után, csak találgatni lehet. A kultusztárca jelenlegi irányítói úgy vélik, bármelyik politikai párt kerül is hatalomra, érdeke lesz a MAK ügyeinek a rendezése.

Miről is van szó? A kormány határozatot hozott, amelyben megszavazta a már említett, újabb, most kilencvenmilliós különtámogatást a MAK számára, a hiányok fedezetére, illetve átütemezte a közalapítvány kétszáztízmillió forintos adósságát. Ezzel párhuzamosan deklarálta, hogy felelősséget vállal a nyugdíjak mindenkori kifizetéséért, és megbízta a pénzügyi, a népjóléti, a művelődési tárcát, továbbá felkérte a Országos Nyugdíjbiztosítási Pénztár képviselőit és az ombudsmant, hogy október 31-éig dolgozzák ki, *hogyan kerülhetne át az alkotóművészi nyugdíjak kifizetése a MAK hatásköréből a társadalombiztosítás nagy rendszerébe, a nyugdíjbiztosítóhoz.* Azni a MAK működését, hiszen új célrendszert kell a közalapítványnak kiszolgálnia. Az új célokhoz azután hozzá lehet majd rendelni azokat a vagyonelemeket, amelyek segítségével azok finanszírozhatók is lesznek. Amikor az alkotók, a művészet támogatásáról beszélünk, ma már nem szabad csak a MAK-ra hagyatkozni, hangsúlyosan figyelembe kell venni a *Nemzeti Kulturális Alap* mint újabb jelentős mecénás tevékenységét.

A fő kérdés persze az, mit szól az alkotói nyugdíjak átvállalásának ötletéhez a nyugdíjbiztosító, amely elvileg teljes körű autonómiával rendelkezik. Mi lesz, ha, miként eddig tette, elzárkózik a gondolattól, és hallani sem akar a kultusztárca és a kormány javaslatáról. Természetesen csakis üzletről lehet szó, ami a politika „udvarias" nyomásgyakorlásának köszönhetően jöhet létre. A MAK vagyona a nyugdíjbiztosítási pénztár szemszögéből nézve jelentéktelennek tűnhet. A művelődési tárca, illetve a MAK korábban már megjelölt két ingatlant – a budapesti *Palme Házat* és a hédervári kastélyt –, amelyet felajánlana a nyugdíjbiztosító számára. (Így persze bizonytalanná válik, hogy ezek az épületek megmaradnak-e a művészetek szolgálatában.) E két ingatlanon kívül a minisztérium elképzelése szerint azt az állami támogatást, amelyet a nyugdíjak fedezetére jelenleg a MAK-nak utalnak, a jövőben a nyugdíjbiztosító kapná meg. Várható az is, hogy amennyiben a tébé vállalja a nyugdíjfizetést, alaposabban megvizsgálja, kiknek jár pénz a sokat emlegetett szerzett jogon. Előfordulhat, hogy lesznek olyan művészek, akik hoppon maradnak. Az is bizonyos,

NAPLÓ

AZ ÜGYÉSZSÉG befejezte a Torgyán József feljelentése alapján indult vizsgálatot Bálint András igazgatói megbízásának ügyében. A vizsgálat megállapította, hogy az új Nemzeti Színház igazgatói posztjára szóló pályázati kiírás és a pályázat elbírálása a jogszabályoknak megfelelően történt, a döntés ellen ügyészi óvás benyújtására nincs törvényes alap. Erről Györgyi Kálmán levélben értesítette a művelődési minisztert. Magyar Bálint egyidejűleg levélben tájékoztatta a Nemzeti Színház jelenlegi vezetőségét arról, hogy a miniszteri értekezlet jóváhagyta azt az alapító okiratot, amely szerint a Hevesi téri Nemzeti elődjének tekinti a század első felében működő Magyar Színházat.

AZ EÖTVÖS LORÁND Tudományegyetem ma délelőtt tíz órától tartja ünnepi közgyűlését az aulában (Budapest V., Egyetem tér 1–3.). Az idei Pázmány Péter-előadást Valki László professzor tartja Az Európai Unióhoz csatlakozó államok szuverenitása címmel.

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA festményeiből visszatekintő tárlat nyílik meg ma este hat órakor az Ernst Múzeumban (Budapest VI., Nagymező u. 8.).

Ma temetik Frenyó Vilmost

Kilencvenedik évében elhunyt a biológia tudományának nagy alakja, dr. *Frenyó* Vilmos egyetemi tanár. Temetése ma délután három órakor lesz az Óbudai köztemetőben. A szakmáját szenvedélyesen szerető tudós, aki szakemberek sokaságát nevelte fel, harcos ember volt, elsősorban a kutatásokhoz nehe-

TELEVÍZIÓ

MTV 5.50–9.30 Nap-kelte 9.35 Bor és hatalom 10.35 Szomszédok 11.10 Savannah 13.00 Angol Liga 14.00 Gazdit keresünk 14.35 A mi Charlynk 15.25 A Terra misszió 16.00 Kisokos 16.20 Úrgammák 16.50 Évgyűrűk 17.15 Körzeti híradók 17.30 Választási hirdetés 18.05 Ablak 18.55 Família Kft. 19.15 Göncz Árpád köztársasági elnök beszéde 19.30 Híradó 19.50 Választási tudósítások 20.00 Savannah 20.45 Csodafoci 21.00 Választási vitaműsor 22.15 Hírek 22.25 Exkluzív 22.50 Legkedvesebb évem 0.20 Freddy Cole trió 0.55 Hírek

MTV 6.00 Híradó 6.15 Magyarország ma 6.45 Határtól határig 7.00 Híradó 7.15 Kupaktanács 7.45 Határtól határig 8.00 Tudóra 9.00 Tanoda 10.00 Szomszédok 10.30 Kincsestár 13.00 Híróra 14.00 Viszonyok 15.30 Repeta – A héten utoljára 17.50 Delta 2000 18.20 Mixitipp 18.30 Európa Galéria 18.55 Mesetár 19.20 Magyarok cselekedetei 19.30 Híradó 20.00 Magyar Ház 21.00 Éljen a szerelem! 23.00 Mély víz

DUNA TV 5.30–9.00 Virradóra 9.05 Váltó 9.45 Mozgó kép 10.30 Ünnepségekről és vendégekről 11.40 Mesefilm 11.55 Vers 12.20 Néptáncok 12.30 Kedves 13.10 Hétköznapi tragédiák, játékfilm 15.05 A rock hősei 16.00 Harmónia 16.35 Ziccer 17.20 Popsa-rock 18.00 Híradó 18.20 Középeurópai magazin 18.55 Mese 19.15 Összkép 19.50 A Napkirály árnyékában 21.00 Híradó 21.25 Sportpercek 21.35 Esti kérdés 21.45 Szörnyetegek II. 23.15 Híradó 23.30 A madarak szeme

TV2 6.00 Top 10 6.25 Jelkép-kalendárium 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Délelőtt a Tv 2-vel 10.25 Magnum 11.15 A foci-vb-k története 11.40 Mindent vagy semmit! 12.00 Stádium 12.15 Szerencsekerék 12.40 Egy kórház magánélete 13.30 Csupa-csupa élet 13.55 Lacikonyha 14.55 Mozart Band 15.25 1001 amerikai 15.50 Parker Lewis sohasem veszít 16.15 Magnum 17.05 Csupa-csupa élet 17.30 A következő áldozat 18.25 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.30 Gazdagok és szépek 19.55 Kifutó 21.35 Mindent vagy semmit! 22.00 Jó estét, Magyarország! 23.00 Péntek 13. Jason él – horror 0.30 Sportszenzációk 1.00 Hajnaltól napestig 1.25 Tények 1.50 Stádium 2.05 Közvetlen ajánlat

RTL KLUB 6.30 Jó reggelt! 9.00 A farm, ahol élünk 9.55 Rajzfilmklub 11.30 Az első csók, ism. 12.00 Knight Rider, ism. utána: Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Receptklub 13.30 Megveszem ezt a nőt! 14.25 Klipklub 14.45 Rajzfilmklub 16.00 Az első csók 16.30 A farm, ahol élünk 17.20 100-ból egy 18.00 Knight Rider 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 20.00 A vadak ura – Az időkapu 22.00 Életveszélyben 23.00 Hírek 23.15 RTL Night Klub 0.50 Fókusz, ism.

TV3 15.20 Kaliforniai lakosztály 17.15 Utazás Gasztronómiában 17.45 Hegylakó 18.45 Hír3 19.15 Melrose Place 20.15 A balfácán 20.40 Filmpárbaj 20.45 A gyilkos karjában 22.30 Filmpárbaj 22.35 Hír3 23.05 Jövőnéző 23.35 Hegylakó 0.30 Cinema 1.00 Utazás Gasztronómiában 1.30 72 óra 2.00 NBA-rájátszás

szív TV 6.00 Music Box 16.00 Terhestorna 16.30 Shingalana, a kis vadász, ism. 17.00 Élet és design 17.30 Barkács 18.00 Gabriella-show 18.30 Horgászmesék 19.00 Zenei hírzárlat 19.30 Popeye 20.00 Celeste 21.00 Véres küzdelem 22.50 Városi harcosok

BUDAPEST BP TELEVÍZIÓ 9.00-ig Játékcsatorna 16.35 Csevegő 17.00 Mesélnek a csillagok! 18.00 AIDS-megálló 19.00 Tippelje meg! 19.30 Váljék kívánságára! 21.00 Beszélgetés tabuk nélkül 22.30 Vendégeink a kábeltelevízióban 23.50 Játékcsatorna

MSAT 0.00 Music Box 6.30 „Vekker" 8.30 Music Box 13.15 Rocktükör 13.45 A hekus 14.45 Játszd újra… 15.30 Music Box Top Ten 16.00 Mexico 16.50 Vidramese 18.00 Benny Hill 18.30 A hekus 19.30 Vekker-hírek 20.00 Poirot felügyelő 21.00 Kommandóegység 22.30 Sötét árnyak 0.15 Electric Blue

Szombat reggel 5.50 és 8 óra között Nap-kelte az MTV 1-en Czene újra edz – „Szombati napló" – Lakat T. Károly rovata – Csevegés a hét eseményeiről: Kovács Attilával – Rózsa Györggyel és Schmitt Pállal beszélget Gyárfás Tamás

SZÍNHÁZ

Operaház: Az istenek alkonya (Palló bérl. 5. ea. du. 5) – ***Bárka Színház:*** Don Cristobal és Donna Rosita (7) – ***Budapesti Kamaraszínház – a Józsefvárosban:*** Fekete szárú cseresznye (7) – ***a Kisszínpadon:*** Isten Ágnese (7) – ***a Shure Stúdióban:*** A gyermek (fél 8) – ***Budapesti Operettszínház:*** Luxemburg grófja (Huszka J. bérl/4. 7) – ***József Attila Színház:*** A szmirnai impresszárió (Szabó E. bérl. 4. ea. 7) – ***az aluljáróban:*** A Fedák-ügy (fél 8) – ***Kamra:*** Tyukodi pajtás (8) – ***Kolibri Színház:*** Az angyal öccse (de. 10) – ***Komédium:*** Annie Wobbler (7) – ***Madách Színház:*** József (7) – ***Madách Kamara:*** Hofi-Élelem bére (éj. fél 11) – Örömszülők (7) – ***Merlin Színház:*** Szegény Dániel (7) – ***Klubszínház:*** Gyöngyöző cián (este fél 10) – ***Mikroszkóp Színpad:*** Sasazértis (fél 8) – ***Nemzeti Színház:*** A kőszívű ember fiai (Gellért E-bérl. 4. ea. 7) – ***Várszínház:*** Szentiványéji álom (7) – ***Radnóti S[illegible]*** kastól (7) – ***Stúdió „K":*** A császár új ruhája (de. 10, du. 2) – ***Térszínház:*** Tartuffe (7) – ***Thália Társaság – a Merlin Színházban:*** Szegény Dániel (7) – ***Vidám Színpad:*** Pénz áll a házhoz (7) – ***Vígszínház:*** Vízkereszt vagy amit akartok (Hegedűs Gy. bérl. 3. ea. 7) – ***Pesti Színház:*** A Phaedra-story (7) – ***Budapest Bábszínház:*** A kislány és a medve (de. 10) – ***a Játszó-téren:*** Párnamesék (du. fél 3) – ***Fővárosi Nagycirkusz:*** Olasz szuper-[illegible] (du. 3)

RÁDIÓ

MR KOSSUTH 9.06 Napközben 11.05 Cigányfélóra 11.35 Édes Anna 12.50 Törvénykönyv 13.05 Vendég a háznál 13.20 Az Országos Rabbiképző Intézet Goldmark kórusa énekel 14.05 Klasszikusok mindenkinek 14.34 A tuskóemelő 15.06 Választás '98 17.06 „Magyarországról jövök…" 19.30 Gyerekmese 19.40 Petőfi Sándor minden verse 20.05 Választás '98 21.05 Huszti Péter énekel 21.25 Fórum 21.55 Szóló 22.30 Szellemtörténetek 23.05 Hangversenymúzeum

MR PETŐFI 6.03 Reggeli csúcs 8.00 Petőfi-délután 12.00 Nóták 13.00 Naprakész 14.00 Péntektől péntekig 17.05 Apukám világa 18.30 Délutáni csúcs 19.03 Nemzetközi slágerlista 19.30 Kölyökrádió 20.00 Magyarország apraja-nagyja 21.03 Garázs 21.30 „Füst a víz felett…" 22.00 Dzsesszkoncertek 23.00 Hírpercek 23.15 Ennyi… 24.00 Éjfél után…

MR BARTÓK 6.00 Muzsikáló reggel 8.10 Pódium 9.04 Kamarazenekarok lemezeiből 10.05 Legenda Vas Istvánról 10.58 Operaslágerek 11.40 Népdalkórusok 12.05 Hangverseny délidőben 14.05 A Rougon-Macquart család 15.00 Magyar zeneszerzők 15.55 Poggyász 16.05 Muzsikáló délután 18.05 Operamagazin 18.55 Ez van! 19.05 Ritkán hallott remek művek 20.05 A Bajor Rádió szimfonikus zenekarának hangversenye 21.52 Petőfi Sándor minden verse 22.05 Összkiadás 22.30 Kamarazene fúvós hangszerekkel 23.11 Szimfonikus táncok

Franciaország után

Spanyolországban a bábszínház

A spanyolországi nemzetközi bábfesztiválon vendégszerepel a Budapest Bábszínház társulata – jelentett az MTI.

A társulat a május 20-ig tartó fesztiválon Kasztília különböző városaiban – többek között Salamancában és Burgosban – tizenegy alkalommal mutatja majd be a Varázsfuvola marionettopera produkcióját. A darabot Meczner János rendezésében tavaly Franciaországban és Szlovéniában is sikerrel játszották.

Újra látogatható a repüléstörténeti kiállítás

Május közepén – a szokásos féléves fűtési kényszerszünet után – újra megnyílik a Közlekedési Múzeum Repüléstörténeti és űrhajózási állandó kiállítása. A Petőfi Csarnok emeleti részén kiállított tárgyak között számos eredeti repülőgépet – köztük világszerte kuriózumként ismert gépeket is – megcsodálhatnak a látogatók – írja az MTI. A világhírnevet szerzett gépek közül megtekinthető például a Junkers F–13, a L–2 Róma típusú légi járművek kiállított példánya mellett a legrégebbi magyar gyártású, világrekordokat is elért Aszódi Lloyd nevű repülő is.

Ugyancsak itt látható Rubik Ernő Kossuth-díjas repülőgéptervező több ismert légi járműve: a motoros R–18 Kánya, valamint a Vöcsök, a Lepke és a Pilis nevű vitorlázógépek. Bemutatják Farkas Bertalan űrrepülésének „űrkabinját", a Szojuz–35 űrhajó parancsnoki egységét, valamint az űrrepülőgépek borításához használt hővédő anyagokat is.

Soros-alapítvány

További pályázatokat írnak ki

Ebben az évben fejeződik be a Soros-alapítvány 1995-ben indított közoktatás-fejlesztési programja, amely jelenleg 27 részterületet ölel fel. Az alapítvány sajtótájékoztatóján elhangzott: a legfontosabb témákban – információs forradalom az oktatásban, roma oktatási program, kisgyermekkori fejlesztés – záró konferenciákat szerveznek – írja az MTI. A program összköltsége a múlt év végéig csaknem elérte a két és fél milliárd forintot, a felhasználható teljes keretösszeg négymilliárd forint. Eddig mintegy négyezer oktatási intézmény összesen 30 ezer pályázatot nyújtott be a különböző témákban. A program keretében ez évben további pályázatokat írnak ki például a tanárképzés megújítása és a kistérségi együttműködés segítésére.

Beszámoltak arról is, hogy a jövőben a közoktatás fejlesztésének támogatása helyett szociális jellegű egészségügyi, felsőoktatási és romaprogram indítását tervezik.

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA festőművész kiállítása nyílik meg ma délután öt órakor a margitszigeti Thermal Galériában. A szobrokat, egyedi grafikákat, festményeket, objekteket és könyvillusztrációkat felsorakoztató bemutató július 2-ig tekinthető meg.

Népszabadság, 1984. IV. 27

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 AUG 24

TÜKÖR
Budapest

Zoltán Mária Flóra

Zoltán Mária Flóra rajza

1021

politikai ad
műsorok,
ett „háttér
vagy közvet
yobb mérték
mberek gon
tudatvilág
nformációk,
képek, képsc
tapasztalat
ző figyelmet váltanak ki,
negek gondolkodását be-
ák, példákat adnak az
magatartás, a környezet
hoz, formálásához. A te-
s és a rádiózás tehát jó-
, mint a szabad időt ki-
vékenység. A megismert
„minták" elkerülhetetle-
tnak a hallgatók-nézők
ára is.

szóba kerül: vajon a te-
nem teszi-e otthonülővé,
á, nem „láncolja-e magá-
közönséget, elvonva őket
álódás és a tevékeny köz-
más alkalmaitól. Valójá-
elevízió elterjedése a tá-
s és a kulturális értékek
résének új távlatait olyan
előtt is megnyitotta, ame-
korábban alig volt lehe-
és idejük a művelődésre.
thatatlanul a televízió
agy eredménye. Itt, most
ől következő feladatokat
m hangsúlyozni, amelyek
és a televízió munkatár-
vezetőire hárulnak. Ez a
rés fogalmazódott meg a
tvérintézmény közművelő-
ncepciójában, azokban a
olitikai elgondolásokban,
knek kidolgozását és va-
sát az Állami Rádió és
ó Bizottság is figyelemmel

szük a kialakult érdeklődést, i
lést és igényeket. Ehhez társada
milag árnyalt műsormunkára va
szükség. Meg kell találnunk a k
szükség.

A rádió és a televízió — a pá
művelődéspolitikájának megfel
lően — műsoraiban kitüntetett f
gyelmet szentel a munkásosztá
életviszonyai bemutatásána
Munkásokat szólaltat meg s k
lönös gonddal keresi a munká
művelődés hatékony formá
Utóbbinak — úgy gondolom
igen szerencsés példája a rádi
nak a Csepeli Munkásotthon
közvetített komolyzenei adássoi
zata.

A hagyományos iskolai oktat
nál — tartalmában és módszer
ben — rugalmasabb, frissebb
het a rádiós és televíziós ismer
terjesztés és oktatás. Ezért — k
lönösen, ha törekszünk a közm
velődés más intézményeivel va
együttműködésre — nagyban hc
zájárulhatunk a meglevő, ne
egyszer éles kulturális különb
gek fokozatos csökkentéséhez. E
nek gyakorlati próbája a rád
és televíziós felnőttoktatás, il
tőleg a televízió szabadegyeten
ez a tartalmában és módszereib
egyaránt komplex ismeretterje
tő sorozat.

A rádió és a televízió — mint

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JUL 14

NÉPSZABADSÁG
Zoltán Mária Flóra

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA
RAJZA

1021

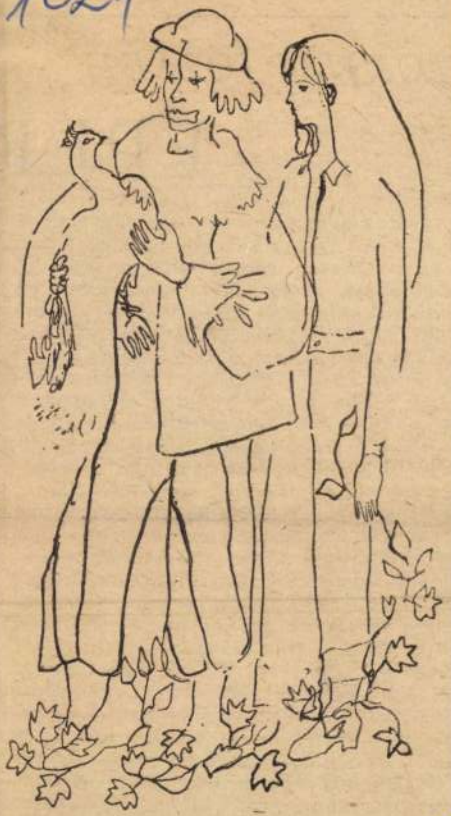

NAPI MELLÉKLET

A dombon, az udvar közepén volt a kút, a kút mellett állt egy eperfa. Olyan nagy eperfa volt, a szívem most is megfájdul, hogy már nincs többé és nem nézhetek szét róla körös-körül a világra. Föl szoktam mászni a tetejére, onnan jól lehetett látni mindent: az alsófalusi és a rákócziligeti templomtornyot, a poros utcák tétova térképét, a nem messzi csillogó vasútvonalat néhaéppen elrobogó vonattal vagy mozdonnyal. De nem ezeket szerettem nézegetni legjobban. Sokkal nagyobb titkom volt a faluval ellentétes irányban, ott voltak a dombok, a dombokon az erdők és a dombok mögött a lapályban a turjánok, a vadvizek. Dunaharasztinak egészen az északi szélén laktunk, a mienk után már csak néhány ház árválkodott üres telkek, szántóföldek között.

Erre, északra és keletre figyeltem az eperfa tetejéről leginkább. Az erdők, dombok mögött, Alsónémedi, Ócsa felé beláthatatlan síkságok, rejtelmek nyíltak, amelyek onnan a magasból párás ezüstös fényben húzódtak valahova, messze, nagy némaságban. Némelykor ezt a némaságot távoli kocsizörgés tette még izgatóbbá, ilyenkor, hét elején vagy éppen hét végén — már nem em-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1021

Zoltán Mária Flóra rajza Jorge Amado A kikötő rémei című kötetéből (Kozmosz)

Zoltán Mária Flóra

Szür-Szabó József rajza

Zoltán Flóra

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 DEC 22

MAGYAR NEMZET

December 22

Zoltán Mária Flóra festőművész kiállítását a Fényes Adolf-teremben január 3-ig meghosszabbították.

⊕

Közös énekkari bemutatót

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1973 DEC 2

Népszava

Zoltán Mária Flóra festőművésznő.

— **Zoltán Mária Flóra** festőművész önálló tárlatai kedden nyílnak meg a budapesti Építők Művészklubban. A tárlat december 16-ig tekinthető meg.

ZOLTÁN Sándor

NICHS Andrea: Mániákus dobrolás.
– Pesti Hírlap. III. évf. 17. sz. 1992. jan. 21.
11. p. ill.

Bp. Várfok 14 Galéria, Tiall. 1992

ZOLTÁN Sándor

Zoltán Sándor kiállitása, Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Könyvtár, 1990. május 24 - junius 18. A kiáll.rend. Jurecskó László, Kishonthy Zsolt. Miskolc : Missionart Kft, 1990 [8] p., ill.

[3] A levél nem maradt fenn.
[4] Nemes Albert gróf (szül. 1866), aki 1890-től a római magyar k
niszteriumi osztályfőnök, 1920–1926 között római magyar kö
a Külügyi Bizottság tagja. A Magyar Életrajzi Lexikon követ
teszi.
[5] Ld. 346. sz.
[6] Az újságkivágat nincs a levél mellett.

343. VIGNOT, PIERRE – FÜLEP

Mon bien cher Fülep,

Votre lettre[1] m'a trouvé en pleines prédications; e
me revoici au lit, tel que vous m'avez vu à Fribourg
la même manière, pour les mêmes causes, avec les
comme alors, vous m'avez fait tant de bien! C'est n
us réconforter, et je n'en ai pas la force. Je ne puis
nellement, – j'avais espéré que nous serions plus fr
l'autre, mon bien cher et bien bon ami

Aurize-vous quelques détails à me donner sur la mo
rence?

Si vous venez jamais en quelque point que ce soit

Ne croyez pas que ce petit mot me contente, je v
que vous m'aurez dit oú je dois vous l'adresser, – et
tunnel.

J'ai soixante-deux ans! Que Dieu me donne une
et féconde vie.

ZOLTÁN KXXXX Sándor

HUDRA Klára: A dobozos ember : Zoltán Sándor kiállítása a Várfok 14 Műhelygalériában. = Uj Művészet, III.évf. 1.sz. 1992 62 - 63.p. ill.

Bp., Várfok 14 Műhelygaléria, 1992

ZOLTÁN Sándor

Lugo: Narancsgaléria : Zoltán Sándor dobozai. =
Magyar Narancs, 1993. julius 15. 3. ill.

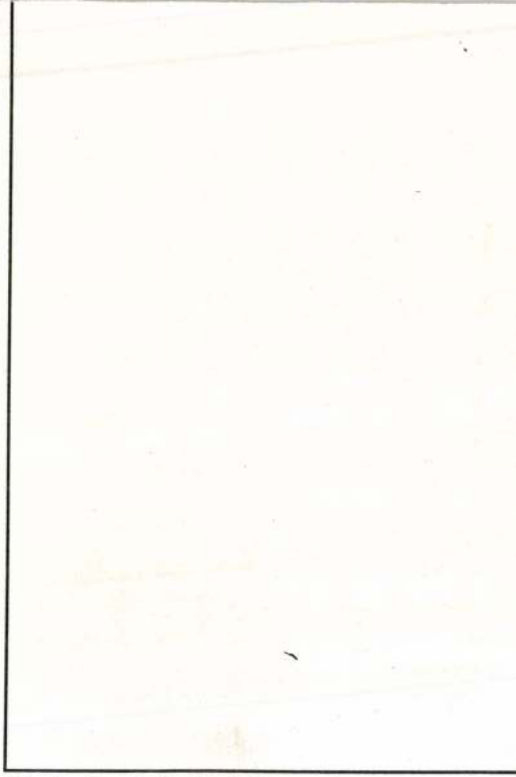

Jakovits József: Ördög, 1964, bronz, 52 cm

Zoltán Péter

festőműrén

Ziállítása márciusban nyílik Dunaújvárosban az Ütz teremben.

Dunaújvárosi Hírlap
1981 jan. 13.

MDA

Zoltán Mária Flóra, [ ]

Kiállítása jan. 5-ig mind
nyitva. (Fényes Adolf Teremben.]

– : Kulturális hírek 9.

Népszabadság, Bp. 1970. dec. 22.

MDK

Zoltán Mária Flóra, festő

Kiállítása nyílt meg a
Fényes Adolf Teremben.

— h. Hír

14.

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 28.

Zoltán Mária Flóra
festő

A pompeji freskók emlékét idézi
a „Fa mellett álló nő" című
képe.

Fóthy János: Zoltán Mária Flóra kiállitása.
Művészet, 1971.február - 46.lap

Zoltán Mária Flóra
festő -

Antik orosz ikonok variáscat idéz az „Anya" című képe. A kiállítás legszebb képe a „Nőz fej, hiz madár-ral".

Fóthy János: Zoltán Mária Flóra kiállitása.
Müvészet, 1971.február - 46.lap

Zoltán Mária Flóra

festő.

A Fenyes Adolf Perembe mutatta be művert. Képei hollandsuvúen felvagasztott tükördarabok, textilfonlanyok disuti

Fölhy János Zoltán Mária Flóra kiállítása
Művészet, 1971 február – 96 lap.

Zoltán Mária Flóra festőművésza

Önálló tárlata kedden nyílt meg a budapesti Férnek klubban.

„Szombat délelőtt"

1943. XII. 8.

Zoltán Mária Fleta

„Fleta" / olaj, vászon 100×130
cm. 1972 /
c. képünk színes reprója a képmellékletben

The New Hungarian Quarterly 1974 55.sz.

Zoltán Mária Flóra

4

„Halál," „Avignoni Pieta parafrázisa"

C. Münci emlitve.

The New Hungarian Quarterly 1974.55.sz.

197. old.

3

Zoltán Mária Flóra

Pieta, Sárlányevő, Hosszúhajú nő sárlánnyal (1968), Passió, Emlékek (1970) c. ~~lépe~~ művei emlékre

The New Hungarian Quarterly 1974.55.sz.

197.old

Zolnai Mária Flóra

2

Képtárművészeti tanulmányait Prágában
végezte és Budapesten fejezte be.
Korai művein a quattrocento hatása érződik.

The New Hungarian Quarterly 1974.55.sz.

197.old

Zoltán Mária Flóra

1

Frank János. Gerjámolója Viatlitásáról a 196 - 198. oldalon.

The New Hungarian Quarterly 1974.55.sz.

Zoltán Mária Flóra, grafikus

Rajz: Kép.

Zoltán Mária Flóra: rajza 17.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 4.

Zoltán Mária Flóra

festő

Képei a vizuális hatássa épülnek. Érdekes a kiállításon szereplő „Érzelmek" cimü képe, amit egy modern Madonna ábrázolásnak lehet mondani

Fóthy János: Zoltán Mária Flóra kiállitása.

Müvészet, 1971.február - 46.lap

Zoltán Mária Flóra 1

Viállításon szerepel

a Fényes Adolf Lesemben

Magyar Nemzet 1970 december 4

4. old.

2

Zoltán Márta Flóra

„Sárkányetető" a műve
emlétve

Magyar Nemzet 1970 december 4
4. old.

Zoltán Mária Flóra
rajza Jorge Amadó A kikötő rémei
cimü köteléből. (Kozmosz)

Magyar Ihilap 1971/239 6 old.

Zoltán Mária flóra, grafikus

Rajz:

Repr.

Zoltán Mária Flóra: rajza

M. 6.

Népszabadság, Bp. 1973. nov. 4.

M.D.K.

Zoltán Mária Flóra

"Illusztráció" c. müvének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. nov. 22.
XIII. évf. 47. sz. 4. lap

Zoltán Mária Flóra

A "Müteremlátogatás" c. rovatban ir Frank János a müvészről és müveiről. Háromszor szerepelt kiállitáson. A Kecskeméti Müvésztelepen két éven át dolgozott. Megemliti néhány müvét: "Hajó érkezése", "Sárkányetető", "A félelem", Triptychon" cimüeket. "Dombormüsz rüen feltett gipszes alapra fest, hagyományos eljárással, tojástemperával...Az egyházmüvészet nála csak keret, képeiben mai gondok és gondolatok fejeződnek ki.."-mint a kritika mondja.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. január 17.
XIV. évf. 3. sz. 12. lap

Zoltán Mária Flóra festő

A Fényes Adolf tekemben
Láhítása van

Magyar Nemzet 1970 XI. 29 12 old.

MDK

Zoltán Mária Flóra, festő

1962-ben végezte a főiskolát, most nyílt meg tárlata. Nyolc évig hallani sem lehetett róla.

Kísérletező művén: („Hagyományos" formában csak a Tamuzon keletkezett.) Fa mellett álló nő; Éjszakai halászat, Lamentó, Nő, éjszaka, virággal, Passio, Emlékek, Halászlány, Női fej kék madárral, Nagy hajú nő sárkánnyal...

R. Gy.: Zoltán Mária Flóra képei a Fényes Adolf Teremben

Népszabadság, Bp. 1970. dec. 4.

Zoltán Mária Flóra

Tanulmányait a prágai Képzőművészeti Főiskolán, majd azután Budapesten fejezte be. A diploma megszerzése után 3 évig nem festett.

Frank János: Recens exhibitions. Mária Flóra Zoltán. The New Hungarian Quarterly, Budapest 1974. 55. sz.

1961

Zoltán Mária Flóra

Hagyományos módon fest, tojás temperát használ, maga keveri a festéket. Dispméretu" „Pieta"-ja érett alkotás

Frank János: Recent exhibitions. Maria Flora. Zoltán. The New Hungarian Quarterly, Budapest 1974. 55 p

1971

Zoltán Mária Flóra

Kezdeti művei a „Quattrocento" hatását mutatják; az egyházi művészet is inspirálta őt, csupán azonban keretként szerepelt

Frank János: Recent exhibitions. Maria Flora Zoltán. The New Hungarian Quarterly, Budapest 1974. 55. p.

1971

Zoltán Mária Flóra

1968-ból származik „Sárkányeteto" "cimű" műve, melyet népmese inspirált, egy háromfejű szörnyeteget ábrázolva.

Frank János: Recent exhibitions. Maria Flora Zoltán. The New Hungarian Quarterly, Budapest 1974. 55. p.

1971

Zoltán Mária Flóra

Klasszikus elő írásoknak megfelelően tervezte „Hosszuhajú nő párkónnyal (1968) című művét; a téma bizarr volta mellett, mulatságos és fenyegető irányzatú.

Frank János: Recent exhibitions. Mária Flóra Zoltán. The New Hungarian Quarterly, Budapest 1974. 55. sz.

1971

Zoltán Mária Flóra

1970-ből való „Szenvedély" című alkotása; egy szenvedő nőt ábrázol különböző helyzetekben. „Emlékek" (1970) dinamikus montázs jellemző e műre.

Frank János: Recent exhibitions. Maria Flora Zoltán. The New Hungarian Quarterly, Budapest 1974. 55. p.

1971

Zoltán Mária Flóra

„Emlékek" c. alkotása egy romos háppal a
háttérben; előtérben egy bálna; egy asszonyt pe-
repeltett, fején égő gyertyákkal, mellette két
gyermek.

Frank János: Recent exhibitions. Maria Flo-
ra Zoltán. The New Hungarian Quarterly,
Budapest 1974. 55. p.

1971

8

Zoltán Mária Flóra

1973-ban a Fészek művészeti klubban mutatta be termését. Az új sorozatban nyilvánvalóan mutatkozik meg a „Pop art" hatása.

Frank János: Recent exhibitions. Maria Flora Zoltán. The New Hungarian Quarterly, Budapest 1974. 55 p.

1971

Zoltán Mária Flóra

A „Halott" 1971-ből származó képe korábbi irányzatra vall, „az „Avignoni Pieta parafrázisa" (1971) rizszintesen szerkesztett mű.

Frank János: Recent exhibitions. Zoltán Mária Flóra. The New Hungarian Quarterly, Budapest 1973. 55. p.

1971

Zoltán Mária Flóra

1973-ból való „Cirkusz" ciminű műve; vörösre festett nő, trapéz mutatványt képül bemutatni. Art Nouveau irányzat fellelhető" alkotásán.

Frank János: Recent exhibitions. Zoltán Mária Flóra. The New Hungarian Quarterly, Budapest 1974. 55. p.

1981

Zoltán Mária Flóra

Rajzolt müve, színes egész táblán.
„Pieta", olaj, vászon, 100 x 130 cm. 1972

Frank János: Recent exhibitions. Zoltán Mária Flóra. The New Hungarian Quarterly, Budapest 1974. 55. p.

2001

Zoltán Vince, épitész M.D.K.

Nemény Istvánnal közös tervre harmadik dijat nyert az ujpesti Sz. Erzsébet-templom pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII. évf.

máj. 15. sz. 12. old.

MDK

Zoltán Vince és Nagy István ép.-k

Az uj-szegedi Erzsébet -templom pályázatán a III. dijat nyertek el.

Az Uj-szegedi Erzsébet-templom

Magyar Épitömüvészet. 1907. 11.sz. 18.1.

MDK

Zoltán Vince és Neményi István müépitészek

az alábbi templom felépitésére kiirt tervpályázaton 150 koronás III. dijat nyertek

Az ujszegedi templom. Szegedi Napló 1907. máj. 12.

MDK

Zoltán Vince és Nagy István épitőművészek

a magyar Szt. Erzsébet uj-szegedi templom terv-pályázatán III. dijat nyertek

Művészet 1907. 268.l.

2000

IRODALMI ÉS TÁRSADALMI HAVI LAP

Szerkeszti: Bojtár Endre, Herner János, Horváth Iván, Kovács János Mátyás, Margócsy István, Szilágyi Ákos, Török András.
Főmunkatárs: Lengyel László. Olvasószerkesztő: Barabás András.

»én vagyok a bokréta, megoldva így haza s haladás öröknek tetsző viszályát«

ESTERHÁZY PÉTER

»egészen magáévá teszi a Torony témáját«

UMBERTO ECO

»Mint az átok, úgy üldözte Erdély Miklóst az általános rokonszenv.«

FORGÁCS ÉVA

Mcmxciii Október

Szerkesztőségi órák: csütörtökön délután kettőtől négyig a New York kávéház karzatán.

ÁRA NEGYVENKILENC FORINT

Zoltán Sándor

[3]

Leültem a parton. Egy kőpad. Felrakom a lábam a párkányra. A cipőmet leveszem, lehúzom a zoknit és dörzsölgetem a talpam. Kikotrok a körmöm alól egy kis bolyhocskát. Zoknimaradék.
Kikotor egy kevéske piszkot, kicsit pöndörgeti. Pöndöríti, megszagolja, elpöcköli.
Egy öregasszony a másik padon.
Elbújik a nap, akkor fölhúzom a zoknimat. Előbb megszagolom. Nem vészes. Közben nézem az öregasszonyt, az meg engem.
Előveszem a táskámból a zsömlét meg három darab banánt. Az arcomra esik egy esőcsepp.
Az öregasszony valamit dobál bele a folyóba a hattyúknak, nem látni a kőpárkánytól, hogy mit. Fölállt a padról, és úgy. Egészen behajol, a folyó fölé. A hattyúkat se látom.
Nagyokat loccsan a víz.
Európa legnagyobb toronyórája.
Lehet, hogy kődarabokat hajigál bele. Kövekkel hajigálja a hattyúkat. Céloz, és minden erejét beleadja.
Fél három lesz két perc múlva. Két kondulás, alig hallom az autók miatt. A hattyúk rikácsolnak.

[4 Két japán]

Két japán forgolódik a Hősök terén, és
eto mészto
az látszik rajtuk, hogy az egyiknek pisilni kell, de hol pisiljen, a Szépművészeti Múzeum UGYANIS *be van csukva, mert hétfő van, a Műcsarnokot pedig tatarozzák.*

Nem két japán, mert itt
eto mészto
minden japánra rájön UGYAN, *de csak a férfiakra jön rá, tehát csak a férfi forgolódott, a nő közben bámulta a lovakat.*

Délután háromkor olyan csönd volt, hogy NAGYON *gyorsan eljöttem.*

---

[5]

A tésztát belenyomta, egy humoros film volt, az egyik szereplő a másik szereplő arcába.
Valaki járatja lent a motorját, percek óta, félóra, már vagy félórája, de csak most veszem észre, a kékes füst föllebeg a harmadikig.
Kék vászon, foltos, kékre vakart.
Most hirtelen közelről mutatják azt a tésztásat, a tésztás képűt. A bőre. Ahogy a tésztát igyekezett az a pali lekaparni a képéről.
Egészen közelről a bőrét annak a szereplőnek.

---

[6]

Még volt valamennyi idő hétig. Bemegyek és benyomom a tévét. Van egy kis időm. A tévé recseg. Amíg melegszik, behozom a poharamat. De nem is melegszik, hanem azonnal meleg, és azonnal elkezdi a recsegést is meg az adást is. Nem zúg, hanem inkább zörög. Éppen valami meccset közvetítettek németül. Leülök, a poharat leteszem a parkettre, a fotel lábához. Hátrált befelé a védelem, de valahogy olyan szomorúan. Szomorú volt, ahogy rohangáltak. Ahogy futnak visszafelé. Fölálltam és belerúgtam a pohárba, az a kevés szódavíz pedig, ami benne volt, kiömlött a szőnyegre. Aztán a kapust mutatják, sokáig, egészen közelről. A kapus keze. Csapkodta magát, és nagy párafoltokat fújt bele a kesztyűjébe. A tévé berregett. A kapus kezét. Az, hogy akkor a kapus kezéből berregett ki. Akkor a kapus kezéből berregett. De nem az elmúlásról. Nem arról szólt, hogy múlik el.

A SOROS ALAPÍTVÁNY ÖSZTÖNDÍJPROGRAMJAI

AZ 1994/95-ÖS TANÉVRE

ÁLTALÁNOS PROGRAM. 10-12 fő számára 3-9 hónapos, elsősorban kutatásra szóló ösztöndíj.

Jelentkezés: felső korhatár nélkül. Az ösztöndíjprogram célja, hogy főképpen fiatal, diplomás szakemberek számára az USA, illetve bármely más nyugati ország felsőoktatási intézményeiben vagy kutatóintézeteiben lehetőséget nyújtson kutatómunka vagy továbbképzés folytatására.. Pályázhatnak szakemberek a) a humán és társadalomtudományok és b) a természettudományok területéről.

Akik továbbképzési (M.A., Ph.D.) ösztöndíjra pályáznak valamely elismert felsőoktatási intézménybe, azoknak tandíjmentességet vagy teljes tandíjfedezetet kell igazolniuk.

E program keretében nyújthatnak be pályázatot azok is, akik számára anyagi résztámogatást ajánl fel egy adott fogadóintézmény, és a pályázó az alapítványtól csak ennek kiegészítését kéri („matching grant").

BOLOGNAI PROGRAM. Pályázható 4 vagy 4+2 hónapos posztgraduális kutatói ösztöndíj az 1993/94-es tanév II. szemeszterére, 1994 február 1-i kezdettel. Pályázható további 2 hónapos hosszabbítási lehetőség, 1994 őszére. Ez a két hónap önállóan nem pályázható meg. Pályázhatnak 38 évnél nem idősebb szakemberek az alábbi tudományágakban:

— bölcsészettudomány,
— közgazdaságtan (kiemelten a kis- és középvállalkozások menedzsmentje),
— műszaki kémia és anyagtudományok,
— geológia,
— transzplantációs sebészet.

LEUVENI PROGRAM. A Soros Alapítvány és a KU Leuven közös programja. Legfeljebb 10 fő számára 3, illetve 9 hónapos ösztöndíj a Leuveni Egyetemen, Belgiumban.

a) 3 hónapos kutatási ösztöndíj az 1990-1994 között végzett diplomás szakemberek részére. Pályázhatnak a humán és társadalomtudományok művelői.

b) 9 hónapos posztgraduális vagy posztdoktorális ösztöndíj diplomás szakemberek részére. Pályázni lehet bármely, Leuvenben kutatható tudományágban.

A korhatár a posztgraduális képzésre jelentkezőknél 32 év, a posztdoktorális ösztöndíjra jelentkezőknél 38 év.

LONDONI PROGRAM. Legfeljebb 8 fő számára 3 vagy 6 hónapos ösztöndíj a University of Londonra. Pályázhatnak 25-35 év közötti, jeles egyetemi diplomával rendelkező szakemberek az alábbi szakterületeken: filozófia, jog, közgazdaságtan, nemzetközi kapcsolatok, politológia szociológia, történelem, urbanisztika .

OXFORDI PROGRAM. 8 fő számára 9 hónapos ösztöndíj az oxfordi egyetemen,

a) posztraduális képzés legfeljebb 3 éve (1991-1994) végzett, diplomás szakemberek részére, bármely, Oxfordban kutatható tudományágban.

b) posztdoktorális képzés 35 évnél fiatalabb szakemberek részére, akik már rendelkeznek doktori fokozatta, és/vagy kandidátusi értekezésükön dolgoznak a társadalom- és természettudományok területén.

RUTGERS PROGRAM. 4 fő számára 9 hónapos ösztöndíj a Rutgers Egyetemen (State University of New Jersey) 35 évnél nem idősebb diplomás szakemberek számára. Pályázni lehet az alábbi tudományágakban: antropológia, filozófia, fizika, irodalom (angol, amerikai), mikrobiológia, művészettörténet, „operációs kutatások" (Operation Research), politológia, pszichológia, történettudomány, urbanisztika.

MILL: Az az ember nem gondolja, hogy választása volna; igaz, többször is hallottam írek szájából, hogy inkább élnének rossz kormányzás alatt Dublinban, mint egy még oly jó alatt is Londonban.

ACTON: Azok az írek azért beszéltek így, mert nem hiszik, hogy bármiféle londoni kormányzás jó lehetne Írországnak. Az íreknek túl sok évszázadon át kellett szenvedniük az angol uralkodók elnyomásától. Ebben hasonlatosak a lengyelekhez. Hajdan királyaik voltak, és régebbi kultúrájuk, mint az angliai. Abban az időben, amikor a skótok királyságukat, a walesiek hercegségüket végül Egyesült Királysággá egyesítették az angolokéval, az íreknek eszükbe sem jutott semmi ilyesmi; és az Egyesült Királyság csak az írországi protestáns kisebbség hazafiassága fölött diszponált, amelyet birtokelkobzásokkal és a skóciai presbiteriánusok bevándorlása révén sikerült felgerjesztenie.

MILL: Mindig azt reméltem, hogy a londoni kormány kellő reformokat vezet be ahhoz, hogy megbékítse az írországi katolikus lakosságot az Egyesült Királysághoz való társulás gondolatával.

ACTON: A Liberális Párt az önkormányzat *(Home Rule)* alternatíváját javasolta a tizenkilencedik században. Végül azután nem lett semmi sem ebből, sem abból: az első világháború után egy koalíciós kormány bevezette a felosztást, amely elkülönítette a grófságokat, de nem különítette el az embereket; így ma Észak-Írországban annak lehetünk tanúi, hogy a többség a brit nemzethez tartozónak tartja magát, egy jelentős kisebbség viszont az ír nemzet részének, s ezek ellenségként tekintenek egymásra, és mindennapossá vált a terrorizmus.

MILL: Minthogy az egyik fél nem óhajt brit lenni, a másik meg nem óhajt ír lenni, csak a kiegyezés és a kibékülés lehet megoldás.

ACTON: Sajnos éppen a már két évszázada hódító nacionalizmus teszi olyan nehézzé a megbékélést, nemcsak Észak-Írországban, hanem szinte mindenütt a világon, ahol különböző vallások, más-más kultúrák és nyelvek keveredtek egymással. A haladó felfogás örömmel látja a „többkultúrájúságot", de igazság szerint a „többkultúrájúság" nemigen bontakozik ki a kormányzás haladó változataiban, például a köztársasági formában, ahol az embereknek meg kell osztaniuk jogaikat szomszédaikkal. Egy király vagy egy császár felségjogai alatt a legkülönbözőbb fajták és hitvallások békében élhetnek egymás mellett az uralkodó iránti hűségtől egyesítve, az általa nyújtott béke biztonságában.

MILL: Ez esetben fel kell tennünk a kérdést: nem ér-e vajon többet a szabadság a békénél? Elismerem, hogy a nemzeti önrendelkezésre törekvés polgárháborúhoz hasonló békétlenségeket támaszthat, félelmet, bizalmatlanságot vagy megvetést az egymással szomszédos vagy összekeveredett közösségek között; az ilyen körülmények azonban jóval kevésbé általánosak, mint ön gondolja; az a gyakoribb, hogy a nemzetek egyszerre élvezhetik az autonómiát és a polgári nyugalmat.

ACTON: Egy szóval sem tagadom. Ámde az autonómia és a szabadság nem ugyanaz. Egy független államban éppoly elnyomó lehet a kormány, mint bármely külső uralmi rendszer. A szabadságnak nem az uralkodó nemzetisége a próbaköve, hanem az, hogy joga van-e a polgárnak mint egyénnek az életre, a szabadságra és a tulajdonra. A nacionalista ideológia szem elől téveszti ezt.

MILL: Jómagam viszont mindig is szem előtt tartottam.

ACTON: De amikor a nacionalizmus megtámogatására azt vetette papírra, hogy „a szabad intézményeknek szükségszerű feltételük, hogy a kormányzat fennhatóságának határai egybeessenek a nemzetiségi határokkal", olyanokat segített tekintélyével, akik nem osztották az Ön elkötelezettségét a személyes szabadság iránt.

MILL: S midőn ön azt írta, Acton lord, hogy „a különféle nemzetek együttes jelenléte az államban éppoly szükséges feltétele a civilizált életnek, mint az emberek társadalomba való egyesülése", imperialistáknak tett vele szolgálatot, akik között ritkaságszámba megy az önhöz fogható liberális.

FORDÍTOTTA SERES IVÁN

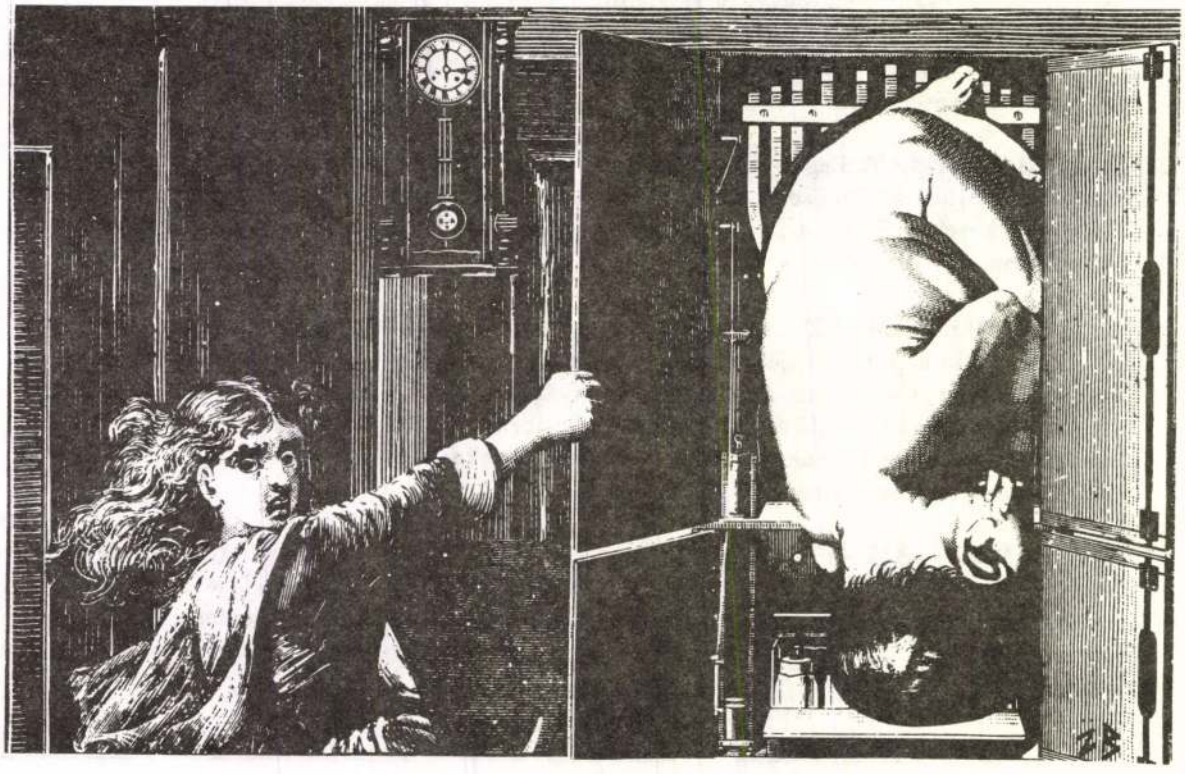

Zoltán Mária Flóra

Élet és Irodalom, Bp. 1978. május 27.
XXII.évf. Zoltán Mária Flóra: Ulf 21. sz. 3. lap.

A tuloldalon lásd: Ágotha Margit: "Jelek egy grafikus emlékére" c. képét.

erjú folytatása

kérdeztük Sütő Andrást: szabad-e a kevés volt a beszélgetésre, így el- ött Mezei András mindazokról a kér- tek hozzám a szavakat című zben megjelent, és így most zavarba

„Kísértet járja be Európát — a kommunizmus kísértete." Kísértet? A halott lelke, mely emberi alakban megjelenik az élőknek? Miért nem azt írta Marx és Engels, hogy

Ágotha Margit

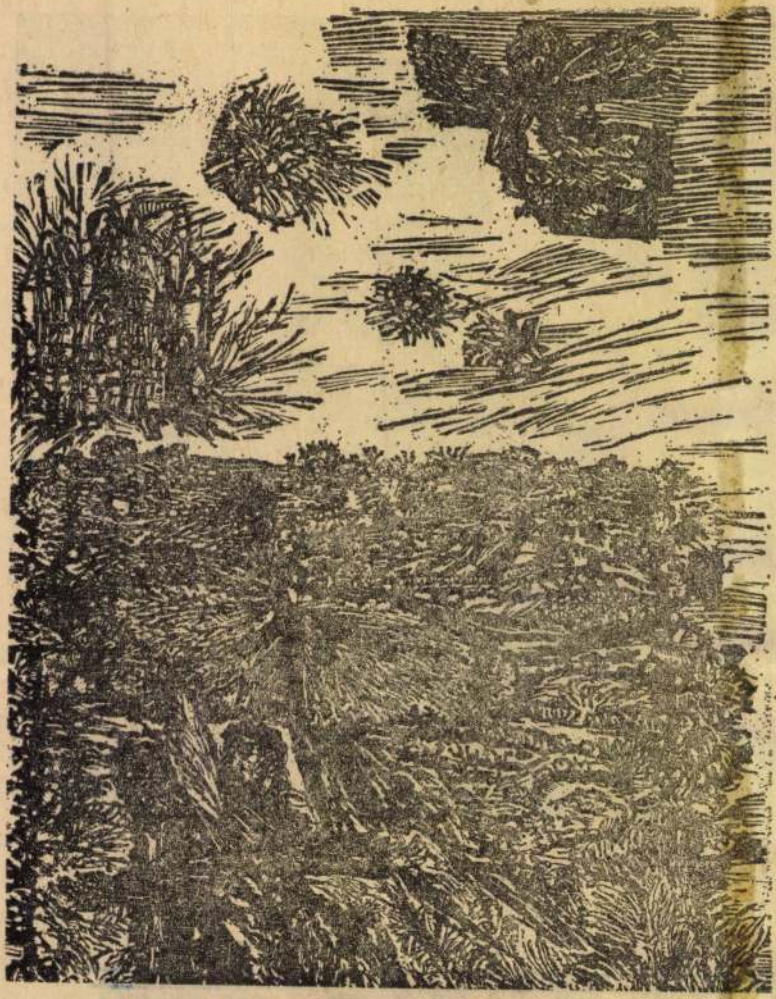

Ágotha Margit: Jelek egy grafikus emlékére

Élet és Irodalom, Bp. 1978. május 27.
~~SZENTMIHÁLYI SZABÓ PÉTERE~~ XXII. évf. 21.sz.
4. lap.

A SCLEI KÖRÜL

Somos , meg egy törpéről, aki volom marad.

Zoltán Mária Flóra

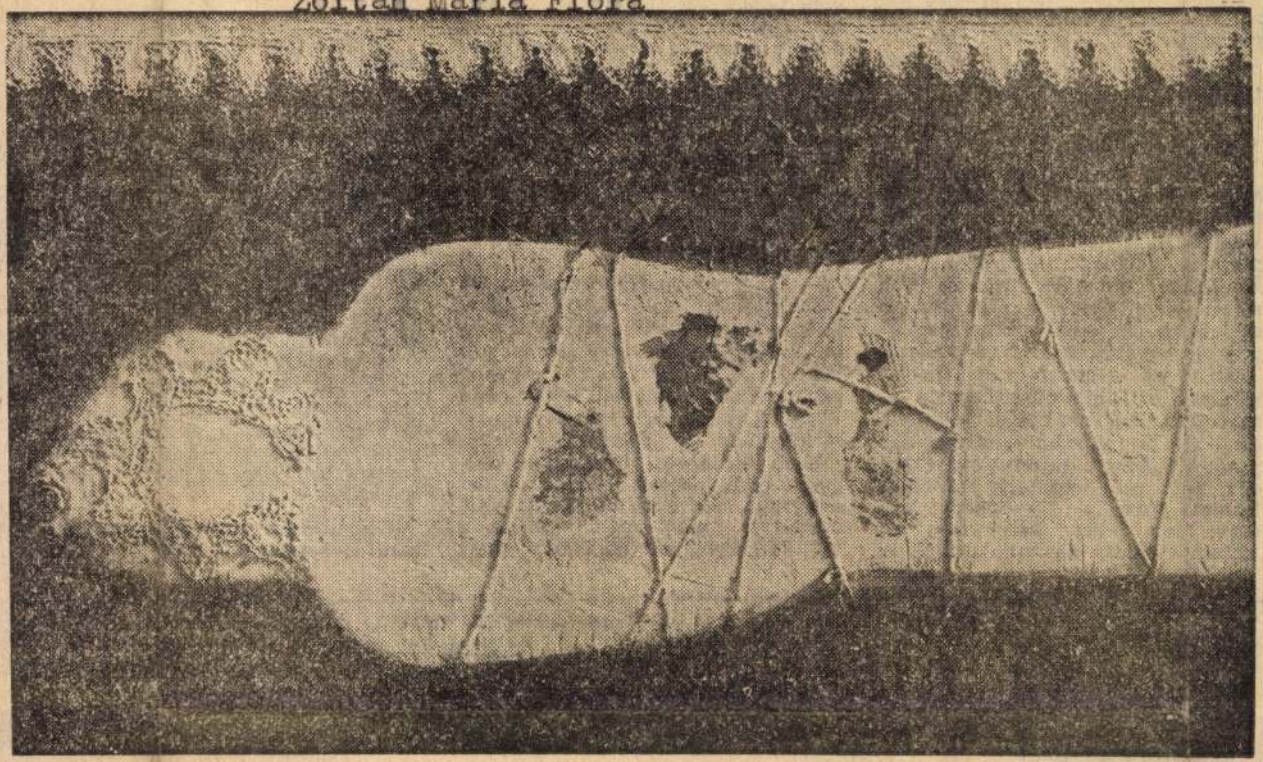

Zoltán Mária Flóra festménye

Élet és Irodalom, Bp. 1978. márc. 11.
XXII.évf. 10. sz. 15.lap

az apósom, s az öregasszony egyedül maradt Szabadszálláson...

...Igen hallottam, hogy vett fel kölcsönt. Hát én nem tudom, azzal mi lesz. Nekem aztán nincs pénzem.

(Gyorsírásos feljegyzés, közvetlenül a beszélgetés után.)

★

A szakszervezeti titkár:

— Nézze elvtársam, hogyan léptethettük volna elő? Az igazság az, hogy mindenhonnan kikopott. Nem bírta, s végül már csak jelentéktelen dolgokat lehetett rábízni. De azt mondtuk, itt van több mint húsz éve, menjen innen nyugdíjba. Ez amolyan hallgatólagos megegyezés volt a vállalatnál.

Hogy az asszony mit mond? (Széles mozdulattal simogatja a tarkóját.) Hát az beszél mindent, de hogy is mondjam, milyen egy asszony? Annak minden pénz kevés, nem tud beosztást. Úgy hallottam, iszik is. Egyébként egy szava sem lehet. Én magam intéztem el, hogy azonnal utalják ki de az Irma, az oda akarta vinni a férjét. Vagyis hát a férfit, mert nem voltak megesküdve. A kollégám panaszkodott, hogy az az ember iszákos, dologkerülő. Ő az anyját szerette volna magukhoz venni. Tudod, mondta nekem, nem bánom, az Irma menjen, amerre lát, a mamát meg idehozom. Mert hogy az anyja egyedül maradt a férje halála után.

(Magnetofonfelvétel, szó szerinti lejegyzés.)

★

A hivatalvezető:

— Nagyon megdöbbentett, hogy valakinek így kell végeznie. Igen, hát nem volt nagy képességű ember, talán valami csalódás is volt benne, hisz egy időben nagyobb beosztásban dolgozott. 1950 körül ő volt a párttitkár is. De ahogy növekedtek a feladatok, egyre jobban lemaradt. Fontosabb dolgokat nem lehetett rábízni, de azt mondtuk, ha ennyi ideje itt van, maradjon most már, kibírja a vállalat. Igen, azt hallottam, hogy kor a mienk, elszámolás évente egyszer van, nem tűnik fel az ilyesmi. Halála után derült ki, hogy tényleg hiányzott 1500 forint.

(Magnetofonfelvétel, szó szerinti lejegyzés.)

★

Az asszony:

— Kérem szépen, megmondom őszintén, a végén nagyon összejött minden. Ugye, előbb az esküvő, ami sokba került, az apja halála, aztán az a rögeszméje, hogy idehozza az anyját. Megmondom úgy, ahogy van, elleneztem. De hát ilyesmit hogyan is gondoltam volna! *(Szünet).* Persze, a pénz, mindig a pénz! Amikor az apja meghalt, a testvérei fizették a temetést. Mondta, majd megküldi a rá jutó részt. De honnan küldte volna? Közben engem is zaklatott: szerezz kölcsönt. Nem is nagyon akartam, az igaz, de nem is tudtam volna.

(Gyorsírásos feljegyzés, közvetlenül a beszélgetés után.)

ÉLET ÉS IRODALOM
IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Főszerkesztő: JOVÁNOVICS MIKLÓS, helyettes főszerkesztő: FARAGÓ
Szerkesztőség: 1054 Budapest, Széchenyi utca 1. Telefon: 111—424, 310—920, 314—1
KÉZIRATOKAT ÉS RAJZOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜN
Kiadja: LAPKIADÓ VÁLLALAT, Budapest VII. Lenin krt. 9—11. Levélcím: 1906 Postaf
Felelős kiadó: SIKLÓSI NORBERT igazgató 78—967 Szikra Lapnyomda, Budapest Felelős
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető: a helyi (Budapesten kerületi) kézbesítőhivataloknál és kézbes
Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat H—1389 Budapest Postafi
Előfizetési díj: egy hónapra 10 forint, negyedévre 30 forint, fél évre 60 forint, eg
INDEX: 25 244
HU ISSN 1420—8848

Zoltán Mária Flóra

A Kassák Klubban Gosztola Gábor festőművész kiállítása /XIV., Uzsoki u. 57./
a Ferencvárosi Pincetárlaton Balla András fotóművész kiállítása március 16.-tól,
a Fényes Adolf Teremben Zoltán Mária Flóra kiállítása március 16.-tól,
a Fészek Művészklubban Kass János szoborkiállítása március 26.-ig,
a budaörsi Jókai Művelődési Házban Bak Imre grafikáinak kiállítása március 30.-ig,
a miskolci József Attila Könyvtár kiállítótermében Drózdik Orsolya grafikai kiállítása április 8.-ig tekinthető meg,-közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. márc. 18. XXII.évf. 11. sz. 8. lap.

műanyagernyős telefonkészülékén ami épül a nagy városban, hat-

Zoltán Mária Flóra

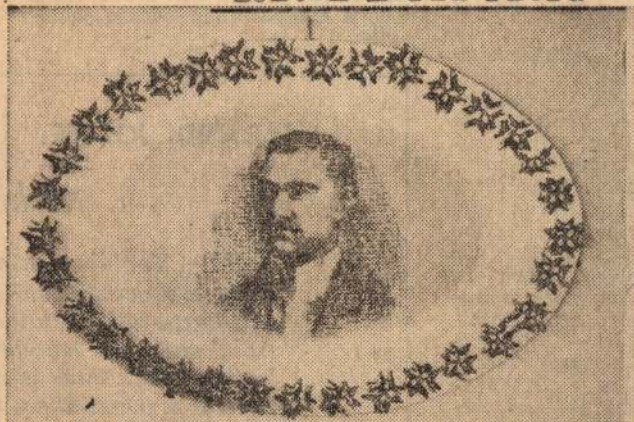

Zoltán Mária Flóra: Nagyszülők

Élet és Irodalom, Bp. 1978. jan. 7. XXII. évf. 1. s

egy jól megtermett, de fiatal leány csüngött, kissé hajlott helyzetben, amely előnytelen volt neki, mert nagyon hangsúlyozta az amúgy is terebélyes alfelét. Nadrágja szinte repedt. Mindenki tudja, hogy az ember ilyenkor alig legyűrhető kényszert érez, hogy csapjon oda.

van esztendőre tervezik. Mondjuk, hogy ez pesszimizmus, és eltartanak száz évig is, de legyek optimista és gondoljak arra, hogy harminc év múltán már senkinek sem lesz kedve élni a szűk lakásokban. Akkor le kell bontanunk valamennyit. De hogyan, és hová

ban való bővelkedés egyedüli örömét, a gazdagodásért való galmatlan hajszát, csak ann hogy hagyatékunkban emberh méltóan lehessen élni. Meg, hog szerény hagyatékunkkal tanulja nak meg szépen élni. Szerelmes, drága városunk, Budapest, jusson

gyar Szocialista Munkáspárt azo-
sítja magát történelmünkkel,
jainkat e történelem folytatá-
k tekinti.

ez képest a szaktudomány
a ugyan fontos, ám a szent-
jelképes jelentőségéhez ké-
is mellékes kérdés, hogy
mikor, kinek, miből, ho-
lt. Egy időben azt is
gsúlyozták, hogy azt a
vel szent István első
ittetett fel: a pápa
ntsem biztos, bár
a így történt is,
iképpen sem azo-
omlokát körül-
rt későbbi öt-
hogy a koro-
a mindany-
s és becses
már a sötétnek
rban is a magyar
tlenségének és hatal-
képe volt. Legyünk büsz-
hogy amikor a nálunk ha-
tabb Nyugat-Európában Isten
kegyelméből uralkodtak a kirá-
lyok, nem törődve azzal, kelle-
nek-e ők a lakosságnak, avagy
nem: akkor itt mínálunk, „Közép-
kelet-Európában", ahogy ma tán
pontosan, de kicsit félszegen lak-
helyünket jelezzük, az országlakos-
ság szabadon választotta uralkodó-

Most res publicá-ban élünk és a korona, immár újra birtokunkban, megmarad annak, ami eredetileg is volt: a magyar függetlenség jelképének.

SÁRÁNDI JÓZSEF:

A kil

A Hotel Toplában mine
hogy kikapcsolódjunk
egy kurta hétre a látha
Ablakunk előtt leander
Legalább a kilátás legy
ha már a pénzünkért t
szobát nem kaphattunk
ahol teraszok is vannak
pipál Frau Márka napo
házaspár issza a Cézár-
Ihatnánk persze mi is
a strand betonján jeksz
mondja partnerének gi
cigiző francia lány I g e
a z o k v a g y u n k —
miközben Európa szen
a zöldszemű Adria

Zoltán Mária Flóra

Kiállítás Szekesfehérváron,
a Mikróly Géza Teremben

Magyar Nemzet 1986. VIII. 12.

Zoltán Mária Flóra

Illusztráció

Vérzi Endre: A harántcsíkos zohni

Tükör, 1976. május 4 - 8 oldal.

Zoltán Mária Flóra

A Csongrád m.-i Tanács és a Szeged m.-i városi Tanács műtárgyvásárlásaiból rendezett „Kortárs Művészet" c. kiállítás, má megnyílik, melyen szerepel műve.

Meghívó

1974. Okt. 5.

A GLÓRIA ART STÚDIÓ Zoltán Mária Flóra

Tisztelettel meghívja Önt
és kedves családját

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA
festőművész

Geertgen változatok
című kiállítására, melyet

BOJÁR IVÁN ANDRÁS *nyit meg.*

Megnyitó:
1997. február 20. (csütörtök) 18 óra

Cím: 1053 Budapest, Kecskeméti u. 6.
(az udvarban jobbra)

Megtekinthető: február 20-tól március 12-ig
hétköznap 10–18-ig, szombaton 10–14-ig

BUDAPEST 94
11. 2. 97
AL-I/136

MAGYARORSZÁG
≈020
FORINT

Új Művészet Szerkesztőség
SINKOVITS PÉTER főszerkesztő úr

Budapest
Báthori u. 10.
1054

Meghívó

Zoltán Mária Flóra

festőművész kiállitására

Megnyitja:

Erki Edit

az Új Írás rovatvezetője

1970. november 27-én, pénteken délután fél 6 órakor

Fényes Adolf Terem – VIII. Rákóczi út 30

6601 fnyv 1

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA

FESTŐMŰVÉSZ
RAJZAIBÓL

SZENTIRMAI ZOLTÁN

SZOBRÁSZMŰVÉSZ
KISPLASZTIKÁIBÓL

RENDEZETT KIÁLLÍTÁS
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1990. MÁJUS 3-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA
JANKOVICS MARCELL
FILMRENDEZŐ

MEGTEKINTHETŐ
1990. MÁJUS 3–12.
CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
BUDAPEST, V. VÁCI U. 25.

KEEP
EXAM
FREE

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA
„CIRKUSZI MENNYBEMENETEL"
TUS, KRÉTA

„VÁLLAMRA SZÁRNYAT RAGASZTOTTAM,
HÁTAMRA TOLLACSKÁT RAGASZTGATTAM,
MEGSZÜLETETLEN VEPSZE ANGYAL VOLTAM
RÖPKÖDTEM ITT EZEN A RÉTEN
TÜLLRUHÁBAN ÉS TOLLRUHÁBAN.

SZERELMEK ÉS BŐRKABÁTOK
KÍSÉRTÉK AZ ÉLETEM.
KÖNNYŰ VOLT-E ÉLNEM ÍGY?
LÉTEM MEG NEM MÉRHETEM.

S LEHULL A SZÁRNY,
A TOLL,
A TÜLL.
LONC NŐ A RÉTEN, ÁRNY FIGYEL
A HEGY MÖGÜL,
A FÁK KÖZÜL."

TÖREDÉKEK EGY SZŐCS GÉZA-VERSBŐL

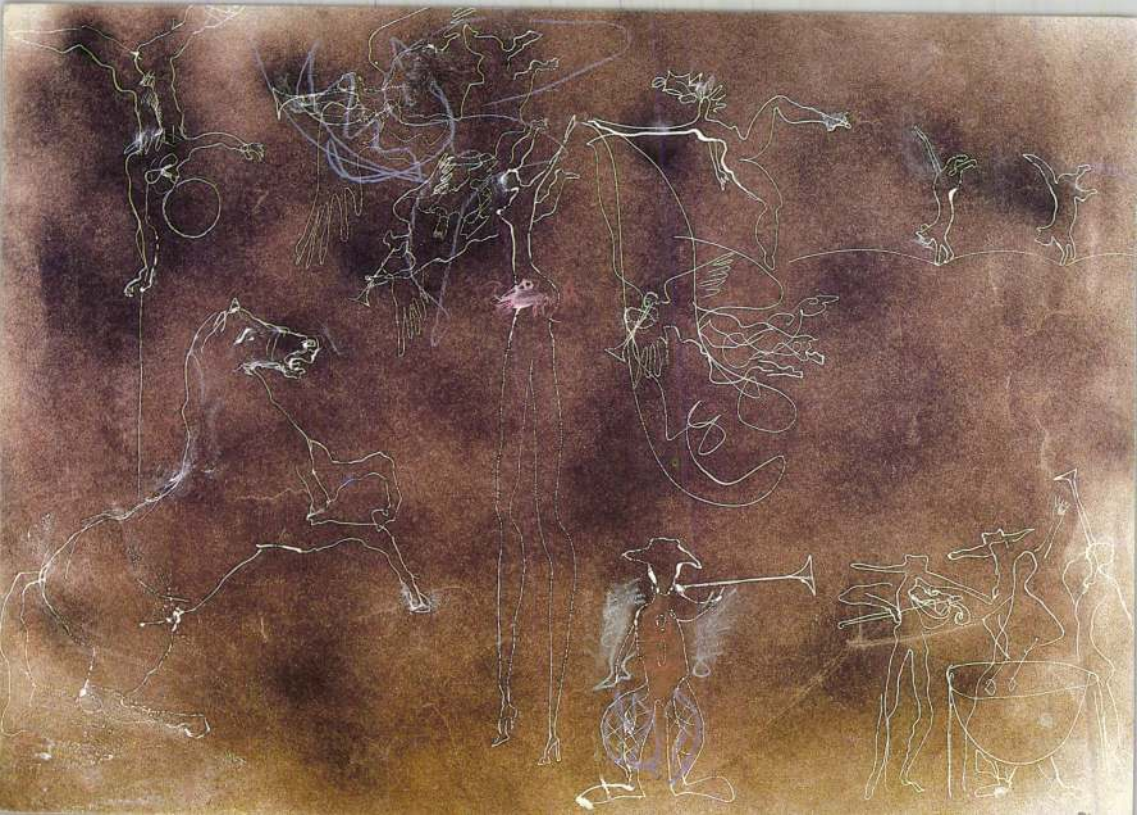

MDK

Zoltán Mária

Három nő, temp. paszt.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.

1964. máj.

Zoltán Pál grafikus.

a fiatal képzőművészek tárlatán, – melyet januárban rendeznek, – szerepelni fog műve.

Fákus, 1973. XII. 23.

Zoltán Kárpáti

"... szorongató az az érzés, aminek hevülete kicsap a lapok színei-foltjai-vonalai közül-mögül: a világ irtóztató díszharmóniájában keresett, de meg nem talált harmónia vágyása, vágyakozás az őszinte érzések, az emberi vonások, társak után.
Talán ennek a sosem volt harmóniának valamiféle felvillanása, felvillantása az, ami a festményeken jelenik meg."

KENESSEI ANDRÁS

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

Zoltán Mária Flóra

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1988. NOVEMBER 3-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA
DR. TUZA BÉLA
ÚJSÁGÍRÓ

MEGTEKINTHETŐ
1988. NOVEMBER 3–12.
IVÁNYI-GRÜNWALD TEREM
KECSKEMÉT, PETŐFI U. 4.

Fk.: Tóth Pál István

IVÁNYI-GRÜNWALD TEREM KECSKEMÉT

Zoltán Mária Flóra

A félelem temp. 118×124cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. – sept.

Zoltán Mária flóra, grafikus

Rajz: Repr.

Zoltán Mária flóra: rajza M.Z.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. júl. 14.

Zoltán Mária Flóra

Éjszaka virággal temp.
98×53

6. Balatoni Nyári Tárlat

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA J

re becsüljük az elmélyült, lelkiismeretes, színvonalas munkát.

Nem véletlenül takarta el a rendezés a Fényes Adolf terem ablakait fehér paravánnal: a művésznő bensőséges világát zárt térrel jelképezte.

MAGYRA HIRLAP 1978-9a-6
Kenesseiö Áprilisi látnivalók

Zoltán Mária Flóra:

Kiállítását tegnap nyitotta meg a dunaujvárosi Múcsarnokban Pathó Imre, a Nemzethőri Szemle főszerkesztője

Magyar Hírlap 1971/63. szám 8. old

ZOLTÁN Mária Flóra

Fedor Ágnes: Zoltán Mária Flóra
kiállítása a Thermál Hotelben. = MN
XLVII. 121. 1984. május 25. 8.p.

– Bp. Thermál Hotel

azt a Magyar Nemzeti Ban
dejüleg meg kell küldeni

6. Tudományos együttmüködés

a/ Konferenciák szervezése

Tudományos konferenciák
munkaprogramjai alapján
csak az igazgató jogköre
vezetõinek javaslatai al

ZOLTÁN MÁRIA Flóra

Szécsy András

Törékeny - erős képek

[Zoltán Mária Flóra] [kiállítás]

Új Tükör, 1984. febr. 19. XXI. évf. 8. sz. 27.

nék, de függetlenek a gyűjteménytől.

– Nem akarom függetleníteni a gyűjteménytől, sőt az a elképzelésem, hogy a különböző kiállítások még szorosabba

ZOLTÁN MÁRIA Flóra

[~~Galácsy Lajos Alkalmi~~ közösség]

Vadas József

minden elad(hat)ó

[~~alkalmi közösséges~~] mai magyar

+ Zoltán Mária Flóra válasza V. J. viszontválasz

És 22. n. 1984. jún. 1. 2. p. (19.)

Élet és Irodalom, 1984. máj. 11. 1

néha tükrök segítségével – lefényké-
t, és így szélsőséges „tükörhelyze-
en egy fényképész lefényképezi

szobrait kiállították a *Massimo*
ne Westwater galériában is. Cemin
yagkombinációkat alkalmaz (például
anyaggal); bonyolultan megmunkált, túl-
es teljesen haszontalan öntöttvas fogantyú-
megmunkálatlan kőre vagy fára.
ony Shafrazi Gallery az újonnan renovált galéria-
ban a Prince Streeten elfoglalja az egész felső emele-
A mostani kiállítás – *The Last Decade* (Az utolsó
zed) – átfogó képet nyújt arról, hogy ma „ki kicso-
Amerikában. Ott vannak *Jean-Michel Basquat* fal-
a-ihlette művei, Eric *Fischl* munkája, a *Fiú majom-*
Saint Clair Cemin szobrai, *Barbara Kruger* üzene-
öl terhes műve: *Ne vallj be semmit, hibáztass min-*
kit, légy keserű, Jeff Koons bizarr, életnagyságú,
ött alumínium figurája, *Richard Prince Rossz vicc,*
*icc*ének szöveges ábrázolása, *Keith Haring* rajzai,
an Schnabel vegyes technikájú munkái, *Robert*
pplethorpe férfiakt-fotója, *Meyer Vaisman* festett
elinje és *David Salle* klasszicista stílusú festménye.
ennyi nem elég, ott van még *Sherrie Levine, Kenny*
arf, Mark Tansey és *David Wojnarowicz* néhány
nkája is.

Nina Czegledy
Tranlated by Éva Polgár

ZOLTÁN Mária Flóra

Szélely András: ZMF, a rajzoló. =
Könyvtáros, 34. évf. 5. sz. 1984 301. p-ll

Az építészetben elsőnek Lechner
neg bátor és eredeti hangot, az ő neve jelentette
z átformálás szándékát, jobban mondva lelki
ényszerét, mert hiszen nem valami szándékolt
redetieskedésről volt szó, hanem arról, hogy a
or ellenállhatatlan szükségből kereste a maga
művészi kifejezését. Gyökeres fordulat ment
végbe az iparművészet világában is. Erjedés és
orrongás tünetei között, de reményt keltő ele-
ességgel haladt az iparművészet a megujhodás
elé. Abbahagyta a régi stílusok utánzását, kiszaadította magát a 19. század hosszantartó hiszoricizmusából, megtalálta kapcsolatát korával és
elekerült az egyetemes fejlődés áramlatába.

Az ösztönzés kívülről, angol, belga, német öldről jött, Morris, Macintosh, van de Velde, Olbrich jártak elől példával, de csodálatosképpen z a nyugatról beáradt új szellem volt az, amely pítészetünkben is, iparművészetünkben is a magyarságra való törekvést megindította. Amíg művészeink a történeti formákhoz ragaszkodtak, szenük nem láthatta meg a magyar hagyományok zépségét és nem ismerhette fel azokat a lehetőégeket, amelyek a magyar formakincs felhaszálásában rejlenek. Feszl Frigyesnek, a Vigadó pítőmesterének a magyar etnikumban fogant lkotásmódja elszigetelt tünemény maradt. Csak ikor a modern művészet szelleme felszabadíotta a művészeket a hagyományos stílusok utánzásától, csak akkor nyílt meg szemük a magyar ormák, a magyar népművészet eredeti és naiv ája számára. Lechner Ödön zseníje törte meg az itat, ő oltott be először magyar ízt a modern pítészet elveibe, annyi képzelettel, ízléssel és érekességgel, amennyi csak igazán nagy mestertől telhetik. Ö hirdette azt, hogy »a magyar emzeti stílus a magyar népnél... bámulatosan ifejlődött és meghatóan konzerválódott mind e nai napig. Nekünk ezt a magyar stílust meg kell anulnunk... ki kell találnunk szabályait, bele ell mélyednünk szellemébe, hogy belevigyük e ormák szellemét a mai kor nagyobb, fejlettebb, őt monumentális feladataiba«. Hogy az ő épületeinek magyarsága inkább a síkdíszítésben fejeődik ki, mint a konstruktív elemekben, arról persze lehet beszélni, valamint arról is, hogy lelkének kincseivel egyes utánzói szatócsmódra sárkodtak, hiszen ezt ő maga is nem egyszer panaszolta. Csak egy bizonyos és ez az, hogy arról a művészről, aki olyan rendkívüli tehetség volt, annyi maradandót és eredetit alkotott és aki hozzá a nemzeti építőművészet eszeméjéért anyit küzdött, dolgozott és szenvedett, mint Lechner Ödön, arról nem szabad másképpen beszélni, mint igen nagy tisztelettel. Ezért őszintén sajnáljuk, hogy a Wigand könyvéhez szóló bevezetés szerzője visszautasítás nélkül idéz egy-két olyan kritikust is, aki tiszteletlenül nyilatkozott Lechnerről. Még olyan is akad köztük, aki nem átalotta kicsúfolni ezt a nagy magyar művészt.

dig ékesszólóan fogja hir
Múzeumnak az a terme, am
állításokat szokták rendezn
ezzel múzeumi körökben, h
gyes, a müncheni pinakot
elkérte annak idején tőlem
a müncheni grafikai kabine
zést óhajtott megvalósítani.

Mint a modern iparmű
gand sem állott meg az inte
nem nekivágott az építésne
vágytól hajtva, hogy olyan
amely szerves egész, amely
jét, szerkezetét, beosztását
egységes szellem járja át.
nek az a szakasza, amely pe
helyet kér magának a magy
ténetében. Ekkor fordult a
pen az erdélyi székely népi
s lelkes búvára és szerelmes
nak. Nem az egyetlen volt,
szetünk és iparművészetünk
rösfői-Kriesch, Nagy Sándo
meczky és még néhány roko
sonló nyomon járt, de nagy
sem merült el a népművész
Evekre Marosvásárhelyt üt
nan járta be az ősi székely
csak az építészeti hagyomán
nyelvet« kutatta, hanem ig
nép lelkivilágában, megisr
szokásait, eszejárását. A mi
mára szinte megfoghatatlan
foka, amellyel a pesti polgá
tősgyökeres népi pszihikun
ősi nyelvjárást elsajátította
kait, mókáit, zamatos szólás

Zoltán Mária Flóra

Kiállítás az Ódudai
Pincegalériában

Magyar Nemzet 1987. V. 8.

ZOLTÁN MÁRIA FLÓRA FESTMÉNYEI ÉS GRAFIKÁI

Óbudai Pincegaléria

Zoltán Mária Flóra festményeit nem lehet egyetlen „izmus" vagy iskola stílusjegyeivel sem jellemezni. Nála a színek és a formák mindig egyéni módon alkotnak összhangot úgy, ahogyan ez a kép mondanivalójához éppen szükséges. Ezen a tárlatán az elmúlt két év alkotásai láthatók. Az első pillanatban úgy tűnik, mintha a festmények a művésznő — ars poeticának is beillő — kifejezését tükröznék: „Szeretnék minél gyönyörűbben festeni." És ezek a képek valóban gyönyörűek, mert mernek kékben, rózsaszínben, sőt aranyban pompázni. De a könnyen emészthető színek mögött meghökkentő mélységek vannak. Az elmosódó, lágy arcokból kivillanó sötét szemek korántsem az abszolút harmónia hirdetői.

A rajzokkal még nehezebb a dolog. A szemlátomást aprólékos gonddal készült lapok mindegyike egyszerre több művet rejt magában, A részletek is külön, tökéletesen kidolgozott alkotások, melyeket egyenként kell kiolvasni, megérteni, hogy utána a teljes egészhez kerüljön közel az ember. Bár szellemi aktivitást követel, mégis nagyon üdítő ez a kiállítás, mert a — klasszikus értelemben vett — festőiség dominál itt. S hogy miért? Mert éppen most, amikor a képzőművészetben eluralkodtak az „eredeti" ötletek, akkor egy művésznek az a különös gondolata támadt: vászonra, ecsettel szép képeket fest.

Majnek Éva

ZOLTÁN MÁRIA Flóra

Új Tükör, XXIV. évf. 21. s.
1987. 3.p.

Lap:
Ikafalva 28 cm.

59/43
GYORSÍRÁSTUDOMÁNY
A Magyar Gyorsírók Országos Szö-
ja.

TISZTIKAI

Zoltán Mária Flóra festménye

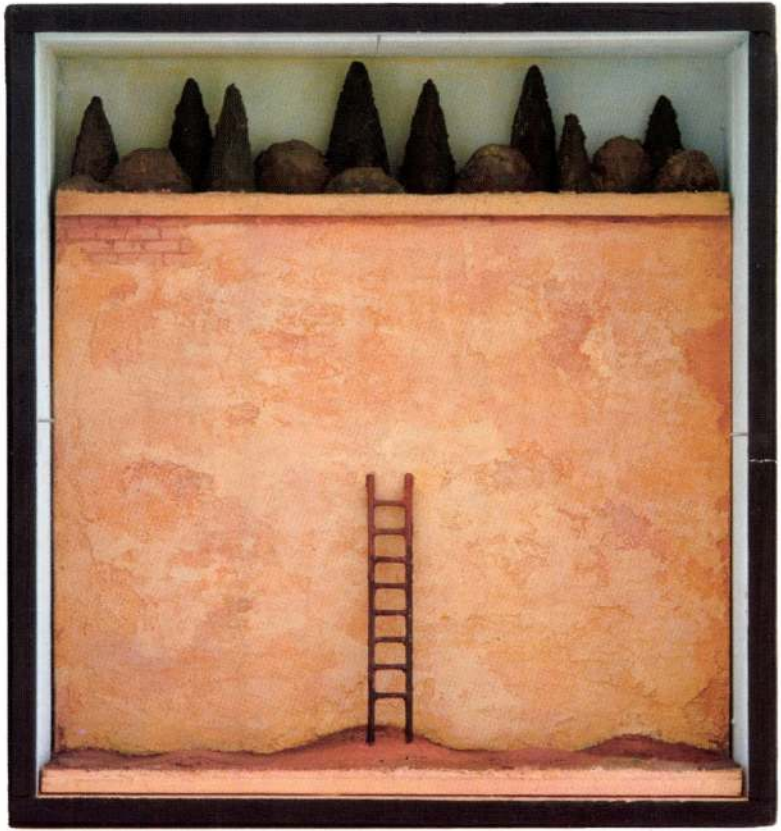

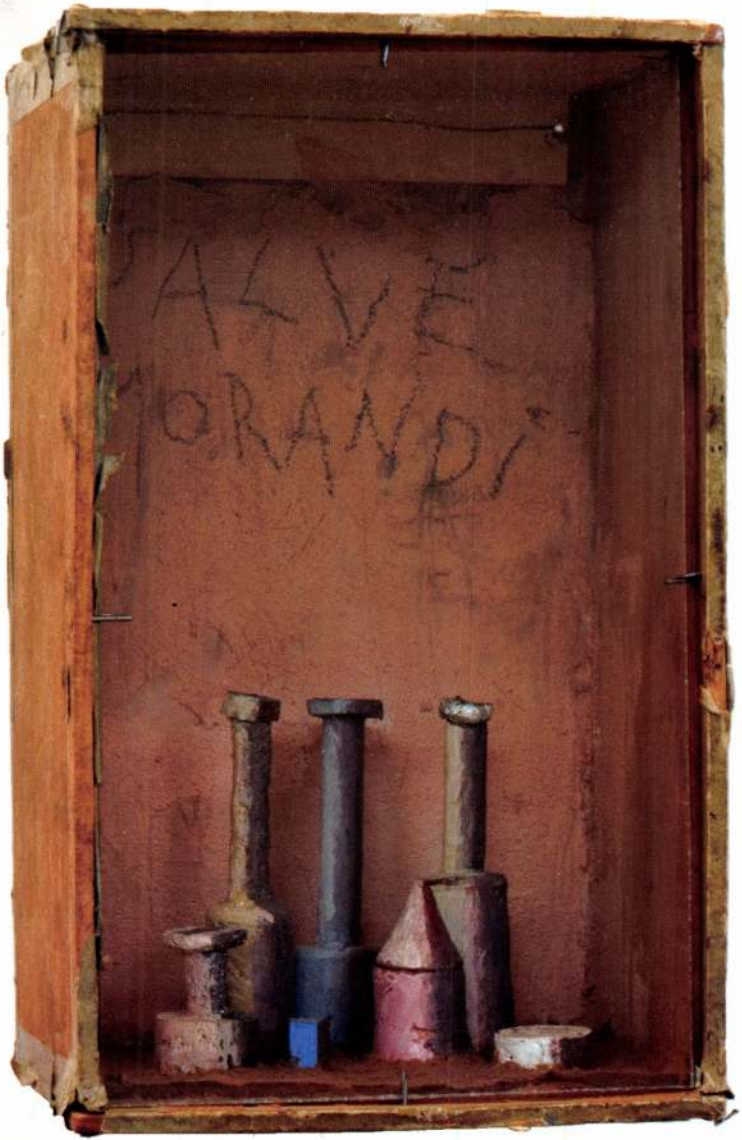
SALVE
MORANDI

Zoltán Sándor (1943–)
Salve Morandi 2002
vegyes technika 22×13,5×11 cm
Antal Péter gyűjteménye

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Zoltán Sándor (1943–)
Elzárt kert II. 2004
vegyes technika 35×33,5×11,5 cm
Antal Péter gyűjteménye

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

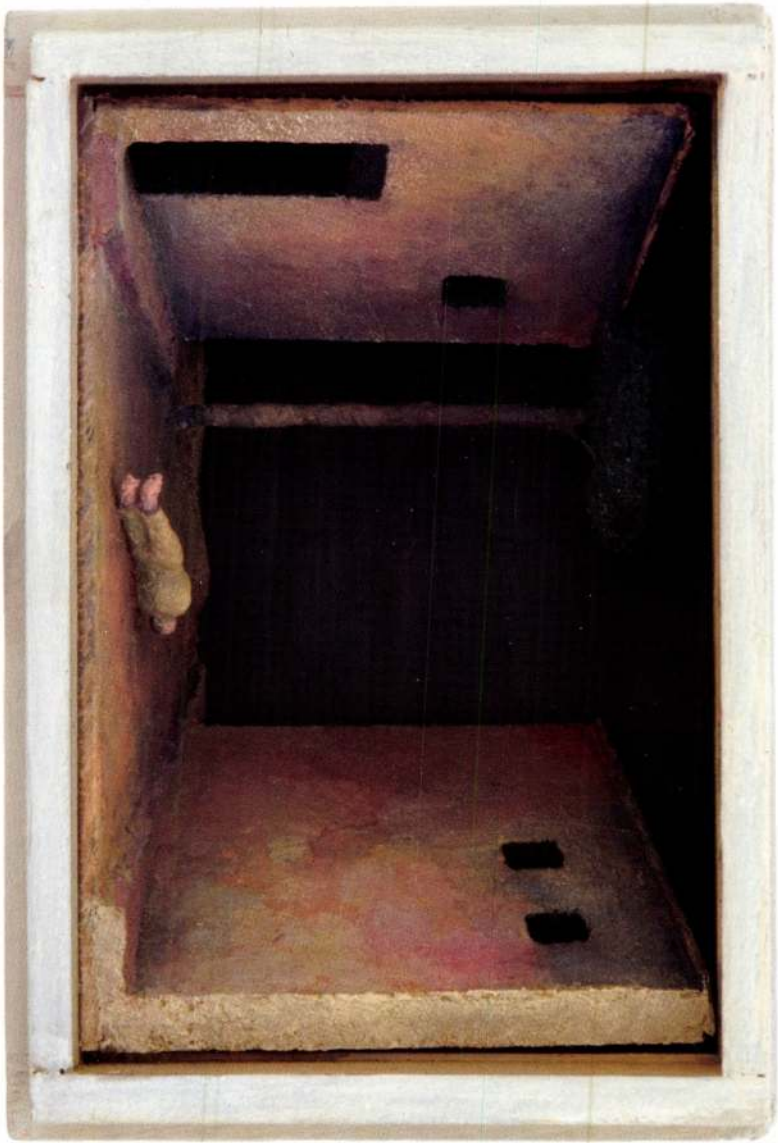

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Zoltán Sándor (1943–)
Pompeji i. sz. 79. aug. 24. 2004
vegyes technika 16×25×12 cm
Antal Péter gyűjteménye

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Zoltán Sándor (1943–)
Chirico-történet (Az óra rejtélye) 2000
vegyes technika 28×33×14,5 cm
Antal Péter gyűjteménye

ZOLTÁN Sándor

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG
és az
ELSŐ MAGYAR LÁTVÁNYTÁR ALAPÍTVÁNY

tisztelettel meghívja
a

TIHANYI MÚZEUMBA
1992. június 5-én 16 órára
az

A·B·S·O·L·U·T

(TÜKRÖK ÉS DOBOZOK)
c. kiállítás megnyitására

Megnyitót mond:
JANKOVICS MARCELL

* * *

A kiállítás nyitva október 31-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Az A·B·S·O·L·U·T

c. kiállításon az alábbi szerzők munkái mellett XIX. és XX. századi népi és polgári tükrök, "tükrösök" is szerepelnek.

Albert Katalin

Ganczaugh Miklós

Gross Bettelheim Jolán

Katona Klára

Kováts Albert

Nagy Bálint

Olajos György

Orosz István

Prutkay Péter

Szemadám György

SI LA GI

Swierkiewicz Róbert

Ujházi Péter

Vörösváry Ákos

Andrej Wagin

Zoltán Sándor

Zsuffa András

ZOLTÁN Sándor

91 6.23
11.72

uj Muvészet

ZOLTÁN SÁNDOR

Magyar Nemzet, 1992.január. 5.

ZOLTÁN SÁNDOR „27 Doboz" cimu kiállításának megnyitója január 10-én este hat órakor lesz a Várfok 14 műhelygalériában. A tárlat január 10-től február 2-ig látható szerdától vasárnapig 10–18 óra között. (szünnap: hétfő, kedd. Bp. I., Várfok u.14.)

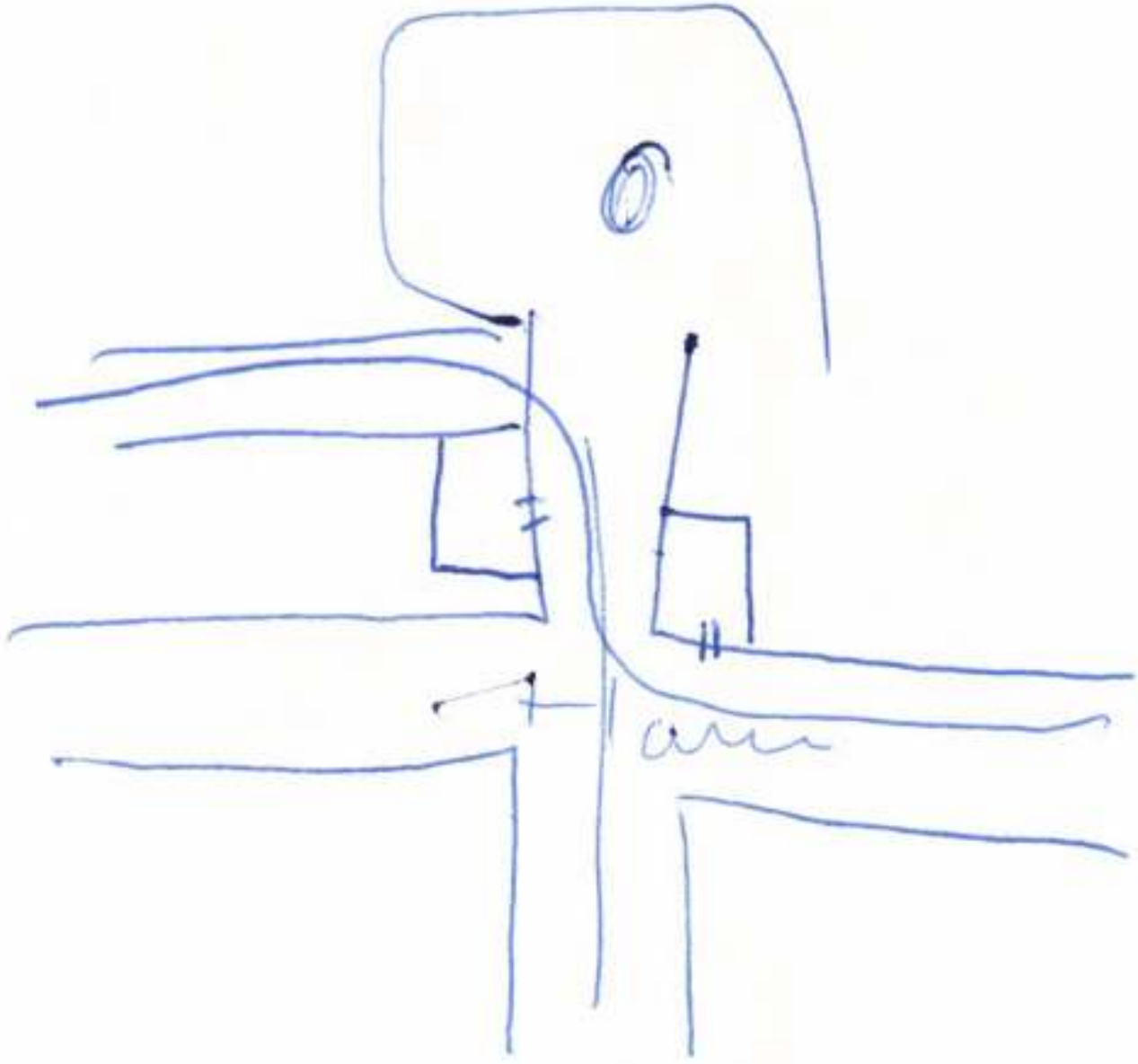

ZOLTÁN Sándor

ÉS 1992.I.24.

27 doboz

A Várfok 14 Műhelygalériában február 2-áig tekinthető meg Zoltán Sándor 27 doboz című kiállítása.

HUDRA KLÁRA: A Dobozos Ember Zoltán Sándort megilleti, az eposzi jelző, sokkal konkrétabban mint mást, mondjuk az, hogy csomagoló-művész. Talált és hozott anyagból hordozható vitrineket készít. Bájos panoptikumok, vészterhes babaházak, filléres emlékek ládikái ezek a dobozok a gyerekkor, a szerelem és a halál témáira, lírai és tragikus gondolatokra írt jelenetek. A művészettörténet számos példával illusztrálta már, egyetlen pont is mennyi mindent fejezhet ki. Így vagyunk ezekkel a látszólag kicsiny, a grandart fényeivel látszólag kevéssé övezett dobozokkal, amelyek a tökéletes és önkéntes kifejezési forma magabiztosságával szólítanak meg. „Mindig dobozokat fogok csinálni" — mondja a művész. Azt hiszem, Zoltán Sándor dobozai a modernséget képviselik, a novatiot, hiszen a látható, a valóságos dolgok — kagylók, fényképek, régi levelek, csontok, banális tárgyak — úgy okoznak örömet a nézőnek, hogy nem fosztanak meg az elgondolható, a megjeleníthetetlen erejétől. Az érinthető az érinthetetlenről szól, a doboz új szellemi, lelki dimenziókat hordoz. A zsúfolt elme maketteket épít mögöttük, és bennük egy ember sorsa. Passzív szemlélői és egyszersmind megfejtői is vagyunk e relikviáknak. Kitárulkozást látunk és már nem lehetünk közömbösek a Doboz-életmű legfrissebb munkái iránt.

A népi életkép az 50-es, 60.

Bibliográfia

A népi életképről önálló mu
is volt jelentős a MNG Magy
litása, mely azonban csak gr
ben /kat. előszó: M.Heil O./
szakot tekintve témánk része
ban c. könyve anyagának /Bp.
c. fejezetének d MNG 1981. I.
írásoknak /uott II. 347-368.l
1830-1870. c. kiállitás katal

ZOLTÁN Sándor

Hommage a Max Ernst c. kollázs sorozata

ld. 2ooo, 1993. lo.

ZOLTÁN Sándor

Új Művészet 1992/1

és ezért hagyott félbe otthon minden munkát 1956 őszén, hogy a forradalom bukása után keresse-kutassa honfitársai tekintetén az ausztriai lágerekben a reménytelenség és remény érzését objektívján keresztül. Kando Ata – *Görög Etelka* – Budapesten született 1913-ban, Párizsba ment és egy újabb itthonlét után került vissza a francia metropoliszba, ahol később világhírű mesterek – *Robert Capa, Cartier Bresson* – laboratóriumaiban dolgozott. 1954-ben házasságot kötött és férjéhez költözött Hollandiába, ahol nemcsak művészként, hanem tanárként is szerepet játszott egy újabb fotósnemzedék kibontakozásában.

Ata Kando nem kísérletező fényképész, nem akar szokatlan, meghökkentő beállításokat, absztrakt kompozíciókat alkotni, magát az életet keresi és benne az embert, vagy ha a természetet akarja elénk tárni, azt is úgy, mint az emberhez szorosan hozzátartozó védő, vagy életének éppen meghódítása által értelmet adó környezetet. Mindeközben a megkomponáltság, a valósághoz való hűség, a látvány hiteles és pontos visszaadása, a fény-árnyék viszonyok precíz összhangja jellemzi képeit. Minden beállításának alapvonása: megtalálni a fotó jelentéséhez megfelelő hangulati helyzetet. Ata Kando ugyanis vélhetően már előre tudja, mit akar közölni, és ehhez keresi meg a kétségtelenül létezőt, de az csak a művészi szubjektumon átszűrve létrehozható, megalkotható. Ezért nincsenek nála „cím nélkül"-i képek, utólagos elnevezések. Ezért érezni a harmóniát a művész és tárgya között, amelytől megrázó, elkeserítő felvételek is nyugodtá, kiegyensúlyozottakká válnak. Néhol mintha maguk az ábrázoltak is észrevennék: egy-egy pillanatra felül kell emelkedniük még a legkilátástalanabb hétköznapokon is. Ata Kandó sugározza beléjük ezt a hitet.

(Budavári Palota, IX. 4–X. 27.)

JUSTYÁK JÁNOS

A DOBOZOS EMBER

Zoltán Sándor kiállítása a Várfok 14 Műhelygalériában

Amikor a műtárgynak nevezhető, azaz a nappali szoba falára kiakasztható falikép lassan megszűnőben van, és korábban elképzelhetetlen artshow-k uralják a nemzetközi kortárs művészeti életet, és a mű hatalmas környezetté alakul, akkor kissé idejétmúlt, naftalin szagú dolognak tetszik egy olyan művésszel foglalkozni, mint *Zoltán Sándor*. Pedig ő is környezetszobrokat, environmenteket készít, csakhogy egészen másként.

Zoltán Sándor nevét eddig, első önálló kiállításáig Magyarországon kevéssé ismerhettük meg, bár a hetvenes években érmeivel és különösen *Max Ernst*-parafrázisaival nem kis figyelmet keltett (ÉS-illusztrációk, 1976). A következő állomás Essen volt, majd évtizednyi németországi tartózkodás után egy szenespincében újra itthon kezdődött vagy folytatódott a művész élete. Időközben, azaz útközben készültek el az első skatulyák, dobozok – tulajdonképpen praktikus okokból. Először miniatűr dobozok – gyufaskatulyák – alakultak át feketére festve, sorozatba rendezve, reliefszerűen. Mintha a korábbi kollázs-montázs módszere, a szürreális fantázia és az érem plasztikai minőségei ötvöződtek volna eggyé, szerves egésszé. És hogy ez miért praktikus? Egyszerűen azért, mert hordozható. Valószínűleg ez a művészeten és esztétikán kívüli körülmény az igazi művészeti megfejtése is Zoltán Sándor kis vitrinekbe, aktatáskányi lepkegyűjteményekbe komponált panoptikumának. „Hordozható világvége" – és tényleg, miért ne lenne hordozható: katasztrófák, születések és robbanások hírével kelünk útra nap mint nap, s tudatalattinkban cipeljük tragikus élményeinket, aktuális szorongásainkat. A művészi analógiák sora igazolja, hány esetben vált értelmezhetővé a lekicsinyítés, a bőrönd- lékművek létrehozása. *Duchamp* összes jelentős művét rendezte mellényzsebmúzeummá, míg Zoltán Sándor saját filléres emlékeit. Bájos panoptikumot (Itt kell megemlítenünk erős szimpátiáját *El Kazovszkij* művészete iránt. Több munkát szentelt az ő teátrális világának.); vészterhes babaházat, önállósult díszletet épít a gyerekkor, a szerelem a halál témáira. Míg a dadaizmusban vagy a pop artban az antiművészeti jelleg és a szociálkritika érvényesül, itt kifejezetten irodalmi hangulatokkal, hangsúlyokkal találkozhatunk. A *Hazádnak rendületlenül régészeti zenedoboz* a pamflet műfajába és *Vörösmarty* tragikus gondolatainhoz egyaránt társítható. Nem kevésbé eklektikus stílusban jelenik meg Aliz Csodaországa és a Sátán bálja *A Mester és Margarita* fejezetéből. Sajátosan „összerakott képek" keletkeznek azáltal, hogy a háromdimenziós elemek, a valós és kitalált relikviák reliefszerűen, de számos festői momentummal gazdagítva alkotnak egységet a művekben. „Nem érdekel semmilyen stílus önmagában, csak a dolgok milyensége. Minden egyiptomi sírkamra egy-egy nagy objet-doboz – ha akarom. Gesamtkunstwerk. Egyszer szeretnék egy épület-objet házat csinálni. Igazit. Bejárhatót."

Az „operai" dobozok önálló és tökéletes művészeti kifejezési

formává váltak, bennük az élethappening tárgymaradványai, melyek sokszor – mint például *Beuys* esetében – egyfajta mágikus és allegorikus értelmezést nyernek. A doboz új szellemi-lelki dimenziókat hordoz (*Mesterségesen életre keltett, Momonculus, Éljen 1948!, Magyar-francia határincidens 1985, Patkánycsapda*) és konkrét, illetve képletes kövületekhez tapad. *Dali Illumined pleasures* című 1929-es festményén három Zoltán Sándor-i vitrin áll egymás mellett: az egyik elhomályosult üvegfalú akváriumszerűség, egy arc tekint ki belőle. A másodikban egyforma biciklisták kerekeznek tojással a fejükön, felettük buborékok; a harmadik belseje láthatatlan, de kívülről egy alak kukucskál be. Az előtérben rohanó nő figurája. E képzeletbeli dobozok szoros rokonságban állnak Duchamp már említett tényleges dobozaival; a *Bőrönd-doboz*, a *Zöld doboz*, a *Fehér doboz* alapvető témát teremtettek a későbbi „gyűjtögetők" számára (*Nevelson, Kienholz, Boltanski*), akik megalkották saját külön bejáratú, hordozható múzeumaikat.

Zoltán Sándor a belső, intim tér környezetszobrászatát teremti meg felhasználva az objekt, az assemblage, applikáció effektusait. A pop arttal szemben, ahol a dolgok kitüntetését, de ezáltal asszimilálását tapasztalhatjuk, itt a vásári céllövöldéhez, vagy elegánsabb példával: *Naim June Paik* híres *Klavier Intégral* (1958/63) című, különlegesen preparált zongorájához hasonlóan új összefüggések létrehozását élhetjük meg.

A művész zárt világára tökéletesen jellemzőek vándormotívumai, a visszatérően felbukkanó elemek, mint az emberi torzók, a giacomettis alakok, a fényképek, a játékok és makettek, de ilyen elem az a kedvelt gesztusa is, mellyel művészelődökre, barátokra utal (*Lélekmadár Bálint Endre emlékére*, Frida Kahlo emléke).

Zoltán Sándor: A sárkányt befogom, 1987, vegyes technika, 17 x 17 x 6 cm
(Fotók Tahin Gyula)

Lehet, hogy a „Dobozos Ember" tovább vándorol és az új impressziók, benyomások új dobozokra inspirálják. Lehet, hogy visszatér még extrémebb műformájához, a gyufaskatulya-reliefekhez. Lehet, hogy megépíti a vágyott „objet-házat". Egy biztos, aki megtekinti mostani, a Várfok 14 Műhelygalériában megrendezett kiállítását, annak adott a lehetőség, hogy saját – képzeletbeli – hordozható múzeumának részévé tegye a kiállított dobozokat.

HUDRA KLÁRA

A PAPÍRGŐZÖS UTAZÁSA AVAGY MERRE TART A VÁRFOK GALÉRIA

Az elmúlt év októberében *Czétényi János* mutatta be új munkáit a Várfok Galériában. A kiállítóhelyiség addigi rendezvényei határozott koncepciót sejtettek, olyan művészek és törekvések sorozatos bemutatására vállalkoztak, amelyek az elmúlt években háttérben maradtak, nem kerültek be az új szenzibilitás látványos nagy bemutatóira. Éppen ezért hatott igencsak meglepően *A papírgőzös utazása* című kiállítás színes, tarkabarka, tetszetős képtábláival. Bizonyára nem szándékoltan célozta meg a művész a giccset – a végeredmény ennyire nem volt olcsó és harsány –, de bizony elég közel járt hozzá. Valószínűleg bele kell törődnünk abba, hogy vannak anyagok, amelyek ellenállnak a művészi megformálásnak. („Hímeskő"-ből sem sikerült maradandó, meggyőző műalkotást létrehozni.) Czétényi János új technikai próbálkozásai sem győztek meg arról, hogy kísérletei eredményesek, kiállításra méltók. A műkő-, műmárványszerűen csiszolt gipszfelületek ugyan néhol artisztikusan érzékenyek, színesek, tetszetősek, de arról semmit nem árulnak el, hogy közük lenne valamely művészi probléma megoldásához, hogy a művész igazán küzdene valamivel vagy valamiért. Marcipánból is lehet szobrot gyúrni,

Helyreigazítás: Lapunk 1991 novemberi számában Szuromi Pál: Jel neki meg neki, Varga Luigi István és Viorel Cosor kiállítása Szegeden című cikkében felcseréltük a két művész alkotását ábrázoló képek aláírását. Az 59. oldalon felül Viorel Cosor: Jel, alul Varga Luigi István: Hegytanulmány III. című munkája látható. A tévedésért elnézést kérünk. A Szerk.

ART MOZI HÁLÓZAT

Az ART-MOZI HÁLÓZAT ajánlata:

ERIC ROHMER: TAVASZI MESE

Bemutató: január 31.

A BUDAPEST FILM örömmel értesíti a filmkedvelő olvasókat, hogy 1992-ben még további öt Rohmer filmet mutat be:

Claire térde
A szenvedélyes gyűjtő
Egy éjszakám Maudnál
A barátnőm barátja
Pauline a strandon

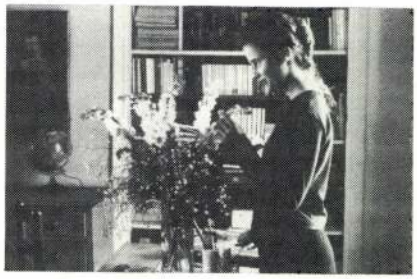

Kísérje figyelemmel a MŰVÉSZ, a SZINDBÁD, a TABÁN, a VÖRÖSMARTY, az EURÓPA, a TOLDI és a HUNNIA mozik műsorát!

A Nagyvilág szerkesztősége és a Batthyány Társaság NAGYVILÁG ALAPÍTVÁNYT hozott létre.

Az alapítvány célja a magas színvonalú külföldi irodalom és a kortárs szellemi áramlatok megismertetése, valamint a magyar műfordítói hagyományok ápolása a Nagyvilág című folyóirat révén.

A Nagyvilág magyarul eddig meg nem jelent elbeszéléseket, drámákat, verseket, tanulmányokat közöl, 1992-ben többek között Saul Bellow, Joszif Brodszkij, Anthony Burgess, Marguerite Duras, H. M. Enzensberger, Gabriel García Márquez, Günter Grass, Pavel Kohout, Primo Levi, Misima Jukio, Amosz Oz, Philip Roth, Wole Soyinka és Michel Tournier írásait.

Azzal a kéréssel fordulunk a hazai és külföldi olvasókhoz, illetve a kultúra ügyét szívén viselő minden személyhez és intézményhez, támogassák lapunkat.

Az Alapítványnak szánt felajánlásokat az alábbi bankszámlára kérjük:
Forintban: Nagyvilág Alapítvány, Magyar Hitel Bank Rt. 314-12438
Devizában: Nagyvilág Foundation, Hungarian Credit Bank Ltd. 401-5405-941-31

A Nagyvilág előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest, XIII. Lehel u. 10/a. 1900 – közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a POSTABANK RT. 219-986336; 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámára. Külföldön terjeszti a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat, H–1389 Budapest, Postafiók 149.

1992. januártól egyes szám ára 64 Ft. Előfizetési díj jelentős kedvezménnyel egész évre 696 Ft, fél évre 348 Ft, negyed évre 174 Ft.

ZOLTÁN Sándor
ÉS 1991. 26.

ÍLDIKÓ

Zoltán Sándor rajza

Emlékezetem szerint külön éltek. Imre bácsinál egyszer voltam. A Horthy Miklós úton lakott. A temetésén is ott voltam. Kiss Ferenc, a színészkamara elnöke mondta a gyászbeszédet, közben folyton az én nagy Szacsvay-orromat bámulta. Szacsvay Imrének volt egy korán meghalt kisfia: Tibor. Az ő emlékére kaptam a Tibor nevet. Színész fiam azért lett László, mert a feleségem testvére, aki elesett a második világháborúban, László volt. Megnéztem a lexikonban, Beke György húsz évvel fiatalabb nálam. Nagyon szeretném megismerni... Kérésem: ha lehetséges, közöljék velem Beke György címét! Szeretném megismerni!"

Köszönjük információit, Beke György címét levélben eljuttatjuk Önnek, én pedig mielőbbi jobbulást, egészséget kívánok.

BAKSA ÁBRISNÉ, ALTÓ. Ön egy kitalált személy, akit én találtam ki, mégpedig azért, mert már évek óta szeretnék egy fontos választ közölni az olvasókkal, ám eddig még egyetlen levélíró se akadt, aki föltette volna a válaszhoz illő kérdést. Így hát kérdésére csak azt tudom válaszolni, hogy teljes mértékben igaza van, amikor nem hiszi el, hogy a különféle újságok szerkesztői üzenetek rovatában minden levélíró valódi.

Bizony, a címzetteknek legalább a fele kitalált személy, hogy az üzenő szerkesztő elmondhassa azt, amire egyébként senki se kíváncsi. Nálunk ez a gyakorlat a rendszerváltás óta megszűnt.

PÁL TIBOR, MISKOLC. Önnel más a baj. Ön valós személy valós levéllel, ez esetben viszont én nem vagyok hajlandó válaszolni, mert levele teli van valós sértegetésekkel és vádakkal, melyeknek jó esetben is csak a fele igaz.

ZOLTÁN SÁNDOR

VÁRFOK 14 műhelygaléria

Kortárs művészeti galéria
Gallery for contemporary art

H-1012 Budapest Várfok u. 14
Phone/Fax (361)-115-2165

A galériát támogató alapítvány bankszáma :
Bank account number of the foundation, that aids the gallery:
OTP I. Alagút u. 3 501-012019-3

Kiállítás és eladás / Exhibition and sales

MARKÓJA CSILLA

BUDAPEST

HEVESI GYULA ÚT 46.

1156

VÁRFOK 14 műhelygaléria

ZOLTÀN SÀNDOR

Új művészet

1998. máj.

20.o.

Tatigkeitsort: Kolozsvar

'79 Hauptrichter der Stadt. Besab

Sortiername: %Filstich, Loerinc (1605)

irrtümlName: %Filtisch, Lorinc (1630)

Staat(aktuell): Rumanien

Letzte Erw.: 1641

von 4. 1605, '13, '22 Kirchenve

waltung. 1637 Zunftmeister, 164

Becher mit graviertem Fam.-Wap

späterer Inschr. von 1720.

Sortiername: %Filstich, Peter (1547)

ZOLTÀN SÀNDOR

ÚJ MŰVÉSZET

1998/május.

P - 9396

20.0.

852. RÉVÉSZ IMRE - FÜ

Kedves Lajosom,

 magántanári képes
örömmel gratulálok. Adja a kegye
utána a rendes tanárság is, amel
sekhez hasonlóan megérdemelsz. F
komoly veszedelme fenyegetné,[2] id
gravitálnod, hol oly nagy szüksé

Nagy örömmel olvastam multk
recenbe készülsz.[3] Lesem-várom, h
a terminus. Bármikor jössz is, u
alább egy dél- vagy estebédet ná

Végtelenül jól estek a "sze

ZOLTÁN Sándor

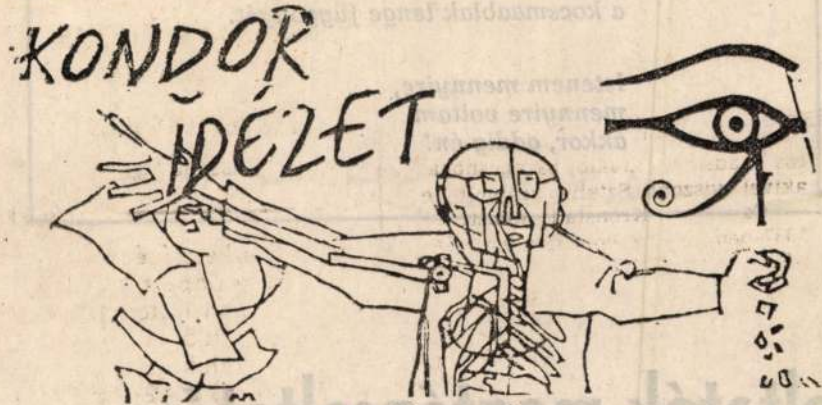

Zoltán Sándor rajza

ÉS 1991. 21. n

[illegible] kövek, egy 17 cm magas c
[illegible] cm magas Aphrodite bronzszob
[illegible] kapcsolatos geniusz bronzs
[illegible] gyűrű (több közülük Dunape
[illegible] István később belevésett ci
[illegible], egy 26,7 cm hosszu, 23,8 c
[illegible] cm magas, aranyozás nyom
[illegible], XII.sz. vsz. olasz corpu
[illegible]téssel. A több mint másfél
[illegible] képek gyüjteménye között e
[illegible] dalubbaknak és legjelentős
[illegible] gazdag ember létére, egyed
[illegible] darabokat tudott megszerez
[illegible] gyüjteményből származott
[illegible]tina és ennek férje Albert
[illegible], a pozsonyi várba küldette
[illegible] kerültek, mig 1856-ban a
[illegible]ban nem származtak a szak
[illegible]ból.

[illegible] olasz képek érdekesek voltak
[illegible] festett, trónoló Máriát
[illegible] grófné birtokábahól szárma
[illegible] koronáért. - Egy Fabrianon
[illegible] félalakban a gyermek Jéz
[illegible] vett meg 63oo koronáért.
[illegible] képe, amely a gyermek imád
[illegible]ért kelt el. B. Mainardinak a

ZOLTÁN Sándor

Szegő György: Műanyagnyulak. = Magyar Nemzet, 1991.május 31. 11.p.

Miskolci Galéria, Első magyar műanyagnyul kiáll.

ssszabb időszakra
uk. Ha a Krónika
an elkerülhetetlennek
az identitás tudata,
az azt biztositó kormány-
atkozásában, ezek a
a valaha kiemelkedő
t a magukat össze-
egteztesitő király-
a 17. századtól
hetjük a szó modern
b hiján ezt a kifejezést
ellegének megnevezésére
arra, hogy az ikono-
nemzeti tudat közép-

várható megállapitások

Zoltán Sándor

MEGHÍVÓ

A Székesfehérvári Városi Képtár , Deák Gyűjtemény (Oskola u. 10.)
tisztelettel meghívja Önt

BORTÁRS MŰVÉSZETI FESZTIVÁL
NULLADIK ÉVFOLYAM

Pataki János (Miskolc) , **Ujházi Péter** (Székesfehérvár) , **Zoltán Sándor** (Győr)
Doboz című kiállításának megnyitására

1999. május 21 - én 16 órára .

A kiállítást megnyitja : **Szűcs Erzsébet** művészettörténész

Mindhárom alkotót évtizedek óta foglalkoztatja az öt oldalánlehatárolt , háromdimenziós kép (?) ,berendezett tér problémája .Eltérő fogalmazásmódjukat e kiállítás keretében a közösen alakított műfaj fogja össze .A lehetséges előzmények bemutatásához az Esztergomi Keresztény Múzeum tárgyaiból is bemutatunk néhányat .

A kiállítás megtekinthető 1999. június 30 - ig , hétfő kivételével naponta 10 - 18 óráig .

ZOLTÁN SÁNDOR

UJHÁZI PÉTER

PATAKI JÁNOS

Zoltán Sándor

Új Művészet
2004. márc.
XV. évf. 3.

13. old.

bank

HUBART

Koltánfy István 1.

képei első budapesti gyűjteményes kiállitásán (Medunyanszky terem) futó pillantásra „tárgyilagosabbnak" tűnnek. A mérték-tartóan alkalmazott szinek vissza forgottsága, a keményen megrajzolt zárt kontúrok ezt a látszatot keltik. Hozzá még: a szigorúan, szinte mérnöki pontossággal kiszerkesztett belső terek.

Bojár Iván: Kiállitásról - kiállitásra.

Magyar Hirlap 1972/39 6 old

Zoltánfy István 2

De az első benyomás megtévesztő. Zoltánfy képei különös költészetet rugallanak, a csend költészetét, a csehovi csendét, amelyben az egymás mellé helyezet tárgyak és emberek mintha dialogussá sohá nem szövödő, párbeszéddé össze nem álló, önmagukba zárt monologjukat mondanák.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/39 6 old.

Zoltánfy István. 3

Olyan párhuzamos monológokat azonban, amelyek így egymás mellé szerkesztve végül mégis egyetlen, szétbonthatatlan drámává ötvözödnek, és csöndességükben is megrázó hagédiává fávrosodnak fel. Zoltánfy műveit különböző tárlatokon láthattuk, így a vásárhelyiek kiállításán is.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/39 6 old.

Zoltánfy István 4

Munkásságát azonban – stiluskritikai értelemben – mégsem sorolhatjuk az alföldi művészek munkái közé. Ez lehetet az oka, hogy egyszer régebben, sommásan értékelve egy vásárhelyi tárlatot, Zoltánfy Kocsma ciminü nagyobb méretü kompozícióját, mint „alföldit" elmaraszhaltam.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/39 Cold.

Zoltánfy István 5

Ugyanazt a képet egészen máskép látom most itt, ezen a kiállitáson, amely, egy homogén művészi világ tükre. Ennek a kocsmaképnek egymás mellett ülő, de egymással lényegében mégsem érintkező alakjai itt másfajta megvilágitásba kerültek. A magányt mintha valamilávoli zeneszó mérsékelné-oldaná, mintha a tegnapok elégiája csendülne vissza az arcokon: a ma előkön visszatükröződnek a tegnapi holtak fényképeinek elmosodó vonásai.

Bojár Iván: Kiállitásról kiállitásra

Magyar Hirlap 1972/39 Cold.

Zoltánfy István 6

Keressünk stílusskatulyát Zoltánfynak?
Rokonai közé ugyanúgy felsorakoztathatjuk a budapesti peremkerületben jóformán ismeretlenül meghalt, majd Barczay Jenő által felfedezett, nagy tehetségű Czimra Gyulát, mint a naturalistáinak elkönyvelt Ilóczai Istvánt, vagy a nemzetközileg szürrealistának aposztrofált belga Delveaux-t.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra

Magyar Ifilap 1972/39 6 old.

Zoltán Ivánról

Vagy háromkötetnyi válogatás a huszadikak első évtizedeinek költőiből: a századunk elején induló, majd a Nyugat köré csoportosuló költők egy-egy jellegzetes versével. Zoltán Iván ismerősei és barátai közül szólaltatja meg a halott költőt, akinek utolsó éveiről szóló emlékezésében a költő özvegye, Kaffka Margit is felidézi a férje halálát követő napokat. Iván Zoltán költészetéről Kosztolányi Dezső, Babits Mihály, Tóth Árpád, Gellért Oszkár, Szabó Lőrinc, Illyés Gyula, Sárközi György, Kodolányi János, Szerb Antal, Németh László, Sőtér István, Ignotus, Fülep Lajos, Hatvany Lajos, Ignácz Rózsa, Kardos László, Kardos Pál, Kemenes Géfin László, Kerecsendi Kiss Margit, Kiss Ferenc, Kiss Lajos, Kozma Andor, Lányi Viktor, Lengyel Menyhért, Lőrinczy György, Makkai Sándor, Mikes Lajos, Nagy Lajos, Nagy Sándor József, Nemes Lampérth József, Pap Károly, Pap Károly, Pásztor Árpád, Rákosi Jenő, Rónay György, Sárközi Mátyás, Schöpflin Aladár, Sík Sándor, Simon Zsigmond, Szabó Dezső, Szabó Pál, Szini Gyula, Tabéry Géza, Tamási Áron, Tersánszky Józsi Jenő, Tolnai Vilmos, Turóczi-Trostler József, Vajthó László, Vargha Kálmán, Vargyas Lajos, Vértes Marcell, Vezér Erzsébet, Vikár Béla, Zilahy Lajos, Zsolt Béla, Zsolnai Béla, Zsolt Béla, Zsolnai Béla, Zsolt Béla, Zsolnai Béla

Zoltán Sándor

Szemadám György: Antik torzók és válogatott vernisszázsok.
Pomáz, 1999, Kráter Műhely Egyesület, 70.

Zoltánfy István, festőművész
Szerzemi Pál: Tükrök, nemzedékek, Szeged képzőművészete, 1960–1985

5 Zoltánfy István: Kocsma, farost lemez, tempera, 70 × 100 cm, 1970 (fotók Dömötör Mihály)

Művészet, 1987, július, 39-old.

yanaz
másképp

Claude Viallat és Gérard Titus-Carmel kiállítása

Claude Viallat és Gérard Titus-Carmel, a két kiváló francia festő 1975 utáni alkotásaival szerepelt a Műcsarnok imponáló tárlatán, mégsem érdektelen talán – már amennyire ez objektív és szubjektív okokból lehetséges – a kiállított darabokat az életmű egészével, genezisükkel és előzményeikkel összefüggésben szemlélni. Az alábbi cikk erre tesz kísérletet.

Viallat 1936-ban született Nîmes-ban. Művészeti tanulmányait a helyi főiskolán, majd Párizsban folytatta. 1964-ben Nizzában telepedett le, aztán Marseillebe költözött, s végül 1979-ben visszatért szülővárosába. Festői tevékenysége mellett mindvégig tanít is, 1979 és 1985 közt a Képzőművészeti Főiskola igazgatója Nîmes-ben. Titus-Carmel néhány évvel fiatalabb kollégájánál, Párizsban született 1942-ben. Életrajzi adatai jóval kevesebbet árulnak el róla. Annyit tudunk csak, hogy 1958 és 1962 közt a párizsi École Boulle növendéke volt, ahol grafikával, ötvösséggel és építészeti dekorációval egyaránt foglalkozott. 1982-ben

1

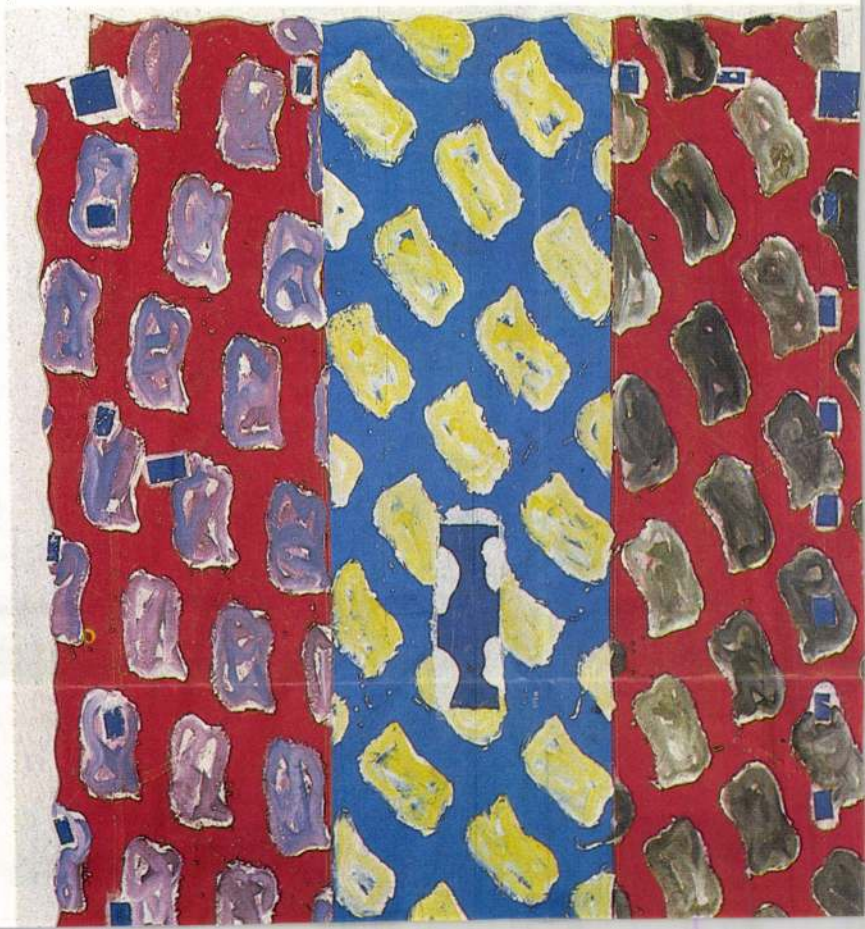

Koltánfi István

közelálló személy látható, akiről tud annyit, hogy jellemzésével, életútjának mozzanataival, a környezethez tartozás érzékeltetésével a felület további részeit kitöltse. Zoltánfi hisz a család eszméjében, összetartó és menedéknyújtó erejében. A család nála nem annyira a szerelem és a szeretet legmagasabb rendű kiteljesedésének, hanem az emberek közötti harmonikus együttélésnek és a humánumnak a szimbóluma. Családi képeiről sohasem hiányzik a fehérruhás csecsemő, az örök folytatólagosság jelképe. Átszellemült hangvétele a középkori szentcsalád-ábrázolások himnikus hangjára emlékeztet (Család I—II—III).

A két szárnyon az emberi élet mozzanatai, a stációképek jelennek meg. Látjuk az újszülöttet, a fölnövekvő gyermeket, a tanulóéveket, a katonaságot, a házasságkötést, a háború utáni újjáépítést, az öregkort és a temetési záróképet. Fölvonultatja mindazt, ami életünkben közös, és ezáltal összeköt bennünket.

Az egyetemes sorsfordulók bemutatása egyben szimbólumkeresés is nála. Szimbólumrendszere kialakításához olyan közérthető képi jeleket választ, hogy azok a nem értő számára is közvetítsék a mögöttes tartalmat. Ennek érdekében a konkrét dolgokat (család, csecsemő stb.) jelképivé magasítva ábrázolja, hogy ezáltal általános érvényű gondolatok hordozói is legyenek (Emberpár).

Hangvétele — mondanivalójának emelkedettségéből és a szárnyasoltár formából adódóan — áhítatos és ünnepélyes. Képeit az egyéniségből fakadó szelídség és a megrendültség érzése hatja át. Maga a gesso technika is fegyelmezettséget követel: a hófehér alap felelősségre int, széles taglejtést vagy éppenséggel rögtönzést nem enged meg. Az ünnepélyes hatást alátámasztja a művész színszeretete is. Elementáris vágyat érez a tiszta színek, a toszkán vörösek és kékek fölfénylő csodája iránt.

Vannak, akik emberábrázolásában némi groteszk ízt, jó adag iróniát vélnek fölfedezni. Zoltánfi lelki beállítottságától azonban idegen a csúfondáros hang, vagy a cinikus életbölcsesség. Igaz, hogy figurái arcán legtöbbször ott ül valami mosolyra indító szögletesség, ami emlékeztet a századforduló fotografiáin látható alakok — lencsével farkasszemet néző — merev tekintetére. Ez a fanyarkás íz azonban nem a pictor doctus állásfoglalása, hanem a századforduló világa iránti nosztalgikus érdeklődéséből fakad. Műveibe — csupán formai elemként — éppolyan szívesen építi be a korabeli fotók nyelvét, mint nagyapáink használati tárgyait. A „groteszkben" csupán a túlzott karakterizálásig megy el (Kocsma), de ekkor is hiányzik nála a groteszk formai oldala, a torzítás.

Zoltánfi második korszaka vége felé jár: az élet konkrét jelenségei felé fordul, kezdi észrevenni az egyéni problémákat is. Megsajnálja a babájával árván játszó kislányt, akit munkába menő szülei magára hagytak (Kislány babával). Együttérez a munkásvonatokból törődötten ki-

Tóth Sándor

Miskolcon született 1933-ban. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán Kisfaludi Strobl Zsigmond irányítása mellett végezte tanulmányait. Munkáival rendszeresen szerepel hazai kiállításokon. Önálló kiállítása Szegedi Képtár 1973.

Egy alkotó művész életében, indításaiban sok a titok. Egyike ezeknek tájhoz kötődése. A tanulmányok százai boncolgatják ezt egy-egy mester esetében, de a magyarázatok, elemzések aligha tárják fel a lényeget. Ott süpped ez a lélek mélyén, — jeleit érzékeljük csupán, nem a megfoghatót.

Tóth Sándorral kapcsolatban is gyakran felvetődött bennem: hegyvidéki származása ellenére miért éppen síkságok síkságán — Dél-Magyarországon — lett honos? Annál is érdekesebb ez a kérdés, mert két ellentétes indítás közül az egyik fölényesen győzött.

Az egyik: leendő felesége Szilvásváradon tanított. Miskolcról gyalog ment át a Bükkön, hogy hamarabb odaérjen. A fennsíkon nyíltak a hóvirágok. Szedett egy csokorra valót. Ezt vitte neki — a fehér szirmokat. Azóta minden tavasszal mintáz hóvirágos motívumot . . .

A másik: számos művésznövendék útja vezetett Vásárhelyre. Az elsők között — 1954-ben — ő is itt tölti a nyarat. S a miskolci fiatalembert megejti ennek az alföldi városnak légköre, nyugalma, hangulata. A növendékek szokásos bemutatkozásakor már 1957-ben kiválnak színvonalukkal az apró agyagfigurák — lendületesek, sok formakészséget elárulók.

Néhány év Vásárhelyen a komoly felkészülés időszaka. A következő állomás: Szeged. Tanári állás és letelepülés. Itt él és dolgozik

A stáció következő évszáma: 1973. Előzménye érdekes és figyelemre méltó egész művészete számára. Villányban faragott. Figurális a kompozíció. Faragás közben születik az ötlet: el kellene kezdeni valamit, ahol a törzsfejlődés kezdődik. Inspirálják erre a kövek anyaga, színe. Feltárni a kövekben szunnyadó szépséget. Ez is figurális kompozíciókban testesülne meg, csak nem emberi, hanem hal és madár formához kötődik. Rajz és mozgás — izgató kérdés számára. És elkészül a sorozat. A kiállítás — meglepetés. A szemlélő csodálatos és kimeríthetetlen szín- és formakincsre bukkan. Eleve cáfolandó, hogy mások útját követte ezúttal. Az anyag megmunkálásának technikája, darabjainak törött vége, márványainak gyakran áttetszése egyéni felfedezésekre utal.

Az egész tárlat azt a benyomást keltette, hogy sok belső energia és öröm szülte madarait-halait, s klasszikus vonalvezetése átplántálta ezt a nézőkre is.

Tóth Sándor — realista. Vallja, hogy képzőművész csak az ábrázoláson keresztül fejezheti ki önmagát. Ezenkívül aligha van művészet.

— Az élet annyira szép, körülöttem annyira burjánzik, hogy ezt ábrázolni közérthetően több, mint ami egy életbe belefér. Az ember

s

désről, ami mint állapot új formai megnyilatkozásokat igényel. Ezek gyakran érthetetlenek számomra. Én mindenkihez szólni szeretnék érthetően, realista módon. Formarendem is a fentiek szellemében alakult ki. Ebben a formarendben szeretném elmondani azt a mást, ami bennem él, alkotásra serkent, erőfeszítésre késztet. A divat múló, s ki tagadhatná, hogy vannak örök vonásai a művészetnek. Nem értek a szavakhoz, számomra ezek összerakása nehezebb, mint másnak. Ezért vallom Weöres Sándornak egy sorát: „. . . létrehozni a velem született, a szerzett képességtől telhető legjobbat".

Rajzok, érmek, figurális kompozíciók tömege van már mögötte. Jó néhány alkotása köztéren is áll. Újkeletű szóval élve: Tóth Sándornak már nem kell bizonyítania. De a továbblépésre, az elmélyülésre nincsenek meg a lehetőségei. Az ok nagyon is prózai: a műterem hiánya. Most ugyancsak a kisplasztikához kellett visszakanyarodnia, amire otthona alkalmat nyújt.

Szomorú hallani egy energiától, tervektől dúzzadó, alkotásvágyának teljességében levő művésztől a bújtatott panaszt:

— Nem mindig könnyű egy szobrász dolga . . .

Alkotásainak sorát áttekintve mindig lehet új és új elemekre bukkanni bennük. Nem robbanásszerűek, de folyamatosak. Erről — a tervekről — nem szeret beszélni. Igaza is van. Másnak kell ezeket felleltározni. És az idő is komoly tényező. A nagy rangsoroló. Eddig teljesítette is kötelességét: Tóth Sándor alkotásai rangosodnak a magyar szobrászatban.

műhely

Zoltánfi István

1944-ben a Szeged melletti Deszken született. Iskoláit Szegeden végezte. A Tanárképző Főiskola magyar-történelem-rajz szakán szerzett diplomát 1967-ben. Azóta szerepel munkáival rendszeresen az országos kiállításokon. Önálló kiállításai: A Tanárképző Főiskola 1966, Újságíró Klub Szeged 1969, Mednyánszky Terem 1972. 1971 januárjában a TV Galériában szerepelt alkotásaival.

Az egykori kézművesek, hajóépítőácsok és vándor képírók kései utóda

homokvidékből kinövő életfa meg az alóla, körülötte felburjánzó növényformák körei, csillagjai — a közéjük illően méltóságos tartású *asszonyalakokkal*.

— Egy évem ment rá erre a munkára — mondja —, talán a legnehezebb, vagyis a legszebb évem!

Pedig a korábbiak sem voltak valami könnyűek s „csúnyák". Prepává — tanítóképzőssé — lenni a rajzolgató csanádpalotai parasztgyerekből; majd tanárképző főiskolásként megtanulni: az egyszeri látvány tisztes rögzítésénél mennyivel több a festészet; s végül: „csak" rajztanári diplomával több önálló tárlatot maga mögött tudó kiállító művésszé érni.

Mindezt pedig Szegeden — a nagyobb szomszédvárosra még mindig árnyékot vető Hódmezővásárhely közeli szomszédságában!

— Hogy is van ez a sokat emlegetett, elpanaszolt kettősség: lesz-e önálló Szeged — mármint képzőművészeti egységként — Vá-

jak, éppen nyolc éve nem hívták össze a Képzőművészek Szövetsége, természetesen Vásárhelyen székelő szervezetének bizony már régen esedékes közgyűlését —, de nemcsak a tehetségeket, azok kifutási módjait-lehetőségeit is mindinkább ismerve, érzem: függetlenülnünk kellene; szervezetileg is megteremteni a minket megillető fórumot.

— És Pest? A szokásos — sajnos elhallgathatatlan, letagadhatatlan — főváros-vidék ellentét?

— Ezt még súlyosabbnak látom. Mind a vásárlásoknál, mind a pályázatoknál mi inkább csak statiszták vagyunk. Egy olyan megbízatáshoz, mint az én kecskeméti munkám volt, fatális szerencse kell. Mit mondjak? Kéréseinkkel a legtöbbször „gumifalakba" ütközünk: panaszkodunk, ígéreteket kapunk — de alig van valami változás.

— Mindezek ellenére egyáltalán nem látszol kiégettnek, megkeseredettnek.

stílusok megismerésében, s hogy továbbra sem vallhatok mást, minthogy az életforma, a hely meg az idő csak másodrendű tényezők; a fődolog — a mű. De épp így még erősebben érzem a zártság szükségét: azt, hogy aki művész — egy kikezdhetetlen egész legyen. Tudjam, vagy legalábbis érezzem, festészetem gyökereit, kifejezési formám, közlésre szánt mondandóim alapvető vonásait; magamról szólva azt, hogy elsősorban figuratíve tudom kifejezni belső világomat. Tudom, ez a viszonylag kemény és dekoratív piktúra az enyém, mégha erős színeim újabban differenciálódnak is; tábláimon mind kevesebb az úgynevezett harsogás, s így aztán még nagyobb súlyt kap az, ami igazán megérdemli.

Dér István jelenleg a Szegedi Tanárképző Főiskola rajztanszékének frissiben kinevezett adjunktusa. Munkásságát — mint a pályakezdése óta eltelt másfél évtizedben majd mindig — évi 4—5 nagyobb, országos, területi,

Ízelítő az Év Gyermekkönyve Díjjal jutalmazott
Jonatán Könyvmolyképző sorozat
sikeres köteteiből:

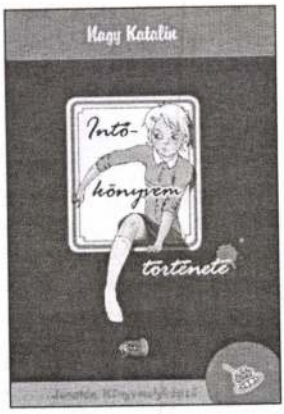

Az a fő, ami a kalap alatt van!

Keresse a Jonatán-kalappal jelzett köteteket!

Jonatán Könyvmolyképző, 6723 Szeged Gál u. 18., Tel.: (62) 551-134,
Fax: (62) 551-139, e-mail: minervanova@axelero.hu

feladatokra! Csakhogy vannak az életnek olyan lényeges elemei, amiket nem lenne szabad elkótyavetyélni, örökké forgatni, próbákra bocsátani – s ez *az életünk*.

Zoltánfy István – sokak Pityuja – hatvan éves lenne. Negyvennégy évesen halt modern máglyahalált. Ennek a tűznek fényében emlékezünk rá, de alakja, mozdulatai, szakálla mögé rejtett mosolya, gesztusai mindazokban élnek, kik ismerték és szerették. Művei pedig egyértelműsítik – nagy művész hagyott itt bennünket tizenhat évvel ezelőtt. Vigasztaljon bennünket a tudat: képei túlélnek bennünket, s lesznek majd utánunk jövő generációk, akik megértik Zoltánfy István huszadik századi üzeneteit.

Tandi Lajos

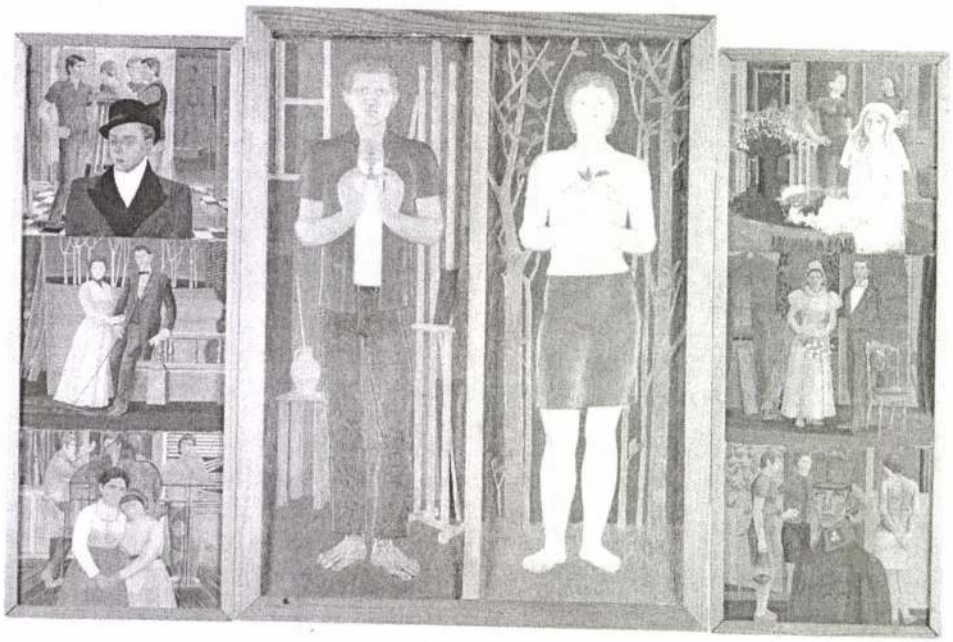

lencséjével szembenézve, a giccses díszletfalak előtt fölöltötték ünnepi ruháikat, tartásuk megmerevedett, tekintetük a messzibe révedt. Félszeggé és esetlenné váltak, ugyanakkor monumentálissá, mint a trecentó falképeinek alakjai...

Zoltánfyban erőteljes szociográfusi érzékenység és kíváncsiság munkált. Egyszerűen érdekelte az ember. Több hasonló ihletésű munkái közül (Barátok, Beszélgetők, A terv, Ebédidő, Családi kép) legkiemelkedőbb az 1970-ben festett Kocsma. Ez a műintézet különleges szerepet játszott a hatvanas évek végén szárnyát bontogató nemzedék életében, gondoljunk csak arra a fiatal költőgenerációra, melynek reprezentánsai Szepesi Attila, Veress Miklós és Petri Csathó Ferenc, ott találjuk közöttük-mögöttük Temesi Ferencet vagy Paál Istvánt. A Sárkány a nagyállomás mellett, a Petri által megénekelt Béke Tanszék, a Kapca és a Búza mind-mind olyan találkozóhely, melyek ennek a figyelő-értelmező ifjúságnak a szabadság kis köreit jelentették. A Sárkány az alsóvárosiaknak egykor kuglipályával ékített találkozóhelye volt, közel a főiskolához, az állomáshoz, a peremvidékhez. Kispörkölttel, pirított májjal, kisfröccsel, sörrel és tangóharmonikával. Zoltánfy szociográfiai – ember-kíváncsi – érdeklődésének nagyszerű terepe lett a Sárkány és több más vendéglátóipari egység. Munkájukat befejező váltókezelők, kimenős katonák, rosszlányok, egyetemisták, vonatra váró alkalmi vendégek egyaránt föltűntek a szépnevű műintézetben. S Zoltánfy megfestette „A" Sárkányt. Törzsvendégeivel és alkalmi sörözőivel, szomorú csaposlányával és csokinyakis pincérével, busongó nyugdíjasaival és világmegváltásra készülő ifjú titánjaival. S ott a tükör, a pult fölötti falon (lásd, Jan van Eyk Arnolfini házaspárja!), ott ül a fiatal művész, és ott fésülködik szépséges szerelme. Pontos látlelet ez a hatvanas évek végi- hetvenes évek eleji szociovilágáról, a Sárkány mélyvizéről. Mikrovilág ez, röntgenképe elmagányosuló világunknak. Amolyan generációs tabló, konkrét alakokkal, azonosítható arcokkal. Nincs semmi esetlegesség, semmi véletlenszerűség, impresszionisztikus villanás. Tudatos szemlélet, objektív kép, krónikási hűség, szociológiai pontosság jellemzi a festményt. Realitás és szürrealitás, valóság és annak égi mása. Egy zárvány a hetvenes évek fordulójából. Hiteles, pontos, művészi. Az egyik maradandó és mércét állító főmű a kor képzőművészeti sokadalmából.

Művészetének legnagyobb, szintetizáló jellegű művei (Nemzedékek, Család 2., Deszki pannó, az Ars poetica sorozat, A nagy kísérlet) egyértelműen bizonyítják azon tételek igazát, melyeket az előbbiekben fölvázoltam. A szárnyasoltár-formák, a ragyogó fehér, gondosan megmunkált gipszalapra festett temperafelületek plasztikus fogalmazásmódja, tematikai programszerűsége, a „kép a képben" kísérletei tudatos festői építészésről tanúskodnak. Olyan szintézist hozott létre – gondolati–filozófiai–szellemi és technikai–formai–technológiai –, amely egységes művészi teljesítménnyé állt össze. Idő és tér koordináta-rendszerébe állította érdeklődése, vonódásai esszenciáját, emberi kapcsolatait, élményeit és vágyakozásait. A hűség festőjeként írta be nevét Szeged képzőművészetébe. Hiába csábították, nem tudott elszakadni az Alföldi utcától, a Mátyás tértől, a Sancer tavaktól, a Károlyi utcai műterem zajos légkörétől, a kocsmák akváriumaitól, a Tömörkény Tisza-partra néző hatalmas üvegablakaitól, az alsóvárosi családi ház alakuló fészekmelegétől... Ha nem robban Skodájába hátulról az az osztrák fiatalember?!... (Micsoda különös egybeesés. Most emlékeztünk Bálint Sándorra, a legszögedibb szögedire, alsóváros hűséges fiára, akit 1980 tavaszán ütött el egy autó Budán!). A hűség ma nem megsüvegelendő tett. Ma minden arra mozdít-sarkall: változtass! Légy mobil, kész az új kihívásokra, az új

dott fordulni, de természetes módon tudott még konkrét motívumokat is beépíteni festményeibe az utánérzések és epigon-beütések kockázata nélkül.

*

Ha végigtekintünk festészetének két évtizedet átívelő vonulatán, sok – az átlagnál mindenképpen több – önportréval találkozhatunk. Nem csupán primer önarcképekkel, de kompozícióiban, többalakos képeiben is gyakorta megfesti önmagát. Szegeden az önarcképfestésnek előtte két meghatározó személyisége akad, Károlyi Lajos és Vinkler László. Mindketten hatottak művészetére. Több interjúban elmondta, hogy számára az önportré ürügy valami fontos gondolat megfogalmazáshoz, és az is bizonyos, hogy a művész számára önmaga a legolcsóbb és legkézenfekvőbb modell. Csakhogy a jó önarckép szembenézés és önvallomás egyszerre. Az intim szféra megnyitása a közönség számára. S bizony ez kemény és kegyetlen kihívás, hitelessége és őszintesége nem csupán mások számára lehet fontos. Különösen akkor, hogy az évek múlásával – szinte programszerűen – újból és újból szembenéz önmagával, vállalva a változásokat önnön arcán és művészetének folyamán is. Egy arccal sok mindent el lehet mondani, még akkor is, ha a művész számára önmaga a modell. A látszat-merevség, a statikusság mögött ott munkál Zoltánfy képein a kor-kép igénye. Korai önarcképei az életmű tán legőszintébb, legvallomásosabb darabjai. A zöld vegetáció előtt ülő sarus figura, a műtermi kis piros inges portré, a csendéletekkel szembesülő arcmások, a tékozló fiúk sorozatának darabjai, az Ars poetica III. vagy az Én Olympiám festőjének figurái, de legfőképp a Ketten erkélyjelenete és a Testvérek hármas portréja bizonyítja, mennyire fontos számára önnön helyének kijelölése, elhelyezése a környezetben, társas viszonyaiban, kisebb és nagyobb közösségekben – a világban. De a portré különben is kedvelt műfaja, gondoljunk a T. L. a barátom, a Nagyanyám, az Apám 68 évesen, a Nagyapám emlékére vagy a Művészkompánia sorozatára.

*

Számos képben kereste a család, a nemzedéki problematika festői megfogalmazásait. Egy alkalommal pontosan meg is fogalmazta szándékainak mozgatórugóit. „A család nagyszerűen modellálható. Az emberi kapcsolatok és a viszonyok pontosan ábrázolhatók a családban és egy nagyobb közösség viszonylatában is. Az pedig, hogy modelljeim gyakran családom tagjai – nagyszüleim, apám, testvéreim, feleségem, a gyerekek vagy önmagam – kiküszöböli a stúdiumjelleget, azt, hogy csak formát lássak, egy tőlem idegen modellt képezzek le. Olyan embereket festek, akik közel állnak hozzám, akiket nagyon jól ismerek, akiknek alakjában, arcuk redőiben, tekintetükben, tartásukban meg tudom fogalmazni nem csak a saját életüket, sorsukat, de az én személyes véleményemet is róluk, azokról az élethelyzetekről, sorsokról, életmódokról, melyeket ők képviselnek számomra. Nagyon érdekel a generációkutatás, a nemzedékek stafétaváltása a történelem folyamatában." Ezen szándékának kiteljesítésében Zoltánfy felfedezett egy motívumot: a tizenkilencedik század végi, huszadik század eleji fotográfiát. A fényképezés őskorából származó képek, a vándorfotográfusok által készített, immáron megsárgult, meggyötört fotográfiák mégiscsak üzenetek eleinkről, arcukról, tartásukról, ruházatukról, tekintetükről. Tehát ezek a dokumentumok egyrészt üzenethordozók, másrészt – mintegy metamorfózison átesve – képépítő elemek, kompozíciós tételek. Ezek a régi fotográfiák az örökkévalóságot, az értékállóságot, a bizonyosságot jelentik a művész számára. Az emberek a korabeli masina

Ami művészettörténeti tapadási pontjait illeti, igen széles a pálya időben és térben egyaránt. Először talán még főiskolásként, amikor a szobrászi kísérletek után végképp a festészet felé fordult – a trecento művészete varázsolta el. Giotto freskósorozata az archimédeszi pont. De... És itt most egy olyan felsorolás következik, amiből azt olvashatná ki a Zoltánfy művészetét nem, vagy felszínesen ismerő olvasó, hogy a művész innen is és onnan is csippentett valamit a művészettörténet óriásaitól, s ezeket zanzásította képein. A dolog ettől sokkal bonyolultabb. De nézzük az ihletőket! A Tábor utcai műteremben főleg szobrokat készített, az emberi arc és a test térbeli megfogalmazásának művészi problémái foglalkoztatták – meglehetősen realista előadásmódban, ahogy azt mesterei akkor megkövetelték tőle. A főiskolán, Vinkler László köpönyege körül nyílt ki számára a világ, először – a hatvanas évek közepén járunk, amikor először tárul ablak néhány nyugati könyv, album, monográfia megjelenésével a huszadik századi avantgárd törekvésekre – a szürrealizmusra csodálkozik, de fogva tartja a reneszánsz is. Vinkler mellett látja, tapasztalja és maga is elfogadja, hogy *a művészet nem stíluskérdés*. A művészet létforma, emberi tartás, alkotói bátorság arra, hogy a világ kérdéseire a legadekvátabb művészi válasz adhassék. Négy forrás táplálta pályaindulást: a késő gótikus és kora reneszánsz itáliai és németalföldi művészet: a németalföldi korai szürrealisták, a huszadik századi gondolati szürrealisták. Csodálattal szemlélte Giotto di Bondone firenzei festő rendkívül tömör előadásmódját, a jelenetek belső feszültségét, a realisztikus részletek aprólékos pontosságát, a figurák plaszticitását, a korabeli sorozatképek logikai építkezési rendjét; Fra Filippo Lipi firenzei festő magabiztos önarcképét, a színek és formák érzékeny kapcsolatát; Piero della Francesca umbriai festő perspektívatudományát, a monumentalitást és a lírai elemeket szervesen összekapcsoló komponálóképességét, az euklideszi geometria, a vonalperspektíva, a levegőábrázolás mesterfogásait, a színek harmóniáját. A németalföldiek közül Lucas Cranqch, a német reformáció festője vált kedvencévé, élénk színei, drapériáinak plaszticitása, rajzos előadásmódja ragadták meg. (Szent Katalin vértanúsága című festményének reprodukciója műtermének falát díszítette). Hans Memling szárnyas oltáraival és portréival varázsolta el, Matthias Grünewald kristályos szerkezeteivel, Albrech Dürer csodás önportréival „szólt bele" Zoltánfy indulásába. S mégis Jan van Eyk: Az Arnolfini házaspár című varázslatos kettős portréja nemcsak a műterem főhelyén figyelmeztetett a művészet alázatára, de a kép egyes motívumai – összekulcsolódó kezek, tükör, ablak, alma – vissza-visszatérnek festményein. A szürrealizmushoz való kötődés ősforrása Hieronymus Bosch, aki egyesítette a kor formakincsét – szárnyas oltárok, többtételes művek, képsorozatok – az ikonografikus pontossággal, a képzelet szertelennek tűnő, mégis logikus játékával, az ellentétek szembesítésének üzenethordozó erejével és asszociációs lehetőségeivel. Szarkazmusát id. Peter Brueghel fejleszti tovább és teljesíti ki moralizáló allegóriáival. Aztán a modernek, közülük Salvador Dalí és Paul Delaux, Giorgio de Chirico, de mindenekelőtt René Magritte, a „festészet nullfokának" teoretikusa, a meghökkentő látomások precíz lejegyzője, a „kép a képben" újrafogalmazója. És akkor még nem elemeztük a főiskolai Mester, Vinkler hatását (ő nyitotta meg tanítványa első kiállítását), és az idősebb barát, Szalay Ferenc inspirációit.

Hihetnénk, a sok bába között elveszett a gyerek. Ám Zoltánfy volt olyan művelt, intelligens és erős személyiség, hogy minden forráshoz nem csupán csodálattal és alázattal tu-

dennap tudott vele valami újat mondani, emléket idézni, múltat és jelent szembesíteni, más alkotások összehasonlításához mércét adni – egyszóval üzenni...

*

Hatvanéves lenne – 1944. szeptember 17-én született – és immáron tizenhat éve nincs közöttünk – 1988. augusztus 14-én halt meg autóbalesetben. Negyvennégy éves volt. Az életmű egy szempillantás alatt befejeztetett. De hogy beteljesült-e, kifutotta-e magát a művész, mit tartogatott még számunkra, az immáron örök titok marad. Meggyőződésem, hogy a mostani, a hatvanadik születésnap alkalmából megszülető rendezvények – emlékkiállítás, szakmai kerekasztal, remélhetőleg értő elemzések stb. – szembenéz az életművel, az idő tisztázó fényében helyére teszi Zoltánfy képzőművészeti örökségét a magyar művészet egészében. Mert a kortársak valamilyen módon és fokon mindig elfogultak. A barátság éppúgy torzíthatja az objektív kép kialakítását, mint a közönség szeretete, az alkotó népszerűsége, mint egy-egy kritikusi poén, egy kiállításmegnyitó magasztaló szavai, egy kolléga propagandisztikus megjegyzése, egy sértett műtörténész lesajnáló véleménye. De – mondják a bölcsek – az idő mindent elrendez, kiszűri az ocsút, fölragyogtatja az értékeket. Reményeim szerint lesz szándéka és ereje a mai magyar művészettörténet-írásnak, hogy a tragédia szívfájdító élményének tompulásával, az idő tisztázó múltjával és a tapasztalatok gyarapodásával Zoltánfy művészete ismét megmérettetik, kiderül, mely művek sűrítik legmagasabb szinten Zoltánfy emberi tartását és művészi szándékait, bebizonyosodik, hogy sajátosan egyéni művészetfilozófiai elképzeléseinek képpé formált üzenetei mit érnek a huszadik század magyar művészetének patikamérlegén, most, a huszonegyedik század elején.

*

Nézzük, melyek voltak Zoltánfy István művészetének tartópillérei, gondolati-filozófiai meghatározói, művészettörténeti előképei, kortársi vonzódásai, formai-technikai megoldásai, alkotói tájékozódási pontjai? Mindenekelőtt leszögezhetjük, hogy Zoltánfy művészetét a *humánum* és az *intellektus* működtette. Emberközelsége, emberszeretete, toleranciája, családcentrikussága, a barátságba vetett töretlen hite, az embernek, mint fizikai lénynek és mint az emberi nem egy-egy tagjának helye és szerepe éppúgy foglalkoztatta, mint az emberi kapcsolatok sokszínűsége, a generációváltás, múlt és jelen szükségszerű, mégis mindig egyedi folytonossága. Művelt ember volt, s ezt csak azért írom le, mert – tisztelet a kivételnek – a műveltség, a műtörténeti–szellemi tájékozottság, naprakészség a világ dolgaiban nem fő jellemzője a képzőművészek egyre népesebb táborának. Neki kisujjában volt a megtanulható és akkori magyar alkotó számára élményszerűen is elérhető műtörténeti „tankönyv", minden újságot, folyóiratot, szaklapot naprakészen ismert. Volt véleménye – s nemcsak művészeti kérdésekben –, de sohasem akarta ráerőszakolni véleményét másokra. Talán ezért is volt nagyszerű tanár, a Tömörkény Gimnázium szeretett és megbecsült művésztanára. (Szakmai pályájának viszontagságai külön tanulmányt érdemelnének – pontos látlelete lenne a hetvenes-nyolcvanas évek művészet- és oktatáspolitikájának.) Rengeteg filozófiai, ezen belül is művészetfilozófiai munkát olvasott. Talán leginkább az egyes ember helyét és szerepét kereste a lét ontológiai folyamatában, a mindig változó világban a maradandót, az átörökíthetőt és változót, a mindig megújulót.

*

szenvedések emeltek szédítő magasságokba. Gondoljunk a kései Vörösmartyra, Aranyra, még inkább Adyra, Babitsra, József Attilára, Radnótira. A rossz ezernyi nehezékét, a megszólalás számtalan hivalkodó narcisztikumát egyszerre vetik le magukról azok a művek, melyeket emberi létezésünk legújabb megrázkódtatásai vetnek magasra. „Vidám nem vagyok, de énekelek" – írta egyszer Simai Mihály (*Háziáldás,* a Kenyérmező c. kötetében, 1974). Az újabb magyar lírában az ugyancsak itt megjelentetett *Csillagokkal sistergőt* taníttatnám az iskolákban a „világnyi lelkiismeret" világosságáról és hatalmáról: Az újabb kötet legutolsó verséig hosszú út vezetett el, melyről megint csak a háromezer éves bibliai mondás juthat eszünkbe: „A kések és sebek távoztatják el a gonoszt, a belső részekig ható csapások".

Ha már többször szóba hoztam, teljes terjedelmében hadd idézzem a rendkívüli kötetnek ezt a záró versét:

legeslegvégül

lesöpröm magamról a havat
lesöpröm magamról a kabátot az inget
lesöpröm magamról a húst lesöpröm
vörös szikráit a vérnek le-
söpröm magamról a csontot is
mind mind a fehér mészfelhőket
lesöpröm magamról az emlékeket
le a szépséget le az ocsmány-
ságot az iszonyt a bűnt a gyönyört
lesöpröm magamról teljes magamat
– s legeslegvégül a megmaradt
ezüst rezgést
e ronthatatlan szálat
fölajánlom az asztrál szél fuvalmának
Uram hogy végre megtaláljalak

Mint a fentiekből kiderült talán, Simai Mihály kötetét az utóbbi évtized-évtizedek legjelentékenyebb verseskötetei között tartom számon, ha ugyan ez a minősítés ér még valamit e hazában. A költők hazája azonban a nagyvilág, s ott föltétlenül más, igazabb mércék szerint ítélnek – a boltos ég fölött.

Reisinger János

Zoltánfy István

Tiszatáj 2004/10

A képíró öröksége

HATVANÉVES LENNE ZOLTÁNFY ISTVÁN

Két képével élek együtt. Az elsőt, az Emberpár II-őt még a hetvenes évek közepén kaptam tőle, a másikat, a Madonnát nászajándékként hozta. Az Emberpár a jobb mű. Azt is mondhatnám, az Emberpár korszakos alkotás, esszenciálisan mutatja Zoltánfy minden festői törekvését. Leolvasható a festményről minden olyan alkotói szándék, tudatos program és megvalósítási vágy, mely jellemezte 1988-ban derékba tört, de torzó voltában is egységes és teljesnek mondható művészetét. Ez a mű is őrzi a triptichonformát, de a tételek egybeépítettek, a szárnyasoltár nem csukható-nyitható. A középső tétel is két részre bontott, s néhány centivel magasabb, mint a szélső szárnyak. Két fiatal alakot, egy fiatalembert (természetesen magát a festőt) ábrázolja a bal oldali képmező, egy fiatal nőt (természetesen feleségét, Fally Máriát) a jobb oldali. A férfi egy műteremben áll kék farmerban, fehér trikóra vett piros ingben, kezében szobrocskát tart – a legújabb művet. A nő körül – fehér blúz, piros szoknya – stilizált természeti kép, egy fasor, a kezében zöldellő hajtást, ágacskát tart. A két kép tulajdonképpen két finoman megmunkált gipsz dombormű, melyet azután festett temperával a művész. A férfi melletti képszárny – csakúgy, mint a szemközti – háromosztatú és a fiú élettörténetéből vett jeleneteket szembesít a családi fotóalbumban talált fényképekkel. A pandantja hasonló szellemben készült, itt a lány nemzedéki stafétaváltása látható. A fiú sora múlt század elejei kisvárosi-peremvárosi miliőt sugall és a két legfontosabb élethelyzetére, a műtermi munkára és a baráti sörözésre utal. A lányé paraszti közeget jelenít meg: a virágos otthonra és a barátnők közösségére apellál.

Harminc éve élek együtt ezzel a képpel, de Zoltánfy még min-

1021

MŰVÉSZET

KÉPZŐMŰVÉSZET

ZOLTÁNFI ISTVÁN

Született Deszken, diplomát kapott a Szegedi Tanárképző Főiskola magyar—történelem—rajz szakán 1967-ben. 1966 óta rendszeresen szerepel kiállításokon: 1969-ben a X. Szegedi Nyári Tárlaton díjat kapott. Első önálló kiállítása — ha a főiskolai kamaratárlatát és egy évvel ezelőtti újságíróklubbeli bemutatkozását leszámítjuk — rögtön az ország nyilvánossága elé állította: ez év januárjának 15-én a Tv Galériájában mutatta be D. Fehér Zsuzsa művészettörténész.

Érthető művész. Emberekről — embereknek akar beszélni, tudatosan keresve ősöket, akiket az olasz renaissance-ban talál meg. Képein a filozófiában Kierkegaarddal kezdődő elidegenedés ellen veszi föl a harcot, visszanyúlva ahhoz a korhoz, mikor az embert még elsődleges kapcsolatok fűzték a világhoz. Ebben a világban az ember még nem különváltan élt a közösségtől, még nem volt magányos. Zoltánfi képeinek tematikája a folytonosság, a kontinuitás, a családban, közösségben élő embertől ihletett, így akarván helyreállítani az évszázadok óta kibillent világrendet. Festészete nem csupán formai jegyeit tekintve rokonítható a quattrocentóval, hanem belső lényegét, emberközpontúságát tekintve is. Ehhez a korhoz alkatilag is, életkorilag is közel áll: határozott, kemény fogalmazása, az atmoszféra lágyságának mellőzése a fiatalkor látásmódjára jellemző, de jellemző a figurák plasztikus megformálása, sőt még a fölhasznált szerszámok, a vékony ecsetek, a technika, az alapozás is. Ezt az olasz renaissance nagy századához való kötődést verbálisan is megfogalmazta, amikor három egységből álló képének ezt a címet adta: Én és a quattrocento. Honnan ez az újjászületés, ez a szinte lélekvándorláshoz hasonló előbukkanás? És mi lehet az oka?

Valószínűleg egy nagyon is reális szükséglet hívta életre: az újra derűre, rendre, saját méltóságának elismerésére vágyó ember, aki saját magát nem mint végtelen lehetőségek által fenyegetett esendő lényt, hanem mint fontos és értékes örökség letéteményesét és továbbörökítőjét szeretné tisztelni. Hiszen a művész nem csak azt fejezi ki, milyen a világ, amelyben él — ez egyszerű fényképezés lenne —, hanem vágyait, lehetőségeit, a látható dolgok mögötti szellemi tartalmat próbálja láthatóvá, érzékelhetővé tenni. Ilyen kép például a Triptichon. A triptichon — mint forma — két szárnyának eredeti funkciója a középső rész epikus elbeszélése. A régi korok triptichonjával szemben itt szentek helyett az ember életéről van szó, ahogy a kívül és körülállók látják, szinte pillanatképekbe merevítve ki az élet főbb eseményeit, a középső részben pedig az ember belső világa jelenik meg, ami belül van, mások számára rejtve. S mert szerkezetileg kinyitható, szinte a fizikai lét mögé enged bepillantást, az embert külső-belső valóságában láttatja. A szentek, madonnák alakjaival — Jung kifejezésével élve — arche-típusokat, őstípusokat fogalmaz meg, egy fogalom, egy érzés összegezői, hordozói ők. Segítségükkel általános emberi alaphelyzeteket fogalmaz meg, mint a Tékozló fiú hazatérésé-ben, vagy az Élet-ben, amely a paradicsomból való kiűzetés ironikus képe. Áhítat és irónia, egyik sem esik távol Zoltánfi festői egyéniségétől.

Ha jól értem, festői törekvésének iránya az, hogy a művészet újra visszakapja

elvesztett funkcióját a társadalomban, hogy ne csupán egy mecénás műkereskedelem által propagált — vagy elhallgatott lakásdekorációként szolgáló dísztárgy, hanem a társadalomban élő ember vágyait, létét kifejező cselekvés legyen, műalkotásokban realizálva. Célja az „elveszett paradicsom" megtalálása vagy talán inkább újraalkotása a mai kor lehetőségei, speciális adottságai között.

A renaissance korára jellemző a művészetnek, mint a megismerés folyamatának a tisztelete. Ebben a korban tudomány és művészet édestestvérek — gondoljunk Michelangelo vagy Leonardo da Vinci a kor különböző tudományágaiban való jártasságára és kísérleteire —, ez a kor nem érzelmes, de tudatos akar lenni. Az olasz tizenötödik század felé fordulását talán az a vágy vezérli, amelyről Van Gogh egy levelében így ír: „Mi, művészek, akik szeretjük a rendet és a mértéket, nem tudunk

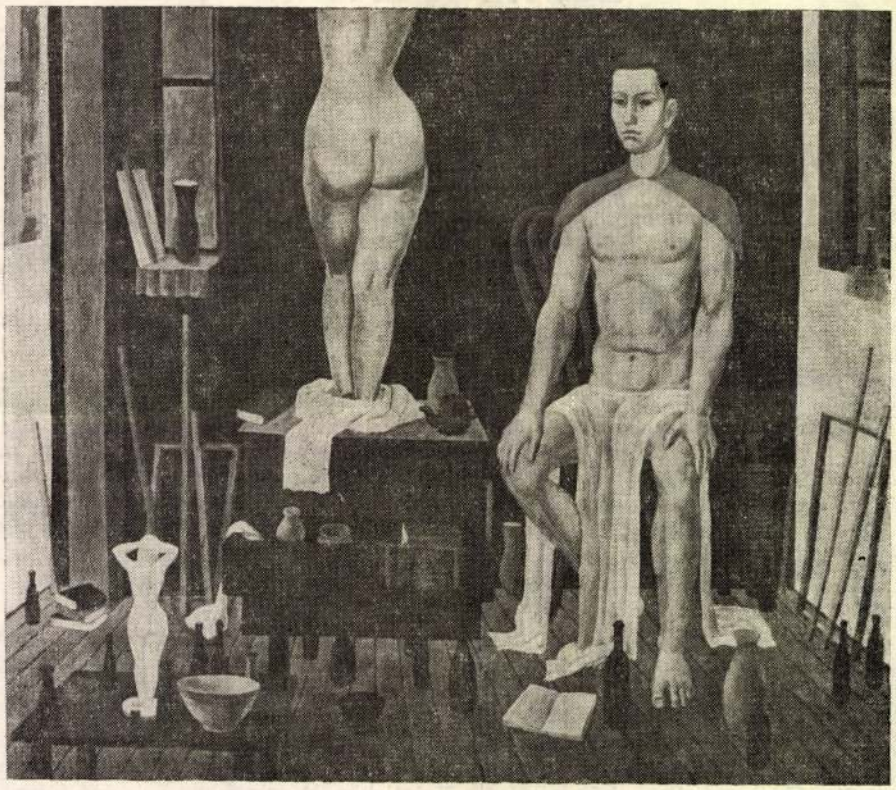

MODELLEK

mást tenni, mint hogy megoltalmazzuk magunkat és visszavonuljunk a műbe, hogy legalább a világ egy meghatározott helyén egy kis rendet teremtsünk."

A Tv Galériájában elhangzott egy kérdés: elég modern-e ez a festészet? Hogy beleveszi magát a köztudatba egy rosszul alkalmazott kifejezés, mi mindent jelent ez a fogalom a különböző emberek fejében, hányszor alkalmazzák elismerésképpen és elmarasztalólag egyaránt! Pedig semmi egyebet nem jelent, mint kortársit, a mi időnkben, jelenünkben keletkezettet. S ebben az értelemben Zoltánfi természetesen modern. És ha a kérdezőnek kissé pongyolán fogalmazott kérdésére akarok válaszolni, megnyugtathatom, a huszadik század szelleme abban a sokközpontúságban

is megnyilatkozik, amelyet a képein a montázsszerűen egymást fedő-takaró, bár végső soron klasszikus térelemekből épít, itt érintkezik a szürrealizmussal.

A huszadik századi festészetben minden eddigi irányzat megtalálható, s ma már azon sem botránkozik meg senki, ha egy kép síkjából kiugró kisebb-nagyobb tárgyak: üveg, tükör és fadarabkák, kavics, drótháló vagy más képekből kivágott részletek, figurák gazdagítják az összhatást.

Zoltánfi nem él ezzel a módszerrel, ő mindent megfest, domborított figuráit is. Sokszor fényképszerű precizitásra törekedve a múlt századi daguerrotypiák naiv beállítottságában, mint például Család című képén. Keveretlen, tiszta színeket használ, aprólékosan, tűvékony ecsettel fest — mint leveles, a szecesszió dekorativitását idéző önarcképének alsó figurasorát —, újabb képein egyre rajzosabban, enyves gipszalapra hordva föl az első lazúros nagy színfoltokat, ebből kaparja vissza a figurát, s az így megtisztított felületen kezd el dolgozni. Technikája nem titok: maga mondta, s közben mutatta is a tv-közvetítés alkalmával.

Természetes, hogy ezzel a módszerrel nem lehet gyorsan haladni, nagyobb felületű munkáin sokszor több hónapig dolgozik. Kiállításán is mindössze tizenkét kép függött a falakon, ami szám szerint nem sok, mégis egy teljes — festői és emberi — világról szóló híradás.

KULKA ESZTER

A MŰVÉSZ – VÁLASZTOTT SZÜLŐFÖLDJÉN*

A művészetek legutóbbi fejlődésére sajnálatosan az egyoldalú szakosodás a jellemző. A társadalmi munkamegosztás mintájára a hangsúly mindinkább a különbségekre esik; arra, ami elválaszt: festészetet irodalomtól, szobrászatot építészettől vagy zenét éneklő. Arra a különlegesre, ami más nyelven el nem mondható. És nem a közös lényegre, amely az esztétikum sajátos formáit a szocialista nemzet tudatává ötvözi. Így ma már művész nagyon ritkán ír kritikát; a jelentés, a szöveg képen, domborításon irodalmiasnak ítéltetik; a műfajok közti szakadék egyre mélyül. Hogy a társművészetek közötti cserefolyamatok mennyire elapadtak, az a fokozati eltérés is jelzi, mellyel a testvérmúzsák: az irodalom, a zene, a képző- és iparművészetek a népi műveltségkincs felé fordulnak. A formanyelv: a vizualitás, a plasztikitás, sokszor öncélúvá válik, a gondolat hordozójából a gondolat vesztőhelyévé. A mívesség néha fontosabb, mint az országot-embert építő mondandó, s megfigyelhető nyugati divatok epigon másolgatása is. A népi kultúra volt és leendő egysége, közösségi tisztasága csak kevesekben élő nosztalgia és törekvés. Ezen kevesek közé tartozik Szabó Iván szobrászművész.

Most nyíló kiállítása nemes és szép példája annak, hogy a ma élő művész miképp vállalhatja a kort érteni és alakítani vágyó teljesség igényét; az azonos utakat, párhuzamokat Adyval vagy Kodállyal, a magyarság mítoszokba vesző múltjával vagy a paraszti kultúra ízlésével. A fafaragás ősi és mégis modern technikájával emberi törvényeket fogalmaz, vállalja a minden művészet számára közös feladatot: nemzetben, népben gondolkozni. A népkultúra mélyértelmű szimbólumaival, a magyar mese- és mondavilág, valamint a paraszti díszítőművészet friss motívumaival kifejezi korunk emberének nyugalmát és nyugtalanságát, derűjét és félelmeit, iróniáját és felelősségtudatát. Egyéni művészet ez, szuggesztív és lelkesítő, de valahogy úgy egyéni, hogy szervesen épül egy életműnél tágabb rendszerbe is, kifejezően és alakítóan, a nemzeti közösség önismeretébe. A bartóki szintézis, amely a népzene folytonosságából és ősiségéből alakított modern magyar muzsikát, a bartóki példa, amely többet vívódott társadalmunk sorskérdésein, mint bizonyos nyugati ösztönzé-

* Megnyitóként elhangzott Szabó Iván hódmezővásárhelyi kiállításán.

seken, sokkal kevésbé hatott képzőművészetünkre, mint például költészetünkre. Szabó Iván mint szobrász a népművészetben való megújulás járatlan vagy ritkán járt útjait töri. Ez művészi munkásságának, pedagógiai buzgalmának nagy érdeme, művészettörténeti jelentősége.

Mai tárlata alkalmával hadd köszöntsem választott szülőföldjén a művészt. Annál is inkább, mert sokkal tartozik neki e város. Törlesszünk adósságunkból szeretettel, hiszen — mint Juhász Ferenc írja —: „A művészetnek kifogyhatatlan szeretetre van szüksége. A szeretet az a virágzó közeg, amelyben a művészet élni tudja valódi önmagát, az a boldog táptalaj, amelybe gyötrelmesen, titokzatosan és magányosan építkező léte belefúrja szétburjánzó hajszálcsöveit."

GREZSA FERENC

SZÍNHÁZ

AZ ÓRIÁSCSECSEMŐ ÚJJÁSZÜLETÉSE

AVAGY: AVANTGARD-E A MAI DIÁKSZÍNPAD?

„Az egyetemisták az újszerűség látható örömével játszották el nekünk a létezés egyik lehetséges — a vásári-kikiáltós — megnyilvánulását, a magyar abszurd dráma egy fejezetének lehetőségeként, amely minden bizonnyal meghatározott szükségletet elégít ki." A Neue Zürcher Zeitung írta ezt 1970. augusztus 11-én az elmúlt év egyik legérdekesebb színházi eseményéről, az *Óriáscsecsemő* ősbemutatójáról. Annak a drámának az újjászületéséről, amelyet 45 éve, 1926-ban, emigrációban írt, s ma is legjobb darabjának tart Déry Tibor. A messziről jött szemlélő tehát úgy véli, hogy meghatározott szükségletet elégít ki ez a — lényegében véve — előzmény és folytatás nélküli expresszionisztikus színház, amelyet a szegedi egyetem amatőr színjátszói emeltek — egy másik kritika szavaival élve — profi színvonalra. Nem is téved sokat.

A szegedi egyetemi színpad idén márciusban sajátos jubileumot ünnepel: huszonötödször adják már elő az *Óriáscsecsemő*-t, mindvégig zsúfolt nézőtér előtt. Játszották Szegeden, Veszprémben, Budapesten, Pécsett. S ez is bizonyíthatja, hogy ez a Déry-dráma, ez az előadás „meghatározott szükségletet elégít ki". S lehetne folytatni a sort olyan dicséretekkel, amelyek szerint a szegediek egy régi színháztörténeti adósságot törlesztettek, hogy a harsány kamaszosság, plakátszerű elnagyoltság, az expresszionista—dadaista szertelenség teremtette környezetben tudott így újjáéledni az *Óriáscsecsemő* ...

A szegedi egyetemi színpad történetét ismerőknek nem újság, de talán csak mélyen szunnyadó felismerés, hogy Paál István — egyébként állandóan változásban levő — társulata az utóbbi öt évben — tulajdonképpen az igazi együttes megteremtése óta — nem tett egyebet, mint hogy makacsul kereste a lehetőségeket az idézett szükséglet kielégítéséhez. Tetszetős fordulattal netán: nem születhetett volna meg 1970-ben az Óriáscsecsemő, ha 1965-ben nem halódik a király. Talán csak az a különbség, hogy a Ionesco-darab öt évvel ezelőtti bemutatóján az egyetemisták hivatásos színházhoz hasonló előadást akartak produkálni — a cél és eredmény közötti különbség tehát eleve nagyobb volt, mint most —, öt év múlva pedig valódi diákszínházat akartak csinálni, s ez meghozta a sikert. Megkockáztatnám azt a feltevést, hogy az együttes akkori és mostani vezetőjének, Paál Istvánnak rendezői elképzelései lényegüket tekintve nem változtak annyit, mint a diákszínjátszásról alkotott véleménye. Elég idézni egy 1966-ban megjelent interjúját, amelyben kifejtette: „To-

Zoltánfi István, festő

1

Született Deszken. Magyar-történelem-rajz szakos tanár. (Diplomát kapott Szegeden 1967-ben.) 1966 óta szerepel kiállításokon. 1969-ben a X. Szegedi Nyári Tárlaton díjat kapott. Első önálló kiállítását (-két kisebb bemutatkozást nem számítva-) a TV Galériája is bemutatta. - Megem lített művei: Triptichon, Tékozló fiú hazatérése, Galád, ...

Kulka Eszter: Zoltánfi István 281-283.

Tiszatáj, Szeged, 1971. március XXV/3

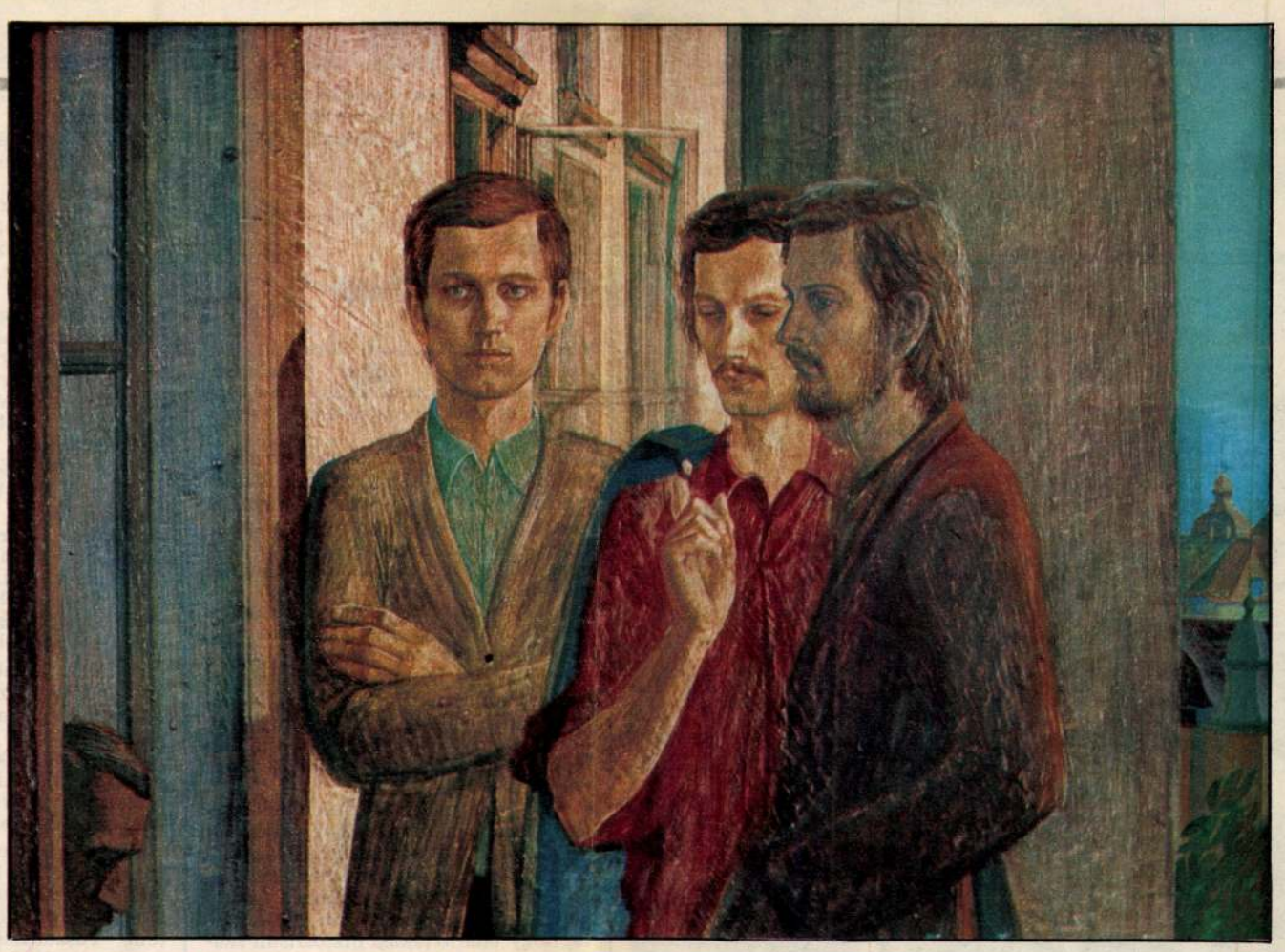

Testvérek

KÉKESDY KÁROLY
REPRODUKCIÓI

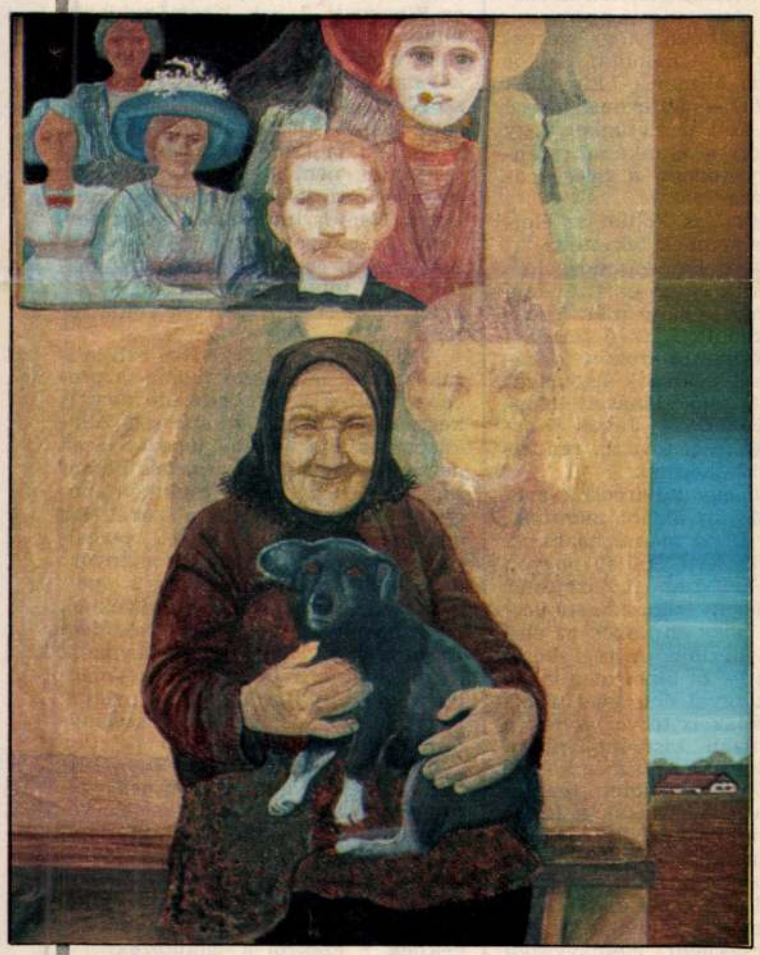

Nagyszülők I.

Család

PROFÁN ÁHÍTAT

Zoltánfy István első kiállításain triptichonjaival hökkentette meg közönségét. Áhítatos figuráikkal majdnem olyanok voltak ezek a képek, mint a hajdani szárnyasoltárok. Csak éppen szentek helyett mai alakok népesítették be őket. Szelíd, méltóságteljes férfiak, gyöngéd nők, öreg szülék, aprócska gyerekek. Az élet nagy ünnepein hozta őket össze a festő, esküvőkön, családi gyülekezeteken, a szerelmesek első találkozásának meghitt pillanataiban. Profán áhitat árad szét Zoltánfy szigorú műgonddal formált, tiszta, égő színű festményein. Azokon is, amelyek nem szárnyasoltárok, hanem csak egyszerű, köznapi pillanatokat ábrázoló táblaképek. Még kocsmai figuráin is az áhitat ömlik szét: mintha falusi nagymisén üldögélnének.

A szegedi művész első pillantásra azonnal fölismerhető és senki máséval össze nem téveszthető stílusa föltűnő gyorsasággal alakult ki. Vinkler László tanítványaként szinte kész festőként lépett ki 1967-ben a szegedi főiskoláról. Először, még mint növendék, a szürrealizmussal kacérkodott, festett is néhány zavaros képet, de e kísérletezésből kilépve hamar megtalálta saját és voltaképpen azóta is változatlan festői modorát.

Miből áll, miből tevődik ez össze? A korai reneszánsz formai és technikai vívmányaiból, bizonyos szürrealista hatásokból, de főképpen és elsősorban saját életének élményeiből. Szuggesztív hatású festményein Szeged város változó paraszti világa elevenedik meg, illetőleg merevül ünnepélyesen áhitatos pózokba. Valahogy úgy, ahogyan a századfordulón a parasztemberek álltak megilletődve a városi fotográfus masinája előtt.

Zoltánfy képei sok országba eljutottak. Ismerik őket Jugoszláviában, az NDK-ban, a Szovjetunióban, az Egyesült Államokban, sőt Japánban is. Hét önálló hazai kiállítás után most a Csepeli Iskolagalériában láthatók régi és új festményei.

ÖKRÖS LÁSZLÓ

ZOLTÁNFY ISTVÁN
Újvilág, 1984. 20.

A 2. Ukrán Front politikai osztályának munkatársai (jobbszélen Mátyás László, mellette Ék Sándor)

kerülőutak miatt. A gyalogosan közlekedőket ugyanis, a szovjet katonák gyakran egy kis munkára is igénybe vették. Így viszont a Vörös Hadsereg főhadnagyával az oldalamon, teljes biztonsággal róhattam az utcákat.

Nélkülözhetetlen volt Mátyás László segítsége azért is, mert ő mindent tudott, ami Budapesten van, ami a városban történik. Jobban értesült, pontosabban tudott mindenről, mint mi. Oldalán lógó térképtáskájában fontos kimutatások lapultak. A fasiszta tömeggyilkosságok színhelyeiről is. Kellemes meglepetéssel tapasztaltam, hogy amit nekünk fel kell deríteni, az már pontosan ott van az ő irattartójában. Rövid munkamegbeszélést tartottunk. Úgy döntöttünk, hogy elsőnek Varga Bélát, a tegnap kinevezett bizottság elnökét keressük fel.

Varga Béla a VIII. kerületben, egy egyházi intézményben vészelte át a német megszállást. Minthogy ebben az időben ő csak önmaga biztonságba helyezésével foglalkozott, én egész idő alatt nem is találkoztam vele, és fogalmam sem volt róla, hol van a menedékhelye.

— Én tudom — mondta Mátyás. — Indulhatunk! El is indultunk a Józsefváros Nagy- és Kiskörút közötti részén húzódó egyik keskeny utcájába. Valami papi szeminárium vagy internátus hatalmas tölgyfa kapuja előtt álltunk meg. A villanyáram hiánya miatt csöngetni nem lehetett, s hosszas dörömbölésünkre is csak késve kukucskált ki a kapunyíláson egy fiatal papnövendékféle. A szovjet jelenléttől megijedve, első meglepetésében azt mondta, hogy Varga Béla nincs idehaza, s csak, amikor megmondtam, hogy kik és milyen ügyben keresik, mutatkozott hajlandónak, hogy megnézze, véletlenül nem jött-e időközben haza. Persze, hogy otthon volt!

Varga mindennel egyetértett, amit én megbízatásunk teljesítéseként előadtam. Hogyne értett volna egyet, csak ne kelljen az utcára kilépnie. Egyébként kért, keressük fel bármikor, amikor szükségesnek tartjuk. Ő mindig idehaza tartózkodik.

Az orvosszakértőkkel felkerestük a nyilas rémségek néhány színhelyét. Ellátogattunk a Klauzál téri gettó területére, ahol részben már felstószolva, részben még szanaszét heverve temetetlenül hevertek a holttestek.

A legszörnyűbb látvány a Szvetenay utcai hullaházban fogadott bennünket. Ez volt az a hely, amelynek pokoli látványáról előző nap Darvas József számolt be a Budapesti Nemzeti Bizottság ülésén. Körülbelül négyszáz hulla feküdt itt, hosszú sorokban, egymás mellé helyezve, körülbelül olyan elrendezésben, mint ahogy később képekről és filmszalagokról a koncentrációs táborok hullahegyeit megismerhettük. Sokukon már ruha sem volt. Főleg a nőkön. Látszott, hogy kivégzésük előtt megkínozták, kifosztották, meggyalázták őket. A meztelen testek látványa itt annál hátborzongatóbb volt, mert ezek hullája nemcsak csontból és bőrből állott, mint a lágerek áldozataié, hanem friss, fiatal, feszülő húsból, izmokból is. Szörnyű érzés fogott el. Később megtudtam, hogy Mátyás Lászlót is, pedig ő már végigjárta a háború és a fasizmus minden poklát és gyehennatüzét. Hol azt éreztük, hogy a halottak vádolnak bennünket, hol azt véltük hallani, hogy segítségért kiáltanak.

Nehezen tudtam a fasizmus szörnyűségeitől elszakadni. Bárhova néztem, dermesztő képeivel mindenütt kísértett a múlt. A jelentést igyekeztem minél gyorsabban összeállítani. Javaslatunkra néhány helyre az orvos szakemberek is ellátogattak, s a jelentésben foglaltakat az orvosprofesszorok aláírásukkal hitelesítették. A jelentés tulajdonképpen maga volt a vádirat, amelyet a Budapesti Nemzeti Bizottság tagjaihoz is eljuttattunk. Legnagyobb nyilvánosságot mégis a *Szabadság* hasábjain kapott. A lapban a vizsgáló bizottság tagjainak névsorával együtt közöltük.

Lakás, de nem otthon

Eddig önálló lakásom nem volt. Soha, sehol, egész addigi életemben. Meghúztam magam, ahol éppen tudtam. Laktam tömegszálláson, voltam ágyrajáró.

Ezeket az alvóhelyeket nem lehetett lakásnak, még kevésbé otthonnak nevezni. Az éjszakai pihenést vagy egy vaságy, vagy egy rossz dívány, néhány összetolt szék, vagy éppenséggel a padló kopott szőnyege biztosította.

A legmagasabb szintű lakásom a háború alatt egy albérleti szoba volt, egy tüdőszakorvos Aréna úti lakásán. Szépen berendezett szoba, erkéllyel, amelyen két nyugágy is kényelmesen elfért. Értékét nagyban növelte, hogy különbejáratú volt: az előszobából közvetlenül ide lehetett belépni.

Amikor a magyar színházbeli matiné után néhány napig Haraszti Sándorék Damjanich utcai lakásán Irénke asszony páratlan háziasszonyi gondoskodására hagyatkozva betegen feküdtem, Vas Zoltán jónak látta, hogy önálló lakást biztosítson számomra.

— Szóltam Usztának, hogy szerezzen neked lakást — mondta, amikor újból munkába álltam. — Elég volt a cigányéletből! — tette még hozzá. Konszolidálni kell az életünket, hogy minden erőnket a munkának szentelhessük. Úgy tudom, a feleségednek sincs lakása.

Jólesett, hogy Vas Zoltán az élettársamat feleségemnek tekintette.

Uszta Gyula, a Partizánmozgalom Ukrán Törzsének egyik partizánegység parancsnoka ekkor már Budapesten tartózkodott, s az ő feladata volt, hogy a Nyugatra szökött fasisztáknak, földesuraknak, gyárosok és magas rangú köztisztviselők lakásait lefoglalja, s az Elhagyott Javak Kormánybizottsága által további rendeltetésükről gondoskodjon.

Uszta Gyula egyik harcostársával a Munkácsy Mihály utcába mentünk. Azt hiszem a 18-as számú házba. A kétszintes villaszerű épület nagyon jó benyomást tett rám. A házmester nem valami túlzott lelkesedéssel vette tudomásul, hogy én leszek az első emeleti lakás bérlője. A régi bérlő — úgy látszik — őt bízta meg lakása és vagyontárgyai őrzésével. Esetleg neki magának is tervei voltak a lakással. Partizán kísérőm valami írást is átadott neki, ami még komorabbá tette. De mit lehetett tennie: magához vette a kulcsokat, s felkísért, hogy birtokba vegyük a lakást.

A lépcsőházból tágas előszobába léptünk. Akkora volt, mint egy táncterem. De mindjárt majdnem ki is szédültünk belőle. A szemközti falon Hitler csaknem életnagyságú portréja fogadott. A szája fülig tátva, állkapcsai közül mintha most is szitok és átok ömlene, s jobb karja ellenállhatatlan lendülettel mutatott előre, mintha csak ezt üvöltené: — Mars ki innen!

Mindannyian megtorpantunk. Az ifjú harcos ösztönösen a pisztolyához kapott, s egy sorozatot a szónokló vezér és kancellár fejébe eresztett. Az üvegcserepekkel, s a vakolatdarabokkal a súlyos képkeret is a padlóra zuhant.

— Dögölj meg! Nemsokára úgyis ez lesz a sorsod — mondta az ifjú partizán felragyogó arccal. Mindketten ellenállhatatlan kacagásban törtünk ki. Ám a házmester arcszíne hirtelen elszürkült, s ettől a pillanattól kezdve engedékenyebb is lett irántunk.

Íme, megtörtént a lakásfoglalás!

Én azt hittem, ez a nagy előszoba lesz a lakásunk. De nem! Megkezdődött a lakás szemrevételezése. A házmester egyik ajtót a másik után nyitotta ki. Mindenhova benéztünk, legalább hét-nyolc szép tágas szoba követte egymást. Ám látni lehetett, hogy a helyiségek az utóbbi időben nem annyira lakás, mint raktár céljaira szolgáltak. A szobák ugyanis tömve voltak értékes holmikkal: bútorokkal, szőnyegekkel, vázákkal s a falak tele voltak aggatva értékes festményekkel.

És nem is akármilyen tárgyak voltak ezek! Két Bösendorfer zongora, faragott antik szekrények, ebédlőgarnitúrák, cseresznyefa ágyak, Mészöly-, Mednyánszky-, Hollósy- és Ferenczy-képek, s néhány az orosz képtárakból elrabolt festmény. S mindezt nemrég még egy vezérkari ezredes birtokolta.

A lakás ablakai egytől egyig be voltak törve. Az ostrom alatt néhány találat is érte a házat, de ettől még jó karban levő épületnek számított. Az ablakokat két nap alatt, szinte rohammunkával, beüvegezték. A cserépkályhák is kitűnő állapotban voltak, csak úgy ontották a meleget.

Szóval: be lehetett költözni! Helyesebben: be lehetett volna, ha a lakás raktárjellegét megszüntetjük. Ezen viszont könnyen lehetett segíteni. Tőszomszédságunkban székelt az Elhagyott Javak Kormánybizottsága, s a zongorákat, a bútorok, képek, szőnyegek jelentős részét egy-két nap alatt elszállították. Most látszott meg igazán, milyen óriási méretű lakást ajánlottak fel nekünk. Vera, aki a lakásfoglalásnál végig statisztált, nem győzött csodálkozni: ilyen méretű lakást ő még soha nem látott. Nem is tudtunk vele mit kezdeni. Az előszobából nyíló első szobát nappali és hálószobának rendeztük be, a többit bezártuk. Már csak azért is, mert nem győztük volna fűteni.

A fűtés egyébként kedves esti szórakozásunk lett. Nem tudom, a pincében volt-e a tűzrevaló, de nem is kerestük. Nem volt rá szükség. A lakásban annyi ládát, dobozt, lécet, deszkát és sok más felesleges holmit találtunk, hogy ebből esténként nagyon jól bemelegítettük a szobát. Ezt egészítették ki a szekrények polcairól előkerülő fasiszta iratok: plakátok, propagandairatok, s dedikált fényképek. Csak a könyveknek kegyelmeztünk meg. Még a *Mein Kampf*nak is. Bennem a Harmadik Birodalomban fellobbanó könyvmágyák olyan kitörölhetetlen nyomot hagytak, hogy ösztönösen visszariadtam ettől a harci módszertől. Úgy gondoltam, könyvek ellen nem tűzhalállal kell védekezni. Ám nem voltunk ilyen kíméletesek a fasiszta vezérekkel. Hitler és Mussolini portréiból egész sorozatot találtunk. Úgy látszik, a vezérkari ezredes gyakorta tagja lehetett a fasiszta vezéreknél hivatalos látogatást tett küldöttségeknek, s ezekről a találkozókról a dedikált fényképek egész sorát hozta magával. A kályha előtt ülve, élvezet volt nézni: a lángok hogy martak bele felfuvalkodott arcukba, s hogy emésztették porrá és hamuvá őket.

Ebből a lakásból mégsem lett igazi otthonunk. Nemcsak a lakás túlzott méretei miatt. A hely szelleme is állandóan kísértett bennünket. Bárhová léptünk, bárhová néztünk, minden a fasizmusra emlékeztetett. Nemcsak a bútorokból, a szőnyegekből, a függönyökből, hanem a falakból is a fasizmus mételye áradt.

Nemsokára — menekülésszerűen — a közeli Benczúr utcába költöztünk.

(Folytatjuk)

ZOLTÁNFY István

ZOLTÁNFY ISTVÁN HALÁLÁRA

Szeged képíró festője nincs többé. Negyvennégy évesen végzett vele a kegyetlen és értelmetlen halál. Városa olyan festőt vesztett benne, akinek minden ecsetvonása a szülőföld materiális és szellemi hagyományaiból következett. Zoltánfy gondolati szürrealizmuson alapuló festői világa előzmény nélküli, egyedülálló jelenség hazai művészetünkben. Szárnyasoltár formába rendezett képfüzérei ikonosztázokat idéző táblakép montázsain személyes hangú, történelmi mélységű, intellektuális vértezetű képi epikát teremtett meg. A trecentós bájjal, a tisztán csengő színekkel, a családi fotóalbumok sárguló fölvételeinek festői újrafogalmazásával a nemzedékről nemzedékre hagyományozódó szeretet, összetartozás dimenzióit kutatta. Rajta kívül kevesen tudták ilyen meggyőző erővel, egyetemes tanulságokkal képekbe fogalmazni a szülőföldet, életteret jelentő város kisembereinek világát, privát történelmét.

TÓTH ATTILA

Tiszatáj 1988. 9.sz.

ZOLTÁNFY István

Ára: 16 Ft

Zoltányfy István festőművész

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
1984 OKT 1 /

Mítosz a Medgyessy teremben

1021

Zoltányfy István kiállítása elé

Zoltányfy István 40 éves, 1966 óta kiállító művész. Pedagógiai Főiskolát végzett Szegeden, ahol jelenleg mint a Tömörkény István Művészeti Szakközépiskola rajztanára dolgozik. Eddig hat önálló és két gyűjteményes kiállítása volt; a hazai városokon kívül a Szovjetunióban, Jugoszláviában és Franciaországban is szerepeltek művei. A Tv Galériája 1971-ben mutatta be művészetét, 1973-ban megkapta Szeged város alkotói díját.

Harminc festményén a képíró pontosságával adja vissza a szűkebb haza, Szeged és környéke paraszti világának rendjét és tisztaságát, az élet legfontosabb eseményeit, ünnepeit. Ikonosztázszerű képei: szürrealisztikusan fogalmazott történetek, sorsukat tükröző arcok, ősiség, átörökítés, örökkévalóság. Művészete himnikus, őszinte beszéd, hit a generációk, a család, az együttélés megtartó, menedéknyújtó erejéről. Festményeiről a mítoszközvetítő öregek iránt érzett mélységes tisztelet, a paraszti élet használati tárgyainak felmagasztalása sugárzik. Gondolkodásra készteti a képei előtt álló nézőt, láttatja a látható mögöttit — mindig a sokat, a legtöbbet mondani akarás igényével.

Zoltányfy István debreceni kiállítását október 18-án, csütörtökön délután Tandi Lajos nyitja meg a debreceni Medgyessy teremben.

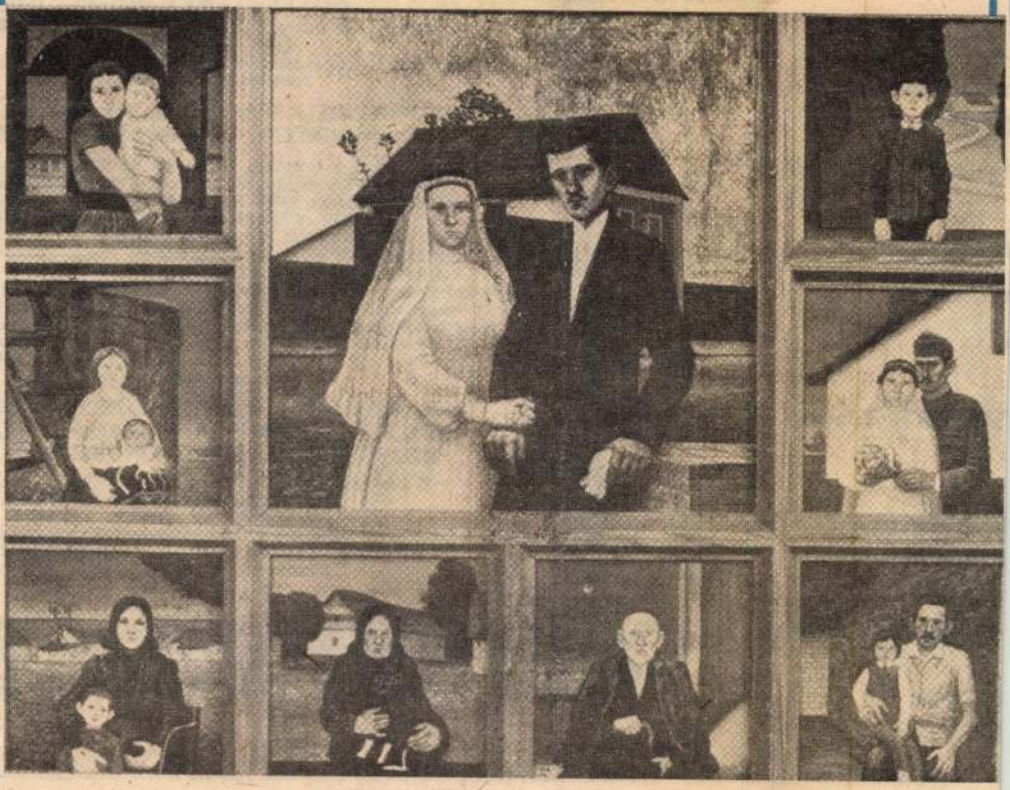

használt olajkályhák és kéménybe építhető gázkonvektor.

ÉRDEKLŐDNI:

október 18-án reggel 6-tól DEÁSZ, Debrecen, Monostorpályi út 11. Bőrraktár

...etek

...zati osztályain.
...OMÉNY.
...i készítményekből

...ÁRUHÁZBAN.
...elán áruk
...N.

...VIDÉKE ÁFÉSZ

...L, AMFORA,
...ázati Ker. Váll.,
... Váll.,
...dasági Kombinát,

...tsz és a
...lat.

Itt minden fejlesztés Önökért tö...
és a kölcsönadott tőkéjük kamatost...

A KSH SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ÉS ÜGYVITELS... VÁLLALAT

az Állami Fejlesztési Bank lebonyolítás...

GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK RÉS...

50 000 Ft-os, 100 000 Ft-os és 500 000 Ft-os ...

KÖTVÉNYEKET BOCSÁT KI,

összesen 40 millió forint értékben, 6 éves lejá...
A kötvénykibocsátás célja:
korszerű mikroszámítógép-park kialakítása, a g...
formában való üzemeltetése

A KÖTVÉNYEK A VÁSÁRLÁS NAPJÁTÓL A NÉVÉRTÉK ÉVI 15 SZÁZALÉKÁ...

A kamatokat a kötvény teljes visszavásárlásáig m...
az október 15-én esedékes kamatszelvény ellenébe...
követő 5 napon belül fizeti ki az Állami Fejlesz...
A SZÜV a kötvényeket két egyenlő részle...
1989—90-ben vásárolja vissza. A kamatok és a törle...
kifizetésére az Állami Fejlesztési Bank garanci...
A kötvények október 15-től 1985. március 31-ig j...
A jegyzési íveket a KSH SZÜV központjába, megyei szá...
vagy az Állami Fejlesztési Bank közgazdasági f...
kell beküldeni. A vásárlás október 15-től 1985. már...
de lehetőség van 1986. március 31-ig esedékes be...
A kötvények ellenértékét átutalással, az ÁFB 218—9...
betétszámlájára kell befizetni.

A KSH SZÜV KÖTVÉNYJEGYZŐI RÉ... SZÁMÍTÁSTECHNIKAI SZOLGÁLTATÁ... KÜLÖNFÉLE KEDVEZMÉNYEKET IS

E kedvezményekről és a jegyzés további fel...
tájékoztatást ad a SZÜV központja
(Budapest XIV., Szugló u. 9—15.),
megyei számítóközpontjai, valamint...
az Állami Fejlesztési Bank közgazdasági f...
(Budapest V., Deák Ferenc u. 5.)

- Ha már a népmüvelés szó elhangzott, Zoltánfi Istvánról ugy tudom, hogy azt beszélik a szegedi Kenderfonó gyárban, hogy kalauza lett a képzőmüvészet és a munkások közötti kapcsolatnak.

- Nagyon szerencsés a kifejezés, valóban igy van, ami nagyon meglepő számomra, az hogy tárlatlátogatásoknak és müterem látogatásoknak sőt müvészeti gimnáziumi órák látogatásának nagyon nagy a visszhangja. Az emberek rendkivül érdeklődőek, és millió kérdést tesznek föl. Ugyhogy ezek a látogatások, ezek a közös élmények, bensőséges meghitt hát élmények ezek nagyon bizalmasak és szerintem nagyon tényleg konstruktiv jellegü.

- Antal Istvánné itt dolgozik a Szövőgyárban, az ujszegedi gyárban. Látta a kiállitást, amelyet elözőleg bemutattak Szegeden a Juhász Gyula müvelődési központban. Vajon eljön-e megnézni itt a gyár kulturtermében is.

- Természetesen, hogy eljövök tavaly is láttam a pesti müvészeknek az itt megrendezett kiállitását, és nagyon jónak találom ezt a szerződéskötést, mert mi brigádokba dolgozunk és a brigádoknak van egy olyan vállalásuk, hogy a kulturális programot is teljesitsük és ez nekünk egy jó ötletet ad ahhoz, hogy nemcsak itt nézzük meg a kiállitásokat, hanem tovább nézzük itt a szegedi környéki muzeumokat, képtár látogatásokat.

1978. V. 2. Televizió 17.00
Dél-Alföldi krónika.

- Sándor Józsefné cérnázónő itt az ujszegedi gyárban.

- Igen.

- Mért tartja vajon jó kezdeményezésnek a kiállitás házhozszállitását?

- Nekünk nagyon jó ez a megoldás, hogy itt van a kiállitás azért mert rengeteg vidéki dolgozónk van, és akkor azok is eltudnak jönni és megtdják nézni könnyebb a lehetőség arra, hogy itt nézzék meg. De mi már voltunk egyébként a Cs.Patai Mihálynak a mütermében, és ott is nagyon szépet láttunk és jót.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

TISZATÁJ
Szeged

1971 3

1021

Zoltánfi István

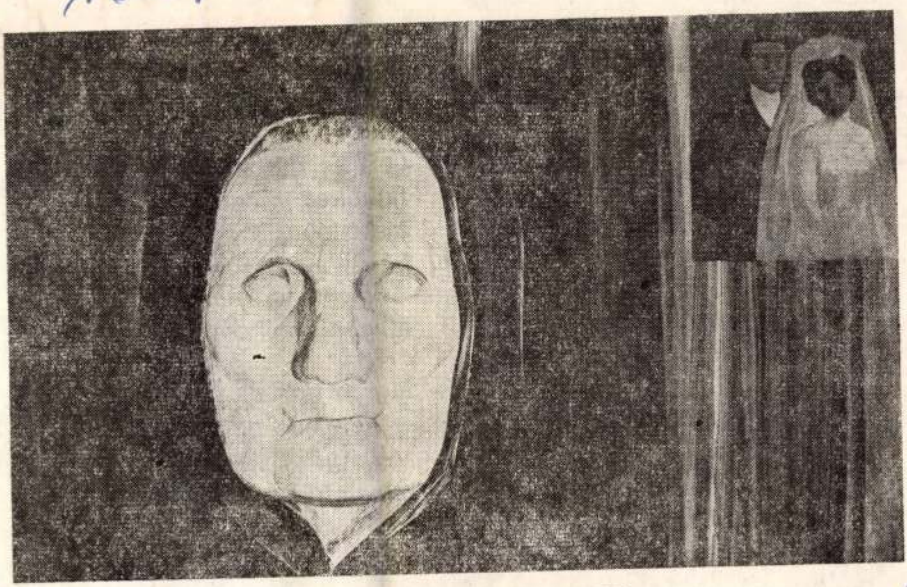

ZOLTÁNFI ISTVÁN: NAGYANYÁM

Szívemből a s

Tied vagyok
életem, kicsi haza.

Nézlek.

Benned meghasadt
komód a Mátra.

Most hajt udvarodba
piros kondásod — az alkony.

Nagyanyám kezéről
kanyarul le,
görgelődik széles rózsafüzér —
a göngyölő Tisza.

Itt á
Ismerj meg, hazám.

Örökös ítéletidő
felhőket csavarint fölöttem.
Mezítlábas szavak
kuporognak a nyelvem alatt.

Meghalt nékem mindenkim.

Morzsátlan asztalra könyöklő
szegénység nevelte hitem
rést nyitott
szívemből a szónak.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1971 APR 25

1021

Zoltánfi István

ZOLTÁNFI ISTVÁN: KISMENYASSZONY

Üzemcsarnok 110 millióért:

Új szövöde épül

A tegnapi termőföldek helyén napról napra határozottabban bontakozik ki egy üzemcsarnok képe. Betonoszlopok sora magasodik az ég felé, és a majdani tízezer négyzetméteres csarnok egy része felett már ott vannak az előregyártott tetőelemek is. Mindez néhány lépésre a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat központi gyárának régi üzemépületeitől. S miközben a kinőtt szövödében még zakatolnak a gépek, már épül az új otthont adó csarnok, amelyben majd 350 szövőszék, számos előkészítőgép, megfelelő irodák, és nem utolsósorban korszerű szociális épületek is helyet kapnak.

Az építkezésen egymás mellett tevékenykednek a KSZV és a Délmagyarországi Építő Vállalat dolgozói. A kivitelezési szerződés megkötésekor ugyanis a vállalatok vezetői megállapodást írtak alá, amelynek értelmében az állandó létszámhiánnyal küzdő építőipart a beruházó kisegíti szak- és segédmunkák végzésével. Ezzel nemcsak költséget takarítanak meg, de ami sokkal fontosabb: lerövidítik a kivitelezési időt is. És miután csupán az építkezés 70 millió forintot emészt fel, nyilvánvalóan nem közömbös, hogy mikor indulhat meg a

típusú gépeket elsősorban a viszonylag könnyebb négyzetmétersúlyú szövetek gyártása igényli, míg a nehéz műszaki szöveteket a már jelenleg is üzemelő belga „Picanol"-gépekkel látják biztosíthatónak. Ezért vásárolnak ebből további ötven darabot, és átkerülnek az új csarnokba a három évvel ezelőtt vásárolt ilyen gépek is. Bár kisebb számban, de mégsem jelentéktelen értékben rendeltek különleges szövőszékeket is. Ezek többsége csaknem teljesen automatizált, és olyan újdonságok gyártását vezethetik be, amelyeket jelenleg nem tesz lehetővé a meglevő géppark.

Az 1973-ban átadásra kerülő tízezer négyzetméteres csarnokban helyet kap a szövőelőkészítő üzem is. A háromszázötven szövőszék kiszolgálásához szükséges felvető-, csévélő- és irezőgép-kapacitást részint új berendezések vásárlásával, részint a már meglevők egy hányadának odatelepítésével biztosítják.

Ezerszemélyes, női és férfi öltöző-fürdőkombinát is tartozik a jelenleg épülő új üzemcsarnokhoz. Ennek kialakításakor már a tervezésnél szem előtt tartották, hogy a párás, meleg csarnokból ne kelljen kilépniük az ott dolgozók-

Zoltánffy István

1. Nagyanyám tenyera 28x45cm
2. Önarckép —"— 68x38cm

Studio 71

Zoltanfi István
festő-

Triptichonja szenegsel o-
t'árlaton.

Vidos Zoltán: A "Studio 70" -
Müvészet, 1970.november - 34.lap

Zoltánfi István.

Az Ernst Lünzeumban rendezett Stúdió 71 kiállításon szerepelt műve.

Láttuk, hallottuk.

1971. dec. 10. 18.00

Zoltánfi István (Szeged)

Műve szerepelt a VII. Délalföldi Tárlaton.

Akácz László: A VII. Délalföldi Tárlat.

Délmagyarország, 1971. máj. 11. (Szeged)

Zoltán Gyula
festő

Részt vett a tárlaton

Kovács Gyula: A 17.Vásárhelyi Tárlat.
Művészet, 1971. május - 37.oldal

Zoltánfi István, festő

Megemlítve.

Akácz László: A VI. Délalföldi Tárlat
794-796. old.

XXIV/8.

Tiszatáj, Szeged. 1970. augusztus

Zoltánfy István, festő

Család és Kocsma c.

képei megemlítve.

Kardos József: XVII. Őri tárlat – Vásárhely

1173–1175.

XXIV/12.

Tiszatáj, Szeged. 1970. december

Zoltánfi István festőművész

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 OKT. 12

Magyar Nemzet

Csütörtökön Szegeden átadták a városi tanács 1973. évi alkotói díjait. Veress Miklós József költő, Zoltánfi István festőművész, Máriáss József színművész kiváló alkotói, illetve előadói tevékenységéért, Nikolényi István újságíró a város kulturális életének fejlesztéséért kifejtett publicisztikai, Libor Rajmund statikus mérnök pedig tervező munkásságáért kapta a díjat.

végrehajtása megfelelően folyik. A vágósertés-termelés 1970-hez viszonyítva már 1972-ben meghaladta a IV. ötéves terv előirányzatát. A tavalyi

Zoltánfy István

a megnyílt szegedi téli képzőművészeti tárlatra művei szerepelnek.

Ökrös László: Szegedi képzőművészek tárlata.

Délmagyarország, 1968. dec. 14.

Zoltánfy István, festő

szerepel a tárlaton.

Nagy Zoltán: A 19. városhelyi ősi tárlatról

7.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 27

Zoltánfi István, festő

Kép: Repr

Zoltánfi István: Nagyanyám 234

Tiszatáj, Szeged. 1971. március XXV/3.

Zoltánfi István, festő

festmény, részlet: Repr.

Zoltánfi István: Részlet a Triptichon Vól 229.

Tiszatáj, Szeged. 1971. március XXV/3.

Zoltánfi István, festő

festmények: Kép.

Zoltánfi István: Család 257.

Tiszatáj. Szeged – 1971. március XXV/3

Zoltánfi István, festő

2

Modellek c. festménye: Repr.

Kulka Ester: Zoltánfi István

281-283.

Tiszatáj, Szeged. 1971. március XXV/3

Zoltánfi István

A Szakszervezetek Csongrád m.-i Tanácsának díjat nyerte el a „Beszélgetők" és a „Nemzedékek" c. festményével. (említve).

Kompozíció '72

1972. aug. 9. TV. 17.55 | 11 | KGV né

Zoltánfi István festő

a IX. Dél-alföldi Tárlaton szerepel „Nemzedékek" c. képe.
(említve)

Rideg Gábor: IX. Dél-alföldi Tárlat.
Népszava, 1973. jún. 29.

Laltánfi István festő

A IX.-ik Délalföldi Tárlaton – mely szegeden 17-én nyílt meg, – szerépelt műve: „Nemzedékek" c. képe (említve).

Láttuk, hallottuk.

1973. VI. 30. | Petőfi | 22.23 Ka.

Zoltánfi István
festő

„Vemzedékek" (triptychon
„középső része)

A.F.: Zoltánfi István
Művészet, 1973. augusztus – 17 oldal

Zoltánfy István

Müvei értékelésével kapcsolatban -a kritikában megnyilvánuló- aggodalom hangja a müvész„vértezetlen"-ségének szól, mert az, aki ilyen "liliomos hittel" alkot "az élet könyörtelen törvényei miatt előbb-utóbb majdhogynem kikerülhetetlenül szemléleti problémákba fog ütközni," -irja Szabó György, de ugyanakkor megállapitja, hogy éppen ez a kiállitása győzi meg az szemlélőt a müvész tehetségéről, emberi és müvészi értékéről. Ezt bizonyitják alkotásai: "Én és a Quattrocento", "Tárgyak", "Vendég", "Kocsma" c. mel.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. febr. 12.

XVI. évf. 7. sz.13. lap

Zoltánfy István

A lap bemutatja a müvész képét, mely virágok között ülő fiatalembert ábrázol. A mü cime: "Férfi".
Repr.

A fiatal szegedi müvészről Szabó György ir "Két tárlat" c. beszámolójában: "..a szép, világosan érthető és megejtően nyugodt, tiszta képek érzelmes egyszerüségé"-ének kiemelése mellett, szinte féltő gonddal beszél róla.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. febr. 12.
XVI. évf. 7. sz. 13. lap

Zoltánfy István festőművész

Az ötéves szegedi Művészklub
közreműködői közé tartozik.

Palner Zoltán összeállítása.
Csongrád m. Hírlap, 1943. jún. 3.

Zoltánfy István (festő)

1974. nov. 14-én a Képcsarnok Vállalat miskolci Szőnyi István termében kiállítása nyílt.

Népszava, 1974. nov. 15. 102. erj. 267 m. 4 p.

Zoltán fi István, jestő

Kárd: Dér István.

Tandi Lajos: Kiállítási ... 89-92.

XXIX/8.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. augusztus

Zoltánfi István

Beszélgetőle olpr.

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul.-szept.

Lotthárffy István
festő

Részt vett a Szegedi Nyári Tárlaton.

Kovács Gyula: Nyári tárlatok.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 34.oldal

Zoltánfi István

a Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsa díjával jutalmastál a XIII. Szegedi Nyári Tárlaton

Népszava 1972 augusztus 2
2. old.

Zoltánfy István

„Nemzedékek" c. Zsiga

szerepel a 19. Vásárhelyi Őszi Tárlaton

- emlékve

Nagyszava 1972 október 15

9-old.

Zoltánfy István
kemenyen, tárgyilagosan fogal-
mazott Triptichonyával vett részt
a tárlaton.

Láncz Sándor: A szegedi nyári tárlat.

Magyar Ifirlap 1972/219 6 old.

Zoltánfi István

Kisleány fémp. 37×42 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972 jul. – szept.

Zoltánfy István

Régi fényképi, temp., 37×47

20 Városhelyi Ősi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Zoltánfi István

Kisláng rajz.

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 – szept. 16.

Zoltánfi István

Nemzedékek II. triptichon 90x140

Beszélgetők temp. 37x47 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. – sept.

Zoltánfi István
festő

„Nemzedékek" (triptychon középső rész)
(repro)

D.Fehér Zsuzsa: Van-e szegedi mühely?
Müvészet,1973.augusztus - 14.oldal

Zoltánfy István

Nemzetél I, temp. 46×93

Nemzetél III, olaj, 46×80

20 Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Zoltán István
festő

Méltatás

D.Fehér Zsuzsa: Van-e szegedi műhely?
Művészet, 1973.augusztus - 14.oldal

Zoltánfi István
festő

Nemzedékek (triptychon nélső
táblái.)

A.F.: Zoltánfi István.
Művészet, 1973. augusztus – 24 oldal.

Zoltánfi István

festő

Önálló kiállítása volt Zoltán-
finak 1969-ben Szegeden az Új-
ságíró Klubban, 1972-ben a Med-
nyánszky Teremben, 1971-ben a TV
Galériában.

A.F.: Zoltánfi István.

Müvészet, 1973. augusztus - 24. oldal

Zoltánfi István
festő

1967 óta szerepel munkáival rendszeresen az országos kiállításokon. Önálló kiállítása volt 1966-ban a Tanárképző Főiskolán.

A.F.: Zoltánfi István.
Művészet, 1973. augusztus - 24. oldal

Zoltánfi István, grafikus

Rajz:

Repr.

Zoltánfi István: rajza 68.

„TISZATÁJ, Szeged, 1973. október XXVII/10.

Zoltánfy István, festő

A szegeden élő fiatal festő tárlata a Medgyánszky Teremben tekinthető meg.
„A Quattrocento híve"; „nemcsak műveltsége meggyőző, szakmai felkészültsége is" az.
Megemlített művek: Család; Élet; Tékozló fiú; Kocsma.

P. Szücs Julianna: Reményi József és Zoltánfy István kiállítása 7.

Népszabadság, Bn. 1972. febr. 11.

Zoltánfi István festő

Szepeden él.

Szerepel az alábbi tárlaton

N. N: Újművek a Műcsarnokban

Délmagyarország 1971 III. 2

Zoltánfi István

A szegedi nyári tárlaton „Kocsma" – „Nemzedékek" c. képek (említe.)

Láttuk, hallottuk.

1971. VII. 23. Kossuth 21.03/6/ Kj

Zoltánfy István, szegedi festő

A Vásárhelyi Őszi Tárlaton két triptihonja szerepel.

Tandi Lajos: Őszi Tárlat Vásárhelyen.

Dél Magyarország, 1971. okt. 12.

Zoltánfy István

A vásárhelyi őszi tárlaton képei szerepelnek.

Palner Zoltán: Hagyományt megújító realizmus.

Csongrád Megyei Hírlap, 1971. okt. 17.

Koltányi István

Öregség repr.

12 Szegedi festő kiállítása
Szeged 1973

Zoltánffy István

Részt vett a X. Délalföldi Találkozón.

Népszava, 1974. jún. 14. 102cdf. 137sz. 4p.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1973 DEC 24
Délmagyarország Szeged

Zoltánfi István festő

HÉTFŐ, 1973. DECEMBER 24.

1021

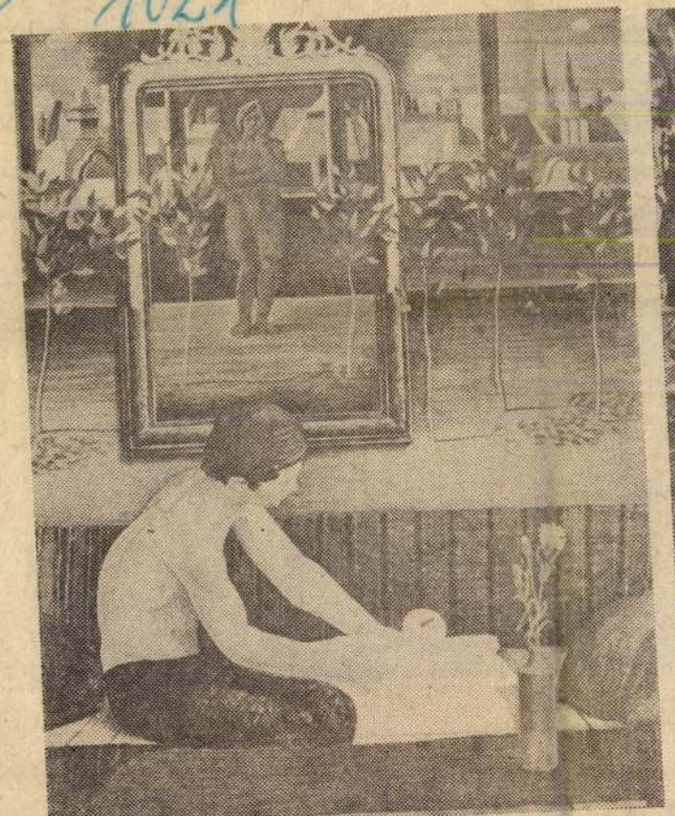

Orgona-

A kis Vince az első, aki Pécsre is eljutott. Szokatlan volt a vonat, beteg lett tőle egy hétig.

— Géza! Ha sok pénz lenne, mit venne?

Az egyeztetés

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 DEC 24"
Délmagyarország Szeged

Zaltánfi István festő

HÉTFŐ, 1973. DECEMBER 24.

1021

A város peremén — a kultúra peremén?!

Megszerkeszteni a harmóniát

A csatlakozás jelentős igényeit. Természetesen nem rülhet ki a belső szervezeti mértékben kihat a város lehet istállóból átalakított tevékenységben hanem a művelődésügyi arculatára, iskolában kocsmákból átala- KISZ kulturális és művelő- szerkezetére is. A viszonylag kított művelődési házakban déspolitikai céljait közös tár- egységes városias jellegű az előttünk álló feladatokat sadalmi feladatként kell ke- kulturális karakter új vonó- megoldani. Ezért mondtam zelni. A KISZ-szervezetek sokkal egészült ki. Megnőtt az elején azt, hogy hosszú, kulturális munkájának a mezőgazdasági foglalko- folyamatos és tervszerű olyan tömegekre is ki kell zásúak száma, gyarapodott a munkát igényel mindannyi- fejtenie hatását, ahol nincs külterület nagysága. Az unktól a változtatás. kapcsolat az ifjúsági mozga- egyesülés jelentősen megnö- lommal. Szem előtt kell tar- velte a művelődésüggyel Forgó Pál: — A népese- tanunk a fiatalok meglehe- foglalkozó szakemberek fel- déspolitikai feladatok érde- tősen heterogén összetételét. adatait. Az így létrejött kében ezekben a városne- A differenciált közös munka, helyzetről és a közeljövő gyedekben is társadalmi a széles körű összefogás, a sürgető feladatairól kérdez- összefogással növeljük az koordinált tevékenység a tük meg *Szabó* G. Lászlót, a óvodai férőhelyeket. Algyőn, KISZ szabad idős feladatai- Szeged városi pártbizottság a volt egészségház átalakítá- nak sarkalatos pontja. Min- osztályvezetőjét, *Forgó* Pált, sával 75 férőhelyes óvodát den peremkerület művelődé- a városi tanács művelődés- alakítunk ki, s felújításra si otthonának együtt kell ügyi osztályának vezetőjét szorul az árvíz idején meg- dolgoznia a KISZ-szervezet- és *Lánárt* Bélát a KISZ rongálódott óvodaépület. tel, hogy a művelődési in- Több mint egymillió forintos

Hajó p

Elindult
Dunán a neg
Mann-motorra
jó, amely a
kitűző szolgá
pozsonyi, kor
pitányságok
ben teljesít sz
vényi-szoros
zötti Duna-sza
jók a balato
gyárban, a r
a győri Rába
gon- és Gépgy
tek. Különösen
elégedettek a
sok.

a v

Zoltánffy István, [festő]

Szerepel az Ernst Múzeum ban.

P. Szűcs Julianna: Stúdió '71

7.

Népszabadság, Bp. 1971. dec. 15.

Zoltánfy István

Az tárlaton bemutatott művei:

„Család I-III.", tempera, 38 x 91 cm.

„Nemzedékek," tempera, 48 x 70 cm.

Rozványi Márta: Vásárhelyi őszi tárlat, Hódmezővásárhely, 1971

Zoltánfi István

Ásvíz a festménye (eml.)
szerepel a XII. Szegedi Nyári
Táslaton

Szabó Endre: Igézet és
számonkérés

Csongrád megyei Hírlap
1971 VII. 25

Zoltánfy

„Flood Fighters" (ewl.)
„Generations" "

- boróky - : Summer art show
at Szeged

Daily News 1974 JIII. 23

Zoltánfy István

Árvízvédelem c. műve (eml.)
szerepel a XII. Nyári Táslatok
legeden

Táslatról Táslatra
TJ 1971 VIII. 24

Zoltánfy István

Árvíz i Kosma c. képe jemlig
szerepel az alábbi Tárlatban

Akácz László: A XII. szeged. Nyári
Tárlat

Délmagyarország 1971 VII. 20.

Koltányi István festő

„Szocialista hagyományok Szeged képzőművészetében" címmel megnyílt kiállításon szerepelnek munkái.

Kulka Erzsi: Szegedi festők tárlata.

Délmagyarország, 1969. márc. 21.

Zoltányi István

Kamaratárlata Szegeden

Vita a szegedei nyári tárlatról
Csongrád megyei Hírlap 1969. sep. 10.

MDK

Zoltánfi István

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1968 aug.6.

Zoltán fi. István

Szerepel a szegedi Téli Tárlaton

Papp Lajos: Egy kiállítás képei.

Tiszatáj 1967 II. n. 135 old.

Zoltánffy István

Szeged, a szegedi művészek szabadkai kiállítása

Szelesi Zoltán: Kapcsolatok Szeged és Szabadka fejzőművészetében

Tiszatáj 1967 X. sz. 922 old.

Zoltánfy István

Olajképekkel

Szerepel a IX szegedi Nyári Táslaton

Szelesi Zoltán: A IX szegedi Nyári Táslat

Tiszatáj 1968 IX sz. 824 old.

M.D.K

Zoltán ffy István
festő

Vlasics Károly hem alól
hemet ki.

Szelesi Zoltán: Vlasics Károly
Művészet, 1968. julius - 14 kap.

MDK

Zoltánfi István

Akt, o.

Csendélet, o.

Szegedi képzőművv. tárlata. M.Gal. 1967. aug.

MDK

Zoltánffy István

Kiállitási hir

Csongrádmegyei Hirlap 1968 juni.15.

MDK

Zoltánffy István

Csendélet, o.

Szegedi nyári tárlat, Móra F.Mus. 1967.jul.

MDK.

Zoltánfy István

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 juni.2o.

MDK.

Zoltánfy István

Kiálli ási kritika

Délmagyarország 1967 juni.20.

MDK

Zoltánfi István

Kiállitási hir

Délmagyarország 1968 márc.22.

M.D.K

Zoltán ffy István
festő

Gendélcsével szerepel a tárlatos.

Szelesi Zoltán: Szegedi képzőművészek tárlata . . .
Művészet, 1968. január – 21 lap

M.D.K.

Zoltánfi István
festő

Művészetében a XX. század
magatartását tanusítja.

Vinkler László: Szegedi festészet
Művészet, 1968. januar - 24 lap.

MDK.

Zoltánfy István

Kiállitási hir

Magyar Szó 1967 juni.22.

MDK.

Zoltánfi István

Kiállitási kritika

Fórum 1967 aug.19.

Zoltánfi István

Szerepelt a szegedi képzőművészek tárlatán a Nemzeti Galériában

Csongrádmegyei Hírlap 1967 aug 13

Zoltánfy István

Kezelet a szegedi téli távlatban

(pr-a): Vita a szegedi téli távlatról

Csongrád megyei Hírlap 1969 I. p

MDK

Zoltánfy István

Én és a Quattrocento szürrealista modorban I-III., o.

Délalföldi Tárlat 4. 1968. - Hmvhely, Szeged, Gyula, Szentes

Zoltánfy István

T. L. a barátom c. képe (szepró)
díjat kapot az alábbi tárlaton

B. Varga József: A X. szepedi ujári
tárlat tanulsagai

Nepművelés 1969 10 s. 41 old.

Zoltánfi István
fitlő

Szürrcálista mű vei szerepelnek
Szegedon

Akácz László: Veres Mihály
Művészet, 1969 december - 48 lap.

Holnaptól:

Ruházati vásár árengedménnyel

Szombaton a Belkereskedelmi Minisztériumban Lauhán Ferenc főosztályvezető ajtótájékoztatón értékelte a ruházati kereskedelem idei evékenységét, s bejelentette hagyományos nyári ruházati vásár indulását.

A ruházati kereskedelem ugusztus 4—19. között rendezi meg a hagyományos yári vásárt, amelynek árulapja nagyjából a tavalyival azonos, mintegy félmilárd forint. A vásár időtaramára a vállalatok saját elhatározásuktól függően a kobbiakhoz hasonlóan 20—40 zázalékos árengedményt adak.

A jelzések szerint országon egyebek között 180 ezer yári női és bakfis ruhát, 30 ezer fürdőruhát, 100 ezer

vezményes vásárba, s a vállalatok önállósága következtében eltérő árak is lehetségesek. A vállalatok saját hatáskörükben jelölik ki a kedvezménnyel árusító boltokat, áruházakat. A vállalatok közölték, hogy a vásár idejére várható nagyobb forgalom zavartalan lebonyolítására növelték a boltok létszámát.

(MTI)

Áru:	Ára (tól ig)
görögdinnye, kg	2.00— 3.00
sárgadinnye, kg	2.00— 3.00
szőlő, kg	6.00—10.00
őszibarack, kg	3.00— 6.00
sárgabarack, kg	2.00— 4.00
körte, kg	2.00— 6.00
alma, kg	2.00— 6.00
ringló, kg	3.00— 5.00
szilva, kg	2.00— 4.00
málna, kg	22.00—24.00
zöldbab, kg	2.00— 4.00
zöldborsó, kg	8.00—10.00
kelkáposzta, kg	2.00— 3.00
fehérkáposzta, kg	1.00— 1.50
vöröshagyma, kg	2.00— 3.00
fokhagyma, kg	23.00—25.00
burgonya, kg	3.00— 4.00
uborka, kg	2.00— 5.00
paradicsom, kg	1.00— 1.50
cecei paprika, kg	4.00— 5.00
sárgarépa, csomója	2.00— 2.50
zöldség, csomója	2.00— 2.50
csemege kukorica, csöve	0.80— 1.00
tojás, darabja	1.30— 1.50
csirke, kg	29.00—31.00
tyúk, kg	24.00—26.00

Szeged szobrai

Zoltánfy István

ZOLTÁNFY ISTVAN T. L. A BARÁTOM

Dálmagyarország
1969 VIII. 8.

Zoltánfi szerep

vásárlások liánítása

húsárnokban

Tóth Sándor: A képzőművészeti gyűjteményről

Délmagyarország 1970 I. 23

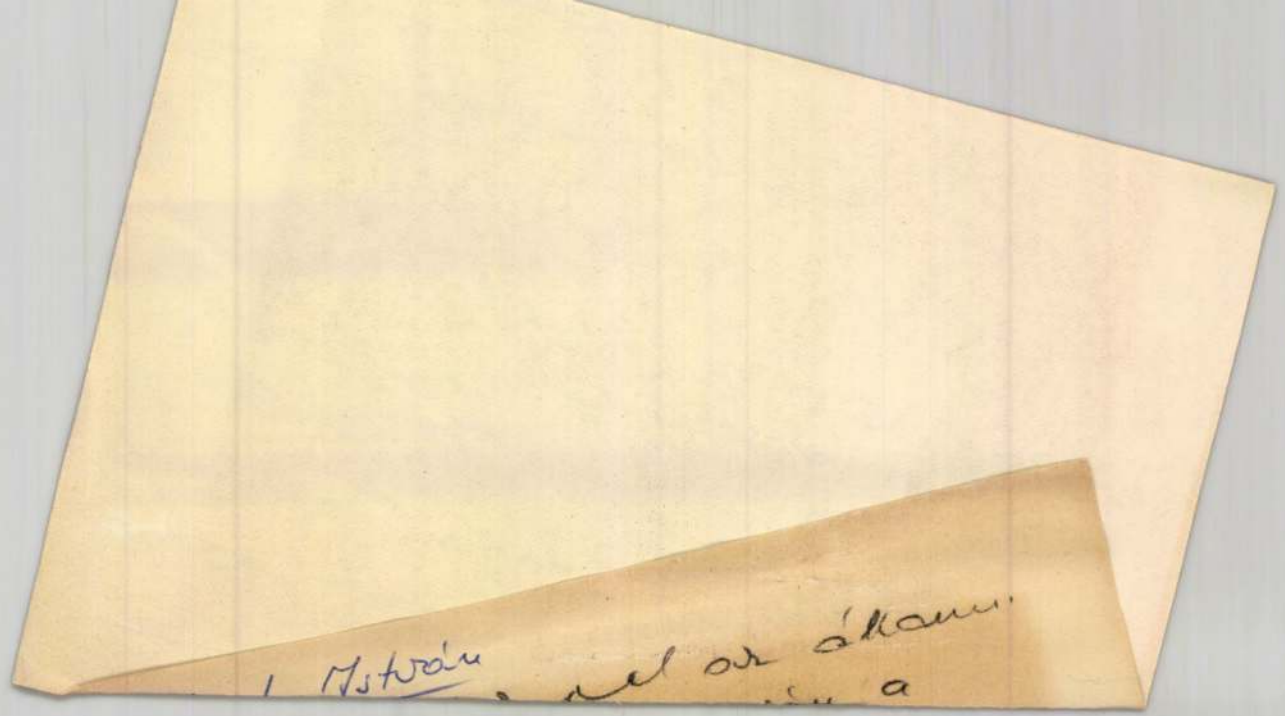

Zoltányi István

Meghívó a festőművész kiállítá-
sának megnyitására

Szőnyi István Ferenc, Mistole
1974. nov. 14-én

Zoltánfy István, 1976

L.: Anna Marcit.

Rózsa Gyula: Szegedi .... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. aug. 2.

Zoltánfi István Festő

A Szegedi Nyári Tárlaton szerepel-
tek munkái. „Nagyszülők" c. (említve)

Képes Krónika

1974. aug. 3. TV. 18.10 / K Gyné

Zoltánfi István festő

a XV.-ik Szegedi Nyári Tárlaton szerepel ~~kép~~ műve: „Tékozló fiú hazatérése" c. kép |említve|

Láttuk, hallottuk

1974. VIII. 25. |Petőfi| 9.40 Ka. |30|

Zoltánffy István festőművész

A szegedi Nyári Tárlaton szerepelnek művei

Láttuk, hallottuk.

1973. VIII. 25. Petőfi 21.25 | Ks.

Kaltánky István festőművész

A szegedi Sajtóház művészklubja Farkas Pál szabadművész kiállítását rendezi, melyet Kaltánky festőművész nyitja meg.

Csongrád m. Élőlap, 1944. márc. 10.

Zoltánfy István festő

Huszadszor nyílt meg a Vásárhelyi Őszi Tárlat, melyen művei szerepelnek.

Horváth György: Őszi tárlat Vásárhelyen.
Magyar Nemzet, 1973. okt. 28.

Zoltánfi István
festő

Zoltánfi István 1967-ben végezte a Tanárképző Főiskolát, magyar-történelem-rajz szakon szerzett diplomát.

A.F.: Zoltánfi István.
Művészet, 1973. augusztus - 24. oldal

Zoltánfi István
festő

Zoltánfi István 1944-ben Szeged ~~[illegible]~~ mellettí Deszken született. Iskoláit Szegeden végezte.

A.F.: Zoltánfi István.
Müvészet, 1973. augusztus - 24. oldal

Zoltánfi István
festő

Zoltánfi második korszakában
gondolatvilágának középpontjában
az emberi problémák állnak: a
születés, a létezés, a halál.

A.F.: Zoltánfi István.

Művészet, 1973.augusztus - 24.oldal

Zoltánfi István
festő

Zoltánfi első időszakából való a „Modellek", az „Attila" című mű. Szürrealista hatásról tanuskodik a „Kismenyasszony".

A.F.: Zoltánfi István.

Művészet, 1973.augusztus - 24.oldal

Zoltánfi István
festő

Fájó szép képet fest az öregségről:
„Nagyanyám" cimű képen. A
tulzott karakterizálásig megy el
a „Kocsma" cimű művében.

A.F.: Zoltánfi István.

Művészet, 1973.augusztus - 24.oldal

Zoltánfi István
festő

Zoltánfi első kompozícióban a fiatal festő energiáját a plasztikus ábrázolás, a térben való elhelyezés és a tárgyak megszerkesztése köti le.

A.F.: Zoltánfi István.
Művészet, 1973.augusztus - 24.oldal

Zoltánfi István
festő

Egyéni problémákat örökit meg a
művész. A „Kislány babával", a
„Sharafelé", a „Beszélgetők I–II", a
„T.L. a baratom" ennek műveiben.

A.F.: Zoltánfi István.

Művészet, 1973.augusztus – 24.oldal

Toltánfi István
festő

Toltánfi képeit a szelidség és a megrendültség érzése hatja át. Az „Emberpár" általános érvénye gondolatok hordozói.

A.F.: Toltánfi István.

Müvészet, 1973.augusztus - 24.oldal

Toltánfi István

festő

Családi képeiről sokasem hiányzik a csecsemő ábrázolása. Toltánfi lisz a család eszméjében, összetartó erejében, átszellemült ~~ábrázolása~~ a „Család I – II. – III."

A.F.: Toltánfi István.

Müvészet, 1973.augusztus - 24.oldal

Zoltánfi István
festő

Zoltánfi az epikus kifejezések tolmá-
csolására Szalay Ferenc által fel-
találtott szárnyasoltár formát
választotta.

A.F.: Zoltánfi István.
Művészet, 1973.augusztus - 24.oldal

Zoltánfy István

Régi fényképek

20 Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Zoltánffy István, festő

herepel

↓

Nagy Zoltán: A 20. vásárhelyi őszi tárlat

7.

Népszabadság, B; 1973. nov. 9

Zoltán István

a Szegedi Városi Tanár 1973. évi

alkotói díját Zapta - emlétve

Magyar Nemzet 1973 oktober 12

4. old.

Zoltánfy István

Képei szerepelnek a XX. Vásár-helyi Őszi Tárlaton a Hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban

Magyar Nemzet 1973 október 28
11. old.

Zoltánfi István

Kentben temp. 50x60

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 – szept. 16.

Zoltánfi István

1. Beszélgetők II. temp. 45x35
2. Kisláng —"— 37x42

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 – szept. 16.

Zoltánfi István festő

díjat nyert a X.

szegedi nyári tárlaton

Mágusava 1969 augusztus 6

2. old.

Foltányi István

Kívül-belül festett „világi szárnyas oltára"
szerepelt a Stúdió 70-en (Ernst M.).

Bojár Iván: Kiállításról – kiállításra; Magyar Hírlap, 1970. IV. 7. 6. l.

Zoltánfy István
festő

Zoltánfy István szárnyaskép hiszen gondolhodásmódja ugyanabban gyökerénk, mint Malle Leis' ezt hortázs festőművésznőé.

Pap Gábor: Vásárhelyi mozaik.

Művészet, 1974. március - 24. oldal

Zoltánfy István
festő

Méltatás.

Pap Gábor: Vásárhelyi mozaik.
Művészet, 1974. március - 24. oldal

Zoltánffy István festménye

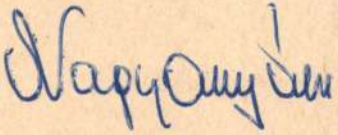

Kortárs 1972/2 194. old.

Zoltánfy István, festőművész

Egyenletesebb teljesítmény, nívósabb anyag – ezek voltak a XXI. szegedi Nyári Tárlat jellemzői. –
Zoltánfy István már régóta egyéni világ építésével emelkedik ki az átlagból. A szegedi művész lírailag-gondolatilag jól összefogott képe szerepelt a tárlaton: „A terv" címmel. /említve/

Ferske András: Körkép a XXI. Szegedi Nyári Tárlatról. Dolgozók Lapja, 1980. szept. 14.

Zoltánfy István

Kiállított a XXVI. vásárhelyi őszi tárlaton

és a városi tanács jutalmában részesült

Magyar Hirlap 1979/236/6

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 128-068, 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Zoltánfi István

1977 AUG 29

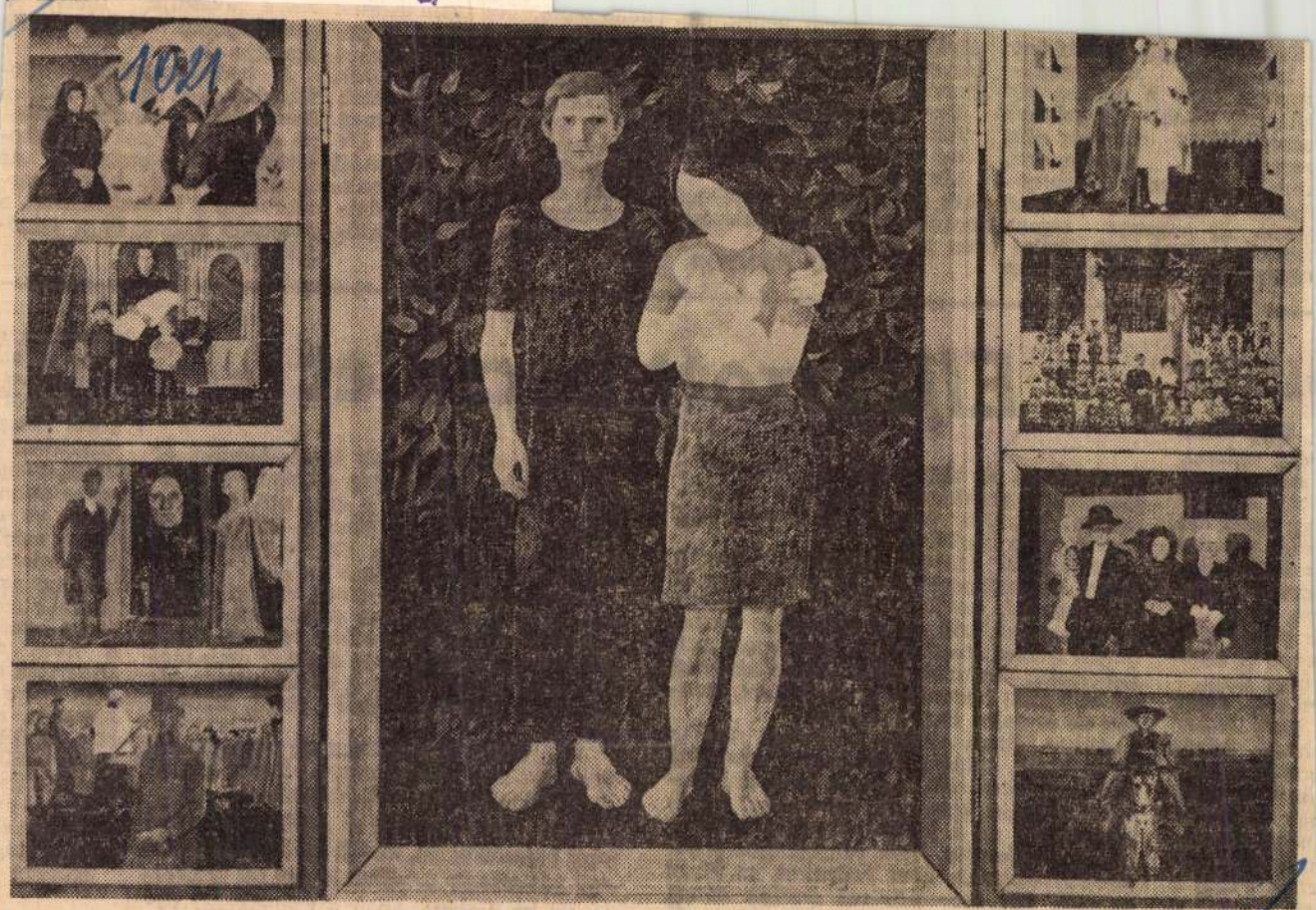

ZOLTÁNFI ISTVÁN: NEMZEDÉKEK

Sajátos vonása egyébként kábelgyári újítómozgalomnak, hogy a hajdan oly jellemző kisebb jelentőségű összerűsítések ma már alig szerepelnek napirenden. Annál jelentősebb mennyiségben a találmány szintet túróló, új műszaki elgondolások. Csaknem valamennyi új gyártmány ilyen

[illegible] a szigetelő gépek tartályába már jó ideje nem kézzel rakják fel a PVC-granulátumot.

Egy ötletesen megszerkesztett levegőpisztoly elvégzi ezt a műveletet a gépkezelők helyett,

akik így nagyobb figyelmet fordíthatnak a berendezéseken futó kábelra.

BEDŐ NÁNDOR

[illegible] azonban [illegible] loggal, h[illegible] változatla[illegible] az iparn[illegible] Ennek n[illegible] nemrégib[illegible] júságpoli[illegible] Tanács á[illegible] középisk[illegible] gozók tecnnikusi [illegible] séről.

[illegible] sító vizsgákat.

Eljátszott becsület

a barátom, elnök után

. Úgy érez-dig tudtam, szövetkezet- Sőt egyszer gy hetek óta tte, s azóta : erről-arról, gatnak. Ak-m, hogy a z ember ide-etett el sem-vége lesz. tania, azért vére. Akkor hogy bűnös enhat éve el-már a tagok nek az elnöki négy esten-tták meg, di-zták. Pedig a ett tiszta a utóbbi megyei

értekezleten is úgy verte a „huppot" a szövetkezet érdekében, hogy még csodálkoztam is rajta: nézzünk csak oda, még ölre megy a közösért!

Valósággal kiabált, rekedtes hangját szinte visszhangozta a szűk pincehelyiség. Azt mondta, nekik is kell a támogatás, tisztességesen kell azt a Kölcsönös Támogatási Alapot elosztani, ne csak egyes szövetkezetek kapjanak belőle. Rövid karjával az orra előtt hadonászott, azt hittem, menten az asztalra csap mérgében.

Akkor láttam először kiborulva. Amióta bemutatták, mindig csendesnek ismertem. Bár hallottam róla, hogy az arra érdemeseket alaposan leteremti, mert él-hal a szövetkezetért, és a legkisebb rendellenességet is megtorolja. Nem vagyok híve a gorombáskodásnak, nem kedvelem az olyan vezetőt, aki beosztottaival durván bánik, de aki mindezt a szövetkezetért teszi, azzal kicsit elnéző tudok lenni. Mindig az jut eszembe, talán olyan emberek is vannak, akiknek nem ér a szép szó. Ismerek néhányat belőlük, ha lehetne, felforgatnák a közöst mindenestül. Ember legyen a talpán, aki ezekkel bánni tud...

Mindenesetre ez az elnök rendet tudott tartani, s a szövetkezet évről évre gazdagodott. Szerteágazó tevékenységében olyan eredményei voltak, hogy a tagok csak tapsoltak az elnöknek, és a szövetkezeten kívüliek is tisztelték. Volt rangja, tekintélye.

A vezetés már nem okozott neki gondot, nagy rutinnal rendelkezett, játszva csinálta a dolgokat. Rosszul játszott...

Most letartóztatták. A nyomozás még nem bejeződött be, de előreláthatólag mintegy kétszázezer a hiány. Vajon mi késztette ezt az embert, hogy a szövetkezet va-

gyonához n vagy valam Megnéztem vedelméről közel százez jövedelme i körül, vagy natra talán akart ez a akart még? társadalomn zatában nag korábbi éve maga aazdá a havi ti Ismertem e nem tudta szerakja, e el a közösb díjkorhatár sen kihúzza veteránt en vetkezet tö vezi a mag Minden

Zoltánfy István festő

ZOLTÁNFY ISTVÁN: BESZÉLGETŐK

FIÚK

CSALÁD

Zoltánfy István, festő

1., fiúk

2. Család

(l.: Mm.: 1)

Zoltánfy István: kép festmény

Tiszatáj, Szeged, 1979. máj

Műmellé Kelet 2 11.

XXXIII/5. III/5.

Zoltánfy István, festő

ZOLTÁNFY ISTVÁN: RÉGI FÉNYKÉP

9

XIII/5.

Zoltánfy István, festő

Kerengető c. festménye:

Repr

Zoltánfy István: Munkája 17

Tiszatáj, hegedő, 1979. május XXXIII/5

Zoltánfy István, festő

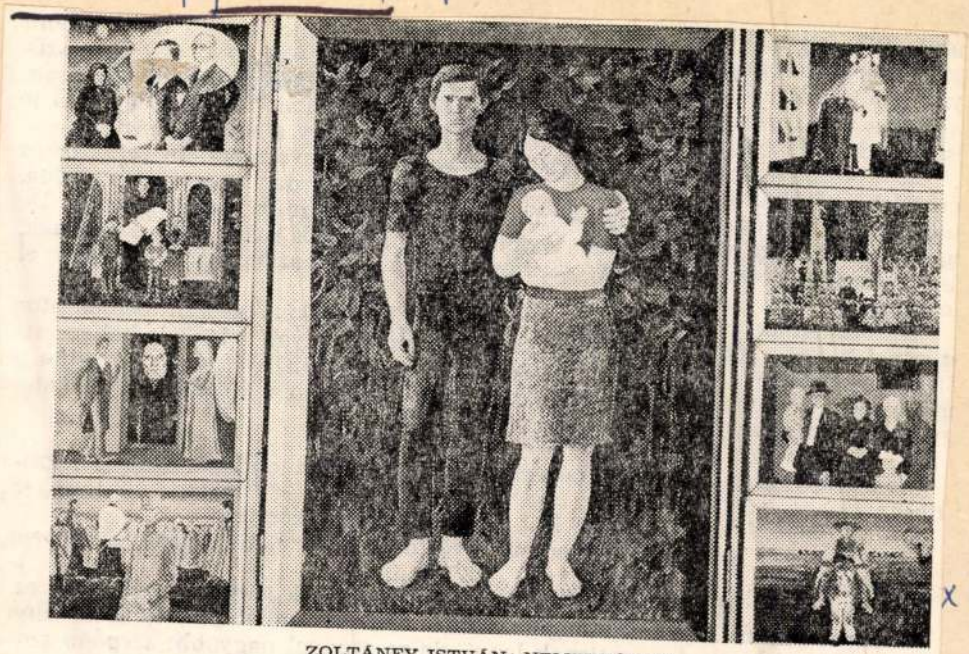

ZOLTÁNFY ISTVÁN: NEMZEDÉKEK

32

32

x 4/5.

rnak lenni.

Zoltánfy István, festő

Harapelé c. festménye:

Rep

Zoltánfy István: Munkája 90.

Tiszatáj, Szeged, 1979 máj. XXXIII/5.

Zoltánfy István, festő

ZOLTÁNFY ISTVÁN: KETTEN

79

79.

XXXIII/5.

Mindez érthetővé teszi, hogy meglehetősen nehéz volna a szóban forgó kötetről szokványos recenziót írni. Megbocsátható tehát a recenzensnek, hogy él lehetőséggel, a lekerekített és kellőképpen arányosított ismertető helyett inkább

1968 DEC 14

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296; 188-307

Zombori László festőművész

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Szegeden nyílik a Móra Ferenc Múzeum Képtárában (Horváth Mihály utca) december 15-én, vasárnap 12 órakor Zombori László festőművész kiállítása a Szeged városi tanács vb művelődésügyi osztálya, a Magyar Képzőművészek Szövetségének Szegedi Csoportja és a Móra Ferenc Múzeum rendezésében. A kiállítást *D. Fehér Zsuzsa* dr., a Magyar Nemzeti Galéria tudományos főmunkatársa nyitja meg.

föllelhető. A fejlődés által napirenden tartott problémakörök közül négyet emeltek ki és dolgoztak fel részletesebben a társadalmi bizottságok: *1. A szocialista demokrácia; 2. Az ifjúság és társadalmunk kapcsolatának néhány kérdése; 3. A társadalmi struktúra és a szocia-*

hazafiság; 4. Az új

néhány

Zoltánfy István, festő

L: A Tandi L. – cikk vegén

Zoltánfy István: Munkája 96.

Tiszatáj, Szeged, 1979. máj. XXXIII/5.

Zoltánfi

Ez év augusztusában a szegedi Horváth Mihály bemutató teremben állította ki „Árvíz ellen küzdők" és „Nemzedékek" cimű műveit.

-Cozóky-: „Summer art-show at Szeged."
Daily News, Budapest, 1971. aug. 23.

6 l

Zoltánffy István

Népművelés
1977. szept 9.

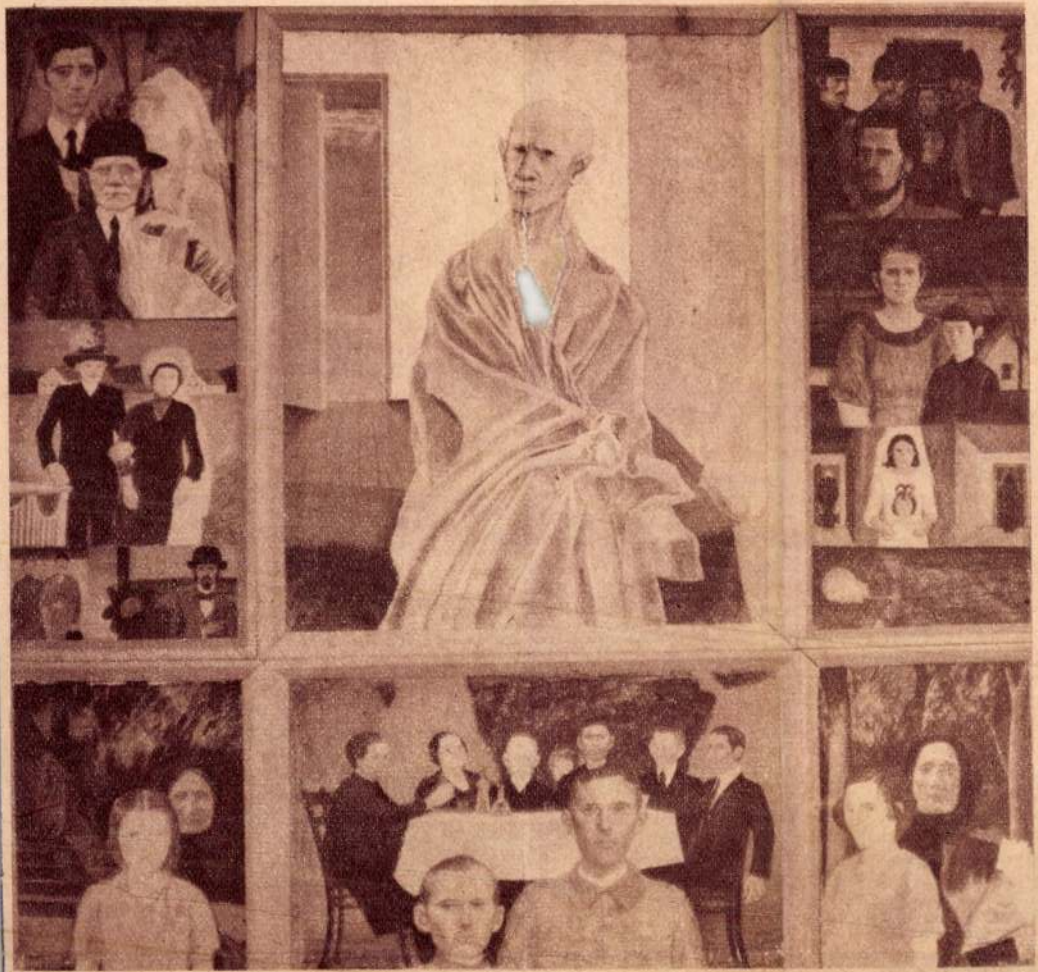

Zoltánffy István: Nagyapám emlékére

suth Kiadóval alakult ki a társadalomtudományok vonatkozásában. Megjegyzem: mi hasznosnak tartjuk a tematikai „átfedést". Az egészséges versengés emeli a könyvkiadás színvonalát, gazdagítja és színesíti a választékot, hasznos az olvasónak, javítja a szerzők közérzetét, s növeli vállalkozási kedvüket.

A többi kiadó részt vállalása csökkenti ugyan a Gondolatra nehezedő terheket, de nem csökkenti felelősségét, amely elsősorban abban jelentkezik, hogy megbízatásának megfelelően a lehetséges teljesség és rendszeresség igényével „fedje le" (ti. ismeretterjesztő könyvekkel) az egyes tudományterületeket. Tegye ezt marxista elkötelezettséggel, műfaji változatossággal, különböző előképzettségű olvasók számára, s lépést tartva a gyorsan fejlődő tudományokkal.

A munkamegosztás alakította ki a Gondolat szerkesztőségének jelenlegi felépítését is. Eszerint három szerkesztőségünk (a társadalomtudományi, a természettudományi, valamint az irodalomtudományi és művészeti szerkesztőségek) mintegy harminc szakszerkesztője — többszáz külső szakértő közreműködésével — választja ki és gondozza az ez idő szerint évente megjelenő mintegy 120—130 könyvünket.

Olvasóközönségünknek az ismeretterjesztő irodalom felé fordulása ugrásszerű változást eredményezett a Gondolat teljesítményében mostani ötéves tervünk elején. Az 1970-ben kiadott Gondolat-könyvek átlagpéldányszáma 10 000 volt (alig valamivel nagyobb az 1966—70 közötti öt év átlagos példányszámánál), az [illegible] megjelent könyvek átlag-

zések kellenének a baranyai népművelési valóságból.

Ezt a füzetsort *klubvezetői tanfolyam* anyagául szánták a baranyaiak. Alkalmas-e rá? A benne taglalt ismeretek megbízhatóak, helytállóak, logikusan végiggondoltak, ebből a szempontból igen a válasz. Pár dolog mégis elgondolkoztat. Mindjárt a *hét* füzet riasztó: gondoljuk meg, nem hivatásos népművelők, hanem művelődő fiatalok tanulnak majd belőlük! Sok, tehették volna tömörebben, mint például *Hidy* Péter, aki egyetlen, nem is túl vastag füzetben röviden mindent elmondott a kérdéskörről, jóval többet, mint ez a hét kötet (*Hidy Péter: Az ifjúsági klub, Ifjúsági Lapkiadó, 1974*). A hét kevesebb, mint egy? Igen, mert túlburjánzó részletek miatt lényeges vonatkozások kimaradtak. A *közösségi nevelés*ről például külön füzet szól, de az *erkölcsi nevelés*ről (melynek a közösségi nevelés több mással együtt része) meg az *értelmi nevelés*ről nem esik szó. Az *esztétikai nevelés* is eléggé homályban marad az olvasóvá nevelésről és a zenei ismeretterjesztésről szóló kötetekben. A füzetsor azt sugallja, hogy a klubbeli művelődés anyagát a művészetek adják, holott a *társadalom-* és *természettudományok* is jelentősek benne. Minek a *könyvtár* és a *könyvtáros* működésének akkora teret szentelni, amikor a leendő klubvezetőt ez csak bizonyos szempontból érdekli? Ugyanígy a *zené*nél: rengeteg szó esik a zenei ismeretterjesztés általános kérdéseiről — pedig csak a *klubbeliek*ről kellene beszélni. Egyik füzet a *szociológiá*ról sokat, a *tervezés*ről alig valamit ad:

Zoltánfy István

MUNKÁSOK KÖZÖTT címmel nyílt meg öt szegedi festőművész közös kiállítása tegnap Szegeden a szakszervezetek Juhász Gyula Művelődési Központjában. Dér István, Novák András, Cs. Pataj Mihály, Zombori László és Zoltánfy István húsz alkotása került közönség elé.

III 17

Magyar Hirlap 1978-06-10

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 187-748, 340-726
1977 JÚN 5

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Zoltánfy István

/1021

ZOLTÁNFY ISTVÁN: FIÚK

olvashatatlan írást bet
ni? Szavaink legyenek
nyen érthetőek!

Beszédünk hangeszk
a hangsúlyt, a hanglejté
magassági, erősségi, rit
és tempóváltást, a hang
változásokat csak a szi
ges mértékben szabad a
maznunk. A hibák fő
beszédhallásunk fejletle
ge. Ha nem halljuk, hog
beszélünk, milyen jogon
juk a hallgatótól, hogy
tön megértsen bennünke

Ismerjük meg alapo
beszédünk törvényszerűsé-
geit! Korunk, amely minden
előbbi korszaknál mozgal-
masabb, dinamikusabb, na-
gyon tiszteletben tartja az
élő szót, mint meggyőzési
eszközt. Még talán sohasem
volt az élő szónak akkora
hatalma, mint éppen nap-
jainkban.

a mindennapok nyelvében
és a hivatalos fórumokon
egyaránt beszéljünk tisztán
magyarul! Törődjünk hang-
képzésünkkel, beszédünk fo-
netikai eszközeivel, a ma-
gyaros szerkesztéssel. Min-
dig azokhoz szóljunk, akik
előtt állunk, segítsük őket az
elmondás lehetőségeivel is a
megértés folyamatában! Le

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 DE[illegible] 1 1

DÉLMAGYARORSZÁG

Zoltánfy István, festő

1021

Három tárlat

Az idei év utolsó kiállításai láthatók a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában, három szegedi képzőművész önálló tárlatai. *T. Nagy Irén* faintarziáit mutatja be. *Zoltánfy István* tízéves festői munkásságának legjavát válogatta egybe. *Papp György* pedig az utóbbi évek termésének legsikerültebb lapjait szervezte kiállítássá. A tárlatok január 8-ig tekinthetők meg.

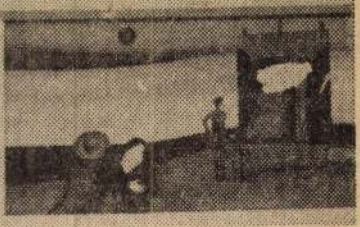

ZOLTÁNFY ISTVÁN TÖRTÉNETEK

Állat
a tan

Szabadkozott, a... csak a verandára hívott be. Abban a pillanatban érkezett a tanyáról, egész nap beteg állatok között dolgozott. A szag beleveszi magát a ruhába, bolha is kerül egy-kettő, mire befejezi a munkát. A foglalkozásával jár, ott nem lehet kényeskedni. Ruhát kell váltani, erősen lefürödni, anélkül nem szívesen megy a szobába.

Rögtön oldódott a hangulat, amikor a munkájáról kérdeztem. Előre kiagyalt, provokatívnak szánt kérdéssel kezdtem:

— Ha egy állatorvos lelkiismeretesen dolgozik, azt mondják az emberek, még nem gazdagodott meg eléggé, azért történt annyira. Mesélik, megérkezik a kezdő állatorvos a körzetébe egy ócska biciklin, pár év múlva két autója is van, egyiken disznót oltani jár, másikon üdülni.

Nem vette a lapot, csak legyintett, nem komoly beszéd az ilyen.

— Rosszindulatú ember mondhatta, aki ráadásul a munkánkat sem ismeri. Mérhetetlenül sokat kell a mi szakmánkban dolgozni, gyakran végzünk piszkos, visszataszító munkát. Fizetni meg másutt is fizetnek. Nem gazdagodtam...

Apró jótanácsok ezek, de folyton mesélni, duruzsolni kell az emberek fülébe, hogy megragadjon belőle valami. Télen, amikor kevesebb a munka, egy-két előadást is tartok a körzetemben.

— Milyen perspektívái vannak a háztáji állattenyésztésnek az állatorvos szerint?

— Az állami dotáció mértékétől, a felvásárlási áraktól függ. De még így sem egyforma. A szarvasmarha-tenyésztés a nagy támogatás ellenére éppen csak szinten maradt. Faluban könnyebb sertést nevelni, nem kell neki szálas takarmány, lehet önetetővel, önitatóval tartani. A tehenet fejni kell, ez nehezebb, több rendszerességet kíván. Ha a tanyai ember megöregszik, többnyire vágóhídra megy a tehene. Bikaborjúnak van ára a vásárokon, de üszőt még vemheset se nagyon keresnek.

— A gyakorló állatorvos milyen kapcsolatot tart fenn a szaktudományával?

— Megvásárolom, ha új szakkönyv jelenik meg, járatom az Állatorvosok Lapját. De ilyesmire télen jut több időm. Havonta egy-egy járási és megyei értekezlet van, ahol központi előadók tájékoztatnak a mindennapos gyakor-

Zoltánffi István

Zoltánffi István festőművész
és társai kiállítása Szegedre
a Horváth Mihály utcai kép-
tárban december 2-án meg-
nyílt

—: Kiállítási naptár.
Művészet, 1977. december - 48. lap.

Zoltánfi István, festő

L.: Novák András

— : Képzőművének ... 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. jan. 7.

Zoltán Ffy István, jestő

L.: Martyn Ferenc

Rózsa Gy.: A válogatás ... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976 jan. 17

Zoltánfy István, festő

□ ZOLTÁNFY ISTVÁN festőművész kiállítását Tandi Lajos újságíró nyitja meg október 27-én, csütörtökön délután 5 órakor a Győri Képcsarnokban.

—: □ Zoltánfy István 2.

Esti Hírlap, Bp. 1977. okt. 24.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 DEC 3

Északmagyarország

Zoltánfy István kiállítása

Műalkotások a fenyőfa alá

1021

A Képcsarnok Vállalat miskolci Szőnyi István-termében hivatalosan már bezárt Zoltánfy István kiállítása, bár a képek még megtekinthetők és vásárolhatók. A minap nagy teherautó-rakomány érkezett: a téli kínálat, a karácsonyi ajándékként, a fenyőfák alá tehető műalkotások nagy választéka. Mit kínál a Képcsarnok karácsonyra? *Moldován Gyuláné*, a Szőnyi-terem vezetője tájékoztatása szerint a téli választék, illetve kínálat igen sokszínű, gazdag. A hagyományos festmény- és grafikai anyagon kívül nagyon sok márkás kisplasztika — *Turcsányi, Rácz, Fekete, Pató, Deák* művei — között válogathatnak a kis szobrok kedvelői. Hasonlóan gazdag a kerémiaválaszték. *Várdeák Ildikó, Bod Éva, Borsodi Ágnes* és mások munkái kerülhetnek értékes ajándékként a fák tövébe. Az utóbbi időszakban igen megnövekedett a bőrművészeti áruk választéka és meglehetősen sok az értékes ötvösmunka és ötvösékszer. A Szőnyi-terem, mint Moldovánné mondta, felkészülten várja a karácsonyi ajándéknak szépet, értéket, művészi értékűt vásárolni szándékozókat.

MVSC—Hajdú V
Miskolc, 800 néző.
gán. MVSC: K
Locher, István, Sz
Lipták, Demkó, G
kete. Edző: Virágh
nal a hazaiak lép
dólag, az újonc v
kapujuk elé tömör
ségbeesetten védek
romgólos előny
után lefékezett az M
gőzzel játszva is b
zött. Gl.: Kiss (2),
Jók: Locher, Szabó
Galló, Lipták.

Nagybátonyi Bányász—Borsodi Volán 2:1 (0:0). Miskolc, 200 néző. Vezette: Kulimár. B. Volán: Szakos — Farkas, Takács, Kőrösi, Vári, Tóth, Vasvári, Lója, Jónás, Kertész, Previtzer. Edző: Penderik György. Egyenlő erők küzdelmét hozta az első játékrész. A Volán próbálkozott többször, de a csatárok pontatlan összjátéka miatt igazán nem került veszélybe a kapu. Szünet után két hatalmas védelmi hiba eldöntötte a két pont sorsát. Gl.: Vasvári. Jók: Kőrösi, Vasvári.

Rudabányai Ércbányász—Nyír-
-bátori Spartacus 3:0 (1:0). Ru-

óriási meglepetést okoztak győzelmükkel. Az LMTK enervál-tan, kedv nélkül játszott, s a hatalmas lelkesedéssel küzdő vendégek rászolgáltak a győzelemre. Gl.: Grolmusz. Jók: Balogh, Kovács, Grolmusz, illetve a Leninvárosból senki sem nyújtott átlagon felüli teljesítményt.

Kazincbarcikai Vegyész—Sátoraljaújhelyi Spartacus MEDOSZ MÁV 1:0 (0:0). Kazincbarcika, 500 néző. Vezette: Szabó I. KVSE: Baricska — Farkas, Ködmön, Mochlár, Sárrány, Kopa, Mikula, Kendi, Fekete, Ráczi, Kovács (Szitka). Edző: Pete András. Sátoraljaújhely: Szakál —

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRSZOLGÁLAT
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 SEP 28

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Zoltánfi István
1921

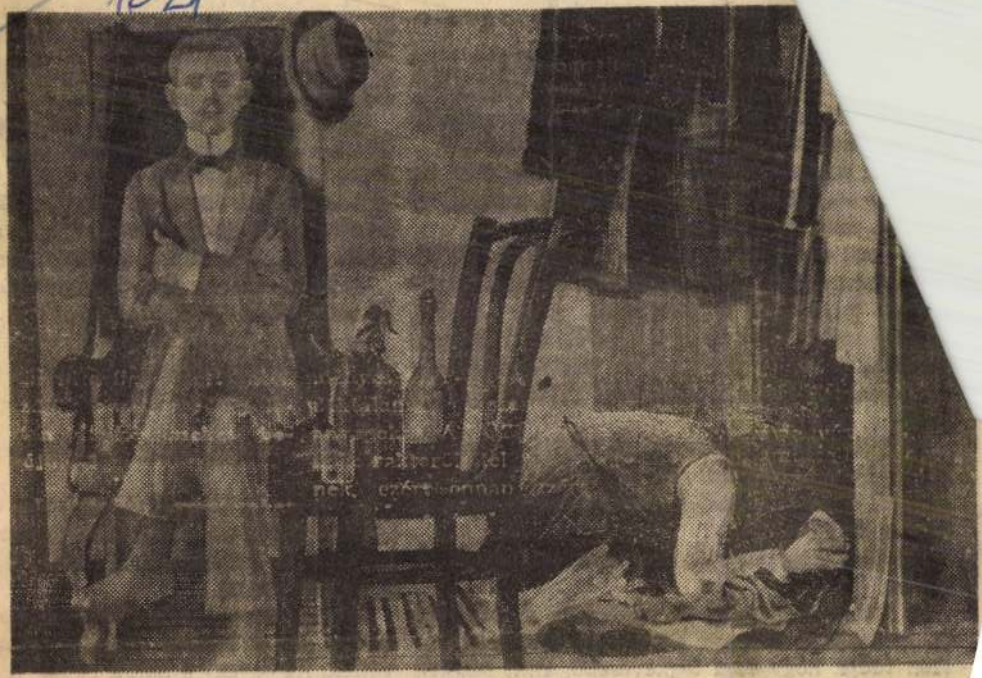

ZOLTÁNFI ISTVÁN: KERESGÉLŐ

t féltettem az igazg
m, hogy ezzek csa
örnyűbb —
kétszerese
, hogy a
a ki a szí
— csitította
agysem tehetünk semmit. Ő
ni kell!
?! — Gurics a zongora tetején
zett. A megboldogult szigorú tekin-
alkozott a pillantása. Úgy érezte,
vádolnának azok a szemek és a makacs
lal örökre összezárt száj valami végtelen-
dermedt, sértett hallgatással húzódna az orr
alatt.

A következő hetekben sűrűn kijárt a temetőbe. Koszorút, virágokat vitt az elhunyt barát sírjára, és olyankor minden alkalommal bocsánatot kért a történtekért.

Egyik alkalommal az özveggyel találkozott a sírnál.

— Mária — mondta —, szeretném a sírkövet én csináltatni. Nagyon kérem, ne ellenezze, hiszen tudja, hogy ez a legkevesebb, amit tehetek Gyuláért. Úgy gondolom, egy sima, fekete már-

kapcsolatához. Amíg az özvegy a kr
vázába rendezgette, Gurics Timót a
tején álló képre nézett, és csendesen

— Ezzel, Mária, neki is tartozunk.
ga nem lenne özvegy, ha én akkor..

— Timót, hagyja most már ezt. A
szek, mert maga nagyon jó ember, é
viselni a fájdalmat, amit Gyula elv
zott.

Halottak napja után nászútra kül
tak.

— Gyula is vágyott mindig oda —
Gurics Timót —, sokat beszélgettün
helyette is megnézünk mindent, úg
is velünk lenne.

Amikor visszatértek, Gurics az ass
tözött. Az ő lakását eladták, az á
vettek. Az özvegy a halott ruháit is e
ni, de Gurics Timót nem engedte.

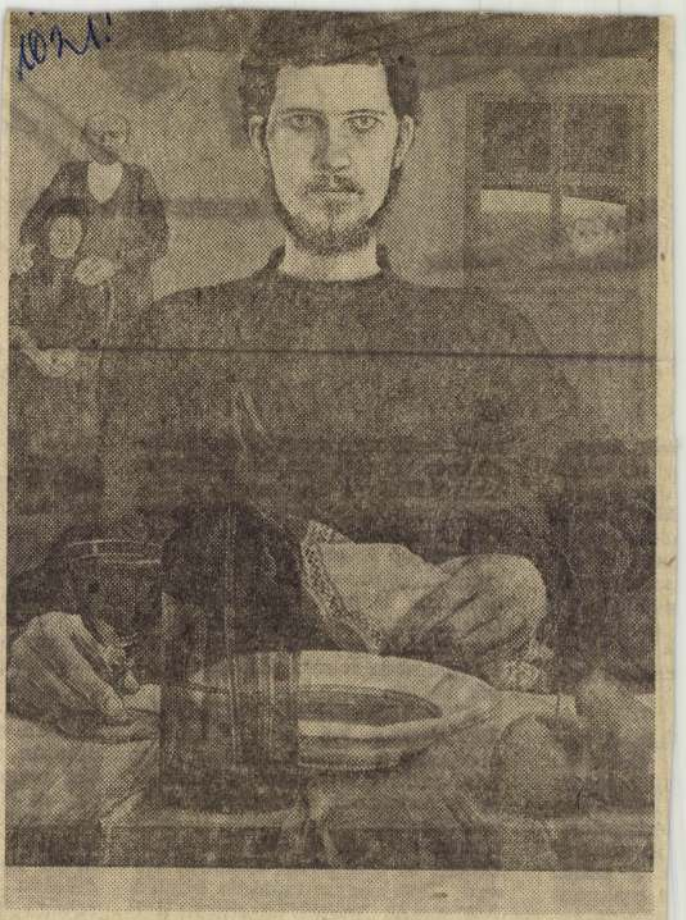

Zoltánfi István A tékozló fiú hazatérése

Zoltánfi István

Délmagyarország (Szeged) 1974. júl 21.

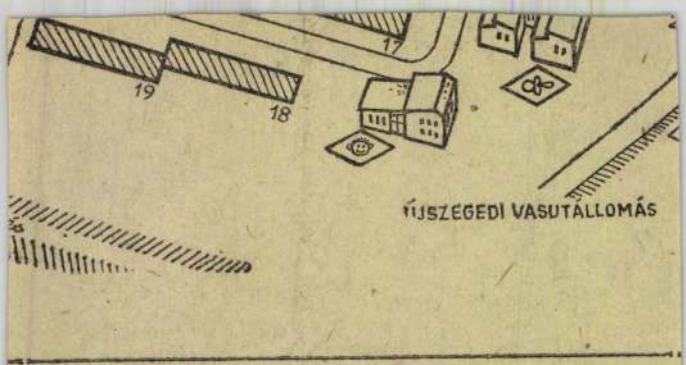

iról kapta, rosz, ezért ejtett név. kötő sor, a súti töltés volt. Több számjegyű, zdődő szá- és a Csa- s és 40-es ehetett be-

zak. A ke- Odesszá- ijékozódás. különösen érképünk, jó néhány a szám. csaknem ben mint- laknak. A ntegy 1200 lyek több

mint négyezer szegedinek biztosítanak új otthont. Térképünkön még jelöltük a Korondi és a Parajdi utcákban levő régi házakat, amelyeket a városi tanács végrehajtó bizottságának döntése alapján hamarosan lebontanak, s helyükre is új házak épülnek. Odesszának várhatóan mintegy 8 ezer lakosa lesz. Jó tudni: a 204-es épületben munkáslakások kaptak helyet.

KERESKEDELEM, SZOLGÁLTATÁSOK: Az első ütemben megépült a szolgáltatóház, az ABC-áruház; a presszó, a falatozó és a fodrászat. A második építési ütemhez kapcsolódva, 12 tantermes ált. iskola, 150 férőhelyes óvoda, 80 férőhelyes bölcsőde és egy 700 négyzetméteres bisztró épül majd. Az ABC-áruházat 617 négyzetméterrel bővítik. A 24-es épület földszintjén levő presszó délelőtt 10-től este 10-ig van nyit-

va, a 25- falatozó 9-ig, a h vel. Az A este 8-ig délelőttön 10-ig. A gyógyszer ig van ny szombato délután 6 ott találh dán és p kedden é délután f dig regge va. A G köznapok környék hétfő kiv délután 3 bóság 8 szombato után 2-ig Korondi

Zoltánfy István festő

Konta-emlékérmet kapott Szentesen.

— : Hír 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. szept. 29.

Zoltánffy István

Részt vett a Vásárhelyi ősz, 1973 c. tárlaton.

Népszava, 1973. okt. 28. 101. evf. 253sz. 8p.

Zoltánfi István

Szeged város 1973. évi alkotói díjat elnyerte.

Népmara, 1973. okt. 12. 101. elf. 238 n. 4p.

Zoltánfi István

A Csongrád m.-i Tanács és a Szeged m.-i városi Tanács műtárgyvásárlásaiból rendezett „Kortárs Művészet" c. kiállítás má megnyílt, melyen szerepel műve.

Meglívó

1974. Okt. 5.

Zoltányi István

Nemzedékek III. — XX. o. 46x80 cm
Régi fénytép — XX. temp. 37x47 cm

Vasárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítás 1964-73.

Zoltánfy István

Nagyülők, temp. 50x80 cm

21. Vásárhelyi Tárlat, 1974.

Zoltánfy István
fesső

Miskolcon a Szőnyi István
-levemben november 14-én
nyílt Zoltánfy István kiállítása.

------:Kiállitási naptár.

Müvészet, 1974.november - 49.oldal

Zoltánfy István festőművész

Miskolcon, a Szőnyi István Teremben rendezett kiállitását november 14.-én nyitják meg, -mint a kulturális események cimü rovatában a lap közli.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. nov. 9.
XVIII. évf. 45. sz. 8. lap.

★ Ha a közönség emlékszik még A Tévé Galériájának
rálva fogja felkeresni a Képcsarnok Vállalat Szőnyi Is
kiállítást. Aki pedig a műsort nem látta, annak ezúto
gedi festőművész, Zoltányi István képeit. Érdemes sz
kifordult, érett alkotót dicsérő művek méltán érdemelt
mében a közönség elismerését, az országos szemléken
alkotói díját. Képünkön a Ketten című festmény.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 NOV 15

Déli Hirlap (Miskolc)

Zoltánfy István festő-művész

1021

ZOLTÁNFI ISTVÁN: NEMZEDÉKEK

Zoltánfi István 1021

Magyar Ifjúság, 1974. szept. 13.

Munkások és parasztok kezdeményezték, így akarták még emlékezetesebbé tenni felszabadulásunk harmincadik évfordulóját. Értelmezése és értékelése sem okoz különösebb fejtörést. Vállaltuk, hogy száz leva értéket a tavalyi 90 helyett az idén 85 levából állítunk elő. Az egy százalékot természetesen a tavalyi eredményekhez viszonyítva számoljuk el.

— *Miben nyilvánul meg ez az agrotrösztnél?*

— Elsősorban a mezőgazdasági gépek karbantartására fordítunk nagyobb figyelmet. Hetente vagy havonta egy nap — a munkahelytől függően — a megtakarított üzemanyaggal közlekednek autóbuszaink. Gondolja csak el, alkalmanként több ezer ember mozog a trösztthöz tartozó 28 település között. Építőipari részlegünk is jobban ügyel az anyagtárolásra. A szakszerű tárolás sok ezer leva értéket menthet meg. Ugyanez érvényes a takarmányozásra is. Ahogy számolgattunk, csinos költségeit, együtteseket tart fent, patronálja az amatőr színjátszók bemutatóit. Két községünkben gyakran vendégszerepel a plovdivi Nemzeti Színház.

A Rodope lábánál fekvő Topolovo faluban képkiállítást láttunk.

— Plovdivi művészek alkotásai — közölte *Kosztadin Csausev*. — Az egyik részét mi vásároltuk, a másikat ajándékba kaptuk.

A falu bejáratánál sportkombinát épült. Két-két kosárlabda- és röplabdapályát, egy futballpályát és egy úszómedencét számoltunk. A művelődési ház alagsorában megtermett, izmos legények mutatták a több rétegű gumiszőnyeget.

— Bulgária így kovácsolja a birkózókat és a súlyemelőket — mondták büszkén.

Hozzátettem: és így teremti meg a tanuláshoz, munkához, egyszóval a mindennapi élethez elengedhetetlenül hozzá tartozó alkotókedvet.

Molnár Zsolt

Zoltánfi István, festő, 1) Folytatás

a szegedi pártszervek és a városi tanács kezdeményezésére öt ottani festőművész szocialista szerződést kötött a város egy-egy üzemével. A művészek ösztöndíjat kaptak, két éven át tanulmányozták a munkát, a mindennapi életet. – Ezeket az alkotásokat kiállításon láthattuk Szegeden.

(sz. bálint): Munkások között.
Népművelés, 1948. jún. 22. old.

Zoltánfy István

Müve szerepelt a Tiszatáj c.kollektiv kiállitáson a szombathelyi Derkovits teremben /1978.VI.1-15./ és a budapesti Csontváry Teremben /1979.V.24-VI.7./

Koltányi István, festő 2.) Folytatás

Szegeden, két évvel ezelőtt szocialista szerződést kötöttek az üzemek öt szegedi alkotóval. A szegedi Kondenzátorgyár hívta meg az üzembe Koltányi Istvánt.

Palmer Zoltán: Művészek – munkások között.
Csongrád Megyei Hírlap, 1978. ápr. 3.

Zoltánfy István,
festőművész.
a nyári tárlat műveiből.
Delmagyarország, 1978. júl. 23.

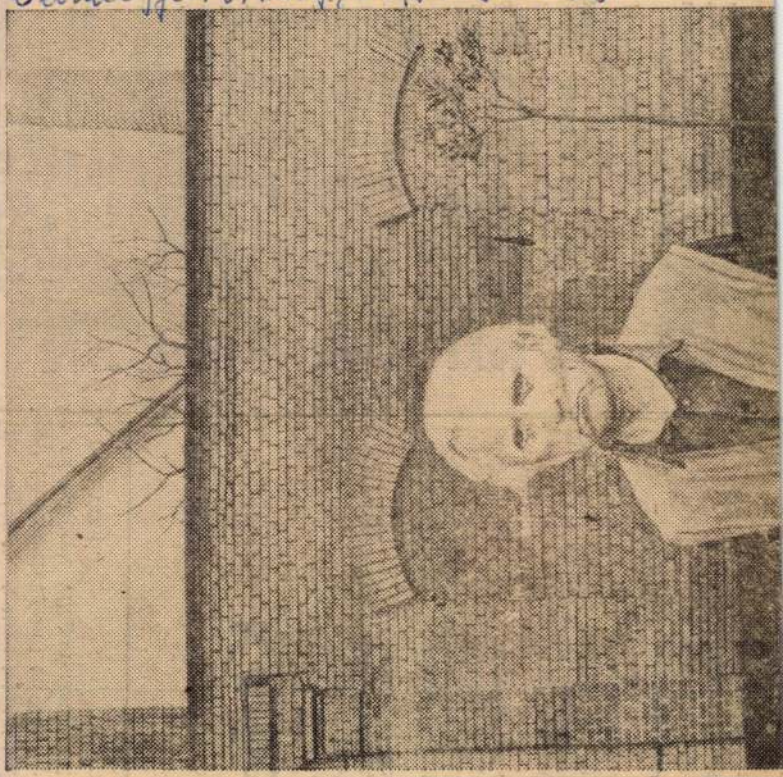

teraszra, oldalfalára mutat.

— Legalább nősz egy kicsit!

J. ismét félrelép egy új vízadag elől, nekem megint nem sikerül. Kezd bosszantani a dolog. Dohogok. Caplatunk fel a teraszra a csigalépcsőn. Harminc lépés — és megvilágosodik minden. A teraszon — J. gyorsan előkapja a fotómasinát, s hogy mindig emlékezhessek a szentesi esőcsinálóra, meg is örökíti — egy férfiú locsol komoran egy hosszú slaggal.

— Nem zavarja, hogy a járókelők nyakába csorog a koszos víz? — kérdem a férfiút a tőlem telhető legnagyobb szelídséggel.

A férfiú egyik mezítlábáról a másikra áll.

— Ez el van rendelve, kérem. Az más, gondolom, merőben

És megyünk. A liget lehetséges, hogy természetvédelmi terület, de ez az égkerek világon semmiből ki nem derül.

Pék Pál:

Körbe

Elém meredt
ostorral üzte
Hol az a víz,
valaha is lec

Emlékké-süll
arcod nyugal

ZOLTÁNFY ISTVÁN: APÁM 68 ÉVESEN

Zoltáni István „festő"
„Kosma részletek."
2.) Folytatás.

(Sz. bálint): Munkások
között.

Népművelés, 1978.
jún. 23. old.

4

M.D.Y

Zoltánfy István
festő

Kamarakiállítása volt.

I. N.: Zoltánfy István Kamarakiállítása
Délmagyarország 1969. okt. 8.

Zoltánfy István

IV. díjat kapott a felszabadulási maratonon

N.N.: Kiküldetések a képzőművészeti pályázat eredményéről

Délmagyarország, 1969 VIII. 5

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Zoltánfy István

Festményeire díjat kapott az alábbi távlatou

Ridep Gábor: A X. Szegedi Nyári Tárlat

Szolnok Megyei Néplap 1969 VIII. 23

Zoltánfi István

Tríptichon c. műve (eml.)

díjat kapott a x̄ nyári Tárlaton Szegeden

Rideg Gábor: Képzőművészeti jubileum Szegeden

Nepszava 1969 VIII. 6

MDK.

Zoltánfi István

Templom c. festménye

Szegedi Egyetem 1966 máj.8.

Zoltánfi István

Az új galéria kiállításán: „Képek és szobrok 3 évtized művészetéből", szerepelnek művei.

Lánczi Sándor: Képzőművészeti Krónika
Jelenkor, 1976. 3. 253. old.

Zoltán István
festő

"Nagyanyám" - ját mutatta be.

Szelesi Zoltán: A XI.szegedi tárlat.
Művészet, 1971.január - 29.lap

Zoltánffy István

A XVI szegedi nyári tárlaton szerepelt Szathmáry Gyöngyi, Anna, Margit, Zoltánffy István, Gácsi Mihály.

Népművelés 1975/9/24

Zoltánfi István

rajzainak kiállítása. Pécs, Tanárképző Főiskola. - Ism. Vinkler László, Dél Magyarország, 1966. márc. 29.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3.sz. 243-284.1./

[illegible] 27o. 1.

Zoltánffy István

„T. L., a barátom" Repr.

Tiszatáj, Szeged 1969. X. 901.

Zoltán fy István
festő

Hivatalos volta szegedi városi tanács nagy üléstermére kiírt pannó-pályázatsa. Pályaművére 2000 Ft. -os jutalmat kapott.

Szegedi város pannó-pályázatáról
Tiszatáj, Szegedi 1969. X. 965.

Zoltánfy István

Résztvesz a VI. Délalföldi Tárlaton

Polner Zoltán: Hagyományfisztelés és Lisérleterés

Csongrád megyei Hírlap, Szeged 1970. máj. 16.

Zoltánfi István

Ságvári-szobra emlékre

Szegedszabrai

Pálmagyarország, Szeged 1970. máj. 14.

Zoltánfi István

Résztvesz a Dél-alföldi
Tárlaton
Akvarátúló: Képzőmiméseti
napló
Ulmagyarország, Szeged 1970. máj. 12.

Zoltánfy István

díjat kapott a X. szegedi nyár.
táslatou

Kompozíció 69

TV 1969 VIII. 9

Zoltánfi István

Emlitve

Passuth Kisztina: Tűhelyek és galérnák

Tükör, Bp. 1970. ápr. 21.

Zoltánfy István

1. Élet olaj 50 x 33
2. A sékozló fiú hazatérése olaj
36 x 48

Délalföldi Tárlat 1969. V.

Zoltányi István

Tanulmány ceruza 55x37

Délalföldi Tárlat 1969. V.

Zoltánfi István

„balád", „T. L. barátom portréja"
és „Triptichon" – ja szerepelt a tárlaton
Szegedi művész.

Rozványi Márta: A X. Szegedi Nyári Tárlatról
Tiszatáj i Szegedi 1969. XII. 1112.

Zoltánfy István

Említve

Szabó Ernőre: A X. Szegedi Nyári Tárlatról
Csongrád megyei Hírlap, Szeged 1969. aug. 17.
6. l.

Zoltáni István

Triptychon	olaj	63×23; 64×44; 63×23 cm
Galád	"	34×48 "
T. Lajos barátom	"	34×54 " (mgt.)

Stúdió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. kat.
Bev.: Bereczky Lóránt

Zoltánfi István
festő

„Trzytichon" – ja szerepel a
tanlatom

Ujvári Béla: Studio 70
MŰVÉSZET, 1970. julius – 32. lap

Zoltánfi István, szobrász

MDK

Az iskolának leleplezték
a névadó mellszobrát, Zoltánfi
István alkotását.

—: Rózsa Ferenc általános iskola
Hódmezővásárhelyen 6. l.

Népszabadság, Bp. 1970. okt. 17. [Vidéki]

Zoltánfy István

2 lépe

szerepel az alábbi táslaton

Szabó Endre: Megnyílt a XI. szegedi Nyári Táslat

Csongrád megyei Hírlap 1970 VIII 4.

Zoltánfy István

Ösepasszony pokrója (eml.)

Szerepel az alábbi tárlaton

Akácz László: A XI. szepedi Nyári Tárlat

Dél-Magyarország 1970 VIII. 4

Zoltányi István

szerepelt a hódmezővásárhelyi Tornyai
János Múzeumban rendezett IV. dél-alföldi
tárlaton. Rendezte: a Magyar Képzőművé-
szek Szövetségének Dél-magyarországi Szervezete.

A IV. dél-alföldi tárlat (Dörnöffer János cikke)
Magyar Hírlap, 1968, május 31. 9. l.

ZOLTÁNFFY ISTVÁN

"KOCSMA" C. FESTMÉNYE (EML.) SZEREPEL
A XII. VÁSÁRHELYI ŐSZI TÁRLATON.

BOJÁR IVÁN: ALFÖLDI ELÉGIÁK.

MAGYAR HÍRLAP: 1970. OKT. 18.

Zoltáni István

1. Triptichon olaj temp. 94 x 62
2. Család temp. 47 x 34
3. T. L. a barátom repr. 53 x 34

Szegedi nyári tárlat

Zoltánty István

Család, T. L. barátom portréja c. Képe (eml.) és Triptichon c. műve (eml.) szerepel az alábbi tárlaton

Rozványi házta: A X. szeged. Nyár. Tárlatról

Tiszatáj 1969 XII. sz. 1111 old.

Zoltánfy István

Említve

Rácz Ernő: Kitinnő vendérés,
gazdag Zápanyag
Kisalföld, 1970. aug. 19.

Zoltánfi István

M.D.

A megedi tárlat egyik díjat kapta.

—: A X. megedi nyári tárlat

Tiszatáj, 1969. szept. 9.

MDK

Zoltánfi István

Kiállitási kritika

Magyar szó 1968 ápr.4.

Zoltánfy István

A térorló fin karatérése i. műve (eml.)

szerepel az alábbi táslaton

Szabó Endre: Az V. Dél-alföldi
táslat

Csongrád megyei Hírlap 1969 V. 10

Zoltánfy István

Kapeden él. Kekejel vásárhelyen az alábbi: táslatou

Ö. L.: Dél-Alföldi Táslat

Dél-Magyarország 1969 V. 6

MDK

Zoltánfi István, [ ]

Díjat nyert a X. Szegedi Találkozón.

—: Kulturális hírek 7.

Népszabadság, Bp. 1969. aug. 5.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Zoltánffy István

Egy Szépe szerepel az Alföldi Tárlaton Gyulán

hegeden él

Ö. L.: hegedik az Alföldi Tárlaton

Délmagyarország 1969 IV. 10

MDK

Zoltánfi István

Modellek, o.

9. szegedi nyári tárlat. Móra F. Mus.

1968. aug.

MDK.

Zoltánffy István

Kiállitási kritika

Csongrádmegyie Hirlap 1966 dec.3o.

MDK.

Zoltánffy István

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1966 dec.13.

ZOLTÁNFY ISTVÁN festő
Deszk, 1944

1967-ben fejezte be tanulmányait a Szegedi Tanárképző Főiskola rajz-szakán Vinkler László vezetésével. Rendszeresen szerepel a Studió tárlatain, az alföldi és szegedi rendezvényeken; önálló bemutatója 1966-ban és 69-ben Szegeden, 1971-ben a TV Galériájában, 72-ben a Mednyánszky Teremben, 74-ben Miskolcon a Szőnyi István Teremben volt. Három alkalommal díjazták a Szegedi Nyári Tárlaton, 1972-ben elnyerte a Koszta József emlékérmet. - Áhitatos, emelkedett hangvételü munkáiban az emberi lét nagy kérdései foglalkoztatják; kedvelt formaalakzata a triptichon és a számyasoltár, amely szürrealisztikus valóságlátásának sajátos középkorias keretet, ikonográfiai summázást biztosit.

Művés zéletrajzok 19

Zoltánfi István, festő

L.: Gadányi J.:

Láncz S.: Képzőművészeti ... 252-256.

XIX/3.

Jelenkor, Pécs, 1976. márc.

Zoltánfi István festő

Az elmúlt év nov.-ében kilenc szegedi képzőművész kapott meghívót arra a pályázatra, melynek eredményeként pannó díszíti majd az MSZMP Szeged városi bizottsága tanácstermének falát. — A lap kerekasztalbeszélgetést rendezett, melyre meghívot a a pályázaton részt vevő művészt is.

Dél-Magyarország (Szeged), 1976. ápr. 4.

Zaltáuli István

Dél-Magyarország (Szeged) 1976. ápr. 4

A spencer rövid szár[...]

A XVIII. század 80-as éveiben jött divatba, amikor a vékony ruhaanyagok és az elégtelen alsó ruházkodás miatt szükség volt

hőmérséklet
Legalacsonyabb hőmérséklet

Felszabadulás rejt

A Szabad Nép 1945. április 4-én megjelent Szabad ország című vezércikkéből idézünk: Magyarország... folyt. a vízszintes 1., függőleges 15. és 21. sz. sorokban.

VÍZSZINTES: 1. Az idézet első része (Zárt betűk: T, F, L, D, A.) 13. Női név. 14. Híres egyiptomi válogatott labdarúgó volt, ellenünk is játszott. 15 A káposzta egyik elkészítési módja. 17. Csodálkozva néz valakit. 18. ÖI. 19. Osztrák és Román gépkocsik jelzése. 20. Mindent ütő kártya. 22. Hamis. 23. Liba hang. 24. Az egyik érzékszervünk, ford. 26. A vámos

betűk: N, L, N.
17. Közismert o
zet harmadik r
25. Péter magy
(s=z.) 27. Hang
olaszul. 29. Me
szerszáma. 33. F
van. 37. A hét
város ennek a
42. Legnagyobb
Pártbizottság n
ből kevesebb
vegyjele. 48. S
dressze. 52. Zöt

Zaltánffy István, festő

A Szegedi Téli Tárlaton szerepel-
nek a művész művei.

TV-Híradó

1977. II. 3. 19.30 (Szné).

Zoltánfi István: „Kalád”

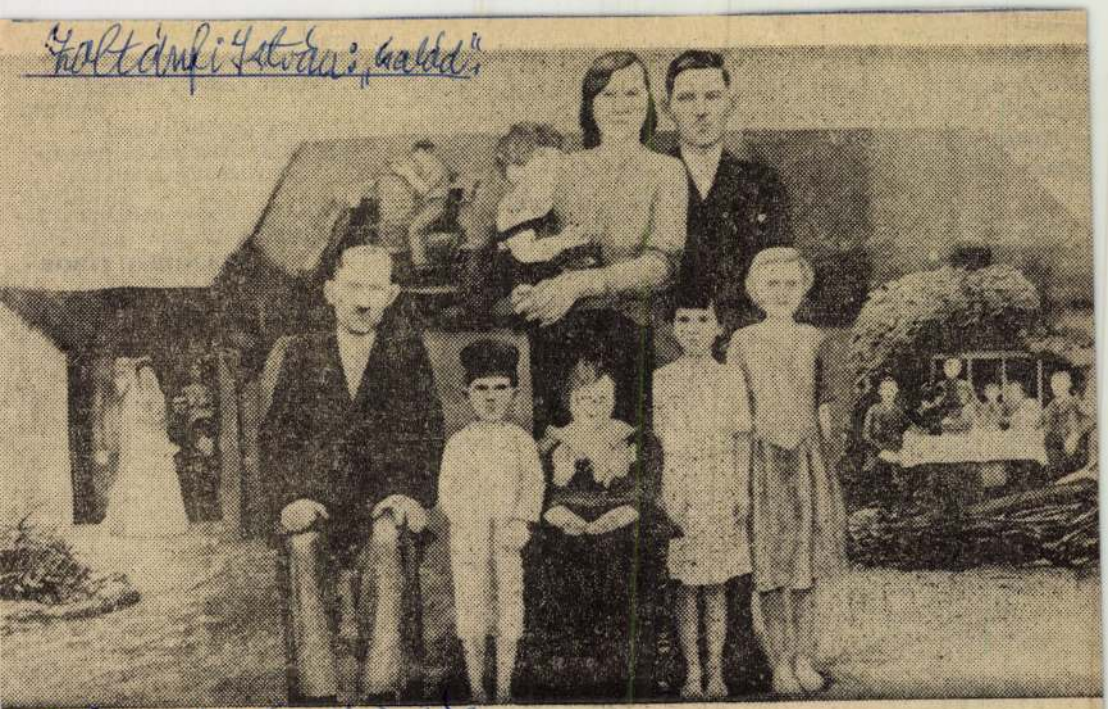

A Szegedi Téli Tárlatról.
Dél-Magyarország, 1977. 3.

t, amikor mind
eszem a nagy,
a gázra, és tele-
káposztával...
ti, zárd el a tü-
hogy úgy hagy-

ádi gépezet, An-
az álla alá a he-

is.

Hát, hogy is mondjam, miért maradt Tibor fiam is a textiliparban? Egy megindult, vitte magával a többit. Közel van, és szívesen mennek oda, megbecsülik őket.

(Kiszámoljuk, hányadik gyerek is ő. A hatodik. Májusban valamelyik kirakatból mosolyog

mennek.

... Azon néma vinnyogás
[dermed.
Az anya ágyából kikel —
úgy látja, mosolyog a gyermek,
és megnyugodva alszik el..."!

Varga Lajosné mondatait József Attila sorai közé szorította:

MAJOROS TIBOR

ily

A körmenet

féllábon egy cseresznyefa
lassún rakottan jödögél
s véle a csizmás almafák
véle egész Békés megye
fürtök kalászok jegenyék
házak kocsik lovak tanyá
surmók tündérek cimborák

követik a cseresznyefát

én meg követem mindjüket
és megkövetem mindjüket
magamhoz ölelném sorra mind
hisz ők az ifjúság

késő hiába csak vonul-
nak visszahozhatatlanul
kört körre ír a körmenet
mögöttem dobognak
de én is
mindiglen mögöttük megyek

kört körre ír a Körmenet
ők utolérnek de nekem már
elérhetetlenek

Zoltáufi István, festő

Pataki Ferenc festő, Szeged képzőművészetének egyik vezéregyénisége, aki Zoltáufi Istvánnal, Zombori Lászlóval és, még másokkal együtt a város pikturáját felpezsdítette.

Halász Miklós: Műteremben Pataki Ferencnél.
Pesti Műsor, 1946. aug. 4.

Zoltánfy István, festő,

Szegeden holnap nyílik a képzőművészek téli tárlata. A festő művei szerepelnek a tárlaton.

Déli Krónika.

1977. I. 29. 12.00 N.

Zoltányi István festő

a X. Délalföldi Tárlaton szerepelnek képei.

Horváth Kréz: Kiállítási kalauz.

Népszava, 1974. jún. 14.

Zoltánfy István

A szentesi tanács vb.-titkára felkérte felkérte mindazokat a művészeket, akik eddig a Koszta-emlékérem tulajdonosáivá váltak, hogy a város felszabadulása 30. évfordulóján az új kiállítóteremben állítsák ki legszebb alkotásaikat. A művész is Koszta-emlékérmes.

-sze-: Megnyílt a X. Dél-Alföldi Tárlat. Csongrádmegyei Hírlap, 1974. máj. 21.

Zoltánfy István, festő

Rajz: Rep.

Zoltánfy István: rajza

46.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. július XXVI/7.

Zoltáni István, grafikus

Rajz: Rajz

Zoltáni István: rajza 5

TISZATÁJ. Szeged, 1972. július XXVI/7.

Zoltán Ji István, festő

Kiemelve: Neuszedéket c.

festménye.

Dér Endre: Votenlapon — a téli tárlatról

109.

XXVII.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. március

3.

Zoltáuffy István, grafikus, festő

Rajz:

Repr

Zoltáuffy István: rajza 6.

XXVII

TISZATÁJ. Szeged, 1973. június 6.

Zoltánffy István, grafikus

Rajz:

Repr

Zoltánffy István: rajza 11.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. június XXVII 6.

Zoltánffy István, grafikus

Rajz.

Repr.

Zoltánffy István: rajza

48.

XXVII

6.

TISZÁTÁJ. Szeged, 1973. június

Zoltánffy István, grafikus

Rajz:

Lepke.

Zoltánffy István: rajza 18.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. június XXVII 6.

Zoltánffy István, grafikus

Rajz:

Rejr.

Zoltánffy István: rajza

57.

XXVII
6.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. június

Zoltánfy István, festő

festmény: Repr.

Zoltánfy István: Kismenyasszony Mümelléklet. II.

TISZATÁJ. Szeged 1971. augusztus XXV/8.

Zoltán fy István, festő

Több fiatal szegedi művészel
együtt Szabadkán és Palicson
járt. Palicson műsoros esten is
szerepelt.

— : Hírek

1072. old.

XXV

11.

TISZATÁJ. Szeged, 1971. november

Zoltáriffy István

Komma a képe (eml.)

szerepel a XVII. Vásárhely-Őri Táslaton

TV.
Táslatról - Táslatra
1970 XI. 24

István fertő

Dömötör János: Mesék – fertményeken.
Reflexiók a Koltáinfy-kötet kapcsán.
= Szeged, 1996/8. 25–27. ill.

63, 92, 520, 524

2

3

9

80

Zoltánfy István

Müveinek "fanyar áhitatá"-t dicséri Szabó G. György: "Fa és erdő" c. kritikájában, melyet a Mücsarnokban rendezett, "Uj müvek" c. kiállitásról irt.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. márc. 6.
XV. évf. lo. sz. 13. lap

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1972 JAN 13

Zoltánfi István festőművész

megyénk alkotói?

Zoltánfi István

Festőművész. A fiatal szegedi festőt múlt év januárjában mutatta be a televízió, a népszerű Tv Galériája sorozatban. Általában 3—4 képpel szerepelt tavaly a Dél-alföldi, a Vásárhelyi Őszi Tárlaton, a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának Ernst Múzeumban rendezett kiállításán, valamint a Műcsarnokbeli Új Művek seregszemléjén.

— Mire készül ezekben a hetekben?

— Önálló kiállításom január 28-án nyílik meg a Mednyánszky-teremben. Mintegy 25—30 képem szerepel ezen a tárlaton. A kiállítást *D. Fehér* Zsuzsa művészettörténész nyitja meg. Most az anyag előkészítésén dolgozom, a meglevő képek csiszolásán, befejezésén.

— Ezenkívül?

— Két önálló kiállításra kaptam meghívást. Egyiket a zalaszentgróti művelődési központtól, másikat pedig a gyomai művelődési háztól. A kiállításokra március, április körül kerül sor. Közben újabb képeket szeretnék festeni, és nyáron majd körutat tenni Olaszországban. Ha sikerül, régen óhajtott vágyam teljesülne.

adóvá né
ha az ily
tává, akk
az oka, ho
dolkodást
Miért?

Intézményesen nevelni nagy létszámú üzemben, munkahelyen nem lehet. De ha irányítók akadnak hozzá, a szocialista vagy azzá lenni akaró brigádok kis közösségei könnyen *emberformáló műhelyekké*, a jellemfejlesztés iskolájává válhatnak. Erre utal, ezt kívánja a Központi Bizottságnak a brigádmozgalomra vonatkozó útmutatása is.

Hogyan kell ezt a gyakorlat nyelvére lefordítani? Három éve Szentesen, a BOV igazgatója örömmel újságolta: az új zuhanyozót rendszeresen használják a dolgozók, vannak, akik szabadnapjukon is bejönnek, mert otthon nincs fürdőszobájuk, de már nem tudnak meglenni a mindennapi meleg víz, fürdés nélkül. Nemrégiben viszont egy másik üzemben valaki a következőket mesélte: — Fertőtlenítő, kézmosó szerrel teli készülékeket szereltünk fel a mosdókban. Néhányan felhorkantak: minek erre költeni a pénzt?! Adnatnak inkább egy darab szappant! Micsoda elmaradott gondolkodás — beszélte a panaszkodó — a szappant csak hazavinnék, hiszen itt a gyárban a WC után mosatlan kézzel ülnek le reggelizni!

Nem értettem egyet a panaszkodóval. Nem fölháborodni kellene, hanem *újra és újra beszélni* ilyen apróságokról is, mint például a kézmosás. Vannak — ne

Zoltánffy István festőművész

a Képcsarnok Vállalat Mednyánszky-termében kiállítása nyílt meg. Tavaly a TV-Galériájában mutatta be első kiállítását, a fiatal, alig 30 éves művész.

Láttuk-hallottuk.

1942. II. 4. 20.25 /6/ V.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Zoltányi István

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged
1972 FEB 20

Az öreg nem kérdezett tovább. ajtót lássa. , hát is, ha akar — mondta az öreg.

1021

ZOLTÁNFY ISTVÁN: A CSALÁD

zetben levő, legtöbbször bukásra álló tanulóktól. Bizonyítja e megállapításomat az év elejei tantárgyankénti ismeret felmérés is. Az intéreggeltől késő estig dolgoztatta fizetés nélkül, vagy az a makói női szabó, akinek elsőéves tanulója még fércelni sem tudott, mert gyer-

képzés. — mert tanulók a szöve

„FÉLE.

Ingmar Bergman „Ritus"-ából: A bíró: ... az első élményem az életről a félelem volt ...

Lacika három és fél éves. Görcsösen felt a dörgéstől, villámlástól. Valósággal megmerevedett a félelemtől. Akkor anyukával zivatart kezdtek játszani. Lacika „tudja", hogy a felhők örömükben, hogy találkoztak, villanyt gyújtanak és tapsolnak...

És Lacika ma már nevetve együtt tapsol a dörgésekkel... Ő is örül... Az iskolában majd elektromosságról fog tanulni, pozitív és negatív töltésekről — és egy félelemmel kevesebb lesz életében.

A kisfiú mamája klinikus pszichológus. Gyermeklélektan szakon végzett, másfél éve az egyetemen. Jelenlegi állása védőnő, egyik kerületi tanácsnál. Orvos szeretett volna lenni, négyszer felvételizett, nem sikerült. Úgy gondolta, a pszichológus is gyógyít, talán kevésbé látványosan...

... igen tisztában volt vele, hogy a gyárakban szükség van

vizsgálathoz is stopperóra, — de hogy ki adja a stopperórát —, komoly vita kérdése.

... ezért vagyok én elkeseredve. Nem csak azért, mert most nincs megfelelő állásom, inkább a jövőm miatt... az értetlenség miatt...

Egy tanárnő. Általános iskolában tanít, társadalmi munkában gyermekvédelmi pedagógus. — Nem, nem végzett külön pszichológiai szakot.

mészetesen a szüleivel ment. A szülőket megnyugtatták, a gyereknek semmi baja, több szeretetet igényel. Mivel gondoskodó szülők esetében ez kétségbevonhatatlan (?!), visszajött a gyerek a véleményezéssel... — járhat iskolába, de nem szabad feleltetni... És természetesen tovább kell engedni. Azt hiszem, ehhez nem kell kommentár, egy közösségen belül ez mit jelent. — A módszer, az bizony nem jó. (Csak zárójelben megjegyzem, a világon az első Gyermeklélektani Intézet Magyarországon volt. Dr. Schnell János alapította 1927-ben, Budapesten).

Egy orvos. Arról a különös „kaszt"-helyzetről kérdezem, amibe a

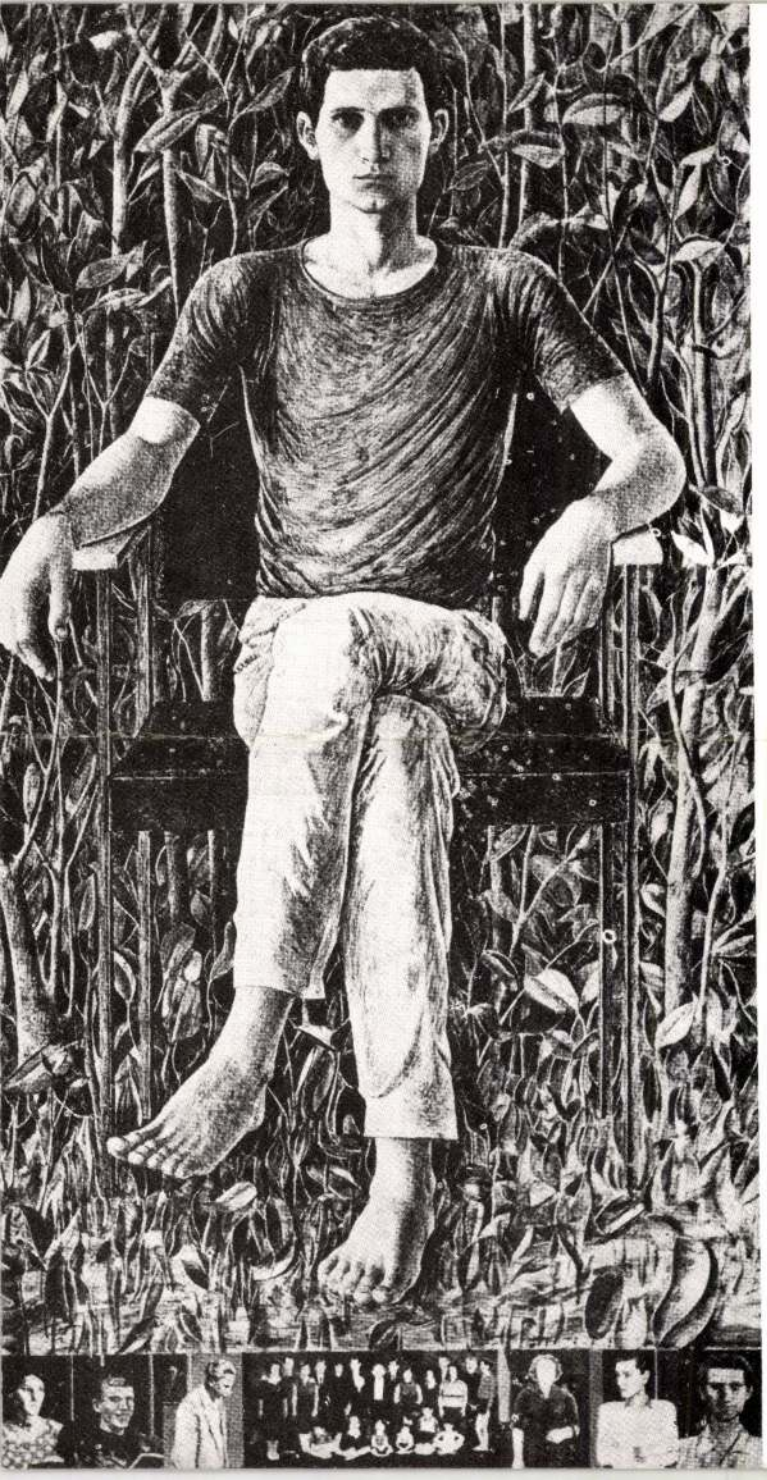

A Magyar Köztársaság
Művészeti Alapja
és a Vigadó Galéria

tisztelettel meghívja Önt

ZOLTÁNFY ISTVÁN

festőművész
EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK
ünnepélyes megnyitására

1990. február 22-én,
csütörtökön délután 5 órára
a Vigadó Galériába
(1051 Budapest,
V., Vigadó tér 2.)

Megnyitja:
D. Fehér Zsuzsa dr.
művészettörténész

Megtekinthető:
1990. február 22. - március 11.
hétfő kivételével naponta
10-től 18 óráig.

VIGADÓ GALÉRIA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1977 NOV 3
KISALFÖLD

Zoltánfy István festőművész

1021

Kiállítási jegyzetek

Zoltánfy István: Nemzedékek

A testvéri nyugat-szlovákiai kerülettel fennálló kulturális értékcsere jelentős állomásaként nyugat-szlovákiai képzőművészek tárlata nyílt meg október végén a győri Xantus János Múzeum képtárában. A kiállítás művészi, történelmi korszakokat felölelő anyagát, úgy gondoljuk, a szlovák nemzeti karakter megmutatásának igényével — a Trencséni Galéria adta.

Mint minden igaz művészet, a szlovák művészet sem éri be a folklorisztikus hatásokkal, tematikájában, problémafelvetésében keresi az egyedin túlmutató utat az általános, az általánosítható felé, megoldásaiban pedig átveszi, folytatja, nemzetire fordítva újra értelmezi a képzőművészet hagyományait.

A legfőbb jellegzetesség, amit megfigyelhetünk *Martin Benka* impresszionista hatású képein (Szénagyűjtők), csakúgy mint *Jakabcic* szimbolikus alkotásain (Lány lóherével), *Julian Filo* pszichológiai elemzésein (Álom a gyerekről, A válás problémái) csakúgy mint *Kulhavy* konstruktivista komponálásain (Liptó látképe, Anya) a valósághoz való kötődés, a valóságérzékenység. Egyénenként és a tárlat egészét tekintve is középpontban áll az ember — *Hofstädter:* Földmérők —, az építés — *Hracska:* Vegyiüzem —, a humanizált természet — *Berger:* Virágok a vár alatt, Vízierőmű, Faluszéle, *Lőrinc:* Szövetkezet.

Az alkotásokból kronológikusan is kiolvasható az a fejlődés, amit a szlovák nép a századelőtől napjainkig, különösen a szocialista építés utóbbi harminc esztendejében megtett. Benka, *Bazovsky, Mally, Straka* és a többiek nyomdokain biztatóan haladnak a mai nyugat-szlovákiai képzőművészet képviselői. A mesterekkel való szembesítésben — a tárlat tanúsága szerint — megállják a helyüket.

✦ ✦ ✦

Inkább csak érzem, mint tudom: ha megkérdezném a képek alkotóját, miért festette őket, a válasz valami ilyesmi lenne: hogy gondolatokat ébresszenek, hogy gyönyörködtessenek, hogy megnyugtassanak.

Győrött, a Képcsarnok idei utolsó kiállításán *Zoltánfy István* festőművész mutatkozott be. A művész-tanár — 1944-ben Deszk községben született, Szegeden a Tömörkény István Művészeti Szakközépiskolában tanít — 1966 óta rendszeresen szerepel helyi és országos tárlatokon. Több önálló bemutatkozása volt, művei a Szovjetunióba, Jugoszláviába és Franciaországba is eljutottak. Most a mi vendégünk.

Emlékképeket kínál, rak elénk, megszólaltatja a régit, mai nyelven, nem kiabálva, hangoskodva, hanem amolyan szívbéli csöndességgel. Mindannyiunkhoz fordul: finom kékeket használ, sárgákat, barnákat, zöldeket. Nem újat csinál, hanem valami hozzánk közelit. Képvisel egy tájat, kötődik alföldi emberekhez, változó rónához: a témák megfogalmazásában tisztán és őszintén.

Ablakaiban piros almák üldögélnek, sima köcsögökben szegfűk láthatók; az üvegen öregember néz be, várjuk, mikor emeli a kezét, mikor zörget be, nyittatja ki velünk az ablakot, s kéri el a sublót tetejéről a régi fényképet arról a kalapos kisgyerekről, aki most a várost járja, utcáit lépi, születő lakótelepeket örökít meg.

Mindenik kép valahol nagyon mai: a dédszülék mögött a falu, az alvó pár fölött a sokszor megálmodott tornyos palota, az olvasó kislány, lakodalmak, sorsfordulók képei, figurái, tárgyai. Őrizünk magunkban hasonlókat, egy kertet, egy domboldalt, egy kucsmás embert, a hó ünnepélyességét, tanyák udvarát.

Zoltánfy István öt képe előtt sokáig elüldögélnék. Ezek pedig: Tél, Nagyszülők, Nemzedékek, Család, Apám.

gyártást

emben
orozat
kooperációban
án berendezés

mezollókat, préseket, forgácsolókat. Folyamatos munkával, kitűnő anyagellátással dolgozhatunk, az emberek jól begyakorolták magukat, a hegesztőink négy-négy és fél ezer forintot kerestek havonta, s a lakatosok se sokkal kevesebbet. Rang lett nálunk dolgozni.

— Nem könnyű szívvel hagytuk most abba a fenékvázgyártást, bár ez az év ugyancsak próbára tett bennünket. Az idei tervünk volt a legfeszítettebb. Háromezer szerepelt eredeti tervünkben, s hogy az Ikarusban, Csepel Autógyárban teljesíteni tudják jubileumi felajánlásukat, mi is megtetéztük vállalásunkat még 900-zal.

— Hogy mégsem búsulnak túlságosan az emberek: ismét csak biztos munkánk lesz, megint nagy sorozatú. A Német Demokratikus Köztársaság számára gyártunk pillangós vágószerkezeteket. Ha lehet mondani, még több szakértelmet, odafigyelést kívánó terméket kapott gyáregységünk. Szilveszterig háromszáz vágószerkezet gyártása szerepel a tervünkben. Ez lesz a tanulóidőnk. Jövőre már 2500 berendezést várnak tőlünk az NDK-beli testvérüzemek. A vállalat 1980-ig szóló hosszútávú szerződéssel rendelkezik, a megrendelők azonban már most meg akarják hosszabbítani 1985-ig. A VI. ötéves tervben a vágószerkezeteknél is igényesebb, kvalifikáltabb munka vár a gyáregység dolgozóira. A munkák megszervezésében nagy segítségünkre lesz az az új, 3600 négyzetméteres csarnok, melynek alapozása a napokban kezdődik meg, s melyben jövő májusban már szerelni szeretnénk.

F. J.

Jól halad a betakarítás

Kedvez az időjárás az őszi mezőgazdasági munkáknak, jól halad a betakarítás az országban — erről tájékoztatták az újságírókat szerdán a MÉM-ben. Valamennyi növényi kultúra betakarítása, szüretelése előbbre tart, mint tavaly ilyenkor, lehozták a földekről a siló-kukoricát, elcsépelték a szóját, és nem sok munkát ad már a burgonya felszedése, valamint a napraforgó törése sem. Az elmúlt hetekben némileg megkésett a rizs aratása, a kiesést a termelők időközben behozták, a cukorrépa vetésterületnek tavaly ilyenkor még csak a felét szedték ki a répát, idén a termőterület 76 százalékán végigvonultak már a gépek. Amíg tavaly november elején még csak félidőnél tartott a kukorica morzsolása, törése, addig idén 74 százalékánál tartanak. Néhány nap múlva leszüretelik az utolsó almát is a kertekből és a szőlőszüret is közvetlen befejezés előtt van. A zöldségtermelők azon igyekeznek, hogy az esőzések beállta előtt lehozzák a földekről a még kintlevő káposztaféléket és gyökérzöldségeket.

A népgazdasági előirányzat az őszi kalászos gabonák vetésére 1,3 millió hektár — ezt a tervet a gazdaságok teljesítették.

Postai hir

November 1-től — a Romániával kötött külön megállapodás alapján — a Romániába feladott levelek és levelezőlapok bérmentesítésére 20 grammig a belföldi díjszabást alkalmazza a posta. Tehát szabványméretű levélre 1 forintos, nem szabványméretű levélre 2 forintos, levelezőlapra 60 filléres bélyeget kell ragasztani.

Dusa
kormány
Győr

Dusan Cskrebicsnek, a Szerb Szocialista Köztársaság Végrehajtó Tanácsa elnökének vezetésével tegnap Győrbe látogatott a hazánkban tartózkodó kormányküldöttség. A delegációt elkísérte *Gácsi Miklós* kohó- és gépipari minisztériumi államtitkár. A vendégek fogadásán a megyei tanács székházában jelen volt *Háry Béla*, az MSZMP Győr-Sopron megyei Bizottságának első titkára, *Szaló Lajos*, a megyei tanács elnökhelyettese, *Lakatos László*, a győri városi pártbizottság első titkára, *Zámbó József*, a városi tanács elnöke.

A küldöttség tagjait Szaló Lajos köszöntötte, majd Háry Béla adott tájékoztatást megyénk gazdasági, poltiikai, társadalmi életéről. Ismertette, hogy Győr-Sopron megyei területe az országénak mintegy 4.3 százaléka, s ilyen arányú a lakosság száma is. A nemzeti jövedelemből a megye 8—10 százalékban veszi ki részét.

A megyei pártbizottság első titkára elmondta, hogy területünkön elsősorban a fejlett ipar, ezen belül is a gépipar a meghatározó. A textiliparra is az jellemző, hogy Budapest után az országban itt a legnagyobb arányú. Iparunk technológiai színvonala magasabb az országos átlagénál. A megye vállalatai, üzemei az év eddig eltelt időszakában 8,5 százalékkal termeltek többet, mint a tavalyi hasonló időben.

Tájékoztatójában Háry Béla szólt mezőgazdaságunk eredményeiről. Egyebek közt megemlítette, hogy lényeges az előrelépés a szarvasmarha-tenyésztésben, s hogy gazdaságaink a háromnegyedévi adatok szerint 10,4 százalékkal több tejet termeltek, mint az elmúlt évi azonos időszakban, de ezt még tovább kell fokozni.

Szó volt a tájékoztatóban a lakásépítési program megvalósulásáról, valamint megyénk szellemi-kulturális életéről is.

A kormánydelegáció tagjai nevében Dusan Cskrebics köszönte meg a tájékoztatót. Mint elmondta, a Magyarországon tartózkodó küldött-

n...

ziak munkasikere

tudott fogadni — a termőhelyi torlódás következményeként *nem ritkán a napi feldolgozható mennyiség másfél, kétszeresét is!* A győri hűtő-

egy kis utólagos avatóünnepségre az új könyvtárhelyiségben.

Zoltánfi István

testőmúvé.

Reneszánsz i hiteléssü terméket ábrázolása Szegeden, a Karásszomi Tárlatos.

TV Híradó
1979 dec. 11.

/ 1021 ZOLTÁNFY ISTVÁN
2

Zoltánfy István: Ünnep

10,– forint

„Zólyommegyei Mester"

– nek tulajdonítja a szerző az alábbi műveket: Madonna (Kanaljáról), Feltámadt Krisztus és az egyik Népmuzi Szent János (Birótelepről). „Az ismeretlen lelőhelyű Zálvária-csoportnak a nalópiája a Besztercebányai Múzeumban található". A mester egyéni stílusszal rendelkezik, bár csekély képzettségű. Az utóbbi években Merőkövesden gyűjtött a Néprajzi Múzeum két újabb szobrot tőle: Szent Imre és „Szerecsen Mária".

Reprodukálva: 29. Madonna („Szerecsen Mária") 18. sz. vége. Fa, festett, 23 cm. Merőkövesd. Ltsz.: 65.16.2.
30. Feltámadt Krisztus. 18. sz. vége. Fa, festett, 33 cm. Birótelep (Zólyom m.) Csehszlovákia. Ltsz. 83.666. (itt „Zólyomi mester"-ként említve.

A Magyar Népművészet Évszázadai II. Képek és szobrok. Szekszfehérvár 1970. Kiáll. kat. Bev.: Varga Zsuzsa. (Magyar és német nyelven). (Az Istvánt Kindly Múzeum Közleményei. D. sorozat, 74. sz.). 14–15, 21–22., ill. 34, 43. l. és 18. lj. a 18. lapon; 29–30. kép.

Orosz táncszvit
FÖLDI IMRE (MTI) FELVETELEI

szép mozgásformációiból indul, ahol az egyik atyafi szörnyen berúg. És itt jön az

ben a jövőben — e
színházban? Nagyon
jük. **RAJK A**

ZOLTÁNFY ISTVÁN Új Tükör, XXIV. évf. 47. sz. 1987. 26

Zoltánfy István: Fiú

Zoltánffy István festő

Csongrád másik kulturális központja Zoltánffy István műveit a Meggyesi-Terembén rendezik meg.

Dél-Alföldi Krónika

1977. III. 3. Televízió, 17.40 - Áné -

Zombori Éva, grafikusművész

A Magyarországon talált leghíresebb római-kori mozaikokkal díszítette bélyegtervét a művész, – az 51. bélyegnapi sorozatnak és blokknak. (említve)

TV-Híradó

1978. febr. 15. Televízió 19.30 V Gné.

Szabadkán dec. 7-én nyílik meg a szabadkai képzőművészek kiállítása, melyen művei szerepelni fognak.

Magyar Szó, 1946. dec. 5.

Zoltánfy István, költő

ZOLTÁNFY ISTVÁN KÉ-
Csontváry Terem, Szeg
donnája különös
se Zoltánfy Is
i művé

→ Heti ajánlat

3

Új Tükör, Bp. 1986. okt. 12.

XX 14/41

Zoltáni István, festőművész
Rideg Gábor: Gondolatok a 35. Vásárhelyi Őszi Tárlatról.

„Család", tempera, 60 x 105 cm. /repr./

Művészet, 1989., 2., 45 – old.

Zoltánfy István

Szocialista szerződést kötöttek Szegeden a művészekkel.

Magyar Hirlap 1978-33-6

Zoltánfy István, kerb

A SZEGEDI MÚZEUM képtárában megnyílt Zoltánfy István festőművész tárlata. A bemutatott 44 alkotás a művész egy évtizedes munkásságáról ad keresztmetszetet.

21.

—: Ker

Magyarország, Bp. 1977. dec. 4.

Zoltánfy István

Zoltánfy István a szegedi Móra Ferenc Múzeumban rendezett tárlatot két művész társával közösen.

Tandi Lajos: Szegedi házmaskép.
Új Tükör, 1978. január 22. 3 lap.

Zoltánfy István

Zoltánfy festészetének táplató forrása a korareneszánsz művészeinek naiv áhítata.

Tandi Lajos: Szegedi házmaskép.
Új Tükör, 1978. január 22 - 3 lap.

Zoltánfy István, festő

KÉPZŐMŰVÉSZETI ALKOTÁSOKKAL gazdagodnak a községi házasságkötő-termek Csongrád megyében. Deszk községben Zoltánfy István festőművész ikonosztáz jellegű táblaképét, Nagymágocson Zombori László festőművész pannóját, Zákányszéken pedig Tóth Valéria szobrászművész domborművét helyezték el.

– Hír

Népszabadság Bp. 1981. nov. 28.

12

Zoltánfy István

Szurovi Pál: Rezignáltan, kulturáltan

Művészet, 1983. november

Zoltánfy István, festőművész

Pécs, Képcsarnok: valamennyien a Tisza környékén élő és ott alkotó, művészek, kepeik te máját tehát, a látott világ, a tapasztalt élmények adják: Zoltánfy István emelkedett hangvételű, szürrealisztikus valóságlátása /említve/.

cs.: Tiszatáj.
Pesti Műsor. 1982. máj. 26. 68. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-720

Zoltánfy István, festo
1982 JUL 2. 4 művés

DÉL-MAGYARORSZÁG

1021

„Rómáról jut eszer

Vizet a kötélre!

V. Sixtus pápa 64 évesen, kolduló ferences barátból lett pápa. 1585-ben lépett a pápai trónra. Öt évi uralkodása alatt Róma út- és térrendszerét megreformálta. 27 szökőkutat építtetett. E munkákban mestere *Domenico Fontana* volt, aki leveleiben arról panaszkodik, hogy nem tud eleget tenni megrendelője követeléseinek. Igen költséges volt az obeliszkek felállítása Róma hatalmas terein.

Éppen a Szt. Péter téri obeliszk felállításával kapcsolatban mesélik a rómaiak a következő legendát! Az obeliszk először nem a mai helyén állott, hanem ott, ahol a hajdani sekrestye volt. Ezt egy emlékkövön ma is olvashatjuk. A 25 méteres, 350 tonnás oszlop elmozdításához csörlős, csigás szerkezetre volt szükség, hogy a kötél jól csúszhasson rajta. Az összes kötél egyidőben történő működésbe hozásához 800 ember és 75 ló erejére volt szükség.

A munka előestéjén a pápa áldást osztott. tert, aki a n hallgatott. Fo hézségére go től félve le tertt, csak a hattak ott. melyen az á ne mukkanj zörögjön. A büntetik. H gyen a tilal lítottak fel

Az építés nyította a két fázisbó ötvenkettec gőlegesen tömb, de zés hiányz ereiben sz A kötél. r rülfonta e oszlop kö dalra dől helyzet r csendben totta ma

Egy ge hisz ő i

ZOLTÁNFI ISTVÁN: AJTÓ

SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
KÉPES ÚJSÁG
1982 JUL 24
1021

E... a Szegedi Nyári Tárlathoz

...nek nyil

...mat: a n...
Az alkotá... kezdi, a közönség fejezi be, s kettőjük között áll az összekötő, az ihlető: a mű.

Ez a kiállítások demokratizmusa. Ami pedig ellentmond ennek, az alighanem a kiállítások antidemokratizmusa, de legalábbis demokratizmus-iskolázatlansága.

Szegeden a hagyományos nyári tárlat számol a város erre az időre felfutó idegenforgalmával, melyet a szabadtéri játékok hagyománya és eseményei váltanak ki. Ez a tárlat kapcsolódik a szabadtéri játékok iránti közönségérdeklődéséhez, ami nem is akármilyen: tömeges is, igényes is. tömegességnek és az igény... ségnek az effajta találkoz... ma még nem általános. Szegeden tény. Tömegek né... meg a „Háry János"-t, és „rétegműsor" is, illetve n... az: bár nem mindenki, a ... zönségből, egyforma ok m... ül a nézőtéren. Van, aki ... hely varázsa, patinája, ku... zitása érdekel. Van, aki ... dály emléke, a kodályi éle... előtt óhajt fejet hajtani. D... szemek egyazon irányba tel... tenek.

Ilyen a szegedi nyári ... is, mely most egy kor... zárja. Felvonultatja az ... 22 esztendő díjazottja... újabb műveikkel... mi törté...

(Fotó: Gárdos Katalin)

...ket karja.

Zoltánfi István festőművész

Tóth Attila: Változatok egy témára

Művészet, 1982. december

Zoltánfy István, festőművész

Csongrád megjében a települések házasságkötő termeit az e tájon élő művészek alkotásaival dekorálják, szépítik. — E megbízások első fordulójában két művész kapott meghívást, a sikeres művek között volt Zoltánfy István deszki ikonosztáza. (említve).

T.L.: Újabb pannók.
Dél-Magyarország, 1983. dec. 17. 6.- old.

Zoltányi István

Zoltányi István Szegeden élő
[illegible] kiállítása nyílik
Zsuzsa művészet-
[illegible]ész nyitja meg.

Magyar Nemzet 1986. IX. 10.

Zoltánfi István

Szuromi Pál: Dijnyertesek

Művészet, 1982. november

Csongrád Megyei
Fényképész,
1984. aug. 25.

Zoltánfi István,
festőművész

ZOLTÁNFI ISTVÁN: KENYÉR ÉS BOR

sarhelyről.

Andrássy-úti részlet.

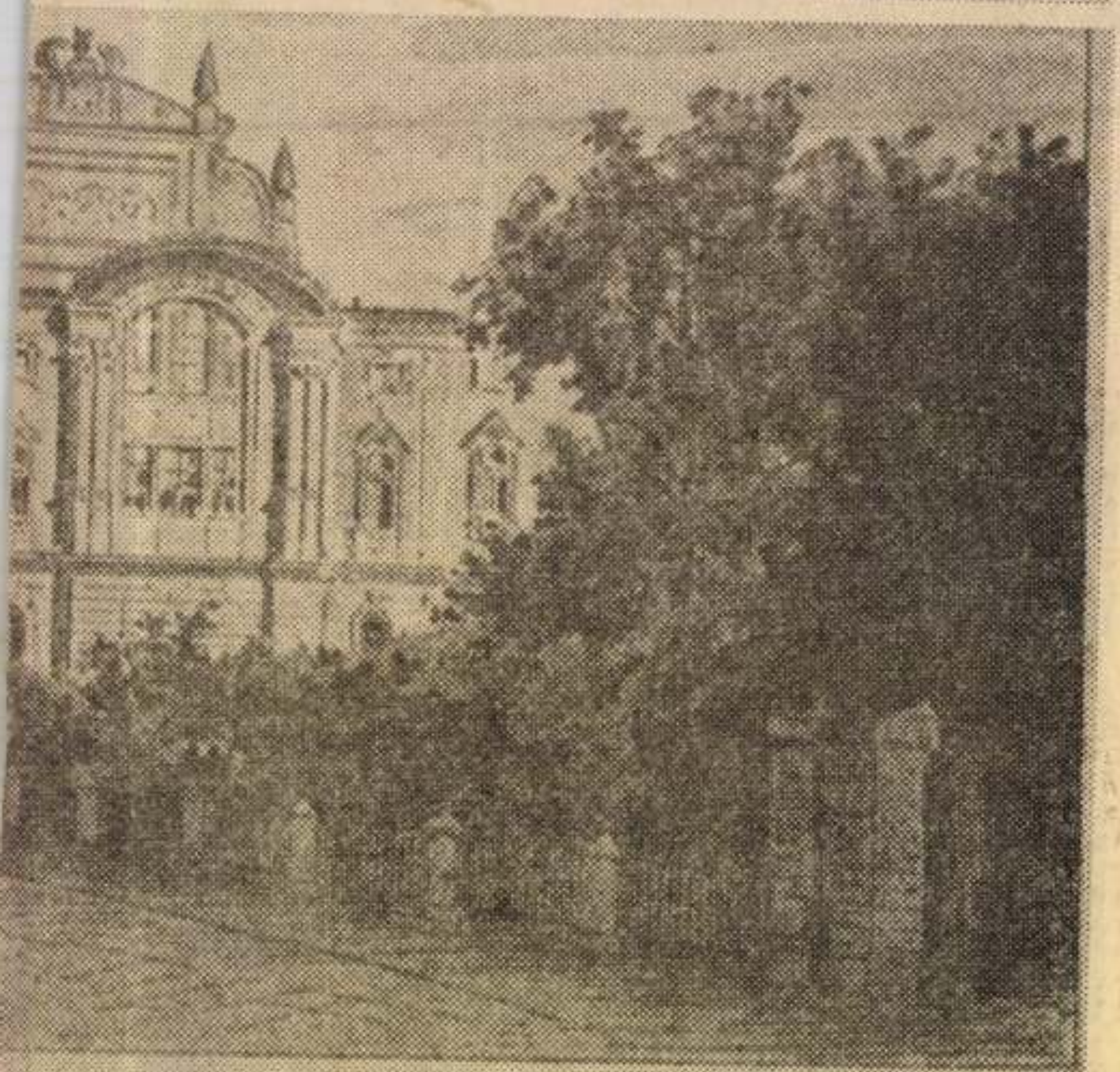

Üdvözlet Szegedről.

Zoltánfy István

a szakszervezetek Csongrád Megyei Tanácsa
díja a III. táblakép – festészeti
biennálén

Magyar Nemzet 1987. VII. 20.

Zolkánfy István

3. táblakép-festészeti biennálén díjat kapott (Szeged)

Népszabadság, 1987. VII. 20

Zoltánffy István

A szegedi Országos Egyetemi és Főiskolai Művészeti Fesztiválon arany emlékplakettel tüntették ki.

Csongrádmegyei Hírlap 1966. ápr. 8.

MDK

Zoltánfi István (műkedvelő szobrász)

A Szegedi Képzőművészeti Szakkör tagja. Jelképes szobrot készített a Szegedi Béke Szperanto Szakkör részére.

(Néhány sorban

Tiszatáj, Szeged, 1960. október 2.)

Zoltánfy István, festőművész

Vasárnap nyitják meg a XXIV. nyári tárlatot Szegeden. – Miközben változatlanul jelen van a törzsgárda, pld. Kurucz D. István, Koszta Rozália, Patay László, Zoltánfy István, – sok a fiatal, pályája elején tartó művész is.

Jó reggelt!

1984. VII. 21. Kossuth 4.25

ZOLTÁNFY István

Tandi Lajos
Zoltánfy István festménye
Debrecen, Kodolányi Terem

Új Tükör 1984. okt. 4. XXI. évf. 45. a. 4.

-

felhordott festéknyalábokkal
előtt jelenik meg. A modell
a háttérnek, valamint a fe-
luznak szinegyüttesében.

ról szóló hosszu elmélkedés
iani 1918./ Elkezdi a rajzok-
tert formál, ösztönös forma-
olás sem sikkad el.

brász lesz. Müvészetének ideája
Homokkőből dolgozik. Gyötrel-
ve faragja ezeket - a csak rá
, hogy aztán az egész szobor-
csatornába dobja. 1912-ben
rászkodást.

r müfaja után következik az

ZOLTÁFY Ktván

Ökrös László: Profán áhítat.
= Új Tükör, XXI. évf 20. sz. 1984
máj 13. 22. p. ll

Zoltánffy István
festő

Kisméretű képe a „Menyasszony"
egyéni.

D.J. VII.Dél-alföldi Tárlat.
Művészet, 1971.november - 47.oldal

1981. XI. 10. 18.30 Tv. V.Iné.

1021

Dél-Alföldi Krónika

- Végül egy programjavaslat, amelyet elsősorban a képzőművészetek kedvelőinek ajánlunk figyelmébe. Zoltánffy István festőművész kiállitása, november 12.-től 26.-ig lesz látható Szegeden a Kárász utcai Gulácsi teremben. A művészt saját műtermében kerestük fel akkor, amikor még a kiállitásra szánt képek is ott voltak.

/ zene. /

- Mi az az anyag, amivel fest ?

- Ugynevezett tojás tempera, vagyis, amikor a tempera festőanyagául a tojás sárgája szolgál. Ez a festék rögtön megszárad és ezért az ecsetvonásokat nem lehet ugy egybeolvasztani, mint az olajfestéknél, hanem egymás mellé, vagy fölé kell rakni. Roppant munkaigényes, a szinek viszont, akár 6-700 év mulva, is olyan frissek, mint hogyha csak tegnap festették volna fel őket, bizonyitják ezt például a korareneszánsz táblaképek.

- Szembetünik, hogy festészete, nemcsak formai jegyeit tekintve rokonitható, a reneszánsszal. Mi vonzza Önt ebből a korból ?

- Tagadhatatlan, hogy a korareneszánsz mesterekigen nagy hatással vannak rám, Pierodella, Francesca, Boticelli, Francerico és mások müvészete, ugy érzem, hogy az ember és a természet viszonyát, egy magasrendü egységben ábrázolták. A müvészetükben, a leirás filozofikussággal,a közvetlenség világképpel párosul, a szigoruság, pedig humanizmussal,. Ez a szemléletmód egy csodálatos világképben, a teljesség felé alakul, ami szerintem a mai kor embere számára is igen sokat mond.

- Tehát ezek a figurák, az Ön képein reneszánsz figurák vagy mai figurák ?

ZOLTÁNFFY István

- Mai figurák. Talán reneszánsz stilusban fogalmazom meg őket, de ugy érzem, hogy egyáltalán nem hat anakronizmusnak és a mai kor emberéhez is tudok szólni ezáltal.

-Képei egy része szárnyasoltár szerüen összecsukható és szétnyitható.

- Az egyházi célokat szolgáló szárnyasoltároknál, különböző egyházi ünnepek alkalmával ezeket kinyitották és később becsukták. Az én képeimben nem szentek és próféták szerepelnek, hanem emberek. Tulajdonképpen nekik szól ez a tiszteletadás.

- Zoltánfy Istvánt, képiró deáknak is nevezik, aki krónikákat fest, krónikási hüséggel. Vállalja ezt ?

- Igen, vállalom, a legkedvesebb témáim közé tartozik az, amikor nemzedékeket és nemzedékek kapcsolatát vizsgálom a képeken, képsorokon, ez ugyanis lehetőséget ad arra, hogy különböző emberi állapotokat mutassak be. Az öregek tisztelete, és a bennünk élő szeretetük ápolása és annak a szeretete elsősorban, természetes emberi cselekedet, pontosan ugy, mint ahogy gyermekinkben a jóságot, a nyiltságot, a becsületességet ápoljuk. A mai rohanó tevékenység, központu világunkban, mint hogyha erről elfeledkeznénk egy kicsit és ezért szeretném az embereket egy pillanatra megállitani.

/ zene. /

- Legközelebb decemberben találkozunk a Dél-Alföldi Krónika műsorával.

- Viszont látásra.

Zolthai (Zehrer) József

festő

l.

Perálltörtkepei

213, 527. l

HELYSÉG

KASSA.

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

Szob

KOR

ŐRZÉSI HELYISÉG

Múzeum.

TULAJDONOS

MÉRET

TÁRGY

LEIRÁS (ANYAG, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

FÉNYKÉP, RAJZ

MDK

Zolthai-Zehrer József

Férfi akt

Akt-kiáll. 1925. dec. MÜcs.

Zolthai-Zehrer József

~~Férfiakt~~ Férfi akt

Akt kiáll. GMT. Mücs. 1925. dec. 25. 1.

Zolthai Zehrer József

MDK

Kapisztrán S. J nos, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Zolthai-Zehrer József MDK

Krisztus, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Zolthai Zehrer József

MDK

Tanulmányfej, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

MDK

Zolthai Zehrer József

Tanulmányfej, of.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. kat. 77.l.

Zolthai-Zejrer József MDK

Férfiakt

Műcsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

Zoltovány Czech-
meister János
szinész, festő

lásd

Czechmeister János
alatt

ti kalapdivat

— **Benedek László előadása Belgrádban.** A balkáni előadó körutjára indult Benedek László egyetemi tanár, a hires magyar ideggyógyász hétfőn este tartotta meg Belgrádban első tudományos előadását az ottani Élettani Intézet nagytermében. A belgrádi egyetem nevében Sztamojevics Lázár egyet. tanár méltatta Benedek László kiváló érdemeit. A szerb orvosszövetség nevében Petrovics Milan elnök üdvözölte Benedeket, aki két órán keresztül filmfölvételekkel kisért lebilincselő előadást tartott az agydaganatokról. A nagy sikerrel fogadott előadás után Benedek László tiszteletére a jugoszláv főváros orvoskara díszvacsorát adott. Ezen Budiszlajevics kultuszminiszter üdvözölte meleg szavakkal Benedeket. A vacsorán melegen ünnepelték a professzor jelenlévő feleségét, Zilahy Irént is, akinek francia filmjeit Belgrádban igen jól ismerik. Kedden délben a Belgrádból távollevő Bakács Bessenyey követ helyett a magyar követségen Hoffmann ügyvivő adott díszebédet Benedek tiszteletére, a belgrádi egyetem tudósainak részvéte-

Gáspár Antal rajza.

— pipa a kalapon (1). Ezek után), a tajték... (3) stb. (Egyébként ez hányt továbbra is a férfiak adják hozzá).

— A duna—tiszaközi lakóházak 50—60 százalékának elpusztulásától tartanak. Pest ármegye közigazgatási bizottsága kedden árgyalta vitéz *Endre László* alispán mult avi jelentését, amely ismerteti az *árvíz usztításait.* Az ujabb árvízveszedelmek lkerülésére a Duna medrének állandó otrását, uj magas gátak épitését és télen égtöröhajók járatását sürgeti az alispán Az anyagi kár ma még kiszámithatatlan, edezésére *2—4 százalékos országos pót- dó kivetését* tartja szükségesnek. Fél, logy a Duna-Tiszaközén álló *lakóházak 0—60 százaléka a talajviz áldozatául esik.* jövőben megtiltják a mélyebb terüle- en való épitkezést. *Barcsay Ákos* főispán jelentette, hogy a vizvédelmi és csator- ázási munkálatok ebben a hónapban egkezdődnek. A jövőben az épitkezéseket hatóságok ellenőrzik majd. A tégla- ányra való tekintettel fontosabb góc-

lével. Benedek professzor Belgrádból Szófiába utazik, ahol szintén előadást tart.

— Lelepleztek egy tizezer pengős tolvajlást. Tessényi János detektivfelügyelő csoportjának egyik detektivje kedden reggel a külső Váci-uton gyanusnak találta, hogy egy fiatalember zsákokkal megrakott triciklit tol. Követte és megállapitotta, hogy az árut egy ujpesti házba vitte. A detektivek kinyomozták, hogy *Betz József* kifutó, a *Szilasi és Darvas* gyarmatárunagykereskedés alkalmazottja hordta egy év óta rendszeresen *zsákszámra az ujpesti házba a mazsolát, fügét, diót és mogyorót.* Reggelenként követte el a lopásokat, amikor egyedül volt a hajósutcai nagykereskedésben. A cég kára legalább *tizezer pengő.* A tolvaj kifutót letartóztatták.

— Hogyan halt meg a fáskamrában az elmegyógyintézeti ápolt. Megirtuk, hogy a lipótmezei elmegyógyintézet fáskamrájában holtan találták Bakos Jenőné Bodor Mária 28 éves takarítónőt, akit halála előtt az intézetben ápoltak. A fáskamrából szellőzőnyilás vezet egy fülkébe, amelynek nincs ajtaja. Ebben a fülkében találták meg Bakosné holttestét. Kiderült, hogy az elmegyógyintézet mult év junius 28-án bejelentette a rendőrségen Bakos Jenőné eltűnését. Ezen a napon egy ápoló vezetésével több beteg fáért ment a pincébe és a fahordás befejezése után vették észre Bakosné eltünését. A föltevések szerint az öntudathasadás és buskomorság miatt kezelt asszony valószinüleg megbujt a fáskamra egyik sarkában és igy maradt el a

Szechmeister János

Zoltványi Béla

montreali magyar nobrán

Szent Tharsitus c. nobra

Repr.

Ünnep 1938. 12. n.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Zoltánfy István, festő-művész

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1982 AUG 7

1021

ALFÖLDI MŰHELY

Irodalom, művészet, közművelődés

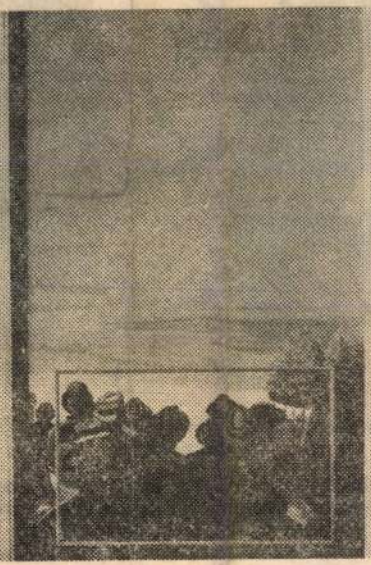

ZOLTÁNFY ISTVÁN: IFJÚSÁG

k

VASÓ

ázott, a konyhában több-
helyen leszakadt a mennye-
zet. Másnap bejelentettem a
kárt az Állami Biztosító
szentesi fiókjánál. Ott kitöl-
tették velem a kárbejelentőt,
majd elküldtek szakember-
hez, aki közölte volna a kár
elmérésének időpontját. A
levezettnek elmondtam mi
történt. Erre ő közölte, hogy
biztosító csak akkor fizet
kártérítést, ha a szélvihar
megbontotta a cserepeket, s
gy ömlött be a víz. A biz-
osítási kötvény II/7. pontja
zt írja elő.

Én tovább olvastam a köt-
ényt, s ugyanitt a 8. pont-
an a következők voltak:
Felhőszakadásból eredő
irtelen bekövetkező, az
pület helyiségébe behatoló
íz stb."

Júniusban is volt károm.
Matvanöt darab 2 és félkilós
sirkém fúlladt a vízbe. Ak-
or sem térítették meg ká-
omat, mert szerintük a biz-

Kormoránok a Tisza árterén a Barci-réten. (Fotó: Gyovai Ferenc)

tatási szerv részéről, ha ÉN (az egyén) nem veszem igénybe, nem keresem a felém küldött, írt és mondott információkat. Hiába vannak jó sajtótermékeink, képzett újságíróink, jó TIT-elő-

it talán nem ezen sorokon belül kellene tisztázni; mindenesetre Polgár Dénes, Baracs Dénes és Szántó András készek lettek volna válaszolni.

Kis ország vagyunk, foko-

Javult a gépalkatrész-ellátás

A korábbi éveknél kedvezőbb körülmények között arathattak az idén a gazdaságok: az AGROTEK adatai szerint a gépekhez a tavalyinál csaknem fél milliárd Ft-tal nagyobb értékű alkatrész állt rendelkezésükre, ami 20 százalékos növekedést jelent. A javuló ellátás eredményeként a géphibából eredő kényszerállásidő csökkent, folyamatosabban, nagyobb biztonsággal dolgozhattak a gépek.

A külföldi partnervállalatok az alkatrészeket ütemesebben szállították, de így is kevés volt jó néhány cikkből, elsősorban bálázógépalkatrészekből. Emelkedett a hazai gyártók száma. Jól sikerült az AGROTEK tavalyi

(Tolyom vármegye
műemlékei)

Kubinyi Ferenc : ( )

Kny. Arch. Közl.
2-r 45 kép. 27 l.
Pest, 1865.

Lyon (1319)

Szám 2142. 191 7.

Határidő .....

A válaszirat alapjául szolgáló jelentés, megkeresés, rendelet stb.

száma .....

Tárgy .....

.....

.....

.....

Nagytekintetü

MÜEMLÉKEK ORSZ. BIZOTT

Zólyom sz.kir.város köz
teletteljes kérvénnyel fordult,
pező kert terület községtány cél
mellett a város közönségének át

Zólyom vára

Régi rajz -

Magyarországi
emlékei

I. 1905.

20. l.

(Zólyom vár)

Kubinyi ( )

Arch Közl. IV.

nézve. Jobb kezében, melylyel az oszlop czimeres
cset tart, míg keresztett baljával az oldalán lógó
ült, szemöldöke fekete, szeme sötétbarna, bajusza s
rt fehér nyakkendője kettős csokorra van kötve,
tja fekete. A talapzaton látható s tölgygalykal
on: „MDCCC III." olvasható.

a, méretei 146.5 : 88.5 c/m
gyűjteményéből 140/95 № 670.

140/95 : 670.

Zólyom vára

Cserna Károly
rajza után

repr.

Erdélyi Pál

Balassa Bálint
1557—1594.
M. Tört. Eletr.
Bp. 131. l.

Zólyom erődített
város

régi kcje repr.

Angyal Dávid
Késmárki Thököly
Imre 1657–1705.
I rész Bp. 1888. 181. l.

oktatásügyi

, hogy mely

kek. A törvény

s, elvben követi

kedéseit. Aggályos-

hogy a törvény

müemlékekre

dást, ahogy a

még a látszatát is

jdonosa az emléket

örvény 7. §-a ér-

a vallás és

. A miniszternek

, vagy elődei ál

ket kisajátitatja,

ír éves gyakorlat

Zólyomi vár

Régi repr.

Magyar Művelődéstört.

T. 572, 573. l.

XXIV.

Zólyomi pleb. templom

főoltára

neogot

képe repr.

Kiss Sikl kath. Magy

808 l.

Zólyomi vk.

plébánia templom

Mátyás király sod-
ronyzománcos
kelyhe

l. Arch. Ért. 1887

129. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Zólyomi vár

képe repr-

Horv Mátyáskori

153. l.

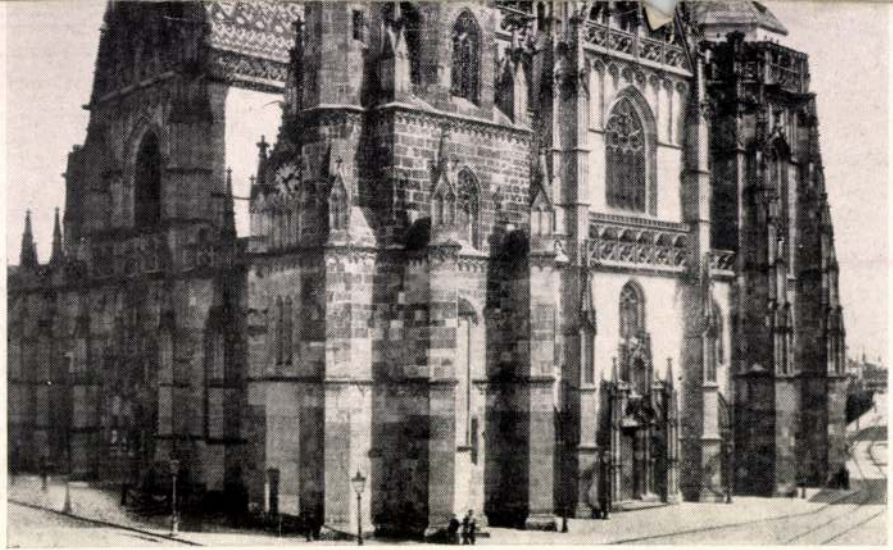

Il Duomo di Cassovia

Zólyomi vár

l.

Divald 1927

127. l.

1 lapab 99

kézzel irott másolati példánya
a M.Tud Akadémia könyvtárának
tai. Közli:Kézdi Kovács László
Orcsó könyvtár,1255-1258.sz.k.
dos jubileuma alkalmával az Or
csarnokában rendezett kiállitá
n.8.-r.16.l.- Barabás Miklós s
művészeti Társulat Műcsarnokáb
tás tárgymutatója.Budapest,1899
val.- Bayer József:Egykoru bir
Carl Maria:Jahrbuch des Deutsc
157 l.- Benkóczy Emil:Kovács M
irott levelei.Művészet.1910.41
viszontagságos pályája.Magyar
Magyarország vármegyéi és váro
1909.l.k.282.l.- U.az:Bihar vá
- U.az: Pozsony vármegye és Po
Brockhaus:Conversations Lexiko

Zólyom vára.

Cserna Károly rajza után repr.

Pór Antal

Nagy Lajos 1326–1382. II. fele. Magy. Tört. Életr. Bp. 1892 471. l.

még a jáki faragványok nagy része legal
hozzáférhető volt, de ujabban a kutatás
tett okokból.

Tekintettel a kérdés nagy fonto
viden összefoglalni a jáki faragványok
azzal a kéréssel, hogy ezen elsőrendű r
szíveskedjék.

I. Még a restaurálási munkálato
pát, később győri püspök, 18drb. nagyr
tük az északi apszis egyik fejnélküli
Később 1905 julius 11.-én tartott rend
sága tárgyalta ezt a kérdést és felkér
a köveket szolgáltassa vissza. A püspö
december 6.-án ki is fejezte, de a köv
meg Jákra. Erről a tényről Magyarész
tett felterjesztése is tanuskodik.

Zólyomi régibb vár II. 193

Muz. és KSz.-Ét

Zólyomi vár

Zólyom vára

ifj. Kubinyi Ferenc -

Zólyom megye műemlékei.
Arch. Közl 1864. IV. k.

37-41. l.

1870 C XL

Thurzó Elek I.

Zólyom nagyobb rajzok Zólyom

Külön mappa ban – Vár.

1) alapraje 1888 ból $1^{III} = 1^{0}$ másolóvasznon.

2) földnémi alapraje. 1872 ból " " $2^{II} - 11^{III} =$

3) I emeleti alapraje " " "

4) (arnyék nélkül) apcitet reszlete. 1:100 Sztehlo. 1894.

5). holgalakás a II emeleten. 1895. alapraje és mete

6) átmetnete a lovagterme 1:100. fej másolat

7) lesiániolási terv reszlet 1894.

8) holyabizoi hivatal feletti fedel reszlet. h

a egyik oldal fedélpippel bazilása. 1:100

9) A zólyomi vár alapraje és vároz felöli hom

azel ~~[illegible]~~ mettnet (Dobi) $1^{III} = 1^{öl}$

10). A vár kipe a vasut felöl 1878 Drahotuszky

11). mérmű a kapu lejáró ban reszlet rajz. " 187

I ciklus

Sztehlo. 1894 – 1905 helyreálli tási

II ciklus

1906 – 1908 –

II. Tábla.

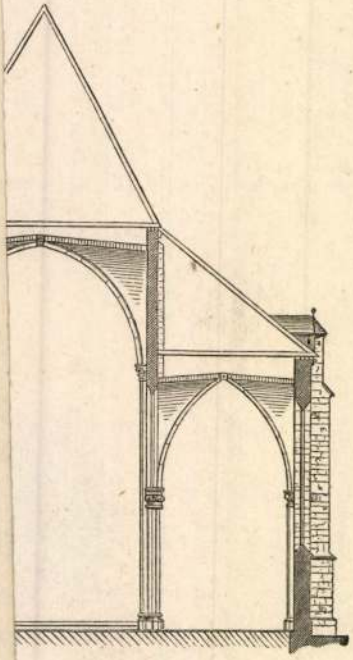

Zólyom

r.-k. templom.

Cartonok és rajzok Zólyom
Steindl tanítvány ok felmé

1) alaprajz 1876 ból. Steindl 1 π

2). Homlokzat helyre állítás terv

3). Hosznetszt 4 északi oldal

4). Keresztmetszt a hertely felé

5) Keresztkút. festett tüzes rajz

rajz 1876 ból 1:6. 1 m = 16 cm

6) Kehely 1513 ból fiatermeszet nagyo

3.

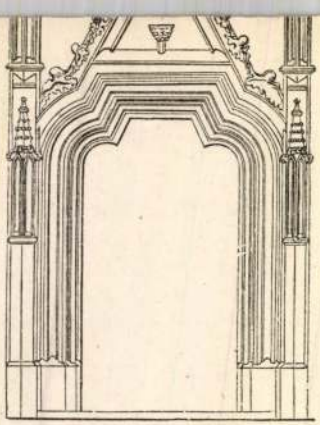

14.

I

Zólyom vár- és ~~Végles~~
Cartonok Steindl tan

1) Kapatorony távlati képe Perzis

2) 1 ajtó a zólyom vár tól 1876 r. Bar
4 cm = 1 m

3) bejáró folyosó és részletei - 15"
alapraj z metnet - 1" = 1'
r. Ko
betehlo 1897 ből.

4. 1 Homlokrat a vár os felől.
alap - Rajzok a helyre ellitás

5) 1884 Oct. Benteczebány ai rajzuta
földszint és I emelet. vár
lépték 1" - 2 III = 4 öl 2
ugyanezről 2 fig másola

6). ugyanaz, 1897 ben kés zült 1:200

x) földszint I és II emelet - (padlós)

7) ugyanezekről fig másolat kifestv
2 példány 6 db - rajz pa

8) u az még 2 példány második emelet

9) - 10 db. a benteczebány ai rajzsó
5 db 1894 ből 5 db. 1895 b. v
felmérésben és ablak ajtok jegyz

x) eredeti 3 db a rajztári rajzokhoz D 14
tételett.

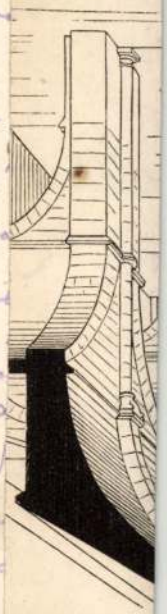

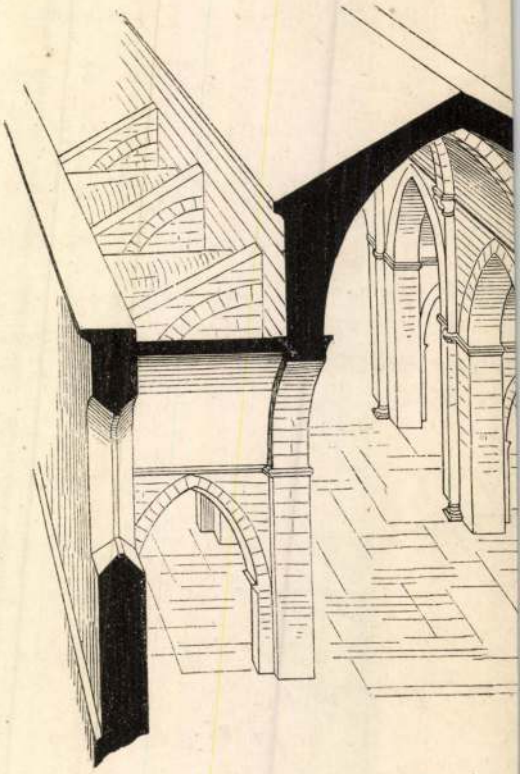

1.

Zolyom ~~vár~~ II.

10. 7 db. ujabb kiadás u fej más
3 földnét 4 I cmelet.

11) Záros birosági kir. helyiségek
másoló papirom 1:100.
12. Nagyanyag metnet az udvar
és 2 felnemési várlat (m

D 14 hetvenhe

13) Elnámolási alapszabb. 2
14. " holyabbio 1:5
15. Jakobovics tetőnek serve 1
16. 2 db. II cz. nagy fej másol

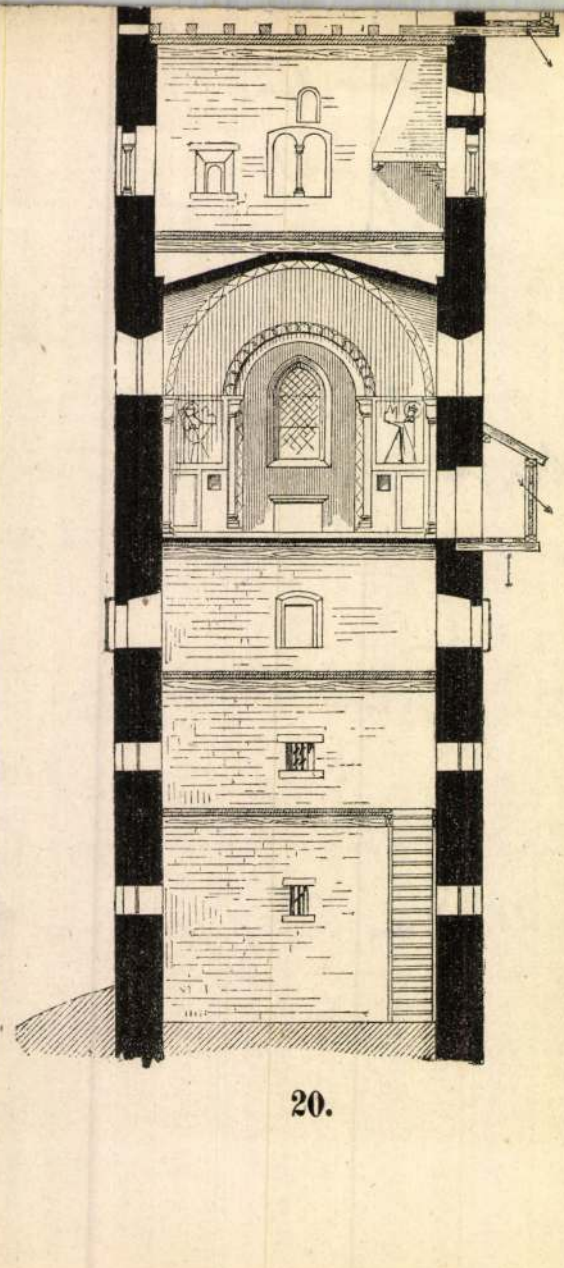

20.

Zólyom vár

Rauscher Lajos rajza

Rep.

Orsz. V. 145. l.

IRLAP R.T.

UT 78. (TELEFON: 112—295.)

Budapest, 1940 julius 15.

ık szives megtekintésre meg-

ASÁRNAP

hogy ez a teljesen ujszerü,
szitett és a legkiválóbb irók
i fog Önnek és reméljük, hogy

Zólyom vára a Garam
mellett.

Makoldy József rajza
repr.

Karczag magyállam
73. l.

lőttre a Nemzeti Muzeum státusá ak megállapitásához kérik a következő okmányokat:

két szülő születési anyakönyvi kivonatát

azonyitvány

n ki/ oklevél
/ha volt katona/
tel dátuma
nevezési okmányok

Zólyom vára

Medvyanszky Dénes bárs

Mikor vitték a szent koronát Zólyom várába. Szaradok 1899. 168. l.

Rimaszombat megyei város Polgármestere

4524/41

Mieu

Zólyom vármegye

Grünwald B.

Zólyom megye

Petrik 1886–1900

Zólyomi vár

felső magyarországi
pártázatos renaissance
rajzolat
képe

MAGYAR MŰVÉSZET
1933 340. l.

A MAGYAR MŰVÉSZET most megjelent számában Farkas Zoltán a kellőképpen nem méltányolt nagy mesternek, br. Mednyánszky Lászlónak művészetéről írt kitünő tanulmányt s megállapításait a művész 14 gyönyörű képének reprodukciójával is igazolja. Kampis Antal középkori fafaragásunk 12 legszebb emlékét mutatja be komoly műtörténeti fejtegetései során, ifj. Csemegi József, a budai koronázótemplom építésének történetéhez szolgáltat új és érdekes adatokat részben a Schulek-hagyatékból előkerült fényképek nyomán, Bárány-

Zólyomvármegyei
miserunhák

Miserunhák, himzett, Zólyomvármegyei templomokban III. 85.

Muz. és Kot. Ért

Zólyom vára

közvetlenül a honfog-
halásután éjült

Bárczay 580.1

Komáromi bencés fögimnázium III. 174.

Zólyomi vár

Könyöki

402, 403. l

VII: 133.

Pálffy János hagyom.
Wien.
közjegyző 4.

5-én. Ugyanott 1878, február 19-én.

balkarján kosarat visz és a ki kalapot
[illegible] inget és sötétszinű ruhát visel, távozik a
~~[illegible]~~ hol az
~~[illegible]~~ előtérben ~~[illegible]~~ a legelőt balról
fekvő szarvasmarha élénkiti; kissé
haladó szamarral; jobbról pedig, de
de a reábizott két tehenet itatóra.
~~[illegible], kalapot, felgyűrt ujjú inget és~~
lt felhőzött. Jelzése alól balra: Dau-

ben,
n. — Száma a közjegyzői leltárban A: 1–4
~~[illegible]~~

153

0)

43).

71

Zołyom vára

Cserna Károly rajza

Repr.

Márki Sándor dr

II. Rákóczi Ferenc,

II k. Bp. 1909.

633. l.

újjászületésének tartják.

elsősorban az antik művészet ujélet-

n s ugy képzeli, hogy a "sötét középkor"

szellem napsugara nélkül élte világát.

okat változott a középkor értékelése.

, a ma élő népek hősi ifjuságát látta

ban pedig mindgyakrabban mutattak rá,

zet mily erősen hatott a középkorban.

népvándorlás után kialakuló művészet

de a fiatal népek tudatában vagy tuda-

ség. Ez az örökség néha erősebben ha-

eledésbe nemment soha. Mint a buvó

n, keskeny érként furja előre magát,

Zólyomi vár

l.

Divald Magyarmarcsal

1896 l.

Zólyom vár

l.

Hadtört. Közl.

1914. 596. l.

Huszka

Nagy Mihály:

Mellig, ~~hetnyolczad~~ kissé jo
választja, hosszú ~~kaja~~ bajusza kipö
~~kissé~~ látható, ~~m~~ egy elejü
sorban:

„NAGY MI
SZINIGAZGAT

a bal karnál: „HUSZKA";
a laphátán pedig: „Nagy M
tatort sióveg olvash

Fametszet, méret
Metszete: Huszka

Lénhárdt Ede: A m. szin

Ltfa

Zólyom vára

(Zvolenský zámok)

Kepeřzel či alap-
rajzzal

Janota III.

304 – 311. l

es autres oeuvres, on peut citer la
à Szeged, les cariatides et les lions
selle de Paris en 1900, sa statue
nd Prix. Il mourut en 1903, à l'âge

e ville hongroise du couronnement des rois
nale de Hongrie (loi LXXIX de 1635), a été
écoslovaque.

Zobyómi vár

fal- és egyéb
képei

Gercerefalképek

544. h.

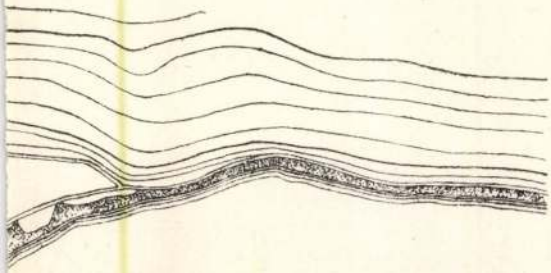

Zólyomi vár

Vas. Ujs. 1857

132. l.

Keppel. 141. l.

10 filléres frankójegy fölragasztása mellett ez a lap írásbeli közlésekre használható.

Zólyomi vár

Var. Lyc. 1891-
Zio. l.

A zólyomi vár. A régi zólyomi várat fogházzá alakították, de most kitünt, hogy a vár műbecscsel biró, okvetlen fentartandó részletei (mint pl. a lovagterem, mely hazánkban unikum,) nem egyeztethetők össze a fogház czéljaival és rendeltetésével. Nehogy tehát a vár, mely hazánk legdicsőbb korszakából maradt reánk, áldozatul essék az átalakításnak, az országos műemlékek bizottsága a várnak átvétele iránt felirt a kultuszminiszterhez.

köz

MAGYAR KIRÁLYI POSTATAKARÉKPÉNZTÁR

065 sz.

Befizetési lap

..... korona ..... f, azaz

[redacted]

[redacted] korona [redacted] f,

melyet a 32067 sz. postataka-

rékpénztári csekkszámlára befizettem.

Kelt .....

A befizető neve:

A postaalkalmazott aláírása:

.....

A fél által töltendő ki.

065 s

Könyvelési szelvény

..... K .....

a szám

csekkszámlára történt befizetésr 32067

Kelt .....

A postaalkalmazott aláírása:

.....

Ez a befizetési lap a hozzátartozó könyvelési szelvénynyel együtt a postaalkalmazott által levágandó és a [illegible] a postatakarékpénztárhoz beküldendő.

ZÓLYOM (*Zvolen*) régebbi vára a XIII. században épült, a liptóvármegyei Kacsics nemzetségbeli Detre volt a comese. Ez a vár ma romban hever. A Garam partján emelkedik az a vár, melyet Nagy Lajos 1351. építtetett és nem annyira hadi, mint inkább mulató vár volt, fényes ünnepélyek színhelye. Hunyadi János idejében Giskra volt a vár ura, Mátyás király visszafoglalta: 1522-ben Mária királyné kapta nászajándékul. A XVII. sz. elején a vár Dessewffyek családjánál volt elzálogosítva, 1620-ban Bethlen Gábor itt helyeztette el a magyar szent koronát. A várnak későbbi hadtörténelmi multja kevés figyelemreméltót mutat. Jelenleg hivatalok vannak benne. A vár hosszúnégyszögű alaprajzon épült, négy sarkán nagyobb vastagfalú helyiségekkel. A hajdan felvonóhidas kapu mögötti tér, a várudvar, kápolna, az eredeti ablakkőkeretek a XIV. század stílusának jellegzetes alakitásait mutatják. A vár I. emeleti nagy termének mennyezete a császárok primitiv módon festett arcképeit mutatja. *Lux.*

Eg-gy II 629 l

módon összerótt nehéz deszkákból készül, melyeket a román korban egyszerű, a gótikában áttört és gyakran színesen alábélelt vasveretek tartanak össze.

A korai gótikus Sz. egészen a román formájára készül, csak csúcsíves fülkékkel vagy oromzatokkal. Két egymás fölé helyezett ajtaja van, felülete többnyire vörössel és kékkel festve. A fejlődést a faragott dísz megjelenése vezeti be, a síkokat hullámos felületű redős dísz eleveníti, az állványrészek szabadon végződő faragott végei közé mérműves vagy faragott lombdíszű friz kerül. Megjelenik a már az antik bútoroknál alkalmazott keretes felépítés és befolyásolja a díszítést. Vagy a támasztó elemeket díszítik szép gótikus lombokkal és szélesítik a koronázó frizt, vagy a kereteket kezelik simán és a betéteket borítják el gazdag lomb- és mérműves díszétményekkel. E mellett az ajtók még gyakran egy darabból, keretek nélkül készülnek és vasalásokal vannak ellátva. A gazdagon profilirozott, főkép az építészetileg kiképzett keretes szerkezetű darabok, melyeknek gazdag faragású díszük van, elvben már a renaissancehoz tartoznak, még ha részleteik gótikusak is. A gótikus, hordozható Sz. csak a díszítőelemeket kölcsönzi az építészettől, a szerkezetet soha, viszont a falba beépített templomi Sz.-ek teljesen architektonikusak.

Olaszországban a láda nem engedi a Sz.-t érvényesülni, ezért az északi renaissance Sz. előképek nélkül alkalmazza az Olaszországból átszármazott díszítést. A XVI. sz.-ban már helyi különbségek is kifejlődnek, melyek a XVIII. sz.-ban a mindent nivelláló francia hatás alatt tűnnek el. Megtartják a gótikus Sz. elrendezését, két vagy három sorban egymás felett pá-

BLEDONBAN
a Lizana (Chile)
Miss Scriven (Anglia)
épzése
át keltl.
ban vitézi
helye volt
épült vár-
agy volt, ma
astély raktárul

Москва

M Á V

A MAGYAR VASUT

... Azon a vasuton bámulatosan halad az ember. Szeretném ráültetni az egész magyar hazát; néhány esztendő alatt tán kipótolná, amit néhány század alatt elmulasztott a haladásban ...
(Petőfi levele Kerényi Frigyeshez 1847-ben.)

Mikor a vasut a mult század első felében felbukkant Európában, mindenütt a jólét nagyobbodása, a polgárosultság haladása, a szellemi műveltség emelkedése járt nyomában. Nálunk is. De Magyarországon mindezeken tul különös jelentőséget nyert az uj közlekedési eszköz. A szállitási sebesség és a tömegmozgatás ujszerü lehetőségei révén valamennyi elődjénél élesebben mutatta be, mennyire egymásrautaltak a földrajzilag összetartozó területek. Ami idáig csak hosszu idők távlatain át lassan kialakuló ösztönös megérzés volt, azt most robogó gyorsasággal drámai bizonyossággá tudatositotta a vasut. Ráeszméltetett mindenkit, mit jelent, hogy a Kárpátok peremvidékeiről minden ut az Alföld és a magyar főváros felé vezet s hogy a Természet éppen ez utak mentén állitotta a legkevesebb és legkönnyebben leküzdhető akadályokat a vasutépitő mérnök elé. Kibontakozott a peremtájakról a központi nagy sikság felé zuduló gazdasági energiaáramlás, mely élethordó, mint a vérfolyás és feltarthatatlan, mint a hegyből a völgybe rohanó folyó.

A vasut a tudomány tárgyilagosságával, a szám bizonyosságával és a gép erejével tárta napvilágra, milyen egybeforrott, egységes szervezet a történelmi Magyarország. Zárt test és egységét az a vasból való érhálózat tette igazán szemléletessé, amit az uj idők uj követelményei növesztettek benne. Ez emeli, ez nemesiti a magyar vasutat minden gazdasági és művelődési értékén tul *a nemzeti eszme hordozójává*. A vasut megmutatta, hogy *Szent István Birodalma egy és oszthatatlan*..

*

Amikor 1825-ben Angliában Stockton és Darlington között elindult a világ első gőzüzemü vasutja, hire szétterjedt a földön. Voltak, akik ujjangtak, voltak, akik támadták az uj vivmányt. De mindenki érezte: most olyasvalami kezdődik, amire eddig nem volt példa az emberi történelemben. Hanem az igazi nyitány ezután következett csak, mert ezen a vonalon, a megnyitás után, még évekig lóval vontattak. Csak öt esztendővel később, 1830-ban indult meg a földkerekség első, rendszeres gőzüzemü nagyvasutja Liverpool és Manchester között.

Ekkorra azonban mi már átestünk az első tétova vasuti kisérletezéseken. Kitapasztaltuk annak a lóvontatta függő-vasutnak értéktelenségét, amit 1827-ben épitettek próbaképpen Pest és Kőbánya között. Hét hónapig állott csak fenn; akkor megszüntették. Az első magyar vasut gazdasági csődje alaposan elvette a hatóságok kedvét az efféle próbálkozásoktól s egyideig a közvélemény is huzódozott tőle. Nyugaton azonban egyre szaporodtak a vasutvonalak; ezt pedig nem nézhették tétlenül azok, akik szivükön viselték a nemzet haladását. Az 1832—36-i pozsonyi diéta már 13 vasutvonal épitését szavazza meg. De mindez még irott malaszt, mert a megvalósulásnak egész sereg megoldatlan feladat állja utját. Egyikük a kisajátitási kérdés; rendezését *Széchenyi* már a „Stádium"-ban (1833) sürgeti. A Lánchid ügye égetően időszerüvé teszi a törvényt; a javaslat tárgyalása során, 1836-ban pedig a felszólalók egyike, *Vay János* inditványozza, terjesszék ki a törvényt a vasutakra is, mert csak ez teszi lehetővé, hogy Magyarország a vágányok hálózatán egybeforrjék a Nyugattal. Felszólalása nem maradt eredménytelen s 1836-ban félmillió forint tőkével megalakult az *„Első Magyar Pozsony—Nagyszombati Vasuttársaság"*. 1839-ben épülni kezd, 1846-ban befejeződik a vonal. Közben azonban egy másik vasuttársaság is alakul. *Szitányi Ullmann Móric* vezetésével, a *„Magyar Középponti Vasut"*. Mig az előbbi Nyugat s elsősorban Ausztria felé kereste a vasuti összeköttetést, ez az ország belső vasuthálózatának kiépitésére törekedett. Pest és Vác között jelölték ki az első vonalat s 1844 augusztus 2-án a pesti plébános a váci töltésen könyörgő imát intéz az Egek Urához, támogatná kegyével az uj magyar vállalkozást.

*

A mai ember legnagyobbrészt nem is érti már azokat a meddő és kicsinyes vitákat, amelyek tüzes izgalommal folytak a vasut körül. A Duna balpartján, vagy jobbpartján épüljön-e a nyugati irányu vonal? Pozsony, vagy Győr legyen a vasuti összekötő gócpont Magyarország és Ausztria között? Lóval, vagy gőzmozdonnyal inditsák-e meg az üzemet? Kivált ez az utóbbi kérdés érthetetlen előttünk. De abban az időben annyira nem biztak a gépi vontatásban, hogy még *Vargha János* „diplomás földmérő", az első magyar vasutépitéstani tanulmány (1828) szerzője is igy vélekedik felőle:

„Az ezen utakhoz alkalmazott különféle utazó és teherhordó szekereket előbb rendesen lovakkal, azután pedig hozzájuk kapcsolt gőzszekerekkel vontatták, a'mellyek nem kis bámulást okoztak ugyan a'nézőnek; mindazáltal a'gőz-szekérnek (mellyen tüzelni való szenet is egyszersmind vinni kellett) több alkalmatlanságai miatt, általában szokásba nem jöhettek."

Az idő persze nemsokára rácáfolt erre a sötétenlátásra. De a viták még tartottak s ez nem nagyon lenditette előre a munkát. *Deák Ferenc*, aki 1839 december 6-án maga is résztvett egy ilyen vasutvitán, egyideig hallgatva a szóharcot csüggedten kiáltott fel:

— Hanem én azt hiszem, hogy alig van valaki a rendek között, aki álomnak ne tartaná azt, hogy itt valaha vasut létezhessen ...

Mégis létezett. *1846 julius 15: a magyar gőzüzemü vasut születésnapja.* Ezernyi gomolygó, ujjongó embertömeg és az ujságok diadalmas harsonázása közepette futott ki a mai Jókai-utca és a Vilmos császár-ut sarkán álló „indóházból" az első szerelvény, hogy végigkattogja a Vácig vezető, 33 kilométeres vonalat. A döcögő, ormótlan kocsikon lelkes, álmélkodó emberek utaztak, meghatottan, elérzékenyülten s talán nem is értették egészen, ami velük történt. Annál jobban értették a költők. *Petőfi* végtelen ujjongással köszönti az uj közlekedési eszközt („Vas-Uton", 1847):

Tenger-kéj veszen körül,
Közepében lelkem fürdik,
A madár röpült csak eddig,
Most az ember is repül!

1847-ben még két vonal nyilik meg: a sopron—nagymarton—lajtaszentmiklós—bécsujhelyi (27 km) és a pest—cegléd—szolnoki (100 km). De a haladás most is csigaléptekkel vánszorgott s a vasut talán csak nagyon sokára kapcsolódott volna igazán a nemzet alkotómunkájába, ha élére nem áll, célt és irányt nem szab néki a Legnagyobb Magyar.

*

— Felséges Haza! Hosszu álmaink és több mint félszázados szónoklataink után elvégre tennünk is kellene valami nagyobbszerüt már, ha a nemzetek sorából disztelenül kisodortatni nem akarunk ...

Igy kezdődik *Széchenyi István* nagyszabásu vasutfejlesztési munkaterve, melyet 1848 január 25-én *„Javaslat a magyar közlekedési ügy rendezésérül"*

cimmel terjeszt az országos rendek elé. Két alapelvet szegez le benne. Először: az ország minden utvonala a fővárosba vezet és innen ágazik szét. Ehhez képest központosan kell kialakitani az ország vasuthálózatát: — A magyar kereskedelem és iparfejlődés gyűlpontja Budapest; ez az ország szive, melynek irányában ugy lehet tekinteni az egyes közlekedési vonalakat, mint megannyi főeret, mely a szivből a vérforgást az ország véghatáráig eszközli.

Második alapelve szerint a vasuthálózatnak olyannak kell lennie, hogy a magyarság érdekeinek előmozditása mellett méltányos előnyöket biztositson a nemzetiségeknek, akként, hogy a hegyvidékeket szorosabb kapcsolatba hozza az Alfölddel és az ország nagy piacaival.

A lángelme forró villanása csap elő ezekből a szavakból; a lángelméé, mely századokkal előre tudott gondolkodni s belátta, hogy a magyar nemzet csak ugy maradhat fenn az idők forgatagában, ha az emberi haladás minden nagy vivmányát szervesen beilleszti életébe; ha ebből az életből részt juttat minden fiának s ha a nagy vivmányokat arra használja fel, hogy minél tömörebb egységbe kalapálja velük a nemzettestet.

Igy lett Széchenyi Javaslata a magyar közlekedési kultura bibliája; a magyar vasut pedig, a hazai közlekedés *központositásának* gondolatával prózai technikai alkotásból *a szentistváni állameszme és a magyar gondolat uj hordozója.*

*

Az önkényuralom évei sulyos megpróbáltatást róttak a fiatal magyar vasutra. Az osztrák kormány, mint minden más téren, itt is rossz szemmel nézte a nemzeti önállósági törekvéseket. De most már semmi sem akadályozhatta meg a fejlődést. 1851-ben 355, 1858-ban már 1244 km vonalon folyt nálunk a vasuti közlekedés. Magyarország térképét egyre jobban behálózták a vas-erek, mégpedig olyan irányokban és vonalvezetéssel, ahogy a Javaslat körülirta. A kormány nemzetellenes vasutpolitikája keservessé tette a kiépités munkáját, de a magyar vasutügy harcos férfiai, köztük *Hollán Ernő* hadmérnök, a mai Magyar Mérnök- és Épitészegylet alapitója, szivós küzdelemmel ültették át Széchenyi elveit a gyakorlati életbe. Aztán a kiegyezés következett és a haladás iramát semmi sem gátolta többé. Az 1867-ben és 68-ban megszavazott törvénycikkek nagy vasutépitési kölcsön felvételére hatalmazták fel a minisztériumot s ez megvetette a *Magyar Királyi Államvasutak* alapját. *Baross Gábor*, a „vas-miniszter", hallatlan erélylyel lát a vasuthálózat fejlesztéséhez. Sorra államositja a magánkézben lévő vasutakat, korszerü dijszabásrendszert léptet életbe, uj meg uj vonalakat épittet. Széchenyi szellemi öröke egyre jobban, egyre gazdagabban teljesedik ki. A kiegyezés évében 2213, 1886-ban 9415, 1900-ban pedig 17.454 km a magyar vasutak hossza és nincs város a Kárpátoktól az Adriáig, melynek könnyü és gyors összeköttetése ne lenne az ország szivével. A magyar vasut, a fellendülésnek és virágzásnak ez évtizedeiben akkora energiát halmozott fel magában, hogy elbirta a világháboru rendkivüli megpróbáltatásait, a háboru után pedig leküzdötte azt a halálos aléltságot, amelybe a trianoni békeparancs és az ország megcsonkitása után támadt szörnyü vérvesztés sodorta.

A magyar vasut ma is nemzetfenntartó erő. Valóra vált a nagy magyar költő óhajtása: a nemzet közlekedési élete gerincévé tette a vasutat s ezzel nemcsak hogy kipótolta néhány esztendő, néhány évtized alatt századok mulasztásait, de a haladásban messze maga mögött hagyta a nemzetek egész sorát. Most pedig, a Felvidék egy részének hazatértekor, láthattuk, milyen végzetes hatásu a visszamaradt területek gazdasági életére, hogy a felvidéki vasuti közlekedés sulypontja Magyarországra helyeződött át. Ezek a területek elvesztették életképességüket és szükségképpen el kell sorvadniok, ha nem juthatnak ismét magyar határok közé. Mintha a központból a világ minden tája felé kigyózó sinszálak a Szent Korona szertelövellődő sugarai lennének, melyek ellenállhatatlan erővel hivják, vonzzák magukhoz a még elszakitott földeket, még távollevő véreinket.

Ernyei Frigyes.

A vajdahunyadi vár oldalról nézve.

A vajdahunyadi vár.

VÁRAINK A MAGYAR VÉGVIDÉKEKEN

Az uj hazát kereső magyart nem olyannak ismerték egykoru kortársai, aki megijedne a csatatértől, avagy talán lesütné szemeit, ha szablyát, nyilat vagy kopját lát. Harci kedve nem lohadt századok folyamán s az a magyar baka, ki néhány hónappal ezelőtt ökölbeszorult kezekkel, türelmetlenül nézett át a megszállt Komárom felé, alig várva az indulás boldogító pillanatát, közvetlen leszármazottja a könnyü lovakon suhanó honfoglaló hadainknak, végvárakból kitörő vitézeinknek, névtelen világháborus hőseinknek. „Vérbeli magyart megölne a béke" — irja a költő s történelmünk századai is megtették a magukét, hogy a magyar kard ugyszólván egy pillanatra se pihenhessen s minden időben megmutathassa, hogy mire képes.

A könnyü fegyverzethez szokott, rendkivül gyorsan mozgó, villámsebes akciókat kedvelő magyar az európai kulturközösségbe belehelyezkedve, még jóideig megmaradt a keleti pusztaságokról hozott életmódja és harcmodora mellett s csak akkor tett le róla, mikor e hagyományokhoz való ragaszkodása megsemmisüléssel fenyegette. Ismeretes a történelemből az a tény, hogy Szent István, ki hatalmas székesegyházakat emelt kőből és Esztergomban erős várpalotát épittetett magának, legszivesebben sátorban lakott, mint pogány elődjei. Nem szerette az egyformaságot s a vár nyujtotta biztonságot pedig, mint erős uralkodó, megvetette. Szabadban élt s ha ugy tetszett, másnap husz kilométerrel arrébb ütötte fel sátortáborát. Szent Imre legendája elmondja, hogy a szűz királyfit apja éjjel a fal hasadékán keresztül látta imádkozni. Milyen lehetett az a fal, amelyen keresztül lehetett nézni? Vagy sátor volt, melynek vászonfala megrepedt vagy legjobb esetben fából durván összeácsolt házikó, a királyi hatalmat ekkor még nem kellett pompázatos épülettel bizonygatni. Szóval később, még a XIII. században is előfordult, hogy a magyarok sátrakban tanyáztak: a városok amugy sem nyujtottak nagyobb biztonságot, mert falaik ekkor még nem voltak.

Árva vára.

Természetes hát, hogy a várak szerepe minimális volt ebben az időben. A magyar nem szerette a defenziv hadakozást, nem hagyta szivesen körülkeriteni magát még akkor sem, ha várak szilárd falai közé vonulhatott is vissza. Az a néhány vár, mely a tatárjárás előtt már állott, inkább reprezentációs célokat szolgált és a király vagy az ország nagyjainak személyes érdekeit szolgálta.

Első váraink — példa rá a visegrádi Salamontorony vagy a kőrösszegi vár — tulajdonképpen egyetlen óriási toronyból állottak. Ez az a mag, mely köré később a középkori vár kialakult. A lakótorony, öregtorony vagy ahogyan a franciák nevezik, donjon, emeletes épitmény jó vastag falakkal, legfelül rendszerint kiugró párkánnyal, honnan nyilazni, dobálni lehet a támadót, forró szurkot önteni sorai közé. Tipikus feudális találmány: csak egy-egy nagyurnak és családjának védelmére szolgált, kevesen fértek bele s azok sem tarthatták soká magukat benne, mert belső kutja ezeknek az épületeknek nem volt. Nem is külső ellenség ellen épültek, inkább arra valók voltak, hogy más, hatalmas szomszédokkal való birtokszerző vagy egyéb csetepaték alkalmából a szorongatott helyzetből arra a néhány napra menekülést nyujtson, mig a rokoni vagy jobbágyi felmentő hadak el nem kergették a hatalmaskodókat.

Ellenséges támadás ellen ezek a lakótornyok mit sem értek. Az ellenség illő távolból bekeritette, felesleges volt ostromolnia, néhány nap mulva a bennszorultaknak meg kellett adniok magukat. Igy hát érthető, hogy sok ilyféle magányos donjon nem is épült az országban.

A tatárjárás borzalmai gyökeresen megváltoztatták a helyzetet. A tatár a döntő mohipusztai csata után akadálytalanul száguldott végig az országon, lovon ment be a nyilt városokba, ott gyilkolt, rabolt, pusztitott és gyujtogatott. Senki, semmi nem tudott ellenállni ennek az iszonyu áradatnak, csak néhány vár, melyet a tatár dühösen került el vagy hiába ostromolt. Bebizonyosodott ebből, hogy hadipolitikánk javitásokra szorul: nem szabad mindent egyetlen lapra, a nyilt ütközetre feltenni, mert annak elvesztése esetén ugyszólván az egész magyarság létét, a városi és falusi lakosság életét kozkáztatjuk.

A messze látó és bölcs IV. Béla azonnal átlátta a helyzetet és a tatár kitakarodása után hozzáfogott az ország védelmi rendszere ujjáépitéséhez. Szivós és konok munkával, szinte vad elszántsággal a várak egész sorozatát épittette az országban. A várépités annyira szivügyévé vált, hogy nem átallotta például feleségének ékszereit is e célra elzálogositani. Ha váraink történetében lapozgatunk, csodálkozva vesszük észre, hogy ez is, az is, amaz is első alakját IV. Béla királynak köszönhette. A nagyurak versenyre keltek a királlyal s bizvást elmondhatjuk, hogy ha a tatár egy emberöltő mulva visszatért volna az országba, csufos tapasztalatokat szerzett volna s nem messze jutott volna el portyázásaiban.

Az uj vártipus, mely a XIII. század közepétől nálunk kialakult, már nem oligarcha, nagyuri érdekeket szolgált, hanem a közösségét. A legnagyobb várak a városokban, azok legmagasabb pontján emelkedtek, nyilvánvalóan azzal a célzattal, hogy veszély esetén az egész lakosságot magukba fogadják. Ennek követ-

Megerősitett lakókastély. Ezt a régi erődités lakóházzá épitették át, mikor hadicélra már ugyse lett volna alkalmas többé. Erős saroktornyai azonban uj, átépitett formájukban is őrzik a régi erődités-jelleget.

A régi radnai Esterházy-kastély. Tipikus példája a sarkokon megerősitett lakóháznak.
Alsó kép: a deréki Pongrácz-kastély. Ma magtárnak használják. (Németh Albert felvételei.)

talan elrendezésü épületkomplexum volt, de annál még nagyobb.

Buda legyőzte a romantikus fekvésü Vajdahunyadot, aminek oka abban rejlik, hogy Mátyás idejében az országnak már kialakult fővárosa volt s az uralkodó lehetőleg abban tartózkodott. Nagy Lajost ilyféle tekintetek még nem kötötték. Sokszor és szivesen tartózkodott Diósgyőrben, saroktornyos várának egyik legszebbikében vagy Zólyom várában. Mindkettőt ő épittette.

A nagystilü zólyomi vár királyi várnak készült s mindig az is maradt, mig szerepet játszott. Nem teljesen négyzet-alaprajzu, inkább téglaalapra emlékeztet, de elrendezésével, finom és kecses kis saroktornyaival az olaszos tipusu várak egyik legszebb példája hazánkban. Különösen szép emeletes-árkádos udvara, melyben az itáliai hasonló emlékek hangulata él tovább. Nagy Lajos sok nevezetes lovagi tornát rendeztetett benne, sőt mint a lengyelek királya 1382-ben ide hivta össze a lengyel országgyülést. Később a rablólovag Giskra birtokába került, akitől 1462-ben Mátyás király szerezte meg. Azóta sok-sok kézen ment keresztül, mig végül a magyar kincstár meg nem szerezte, de ekkor már csak a történelem zengő emléke volt. Ma, a csehek kezén figyelmeztet a sors forgandóságára, melyre idegenné vált környezete nem igen szeret gondolni.

A magyar várak változatos sorozatában külön hely illeti meg az elragadó fekvésü Árva várát. Az Árva folyócska fölé kiugró sziklára épült, oly merész meredekre, hogy a parton álló azt hinné, ördögök épitették. A XIII. századtól kezdve tudtunk róla, első urai a Balassák voltak. Később a Felvidék legnagyobb kapitalistái, a Thurzók vették birtokba, megszépitették, kibővitették, fényes szobák hosszu sorával gyarapitották. A Fuggerekkel rokon Thurzó-család értett az élet élvezéséhez, szivesen használta a luxust már abban az időben, midőn az, főképp a lakásviszonyokban, még nem terjedt el a gazdag családok között.

A szép vár 1800-ban kigyulladt s mert oltása mentése csaknem leküzdhetetlen akadályokba ütközött, csaknem teljesen leégett. Napokig lobogott fáklyaként a hegycsucson és ennek sajnos áldozatul esett fényes berendezése. A helyreállitás lehetőleg ragaszkodott a régi állapothoz. Azóta többször biztositották falait, de a csipkés gótikus tornyok egyszerübb fedésnek voltak kénytelenek helyet adni.

Árva vára is a szabálytalan alaprajzu épületkomplexumok közé tartozik. Egy harmadik tipusról is megemlékezhetünk, az ugynevezett templomerődökről, melyek Erdély szinmagyar és szász népességü területein egyaránt elterjedtek.

A templomerőd vagy erődtemplom kényszerü szegénységből vagy anyaghiányból a vallásos kultuszt egyesiti a védelmi berendezkedéssel. Oly helyeken jelentkezik, ahol hatalmas földesurak nincsenek, kik a lakosságot védelmükbe vennék. A városka közepén áll a templom, rendszerint az egyetlen kőépület. Az ellenség közeledtére a lakosság a templomba vonult s abban védekezett. Ezért a templomok ablakai szükek, szentélyét pedig gyilokjárós folyosóval épitették ki. Búzd, Berethalom, Nagydisznód, Szászhermány templomai épugy jellegzetesek erre az épitkezési módra, mint a székely Magyarvalkón és környékén épült egyházak. Érdekes, hogy hasonlóak Erdélyen kivül csak a Pirreneusokban találhatók, de a két csoportnak semmiféle stiláris köze nincs egymáshoz. A kényszerüség volt ugyanaz: Isten védelmébe vette az ellenségtől sanyargatottakat, nemcsak jelképesen, hanem szószerint, házába fogadja.

Genthon István.

keztében hatalmas méretüeknek készültek. A vaskos falak tágas udvart vettek körül, az udvarban lakások, őrségeknek való szobák, istállók nyertek elhelyezést. Az udvar legmagasabb pontján állott a belső vár, vagy fellegvár, óriási, kiugró párkányu falakkal,

Ez az utóbbi vártipus természetesen elképzelhetetlen egekig nyuló sziklákon vagy meredek hegyeken. Alaprajzának kifejlesztéséhez hely kell s ez a hely csak sikságon található. Olaszországban többnyire sikságon állanak, olykor a város közepén, például Terrarában. De nem kell azt hinni, hogy Itáliában ne épültek volna hegyi várak hasonlóan szabálytalan s a környezethez idomuló alaprajzzal, mint a franciáké, németeké vagy magyaroké.

A saroktornyos vártipus a XIV. században jelentkezik Magyarországon s száznál több emlékét ismerjük. Köztük a két legszebb, a diósgyőri és a zólyomi, Nagy Lajos királyunkkal van kapcsolatban. Bár e csoportból annyi sok ismeretes, számuk mégis elenyésző a szabálytalan elrendezésüekével szemben, melyekből legalább tizszerannyi épült a maga idejében s igy korunkra is bővebben jutott belőlük.

A technika fejlődése, az életformák változása azonnal kiviláglik, ha a két vártipust összehasonlitjuk. A szabálytalan alaprajzu vár élete kifelé fordul, egyetlen célja a védelem, az ellenállás. A szük szobák, a magas falak, a sok lépcső az életet kényelmetlenné teszi. Ezzel szemben a saroktornyos vár véd is, de kényelmet is ad. Alaprajzi elrendezése értelmes és kényelmes. Tágas udvarán lovagjátékot lehet rendezni, mely a békeidők langyos unalmát megzavarja. Tágas termek sorozata módot nyujt a valóban fejedelmi életre. Harc idején hatalmas méretei lehetővé teszik a harcosokkal való megtöltését és igy az eredményes védelmet.

Végvidéki váraink épitkezésében ez a kétfajta tipus váltogatta egymást a középkor alkonyáig, midőn a tüzifegyverek feltalálása és általános használata gyökeres reformokat követel s a várépités e klasszikus

A zólyomi vár.

A zólyomi vár udvara. Baloldali kép: Berethalom erődített temploma.

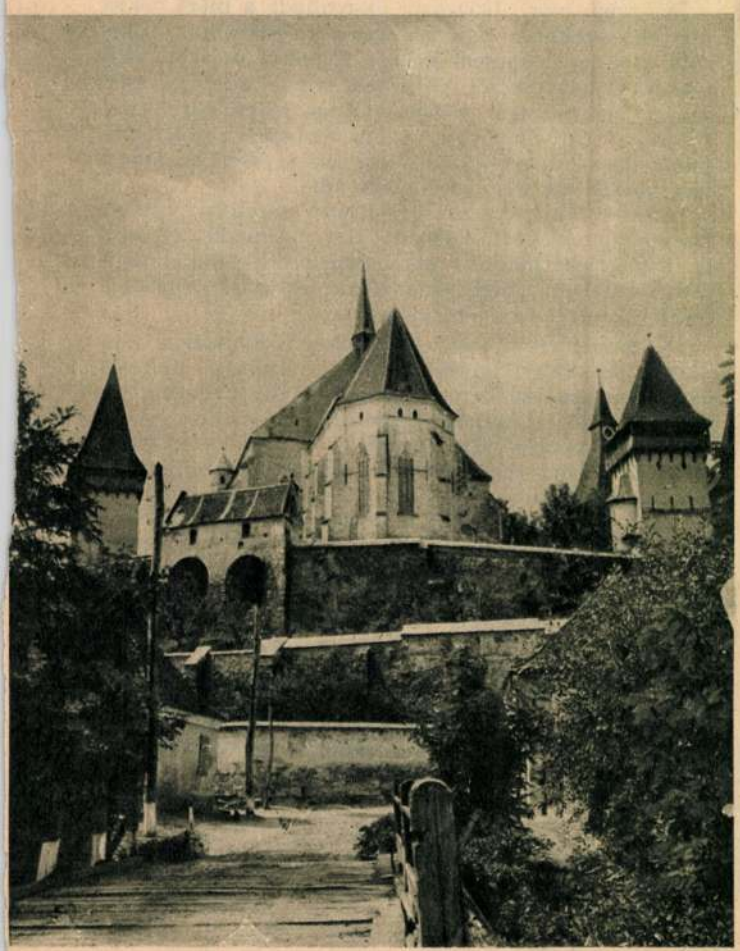

formája eltünik a porondról, hogy helyet adjon a szélesen gyürüző sáncoknak, a mind laposabb épitményeknek, végül a sülyeszthető betonerődöknek s korunk egyéb félelmes találmányainak. A vár ugyszólván a középkorral együtt pusztult el, azaz korbeli formájában értelmetlenné vált.

A két különböző tipust a két legszebb, legkiemelkedőbb példával szeretnők illusztrálni. A szabálytalan várat képviselje Vajdahunyad, a szabályosat Zólyom vára.

Vajdahunyad várának alaprajza két vékony, egymás felé forditott holdsarlóra emlékeztet, melyekhez a szélen egy harmadik járul. Hasonlóan szabálytalan a függélyes elrendezés is, ötletszerüen — vagy talán pusztán az esztétikai hatás kedvéért? — elhelyezett gyönyörü kis tornyocskákkal, a nagyterem ritmikusan de korlátolt oldalával, az apró kereken duzzadó bástyákkal. A vár egyik oldalon meredeken lejtő dom- on áll. Valaha jelentéktelen kis erődités volt, melyet 1430 körül Hunyadi János örökölt és pompázatosan átalakitott. Halála után özvegye, Szilágyi Erzsébet lankadhatatlanul folytatta az átépités nehéz munkáját. Mátyás király aránylag kevés ideig tartózkodott itt, jobban szerette budai rezidenciáját, az ugynevezett Friss-palotát, melyet még Zsigmond király és császár épittetett s mely Vajdahunyadhoz hasonlóan szabály-

Az Erdélyi Magyarország
(Pesti Hirlap) 1938 dec. 18.

Zólyom Lipcse vár

Zólyom megye.

Könyökly 1889.

1) a vár alaprajza földnitb. és alsó vár ~~5 cm~~ 48 mm = 10 m

2) " felsőalaprajza 48 mm = 10 m

és tárlati kipe - délkelet.

3) Északi és nyugati oldal.

4) festett ajtó keret a várban. 1/10

5) Ugyenaz 15 cm = 1 m Steindltől 1877 ből.

6) részletek 1 vas rács, korkorlát, 1 ajtó vasalással 1:10.

epitafium 10 cm = 50 mm 1:5

a zólyom lipcsei temp lom szentélye

1) alaprajz 1 cm = 1 m és hosszmetszet - részletei: 1:10.

szentsíghaz 2 zárkő és 2 vállkő.

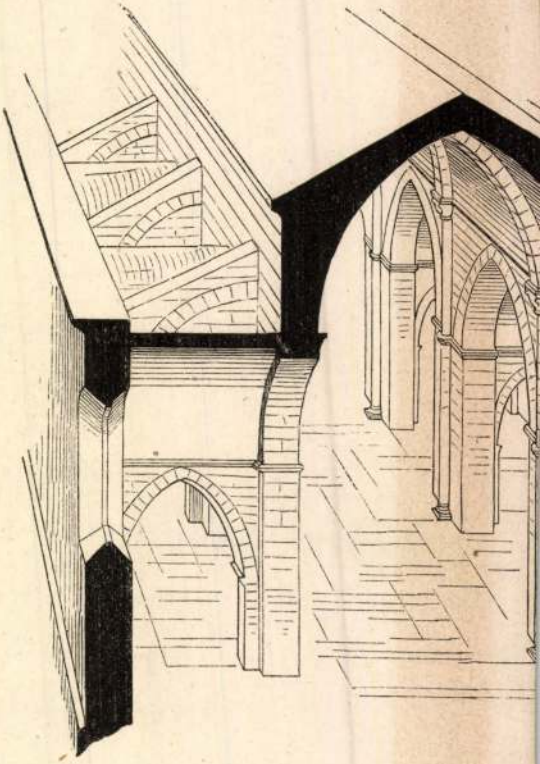

1.

Zólyomlipcse vára

(Hrad Slovenská Ľupča)

Zólyom vm.

Képekkel

Janota II

150 — 159. l.

HELYSÉG

VÁRMEGYE

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

KOR

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZ

EGYÉB ADAT

TÁRGY

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Zólyomlípcse vára

Jurkovich Emil:

Zólyomlípcse vára-
nak és uradalmá-
nak története -
Hadtört. Közl
1929. 1, 133,
258 és kv. ll.
képekkel

Veresvér-csákány, őskori VII. 137

Zólyomlipcse város

Jurkovich Emil:

Zólyomlipcse város-
nak és uradalmá-
nak története.
Pécs 1929.

Zólyomlípcse vár

d.

Hadtört Kőtl
1914. 5961.

vé
jobbra, fordult tojásdad medaillonban. Haját jobbról
körszakála göndör. Ingének és kabátjának gal-
ki vágott. Felirata a kép alatt két sor-

MIHÁLY,
ATÓ".
"

egedy Mihály szintársulata" czimmel nyom-
lvasható.

ei a vonalkeretnek 8.2 : 6.2 cm.
ka L.

szinésnet évkönyve. Pest, Athenaeum 1873.

3587.

57/95 № 30.

Muz és Kot Ert

Zólyomlipcsei vár IV. 13

— taposómalma IV. 13.

Zólyomlipcsei vár

ve (Bez.): V. Korda 928.

(Bez.): V. Korda 927.

). Jelezve (Bez.): Koszta J.

ernde Hungaria). Jelezve (Bez.): Kovács M.

ALÁ VETÉSE (Kirchenbann des Georg Dózsa). A hát-
Kovács Mihály.

KONGRESSZUSON (Türkische Gesandten am Kongress

Lehel Mária, XX. sz. (Jh.)

260. „AGNÉS". Jelezve (Bez.): Marie
Pasztell. 65×50 cm.

Le Mire, Noël (1724—1800), **J. M. Mor**

261. VIHAROS ÁTKELÉS (Stürmisch
Rézmetszet (Kupferstich). 20×14

Lhote, A., XX. sz. (Jh.)

262. LA MARTINIQUAISE. Jelezve (
Pasztell. 71×55 cm.

Lieder Frigyes (1780—1859).

263. EGY FIATALEMBER ARCKÉPI
1828.
Aquarell. 20×16 cm.

Liezenmayer Sándor (1839—1898).

264. ÜNNEPI BEVONULÁS (Festlich
Karton. 13×24 cm.

Liezenmayer Sándor (1839—1898).

265. SZT. ERZSÉBET ELUTAZÁSA
Fa (Holz). 13×26 cm.

Zólyomlipcse vára

Keleti Gusztav
rajza után
repr.

Nagy Magyrép

II. 377. l.

...seti tárgyak.

...em.

...

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

Szentendre.
(vasuti államás építésénél)

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

1888 ban találtak.
Szentendrén.

...e gondosan faragott és ép. Fedele
...stet. A láda előlapján a feliratnak
...et ketoldalt kifele fordult három-
...szögnél.
...irat nélküli
...

Zólyomlipcse vása

Jurkovich Emil:
Zólyomlipcse várának
és uradalmának
története. Pécs 1929.
101 l.

Főv. Könyvt.
77 257. ~~k~~

Zólyomlipcsei vár

1.

Környéki.

310, 311. l

1393

22 ~~1393 V~~ Drechsle

(Z. Beisben 1756

Virágok.

A fölül félkörívesfülkébe beálle
mölcsök és kerti virágok vannak. El
lévő három őszi baraczk egyi
kán pedig harmatcseppek ragyo
csokorból egy mákvirág a szőllő
litea didima szaladgál. A r
kosnak, a nefelejtstől és folyo
Galathea, feljebb pedig egy Ere
Alól középütt a mester jelzése

Fa, méretei 86: 7

~~Az Esterházy-gyűj~~

~~At. Képt. 345.~~

~~Ly na 232.~~

V: 22

V: 237.

Zólyomlipcse vára

Háry Gyula rajza

Repr.

Om VI. 1. l.

Fót, kastély

64, II. r. 234

kép 65

Zólyomlipcse vára

Varjú Magyar várak

Zólyom-Lipcse D. Ny.

Zólyom, Gabriel de

ötv

Kőmagyotty. 2148 z

Zolyomi ötvös Gábor

o

Lásd

Zolyomi Irsát

csonagját

Mihalik József. Kassavárosi ötvösségének története. Bpest 1900. 318 l.

Madunyiczy Mihálik István

építész

Zolyomi Eötvös Gábor

ötvös Zólyom

Kőmagyötöj. 366. l.

Zólyom pusztavár

(Zvolen, Pusty hrad)

Zólyom m.

3. kepe

Jamota III.

297–303

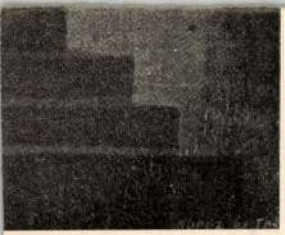

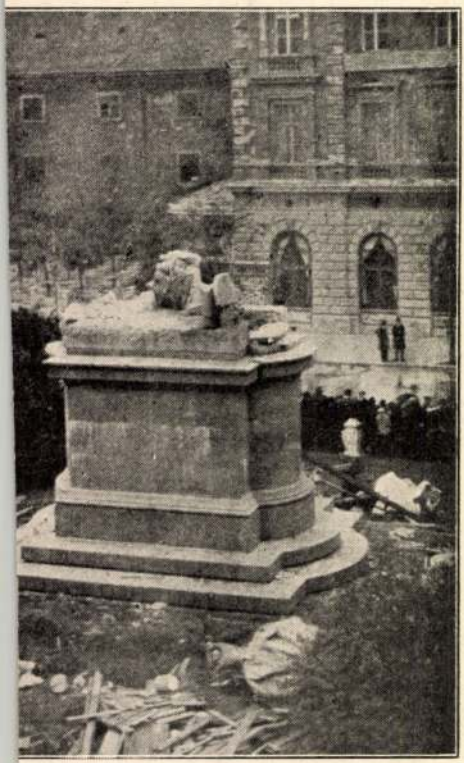

Zólyom Radván

r. k. templom

Zólyom m

Drahotarszky 1877.

1) a templom alapraja - $6\frac{1}{2}$ mm = 1 m
2) távlati kép délkeletről
3) " " északkeletről
4) " " északnyugat.
5) Pichas hobormű ezemzavázlat.

Könyöki 1889.

1) alapraja 1:200. toldalék hasznoszula, hevelő hasznoszula 1:200
tányérlés, ablakok vázlata 1 cm = 1 m négyvéll könyvtár
2) Stallum 1:100 kapuztató, asztal kovácsolt vas
látbal, festett láda, vasalás stel.
15 cm = 1 m
3) hentséghár és annak részlete.

U. a 1889.

1) Kástély helyszín rajza 3 cm = 10 m
2) fémezeret 30 mm = 1 m és részletei 1:10
Kandalló 6 cm = 1 m

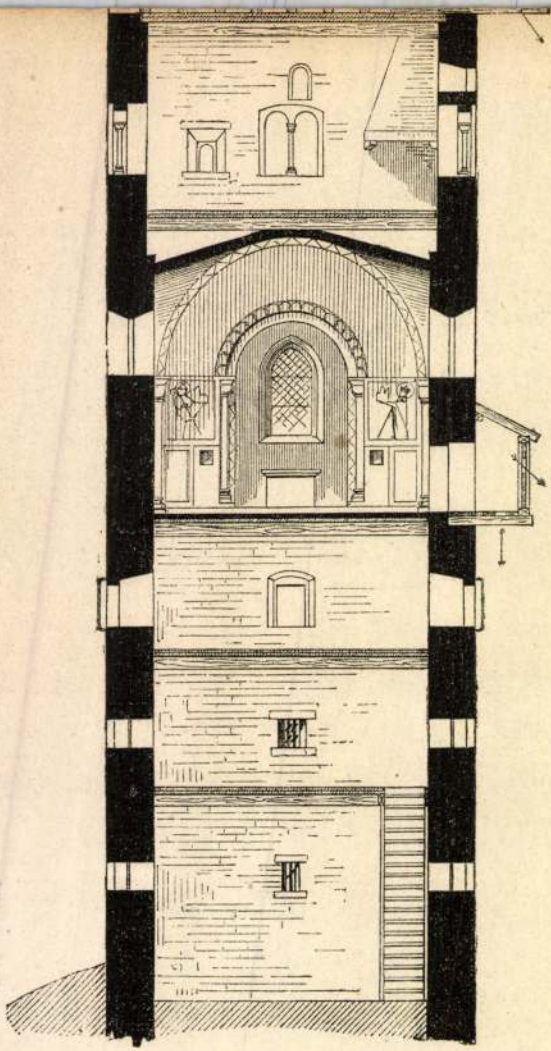

20.

ZÓLYOMI DAVID, ötvös

Az ananászalakú hólyagos serleg.a harangvirág serleg helyi változata és a fedeles füles kupa,a debreceni ref.kir kincstár a debreceni ötvösség forma-és mintakincsét jelelentő nagy kannaja,a falazatot tartó diszes oszlopokkal, melyek először a debr.Nagytemplom Zólyomi David fedeles füles kannajan jelnnek meg. 364.old. 1631-ben

P.BRESTYÁNSZKY ILONA: Debreceni ötvösművek Csongrád megye egyházaiban 361.old

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve, 1973. Debrecen, 1975

ZÓLYOMI DÁVID, ötvös

Főleg a virágalakú serlegek és a Zólyomi fedeles boroskanna iskolát csinált Debrecenben. /Vigkedvü Mihályné, Túri Nagy Kata kannája 1679./. Nagytemplom. 365.old

P. BRESTYÁNSZKY ILONA: Debreceni ötvösművek Csongrád megye egyházaiban 361.old

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve, 1973. Debrecen, 1975

Zólyomi Endre

grafikus

1931

Iparm.Isk.Évk.
1930-34. 46.l.

Magyarország műemlékei. II. kötet. Bp. 1906., 288. l. — Gerevich PA, 196. l. — Lepold Adatok, 11. l. — Egyházművészeti kiállítás, 1930., 287. szám. — Csányi Károly: Az Iparművészeti Múzeum egyházművészeti kiállítása. MM, VI., 1930., 309. l. — Horváth Henrik: Zsigmond király és kora. Bp. 1937., 186. l. (Képe XXVIII. táblán.) — Genthon AZEFK, 11—12. l. (12. kép.) — Lepold—Lippay 37. l. — Lepold Katalógus 34. szám.

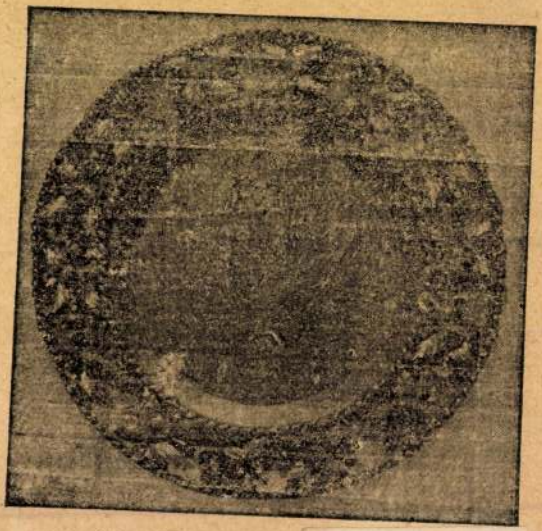

251. kép. *Függő ereklye*

Zólyom. Pusztavár.

1) a vár terület alaprajza 1:200 Gerecze 7mm = 1m

ugyanazon cartonon 1:100, részletek a) b) c) és D alatt.

2. Két várlat a külső falról 1889 ből.

3) Drahotuszky tól a kapuhoz 1878 ból - várlat szj.

16.

17.

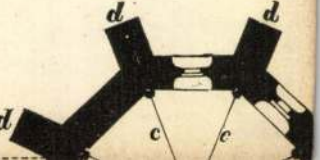

1. Népünnepély. A tánchoz a zenét egyensapkás egyesületi fúvószenekar szolgáltatja, részben katonai uniformisba öltözött férfiak táncoltatnak bő szoknyás lányokat, két rendőr kíséri figyelemmel a vigasságot.
H. n., é. n. Színezett ceruzarajz.
2. Ludas Matyi. Apró legényke azonos termetű liba nyakát fogja át, csípőre tett kézzel. Színes ceruzarajz.
A nyomtatott oldalon a m.kir. rendőrség fejlécű papírja szövegezéssel.
3. Katona portréja. Színes ceruzarajz Zólyomi szds. szignóval.
Kelt: Uszmány 1946. **1800**

120. ZÓLYOMI Lajos hadifogságban készített rajzai.

1. „Táborunk egyik nagy henyélőjének A Másik"
Kelt: Uszmány 1946. VIII. 19.
Portré, színes ceruzarajz.
2. „The Bemberg Boy"
Keltezés nélkül.
Portré, grafitceruzával rajzolt. **1500**

Az új Hellász. Bp. 1920. Amicus-kiadás. (4), 110 p. A címlapot, a kötést és a kezdőbetűket Kozma Lajos tervezte.
Az 1400 számozott példány közül ez az 545. sz.
A pergamenutánzatba kötött rajzos fedőlap alján „Luttor Ignác 921. V. 25." beírás. **300**

122. ADY Endre

— válogatott versei. (Válogatta: Dóczy Jenő, illusztrálta: Jaschik Álmos.) Bp. 1921. Pallas Irodalmi és nyomdai R. T.
(6), 234 p. 8 t. (színes illusztrációk, védő hártyapapírral).
Díszes, vignettával ellátott kiadói papírkötésben. **200**

123. ADY Lajosné

Az ismeretlen Ady (Endre) Akiről az érdmindszenti levelesláda beszél. Közli: - -.
(Bp. é. n.) Béta. (7), 412 p. 8 t. 2 melléklet. Szövegközti képek.
Aranyozott vászonkötésben. **300**

124. (ÁGAI Adolf) (Mokány Berczi naptára) 1898.

(címlaphiány!)
1 lev. (naptár) (5)-144 p. Szövegközti illusztrációkkal.
Hozzákötve:
(címlaphiány). 9-160 p. Szövegközti illusztrációkkal.
A szövegrészben néhány helyen foltokkal.
Aranyozott gerincű megkopott félvászon kötésben. **500**

125. AGGHÁZY Mária

A Zirci apátság templomépítkezései a 18. században.
Veszprém 1937. Egyházmegyei ny. (5), 135, (1) p. 16 t. (kétoldalas) 1 térkép. Szövegközti ábrákkal.
(A Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Művészettörténeti és Classica Archaeologiai Intézetének dolgozatai. 19. Hekler tanszék). A könyv teljes terjedelmében műnyomó papírra nyomtatva. Feliratos papírborítóban. **300**

126. (AISOPOS) ESOPUS

A bölcs - - nak és másoknak fabulái és oktató beszédei... melly fabulákat egybeszerzette és Kolozsvárott anno MDLXVI. kiadta Heltai Gáspár most pedig a mai kegyes olvasónak átnyújtja Keleti Arthur...
Békéscsabán 1943. Tevan ny. (4), 155, (4) p.
Szövegközti képekkel, amelyeket Korda Géza fametsző mester metszett.
(Tevan amatőr könyvek 13-dik kötet).
Az 1200 számozott példány közül ez a 1037 sz.
Kiadói félvászon kötésben, a gerinc javított. **300**

ZÓLYOMI Lajos graf.

Ex Libris Aut. 12.-n aukció 1992

Zólyomi-Zierlich

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Ujság 1931.IX.20.

Zólyomi Zierlich Dezső.

Kiállította müveit a Nemzeti Szalon 1935-ben

Bende J:

A Képzmüvészeti egyesületek története, kézirat.

MÉK

ZOLYOMI ZIERLICH GÉZA

szobrász

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa

29 l.

MDK

Zólyomi Zierlich Rezső
Táncosnő, fa faragv.
Ózdi asszony, fa faragv.

Budai Szépmüvészeti Társ. kiáll. 1934. ápr.

MDK

Zolyómi Zierlich R., szobrász

Ifju. Gipsz.
A boszorkány. "
Judás. "

Kitüntetö elismerésben részesült.

Nemz.Szal.-A Független Müvészek Társ.-III.kiáll.
1930.okt. Kat.

Zólyomi-Zierlich Rezső MDK

Félelem, égerfa

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Zólyomi Zierlich Rezső

Szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

EK 1932. XII. 25.

Zólyomi Zierlich Rezsö

Budai Szépművészeti Társulat kiállításán szerepelt

Zólyomi Zierlich Rezsö: Táncosnő

2.

Zólyomi Zierich Rezső szobrász

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - szoborral vett részt /"Jézus"-a és Ifju-akt-ja/

Pesti Hirlap 1931.IX.20.

Zólyomi-Zierlich Rezsó
szobrász

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban szoborral szerepel

"Parittyás"

Pesti Hirlap 1931,VI.21.

Zólyomi Zierlich Rezső

szobrász

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás - Műcsarnokban-szobrai ezer- el.

Ujság
1935.III.28.

MDK

Zólyomi Zierlich R., szobrász

Ifju.
Jézus. Fa.

Nemzeti Szalon.-Őszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

MDK

Zólyomi Zierlich R., szobrász

Judith. Fa.

Nemzeti Szalon.-Téli tárlat. 1932.dec. Kat.

MDK

Zólyomi Zierlich Rezső

Művészet, 1941. 39. sz. 48. l.

Zólyòmi Zierlich Rezsö, MDK
szobrász

Parittyás. Gipsz.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

Zólyomi Zierlich Rezső MDK

Félelem, égerfa

Miccarnok 1943. nov-dec. kiáll.
Téli kiállitás

MDK

Zólyomi Zierlich Rezsö

Hágár. Diófa.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.1935.
Márc.24-Máj.15. Műcsarnok. Kat. 9.1.

Zólyomi Zierlich Rezső MDK

Hágár, diófa

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Zólyomi-Zierlich Rezsô

Szobormûvel szerepelt a Mûcsarnok 1943/44 évi téli tárlatán.

Pipics Zoltán: Téli tárlat a Mûcsarnokban.

Uj Magyarság, 1943.nov.21. 14.l.

MDK

Zólyomi Zierlich Rezső

Judit, fa

A Nemzeti Szalon téli tárlata. Képzőművészet 1933. 57. sz. 38.l.

Zolyomi – Zierlich Rezsö" nabrán.

8 órai Ujság.
1930. IX. 16. 18.
(:Kir.:)

Zolyomi-Zierlich Rezsö festö.

Katol.Szemle.1931.II.903-10.l.

Zólyomi Z. Rezső

szerepelt a Budai Képzőművészeti Társaság

őszi tárlatán.

PfL 1933. XI. 19.

Zólyomi Rezső

Díszérő elismerést kapott a Budai Képmű-
vészeti Társaság őszi tárlatán.

Függ. 1933. XII. 23.

MDK

Zólyomi Zierlich Rezső

Kiállitás az Ars Hungarica-ban. Pesti Hirlap 1941. ápr. 24.

Zólyomi - Zierlich

Független Művészek Társaságának kiállításán dicsérő elismeréssel tüntették ki "Kigyók" c. szobrát

PH. 929. X. 19.

Zólyomi-Zierlich

"Férfi akt" c. művével

.....

szerepelt a Független Művészek Társ.-nak

kiáll.-án.

8.O.U.930.X.5.

Zólyomi Zierlich Rezső

"Ifju" c. művével .....

szerepelt a Független Művészek Társasága kiáll.-án.

P.H.930.X.5.

Zolyomi-Zierlich R. szobrász

Alkotása a Nemzeti Szalónban a Független Művészek Társ.-nak kiá l.-án.

Uj Nemzedék, 930.X.5.

Zólyomi Zierlich R.

Független Művészek Társaságának kiállításán a Nemzeti Szalonban női aktal szerepelt.

PH. 929. X. 13.

Zólyomi Zierlich R.

Független Művészek Társaságának
őszi kiállításán a Nemzeti Szalon-
ban kompozíciója kitűnő ritmusával
tűnik ki.

EK. 929. X. 13.

Zolyomi Zierlich fafaragó

Budai Szépmüvészeti Társulat
tavaszi tárlatán szerepelt.

M.934.IV.22.

Zólyomi Zielich Rezső

szerepelt a Magyarság képzőművészeti kiállításán.

M. 1933. XI. 5.

Zólyomi Cierlich szobrász

Tapasztalatokkal nézejtel a Nemzeti Szalon évadnyitó kiállításán

Est 1936 IX. 15

Zólyomi Ziesliek Dezső nobrási

hazapol a Nemzeti Szalon
csoportriáhításán

Nemzeti Ujság 1936 IX 11

Zólyomi Zieslich Dezső

Fafaragványokkal nekrajzel a Nemzeti Szalon csoportkiállításán

Emlitve: „Hágár és Ismael"

Pesti Hirlap 1936 IX. 13

MDK

Zólyomi Zierlbch Rezső

Kapitalizmus

Budai Szépmüv. Társ. kiáll. 1933. nov.

MDK

Zólyomi Zierlich Rezső

kerámiák

Kiállitások. Független Kritika, 1935. márc. 1.

5 l.

M. D. K.

ZÓLYOMI Rezső szobrász

szül. 1894 —

1915. Néger dobos (1940.)

Ltsz.: 56.728-N.

A M. N. Galéria állagjegyzéke 5. 10. rész

Bu. 1959. 316. e.

MDK

Zólyomi Rezső

A kitaszitott, fa

Magy. Müvészetért kiáll. r.Mücs. 1940. febr.

24. l.

Zólyomi Ilona

Öregasszony, szén, 39 x 28

Országos diák képzőművészeti
kiállítás. Hódmezővásárhely, 1965
tsz. bev. Orvon Lajos

15

Pór Bertalan (1880 –)

Pásztor és állatai.

szén. 257 x 355 mm. Ltr. F. 57.264

Zolyomi Izsák

ötvös mas.

Mestere Füresi Péter.
Kassán Vevre Hegödött
1627. jun. 21-e. Apja
Zolyomi ötvös Gábor

Mihalik József. Kassaváros
ötvösségének története.
Szerz. 1900. 318. l.

Mátyás király

festője

Zolyomi ötvös Máté

ötvös

1577. Kassa.

Lásd: Herstein György ötvöst

Bulyovszky István
főgymnasiumi

nyomda Budapest.

Zoltán Vince

műépítész

Az újszegedi templom pályá
zatára vonatkozólag lásd:

Vihard Ferencet.

Az újszegedi templom. Szegedi
Napló. 1907. máj. 12.

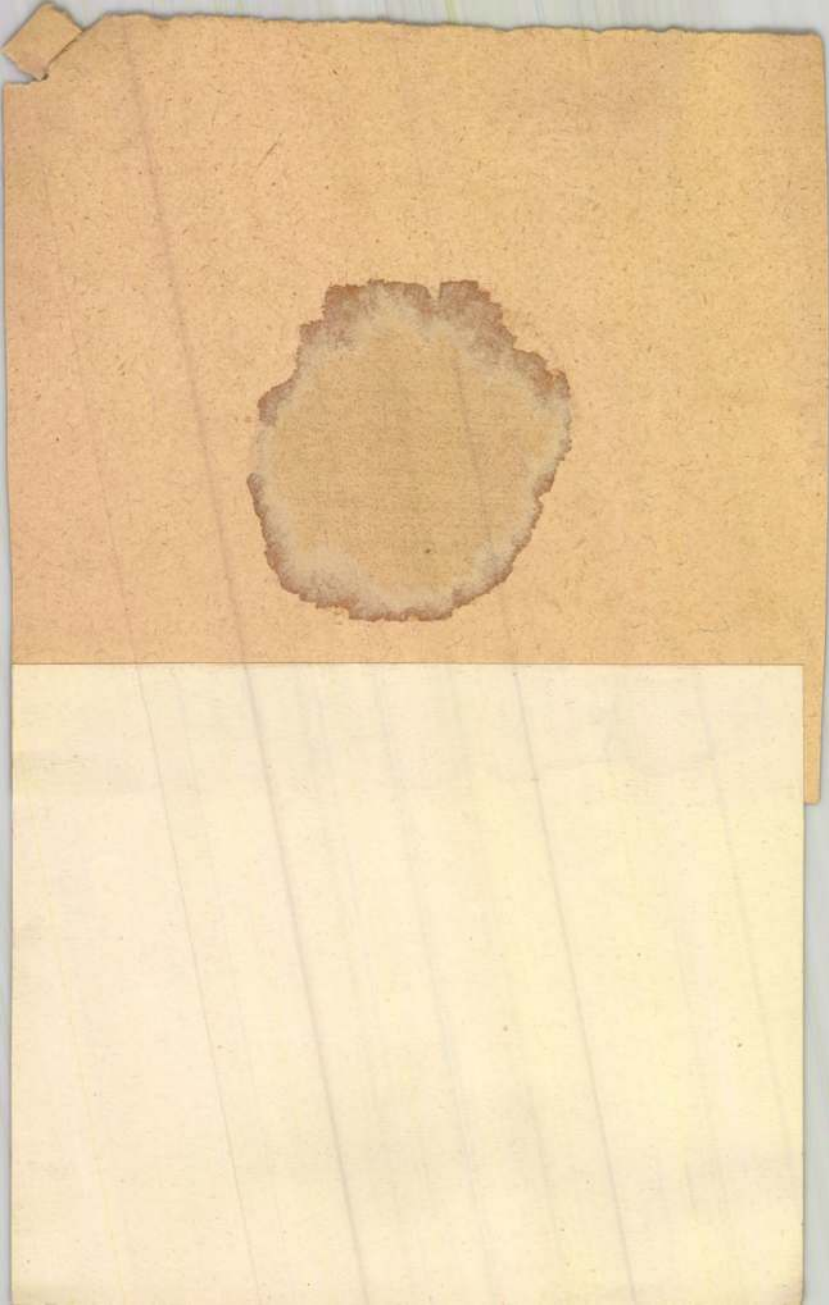

Zoltán Vince

Művészet 1907. 268

1	Mézleg tól	1	3600 :

Követel

kvány

Tartozik

1928 nept	1	Mérlegnek	1	42.[illegible]
–"–	21	2 szlának	2	33.[illegible]
–"–	27.	Pénztárnak	3	

Zoltán V. Lothár

épitész

Szombathely

l.

Váljubal

572. l.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JUN 26

Hajdúbihari Napló

Zoltán Tamás ötvös

1021

Zoltán Tamás ötvös 15 éve foglalkozik a réz megmunkálásával. Lakásának pincéjében berendezett műhelyében készülnek a hamutartók, gyertyatartók, dísztárgyak. Művei a jabloneci, zürichi kiállításon szerepeltek. (MTI-fotó — Balaton József felv.—KS)

FORRA

FORRADA

A szocialista forradalom mind
részvevőjétől — a vezetőktől és a „
náktól" egyaránt — politikai, erkölcsi tisztaságot követel. A szocializmus teljes felépítéséért, a kommunizmusért vívott forradalmi harc útja csakis forradalmi tisztasággal járható végig.

A forradalmi tisztaság nem polgári értelemben vett puritánizmus, nem az élet szépségeinek, gazdagságának tagadása, nem aszketizmus. A mi társadalmunk emberközpontú, így forradalmi harcunk célja az örömteljes, boldog emberi élet, az egyén képességeinek sokoldalú kibontakoztatása. Soha nem hirdettünk „krisztusi szegénységet" és az emberi boldogságot sem az égben keressük, hanem itt a földön akarjuk megvalósítani. Bár akadnak nálunk is purifikátorok, akik Savonarolaként rázzák öklüket, ha az élet szépsége, öröme és az anyagi jólét kerül szóba. Szerintük az életszínvonal emelése elpolgáriasít, és nosztalgiával emlékeznek azokra az „igazi" időkre, amikor egy tál étel és lódenkabát volt a divat. Ez a fajta puritanizmus tőlünk idegen, s többnyire hirdetőik sem önmagukra, sokkal inkább másokra

[illegible] szegénységet.
De idegen a marxizmus v
gondolatvilágától az erkölcs
Ha valaki a javak megszerz
lan, önző, aki mindent mos
megszerezni, mindegy, hogy
ha másként nem megy a t
emberek kárára is. A javak
ben nem az embert szolgál
ember válik azok rabjává.

A szerzési vágy néha mes
reket. A közelmúltban der
azért nyúlt valaki tisztesség
höz, hogy gyermekeire jeler
gatlanokat hagyhasson. Jobb
na, ha ezek helyett becsüle
hagyott volna örökül. Ma mé
metlenül élnek, feleslegesen
jüket, nem képesek megkül
kest értéktelentől, illetve az
rintban tudják mérni.

Minden egyoldalúság káro
sokat hordoz, s ezek az emb
geinek kiteljesedését akadá
alantas jellemvonásokat ho

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 JUN 26
Népújság (Heves)

Zoltán Tamás ötvös

1021

A réz mestere

Zoltán Tamás ötvös 15 éve foglalkozik a réz megmunkálásával. Lakásának pincéjében berendezett műhelyében készülnek a hamutartók, gyertyatartók, dísztárgyak. Művei a jabloneci, zürichi kiállításon szerepeltek.

(MTI-foto — Balaton József felv. — KS)

WM74.

Labdarúgó VB '74

Dortmundban, a Hollandia—Bulgária mérkőzésen kapta lencsevégre a fotoriporter ezt a jelenetet: Krol az általa vétett öngól után, miközben a bolgár Vojnov magasba emeli a karját...

Az eddigi mérkőzéseken dicséret és bírálat is hangzott el az egyes válogatottak játékával kapcsolatban, de ami szokatlan, egy ilyen nagy sporteseménynél, valóságos szuperlatívuszokban beszéltek a játékvezetők működéséről.

Vitathatatlan —, s ebben a szakvezetők is egyetértettek — már a csoportmérkőzések során csírájában elfojtottak minden durvaságot, amit bizonyít az a tény is, hogy sűrűn mutatták fel a sárga kártyát és három játékost ki is állítottak.

Valamennyi játékvezető közül legnagyobb sikere kétségtelenül a török Babacannak volt. Őt már a híre is megelőzte, hiszen az általa vezetett Celtic—Atletico Madrid BEK-találkozón nem kevesebb, mint 3 spanyol játékost küldött le a pályáról

fontosabb eseményének és csak 27 százalékot hagy hidegen a mérkőzések alakulása. A nőknél, mint ez ugyancsak várható volt — 79 százalék fütyül az egész „cirkuszra" és csak 21 százalékot érdekli a dolog. És a 79 százalékból, további felmérések alapján, 51 százalék komolyan aggódik, hogy ezekben a napokban halálra fogja unni magát, mert a férfiakkal egyetlen normális szót sem lehet váltani majd. Azok semmi másról nem hajlandók beszélni, mint a fociról.

Zoltán Tamás, [iparmű vész]

Szerepel a kiállításon. (Műcsarnok.)

↓

Fenczik flóra: Edénykultúra '72

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. márc. 11.

(s.b.j.): Lakóczni levelek

ESTI HIRLAP, Br. 1975. szept. 15.

4.

csődék terve[illegible] adásként, i[illegible] készültek, készü[illegible]

— A lakók kö[illegible]gcsökkentő hozzájárulásai?

— *Területrendezés és bontás, egyes magántulajdonú építmények áthelyezése.* Valamennyi esetben több tízezer forint megtakarításról beszélhetünk. Összességében *a társadalmi támogatás lakásonként 30 ezer forinttal csökkenti az építési költségeket.*

— Gyorsabb a munka az átlagosnál?

— A beruházási program szakszerű gondozása révén *hónapokat nyertünk.* A szövetkezetbe való belélyos károkat szenvedett. Igaz: az iratanyag nagy részét sikerült biztonságba helyezni a Bazilika pincéjében, de a Városházán maradt okmányokból *igen sok elégett.* A történeti kutatásokhoz nélkülözhetetlen anyakönyvi dokumentumok, szabályrendeletek és alapítólevelek, aprónyomtatványok és egyesületi alapszabályok *elhamvadtak a lángokban.*

SOK MINDEN – BUDAPESTRŐL

A XIX—XX. század levéltári anyagát *most is a munkásmozgalmi dokumentumok is tanulmányozhatók.*

A helyreállításokhoz, az átépítésekhez, a városkép szüntelen formálásához elengedhetetlen a tervtár anyagának ismerete. A kutatók, az építészek pontos adatokat szerezhetnek itt, s ebből a talajviszonyokról, a régi épületek eredeti szerkezetéről. *Földes Irma,* a tervtár kezelője, és *Horváth Mihály,* a jogszolgálat referense kalauzol a pincelabirintusban. Szekrények nyílnak, mélyükben, a polcokon tekercsekbe göngyölt felbecsülhetetlen értékű örökség: *Ybl Miklós tervei.* Az építés művésze

pestol mintegy 2 és fél év

Bazilika pincejében őrzik. finom vonalakkal, pasztell-

juk — mondja *Zoltán Ta-* *szegedi vásáron kitüntették.* lakásába. **(cs. b. j.)**

42.

A zománcz anyagáról némi fölvilágosítást adnak a többek közt De Montamy «Traité des couleurs pour la peinture en émail» és Brongniart «Traité des arts céramiques». A zománczolás módjairól a XVI. században talán mégis hiteles a mit Benvenuto Cellini mond «Trattato dell'oreficeria»-jában; állítják, hogy egy kicsit tudott hozzá. A XI—XII. században élt egy bizonyos Theophilus nevezetű szerzetes, a ki «Schedula diversarum artium» művében leirja, hogyan kell «electrum»-ot készíteni, valami furcsa aranyrekeszek közé olvasztott színes üvegdiszítés ez szerinte — talán bizony zománcz. Már az ókori elektrumra nézve alig merek megemlíteni valami Lepsius nevű németet, mert ő értekezésében (Abhandlungen der Berliner Akademie 1871, 129. és köv. old.) a kérdést azáltal teszi még bonyolódottabbá, hogy: ὁ ἤλεκτρος, ἡ ἤλεκτρος és τὸ ἤλεκτρον között tesz különbséget, sőt egy κύανος nevű valamit is bekever.

Ismertetői tisztemnek, reménylem, szíves tanácsadóim kívánsága szerint feleltem meg ezuttal; birálói kötelességemet röviden végezhetem azzal, hogy ezen — már nem tudok más méltó kifejezést találni — «klassikus» czikkre fölhívom a «Litterarische Berichte» szerkesztőjének figyelmét. Vétek volna, ha a külföldi tudományos világ nem okulna rajta s hazánk tudománya fölvirulásának ezen páratlan gyümölcsét nem élvezné.

Pulszky Károly.

KÜLFÖLDI ADATOK AZ ARCHAEOLOGIÁHOZ.

(Emlékek és leletek.) *Ásatások Pergamonban.* A nagy fölfedezések közül, melyek napjainkban új meg új meglepő tényekkel ismertetnek meg a görög művészet történetét illetőleg, a legfontosabbak egyike a pergamoni ásatás eredménye.

vajjon mit törődjünk vele, mikor még Deák Farkas sem tudja, hogy voltaképen mi is az a zománcz. Igaz, hogy sem az ő sejtes, sem rekesz, sem sodronyos zománczát soha franczia nem nevezte «email cloisonné»-nak, de hiszen «Európa legelső tudósai sincsenek tisztában a zománcz-kérdéssel». Email cloisonnénak tartottuk eddig a zománcz egy különös fajtáját, hol a rekeszek reá vannak az alapra forrasztva, de fölülete mégis csak síma s rövid eszünkkel azt hittük, hogy a byzanti művek rendesen ilyenek, többek közt a magyar szent koronát s Konstantinos Monomachosét is ide soroltuk, Deák Farkas megtanít, hogy ez mind «champlevé», *síma* zománcz. Ajáljuk ezen korszakot alkotó fölfedezést annak figyelmébe, ki a szent koronát majd közzé teszi. Azt képzeltük eddig, hogy a festett zománcz (email peint) fölülete szintén síma. Csalódás! Nincs az síma érczlapra, hanem alakokra alkalmazva. Az iparművészetek története elemeinek tanulásánál, emlékszem, soká törtem a fejemet, hogy mi az az «email translucide sur relief», máskép: «email de basse taille», míg végre készítése módja leirásából s egynehány efajta emlék pontos megnézése után kisütöttem, hogy igen lapos érczdomborművet a részleteknek megfelelő különféle színü átlátszó zománczczal födtek be, úgy hogy a zománcz fölülete teljesen síma. Deák Farkas főosztályai közül ennek egyet sem szánt. Bizonyára nem fontos faj a zománczozás történetében. Nagy bolond lehetett az a Vasari, hogy ezt említi csak könyvében, hát még Benvenuto Cellini, ki egész fejezetet szentelt neki s a zománczozás legszebb nemének mondja; de a XVI. századbeli festő és aranyműves nem voltak tudósok, ki venné ma komoly-számba szavukat?!

Az ismertetésünkben eddig fölsoroltak bizonyára kellőleg fölkeltették a tisztelt olvasókban ezen kutatások horderejének érzetét; nem akarom tehát a czikk második részének kivonatolása által őket attól az élvezettől megfosztani, hogy Deák Farkas szakavatott kalauzolása mellett végig járják Európa muzeumait s megismerkedjenek az ó-, közép- és ujkor legnevezetesebb zománczos tárgyaival. De midőn az archæologusok nevében a legforróbb köszönetet mondom az érdemes tudósnak, hogy sürgős historikus kutatásai közepette időt szakított arra, hogy a mi tudományunkba is tegyen, és pedig ilyen eredménydús, kirándulást, egyéni hálámat akarom egyszersmind kifejezni, s ezt legjobban vélem megtehetni, ha oly művekre figyelmeztetem, melyekből talán egyet-mást — a mi ugyan a zománczkérdésre nem lényeges — megtudhat, például, hogy mi is az a zománcz és különböző fajtáit hogy készítették?

magyarországi és erdélyi városokban a zománczozási művészet magát befészkelvén, az említett *keleti* és *nyugati* modort egyesitő, de mindkettőtől tisztán megkülönböztethető uj alakot öltött, mely magyar zománcznak neveztetik. „Úgy-e szives olvasó ez tiszta, határozott dolog, egyik állítás szép összefüggésben követi a másikat, a magyar zománcz kérdése véglegesen tisztázva van. Megfoghatatlan, hogy olyan sokat törték rajta fejöket s nem tudtak reá megfelelni!

De következik még az osztályozások legnevezetesebbike: «nem tekintve a zománcz belső összetételeire (anyagára, tésztásájára, mert erről alaposan nem tudunk semmit) a külső jelek és feldolgozási modor után így oszthatjuk fel: «I. Az a zománcz, melyet a külföldiek a francziák után együttesen email cloisonnénak neveznek, a magyar nyelvvel könnyen kifejezhetőleg három fajra oszlik, u. m. sejtes-zománcz, rekesz-zománcz és sodrony-zománcz. Sejtes-zománcz az a diszítés, mely a Childerik-féle stb. arany ékszereken fordúl elő. A rekesz-zománcznál a réz, arany és ezüst tárgynál, a lapon (a mezőn) keskeny ezüst- vagy aranyszalagokból, kis keretelések, rekeszek készülnek, néha mértani alakok, néha természeti tárgyak, virágok, növények, állatok alakjai stb., itt az üreg nem mély s a tészta sem tölti színig az egész rekeszt, vagy néha, mint a virágszirmoknál, nem csak megtölti, hanem ki is domborodik, az ilyenre különböző színekben leginkább használtatik az átlátszatlan tészta. És ennek volt leggyakoribb alkalmazása nálunk is. Sodrony-zománcznak pedig, mint fennebb említém, nevezzük, midőn a rekeszek oldalait nem szalagok, hanem sodronyok képezik. II. Símának (champlevé) nevezzük a zománcz olyan alkalmazását, midőn az üregek be vannak vájva a diszítendő tárgy testébe s aztán a zománczczal teljesen kitöltetnek, e fajtánál leginkább az áttetsző (demitranslucid) zománcz alkalmaztatik. Ilyen pl. a magyar korona zománcza, valamint a nemzeti muzeumban látható korona-lapok diszítése; s több más példányai is láthatók a nemzeti muzeumban. III. Végre festett-zománcz (email peint), midőn az érczből készített alakok a különféle színű zománczczal ecset segélyével bevonatnak, s a színek (tűzbe tétel előtt vagy másodszori égetéssel) árnyékoltatnak is.»

Ez a felosztás már nem oly tiszta világos, mint a két első, de annál meglepőbb, annál újabb. Igaz, hogy arról, mit Deák Farkas sejtes zománcznak nevez, sok mindenfélét összeírtak már, úgy rémlik előttem, mintha valami De Linas nevezetű idegen írt volna róla egy vastag kötetet, de hiszen ő akademiánknak csak kültagja, s ha újból beigazolja, hogy ez a diszítésmód semmiképen nem zománcz

állitások, az ujdonatúj nézetek, az eddigelé soha föl nem talált osztályozások. Első dolga, mint a gondos épitőmesteré, lebontani a roskadozó épületeket, melyek jövendő szép palotája telkét éktelenitik: alaposan lát hozzá, constatálja, hogy nem tudjuk honnan származik és mikor keletkezett a zománczozás? Nem tudjuk voltaképen micsoda is: üveg-e, porczellán-e? A világhirű intézetekben mennyi hibát követtek el e tárgyak meghatározásánál! A legtanultabb szakértők mily tévesen itélnek! Mely zománczot készitettek por alakban, melyeket vegyitettek tömör testté s melyeket használtak folyadék alakban, melyek azok, melyeket a tűz előbb elolvasztott, s azután szilárditott meg? stb, stb. mind ezt nem tudjuk! Oly hatalmas rombolást visz végbez, hogy hátunk szinte borsódzik bele, egyedüli reményünk az értekező marad, ki biztos egykedvüséggel — tiszteletet gerjesztő nyugalmát csak az égő Róma közepette éneklő Neróéhoz hasonlíthatjuk — folytatja czikkét, mely még több lapot tölt meg, tehát mindenesétre annyit bizonyit, hogy mindennek tudása nélkül is lehet a kérdéshez szólani.

Imperatori szerepéhez mérten méltányos, igazságos is tud lenni: ha kénytelen is eltörülni a földszinéről azoknak munkálkodását, kik előtte «több adattal s többé-kevésbé sikerült elméletekkel járultak a kérdés tisztázásához anélkül, hogy megoldani tudták volna», megnevezvén őket. legalább jóakaratu, de hiu törekvéseik emlékét tartja fenn a késő utódoknak. Mekkora kegy! vagy talán kegyetlenség?!

Birálói tisztemről lemondok, s az ismertető chronikás szerény szerepét merem csak elvállalni a nagyszerű és eredeti osztályozások fölsorolásánál, melyek kitűnő tudósunk bámulatos alaposságáról és széles látköréről oly fényes tanuságot tesznek. Három szempontból tekinti a zománczot: 1. időszerint: *ókori* és *kereszténykori*; 2. Helyrajzi tekintetből: *keleti*, azaz szorosabb értelemben byzanti, görög és kisázsiai, tágabb értelemben indiai, persa, chinai, siami és *nyugati* olasz, franczia, német és angol (későbbi spanyol, rajna vidéki, németalföldi, magyar, szláv izlésü). Alosztály: *Szláv*; közülök nagyon szépek a moszkvaiak, sajátságosak az albániai, boszniai, dalmátiaiak. *Magyar*; «erre nézve *teljes meggyőződéssel* ki lehet mondani: A zománczozás művészetét gyakoroltak nyugaton olasz, német szomszédaink, keleten a bizanti görögök *(persák, chinaiak, siamiak, japánok) erről a magyaroknak jókorán biztos tudomásuk volt*, mert a nyugat és kelet civilisatioja (vagy ha tetszik, mindkét civilisatiojának véghatára) főként a magyar korona területén találkozott össze. De nemcsak, hanem a XIII-ik századtól a fogékony elmejü s iparkodó felső

«üresség, lapos állítás, oda dobott nagyitás», azt ők elmondják «szép szinekben ragyogó zászlónak ; élénk, szellemes, alkalmazkodni tudó előadásnak, mely a legszárazabb tárgyat is a nagy közönségnek vonzóvá, felfoghatóvá, gyümölcsözővé tudja tenni.» Megvallom, mikor ezt olvastam, önkénytelenül eszembe jutottak a régi Memphis papjainak tanfételei, melyeknek más értelme volt a beavatottak, más a tudatlan sokaság számára. Elgondolkoztam, igazán így kell-e helyesen birálni? Őszinteség-e ez s csak nekem tünik-e fel ocsmány képmutatásnak? Csakugyan czélt érünk-e evvel s az illető, kire vonatkozik, nem veszi-e benne észre a mélységes gúnyt s a megvetést, hogy üres szóval megdicsérik, de komoly megbeszélésre nem méltatják?! De mégis, fiatal szerkesztő vagyok, tapasztalatlan ; jobb lesz a vénekre, a bölcsekre hallgatnom. Iparkodom majd ezuttal megtérésem jelét adni, s hirhedté váló hegyes tollamat lehető tompára fogni.

Kezdem tehát a helyes recipe szerint mindenek előtt az érdemek felsorolásával és elismerésével. Elismerem, hogy Deák Farkas nagy tudós; hiszen a közvélemény annak mondja. Elismerem, hogy szorgalmas kutató ; hiszen évente tekintélyes ívszámmal vesz részt a II-ik osztály publicatioiban ; a «magyar hölgyek» levelei egykori műveltségünk legérdekesebb, legbővebb kútforrásai. Elismerem, hogy ovatos gyüjtő: bizonnyal nagy önmegtagadásába kerül közzé nem tennie a töméntelen adatot, melyet — mint a czéhiratok összeállítására kiküldött bizottság elnöke, — már rendezett ; de ő csak teljesen feldolgozott anyaggal szokott a közönség elé lépni. Elismerem, hogy kitünő archaeologus : értekezése a gyürükről, melyet a «Fővárosi lapok»-ba irt, ezt a napi lapot kétség kívül elsőrangú szaklappá tette, s én mindig fájlalom, hogy még sem irta meg a czikket ama gyürűrajzokhoz, melyeket az «Arch. Értesitő» szerkesztősége ezelőtt másfél évvel a világhirű tudományos folyóirattól a «Leipziger Illustrirter Zeitung»-tól kivánságára meghozatott, bár töredelmesen be kell vallanom, hogy nem ezt a czikket vártam, midőn a jelen füzettel hónapokig késtem. Ekkora tekintélyű férfiú, ha fölszólal, leköti a közönség figyelmét, mint akár a görög hős, Ilios falai alatt a tábort, ki: «Αὐτὰρ ὁ μακρὰ βοῶν . . . . . νείκεε μῦθῳ» Hát még ha drága, tudományos czélok földeritésére tervezett, útazás tapasztalatait mondja el ismételve a régészeti társulatban is, a történelmi társulatban is. Mily szerencse, hogy közzé is tette nyomtatásban! Mennyi új eredményre juthatott!

És csakugyan, Deák Farkas czikkében hemzsegnek a meglepő

sőbb — Ulászló uralkodása derekán — arany forintjaink már roszszabb s változó minőségben verettek s fölényüket a bécsi piaczon teljesen elvesztették.

Fenntartjuk magunknak, hogy egy hasonló tárgyú tanúlmánynyal Schalk e bővebb taglalást kivánó értekezésére feleljünk.

A vegyesek közt a II. József altárna s a délmagyarországi visszacsatolás emlékére veretett érmekről találunk elég ügyes tudósítást. *Thallóczy Lajos.*

Deák Farkas «A zománcz kérdéshez» Századok XIV-ik kötet 656—678. oldal.

Félénken fogok az íráshoz. Az «Arch. Értesitő» XIV-ik kötetében eddig közzétett birálatokra nézve pártatlan férfiak, kik tudományos életünkben irányadók, épen mert szívökön hordják archæologiánk fölvirágozását, jóakarólag figyelmeztettek, hogy talán túl lőttem a czélon, a kritikák modora elrontja szándékba vett, különben talán üdvös hatásukat. Nem kell soha senkinek szemére vetni a hibát; sőt inkább ki kell emelni a szerző ügybuzgalmát az adatok összeállításánál érett megfontolását a következtetések levonásánál, s ha csakugyan van mégis valami helyreigazitani való, azt a sorok közt kell megtenni, úgy hogy az érdemes tudós önérzetét ne sértse, fölösleges azt a nagy közönség — hisz itélni ez úgy sem tud — szeme elé hozni. Igy a kellemes csendet és békét nem zavarja majd a vita hangja; a tudós első kötelessége jó polgárnak, a jó polgáré pedig nyugodtnak lennie. Azután a tudomány érdekének is eleget teszünk, mert roppant alaposak vagyunk: minden újabb kutató átvizsgálja elődje összes anyagát és kutforrását, átnézi a birálatokat; megdöntött eredményeket tehát semmiesetre nem ismétel. Hiszen tudományunk olyannyira fejlett, hogy bármelyik szakember kutatásmódjáról sem tehetjük föl, hogy az ne volna a leghelyesebb, legczélravezetőbb, s ha itt-ott különös eredményeket olvasunk, ezek hibák, «*lapsus*» ok, vagy még jobban: merész föltevések, genialis ötletek. Helyreigazithat akár háromszor annyit a megbirált munkában, — ugye öcsém maradt még bennök a mihez szó fér? — de csak ne üssön; csak simán; jó régi mondás az: «fortiter in re, suaviter in modo!»

Tudós társaságaink nestorai nem elégedtek be, hogy pylosi ősükkel fölkiáltsanak: «Ὤ πόποι! ἦ μέγα πένθος Ἀχαΐδα γαῖαν ἱκάνει!» Nem állottak meg a jó tanácsnál, hanem siettek irt adni a gonosz nyelvünk ütötte sebekre: mire mi reá merészeltük bizonyítani, hogy

Arch. Ért. 1880. XIV.

Zólyomszászfalvi Szent Zsófia oltár mestere MDK

Már Genthon utalt arra, hogy az oltár festője a Hedviglegenda mesterének tanitványa volt, s hogy ő közvetitette ~~Mateóci~~ sziléziai stilust Mateóci mester felé. Genthon figyelmeztetett szétszedett oltár tábláinak összetartozására is.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp. 1955. 66. l.

1. Zólyomszászfalvi Szent Zsófia oltár mestere

MDK

Szt.Zsófia oltár /1440/ középképének reprodukciója könyvben XXVIII.tábla, két belső szárnylapjának reprodukciója XXIX.tábla.

Középképen szimmetrikus elrendezésben Szt. Zsófia, ölében tartott három leányával, a 4 belső szárnyképen 4 nőiszent életéből vett jelenet, a 2 szárny külső felén Mater dolorosa és Vir dolorum.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.66.l.

2 Zólyomszászfalvi Szent 3. Zsófia oltár mestere

MDK

Oltár képeinek leirása, összehasonlitása Hedvig legenda mesterének müvével. Radocsay szerint szászfalvi festő nemcsak ismerte a Hedvig-legenda oltárt, hanem dolgozott is a boroszlói mester környezetében, közvetlen tanitványa volt. Viszont a szászfalvi festő és a Mateóci mester müvészete közötti különbség azt bizonyitja, hogy a boroszlói eredmények első közvetitője a szászfalvi festő volt, ő készitette elő a mateóci stilus kibontakozását, s nem forditva, nem a Mateóci mester nevelte a szászfalvi festőt.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.66.1.

? Zólyomszászfalvi Szent Zsófia oltár mestere MDK

Walicki a mateóci, nedeci, szászfali és zarzeczei oltárt sorozta egy csoportba. /Walicki M: Stilstufen der gotischen Tafelmalerei in Polen im XV.Jahrhundert.Warszawa 1933.~~16x18~~. /
Radocsay szerint a szászfali és a grybowi Szent Zsófia stilusnyelve különböző, de az azonos kompozició és részletek kapcsolatra mutatnak kettejük között.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.66-67.l.

5.

2. Zólyomszászfalvi Szent Zsófiaoltár mestere MDK

Szászfalvi oltár keltezése, ugyanugy mint Hedvig oltáré és mateóci oltáré, bizonytalan volt, s ez összefüggésben állott azzal a vitával, hogy mikorra datálhatók a legkoraibb ~~Szent~~ Szent Bernardin ábrázolások.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei Bp.1955.67.l.

Zólyomi Wágner Géza dr. MDK
az OMKT igazgatója

1912 nov.22. én töltötte be életének hetvenedik esztendejét.
Az elmökö nevében Hauszmann Alajos ép.müv.alelnök majd Jendrássik J enö festöm.hely.igazgató - a müvészek összességének nevében Róna József szobrászm. köszöntötték. stb.stb.

Krónika. A Mücsarnok igazgatójának ünneplése.

Müvészet. 1912. 4col.1.

2.

Zólyomszászfalvi Szent Ilona és Egyed oltár mestere

MDK

A mester a dunai iskola második nemzedékének volt kortársa. Ugyanugy a stilus első nagy képviselőitől tanult, mint egyidős német és osztrák társai. /Buchner E.: Der Meister des Oberaltaicher Schmerzensmanns. Zeitschrift für Bildende Kunst LIX.1925-26. 19-22./

Radocsy Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.163,213.1.

Zólyomszászfalvi Szent Ilona és Egyed-oltár mestere MDK

Az oltár nyolc szárnyképe és predellája 1515 tájára keltezett /A király és az arlesi püspök Szt. Egyednél jelenetének reprodukciója könyvben CLXXXI.tábla/.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.163.l.

Zólyomszszfalvi Szent Ilona és Egyed-oltár mestere MDK

Hoffman E. az oltár magyarországi származását kétségesnek tekintette. Korábbi irodalmunk, mely az oltár tábláit az M S mesterrel és a besztercebánya Borbála oltár festőjével hozta kapcsolatba, inkább a földrajzi közelségre, semmint a tartalmi és formai jegyek hasonlóságára figyelt. /Wagner V.: Vyvin vytvarhéno umenia na Slovensku. Bratislava 1948.46./

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955. 162.l.

A zólyomszászfalvi Szent Ilona és Egyed oltár mestere

MDK

Adattárban ~~xxxxxxxx~~ zólyomszászfalvi /Sásová, v. Zólyom vm./ oltárra vonatkozóan közölt adatok.

Az 1515 körül keletkezett oltár festményei:

1. A szarvas Szt.Egyedhez menekül.
2. A király és az arlesi püspök Szt egyednél
3. A ~~k~~ereszt megtalálása
4. Vita a keresz~~t~~ fölött.
5. Szt. Egyed feltámasztja a nimesi herceg (fiát)
6. Szt. Egyed betegeket gyógyit
7. A keresz~~t~~-csoda
8. A keresz~~t~~ felállitása
9. Veronikakendője

-Irodalom-

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.463.l.

Zólyomi Wagner Nándor

MDK

Bód Lászlóné portréja, gipsz

Műcsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Zólyomi Wagner Nándor, szobrász

Bód Lászlóné portréja. Gipsz.

Műcs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat.32.l.

MDK

Zólyomszászfalvi Szent Zsófia oltár mestere

Az 1490 körül készült zólgomszászfalvi /Sásová/ Szent Zsófia oltárra vonatkozó adatok az Adattárban. Táblák a besztercebányai muzeumban.

Képek: 1. Szt. Zsófia három lányával, 2. Szt. Ágota vértanusága, 3. Szt. Zsuzsanna halála, 4. Szt. Dorottya kinzása, 5. Szt. Orsolya áldozása, 6. Mater dolorosa, 7. Vir dolorum.

Az oltárt 1937-ben B. Slánsky restaurálta.

Az oltárra vonatkozó irodalom.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp. 1955. 461-462. l.

Zólyomszászfalvi Szent Ilona és Egyed oltár mestere

MDK

Eltérések egyrészt M S mesternek és besztercebányai Borbála-oltár mesterének, másrészt Szent Ilona oltár mesterének stilusa között. Utóbbi stilusa közvetlenül a dunai iskola ~~közvetlen~~ hatása alatt érlelődött Nehéz meghatározni, vajon Altdorferhez, Cranachhoz vagy Kulmbachhoz füzte-e több szál.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.163.l.

Zólyomi Zierlich
Dezső
nőbrasz
V. Csanádi ~~tér~~ 12.
u.

MKSz 1947

Zolyomi Zierlich
Dezső

nobrán

lásd

Nemzeti Szalon

1936. sept.
csop. kiáll.
209 – 221. sz.

ALELNÖKÖK:

CSÓK ISTVÁN GEREVICH TIBOR HORVAI JÁNOS

FARKAS ZOLTÁN

IGAZGATÓ:

HUBAY ANDOR

FŐTITKÁR:

LEHEL BÉLA

TITKÁRNŐ:

V. CSERESNYÉS ERNA

Zólyomi Zierlich

Rezső

Judit c. nobornőre

repr.

Képzőmüvészet

1934. 65. l.

Zólyomi Zierlich Rezső

A szobrászati anyagból feltünnek *Zólyomi Zierlich* Rezsőnek *A kitaszított, Néger dobos és Özvegyaszszony* című pompás vonalakból költött faszobrai, *Pikszai* Rudolf *Pilsudszky*-képmása és *Ruszin parasztfeje, Szigeti* István *Akt*-ja, *Kóbor* G. Elek ötletes *Zsákbamacska* szobra és *Tóth* Károly *Szántás* című nemes harmóniájú terrakotta domborműve.

B. A.

B. A. Az Ars Hungarica kép- és szobor-kiállítása.

Magyar Nemzet

1941. ápr. 6.

Zólyomi – Zierlich Rezső"

nobrász

vül. Kassa 1894. jan. 17.

lásd

Lex Magy Társ

635. b. l.

vármegye.

mplom maradványai.
lom.
ácsíves templomrom. (?)
rom.

Zólyomi Zierlich L.

Nobass

A vándor c.
Noborumre
repr -

HoMHu

43. l -

11034.

ézve és keretbe foglalt to-
zolva. Ágyú mellett all és
atat fogja. A hattérben har-
ta a kép alatt:

INSKI

a vk. 4.5:3.8 cm.

168-906
0-906-4

próbamunka
a (szemléjelmaradt

Bentivány

1938 nyarán

Zolyomi Zierlich

szobrász

lásd bent.

Állítólag valami freskó restaurálói és konzerválói szere van, amit be akart mutatni. Azonban olyan kevés hozzáértéssel beszélt a dologról, ~~hogy~~ (az anyag összetetlet is titkolta), úgy hogy

Folyamőrház
Kolozs m.
185 — 004
Nem Zsidó